

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

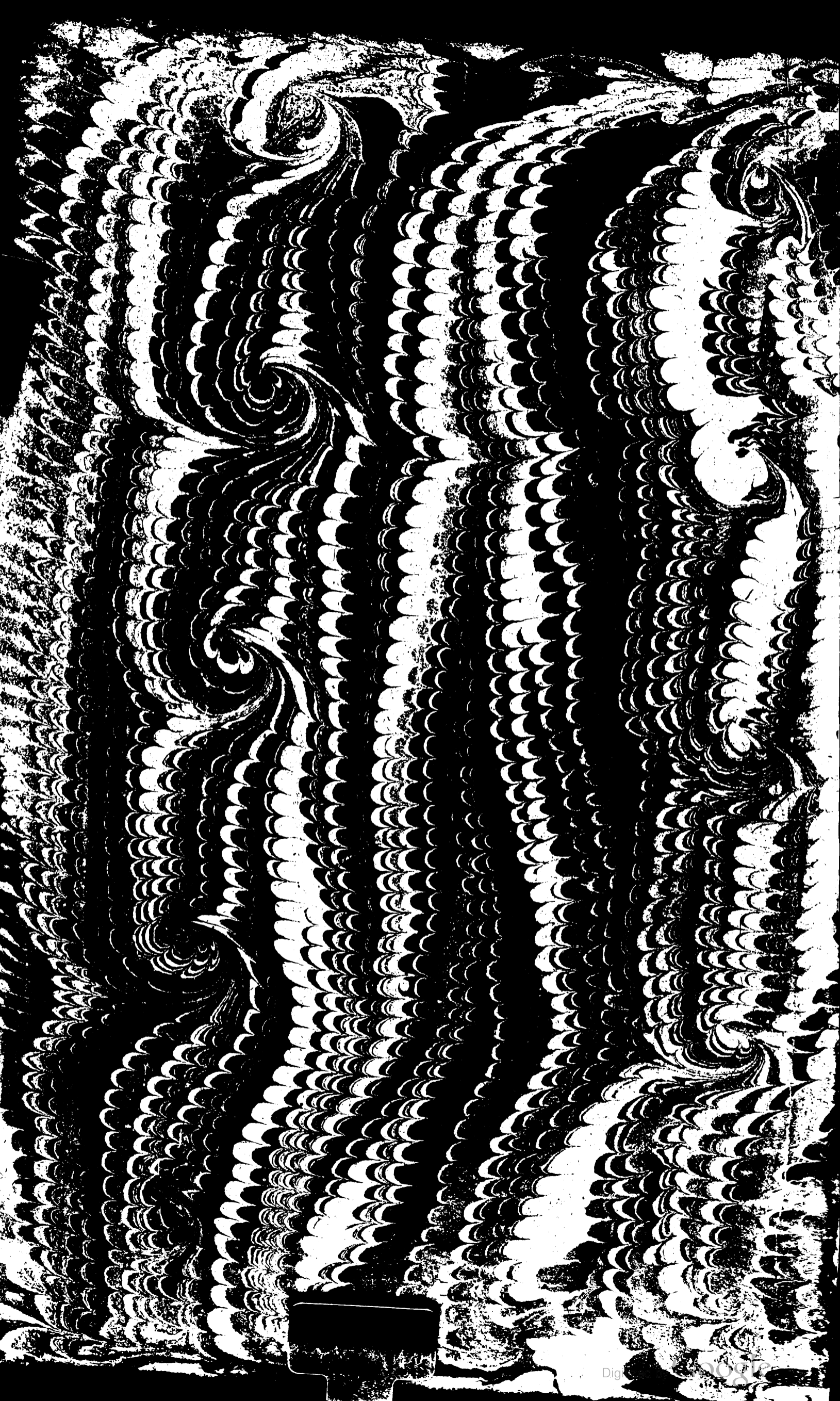
Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

2 H. lit. p. 9-2

<36611565790016

<36611565790016

Bayer. Staatsbibliothek

2 H. lit. p. 9-2

Arissius

Quaedam exempla scripturae veteris praefatae anno 1706.

Hirt lit chorog. Gal. partical. ~~105~~. 725.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

H. lit.

123

CREMONA LITERATA,

SEU

In Cremonenses doctrinis, & Literariis
dignitatibus Eminentiores Chro-
nologicæ Adnotationes,

AUCTORE

FRANCISCO ARISIO

NOBILISSIMÆ PATRIÆ SUÆ
ORDINUM CONSERVATORE,

TOMUS SECUNDUS.

Totum Sæculum Sesquimillesimum complectens, multifariam
eruditionem continens, cui aliquandò Scriptorum Ora-
tiones, sive ineditæ, sive raræ exscriptionis
acceserunt.

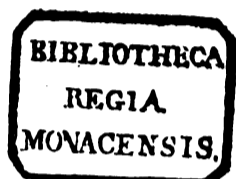
ADIECTA ETIAM EST IN FINE

Mantissa insignium Musicorum, qui in illo sæculo sesquimillesimo floruerunt.

PARMÆ MDCCV.

Typis Pauli Montii. *Superiorum permisso.*

**Et deprehendi nihil esse melius, quam lætari hominem in
Opere suo, & hanc esse partem illius.**

Ecclesiast. cap. 3. num. 22.

ILLUSTRISS. D. COMITI

GALEATIO CROTTO CREMONENSI PATRITIO

FRANCISCUS ARISIUS S.P.D.

Ot inter Insubriæ, propè quadriennales armorum strepitus, tot inter Patriæ cùm publicas, tùm domesticas perturbationes egreditur secundum Literatæ Cremonæ Volumen, & mihi planè Virgilio duce, dum scribit.

*Quisquis enim duros casus Virtutis amore
Vicerit, ille sibi laudemque, decusq; parabit.*

Cui librum dedicarem, Comes Clarissime, nostro optimè genio occurristi. Me nimirùm ad hoc consilium impulit Gentis Tuæ Nobilitas, Morum Comitas, Candor animi, queis inter nostræ Urbis Primates effulges; Æquum fanè fuit, cum prodierit Primum PP. Patriæ nostræ Conscriptorum fultum auspiciis, id vel Civibus legendum proponerem Tibi dicatum, ut qui mirificis Majorum exemplis, & propriis singulos Decuriones imitaris, & æquas. Prætereà si in Tuam familiam antiquissimam mea mens cogitatione respiceret, innumeros Sanctimonia, summa in Urbibus auctoritate, Togis, Sagive Heroes omnium admirationi

tioni possem exhibere. Verùm hæc pergrandi Codice Hieronymus Novellus Vicentinus Cler. Reg. Somaschensis carminibus suis immortalitati commendavit, & Mediolani anno 1617. in lucem produxit Petro Alexandro Patritio integerrimo Avo Tuo nuncupatum. Multa & ego in hoc libro de Tuis doctissimis Gentilibus enarravi, hinc eadem Tibi repetere inutile percenseo. Ad nostra igitur tempora recurro, ac præ cæteris eximium Patrem Tuum Jo: Baptistam inspicio in arduis Reip. negotiis Virum Fortem, & incomparabilem, Jo: Ludovici Genitoris mei amantissimum; Fratrisque Tui Firmi Antonii memoriam recolo, Regibus ob raras animi dotes, ac Principibus charissimi, titulive præclarissimis honestati, cujus Manibus vota mea rependo, cùm me à teneris usque, unguiculis prædiligeret. Tu autem, cujus modestia, & moderatio, laudes non patitur, meas qualescunq; lucubrationes excipere, ne dedigneris, meque Tuæ humanitati addictissimum redama.

Cremonæ Kal. Octobris MDCCIV.

ERUDITISSIMA PRO HISTORIA

DE

SCRIPTORIBUS CREMONENSIBUS

EPIGRAMMA

*Doctissimi P. D. Josephi Hieronymi Sementii Cremon. Cler. Reg. Congr.
Somas. in Universitate Papiensi S. T. Lectoris, ac Potentiss.
Hispaniarum Regis Cronographi
in ditone Mediolan.*

INcluta, quæ Patriis fixit jam Stemmata muris,
Nunc cedat Calamo CLAVA superba Tuo
Majus ut Herculeum teneat sibi Nomen adeptum,
Te canat ALCIDEM NOSTRA CREMONA SUUM
Sæcula Tu superas; at ineluctabile Tempus
Non domuit victis Dextra cruenta Feris.
Tu Virtute potens pugnas cum Morte, triumphas;
Civibus hinc doctis tutior extat honor.
Efficis, ARISI, Fato admirante, ~~pe~~
Vivere posse Urbes, vivere posse Viros.

De eodem Argumento

TETRASTICHON

AD R. P. JOSEPHI ANDREÆ
LUGARINI

Ord. Præd. S.T. Lectoris, ac S.S.^{mæ} Inquisitionis Cremonæ
olim Vic. Generalis.

PAllade si celebrem Patriam Tu'reddis in Auras,
Ei, quæ Te genuit, dixeris esse Pater.

Sic Patros uno servasque **VOLUMINE** Libros,
MUSE Est FRANCISCE Tuus Bibliotheca Liber.

[Faint, illegible text]

LECTOR.

LECTOR HUMANISSIME.

traberis fortasse, ubi Literatorum unica, hoc Sæculo sesquimillesimo, recollectio tot paginas, quæ Primum confecerunt Volumen, adæquet, & superet. Causam illinc ex Epistola Legentibus anteposita, cum in antiquis versaremur, nemo non attingere potest; nunc verò aliena, & solida duntaxat auctoritate, iterum reddimus. Scribit nimirum Præstantissimus Card. Baronius *Annal. Eccles. Tom. 8. ann. 680. num. 10.*, & Longobardorum obscura Sæcula per hæc deslet. *Intelligis; Probe Lector, quando deploret Agatbo Pontifex temporis hujus bonarum literarum sterilitatem, Num ob assiduos Longobardorum motus exculta latinitas, & ipsa Italia fecunda scientiis fuerit omnino iisdem inculta, & sterilis reddita.*

Ad ipsammet Epistolam modò etiam est recurrendum, ne idem supervacaneè repetamus; satis erit, si Te præmonitum facio, nonnullas ibi subtexisse Scriptorum Orationes, non ut prægrandis, sed magè perfectus liber à Te (si lubet) pertractandus exhiberetur. Erant hæ raræ exscriptionis, aliq̄ manuscriptæ tantùm, ac facilioris jacturæ; sed quod urgebat, nostro studio affabrè factitantibus, celebrium quippè Hominum opera, quæ sunt animæ partus, conservari haud dubiè laudabile nonnunquam fuit, idque à doctissimis Auctoribus legimus comprobatum.

Quid de aliarum Urbium Civibus, Patriæ nostræ, sive privilegiis, sive alia ratione additis, congesimus, nollem Nobis in odium retorqueretur, ac nos veluti alienæ laudis occupatores inverecundè sugillarent; quinimò apud cordatos, & sinceræ mentis Viros credendum autumo, eorum Natale Solum, gloriolam aliquam ex scriptis nostris, etsi minimis, esse consecuturum.

In Indice rerum notabilium multorum Literatorum nomina omisimus, quæ in Nominum Indice comperies, ne eadem insulse repeterentur.

Ubi de Benedicto Accolto Card., & Cremon. Episc. verba fecimus pag. 64. memoravimus quoddam opusculum, cui cit. *Benedicti Accolti Arretini Dialogus de præstantia Virorum sui Aevi &c.* id ex nominis analogia ipsimet Cardinali adnotavimus; cum autem inter literaria munera per celeberrimum Magliabequium ad nos nuperrimè delata, idem adesset opusculum, novimus non Cardinali, sed Benedicto illius Avo J. C., & Historiographo, citrà controversiam doctissimo, esse adscribendum.

Si aliquandò stylus non concinnus, aut elocutio ad lucernam elaborata tuis auribus humirepo sermone conveniet, id intelligas ex temporis intervallo in hisce conscribendis processisse. Notiones quidem, eruditionesq; hinc extensas, non omnes uno tempore conquisivimus, aded ut exemplari M. S. Parmam, jam pro formis delato, multa adindere necessum fuit; propterea carptim, tumultuariè, ac præcipitanter penè dicerem, multa scriptitavimus, ut sua sede collocarentur. Hinc duplicationes secutæ sunt, ut recorder, pag. 65. lin. 18. pag. 108. lin. 19., & pag. 263. lin. 34., & sequ. Hinc omissa nonnulla Appendicem in fine libri effecerunt. Scias etiam in eo totum consilium, orationemq; defixisse, ut nihil intactum, quantum assequi potuimus, pro nostris Literatis reliquimus. Mirari insuper omittes, si nos in tot Patriæ ob propinqua bella, diuturnas exagitationes, cui ut sedulò incumberemus, nobis cura præcipuè demandata est, excogitabis (testes adpello, qui me terribili, ac fatali die Februarii prima anni 1702. in tot vitæ, ac rerum periculis reviderunt.) Adde, & quæ de se ipso protulit Invidiosissimus Morus in *Utopie Prefatione* nobis affabrè, & in omnibus, licèt impari, congruentia. *Dum causas forenses assidue alias ago, alias audio, alias arbiter finio, alias Judex dirimo, dum hic officii causa visitur, ille negotii, dum foris totum ferme diem aliis impartior, reliquum meis relinquo, mihi hoc est literis nihil. Nempe reverso domum cum Uxore fabulandum est, garriendum cum liberis, ut mireris esse otium, vel cogitandi de libris. Minimè tandem miraberis, si cætera infortunia perpendes, quorum impulsu nedum calamum nostris è manibus, at ex mente vigorem excidere planè definires. Verùm in nos Patriæ, & Virtutis amor aded profusus invaluit, ut quæcunq; nobis adversantia, ni oblivioni damnavimus, saltem ne studiorum pacem infringant, fingimus aliquantùm descire. Vivat, inquam, Patriæ, & Virtutis amor. Pereant vitiorum monstra, eorumq; Fautores, ac Sacrificuli, qui quò meliori toga induunt, eò sibi meliores ipsi videntur, non pensi quicquam habentes nihil esse Viro Nobili doctrina honestius. Horum nomina è nostris libris perpetuò aboleantur, ut in eis digni tantùm, & bonarum artium fidissimi amatores effulgeant. Continget fortè nostro labori Cives aliquos, è tenebroso læthi gurgite eximere, juxtà illud *Venusin. Poetæ Ode 9.**

*Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: sed omnes illacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte carent quia Vate Sacro.
Paulum sepultæ distat inertia*

CE L A T A V I R T U S.

Vale, & Volumen tertium, si lubet, expecta jam resolutum, Typographi errores excusa, tuisq; & meis Deus annuat Votis. †

DE

DE VERA RELIGIONE

ET PIETATE CREMONENSIVM

IN OPUS PROEMIUM.

Ntequam hujus Secundi Libri narrationem exordiar, operæ pretium esse duxi de Cremonensium Religione, Fide, ac Pietate aliquid præfari, si Religionem, quam definiunt Veri Dei cultum, inter ea, quæ pressius intuenda sunt, principem obtinere locum nemo est, opinor, qui nesciat. In primo namq; de nostræ Urbis Nobilitate, & Antiquitate jam sermo fuit; modò verò (præter literariam Chronologiam, quod expreparatò decrevi instituere) historiolum Sacram, haud incuriosam Patriæ nostræ antiquissimæ brevi sanè, sed sincera serie conscribere pro mea virili decrevi, non ex spes meo quidem Iudicio, si id muneris obeam, Civium me benevolentiam in dies magis promeriturum de Patriæ enim dignitate Homines gloriari solent. multis affert *Tiraquell. de Nobilit. cap. 12. num., 5. & sequ.* præcipuè verò, si hæc dignitas ex Religione, & Pietate proveniat.

Auspiciis igitur Divini Numinis, ejusq; Genitricis dilectissimæ, ac Seraphici P. nostri Francisci, quem, ut mihi præsto sit, tensis ad Cælum palmis, semper exoro, Urbem nostram demonstrabo propinquioribus post Christum Natum annis, Catholicæ Fidei haudquaquam descivisse, & qualem Deum (illicò expiatis idolatriæ sordibus) habere decebat, didicisse: id evidentissimè probatur cum Divus Barnabas Cremonæ Verbum Dei concionando adfuerit, ibi inter chariores suæ doctrinæ Alumnos relicto Sabino Patriæ Episcopo Sanctitudine Viro præclaro, ac Divi Syri Ticinensium Antistitis amicitia conjunctissimo.

Ex hac Cremonensium ad recipiendam, suaptè natura, veritatem propensione, faciliq; animo in nascentis Fidei purissimum lac ebibendo, nostra Ecclesia nullos ostendit præter Sanctum Sisinium, Martyrio cruentatos Præsules, quibus permultæ gloriantur, nimirum execranda eorum Majorum sævitia; quinimò Urbs nostra, ut de nonnullis legitur in Insubria, Ariannorum hæresi nunquam infecta contabuit, nec monstrum illud biceps in ea sedit, & nempè, eodem tempore, duo Episcopi, Christi-fidelis unus, & alter Hæreticus.

Quantùm bene morata, & constituta esset Patria nostra temporibus anteaactis in Religione (sivè dicta à relegendo, quæ ad cultum
Dei

Dei sunt, ut innuit Platina nosser, sive à religando rōis vinculo pietatis obstrictos Deo, ut vult Lactantius) Testis est Honorius hujus Nominis Papa III. ex suis literis diei XXIX. Januarii anno 1218. expeditis, & archivio nostro servatis, cum tabulis Expositionis Ugolini Cardinalis Ostiensis (exindè Gregorii IX., qui Seraphicum P. Franciscum in numerum Sanctorum retulit) illiusmet Summi Pont. ad Cremonenses Legati.

Ad hanc diem septem ultra octoginta dinumerantur Episcopi, & nuperrimè, orbata Ecclesia, octogesimum octavum expetit (utinam summa religione, pietate, & virtute Virum, cui majori curæ sit Gregis commodum, quam divitiæ suæ) Verumtamen cum de hoc scribentium sit inter se se dissidium, communis hæc lanè invaluit opinio, ut perquam scitè indigitare nititur Joseph Aurelius de Nigris Avunculus dilectissimus in sua, quam erudito calamo Episcoporum Cremonensium chronologia conscribit, Deo benè fortunante, in lucem brevi editura.

Ultra decem, quos primo loco adnumeramus, eosque in numero Sanctorum relatos scribit *Brescianus Corona Virorum Cremon. Sanctit. insignium*, tres etiam in Sanctorum cathalogo adscriptos habemus, memoratum scilicet Sisinium Cremon., qui floruit sub Bonifacio I. P. M. anno 422. Sylvinum pariter Cremon., qui sub Gregorio III. anno 734., ac Emmanuelem Abbatem Cisterciensem, sub Alex. III.

Digniorem Episcoporum seriem reddidere Gregorius XIV. S. P. antea Nicolaus Sfondratus è Nobilissimæ Patriæ stirpe progenitus, ac Undecim S. R. E. Cardinales.

Clarissima Privilegia, quæ fulgent Cremonenses Præsules, omittuntur, cum ea facillimè videre quisq; possit apud *Ugbellum in Italia Sacra Tom. 4.* de nostro Episcopatu; ipse enim scribit *Regum, atque Cesarum privilegiis amplissimis communitus, inq; Insubria primis Præsulibus cum vetustate, tum opibus numeratus.* Negligendum planè haud est, Antistitem Cremonensem ex antiqua, & immemorabili Pontificia concessione deferre Crucem in Cathedrali sua, & in Sacris Amburbialibus peragendis, qua ipsimet Patriarchæ utuntur, decus præcipuum, & in tota Italia (ut sciam) singulare.

Ex amplissima æque Diœcesi ab aliis distinguuntur; hæc enim longitudine millia passuum octoginta ab Oppido Cassani; usque ad Caballariæ Vicum, latitudine fermè quindecim inter Padum, & Ollium, ac Abduam perlabentem amœna, ac frugifera planicie protenditur, inibi olim quinq; Civitates aderant; Vardastallum, ubi sub Paschale II. anno 1106. Generale Concilium celebratum fuit, & Crema; cum essent subditæ Cremonensibus, Bozulum, & Sabloneta, quæ adhuc in Diœcesi; Buxetum verò Episcopatu Burgi S. Donini proximè dilapso sæculo adjunctum, præter viginti, quæ in ea continentur Oppida Inlignia, Urbibus nonnullis profectò comparanda.

Diœcesim illustrant Ecclesiæ Parochiales ducentum triginta, fidelium Animarum ducentum millia, & ultra curam foventes, ex quibus stationes viginti quinque, eas Vicariatus Foraneos appellamus, in quibus eminent sex Collegiata, Archipresbyterales undecim, Præpositurales reliquæ, & Rectorales, Regularium Cœnobia septem, & quadraginta Augustiniani, nempe ex iis quatuor possident, Capucini novem, Carmelitæ tria, Cistercienses duo, Cler. Reg. Barnabitæ unum, Dominicani unum, Franciscani Conventuales tria, Hieronymiani Congr. Insub. unum, Minimi unum, Minores Observantiæ duodecim, Olivetani unum, Servi B. V. M. quinque. Monialium verò duodecim, ut alia taceam operosa templa; Cæterùm non est silentio prætereundum illud toti Orbi spectatissimum, ac effulgens Beatissimæ Virgini Sacrum à Fonte nuncupatum, quod miliare unum à Caravagio dissidet, ob Peregrinos eò comigrantes celeberrimum: hoc sexies invisit, nec illud iterùm invisendi cupiditas destitit.

Expende attentius, mi Lector, si lubet, vastissimam nostrorum Majorum pietatem in latifundiis Ecclesiasticorum commoditati, utinam non delitiis, in ditione Cremonensi elargitis. Ducentum septuaginta mille tercentum sexagintæ duæ Perticæ (vulgare nomen, quò agros metimur) ab Imperatoris Caroli V. temporibus enumerabantur, quas immunes à quibuscunq; oneribus (utor hoc vocabulo in nuperis Dictionariis frequentissimo) decrevit. privilegium hac tot ærumnarum, bellorumve tempestate valdè perspectum, cum (nemo præter nos fortassè credat) à tot bonorum Dominis, si layci essent, centum mille Romanorum Scuta in Regium censum exigerentur. Eam sanè ætatem citra, ipsimet Sacram vestem deferentes totidem fermè bona possident, pro quibus non adèd lata gaudent immunitate.

Divertendum nunc ad Urbem (Suburbanis, ubi Ecclesiæ duodecim, & ultra, relictis) ibi pietatis etiam immensæ prima ratio, ad Summi Dei, ejusque Beatiss. Matris, Sanctorumve gloriam, centena propè Templa, multa quidem lautissimis elaborata structuris, picturisve ornata, Turribus elegantioribus munita (hinc Urbs, Turrita dicitur) adnumerantur, auro, argentoque micantia. In hisce (Monialium, aliisve paucis exceptis) toto anni curriculo, ut populus stans diebus hinc, illinc in amorem, ac Divinæ Majestatis venerationem incendatur, Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum ab ortu, ad Solis inclinationem exponitur, ac devotis precibus, musicisve concentibus adoratur. in hisce pariter, numero quinque ultra quadraginta, de doctrina orthodoxa, diebus festis per Viros probos Maribus, & fœminis eò confluentibus, seorsim quidem, agitur utrobique, & disputatur. Omitto Conciones, quas crebrò è Suggestu dicuntur, vel extrà ferias quadragesimales, ut continuò discamus, Virtutibus, ac benefactis nostris præmia post hanc vitam, flagitiis verò desti-

nata supplicia. Omitto ad mores componendos, improbarumvè cupiditatum illecebra vitanda, serias, doctasve lectiones, panegyricos, sermones, qui passim ad Heroum cælestium laudes recitantur, aliquandò melius ab imperitis Oratoribus omittendos. Prætereo ad privatum commodum constructa Sacella quamplura, ut in Episcopio, in Prætorio, in publico Urbis Palatio, in Domo, quam Protector noster Homobonus inhabitabat, in Collegiis, in Cœnobiis, ac demùm in Nobilium ædibus.

Septuaginta Sanctorum Corpora nobis nota, nostris in Ecclesiis dignè servantur, præter eorum lipsana innumerabilia, ac pretiosissimas tum Passionis Dominicæ, tum Mariæ Virginis Reliquias, ut ex *Sanctuario Peregrini Merula* clarè liquet.

Urbem protegunt Sanctissimi Tutelares Homobonus, Himerius, Petrus, Marcellinus, his additi postremis temporibus Franciscus Xaverius, & Petrus Martyr.

Eam quoq; maximæ Religionis, ac Pietatis exemplis condecorant. Nobilissima, & magnificentissima Cathedralis Ecclesia erecta anno 1107. Vvaltero Episcopo curante die xv. Augusti; Consecrata verò à Sicardo Ep., ut innuimus in primo Volum. pag. 89. verùm ob monumenta deperdita, seù ob aliam urgentiorem causam iterùm à Cæsare Speciano die 2. Junii anno 1592.

In Urbis meditullio fermè consita, Gloriosissimæ Virgini in Cœlum Assumptæ dicata, inibi vigintiquatuor Altaria, pleraq; peregrinis lapidibus extructa, ac ditissimæ supellectiles à Nobilibus illius Magni Templi Ædilibus, ut ajunt, Fabricæ Præfectis, interdùm instaurantur, & augentur. Ibi Episcopo adsident vigintiquinq; Canonici, quorum origo est antiquissima ultra decem sæcula. Hisce præficiuntur Prælati, seù Dignitates novem, omnes verò more Canonorum Vaticanæ Basilicæ induti privil. Greg. XIV. Mansionarii decem, & septem almutiis decorati, Magister unus Cæremoniarum, duo Curati, ac Sacristæ duo præter alios minoris nominis Clericos. Hæc die Sabathi Kal. Januarii anni 1078. à Comitissa Mathilda investitur de comitatu Insulæ Fulcheriæ. recensetur diploma ab *Ugello Citato Ital. Sac. Tom. 4.* ubi de Arnulpho Ep. præter alia multa à Regibus, ab Imperatoribus, & speciatim à Carolo Magno ei collata beneficia.

Divæ Agathæ Ecclesia Collegiata anno 1464. Pio II. S. P. ultimo sui Pontificatus anno, ubi resident Mitratus Præpositus, Canonici octo cum almutiis, Mansionarii sex. Tabula marmorea, ut fertur, ab Angelis ad tumulum Martyris Sanctissimæ delata, hic servatur. Cæleste, ac singulare ad effugandum incendia Portentum. In ea, ut fertur, leguntur literæ M. S. S. H. D. E. P. L. hæ à nonnullis interpretantur *Mentem Sanctam, Spontaneam, Honorem Deo, Et Patriæ Liberationem*, sed forsan melius. *Martyri Sanctæ Sepulcrum Hoc Datum Est Paradisi Letitia, vel Patriæ Laudi.*

Divi Homoboni pariter Collegiata anno 1049. sub Leone IX., &

anno

X

anno 1697. ad antiquos honores restitutâ die 2. Februarii, ubi Præpositus indutus, ut Canonicus Cathedralis, & Canonici novem cum almutiis dinumerantur. Divo Ægidio erat olim Sacra. Inter hujus Phani insigniora colitur adhuc lignea Christi imago, multis effulgens prodigiis, ad cujus pedes Sanctissimus Protector noster sæpissimè orabat, ac felicissimos suos clausit dies anno MGHIC. Idibus Novembris.

Antiquitùs inter Colleg. referebantur Sancti Michaelis, & Divæ Lucie Delubra, ut refert *Merula in Sanctuario pag. 258.*

Amplum pro Clericis educandis, & instruendis Seminarium.

Vigintiquinq; tùm Monachorum, tùm Fratrum, & Cler. Regularium cœtus plerique instructissimi, tria quidem in Suburbis comprehensa, & scilicet (Alphabetica utar methodo) Augustiniani Congr. Insubriæ Augustiniani Nudipedes, Barnabitz Cler. Reg., Camaldulenses, Canonici Reg. Lateran. duo habentes Monasteria, Capucini, Carmelitæ, Carmelitæ Nudipedes, Congregationis Missionum Cler. Reg., Dominicani, Franciscani Conventuales, Franciscani Minores Observantes duo possidentes Conobia, Franciscani Tertii Ordinis, Hieronymiani Congr. Insubriæ, Hieronymiani B. Petri de Pisis, Jesuitæ, S. Jo: de Deo, Minimi S. Franc. de Paula, Olivetani, Servi B.V., Somaschenses, qui duo tenent Collegia, Theatini Cler. Reg.

Octo, & decem Sanctimonialium Asceteria, inter quæ quatuor prostant sub regula Divi Benedicti. Profectò mirandum est, cur Monachi illius Nobilissimi Ordinis nulli apud nos adsint, cùm temporibus anteaçtis in Urbe nostra possiderent undecim Monasteria, scilicet, S. Abundii, S. Arealdi, S. Benedicti, SS. Cosmi, & Damiani, SS. Hypoliti, & Gabrielis, S. Laurentii, S. Pauli, S. Petri, S. Salvatoris, S. Sigismundi, S. Thomæ.

Pareciæ nunc quadraginta quatuor, antifecus autem cum Suburbis erant novem, & sexaginta, ut ex cathalogo recensito ab eodem *Merula* loco citato.

Trigintaquinq; & ultrà Confraternitates Sæcularium; penitentia vestibus incedentes undeviginti, reliquæ sine vestibus.

Hospitales domus non paucæ, inter quas majus Xenodochium ex multis hospitalibus, ac piis locis erectum anno 1451. annuente Nicolao V. Sum. Pont., cui sanè nomen est S. Mariæ Pietatis pro infirmis utriusq; sexus curandis, Spuriisq; Sububeribus, ac egenis suscipiendis notissimum, rebusque omnibus, quæ ad salutem cùm animæ, tùm corporis conferunt planè refertum.

Adest & Nosocomium Divo Alexio dicatum, in quo tercentum propè pauperes tùm insanabili morbo conflictati; seù mutili, tùm pueri derelicti, aut illi, quos ad egestatem morbus, aut Senectus impulit, asservantur.

Aliud pariter apud Religiosos S. Joannis de Deo non incelebre est valetudinarium.

Pro

Pro pueris orphanis custodiendis, S. Geroldi, vocatur sub PP. Soma-
schensium cura, ubi nihil prorsus omittitur, quo bonæ educationi
eos, vel alicujus artis, vel victus observatione reservent.

Pro puellis itidem orphanis, Divæ Ursulæ, Sacrum est anno 1528.
Duo alia sunt Gynæcea, & scilicet pro Virginibus, quibus pudor
facillimè labi posset, cui S. Raphaelis nomen inditum est anno
1528., & pro Mulieribus malè conjugatis, Divæ Magdalenzæ,
appellatum, cui

Tertium nuperrimè hoc anno 1704. additur pro recipiendis puellis
ostiatim palantibus, & per templa stipem efflagitantibus, ne in
pravos libidinis potius, quàm charitatis excitent flammæ, id
postremis suis tabulis Pius quidam Hierurgus antea Medicinæ
Doctör designaverat, modò Franciscus de Raymundis Soc. Jesu,
Vir integerrimus, annuentibus Patriam Regentium votis extruxit.
Sunt & multæ domus, in quibus Mulieres, & Viduæ ex piissimis
legatis dispartiuntur.

Pro pestili morbo correptis, quem Deus à Nobis in ævum avertat,
latissimum paulò extrà muros patet Hierocomium, ut oppidulo
æquari possit, ædificatum anno 1511.

Pro Alienigenis Peregrinantibus adest apta domus cum obsonatorè
penès Confratres Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitati dicatæ, ut ii
bene excipiantur.

Pro succurrendis Carceratorum ærumnis, singulo anno à Patriæ PP.
sex Protectores eliguntur, inter ipsos jam quatuor annos explevi,
quo tempore electus unà cum Marchione Petro Francisco Treco-
cho, ut bona locarem per PP. Patriæ huic Pio instituto jamdiù
assignata, non parum reditus adauximus. Quotidianum quoque
Sacrum ad Altare Divo Leonardo Dicatum in Sacello ante Car-
cerem, quem, vulgus, communem appellat, restituumus.

Ad subventandum iis, qui ex honestate, vel Nobilitate, aut impo-
tes, aut non sine familiæ dedecore victum sibi quærere permitti-
tur, Pius locus est, quem Hospitale Gallaratum materno voca-
bulo nuncupamus, hujus pariter Ego perpetuis Rectoribus ad-
scribor. dictum est Gallaratum, quod ab Augustino Gallarato
Viro Patritio, pietate, ac virtute incomparabili fuerit maxima
liberalitate institutum anno 1549. die xxv. Martii ex Tabulis
Jo: Francisci Ghisulphi.

Ad medelam præstandam inopibus Ægrotantibus, quibus pariter
ex verecundia non licet Xenodochium majus adire, habemus Piis-
simum Pharmacopolium, quod floridissimè viget ex annuis bono-
rum proventibus Andreæ Sacchetti Causidici, ac Cæsaris de Luca
Cremon. id Sanctæ Coronæ Seraphicæ, nostra lingua dictum est.

Ut aliorum indigentis continuo, & publicitùs consulatur, & potis-
simum ad avertendas sceneratorum decipulas Mons Pietatis
erigitur anno 1494. verè ut *Psal. 67. Mons Dei, Mons pinguis, Mons*
coagulatus, & nuperrimè ex Abb. Joannis Pauli Caucii relictibus
auctus,

auctus, ut ex pignoribus ibi reponendis, ad libras usque tricenas, nihil prorsus per annum integrum exigatur.

Adfunt & duo uberrima loca Pia, unum scilicet, quod nos dicimus Confortium della Donna anno 1347. à Clemente VII. S. P. confirmatum, alterum, Confortium Divi Homoboni anno 1356. institutum, cujus inter Confortiales adnumeror, ubi singulis hebdomadis per eorum Regentes permultæ distribuuntur elemosynæ tùm edulium, tùm pecuniarum, ne miserabiles fame torqueantur.

Quatuor etiam his addenda sunt ex elemosynarum copia in Urbe præclara; ab eorum effectibus non injustè dicuntur 1. Charitas S. Vincentii, 2. Charitas S. Arealdi, seù S. Nazarii, 3. Charitas S. Michaelis, 4. Charitas Mariana, à familia de Marianis instituta.

Cæterùm plures, atque plures sunt Cremonensium ardentissimæ charitatis inexausti fontes, è quibus bona haudquaquam à Populo excogitata, aliquandò promanant; tædium sanè afferret, omnia hîc recensere, quæ jugi studio fiunt, tùm in distribuendo dotes pauperibus puellis, tùm egenis assiduas opes præstando, cum nulla fermè in Urbe Paræcia, seu ut vulgus dicit, Vicinia reperitur, quæ multa indeficientis pietatis vestigia in Christi pauperes non præferat; quibus etiam Cremonensium Religio undequaque perspecta dignis præconiis celebratur, aded ut de nostris Civibus dici possit, quæ *Cic. ad Att. diligentius Urbem Religione, quam ipsis manibus cingitis*. Unde affabrè illud Platinæ cadit, quod homines contra illum minus audent, quem Deo amicum vident. Quid mirabilius? Arx ipsa Urbis nostræ inter alias Insubres clarissima non tantùm armis, quàm terribili SS.^{mæ} Crucis nomine munitur. Hinc Castrum S. Crucis communi vocabulo est appellata.

Regionem, Religione adæque eorum præsentia decorarunt Heroes nascentis Ecclesiæ in apotheosim relati. Ex exteris S. Barnabas, S. Syrus, S. Ambrosius Præful Mediolanensium, quando in Oppido Cassani ad ripam Abduæ memorando, & penè inaudito prodigio excepit Divi Dionysii Antistitis pariter Mediolani corpus è Capadocia illuc translatum, à S. Aurelio Episcopo Reditiono in Armenia, ibi etiam majus templum eidem S. Dionysio nunc Sacrum (quod mense Maii hoc anno invisimus) à S. Barnaba erectum fuisse, opinio penès multos Auctores invaluit. Ex nostratibus Sabinus, Felix, Gorgonius, Marinus, Simplicianus, Maternus, Cassianus, Sixtus, Florianus; hi omnes nostræ præfuerunt Ecclesiæ. Faustinus, & Lanfrancus Athletæ pro fide Christi cum uno, ac ducentum Civibus Cremonensibus in Urbe Brixia sævissimis Arianorum temporibus, quorum ossa inibi in Templis Divi Galoceri, & Divæ Afræ custodiuntur; S. Permerius, & S. Bassianus Sodalitii Ursulani Comites, & Martyres, Eusebius Abbas Divi Hieronymi amicitia conjunctissimus, S. Sisinius, ac S. Sylvianus ambo è nostris Episcopis, Ciria Virgo cum tribus Virginibus

Cre.

Cremon. in Urbe Cæsariensi Martyrii palata præincta anno 987. Ex exteris postmodum, quorum multi Cives nostri effecti sunt, S. Emanuel Episc. Cisterciensis, S. Bernardus Clarevallensis, ut foedus inter Mediolanenses, & Cremonenses componeret, Bonizo Episc. Plac., & Martyr, S. Geroldus Coloniensis, S. Albertus de Villa Aonii Bergomensis, B. Facius Veronenſis, S. Franciscus, S. Clara, S. Dominicus anno 1218. sub idem tempus Patriæ nostræ adfuere. ibi, & S. Antonius Ulissiponenſis ad multos dies, S. Petrus Martyr Princeps inter Inquisitores Cremonæ, Francus Senensis, Damianus Carrariensis, Bartholomæus è Pallatiolo Brixienſis, Amedeus Lusitanus, quando in Cremon. Diæcesi propè Oppidum Castrileonis in loco S. Mariæ Brixianoris nuncupato, Congregationem Observantium, ut ajunt, S. P. Francisci anno 1466. fundavit, S. Bernardinus Evangelicam veritatem prædicando, & post eum B. Bernardinus Feltrenſis, V. Cambius Bossus Can. Reg. Mediol. S. Carolus Borromæus pluries, præter innumeros Ven., & præclaros Dei Servos, quos inter non est omittendus Bartholomæus à Saluthio Ord. Min. de Observantia, qui anno 1602. die quinta Julii Nobilissimam Cremonæ instituit Sodalitatem Sacrorum Stigmatum Divi P. Francisci dicatam, in qua bis Fratriarchi sedem occupavi, licèt minimus inter illius Confratres adscribar.

E nostris etiam ingens agmen Virorum, & Mulierum Sanctitudine insignium prodiit, horum omnium antesignanus Divus Homobonus Maximus Patriæ Patronus.

Inter Canonicos Reg. Fulgentius Soreſina, Seraphinus de Turreſinis, Jo: Jacobus Abbas Generalis, ac Franciscus Conversus.

Inter Monachos, & Ascetrias Casinenses Henricus Abbas Cluniacensis, Joannes de Surdis, ab aliis de Cacciafrontis Mantuæ, & Vicentiæ Episc., ac Martyr, Gentia de loco Jovis altæ, ac Honesta de Piscarolis.

Inter Monachos S. Hieronymi Congregationis Insubriæ possidentes insigne Templum S. Sigismundo erectum, ad unum miliare ab Urbe dissitum Constantius Cazaniga Generalis, Hieronymus Affaitatus, Benedictus à Piceleone.

Inter Dominicanos Moneta, Rolandus, Damianus de Bozulo, Ambrosius de Soncino, Franciscus de Cropellis, Stephana da Quintiano, Luchina de Stropenis, sive de Barbobus, Prisca de Soncino, ac Octavia ex Comitibus de Covo.

Inter Franciscanos Conventuales Guiscardus de Guiscardis Episc., & Martyr, Himerius Guardalupus, Antonius, Bernardinus, Victoria de Baroncellis, Seraphina de Palinis.

Inter illos Ord. Minoris de Observantia Joannes Fossa, Benedictus, Bonaventura, Dionysius, Lucas, Antonius, Franciscus à Piceleone, Sixtus de Riparolo, Angelus, Franciscus, Pacificus, & Modesta, omnes de Soncino, Jo: Rubeus Laycus, Jacobus è Castroleone.

Ex

Ex Augustinianis Guilelmus Amidanus, Simon, Georgius, & Nicolinus de Lazolis, Antonia de Gadischi, Francisca de Arisii, ambò S. Monica Abbatisa, ac Eufrosina à Sorexina.

Ex Carmelitis B. Franciscus Martyr, Margarita de Spinetis.

Ex Carmelitis Excalceatis, quorum Coenobium in Italia primùm post Genuam nostra Urbs obtinuit, ut ex suis Chronicis legimus. Paulus à S. Simone Laudæ obiit 7. Augusti 1654., cujus cadaver incorruptissimum multis effulget miraculis, Fidelis à S. Maria, Augustinus à S. Theresia Missionarius Apostolicus apud Indos orientales, Hieronymus itidem à S. Theresia.

Inter Servos B. V. Marcus Gualterius de Casali Majori, Victor, Baptista, Honestus, & Guilelmus. Toscana è Casali Majori, Riccadona, Beatrix, Monica, Joanna de Visellis, ac Helisabeth de Picenardis.

Inter Capucinos Bonaventura, Andreas de Mussis, Raphael Stanga, Ignatius Lamus, Andreas Varolus, Benedictus, & Felix à Caravagio, Amadeus de Antiniato, Marius à Piceleone, Ambrosius à Soncino, Ventura itidem à Soncino Laycus. inter Virgines Dorothea de Goldonis.

Inter Theatinos Stephanus de Sanctinis, Alexander Botta, qui in desertis Arabiæ pro fide occubuit.

Inter Jesuitas Antonius de Ripariis pro fide Martyrii Palmã coronatus in Paraquaria.

Inter Barnabitas Antonius Maria de Zacchariis Princeps inter eorum Institutores. Ex Sanctimonialibus ejusdem Ordinis Julia de Sfondratis, Valeria de Aleriis nupta priùs Viro Patritio ex familia de Burgis, Lucia Soror Laica, quæ obiit die 22. Decembris 1650.

Inter Somalchenses Evangelista Doratus.

Ex Collegio B. V. Victoria Tonfis.

Præter superius memoratos, à Nostratum Scriptorum monumentis haud omittuntur Henricus Casalorcus Episc. Regiensis, Damianus Foliata Sacerdos sæcularis, Jacobus Heremita, Homobonus Lizarius, seu Bonus Heremita, Margarita de Schitiis, ac Helisabeth de Magistris Virgo. Omittuntur alii, quos Lector habebit in tertio Tomo.

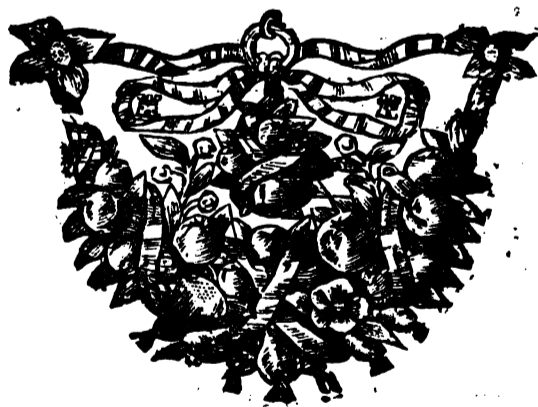
Habuius etiam Institutores, ac Instauratores Ordinum Regularium, & scilicet Cler. Reg. S. Pauli, ut vidimus, Antonium Mariam de Zacchariis, Simonem Augustianum Reformatorem suæ Religionis in Regno Neapolitano, Nicolaum de Lazolis pariter Congr. August. in Insubria unum ex tribus Restauratoribus, Bonum Heremitam Religionis Mulierum Pænitentium Conditorum in Civitate Mediolani, quæ Convertitæ vulgariter nuncupantur, item piissimi Instituti pro adoratione S.^{mæ} Eucharistiæ, Quadraginta Horarum appellati, Raynaldum Lantium maximum doctrinæ orthodoxæ Propagatorem.

Ex

Ex nostris Civibus habuit Ecclesia Dei Catholica unum Sum. Pontificem, & nempè Gregorium XIV. antea Nicolaum Sfondratum, Quindecim S. R. E. Cardinales, Patriarcham unum, Archiepiscopos decem, & septem; Episcopos centum sexdecim, Præsules in Romana Curia innumeros. Ordinum Regularium Administratos Generales sexaginta (hinc Cremonæ celebrata plurima Comitia Regularium Generalia) Procuratores Generales, & Rectores Provinciales sine numero. Contra Hæreticam pravitatem Inquisitores ex celeberrimo Prædicatorum Ordine viginti, & ultra. Summorum Pontificum hospitiiis Cremona pluries inclaruit, præsertim verò Eugenii III. anno 1148. *ut ex Ughello, ubi de Uberto Ep. Cremonæ.* Victoris IV. anno 1154. dum schisma contra Alexandrum III. vigeat. Joannis XXII. dicti XXIII. nimirum die xiiij. Januarii, qua die Urbem ingressus est unà cum tresdecim S. R. E. Cardinalibus (dum ibi esset Sigismundus Rom. Imp.) nec non Kalendis Septembris ejusdem anni adeundo Constantiense Concilium.

Siqui tamen essent, quos hæc ignota lateant, eos Ego hisce meis libris convincere non gravabor; omnia quippè à me hinc summarie recensita, suis locis descripta comperient, quini modo minime inficias ibunt, me potius negligentia, quàm mendatii reum fuisse. Sit ergo in ævum Soli Deo, qui tot Pietatis, Fidei, ac Religionis muneribus Patriam meam opiparè ditavit, & auxit Honor, decus, & laus, ac ad ipsius nominis gloriam videant, quæ dixi, & quæ dicturus sum.

Hæc scripsimus Kal. Octobris MDCCIV.

Facultate

Facultate mihi à Reverendis. P. Magistro Joanne Baptista Pichi
S. Officii Inquisitore facta, Librum inscriptum Cremona Literata
Tom. 2. diligenter perlegi, plurima eruditione refertum, in quo cum nihil,
quod Catholicæ fidei, sacris Canonibus, & bonis moribus obsit, repe-
rerim typis mandandum censeo.

Datum Parmæ in nostro Conventu S. Mariæ Quarterii hac die 23.
Junii 1702.

In quorum fidem

Fr. Carolus Masini Tertii Ord. S. Francisci in eodem
Conventu Studiorum Rēgens; S. Theol. Doctor
Colleg. Parmensis, necnon S. Inquisit. Consult.

Operis inscripti Cremona Literata, Auctore D. Francisco Arisio,
secundam partem Tomi Secundi, jussu Reverendis. Patris Ma-
gistri P. Jo: Baptista Pichi Inquisitoris Parmæ &c., ea, qua debui,
sedulitate pervidi, & cum puram, absqueq; erroris labe, sive circa
fidem, sive circa bonos mores, & Principes, invenerim, ideò Typis
edi dignum censeo. Parmæ hac die 5. Aprilis 1703.

Eduardus Bonvicinus J. C. Colleg. Eques
Auratus, ac S. Officii Consultor &c.

Stante prædicta Attestatione

IMPRIMATUR

Fr. Jo: Baptista Pichi Inquisit. Generalis Parmæ &c.

IMPRIMATUR

Aloysius dalla Rosa Vicarius Gener.

VIDIT

P. A. M. dalla Rosa Consil. à Latere C. S. Sereniss., ac P. Præses
Serenissimæ Camerae &c.

Himerius

MDI.

Himerius de Anselmis Franciscanæ Observantiæ Sacerdos (optimum siquidem initium præbet secundo Cremonæ literatæ Volumini Egregius Filius S. P. FRANCISCI Tutelaris mei) Homo erat doctus, & ut ea tempora ferebant, elegans: post se reliquit libros ab Literatorum cætu non dispescendos, ut scribit *Bresianus in V. R.*

Super Evangelii Discursus Tom. 3.

Super Epistolis D. Pauli dis. Tom. 2.

De Statu Religioso, & Claustrali Lib. 10.

Benè Himerius noverat, quæ de quibusdam Claustralibus discurret D. Bernardus Sermon. 3. in Cœna Domini Tom. 1. oper. col. 1725. Corpore Claustrales, mente vagi, & nunquam stabiles. Pigri ad lectionem, tardi ad orationem, in Ecclesia dormientes, in Refectorio vigilantes. De Vigiliis longis dolentes, sed de longo Convivio gaudentes. Christum execrantes, Auditorium diligentes. Extrà Chorum prò infirmitate frequentius remanentes, Infirmitorium non prò infirmitate carnis, sed prò desiderio carnis, torvis luminibus adspicientes, semper murmorosi, & detractores. Quid aliqd isti miseri agunt, nisi quod panem intinctum comedunt? Profectò isti tales Judam Proditorem sequuntur, & cum Juda, nisi resipuerint, videant, ne damnentur.

Eod. Anno.

Guido de Zappis Soncinas Orator, & Poeta in utraq; facultate præstantissimus erudito calamo exaravit.

Orationes

Satyras, &

Comædias

Ex MS. Hier. de Baris.

Memoratur & iste Guido à *Leandro de Albertis in descriptione Italia*, ubi de Soncino in Insubria, qui Bernardinum Covum pariter è Soncino literatissimum Virum tali tempore floruisse autumat.

De Guidone extat Epitaphium Jo: Thomæ Musconii lib. 2.

Hac Juvenum Guido summus Moderator in urna

Conditur Aonii fama, decusque chori

Præstitit, ingenuas Pueris dum traderet artes,

Egregium Patriæ munus, opusque suæ.

Non tulit insignes Læbesis Virtutis honores,

Et secat infausta candida fila manu.

Nec totum nobis tamen abstulit, ille recessit

Flebilis, illius gloria clara manet.

Tom. II.

A

MDII.

MDII.

Bernardinus Soncinas ex Prædicatorum Instituto multæ Frugis in Apostolica Vineâ, celebriores Italiæ Suggestus moribus, & voce illustravit longè Peritissimus Concionator, multa Reipublicæ Christianæ contulit Beneficia. Moriens itaq; post se reliquit

Concionum Volumen.

Meminit ejusdem *Seraphinus Razzius in Hist. Vir. Illustrium Dominicanæ Famil. Cap. de Illustr. Concionator. num. 37.*

Cœnobio Soncinenſi Ord. Præd., quod jugiter præclaris Alumnis effloruit, ut vidimus in primo Volum., ac videmus, non modicum decus attulit Sanctissimus Pontifex Pius V. cui cum F. Michael Ghislerius esset, semel præfuit Prior, ut notat in Vita ejusdem. *Jo. Gabutius cap. 1. num. 17. relata in Actis S. S. Bolandi die 5. Martii.*

Eod. Anno.

Stephanus Dulcinus Nicolai Lucari Rhetoris Cremon. Insignis Alumnus Regiæ Ecclesiæ S. Mariæ Scalensis Mediol. Canonicus, Eloquio Clarus, & Poësi Excellens edidit

De Nuptiis Illustriss. Ducis Mediol. ibi 1489.

Breviarium, seu Bonifacii Simardetta Abbatis Cisterciensis de Christiana Fidei, & Romanorum Pontificum Persecutoribus Epist. Libros sex cum summariis Mediol. 1502 deinde Basilea 1509. in fol.

In Bibliotheca Ambrosiana Mediol. celeberrima lit. Z. num. 515. reperitur MS. ejusdem Authoris Epistola nuncupatoria de memoratis Nuptiis ad Nicolaum Lucarum Rhetorem Cremon.

Ex Canonicatu, de quo supra, & longè incolatu Mediolani *Abbas Picenellus* Dulcinum recenset in Atheneo Mediol. nulla penitus facta mentione de Patria Dulcini, quem Cremonensem viderat in Elogiis Jovii, ubi refert Dulcini Cremonensis Carmina in laudem Lancini Curtii ab ipso Picenello allegata in Atheneo, discurrente de eodem Lancino.

Idem *Lancinus* in suis *Epigr. dec. 1. pag. 17. & 72.* vocat Cremonensem. Ejusdem Stephani extat memoria in *Orat. Joannis Jacobi Crotti*, quæ deflet obitum Lucari. Papiæ impressa 1518. in quâ Insigniores Lucari Discipulos adnumerat.

Item *Federicus Scotus Placentinus* in *Carmin. lib. 1. arminum 55. in Prefatione Residui Hist. Mediol. Tristani Calcbi, quod Puricellus imprimi curavit. Mediol. 1644.*

Eod. Anno.

Franciscus de Sagitta in peragratis remotis Regionibus Illustris. Comperit enim habeo in libro, cui titulus *Itinerarium Portugallensium è Lusitania in Indiam, & inde in Occidentem, & demum ad Aquilonem. Magnifico D. Jafredo Karoli J. U. onsulto Delphinatus Præsidi, ac Mediolani Viro eruditissimo Archangelus Madrignanus Carovalensis Ord. Cisterciensis. Mediolani Kalendis Junii. MDVIII.*

Exem.

*Exemplum quarundam Literarum de Sagitta Cremonensis data-
rum Ulisbonæ XVI. Septembris MDII. directarum ad Oratorem
Venetum Petrum Pasqualigum apud Regem Castillæ Agentem.
Idem Sagitta memoratur cap. 127. fol. 80.*

MDIII.

Sigismundus Burgus Armanini Fortissimi Viri F. J. C. Viciniæ
S. Salvatoris Nicolai Lucari Alumnus, Oratoris facultatis, ac
legum gloria Præstantissimus in Collegium ascitus Die pr. De-
cembri 1489. Venetam Rempublicam Orator adivit hoc Anno
1503. non autem 1499. ut adfert perperam *Ant. Campus Hist. lib. 3.*
ac eidem in veræ Fidei pignus contractum illomet anno 1499.
Vexillum obtulit hisce notis aureis obsignatum *Cremona Fidelis*,
quod ut grati animi monumentum publicè Senatores Reip. demon-
strarent in celeberrimo Divi Marci Templo apponi jussum fuit.
Tunc Burgus Equestri dignitate donatus Patriam feliciter remi-
gravit, decessit verò 1505. epidimia correptus, cujus rei causa *Jo:
Jacobus Crottus in Oratione*, quæ deflet quindecim Jureconsultorum
mortem, inquit. *Sed quo Te Sigismunde Burge Miles gloriosissime
piaculo sileam? tibi uni Sopia Casarea, & Pontificalis enituit,
eloquentia Vires suas comisit, historia contexenda cœlitus inmissa fuit, tuæ
Virtutis radio non mediocrem Civitati Cremonensium gloriam adjecisti.*
Hæbentur ex suo eruditissimo pœnu.

*Oratio in Funeribus Augustini Barbadii Ducis Venetiarum
Cremonæ habitis anno 1500.*

*Panegyricus Leonardo Lauretano Optimo, Humanissimoq; Prin-
cipi Venetiis dictus anno à salutifera Dei Incarnatione 1503.
12. Kal. Maii. Venetiis per Bernardinum Venetum de Vita-
libus eodem anno, cujus rarum exemplar mihi ab eruditiss.
amico Petro Canneto Camaldulensi Abbate dono datum,
cum de rebus patriis singillatim loquatur, in calce subnecto.*

Hæc recensetur Oratio à *Joanne Cinello Florentino Patritio Amico
meo humanissimo in ejus Bibliotheca vol. plut. 13. non absque Urbis
Cremonensis laude, cujus nomine in ævum ejdem maximas red-
do grates.*

Opera historica MS. quæ allegat *Bressianus* in Indice Scripto-
rum, quorum auctoritate usus fuit in Componendo suum
Opusculum italicè *il Collegio de Dottori* inscriptum.

Commendatur à *Leandro Alberto* in *descript. Italia.*

In Templo Divi Dominici de altero Sigismundo Burgo in marmoreo
Cenotaphio legitur hæc Epigraphe.

*Sigismundo Burgo Octaviani Filio in primo pubertatis flore
extincto Camilla Lafaitata Uxor Pientiss. B. M. P.
MDXXIX. Die XXIX. Junii.*

„ **D**luturno mentis desiderio, & ab ingenti spe, fidelitatis
 „ obsequia impendendi per tot temporum spatia uberrimè
 „ educati ad sublimes Majestatis Vestræ aditus, Princeps Serenif-
 „ sime, Senatores Amplissimi, & Viri Patricii tandem perveni-
 „ mus: debitam Celsitudini tuæ reverentiam, Amplitudini ve-
 „ stræ gratulationes, & fidelitatis munera præstaturi. Neq; nos
 „ ab instituto deterruit, quod post unius anni curriculum, ad de-
 „ bita Offitii persolvenda serò, ac tardè nimis accedere videamur:
 „ cum nobis in Vincis fidelitatis operantibus, tantum in serò,
 „ quantum si in mane venissemus: daturos vos Salvatoris Exem-
 „ plo non dubie credendum sit. Præsertim cum non mentis incu-
 „ ria, non animi negligentia, sed studio, & æmulatione obeundi
 „ muneris, dilatam post tot temporum intervalla, legationem
 „ fuisse: scire vos non dubitemus. Quam ob rem nihil nos in
 „ hoc munere absolvendo quod benignè, quod gratiosè suscipi
 „ non deberet, suspicati sumus. Si quid verò expectandum fuit
 „ quod commoveret, & verecundiam inferre posset, id totum ad
 „ me spectare, & jam dudum veritus sum: & nunc agnosco. Cum
 „ enim unumquemq; nostrum, qui hujusce legationis officio
 „ fungitur, à te Principe Sapientissimo, & ab his, qui consilium
 „ tuum participant, conspici animadverto, eo tum mirari vos
 „ censeo, cur ego cui neque ex ætate, neque ex ingenio, neque
 „ ex dignitate orandi Provincia debetur, hunc dicendi locum
 „ (veluti per me temere abreptum) mihi ipsi vendicarem. Non
 „ mea me voluntas Princeps Candidissime, vosque Patres Orna-
 „ tissimi dicendi causam suscipere impulit: cum non tam istius
 „ laudis cupidus sim, ut aliis injustè præreptam velim, neque
 „ tam audacissimus, quin à recta, & vera ratione monear,
 „ augustissimum hunc integerrimi consilii locum, scientia
 „ auctoritateque amplissimum, Oratorem arte, & dicendi peri-
 „ tia facundissimum exoptulare, qui generosissimos Magni,
 „ Optimiq; Principis Natales, & Illustres ejus animi dotes, egre-
 „ gia atque illustri oratione digerere possit: quæ ad eruditissimas
 „ tanti Principis, tantique Senatus aures accedere non erubescat.
 „ Atque non ego tam supinus, & mentis inops sum, qui cognita
 „ imbecillis ingenii mei infirmitate, qui arte parum, exercitatio-
 „ ne minùs, valere me sentiam, tantum fiduciæ conceperim, ut
 „ post tot clarissimos Oratores, qui ante me dixerunt, gloriosi,
 „ ac penè divini Principis res, & pulcherrima gentis suæ facta,
 „ quæ cujusvis quantumcumque disertissimi, & exercitati Orato-
 „ ris ingenium superare facile possint: postremus ego, minimusq;
 „ integrè, ac perfectè tractare ausim. Verum si quis consilii mei
 „ causam, & rationem scire desiderat: sciat nihil apud me majus
 „ ullo unquam tempore extitisse, neque nunc esse (post Deum,
 „ & Venetam Rempublicam) quam omnes vitæ meæ rationes,
 „ omniaq; consilia mea, ab Amicorum sententiis, & voluntate
 „ regi,

„ regi, ac pro libito moderationum suarum temperamento duci,
 „ & obsequiosè gubernari. Eas propter cum Cives, & hi Collegæ
 „ mei dicendi causam uno omnes (uti ajunt) ore injuxissent, ne
 „ minus obsequens, quam ipsi in me officiosi sunt, viderer, de-
 „ mandatum munus non sum ausus recusare, incompolitæ, & in-
 „ ornate Orationis, potius quam inofficiosa voluntatis Judicium
 „ subiturus. Idq; eò lubentiùs feci quod me scirem apud eos ver-
 „ ba facturum, quibus mos semper fuit, & si omnes qui huc Loci
 „ ad dicendum conveniunt humanè, clementerq; suscipere: gra-
 „ tius tamen, & benignius eos habere soliti sunt, qui ad benefa-
 „ ciendum ad Serenissima Majestatis Limina reverenter acce-
 „ dunt. Nephas itaq; & veluti commissi cujusdam Sacrilegii
 „ Religionem veritus sum, si ego, qui Amicorum sententiis nun-
 „ quam adversatus, qui vos omnes ergà eos, qui in hunc ornatif-
 „ simum Locum conveniunt gratiosos, humanissimosq; semper
 „ existimavi: quiq; præclarissimas Lauretanæ Gentis res, pro
 „ Veneta, & universa christiana re sustinenda: Terra, Mariq;
 „ gestas, prædicare solitus sum in præsentiarum, quando majora
 „ Dux Inviçtissime, tuo ductu, tuisq; auspiciis nunc parantur
 „ silentio, taciturnitateq; pertransissem.
 „ Cum singulas itaq; Princeps Eminentissime Corporis, animiq; tui
 „ dotes: & virtutum tuarum ornamenta percurro: is mihi profe-
 „ cto videris, qui unus ex omnibus, & ab omnibus unus eligi
 „ debueris. Quis enim inficiabitur, ut si de Principe eligendo, in
 „ quodam Italiæ, vel Christiani Orbis comitio quæratur, qui
 „ Italiæ dignitatem, & totius Christianæ rei publicam causam,
 „ adversus Barbarorum insidias, quæ nunc Italiæ imminent,
 „ tueri, & sustinere queat, quin ab omnibus talis optetur: cui
 „ fœlix patria, domus clara, forma propè divina, ætas gravis, &
 „ matura, cuiq; privatarum, & publicarum rerum cognitio, usus,
 „ & assidua exercitatio insit: qua regere consiliis Rempublicam:
 „ firmare legibus Civitates: emendare judiciis Prævaricantium
 „ iniquitates possit: & futuris rerum Eventum (tamquam de
 „ altissima specula longè prospectans) providentia, consilio, &
 „ virtute ità occurrere sciat, ut tantam Imperii molem subire
 „ dignus habitus sicut, & judicatus. Hæc omnia si quis rectè con-
 „ siderabit in te Princeps Ornatissimè concurrunt: nam tibi pri-
 „ mum Urbs Veneta Mater est: quam Orbem, rectiùs quam
 „ Urbem appellandam dixerim, cujus una Domus, cujusvis
 „ Urbis habebit opes: hæc est illa, quam patentem antea malo
 „ nostro Fori Julii Portam Barbaris Potentia, & auctoritate sua
 „ clausit: hæc est illa, cujus cum multæ, innumeræq; commen-
 „ dationes latissimè pateant: hac in re singularis, & admiranda
 „ una est: ut cum ceteræ Orbis Terrarum Urbes, Opibus, &
 „ humana industria, jactis humi fundamentis conditæ: huic adeò
 „ Cælestium favor prospexit, & supremus ille rerum Fabricator
 „ indul-

„ indulserit: ut divino quodam nutu ipsa rerum naturā cessisse vi-
 „ deatur: cum intrā procellosos Maris impetus, & medios Pelagi
 „ vortices, per tot Tempia, per tot Regias, & magnificas Do-
 „ mos, Turres, Portus, & Navalia insurgens, tantum inter alias
 „ caput extulit Urbes, ut Regia Regum, potius quam Civitas
 „ Civium, jure meritoque appellanda sit. Quæ & si à quampluri-
 „ bus Orbis Civitatibus hac una in re vincitur quam fundamento,
 „ & constitutione ante stant: Gentis tamen origine, & antiqui-
 „ tate, ac rerum gloria, amplitudineq; non cedit, cujus initium,
 „ augmentum, & gestarum rerum magnitudinem, si narrando
 „ prosequi voluero, alius Salustius, aut Varo, Trogus, vel Livius
 „ in hanc lucem ab Inferis revocandus erit, qui molem, quæ viri-
 „ bus meis impossibilis videtur, validioribus humeris suis cum
 „ Sabellico vestro, qui tam præteritarum, quàm præsentium
 „ rerum ignorat nihil ferre, ac sustinere possit. Et cum locum, in
 „ quo Mortales habitent nullum esse crediderim, in quo Vene-
 „ torum virtutes eximie, victoriæ ingentes, triumphus admirabiles
 „ non laudentur, prædicentur, & extollantur: ullum pariter ex
 „ tot tantisq; præliis, terra, mariq; gestis, in quo Lauretanus Vir
 „ Militis, vel Præfecti, vel Imperatoris Officium gerens, stre-
 „ nuè, fortiter, & laudabiliter pro patria, & Diis Pænatibus non
 „ egerit, reperiri vix posse æque existimarim. Atq; ut è multis
 „ (ex quorum copia difficultatem patior) aliquos memorem
 „ Georgium, & Petrum Lauretanos Fratres, Ludovici Filios
 „ (qui primi nunc in mentem veniunt) memorare sat puto, quo-
 „ rum alter Turchorum Classem Chalili Duce, quam plurimas
 „ Ægei Maris Insulas vastantem, Proprætor non prius insequi
 „ destitit, quam acri pugna commissa, bellicis artibus superatam
 „ fuderit: & in Venetam redegerit Potestatem. Postque hanc
 „ (quam dixi) & Helespontiacam Pugnam, quam simul cum
 „ Fratre egregie gessit, dum de mittendis supplementis Jacobo
 „ Trivisano, qui Ambrosium Spinulam vestræ Republicæ Ho-
 „ stem, in Cajetæ Portu occlusum obsidebat consulenter: stu-
 „ diosus Patriæ Vir, ingentem quam ergà Patriam pietatem
 „ observabat ostensurus, non expectata Civitatis voce, habito
 „ novo delectu, qui navibus imponeretur, cum se Præfectum
 „ propria iturum impensa ultro obtulisset, jamq; trans Siciliæ fre-
 „ tum navigasset, balearica fraude (cum quibus nullæ inimicitie
 „ fuerunt) circumventus, suscepta ex improvise cum Hoste ad
 „ periclitandas virtutis suæ vires, & promptissimo, & ferocissimo
 „ pugnamine pro Republica hac vestra intrepidè, ac constan-
 „ tissimè dimicans, ac vitam cum laude paciscens occubuit: sic ut
 „ viventibus magnum sui desiderium, Posteris verò virtutis suæ
 „ memoriam reliquerit sempiternam. Alter rebus Bello gestis
 „ adeò Insignis, victoriarum, & triumphorum adeò clarissimus
 „ extitit, ut Veneti alterum Apium Claudium in patria habuisse
 „ meritò

„ merito gloriari possint, qui & si ab eo in hoc tantum abfuerit,
 „ quod Romana, & Latina Oratione caruerit, ingenio tamen
 „ adeò facundissimo, abundantissimoq; fuit ut omnia, quæ ætate
 „ sua Mari gesta sunt, quorum ipse pars magna fuit, nec non navi-
 „ gandi Maris portuositatishq; rationem Veneta, & sui temporis
 „ lingua prosequutus, non tam militaris gloriæ, quàm litterariæ
 „ disciplinæ nomen apud Posteris transmiserit celebrandum.
 „ Prætereo Marchos, Andreas, Paulos, Laurentios, Aloysios,
 „ Jacobos, quæ cum cæteris Hostibus tum maximè Turcis formi-
 „ dolosa, Lauretanæ Gentis præclarissima nomina: sive enim
 „ Terrestrium Copiarum Duces, & Moderatores: sive mariti-
 „ marum Classium Imperatores fuerint tantum Venetæ Reipub-
 „ licæ gloriæ addidere: ut quantum eorum tempore Veneti Ho-
 „ stium habuerint, tantum hæc Belli Fulgura, Victoriarum osten-
 „ tare potuerint, & Triumphorum. Taceo Antonium superioris
 „ Jacobi Filium, omniaq; ab eo tam prudenter, cum fortiter ge-
 „ sta, dum aut Classis Imperator, aut in Ferrariensi Bello Pro-
 „ consulatum gereret, si unum mihi dixisse sufficiat; Antonium
 „ dum Scodram Epiriopidum: quod vulgus Scutrium: sive Scu-
 „ tum hujus Imperii adpellarit ab ingenti Turcarum Exercitu
 „ undiq; obsessum, oppugnatumq; virtute, & præstantia sua tue-
 „ tur, & defendat: quantum Horatii Cocles ad sublicium Pon-
 „ tem, sub eo scuto, quo Hostium tela excipiebat frustrato eorum
 „ impetu Reipublicæ Romanæ profecerit, tantum hunc Venetæ,
 „ & universæ Christianæ Rei sub Scutrio, ubi Hostium vires sub-
 „ stinuit, & repressit utiliter contulisse. Sed quid ita recensendis
 „ victoriis, & egregiis facinoribus, quæ à Clarissimis Domus tuæ
 „ Ducibus gesta sunt insisto? Quæ plura, & majora sunt certè:
 „ quam quæ de aliorum triumphis, in Veterum Annalibus hæte-
 „ nus scripta comperiantur. Quid Hieronymi Patris tui laudes.
 „ Quæ facundissimi cujusq; Oratoris ingenium: ne dicam orando,
 „ sed recensendo fatigare possint, memorare instituo? Quid Anto-
 „ nii recentioris Equitis, & Jureconsulti insignia, ac singula ejus
 „ animi, ejusque Fortunæ Bona in medium exponere contendo?
 „ Quando tu unus es Princeps Excellentissime, in quo virtutes
 „ omnes vigent, quæ in singulis prædicantur. Video, dedignaris
 „ hanc gloriam, sed patere obscuro in Principatus tui splendorem:
 „ & in eorum, qui tibi hujus Imperii Gubernacula rectè credide-
 „ runt laudationem parte constitui. Atque ut omnes homines
 „ facile intelligant te Imperio natum, in quem Cælestium om-
 „ nium vis, atque potestas confluit de te aliqua altius repetenda
 „ non ab re existimavi; primumq; non satis videtur fuisse te ea in
 „ Urbe genitum, cujus pulchritudinem, auctoritatem, & poten-
 „ tiam aspiciens Orbis obstupescit, ni & in ea Familia natus esses,
 „ quæ antiquæ ab origine Gentis, per tot ducta Viros, Lauretani
 „ cognomentum merito, ac jure sibi comparavit à pacifera Lauri
 „ Arbore

„ Arbore (uti ego existimo) quam prætendi etiam inter armatos
 „ Hostes, sicuti quietis (attestante Plinio) est indicium victo-
 „ riarum præcipueq; lætitiæ nuntia, ita Lauretanos, Magnificos,
 „ Consulares, ac planè Regios, & Triumphales Viros esse hoc
 „ cognomento nobis apertissimè declarat, quorum res, & egregia
 „ facta contrà hujus Imperii Hostes, strenuè, & magnificè gesta
 „ non minùs peculiare Lauretanorum Turcas vires infringere,
 „ quam fatale Turcarum Gallicam, Scipionum Punicam virtutem
 „ superare fuerit, apertissimis documentis, comparatis singulorum
 „ virtutibus facillimè attestantur. Et ut longè Principatum tuum
 „ fatorum series ostentaret, tibiq; ingenitam Majestatem inesse,
 „ Hominum pectoribus, ad augendam gratiam, tacitis prælagiis
 „ insinuaret corpus, in quo divinæ virtutes tuæ habereant, ex
 „ omnibus Stellarum temperationibus figuratum, divino decore
 „ venerabile concessit, nihil profectò aliud ista corporis tui firmi-
 „ tas, & erecta proceritas, ac per singulas ejus partes circumfusa
 „ Majestas: nihil aliud iste tuus oculorum fulgor, & micantia
 „ syderois ignibus lumina: nihil aliud tam clarus serena frontis
 „ honos, orisque dignitas, & decora facies, in quâ Cælestes vultus
 „ natura signavit, portendisse visa sunt: quam ut futuri Principa-
 „ tus tui, Trabeas, Lauros, inclytissimosque Fasces, nobis is
 „ prælagiis declararet si remotarum artium studiosis, & his, qui
 „ Cœli secreta disquirunt, tantum fidei adhibere voluerimus,
 „ quantum Plato, Aristoteles, Pythagoras, Palemon, Loxus,
 „ Philomusus, Ptolemæus, & Albertus doctissimi Viri, per natu-
 „ ræ inditia (quam Græci phisionomiam vocant) mores, natu-
 „ rasq; hominum conjectantes, de oris, & vultus ingenio, habitu
 „ atq; decore membrorum, certis quibusdam rationibus, & signis
 „ prodi, arbitrati sunt. Sive enim divina illa Animæ virtus cadu-
 „ cam servientis sibi corporis fragilitatem intratura, dignum se
 „ prius receptaculum dimetiatur, sive cum intrarit, explicata
 „ divinitatis suæ per omne circumfusum substantia, habitaculum
 „ pro habitu suo, sibi componat, sive anima, & corpus, pari neces-
 „ sitatis ratione conjuncti, & invicem se propriæ naturæ potesta-
 „ tibus, ac viribus sustentent, congruam, uniformemq; compa-
 „ ginem efficiant ut cumq; sit, opinione sapientum, experimentis
 „ comprobata, quantus in terrestre corpus, Cælestis spiritus ha-
 „ bitator intrarit, per vultus, orisque inditia demonstrari, jam
 „ dudum apud omnes exploratæ, & manifestæ cognitionis est.
 „ Illud magis admirarer, quod arcanum veritatis Plato, nomina
 „ quasi quædam futurarum rerum prænuntia, cælitus dari credi-
 „ derit, nisi ab his, quos sacrarum litterarum monumenta dele-
 „ ctant edoctus, didicissem: Ismaeli, & Jacobo, ac aliis quam
 „ pluribus Prophetis, & ipsi Johanni Prophetarum Principi (ne
 „ de Christo Jesu indignus loquar) nomina cælitus inspirata,
 „ inclytæque fuisse: quale sortitum te nunc Leonardi nomen
 „ cælitus

„ cælitus esse crediderim fortitudinis, & Regiæ Majestatis radia-
 „ tione refulgens, cum jucundissimi odoris suavitate conforma-
 „ tum: quò magis quamdam veluti divinitatem redoleret, & Ma-
 „ jestatis tuæ splendore paventes, odore virtutum illectos, è lon-
 „ ginq̄o invitares, attraheresque. Sunt hæc profectò maxima
 „ Fatorum dona, & feliciter exorsa nascentis initia, sed longè
 „ augustiora sunt mentis tuæ ornamenta, quibus generis tui clari-
 „ tatem, & fortunæ merita virtute propria superasti: si enim quam
 „ benè felicissimis primordiis copulata succedunt, per singulas
 „ animi tui partes, & mitissimos sensus tuos, pensulatè sciscitari
 „ voluerimus nihil pulchrius, aut præstabilius, & quod magis
 „ perspicuum sit, quam pectoris tui bonitas, reperiri posse judi-
 „ cabimus per quam tantus Divinorum cultus, & sacrarum rerum
 „ veneratio apparet, ut nihil amplius reliqui sit, quod ad veram
 „ Religionem addi possit. In Patriam verò, & Parentes, Cha-
 „ ritas, Pietasq; penè incredibilis. In Conjunctos, & Propinquos
 „ quantus es observantia, & cultu, tantus in Amicos benignitate,
 „ & diligentia cæteros antecellis nullos debitis honoribus frau-
 „ dans: ergà omne Hominum Genus sua vice fungens majores
 „ Reverentia, Pares Honore, Infimos Humilitate, & mansuetu-
 „ dine Benevolos, Amicissimosq; tibi semper comparasti. In
 „ omnium deniquè hominum benevolentiam, tam Pronus, &
 „ Liberalis, ut quod de M. Antonino Pio optimo Principe Ro-
 „ mano Herodianus scripserit, de te meritò dici possit. Nihil um-
 „ quam te præcipuum habuisse, quod & idem commune non
 „ extiterit in omnibus vitæ commodis his quorum Amicitia te
 „ addideris, nihilq; reliquum fecisti, quod possit alteri, quam sibi
 „ imputare, qui tua Amicitia uti noluit: nec se dignum beneficio
 „ tuo judicavit. Tu in omnes pius, clemens, largus, beneficus,
 „ & liberalis existis. A te omnia exorari facile possunt, quibus
 „ Religio non obstitit aut Jus, vel Honestum non refragantur.
 „ In te gravis, & matura Providentia: In te probè moderata
 „ rerum Temperies: In te maxima animi Fortitudo: In te con-
 „ stans, & perpetua Justitiæ voluntas, virtutum tuarum magnitu-
 „ dinem ostendit, quarum splendor tantum te ornat uti si quas
 „ ex illis dignitates, & officia consecutus sis recensere voluero
 „ copia delectum retardabit. Undè si quam benè de Veronensi
 „ Præfectura meritis es dicere aggrediar, jam se se mihi Pata-
 „ vina Prætura obiciet, si reliquos denique fasces, & primarias
 „ hujus Imperii dignitates, quæ foris sunt, à te justè recusatas,
 „ ant rectè administratas referre instituum, revocabunt me, quæ
 „ Domi, & in Urbe probabiliter, & modestè officia gessisti. De
 „ decem Viratu loquar, occurret Ordo Senatorius, in quo si
 „ dixero per Annos viginti te in eo consumatissimum extitisse:
 „ offeruntur, & quæ divinitus in Divi Marci procuratione per
 „ te acta sunt, quæ tantam mentis tuæ divinitatem, & immor-

„ talitatem ostendunt : ut cum integritatis tuæ omnium animos
 „ admiratione compleveris virtute integerrimus , ætate quæ in
 „ dandis officiis spectari solet gravi , & consumatissima dignus
 „ habitus es , & iudicatus : cui tanti Imperii Gubernacula rectè
 „ committerentur , & commissas habenas justo scires modera-
 „ mine frænare . Plura de hoc tuo felicissimo Principatu (quam
 „ quæ dicta sunt) restarent dicenda : sed temporis brevitatis , quæ
 „ præ rei magnitudine non sufficit , & dicendi ratio , quando
 „ ignarus non sum me apud eos verba facere , quibus longè quam
 „ mihi Excellentia tuæ virtus est notior : & regis tuæ aures ,
 „ quas alii , atque insuper aliis occupationibus fatigatas , longio-
 „ ribus verbis obtundere non decet , castigatus quam se se Re-
 „ rum copia suggerebat , & felicitis cursus Navigatio secundabat ,
 „ dicentem ad metam præstringere compellunt collectis itaq;
 „ (uti ajunt) velis , ad quietis , taciturnitatisq; Portum properans
 „ primum sempiterno , & immortalis Deo gratias habendas censeo :
 „ quam cum hæc tempora prudentem , magnanimum , & ere-
 „ ctum , ac vi , & majestate arduum , & potentem Virum expo-
 „ stularent propter ingentem Barbarorum vim Italiae ingruen-
 „ tem , Divina Providentia talis oblatus sit , qui dignus esset
 „ hunc Thronum possidere , & ab his eligeretur , quorum Judi-
 „ cium nec fallit , nec fallitur umquam . Meritò igitur Cremo-
 „ nensis Populus Numinis , Majestatisq; tuæ , & hujus gloriosissi-
 „ mæ Reipublicæ Devotissimus , qui te Principem divinitus
 „ constitutum agnoscit tanta completus est electionis tuæ læti-
 „ tia , & exultatione , ut postea quæ ea vox faustis , felicibusq;
 „ acclamationibus , communi omnium applausu excepta est :
 „ Omnium Civium nostrorum animos , justo consalutandi te
 „ Principem desiderio tantum inflammavit , ut qui per se , aut
 „ per suos , salutato te Principe felicissimo , gloriosissimo Senatui
 „ gratias non haberet , quantum à debita fidelitatis reverentia
 „ abesset , tantum à desiderio suo longè esse se existimaret . Et cum
 „ omnes istuc accedere , tam indecorum , quàm difficile , & pene
 „ impossibile videretur consulto de hac te pluries , ac pluries
 „ Urbis nostræ Senatu , habitisque supremis comitiis , in quibus
 „ totius Cremonensis Rei Vis , & Univerfa Civitas representata
 „ figurat : nos omnes (quos hic cernitis) ad id Officii peragen-
 „ dum partim delegit , partim clarissimorum Hieronymi Donati
 „ Jurisconsulti , & Prætoris gravissimi , ac Pauli Pisani Equitis
 „ splendidissimi , Urbisque Præfecti diligentia delectos confir-
 „ mavit ita enim Civitas nostra ob singularem industriam ex-
 „ plorata eorum gravitate , ac fide charissimos habet , ut non tam
 „ privata , sed & publica semper ad eorum arbitrium libentissi-
 „ mè referat : & si Dii immortales mortalium votis annuerent ,
 „ aut hos perpetuos , aut saltem omnes ex hoc ornatissimo con-
 „ fessu ad eam Urbem Proconsules his similes darent . Quapro-
 „ pter

pter non omnes ita delecti communi omnium desiderio, &
 publica totius Urbis auctoritate, te Principe gloriosissimo ejus
 Populi verbis consalutato pro hoc tuo felicissimo Principatu,
 quod tibi, ac nobis felix, faustum, fortunatumque succedat.
 Hujus amplissimi ordinis Senatoribus, qui nobis talem Prin-
 cipem dedere, cujus ductu, & auspiciis, omnia Urbis nostrae
 Statuta, Privilegia, & conventa integre, inviolabiliterque,
 observari hostes procul repelli Urbem, Domos, Parentes,
 Liberos, Uxores, Coniunctos, & Propinquos, resque omnes,
 & Fortunas nostras ab omni calamitate, & iniquitate illas
 conservari spe optima, & fide indubitata concepimus, quas
 maxime possumus gratias habemus, ac referimus. Nostraeque
 Urbis homines, & qui sub Cremonensi nomine censentur tan-
 tum commendamus, quantum firma in vos Dominos nostros
 benevolentia, & inviolabilis Urbis nostrae fides exigit, quae
 tanta est, ut si quam praecipuum quamque certissimum constans
 fidei exemplum Civitas nostra semper extiterit cum omnes
 gentes experimento senserint, vobis etiam paucis, nobiliori-
 busque exemplis, quam brevissime recitatis, me dicente reco-
 gnoscere liceat nihil profecto absfuturum dubito, quin vos
 omnes, Cremonam, templum fidei, semper & continuo appel-
 letis. Cujus servandae quantum curam, quantumque studium
 majores nostri semper habuerint, constantia, & fide qua pro
 Romano Imperio, & Urbi nostrae principantibus adversus
 Hamilcarem Penum, & Gallos caeterosque Civitatis nostrae
 hostes, usi sunt si vobis placeat liquidissime declarabitur. Postea
 quam vestrum omnium aures benigne accomodati video,
 aequum videtur, quod prius de Hamilcare, & Gallis proposi-
 tum est, stricta, & clara quantum fieri possit oratione dilucidari.
 Dum enim Galli Insubres Cydnomani, & Boi, excitis senili-
 bus Pluatibusque ac caeteris Ligustinis populis, Hamilcare Peno
 Duce, direpta Placentia, ac per iram magna ex parte incensa
 (sicuti Polybius Celius, & Livius attestantur) ad diripiendam
 pariter Cremonam, trajecto cum quadraginta hominum mil-
 libus Pado, venissent, nostraeque Urbis progenitores, missis
 ad Rom. Populum litteris, nuntiisque qui rem significarent occlu-
 sis portis, dispositisque praesidiis, omnia, & quaecumque, vel ad
 oppugnationem, vel ad obsidionem diutine sustinendam neces-
 saria comparassent, non vicinae Urbis excidio, calamitateque
 territi, non barbarico tumultu impetuque commoti, non blan-
 dis hostium suasionibus, non damno rerum suarum, quae de-
 populationibus, & incendiis undique vastabantur, non denique
 continuatis oppugnationibus (quibus vix resistebant) ne dicam
 ad deditionem, sed nec ad nutandum trahi umquam potuere,
 quin omnia asperrima, & quaecumque extrema, pro conservanda
 fide tollerarent, donec Lucius Furius Purpureo, Provinciae

„ Prætor, ab Senatu ad liberandam Coloniam cum exercitu
 „ missus, iusta cum obsidente acie dimicans, æri pugna com-
 „ missa, in qua Hamilcar Dux Pænus, & tres Nobiles Imperato-
 „ res Gallorum cæcidere, cæsis, & captis suprâ quinque & triginta
 „ hominum millibus, cum signis militaribus. LXX. Gallicam
 „ virtutem Victor superavit, ut ex ea tam insigni victoria tantum
 „ Romanorum gloriæ additum non fuerit, quantum Cremon-
 „ tensium fidei laudis datum apud omnes extiterit. Bello item
 „ quod inter Octavianum, & M. Antonium de Romani Orbis
 „ imperio fuit, cum parentes nostri, Antonio, sinistra magis
 „ fortuna quam iudicio adhesissent, superantibus Octaviani
 „ fatis, dulce solum patriæ, dulcesque penates, quam fidem li-
 „ quere satius existimantes rerum suarum amissionem constan-
 „ tissimè passi sunt servatam fidem cum deperdita facultate,
 „ heroica virtute compensantes. Iterum cum Vitellium Romæ
 „ imperantem Vespasianus de imperio dejicere adniteretur,
 „ translata belli mole in Urbem nostram, quam Vitellianus
 „ Exercitus obtinebat cum eam Vespasiani exercitus, cui Anto-
 „ nius cognomento primus Dux præerat summa vi oppugnaret:
 „ non solum Viri Cremonenses, sed & eorum fæminæ servandæ
 „ fidei studio in prælium contra communem sexus naturam pro-
 „ gressæ, cæsq; tantum odii ad Urbis excidium excitarunt: ut
 „ ab hoste obtenta nihil per quatrimum illiciti prætermisum sit.
 „ Ferro, igneque omnia sacra, ac prophana ubique absumente opinan-
 „ te exercitu Victore nunquam Cremonenses fidei respectum
 „ deposituros, nisi & cum totius Urbis excidio fides ipsa expiraret.
 „ Transeo quod cum Athila Hunnus, qui flagellum Dei dictus
 „ est, vastata Aquilea, ac cæteris Istriæ, Liburniæ, Carnorum,
 „ & Venetæ oræ oppidis adversus reliquos Cispadanæ Galliæ
 „ populos duxisset, inter eos, qui excidii terrore à fide deficientes
 „ barbaro deditorem fecissent Cremonenses numerari hætenus
 „ à me compertum non habetur. Longobardi Italiam ingressi
 „ cum fermè totum parvo negotio occupassent, Cremonenses
 „ neque vi, neque ingenio à fide deflectere potuerunt, & cum ab
 „ ipsis Cremonensibus sæpissimè agitantur, convocatis tandem
 „ totius Longobardæ gentis viribus, petitisque à Cachano Ava-
 „ rorum Rege, quam maximis supplementis, dilatata duorum
 „ annorum spatio ad contrahendas vires expeditione, quam
 „ primum imperium apud Constantinopolim (ob res novas à
 „ Foca intentatas) vacillare intellexerunt audaciam indè sumen-
 „ tes, tantis Longobardorum, & Sclavorum, quos Cachanus
 „ miserat apparatus: Cremonam nullis (tunc titubante impe-
 „ rio) firmatam præfidiis adorti sunt. Quam expugnatam, ad
 „ solum usque intrâ trigessimum diem demoliti sunt: anno secun-
 „ do, & vigesimo suprâ centesimum postea quam in Italiam ve-
 „ nerant: hætenus inhabitare, veluti in archano fidei Romanæ
 „ tem-

„ templo edicto prohibentes. Dicit vestrum quispiam fortassis,
 „ decidere hominum memoria, quæ Cremonensis fidei obicis
 „ exempla, tanto à præsentì cognitione obscura, quanto remo-
 „ tiora sunt, quare si qua recentiora, & nostri temporis exempla
 „ supersint, quò res dilucidior, & apertior nobis fiat, ex templo
 „ manifesta. Dicam quæ viventium memoriæ excitare facile
 „ possint, nec erunt à vetustissimis fidei nostræ exemplis humiliora.
 „ Philippus Vicecomes, ille Milanensium Dux III. cum quò
 „ vestra Respublica semper in armis stetit: dum Cremonam, &
 „ universum Cremonensem agrum cis Padum, Picysone excepto,
 „ cujus loco Pontemremulum inter Apuanos Ligures supposue-
 „ rat: Francisco Sfortia dedisset graviq; postmodum ira (ob Cer-
 „ peloni necem) adversus eum animatus recipiendæ urbi ani-
 „ mum daret sperans eam ad consueta gubernacula facile rever-
 „ suram tentatis primò civium animis: quos Vicecomitum no-
 „ minis studiosos esse arbitrabatur, cum nihil profecisset, ad
 „ apertam vim delatus, magnis viribus, majoriq; studio Urbem
 „ aggressus, Francisco Picenino omnium copiarum Duce, &
 „ moderatore à terra, & à flumine comparata jam classe obsedit,
 „ dispositiq; in Padi insula (quam Mezanum vocant) quam plu-
 „ ribus magnisq; tormentis ex quibus pilæ ingentes silicæ, mar-
 „ morezq; vi sulphuris excussæ, die noctuq; in urbem torqueban-
 „ tur: quam conterritam ob populi frequentiam motum excita-
 „ turam sperabat. Verum cum nihil ex Sententia successisset;
 „ cognita parentum nostrorum constantia, & fide, soluta ab urbe
 „ obsidione, ad Castrum Leonem munitissimum Cremonensis
 „ agri oppidum declinavit. Ubi ad motis quam celerrimè castris,
 „ cum eum non multos post dies in deditioem recepisset
 „ invento ibidem Armanino Burgo Patre meo, multa de Fran-
 „ cisco ejus genitore, idemq; Avo meo conquestus, ejus studio,
 „ & vigilantia Mosæ Portane per nocturnas Johannis Ilirici pro-
 „ ditiones in Philippenis manus deveniret custodita, ac con-
 „ servata fuerat graviter, ac severè in ejus vitam cominatus est:
 „ cui pater intrepidè respondisse se: nobis filiis (ad memorabile
 „ servandæ fidei exemplum) sæpius dicere solitus erat: minimè
 „ se probi, & moderatissimi Ducis minas observatam à patre
 „ ergà Dominum suum fidem vereri: quando virtus apud præ-
 „ stantissimos, & honestæ gloriæ intendentes, semper clara æter-
 „ naq; haberi debeat, patremq; suum, quod pro Francisco Sfor-
 „ tia fecisset, id ad observantiam Cremonensis fidei Francisco
 „ datæ, jure fecisse se existimare quando Urbis imperium Phi-
 „ lippi voluntate (cui etiam se fidissimum dum Urbs in ejus Do-
 „ minio esset experimentis comprobaverat) ad Franciscum tran-
 „ slatum esset, quodq; in unius patris sui fuerat exemplum, idem
 „ deberet in reliquis Cremonensibus existimare: cum Cremo-
 „ nenses sine fidelitatis proprio, & præcipuo cognomento neq;
 „ usquam,

„ usquam, neq; umquam sint nominati: proindè eos cum omni
 „ eorum posteritate, Sfortiadis (donec Deus cujus est imperia
 „ mutare, alios Dominos dedisset) à fide nunquam defuturos
 „ liberè judicaret. Idque quam probe observatum fuerit: non
 „ meum est apud vos diligentissimos quarumcunq; rerum per-
 „ scrutatores aliter declarare. Petentibus enim Melchione Tri-
 „ visano, & M. Antonio Mauroceno, vestri exercitus legatis
 „ Ludovico regno excedente urbis deditioem Veneto fieri.
 „ Indè eorum patres, qui Urbis curam gerebant existimantes à
 „ fide, quam præstiterant deviare non priùs dedendæ Urbis men-
 „ tionem habuere, quam fidelitatis debitum: missis ad hoc legatis
 „ persolvissent. ità natura ipsa per hæc constantis fidei vestigia à
 „ majoribus tradita nos ad deditioem deduxit, quam tanto
 „ vobis cariorem fuisse existimamus, quanto meliorem firmitatis
 „ nostræ spem / ex fide nostra concipere potuistis, cum dubium
 „ non sit ea, quæ maturè, & cum consilio rectè geruntur, effectu,
 „ & firmitate niti: illa verò quæ repentino, & subitaneo quodam
 „ motu proveniunt ea infidelitèr inconstanterq; prolabi. quod &
 „ in arborum fructibus evenire, ut quæ lentius maturescant, tar-
 „ dius quoq; marcescere, quam quæ celerrime perficiuntur, ipsa
 „ rerum artifex, & magistræ nostra docuerit. Nobis autem tanto
 „ gratior, & jucundior eo maturatior fuit: ut cum nihil præter-
 „ miserimus, quod ad avertendam infamiam, vel periculum
 „ præstaret, ostensa vobis firmitatis, & constantiæ nostræ spe
 „ rectius iustiusq; sub fide, & tutela vestra, consensu omnium
 „ lubentiori animo concesserimus. Si quis autem studiosus futu-
 „ rarum rerum indagator quam plena, quam perfecta, & quam
 „ incorrupta deditio fuerit, altius speculari velit: ut quam diutur-
 „ na, & quam per immensa temporum spatia duratura sit agno-
 „ scat: hunc numerorum plenitudines, & perfectiones (quas om-
 „ nes tam liberalium, quam remotarum, & secretarum artium
 „ studiosi in quibuscunq; scientiis perquisivere) in perficiendo
 „ nostræ deditioem actu, scrutatis diligenter rationibus, recogno-
 „ scere oportebit. Nec ad principium, & publicarum rerum
 „ statum, & mutationes: & ad cæteras humanæ fragilitatis con-
 „ ditiones: vim, potestatemq; numerorum, divino artificio por-
 „ rigi, ac pertinere dubitabit: per quam homines, quorum causa
 „ cuncta creata sunt, concipi, formari, edi, vivere, ali, ac per
 „ omnes ætatum gradus senectuti tradi, periculaq; & clades cor-
 „ poris: aut vitæ interitus, aut ægritudines animi, aut ipsam
 „ deniquè animam numerum esse se moventem, sapientissimi
 „ viri pronuntiare non dubitarunt. Cum itaq; Urbis nostræ deditio,
 „ à vestri exercitus legatis petita tardaretur, nobisq; tunc
 „ solius fidei, & periculi ratio in causa versari viderentur occultior
 „ quædam, & incomprehensa cælestium vis, quæ tunc demum à
 „ nobis compertè, & cognita est: quum rationes, & vires suas
 „ adim-

„ adimplerit, cuncta rerum mensura componens justas temporis
 „ numerorumq; dimensiones digerebat, ut cum de supremo
 „ Urbis statu consulendum esset, non prius suprema comitia co-
 „ gerentur, haberenturq; quam septima Ebdomadis die (quæ in
 „ sacræ Scripturæ monumentis fidem laborum attestatur) quæ
 „ tunc illuxit septimo die, ejus mensis, qui septimus ab imbre
 „ nominatur, ita septennarium, ut ostensa duorum perfectissi-
 „ morum numerum copulatione, per quam duæ virtuales emi-
 „ nentiæ simul junctæ altiùs tollerentur, triplicavit, & cum tres
 „ etiam Urbis ordines essent, singuli tres virorum septimanas,
 „ quæ cumulata novies septem, tres & sexaginta conficiunt, dele-
 „ gere; qui cum Urbem vobis dedendam, communi omnium
 „ suffragio statuisent XII. viris: concipiendæ deditiois formu-
 „ læ negotium dedere. Hi autem nono die, anni noni, & nona-
 „ gesimi, post bis septiès centeni, & septimam horam, deditiois
 „ formulam pertractarunt; tertio autem à comitiis die, urbis in-
 „ gressus à vestri exercitus Ducibus factus est. Ità per omnia
 „ conformis, & sibi conveniens jugalis competentia concurrat,
 „ ut ternarius numerus in quò tota animæ nostræ vis consistit, &
 „ in quem immortalis essentia gaudet: cum nulli aptiùs jungere-
 „ tur, quam incorruptæ virginitati, septennario numero, qui &
 „ virginalis dicitur, complicatus est. Et cum nullus alius nume-
 „ rus, tam varia sit majestate ornatus, ut ferè rerum omnium
 „ (affirmante hoc Macrobio) nodus sit: per tris, trina septen-
 „ naria, perfecto triangulari, in novem septimanas crescens, ter-
 „ tium, & sexagesimum, quem Græci climactericon: Latini
 „ Prisci scalarium: nos coronam Virginis dicimus (quo etiam
 „ die deditio primum tractata est) composuit. qui cum in duo-
 „ denarium (qui etiam ipse inter numeros est perfectissimus
 „ terminasset: per singulas priorum numerum plenitudines per
 „ quas progressum erat regrediens: qualis, & quam incorrupta
 „ deditio esset, per incorruptos numeros deducta: tacitis quibus-
 „ dam rationibus, superne dimissis significavit, ut cum duo sine
 „ medio colligante convenire non possent: hac occulta numero-
 „ rum vi, & potestate veluti quadam medietate interiecta fidem
 „ nostram, incorruptis vinculis tutelæ, ac patrocínio vestro, in quo
 „ Urbis nostræ salutem reposuimus, colligavit. ità recta sunt sem-
 „ per fortunæ consilia: ità occulta sunt Dei judicia. Propterea
 „ Deum optimum maximum Jesum Christum: qui est causa
 „ omnium causarum, piè, sollicitèq; rogabimus, ut quod nobis
 „ optimum dedit id permanere faciat sempiternum, & quan-
 „ tumcumq; nobis temporis superest: id salvis vobis, in statu
 „ hujus Reipublicæ felicissimo per omnes ætates in terris tradu-
 „ cere liceat, faciâtq; non nobis solis, sed & posteris nostris, &
 „ posterorum nostrorum posteris infinitis sæculorum continuatio-
 „ nibus tam justè, tam sanctè, tam æquè, tam prosperè & feliciter
 „ impe-

» imperare, ut sicuti nos hæc publica Urbis nostræ signa fidei
 » monumentum, & pignus amoris testantia, vobis dominis, &
 » patronis nostris, in aurea Divi Marci æde coloranda, publico
 » nomine, studiosè, & gratè offerimus, ac petimus, ità malorum
 » omnium acerbitate depulsa nos, posteriq; nostri quietè, ac per-
 » petuè fælicitatis munera consequamur. Ad laudem Summi,
 » & Æterni Dei: quem unicum in trinitate colimus, & adoramus.

MDIII.

Hortensius Casalorcus Præbyter Secularis in litteris Canonicis
 magna diligentia, multoq; studio institutus. Scripsit
De Residentia.
De Pensionibus.

*Bressianus in bist. Ecclesiastica MS. ubi de Galeotto Franciotto à
 Rupere Julii II. Sum. Pont. Nepote Episcopo Cremonæ.*

Quum Prætor esset Cremonæ hoc anno Hieronymus Donatus Pa-
 tritius Venetus ædes Prætorias instauratas voluit ex Epigram-
 mate quod in fronte, illarum, scalæ majoris legitur.

MDIII.

*Jam pridem addictas Urbis Rectoribus ædes
 Sors mala Cauponæ verterat in faciem
 Sic neglecta situ propè jam collapsa ruebant
 Atria sub tenebris squallida perpetuis.
 Donatus Prætor cuncta instauravit, & auxit.
 Pulchrior, ut sub se Pulchra Cremona foret.*

MDIV.

Antonius Trecehus Jurisconsultissimus in Patriæ Amplifs. Coll.
 hoc anno die 12. Novembris cooptatur, Orator apud Ludovi-
 cum Sfortiam Mediolanensem, sedit exindè Senator, & à secretis
 Consiliis Maximiliani Ducis delectus fuit, non quidem semotus
 à Ludovico, & Francisco primo Francorum Rege, indepto Me-
 diolani Dominio meritis plenus ad immortalitatem coactus est
 die 12. Octobris 1527. quâ die, pro eod. plura composuit Epita-
 phia *Daniel Cajetanus* doctissimus ille Vates, ut vidimus ex suis
 Carm. MS. inter quæ duo hæc subnectam.

*Treccebus eram, modò nil sum
 Dives eram, modo inops sum,
 Me memorem facit alma virtus,
 Omnia vana tamen cinis, & umbra.
 Aliud.*

*Leges, Jura silete, valete filii
 Longa propago mane Nepotes,
 Sit fortuna comes, comesq; virtus.*

Antonius Campus de eod. bist. ubi de familia Treccha:

Bressianus in Coll.

Syllabus J. C. de Coll.

Habuit

Habuit Antonius una cum Ludovico, & Hieronymo ejus Fratribus amplissimum Imunitatis privilegium à Lud. Francorum Rege, tunc Mediolani Duce datum Mediol. die 13. Julii 1519. *ad in regestis Archivii Cremonæ obsignatis D. D. fol. 68.*

Eod. Anno.

Hieronymus Ponzonus Vir in Legibus peritissimus, qui Ricardo Malumbræ suppar habetur à *Leandro Alberto in descriptione Italiae*, ubi de insignioribus Cremonæ Viris verba facit. Ipsum quoq; amenioribus litteris instructissimum testantur erudita aliquot ejusdem Epigrammata in mortem Seraphini Aquilani Poetæ, Bononiæ apud Caligulam Bazilerium 1504. scripsit.

Consultationes Civiles, & Criminales.

Collegium ingressum die 4. Decembris 1506. Hieronymum fuisse ex ejusdem Collegii regeſtis habemus.

De eod. *Bressianus in Coll. & ex Syllabis J. C. C. typis editis, & MS.*

Eod. Anno.

Petrus cognomento Baptista Hippocraticæ Artis Professor eximius, dum esset Nannetis in Galliis, illius præstantissimæ Urbis Universitatis, omnibusq; meliorum disciplinarum Cultoribus, ne dum Medicis, dicavit opusculum anno 1504. Parisiis cuseum in Via Jacobea cui tit.

Epistola tres, ut non indoctæ, ita nec ingrata futurae doctis præcipue Medicis: ac nunc primum nata, & excusæ &c. Opusculum mihi dono transmisit eruditissimus Lazarus Augustinus Cotta J. C. ex Ameno Oppido Novariensi, quò vix recepto, cum domi meæ reperiretur Homobonus Piso Egr. Medicinæ Doctòr, & in litteris humanioribus præclarus nunc in celeberrima Universitate Patavina Art., & Med. Professor publicus, eumq; librum vidisset de re medica pertractare evestigio secum asportavit, exindè nobis cum hac Epistola restitutum.

Francisco Arisio peritissimo J. C.

Homobonus Piso. S.

Cursim perlegi Petrum Baptistam, eumq; tam humaniorum litterarum, tam medicæ facultatis laudabiliter eruditum inveni; Narrat in illo opusculo se Nannetensi Civitati appulsum præscivisse postero die sequiturum litterarium Certamen inter Capallam Medicum Italum, & alios Nannetis Medicinæ Professores, atque invisit Capallæ Conclusionibus, sive propugnandis Thesisibus statim eum commovisse ne tam arduo se se committeret conflictui. Non paruit, ut ipse inquit, Capalla Amici monitis, sed ulterò pugnam aggressus in ipsa oscitanter se gessit, & spreti consilii pœnam in arena luit. Capallæ impares propriis viribus ausus condemnari, dum ceteri Baptiste moderationem in amico admonenda commendant. Vale.

Tom. II.

C

Eod.

Eod. Anno.

Bernardinus Bologninus in carminibus latinis pangendis valde eruditus, de quo nil aliud nobis constat quam quod in *Collectaneis Græcis, Latinis, & Italicis diversorum Authorum in Morte Seraphini Aquilani factis per Joannem Philotheum Achilinum Bonon. impressis Bonon. per Caligulam Bazalerium 1504. vidimus quatuor ejusdem non spernenda Epigrammata, ac alia carmina. Ibi pariter sunt ut recensuimus in primo volum. Bernardini Licinii Cremon. Epigr. ac alia Octavii Crotti Cremon.*

MDV.

Julius Supertus amœnissimi ingenii, & exquisitissimæ doctrinæ Vir, facundiæ suæ clara dereliquit monumenta, ut *Bressianus in V.R.*

Collectanea Sententiarum ex celebrioribus Philosophis excerpta
Herculei Labores Heroicis carminibus explicati.

De Honore Faminarum Dialogus.

De Amore Conjugali Tractatus.

Quomodo inter conjugatos circumspiciendū agendum sit placet, licet è via in diversiculum, hinc adducere quæ *S. Augustin. super Matrb. 37. quæst. 2. Quidquid inter se conjugati immodestum, inverecondum, sordidumve gerunt, vitium est hominum, non culpa nuptiarum. Jam in ipsa quoq; immoderata exactione debiti carnalis, quam eis non secundum imperium præcipit, sed secundum veniam concedit Apostolus, ut etiam propter causam procreandi si misceantur, & si eos pravi mores ad talem concubitum impellunt, nuptiæ tamen ab adulterio, sive fornicatione defendunt. Neq; illud propter nuptias mittitur, sed propter nuptias ignoscitur. Debent ergò sibi conjugati non solum ipsius sexus sui commiscendi fidem, liberorum procreandorum causa, quæ prima est humani generis in ista immortalitate societas, verum etiam infirmitatis invicem excipiendæ, ad illicitos concubitus evitandos, mutuam quodamodò servitutem, ut etiam si alteri eorum continentia perpetua placeat, nisi ex alterius consensu fieri non possit.*

MDVI.

Antonius seu melius, Jo: Ant. Plebanus humani, diviniq; Juris Doctor, insignis Rethor, & Poeta, Hebrææ, & Arabæ linguæ Interpres in Patria Phrontisteriū aperuit, & doctissime elucubravit.

Compendium rerum Italicarum sui Ævi celebriorum Epigrammata Sacra.

Carminum, fragmentum, inscriptum de Beatrice Bononiensi pulcherrima puella, quod legitur apud Joannem Biffum.

Ejusdem leguntur Carmina ad laudem Petri Ravennatis in illius Opusculo de Artificiofa memoria. Decenerescit ab anno 1531. ut notat *Cavitell. in Annal.*

Vide, & *Jo: Thom. Musconium in Carmin. lib. 1. Elegiarum, ex quibus videtur innuere Plebanum scripsisse Equicum Poema.*

Eod.

Eod. Anno.

Mattheus Multidenarius Lud. Sfortiæ Med. Ducis Cancellarius non minùs moribus, quam literis ornatus Platini Plati Mediol. Poetæ impensè necessitudinem excoluit.

In opere enim Platini legimus nostri Matthei.

Epistolas. Habemus hanc editionem Mediolani quinto decimo Kalen. Septem. MDVI.

MDVII.

JO: Petrus de Gibertis Antonii F. J. C. in Coll. Patriæ assumptus die 20. Novembris 1507. Rector in Universitate Ticinensi nec non publicus Legum Interpres. Patriæ Decurio, & Mediolani Orator effloruit, ibi pleraq; maximæ virtutis exhibuit inditia; post ejus mortem secutam die 25. Julii 1516. sepelitur in arca marmorea suprâ Januam in ingressu ad lævam Cathedralis Ecclesiæ Cremonæ ad Altare B. V. Gratiarum nuncupatæ cum hoc epitaphio enigmatico

Jo: Petrus Gibertus Fur. Cons. Patriæ, qui vixit, & obiit tribus quicquid Parcis hîc cui priscis, quam vita hîc quoq; posthumisq; temporibus.

Bordigallus de eodem in Epitaphiis.

Syllabus F. C. Coll.

MDVIII.

Lucas Seriagus, seù de Seriate Vir ingenio amano latina, & græca facundia celebris. Romæ diu versatus, ab Julio II. cui familiaris erat, Dunensis, seù Duudelegalensis Episcopus in Hibernia declaratus est, non autem Lucensis, ut scribit *Bressianus*. Patriam concessit, & suffraganeus Hieronymi Trevisani Episcopi Ecclesiam Cremonensem omni vigilantia, & religione administravit ut multum nominis, & laudis apud Posteris sit consecutus. Sciebat illud in *Epist. Petri 2. cap. 5.* Pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coactè, sed spontaneè secundum Deum, neq; turpis lucri gratia, sed voluntariè, neque ut dominantes in cleris, sed forma facti greges ex animo. Anno 1516. Templum Sacratiss. Christi Corpori dicatum consecravit, ut innuit. *Merula in Sanctuario Cremonæ*. In fata concessisse legitur apud eundem *Bressianum in Ros.*, & *Viol. anno 1525.* eiq; iusta persoluta fuisse in ædibus D. Laurentii, verum in carminibus MS. Cajetani legi aliqua carmina eidem Lucæ directa hoc titulo. *Ad Lucam Seriagum Episc. Cremon. Mediolani 12. Maii 1527.* & in calce pariter hæc verba *nandum missum est*, ex quibus dilucet ejus obitum secutum haud fuisse illo anno 1525.

Eod. Anno.

Heliodorus Oldroandus Carmelita Philosophus, & Summus Theologus non tam doctrinæ, quam morum incorruptilitate conspicuus Cisalpinorum Provinciæ caput sui Ordinis præsidet,

Tom. II.

C 2

in

in magnificè amplificandis suæ Religionis Cœnobiis, & præsertim in Patria sua jugi studio versatus fuit. Obiit anno 1509.

Scriptit *Super Alberti Regulam lib. 1.*

Pro Defensorio Pietatis lib. 1.

Orationes, & Epistolas lib. 1. atq; alia ut testatur

De Eo Conradus Gesnerus in Bibliotheca Infitusa.

Petrus Lucius Belga in Bibl. Carmelitica, Bordigallus in Epitaphiis.

Bressianus in Corona Vir. Ill.

In aula Cœnobii S. Bartholomæi Cremonæ legitur.

Heliodoro Oldroando Philosopho, ac Theologo Summo Cisalpinorum Carmelitarum Præposito Patriæ Cremonæ Alumna non ingrato. Templi bujus Reformatori Relig. unico Exemplo M. H. P. Ann. 1508.

Laudatur à *Crescentio in Præsid. Romano lib. 3.* ubi de Carmelitis cum commemorando inter Auctores librorum Asceticorum, ac disciplinæ Religiosæ.

Eod. Anno.

Hieronymus Trevisanus Monachus Cisterciensis Venetus Patrius defuncto Galeotto Franciotto de Rupere Cardinali Cremonæ Episcopo ad hanc sedem (Julio II. Pont. Max.) evehitur in quâ vixit usq; ad annum 1523. inter Literatos Cremonenses ipsum locandum censeo, cum de eo scribat *Carolus de Visch. in Bibl. Cisterc. pag. 150. Hieronymus Trevisanus illustri in Italia Trevisana familia natus, Religiosus, & Abbas Monasterii S. Thomæ in Urbe Torcellana ditionis Venetorum, ac postea Cremonensis Episcopus, Philosophus, & Jurista fuisse perhibetur scriptis suis clarus per universam præsertim Italiam, quorum tamen titulos nondum affectus sum. Fangelinus in Origin. Monasteriorum Ordinis.*

Ejusdem meminere *Blasius Rubens in Tab. dyptica.*

Cavitellus ad annum 1523. Ugbellus in Italia Sacr. Tom. 4.

Eod. Anno.

Agathus Nob. Cremonensis hoc anno in celebri Ferrariæ Universitate non inglorius inter alios variarum eruditionum Professores sub disciplina Mag. Nomici Parmensis efflorebat. Id eruitur ex libro Nicolai Liburni inscript. *Setvette &c. anno 1513. Venetiis vulgato, per Jacobum de Pencis à Lecco.* Inter Sodales Agathi memorantur ibi Franciscus de Nichino gemmarum sculptor eximius, Partenopeus è Mantua, & Alceus Romanus, ex allegatis Sodalium nominibus illud Agathi fictitium esse percenseo, & more Academico sibi impositum, ut nunc quoquè similis viget ritus celeberrimo in cætu Arcadum Romæ (ubi ego Euphemus Bathius appellor) propterea quis sanè fuerit Agathus hîc ignoro; verum non sunt aspernanda

Carmina Italica

quæ

quæ in laudem ejusdem Francisci de Nichino Ferrariensis ipse conscripsit, nec non

Epitaphium in Morte Idaliæ Nomici ejus Præceptoris filie.

Quæ omnia leguntur in Liburni libro apud Amicum meum eruditissimum Hieronymum Baruffaldum Ferrariensem à quo hæc accepimus.

Dum Arcadum Romæ paulo superius præclarissimi Cœtus meminisse, silentio hic nequeo præterire quia nomen, honoris causa, duos doctissimos Coacademicos, & scilicet illius Custodem Johannem Marium de Crescimbenis, ac Jo: Baptistam Lucinum Patritium Anconitanum, quibus semper plurimum obsequium dependere non desistam.

Eod. Anno.

Andreas Piperarius Presbyter secularis, & J. U. D. varia eruditione maxima dicendi præstantia memorandus inter præcipuos Ævi sui Oratores præstantissimus, ab Julio Secundo plurimi factus, & in familiaritatem receptus ab eo, præclarisve ornatus titulis; nam & Apostolicum ut vocant, Protonotarium, & primarium sui Cubicularium fecit, Oratoremq; frequentèr adhibuit. Tabulis ipse proindè consignavit

Orationes diversas, ex quibus extat quam habuit coram summo eodem Pontifice.

Oratio de Passione Jesu Christi Redemptoris nostri Romæ 1508.

Hanc nuncupavit Jo: Antonio Episcopo Prænestino S. R. E. Card. Alexandrino, quamobrem Joannes Maria Cataneus Novariensis Vir doctissimus modulatum reliquit.

Sit licet amplexus graviter tormenta, cruceq;

Illustrata novo lumine cuncta licet.

Atq; Propbetarum divinas explicet umbras

Et Christi crudum defleat interitum.

Adde quod instabunt matorum Vasa: libellus

Mallebat tamen hic tutior esse domi.

Verum ubi Cardineo se fultum numine sensit,

Sub Prænestino Judice tutus abit.

Hæc habuimus ab Amico nostro doctissimo Lazaro Augustino Cotta J. U. D. Musei Novariensis Auctore laudatissimo.

MDIX.

Victoria de Baroncellis honestissimo loco in oppido insigni Castrileonis Agri Cremonensis nata pueriles annos ea modestiæ lege cohibuit, ut Adolefcens Virginitatis flore, summæ abstinentiæ, admirabilis patientiæ, & humilitatis exemplo, plurimisve aliis virtutibus præclara; Regularis vitæ laude incensa ibi certum Sanctimonialium sub Sanctæ Claræ tutela instituit eisq; præbuit.

Regulas

quas

quas ipsa pro strictioris observantiae studio conscripsit, ut in Regestis ejusdem Monasterii, ex quibus etiam apparet prodigiis floruisse post ejus felicissimum obitum in graviore senectate sequutum.

Clemens Flamenus in suo libro, cui titulus *Castellionea in septima Cinqvantesima*, ut ipse ait, præter alia quæ scribit ad laudem hujus Venerabilis Dei Ancillæ refert subsequencia verba Testamenti cujusdam Jacobi de Figasis à Notario Arnulpho anno 1510. recepti.

Item legavit Monacis Sanctæ Clarae de hac Terra Castreleonis redditus librarum centum Imperialium expendendarum per usum mensæ ad prædictum omni anno in perpetuum in die etiam xxix. Mensis Decembris in memoriam Beate Sororis Victorie Fundatricis dicti Monasterii, quæ similiter in tali die suum extremum clausit diem.

Eandem etiam memorat Avunculus mei Amantissimus **Joseph de Nigris** in suo *Martyrologio Ecclesiæ Cremonensis*.

Hæc Ven. Fœmilia erat **Amita Macir** Matris **Luciæ de Barocellis** Aviæ meæ Paternæ, in cujus affinitatis argumentum ipsius effigies in meo mulæo servatur.

MDIX.

Valerianus à Soncino Ord. Præd. Vir eruditissimus, Concionator ad invidiam magnus, Italiæ Apostolus ab illius Ævi approbatissimis Viris appellabatur S. T. M.; ac Lector in Cœnobio ejusdem Ordinis. Scripsit Volumen amplum

Sermonum de Tempore.

Sermonum de Sanctis.

Fragmenta quedam disertissima de Laudibus B. V.

Memoratur cum laude à **Seraphino Raxzio** in *historia de Vir.*

Illustr. Ord. Præd. de eo quoque.

P. Inquisitor Rovetta in Bibl. Chronolog.

Eod. Anno.

Nicolaus Parma ex Monacis Heremitanis S. Hieronymi Congr. Italiæ hoc anno ad Præpositi Generalis apicem elatus est: in ministerio se prudentissimè gessit incauta nunquam locutione notatus; & verè non est eloquentis multa loqui, sed apta, ait *Contzen. in Aug. Speculo*; Vigilanti etiam sit linguæ quies, & prudentis animi munus sit silentium. Locutus quippè fuit ut eum viderent, nam carminibus, & soluta Oratione varia reliquit opera, & speciatim ut indigitat **Crescentius** in *Præsidio Romano lib. 1. narrat. 9. n. 17.*

Homilias.

Sermones.

Epistolas latinas, ac

Opera varia cum Poetica, tum Oratoria.

Idem **Crescentius** in opusculo prætitulato **Eusebio Cremonese** Parmam vocat à Placentia verum inter Cremonenses reponitur à **Bressiano** in *V. R. nec non à P. Coronello* in *Catalogo PP. Generalium ejusdem ordinis nuperrimè edito Venetiis.*

Eod.

Eod. Anno.

Petrus Jo: Schinchinellus Alexandri F. Viciniæ S. Helenæ à Patre Viro cordatissimo maxima cum cura, ac diligentia educatus, unde multiplici variarum disciplinarum cognitione in generendis negotiis admirabilis fuit; Jurisprudencia quippè perspicuus: Ordinem Insignem Judicum Patriæ die Lunæ 20. Julii 1513. sibi promeruit undè, ut ex illustri Virtutum Seminario Mediolani apud Principes Orator prudentissimus ejus ingenii fœtus emisit, præmium utiq; dignum laboribus sibi promerendo, illum namq; Maximilianus Insubrum Dux inter ejus Senatores, ac Consiliarios ad stipulari voluit. hujus enim rei testis erit diploma ab archetypo ex scriptum infra recensendum. Papiæ primum anno scilicet 1533. & Alexandriæ anno 1537. Præturas præstantissimè administravit, ut meritò inter illarum Urbium Cives una cum eis descendentibus creatus est, illarumq; Pater, ac Protector omnium suffragiis acclamatus.

Daniel Cajetanus in suis Carminibus MS. de eod. plura cum laude.

Jo: Jacobus Crottus in Oratione funebri Nicolai Lucari, ac Syllabus F. C. de Coll.

Diploma suprâ recensitum cum aliis honorificis attestationibus ibi ad ejusdem Schinchinelli gloriam subnectuntur.

» **M**AXIMILIANUS MARIA SFORTIA VICECO-
 » MES, Dux Mediolani &c. Papiæ Princeps Angleriæq;
 » Comes, ac Genuæ, Cremonæ, & Hastæ Dominus. In optatis
 » habemus his omnibus, qui de Illustris. gente nostra, atque
 » paritèr de nobis benemeriti sunt, ac virtutibus aliquibus florue-
 » runt, florentq; adhuc gratias promeritis, & virtutibus referre,
 » saltem aliquibus eos ornando dignitatibus, postq; nobis in præ-
 » sentiarum facultas non suppetit in eos alia munera conferendi:
 » quandò nil ferè magis naturæ convenire arbitremur: quam gra-
 » tum, memoremq; acceptorum Beneficiorum se præstari in-
 » omnes: præsertim in hujusmodi hominum genus; itaq; cum
 » hoc ità sit, & si ergà quam plurimos teneri iis ex causis fateri
 » ingenuè debeamus: tamen inter alios tenemur planè versus
 » Nobilem familiam Schinchinellorum Cremonensem tum quod
 » ab ea, ut sumus plenè docti, & alias in progenitores nostros, &
 » etiam modo in nos collata, præ ratione temporum fuerint
 » merita ingentia, ac præstita fidelia semper officia, tum ob
 » splendorem totius hujusmodi domus, quæ inter alias Nobiles
 » Familias Cremonenses non postremum sibi vindicat locum,
 » aliasq; virtutes, quibus semper antehac emicuit; atq; etiam
 » modo magis, atq; magis emicat, in ea domo fuere semper viri
 » præstantes, & virtute, & dignitate, ut etiam modo sunt, sed ne
 » singulos commemoremus brevitatis gratia, vivebat tempore
 » Illustris.

„ Illustriss. quond. Avi nostri Colendissimi spectatus Vir Dñus
 „ Christoforus Schinchinellus, inter alios artium, & Medicinæ
 „ Doctor, qui ob singularem doctrinam, & scientiam, quæ ea in
 „ arte excellebat ascitus inter Medicos illius Excellentiæ tanta
 „ ejus virtutis, & fidei documenta exindè edidit, ut non solum
 „ indè præfato Excellentiss. D. Duci gratissimus esset, sed etiam
 „ palam ab omnibus laudaretur. Nunc verò extat maximè sp. lis
 „ Jur. Consultus D. Petrus Joannes Affinis præfati quond.
 „ D. Christofori, qui legibus plurimum præstat, prudentia pollet,
 „ multisq; aliis egregiis virtutibus splendet, & qui prætereà lità
 „ nobis devotione afficitur, ut profectò dignus sit, quem, & nos
 „ unicè diligamus, & aliquà dignitate omninò decoremus: quo
 „ partim hujusmodi virtutum suarum, & etiam fidei ergà nos,
 „ partim meritorum præfati quond. Affinis sui, ac totius dictæ
 „ ejus familiæ in nos rationem habuisse, atq; habere præ ut decet
 „ videamur. Harum igitur seriè præfatum D. Petrum Joannem
 „ in Senatorem nostrum Consilii Justitiæ hujus nostræ Civitatis,
 „ loco quond. sp. lis D. Francisci Gadii Senatoris olim in dicto
 „ Consilio nuper defuncti, facimus, creamus, & constituimus
 „ adiungentes, & cooptantes eum cætui, ac numero aliorum
 „ Senatorum ejusdem Consilii Justitiæ cum auctoritate, arbitrio,
 „ & facultate in eodem Senatu sedendi, ac causis ibi tractandis,
 „ ac aliis omnibus, quæ ex natura Officii ibi fiunt interessendi,
 „ votumq; suum simul cum Collegis in medium afferendi atq;
 „ demùm omnia alia agendi, mandandi, & faciendi, quæ ordo,
 „ ac natura dicti muneris exigit. Cæteri; Senatores præfati Se-
 „ natus facere possunt, nec non cum salario honoribus, emolu-
 „ mentis, præminentis, commoditatibus, & prerogativis
 „ ejusmodi officio debite spectantibus, & per alios ejus Collegas
 „ legitimè haberi, & percipi solitis. Mandantes proindè sp. lis
 „ D. Priori, ac Senatoribus ipsius Consilii, ut ipsum D. Petrum
 „ Joannem in possessionem dicti Officii, & in Collegam benignè
 „ admittant loco præfati quond. D. Francisci admissamq; in
 „ omnibus præ ut ordo, & dignitas Senatoria postulant. Rever.
 „ verò D. Thesaurario Generali, Regulatori, & Magistris Intra-
 „ tarum nostrarum, ut ipsi de salario, & emolumentis debitis,
 „ temporibus debitis respondeant, faciantq; integrè responderi.
 „ In quorum testimonium presentes fieri jussimus, & registrari,
 „ nostriq; Sigilli impressione muniri. Dat. Mediolani die octavo
 „ Januarii MDXIV.

MAXIMILIANUS &c.

Aug. Somentius &c. cum Sigillo magno.

CARO.

„ CAROLUS divina favente clementia Romanor. Imperator
 „ Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, utriusq; Siciliæ, Hie-
 „ rusalem, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, Archidux
 „ Austriæ, Dux Burgundiæ &c. Comes Hasburgi, Flandriæ,
 „ Tirolis &c. Universis, & singulis Capitaneis nostris Generalibus,
 „ & particularibus Armorum Ductoribus, Locatenentibus, Si-
 „ gniferis, Tribunis, Commissariis, Provisoribus, Metatoribus
 „ majoribus, & minoribus, nec non militibus, & stipendiariis
 „ nostris tam Equestribus, quàm Pedestribus, cujuscumq; linguæ,
 „ aut nationis existant, sub signis, & stipendiis nostris militantibus,
 „ cæterisq; Officialibus, & Magistratibus nostris quibuscumq; ad
 „ quos præsentem nostræ pervenerint, vel quibus exhibitæ fuerint,
 „ vel ostensæ, Gratiâ nostram Cæsaream, & omne bonum.
 „ Quoniam spectabilem Jur. Utr. Doctorem nostrum, & Sacri
 „ Romani Imperii fidelem dilectum Petrum Joannem Schinchi-
 „ nellum Civem Cremon. ac Senatorem, & Prætorem Civitatis
 „ Alexandriæ, cum omnibus ejus bonis, & rebus, ubicumq; fue-
 „ rint, & præsertim, in Civitate, & Agro Cremonensi, in nostra
 „ speciali protectione, & salvaguardia constitutum, ab omni gra-
 „ vamine, & molestatione tutum, & securum esse volumus: Ideò
 „ vobis omnibus, & vestrum cuilibet serid: & sub pænis gravis
 „ indignationis nostræ mandamus, ut præfatum Petrum Joannem
 „ cum bonis, & rebus prædictis contrâ hujusmodi salvam guar-
 „ diam nostram nullo modo gravetis, nec à quocumq; gravari
 „ patiamini, ullo onere hospitationis, aut quacumq; Militum
 „ incursione, exactione, seù depredatione; vel alteriùs cujuscumq;
 „ generis molestatione, quin potiùs ab omni iniuria, & grava-
 „ mine nostro nomine, & vice defendatis, & conservetis: quate-
 „ nus præter gravem nostram indignationem, alias etiam pænas
 „ nostro arbitrio imponendas cupitis evitare facturi in hoc ex-
 „ pressam nostram voluntatem. Harum testimonio literarum
 „ manu nostra subscriptarum, & Sigilli nostri impressione à
 „ tergo munitarum. Dat. Astæ die septimo Mensis Junii Anno
 „ Domini millesimo, quingentesimo, trigésimo sexto, & Regno-
 „ rum nostrorum vigésimo primo, Imperii verò decimo sexto.

Signata CAROLUS.

Cum Sigillo Magno:

*Sequuntur aliæ honorificæ attestations tam ejusdem Petri Joannis,
 tam familiæ Schinbinellæ.*

Molto Magnifico Signor.

„ **C**ON grave dolore, & afflittione d'animo per lettere sue il
 „ Principe mio figliuolo m'hà significato la morte del Sig.
 „ Camillo figliolo di Vostra Signoria; della cui doppo essermene
 „ meritamente dogliuto con me stesso, non hò voluto mancare
 „ di condolermene con lei, & alleggerire il giusto cordoglio del
 „ Padre, causato dalla perdita de così raro figliolo, nel quale
 „ apparve la perfezione di tutte le virtù, che sogliono alzare
 „ ogni loro imitatore al colmo di vero honore, & laude perpe-
 „ tua, nel qual suo Patrone haveva posto tanta amorevolezza
 „ per la fedel servitù, con la quale commendava l'integrità dell'
 „ animo suo presso ogn'uno, che io mi toglievo non volgar con-
 „ solazione, che egli fusse accompagnato di sì fatta persona: La
 „ tanto che si come à V.S. sarà dura la privatione del figliolo,
 „ sarà anche molestissimo (come è à me) al predetto mio figliolo
 „ di vedersi privo dell'acquisto, che egli n'haveva fatto. Mà
 „ perche io non paja di voler più presto accrescere il dolore, che
 „ V.S. n' hà conceputo, che mitigarlo, mi convertirò in pregarla
 „ di voler considerare, che suo figliolo è morto non meno hono-
 „ ratamente, che christianamente; l'uno perche hà combattuto
 „ in vista de tant'altri Cavaglieri contro li Persecutori di nostra
 „ fede, l'altro, che con mirabile constanza conoscendolo richia-
 „ mato à quel santo riposo, in fine delli suoi giorni hà compito
 „ quell' Ufficio, che deve ogn'uno, che desidera pervenire alla
 „ gloria eterna. Della quale nè faccia N.S. Iddio capaci, & con-
 „ solati V.S. offerendomele di core, & à tutti i suoi. Di Vercelli
 „ alli 4. di Novembre 1546.

Di V.S.

Sottoscr. &c. — Buon' Amico Il DUCA di Savoia C.—

Atergo &c. Al Molto Magnifico Sig. il Sig. Petr. Gio: Schinchinello
Jur. Peritissimo.

cihi

ci

Il. Illustris.

III.°, & Ecc. Sig.°

NON contenta la sorte d'aver travagliato la Casa di Schin-
chinello per la Morte d'un Mre Camillo mio Soldiere,
quale alla Guerra d'Alemagna combattendo valorosamente
finì la vita sua, ha fatto che in questa veduta del Principe il
Fratello suo Giulio sendo ancora in Spagna è passato di questo
secolo. Di maniera che i Fratelli rimasti trovano molto con-
solati, & tanto più quanto che à M. Alessandro uno di essi Fra-
telli si fanno infinite molestie, & impedimenti nelli beneficii
lasciatoli dal detto Giulio, & perche l'uno, & l'altro, erano
divotissimi, & fedelissimi Servitori di Sua M. nel servizio della quale
si può dir esser morti, per che si deve à detta Casa ogni favore.
Hò ben' voluto pregar V. Eccellenza esser servita d'haverla in
protezione, & non permetter che sia travagliata in modo alcu-
no; Et oltre che ella farà opera degna, sarà dar occasione à pari-
loro di metter, e la facoltà, e la propria vita in servizio di Sua
Maestà come hanno fatto essi Fratelli, & Io ne restarò in per-
petuo obbligo à V. S. Eccellentiss., alla quale di core m'offerò,
e raccomando, e N. Signore la conservi, & prosperi felice.

Da Brusselles alli 27. Aprile 1549.

Firmata Alli Servizi di V. E.

Il Principe di Piemonte &c. FILIBERT de Savoye.

A tergo. All' Illustriss., & Eccellentiss. Sig.° Il Sig. D. Ferrante
di Gonzaga Principe di Molfetta Governatore dello Stato
di Milano, e Cap. Generale per S. M. in Italia.

Eod. Anno.

JOannes Ludovicus Arisius Francisci Filius, & Hieronymi Tri-
tavi mei Pater præstantissimis disciplinis, ac Poeticis studiis
apprimè deditus optimè in literaria cum Nicolai Lucari tum Da-
nielis Cajetani Summorum Rethorum palestra cum græcis, tum
latinis litteris institutus. Eiusdem apud me tantum leguntur

Variorum Carminum Libri.

non adhuc extrema pumice expoliti, cum in properata Genitoris
morte lugens ad ejus tumulum ibi omnem, amœniores musas
colendi, spem deposuerit, ut ipse suis versibus innuit. Cæterum
Vir fuit prudentia singulari perspicuus, & in publicis Patriæ ne-
gotiis summè versatus, & exquisitus. Nobilis, & Egregius voca-
tur in tabulis per insigniores illius temporis Tabelliones receptis.

Tom. II.

D 2

In

In anteriori perystillio Cœnobii S: P. Francisci Cremonæ prostat ex marmoreo lapide, quæ insignis familiæ hoc Epitaphium.

Jo: Lud. Arisio Francisci F.

Musarum Alumno Pat. Optimo.

J. Paulus J. U. D. & Hieronymus H. M. P. P. MDXLI.

Extat et aliud de eo monumentum in patriis ædibus D. Joanni Novo, ut ajunt, dicatis ubi aram B. V. ac Divis Rocho, & Sebastiano anno 1505. erexit.

Jo: Jacobus Crotas in Orat. pro Lugare Ticini edita, ut pluries diximus, nostrum Arisium laudat, ita &

Daniel Cajetanus in suis Carm. MS.

D. Desiderius Monæus Hieronymianus Frater meus, amantissimus in editione facta anno 1695. opusculi Andreæ Guarnæ, Bellum Grammaticale inscripti, typis tradere carmina nostri Jo: Ludovici pollicetur in Epistola ad Lectorem ejus promissa, ut quantum citius exequatur sanè curabo.

Eod. Anno.

Jason Picenardus Vir Jurisconsultissimus, & eloquentissimus, cujus jurisprudentiam id unum satis superque testatur, quod ab illo celeberrimo J. C. Jafone Mayno, cujus fuit auditor dignus legali lavrea fuerit judicatus; Adeò enim præstantissimus ille Vir in promovendis Doctoribus exacta, & severa utebatur censura, ut neminem nisi ingenio, & judicio excelleret optimeq; universam Jurisprudentiam teneret ad illius dignitatis fastigium unquam voluerit promoveri, spernens illos jure quidem meritò de quibus *D. Paulus ad Thimæ. 1. Volentes esse legis Doctores non intelligentes neq; quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.* Tales enim Doctores apud nonnullos Comites Palatinos creari solent, verùm non dignitas, sed ipsa scientia Doctorem efficit, cum non dignitas ipsa, sed eruditio, & doctrina illa sit, quæ alios docere potest. optimè *Menoch. de arb. cas. 425. num. 39.* Noster quidem Auctor vulgavit.

Orationem disertissimam.

quam Civitatis decreto in Adventu Maximiliani Sfortiæ, qui Victor, & opimis Francorum spoliis onustus paterno Imperio recepto, Cremonam ingrediebatur, & adeò Sfortiæ animum commovit, ut virtutis ergò & torque aureo, & equestri dignitate ipsam decoraverit, ut notat ipsius insignis Familiæ decus æternum *Octavianus Picenardus in Oratione ad laudem Sigismundi Picenardi J. C.*

Hinc neque prius calamum subtrahere, quam, cum hic de Jafone Mayno sermo fuerit, & cujus familia etiam Cremonæ nobilissimam fixit propaginem antiquo Bordulani Feudo perspicua de eo quidquam maximè eruditi adspargere à Scriptore ejus Vitæ premissæ suis operibus, negligenter quidem intactum, scilicet

Ludo-

Ludovicum Gallie Regem inter subscellia Jasonis sedisse legimus: etiam hoc quod cum ad Collegium perventum esset Rex Jasoni similiter adaquitarit eum his verbis, nunc Jason incipit suum regnū. *Kempius de osculis differt. 12. §. ix.*

MDXI.

Leo Picenardus Georgii F. Vic. S. Erasmi J. U. D. in Coll. receptus die 5. Martii de tota Jurisperitia optimè meritis scripsit doctissime

Allegations in utroque Jure.

Ejusdem meminere Syllabi J. C. de Coll.

violenta morte oppetiit die 9. Februarii 1517., ut flevit Bordigallus in Epitaphiis.

Quem genuit Picenarda domus Leo clauditur Urna

Doctor, Eques clarus nobilis iste fuit

Orator patriæ Viduas proaxis: egenis

Auxilium præstans religiosus homo.

Improba mors rapuit violento vulnere, Virtus

Fama sua remanent, nomen ubiq; bonum

Mille, & quingentis decies sex fluxerat annos.

Nona dies Februi. Dic miserere mei.

De altero Leone Picenardo legebatur inscriptio in Templo Divi Augustini Cremonæ, quam refert *Bressianus in inscript. MS.*

Eod. Anno.

Samuel Cremonensis Can. Lat. correxit Augustini de Novis Ticinensis Concanonici

Historiam Quadrupartitam rerum gestarum ab origine Mundi, sex tomis comprehensam, quæ servatur Papie MS. in Bibliotheca S. Petri in Cælo aureo libris quinquaginta sex digesta.

de Samuele, & Historia in actis Capituli Generalis, ut refert, *Abbas Rosinus in Lyceo Lateranensi*, loquens de Augustino, legitur, *Committitur Domino Samueli Cremonensi, ut diligenter videat, & corrigat Librum Historiarum D. Augustini Papiensis, & remittat eos sic expurgatos in Capitulo Generali, R. D. PP. Definitoribus, & prælo mandentur.*

Eod. Anno.

Andreas Guarna cognomento etiam Salernitanus Bartholomei F. acris ingenii Vir ex gente Nobili, cultu Sacerdos, litterisq; humanioribus, & præcipuo ditatus eloquio, præter alia ejus doctrinæ monumenta, quæ ad eruendum delitescunt, edidit Cremonæ anno 1511. vividum, lepidum, ac eruditum Opusculum, cujus prototypon inscripsit Paulo Cælio J. U. C. Romano (exindè à Leone X. S. R. E. Card.) per Franciscum Ricardum de Luere Calcographum, cui titulus.

Gram.

Grammatica Opus, novum mira quatuor arte, & compendiosa excussam, scilicet, ut ab eodem explicatur, Grammaticale Bellum Nominis, & Verbi Regum, de principalitate orationis inter se contendentium. Pluries formis traditam habetur, & nempè Venetiis anno salutis 1537. per Petrum Nicolinum de Sabio Opera Melchioris Sessæ in 8. annexo Alberti Accarissii Centensis libello, nuncupato *De Grammatica volgare*, edito anno subsequenti 1538. Prodiit ibidem 1550. in 4. typis Vincentii Valgriffi, & 1565. apud Ram-pazettum 1581. penes Franciscum Zilettum; inibi Author perperam vocatur Patricius Saleritanus, Lugduni 1577. & antea 1548. in 8. apud Theobaldum Paganum, & eodem anno Vvitembergæ apud Clementem Schleic, & 1580. per Antonium Schoy, Basileæ eodem pariter anno per Robertum Vvinter, & apud Jacobum Parcum, Lugduni iterum penes Trelon 1581. & alibi, ac nuperrimè Amstelodami; legitur, & insertum in Amphiteatro Sapientia Socraticæ Jocosæ Doriaci anno 1672., & 73. Ab enuntiato opusculo noster Author homo emunctæ naris arguitur optimè de regulis grammaticalibus instructus, cum eadem apprimè doceat sub Belli figura. Quippè Provinciam Grammaticæ describere aggreditur ejusq; Regulas, scilicet Verborum, *Amo*, & Nominum Poeta, narrat proindè Belli occasionem, & Regulorum jura, Consilia de Bello suscipiendo, *Amo* apparatus, & *Castra*, Poeta Exercitus, utriusq; Epistolas ad Participium, ut sibi suis legionibus adiungatur, Participii calliditatem, & comœatum, ac suppetias ad utriusq; Acies. Arguit Catholicon de ignorantia, dicit Priscianum captum, ac vulneratum. Jacobum Philippum Bergomatem relegatum. Exprimis hinc indè damna Præliantium, Desertorum supplitia, Nuntios ad Regulum *Amo*, pro pace componenda, ac pacis Arbitros leges indicantes, scilicet clarissimos Viros Thomam Phedrum Volateranum, Petrum Marsum Divi Laurentii in Damaso Canonicum, Raphaelem Lippum Oratorem Florentinum; quos laudat cum Alexandro Zambeccario Patritio Bononiensi, & alia pleraq; salaci ingenio, & dulci lepore referta. Operis ideam Andreas noster quadantenus à Luciano desumpsit ex codice de *Judicio Vocalium*, seù de *Sigma*, & *Tau*, qui Cælio Calcagnino interprete anno 1539. prodiit Basileæ typis Michaelis Ising.

Ad laudem Auctoris, Gasparis Aviati, ac Hieronymi Fonduli Cremonensium hæc Carmina post opellæ absolutionem leguntur.

GASPARIS AVIATI CREMONENSIS.

Carmen ad Lectorem.

Lector candide quid legis Thyesten?
 Sevās Colchidas? auribus placebunt
 Quę doctus cecinit magis Salernus
 Andreas, dubios movet tumultus
 Verbi, & Nominis hinc, & hinc furentum.
 Hunc Lector lege, fabulę facessant.
 Hic prompti Ciceronis est facultas.
 Hic sunt ridiculi sales, jociq;
 Quid stas? hunc rigidi legunt Catones.

HIERONYMI FONDULI CREMONENSIS

Exasticon ad Lectorem.

Nominis, & Verbi lector stipe sumito bellum
 Quò pax nulla quidem dulcior esse potest,
 Bella recognosces, quorum sine partibus, hoc est
 Eloquio, omnis homo caderet usq; feris.
 Hic jocus Andree defluxit ab ore Salerni.
 Fluxerunt tepidi cum gravitate sales.

Ejusdem Tetrastichon.

Ranarum, & murum tam belle baud petit Homerus
 Bella, giganteas non ita Naso manus.
 Andreas quanta cum majestate Salernus
 Ingenii Bellum Grammaticale canit.

Scriptit, & aliud Opusculum Simia nuncupatum, me latee atqul ad
 hanc diem illius archetypus.

Memoratur Andreas à *Conrado Gesnero in Bibliotheca Instituta*, ex
 qua desumpsit æquivocum *Nicolaus Toppus in Bibliotheca Nea-*
politana, sicuti ex memoratis typis *Ziletti* apponendo *Andream*
Guarnam à Salerno absq; ulla mentione proprię *Cremonensis Pa-*
trię, quin imò unicum Opusculum Grammaticale in duo discrevit.

Ab *Alexandro Lamo in somniis cant.* 3. pag. mibi 73.

A *Thoma Garzonio in Platea Universali disc.* 4.

Ab *Abbate Secundo Lancellotto in Libro de ingeniis nostrorum*
tempotum inscripto Hoggid P. 2. cap. 9.

A *Josepho Bressiano in Corona Vir. Illust. Cremonensium lib. 1. part. 3.*

Ab eruditissimo Viro *Joanne Cinello* insigni Medico, & Pa-
 tritio Florentino in sua *Bibliotheca Volan. pluteo primo*
 pag. 14., & ab aliis.

Ex

Ex *Bibliotheca Exotica* pag. 177. videtur hoc opusculum gallica versione traductum hoc tit. *Andr. Guarna Guerre Grammaticale des Deux Roys le Nom, & le Verb, combatans pour la principant de l'Oraison, traduit de Latin à Lyon Mich. Jove, & ab aliis in 16.*

Ejusdem Andreae nomen exornat lapidem ad Divi Dominici in Sacello S. Petri Martyris, ut sequitur.

Ad Aeternam Dei gloriam Sacellum hoc à Bartholomeo Guarna Salerno jussu Jacomatii Patris vita functi anno 1452. constructum, & Divo Petro Martyri cum Ara dicatum, constitutamq; dotem ob Missae quotidianae celebrationem ab ejus filiis Andrea, qui sub Julio II. Pont. Max. Bellum Grammaticale, & Simiam lusi Ludovico Peditum, Equitumq; Ductore Jacomatio, Benedicto, & Thoma Cremonensibus Patriiis, & resolutam ab Leone, & Andrea Peditum Ductoribus, ceterisq; ejusdem Bartholomei Nepotibus saxo hoc memoria ergo Salerni, nunc superstites Posteris restatum esse volvere Anno salutis MDLXXXVI.

Ita calamo bellicosus Andreas à Martia majorum propensione non desciivit, quos inter praclarissimi, qui Salernam Gentem Cremonae fundarunt, Jacobus scilicet, qui, & Jacomatius nuncupatus est, & Mazeus de Guarna ex Salerno Campaniae Urbe, unde cognomen traxerunt, cum aliis profecti ad Francisci Sfortiae stipendia, sub quo cum strenui Militum Ductores emerissent Civitatis nostrae jure donati sunt, quia, & ipse Jacobus optime de nova Patria, meritus est, tunc quando in Genetum Sfortiam Philippus Maria Vicecomes ejus Socer armatus Cremonam invasit; tunc ubi eandem adversus Venetos validissime oppugnantes propugnavit, copiis Praefectus à Blanca Maria Sfortiae Coniuge, quae & ipsa, ultra sexum generosi animi fervorem ostendens cum Jacomatio prodiit armata, & quem primum Marci, Marci nomen iterata, & clara voce, militari symbolo jaçantem audiit, hasta ori infixam praestavit, insignisq; Victoriae Cremonensibus suis in Causa fuit, ut notant *Campus, & Cavatellus Historici* Patriae ad annum 1448. Floruerunt quoque ex hac gente in Civitate Salerni Romualdus Guarna Patre Petro quond. Romualdi Comitum, qui dictus est Crassus, summo loco natus Vir doctus, & prudentia clarus ad Archiepiscopatum ascensus ann. 1153.

Ugbellus in Ital. Sacra. Tom. VII.

Romualdi Gentilis Fabritius Guarna J. U. D. non ignobilis, quintus, & quadragesimus Marsicensis Episcopus factus est 7. Novembris 1485. obiit 1494. id. J. VII.

Praeitati opusculi archetypus Cremonae excusus anno 1511. cum fuisset mihi dono missus, subannexis associatum carminibus ab

Erudi-

Eruditissimo J. C. Amico meo Lazaro Augustino Cotta de Ameno Novariensi, ut iterum excuderetur typis Fratrum de Zannis Cremonæ, curavit Don. Desiderius Frater meus amantissimus Mon. Hieronymianus, nonnullis siquidem ex superiorum causa mutilatis.

Ad Franciscum Arisium J. U. C. & in Patriæ Foro Causarum Colleg. Patronum.

Cum Grammaticale Bellum ANDREÆ GUARNÆ Salernitani Cremonensis dono mitteret.

ELEGIA.

*Pugnaces abige, Arisi mi chare, Clientes
 Ejice rixantes, parce aliquando foro.
 Et rabidis rabulis succedant plectra, melosq;
 Mulceat, & curas Calliopeja tuas.
 Sic ego dum ferior, conor revocare Thalam,
 Quæ fessas aures leniat arte meas.
 Ast ea, quæ strepitu me torquent, tristia fata
 Musarum ad strepitum, memet adesse jubent.
 Civiles pugnæ, quas pandit Guarnea Salernus
 Andreas, dedit hunc alma Cremona Virum.
 Excurre ac credas, nequeo cohibere cachinos,
 Dum Verbum, & Nomen regia sceptrâ petunt.
 Lallius Hetrusco, prompsit, qui carmine clades
 Mascarum, credas nil nisi leve refert.
 O mirum! hic bacchatur Amo, furæ, astuat ira:
 O mirum! Miles fitq; Poeta feror.
 Horreat hinc risus, verum hinc subrideat horror
 Ense jocante truci, digladiante joco.
 Sed mulctatur Amo, sed mulctaturq; Poeta,
 Pacta Poeta caput, fœdera jungit Amo.
 Ut tantum Bellum noscas, noscasque Salernum
 Otia jucundus faxit Apollo, precor.
 Gloria Libetridum Arisi cultissime, fave,
 Musa recede: sat est; turba molesta redit.*

MDXII.

Antonius Maria Fodrius Benedicti F. Jureconsultus, hoc anno Patriæ Collegio datus die 12. Octobris, Vir exquisita doctrina politicissimus, Caroli V. Rom. Imp. adeo notus, ut ab eodem non semel ad Italiæ Magnates ablegatus fuerit. Mediolani tandem dignitatibus, & præmiis ut emereret, Præses Magistratus Reg. Ordinariorum Redituum renunciatur. Ejus ingenii immortalia opandit monumenta.

Tom. II.

E

De

De Scriptura privata lib. 2. simile prosequutus est opus Nicolaus de Passeribus Genua Patavinus in suo amplissimo tractatu de Scriptura Privata, & de Verbis enunciativis impr. Venetiis 1615., & Francofurti 1585.

De pactis juratis lib. 2.

De Legitimationibus lib. 1.

In præsighi Divi Petri Cremonæ Templo habetur.

D. O. M.

Sepul. Magnif. Equitis Benedicti Fodri, ac Illustris Antonii Mariæ ejus filii J. U. D. Reg. Ducal Reddit. Præses, & Hæred. restaur. feri Vol. MDLXXVII.

Ità Syllab. J. C. Coll., & Bressianus in Coll. & V. R. Jo Lud. Arifus in suis Carmin. MS. penès me, laudat.

ANT. MARIAM FODRIUM, & præcipuè.

Antoni Sapientiæ profunda

Vir, spes egregia, & domus, & alii

Fulgor sanguinis, excipe hoc pusillum

Nostri pignus amoris &c.

Hisce temporibus floruit Nicolaus Antonii Mariæ frater J. C. de Coll. & Judex ad signum Equi in Civit. Mediolani.

MDXIII.

Nicolaus Asius Philosophus, Astronomus, nec non Jatrologus doctissimus, cui Musarum cultura haud defuit, post se reliquit

De vera, & perfecta Philosophia lib. 3.

De gratia, & Nobilitate Naturæ humane.

De exemplis illustrium Virorum Italia.

Contrà caratores præstigiosos Morborum lib. 2.

Carminibus insuper elucubravat

Martyrium S. Cirie Virg. Cremonensis.

In Ædibus Divi Matthei tumulatur hac Epigraphe.

Stirpe Asia genitus nomen Nicolaus, in Orbe

Physicus est, Patria pulchra Cremona manet.

Quæ scripsit contrà Curatores præstigiosos. oh utinam nostris oculis contractari possent. ibi enim legeremus nugas confutatas tum Paracelesi in lib. de occult. Philosophia de cœlesti Medicina &c. tum Trithemii Necromanticam Steganographiam, tum Cornelii Agrippæ figmenta in ejus libro pariter de occulta Philosoph. inscripto tum demùm, ut cæteros similium Hypermargos scriptitatores omittam, Petri Pomponatii Mantuani Magi Nefarii, qui in Aca-
demiis Italiæ publicè contrà immortalitatem animæ disputavit, & libros edidit de incantatione, in quibus de Verborum Magico-
rum,

rum, imaginum, characterum, & imaginationis occulta potestate incipiè satis discurrit. Sunt itaque tales superstitiosæ materiæ, ut scribit *Gedtmannus de Mag., Venef., & Lamiis lib. 1. cap. 8. num. 31.* tam in curatione magica, quàm superstitiosa tantùm, sacramenta Diaboli, in quibus Diabolus non ipsas res, aut eorum qualitates, viresq; spectat, sed id tantùm agit, ut per eas animos, & mentes hominum perstringat, illaqueet, & decipiat, quasi aliter ipse aut nocere, aut juvare non posset, nisi per eiusmodi superstitiosas res, & observationes.

Eod. Anno.

FRANCISCUS Bellintendus Pontificii, & Cæsarei Juris Peritus, Ecclesiæ SS. Egidii, & Homoboni Præpositus, pergrandi Volumine composuit

De Resignatione Beneficiorum,

ut testatur *Bressianus in list. Eccles. MS.*

De hac materiâ post Bellintendum tractarunt latè Eminentiss. de Luca in suis operibus legalibus toti Orbi notis. Paulus Rubeus in *Controvers. Forensibus, Sabellus in summa Tractatum tom. 4. Card. Tuschus in suis Concluf. litt. R. & alii.*

Eod. Anno.

THOMAS Oprandus ex ordine B. V. M. Servorum nuncupato, pietate, & doctrina singulari coruscans, cœlesti calamo digessit vernaculo idiomate

Paradiso Terrestre di Contemplationi, e Meditationi.

Item latinè *De Eleemosyna facienda Pauperibus Jesu Christi lib. 2.*

De Laudib. B. V. Mariae lib. 1.

Id. Author ubi suprâ, & in V. R.

Eod. Anno.

BERNARDINUS Alierus Poeta clarissimus, & multæ lectionis Vir, inter ejus opera latina enumerantur

Phebi, & Daphnidis Amores,

Pblegreorum Gigantum lapsus.

Italicè verò liquit Poemata inscripta. *Il Pianto d' Orfeo.*

La Trasformazione di Giove in Toro.

Ad cœlestia etiam suam plumam evexit, & facundo stylo occinuit.

Martyrium S. Stephani Protomartyris.

Franciscus Bressianus in Coll. Notar. eundem comendat.

Eod. Anno.

THEODORUS Gavisius, cujus virtutum nulla nobis superest memoria, quàm sequens inscriptio ejus tumulo superposita in perystilio Cœnobii S. Dominici Cremonæ.

Theodoro Gavisio Musarum Alumno Pientissimi Haredes Testamento suo Pos. Anno MDXV. VI. Martii.

Tom. II.

E 2

Joan-

MDXIV.

Joannes Jacobus Crottus ex Jurisperitorum Collegio, in eod. admiffus die 18. Octobris 1514. eloquentissimus Orator, in Ticinensi Prætura succidaneus Judex. extant ex suis operibus

Flebilis quindecim Jureconsultorum Cremonensium Deploratio: qua lacrymosa Urbis Cremonæ Strages inseritur. Ticini apud Jacob. de Burgo franco 1511. die 7. Augusti.

Oratio, qua deflet Nicolaum Lucarum Oratorem facundissimum. Ibid. apud eumd. 1518. in cujus initio leguntur carmina Francisci Mariani Cremon. Physici, ac Med. & in fine Francisci Superchii Cremon. Presbyt. jam per extensum in primo Volum. relatum ubi de Nicolao Lucaro.

Oratio in frequentissimo Cremonensium Judicum Senatu habita, qua die Franciscus Sfondratus utroque in Jure celeberrimus, in Collegium ascitus est.

Amicitiam maximoperè excoluit cum Joanne Francisco Quintiano Stoa Poeta laureato, & Oratore facundissimo, qui Stoa cum Crotto dicaverit nonnulla ejus Carmina quibus tit. In laud. R. P. Francisci Columbani Min. Ordinis Primarii sylva &c. suum Eurgalum appellat. Hujus Joannis Francisci Quintiani à Quintiano oppido Brixienti nuncupato, vidi ejus laureæ Poeticæ diploma, cujus archetypum penès Joannem Gandinum ejusd. Oppid. Med. Physicum præstantissimum præstat.

Eumd. laudant. *Daniel Cajetanus in Carm. MS.*

Fabull. in Oration.

Bressan. in Coll.

Syllab. J. C.

Dum esset Ædilis Ecclesiæ Majoris in arcu postremo marmorei perystilii ante ejusdem frontispicium leguntur.

Jo: Jacobus Crottus J. C. Lhd. Manesta,

Alphonsus Botta Præsid. MDXXV.

Oratio, in qua deflet jacturam quindecim Jureconsultorum de Coll à Crotto composita fuit, dum anno 1505. inaudita pestilentia Cremonam afflixit, & Summates illos Patriæ, totiusq; Insubriæ Doctores evocavit, cujus perrarum exemplar unà cum Epistola nuncupatoria in calce hlc subnectere, ut tanti Viri nominis auctoritas gliscat, ac illorum Jurisperitorum nomina exsuscitentur, operæ pretium sit.

Jo: Jacobus Crottus Cremonensis legum auditor consumatissimo Jureconsultorum Cremonensium Senatui. S. P. B.

» **S**apientiam orationum auctoritas P. C. rectè monet, neminem
» **S**opis supra vires aggredi debere: nec sarcinam humeris suis
» imparem subire. Miserum enim est pondus suscipere, quod
» infirmas propria recuset. Homo suam nimis imbecillitatem
» fatigans, in ipso Renato obruitur, aut in medio cursu deficit.

» Me-

„ Mediocria ingenia materias mediocres digerunt: sublimiores
 „ affectantia more Icareo corruunt. Quæ omnia mecum volu-
 „ tans grandem libelli nostri faraginem expavesco. Præstantissi-
 „ mos quindecim Patres vita functos luget, & calamitosam totius
 „ Patriæ fortunam percurrit. Provincia consumato Oratori non
 „ puerili facundiæ injungenda. Quomodò tantis virtutibus no-
 „ stra tenuis oratio suffecisset, quæ collegarum vestrorum uni par
 „ esse non potuisset. Undè altiùs, quàm par est, evolavimus, pro-
 „ prias transgressi vires sumus, in Mare Icareum decidimus, fate-
 „ mur audaciam, dignoscimus errorem. Quasi pœnitet fecisse.
 „ Unum doleo impudentiam hujusmodi casu non confundi, aut
 „ temeritatem his confinibus minimè contineri. Ad divinam
 „ tanti Ordinis Majestatem progreditur. Catoniana, & rigorosa
 „ oculorum vestrorum judicia subire properat. Quem universa
 „ conventum Italia suscipit, ipsa parùm formidari videt, tantam
 „ vestra facilitas, mansuetudo, benignitas audaciam suggerit, nec
 „ minorem ejus ergà legalem Senatùm amor, fides, observantia
 „ animum præstitit. Metimini P. C. Officiosæ voluntatis copiam
 „ magis, quàm inculti sermonis inopiam voluissem, ea dicendi
 „ gravitas, nitôr, elegantia nobis affuisset. Quam ipsa rei magni-
 „ tudo expetebat, quum infantia, & ruditas nostra votum consu-
 „ mare nequierit venia ætati nondum quatuor lustris deductæ
 „ indulgeant, & in arduo negotio voluisse sat decorum, magnifi-
 „ cum, gloriosum existimetur. Valete terrestria humanæ sapien-
 „ tiæ oracula. Ex Ædibus nostris nonis Martias. M D VI.

*Flebilis quindecim Jureconsultorum Cremonensium Deploratio:
 qua lachrymosa Urbis Cremonæ strages inseritur per Jo:
 Jacobum Crottum legum Auditorem edita.*

„ **T**heophrastum Philosophum Peripateticorum eloquentissi-
 „ mum Patres desolatissimi morientem rerum naturam incu-
 „ lasse ferunt. Quod quædam animantia muta longioris vitæ usu
 „ donasset. Homini autem mentis vir natura sanciori dotato tam
 „ angustos vivendi limites circumscripsisset. Hanc ego præstan-
 „ tissimi Oratoris vocem hodiernæ die usurpans, & frequentibus
 „ humanam imbecillitatem singultibus deslere, & vehementi in
 „ naturam ipsam impetu surgere compellor. Quæ patriam nostram
 „ tanto splendore orbavit, tot ornamentis gloriosissimis spoliavit,
 „ ac omni disciplinarum ingenuarum felicitate denudavit ob-
 „ divinas, & immortales quindecim Patrum Eminentissimorum
 „ virtutes parvo temporis curriculo interceptas. Quas quidem
 „ supremas delicias non iniuria legalis Senatus desiderat, boni om-
 „ nes suspirant, patria viduata collachrymatur. Tota sordida,
 „ squallens, pullata; Vultus enim populi sui in humum dejectos
 „ concerno, Facies Civium mterore pallentes occurrunt lugubris
 „ ubiq; habitus conspicitur. Hic barbam prolixam, & incurram
 „ nutrit,

nutrit, hic crinos pulverulentos veterum more ostentat. Gemitus
 quolibet vico exauditur, omni planctus domo personat, univ^{er}sa
 Civitas tristitia, querimoniis, luctu perficit. Heu publicam
 jacturam! Heu patriam exinanitam: tuam cladem, dispendium,
 perniciem, quò magis mecum tacitè cogito, eò profundiori cru-
 delissimi vulneris aculeo transfixum in me sentio. Lamentor,
 doleo, crucior, & laxis uti officiosum decet filium habentis affli-
 ctor. Jam animus mærore tabescit, jam mens consternata est, cor
 anhelitu continuo defatigatur, lugere tecum paulisper dilectissi-
 ma parens cogor. Intollerabilem pectoris nostri amaritudinem
 expulsurus venio. Excipe materna fronte clamores, lamenta,
 ejulatus meos. Excipe mihi funebrem parentalem mæstam
 orationem judicio; ipsa enim conditoris, & lachrymosi, & impe-
 riti vix pubescentis sibi conscia gravissimam tuarum aurium eru-
 ditarum censuram exhorrescit. Tamen audebit juvenilis teme-
 raria, & imprudens oratio maternæ pietatis, & indulgentiæ non
 ignara. Cives suos, quàm optimè de tui splendoris gloria meri-
 tos complorabit, miserandam tuorum viscerum stragem poste-
 ritati nostræ enarrabit. Solo nonnunquam, Viri Cremonenses,
 animo vehementiùs exerutiari, dum naturæ sagacitatem circà
 rerum procreationem contemplor. Quod hominem præstanti
 rationis munere exornatum, cunctis præstare animalibus jufferit.
 Tamen illum cum iisdem pati sorte, & extinxerit, & perdidit.
 Nam si omnia jumenta deficient, interituique obnoxia
 sint, jure optimo declinationem patiuntur. Cum ex materia
 penitus corruptibili, terrenaq; consistant. Illud verò Trinitatis
 incomprehensæ simulacrum, cœlestem, sempiternamq; sortitum
 fuit animam, nihilq; illo opificio tota Mundi machina mirabi-
 liùs præditum est. Idcirco obstupescendum est corporis sui har-
 moniam dissolvi posse partem immortalem, angelicam, incor-
 ruptibilem à mortali humana corruptibili superari. Quem hu-
 manæ conditionis statum animo revolvens, ad tales non sine
 ingenti lachrymarum fonte querelas sæpiùs prorumpor. Quid
 natura parens corpora nostra cum feris, ac belvis communia
 effingis? Quid cornices, corvos solùm, phœnicem, cervos
 viventium thesauro præfers? Quid variis brutorum vita muni-
 mentis protegitur? Homo nudatus, & inermis fortunæ ludi-
 brio exponitur. Cur tempestivas fidelis male auspicantes ani-
 mantium uni lachrymas largiris? Cæteris non vagitum, non
 perturbationem, non ploratum dedisti? Cur reliqua omnia
 protinus edita gestiunt? aeris intemperiem sufferunt? Nutri-
 menta sua spontè, & viribus propriis capiunt? Nos ex utero
 Matris projecti, nec corpusculum loco movemus, nec lactis
 alimentum nisi oblatum appetimus, nec cœli iniuriam sustinere
 possumus. Nimum fragile, caducum, fluxibile, lubricum corpus
 nobis commodasti. Quod, & lutum, & cœnum, & vas elementis
 „ quatuor

„ quatuor mutuò dissidentibus contextum esse. Calor humori
 „ adversatur, humor calori repugnat, levia sursum, gravia deorsum
 „ reverti laborant. Simili conflictu splendidum naturæ fabricatrici
 „ opus citiùs labefactatur. Præterea fames, frigus, labor
 „ diminuunt. Sitis, æstus, ægritudo conterunt. Ambitio torquet,
 „ Avaritia corrodit, Libido cruciat, Invidentia vulnerat, Spes
 „ alligit, Timor percutit, Læticia exhilarat, Fletus nubilat, Risus
 „ solvit, Mœror conficit, Iracundia exagitat, Labor fatigat, Vi-
 „ giliæ extenuant, Crapula inficit, Inertia consumit, Fastidia
 „ affligunt. Modò ætas, ferrum, natura evertunt, Modo tellus,
 „ venena, mare obruunt. Nunc hostes, Siccarii, Latrones inter-
 „ rimunt. Sæpè laquei, incendia, languores finiunt. Mille casus,
 „ discrimina, mortes eripiunt. Interdum causa inanis, ludibriosa,
 „ levis, concidere facit. Audio Sophoclem, Dyonisium, Philo-
 „ menem gaudio, risuq; consumptos. Feruntur Periander Corin-
 „ thius, & Menippus Cynicus tantum animi tristitia emortui.
 „ Multum Lutio Firitio, sitim Thaleti Milesio, lethum dedisse
 „ comperio. Libido sola Cornelium Gallum, Nicodemum At-
 „ talanum, Titum Ethereum extinguere potuit. Glaucus mel
 „ comedens, Appius ovum sorbens sublatis peribentur. O inanem
 „ hujus ergastuli compaginem, ò labilem unius hominis vitam!
 „ Considero attonitus dies illius, & somno, & umbræ, & fumo
 „ simillimos. Ingemisco jucundam corporis, animæq; societatem
 „ modico afflatu destrui. Lugeo diversorium peregrinandi, &
 „ hospitandi, non sistendi, aut commorandi datum. Suspiro exi-
 „ guam, & nimis circumfusam in tanta lucis cupiditate vitam
 „ ostendi. Conqueror unum citato gradu crebrò anhelitu, cele-
 „ ritate non prævisa finem assequi. Fateor hominem transeuntem
 „ Viatorem mortis mancipium, parvi temporis incolam; Agno-
 „ sco vitam ejus crescentem decrescere, paulatim deradi, quoti-
 „ diè mori. Reminiscor ipsum tantò tempore, ac labore ad con-
 „ sumationem deduci, & unico ictu occidi. Contremisco nemi-
 „ nem tot millium sub hoc lunari globo degentium uni ætati
 „ supervicturum. Lamentor immensum nostrarum miseriarum
 „ cumulum. Defleo nos tam vatiis cruciatibus expositos, tam
 „ infinitis casibus objectos. Doleo universam hominis vitam
 „ laboriosam, nec sudoris, aut laborum metam offendi. Occurrunt
 „ Mundi Gemitus, Lachrymæ, Singultus, Calamitates, Ejulatus,
 „ Lamentationes, Suspiria, Fletus, Sollicitudines, Fastidia, Mo-
 „ læstia, Dolores, Morbi, Tædia, Sudores, Senectus, Ægritu-
 „ dines, Odia, Fallaciæ, Fraudès, Periuria, Seditiones, Inimi-
 „ citiæ, Bella, Captivitates, Tumultus, Discordiæ, Factiones,
 „ Insidiæ, Proditiones, Mendacia, Ambitiones, Vanitates, La-
 „ trocinia, Cupiditates, Rapinæ, Spolia, Sacrilegia, Fornicatio-
 „ nes, Stupra, Incestus, Flagitia, Cædes, Homicidia, Libidines,
 „ Adulteria, Immunditiæ, Crudelitates, Ruinæ, Fames, Prædæ,
 „ Obsi-

23 Obsidiones, Incendia, Pestes, Invidiæ, Servitutes, Angustiæ,
 24 Rerum varietates nimium ætate nostra evidentes, Pericula,
 25 Casus, Naufragia humanæ necessitati imminencia; Quibus cir-
 26 cumspicio jugum grave continua serie super Filios Adam à pri-
 27 ma nativitate hora in diem sepulturæ impositum. Quare exe-
 28 cranda est creaturæ rationalis conditio, quæ lex hominibus in
 29 terra spirantibus, ac serpentibus, & fragilior, & miserior, &
 30 brevior nascitur. Quid jactat miser homo cæteris se præstare,
 31 animantibus, si cum ignobiliori æqua conditione interimatur?
 32 Quid sibi blanditur nihil naturam sua formatione excellentius
 33 constituisse? si tam grande parentis naturæ miraculum proprio
 34 defraudet sine. Quid proficit se unum rerum causas habere?
 35 ac disciplinis erudiri? quum medio cursu corruat, & immatura
 36 morte mulctetur, & brutorum more destruat. Utinam sal-
 37 tem, Viros doctrinarum splendore, & gloria præcellentes natura
 38 respexisses! Quos reliquum humanum genus præstantes cum
 39 inertibus vulgo extingui magno opere dolendum est. Quales fuere
 40 quindecim nostræ tempestatis. Jureconsulti omni philosophan-
 41 tium academia celebriores; tum anno revoluto, tum in sequenti
 42 factorum invidia subrepti. Quibus tantum decus, doctrina,
 43 fulgor, sapientia emicuit, quantum priscis illis tantoperè erudi-
 44 tis floruisse præstat. Nihil ætas hæc pulchrius, generosius, ex-
 45 cellentius, neq; hæc præclara Patriorum vestrorum corona
 46 perfectius tulit. Soli ea virtutum gratia polluere, quæ celebrem
 47 omnium gentium memoriam facile superarunt. Tot maximas,
 48 incredibilesq; virtutes amissas ne dum Cremonensis populus
 49 luget, verum etiam universa propè ITALIA commiseratur.
 50 quis in tanta rei acerbitate à gemitu temperet? Quis hujusmodi
 51 thesauros profluentibus lachrymis deperditos non suspiret? Fer-
 52 reus, Saxeus, Lapideus, Adamantinus, si hæc calamitas tua
 53 viscera non movebit, & communis sortem patriæ non deplora-
 54 bis, quæ tonante undique, ac fulminante fortuna crudeliter
 55 dilaceratur. Utinam si malè optare licet aut numquam natus,
 56 aut in hæc tempora non incidissem, tot patrias delicias brevi
 57 mortis incendio depredata penes, quam si virtutum ratio vige-
 58 ret, sine controversia, & mitis, & exorabilis ergà Semideos no-
 59 stros extitisset. Quemadmodum felicitas omnium virtutum
 60 supra homines in eis eminentium merebatur. Hæc singuli
 61 singulas, & peculiare laudes affecti, immò quisq; eorum omnes
 62 penè sapientiæ gradus miro modo complexi sunt. Possem
 63 quædam indicia, & quasi præconiorum suorum capita percur-
 64 rere, non singulares, & egregias tantorum Virorum laudes com-
 65 memorare, quæ inexhaustibiles, inmensæ, innumerabiles, ac supra
 66 humanam credulitatem evasere. Cogitanti autem mihi illa-
 67 rum multitudinem, agminatim, catervatim undique sese
 68 offerunt. Quam aggrediar? Quam assumam? Uqdè prius ordiar?

Pru.

„ Prudentia omnium virtutum princeps præcipuum obtineat locum,
 „ quæ ità miranda in eis eluxit, ut nequè in Nestore Pylio, neq;
 „ Ulisse Ithacensi, neque in Alcibiade Attico præsentior fuerit.
 „ Multa fortitor egerunt, multa constantèr passi sunt, varias ho-
 „ minum mentes, & Urbium mores tractarunt, quibus omnem
 „ humanæ vitæ conditionem percalluerant. Non iustitia in Mi-
 „ noe, aut Solone, aut Lycurgo firma, & tenacior visa est? Potius
 „ Solem à præscripta Zodiaci meta divertisses, quàm splendescen-
 „ tem Patrum nostrorum integritatem vel gratia, vel largitione
 „ violasses. Earum fortitudo mentium, & invicta constantis ani-
 „ mi magnitudo Diogenem, Anaxagoram, Zenonem referebat,
 „ nec secunda, ridensq; hos Viros extulit, nec calamitosa, & nover-
 „ cans fortuna oppressit, eadem frons, idem vultus quoscumq;
 „ fortunæ flatus excepit. Tot Curios, tot Catones, tot Fabritios
 „ occidisse dixerit, qui temperantia admirari voluerit. Auro ful-
 „ gebant, opibus affluebant, tamen parvo contenti frugaliter
 „ vivebant. Omitto probitatem, mores, comitatem, mansuetu-
 „ dinem. Prætereo modestiam, affabilitatem, benignitatem, leni-
 „ tatem, Missum facio Dei observantiam, egentium commiserationem,
 „ religionis cultum. Quanta præterea eorum in patriam
 „ charitas, Quanta in omnes bonos officia, Qualia in amicos me-
 „ rita. Quis oppressus frustra ab eis auxilium imploravit? Quæ
 „ phana gratitiam illorum operam desiderarunt? Quos Dei Ser-
 „ vos, Viduas, impuberes patrocínio tutati non sunt? Anchora,
 „ Portus, Umbra, Propugnaculum, Quies, Solamen, Aura, Re-
 „ fugium, Spes, Incolumitas, Salus omnium dici poterant. Quin-
 „ decim Scevolæ Romani exorti videbantur omnium jurecon-
 „ sultorum consultissimi, quos turba periclitantium petentes res-
 „ ponsa delphicis certiora referebat. ubi fides purior, consilia
 „ salubrius? Veritas sincerior enituit? ubi innocentia candidior?
 „ Diligentia exactior? gratia venustior apparuit? Eminentia eo-
 „ rum ingeniorum unicuique exploratissima silentio involuetur,
 „ varia doctrinarum magnitudo, nec meam, nec cuiuspiam com-
 „ mendationem expectat, eloquentia eorum incredibilis, ac penè
 „ divina fuit, cui multoties corona oratorum omnis non invita
 „ herbam dedit, nulli arguendo, differendo, diluendo acutiores
 „ visi, nulli consulendo, respondendo, judicando graviores habiti.
 „ in omni, & virtutis sapientiæ numero absolutissimi fuere. Quic-
 „ quid humana capere natura potest, nequaquam id ulla sui parte
 „ illis defuit. Non cordatiorès illos septem Græciæ Sapientes,
 „ Non prudentiores Areopagitas fuisse contenderim. Solertissi-
 „ mum nostris temporibus Romanæ Rotæ æquilibrium tales
 „ iustitiæ Sacerdotes exoptat, similes Ferrariensis cathedra inqui-
 „ rit. Perusynum gymnasium non offendit, Senensis schola non
 „ aluit. Hos Ticinensis Academia suspexit, Patavinum Empo-
 „ rium decantavit, Athenæ Bononienses obstupere, tantorum

Patrum splendore Cremonae Civitatum Italicarum gloriam non
 adequabas, tum excellebas, aeterna serie felix futura, nisi illud
 imane, inauditumq; latentis pestilentiae diluvium supervenisset,
 tuum fulgorem, felicitatem, coruscationem obnubilaturum.
 Recense bene sine lachrymis immortalia illa duo vestrae urbis
 monumenta, & clarissima nostrorum temporum lumina, *Federicum*
Corradum, & *Nicolinum Lugarum*, viros philosophia cae-
 sareo eminentissimos, ac universa ITALIA perspicuos. Quan-
 tum me movet *Francisci Raymundi* Equitis gloriosissimi memo-
 ria; non minori *Stephanum* gentilem ejus desiderio virum
 facundissimum desleo. Quid *Joannem Foliatam* nitidissimum,
 & gentis suae & communis patriae decus. Quid *Troylum Buclaris-*
num non parvum hujus arumnosae stragis exemplum. Vix tra-
 factis tuorum studiorum scopulis, *Baptista Sfondrate* ad con-
 cupitum patriae littus applicueras, Ecce immensa exoritur tem-
 pestas, tuos sudores, vigilias, labores unico momento ablatura.
 An commemorem *Christophorum Aymuum* Virum in censura
 legali praestantem divina quadam ingenii felicitate condecor-
 ratum. Non absque gemitu meminisse possum *Paganini Ugo-*
lani inter optimos juris moderatores sedem non postremam
 sibi vindicantis. Heu flebilis tot illustrium Virorum memoria
 transversum rapit. Heu mens tanto horrore, simul ac morore
 turbata deficit. Quis non attonitus similem patriae suae colla-
 bentis ruinam commemoret? Quae talis, & tantus, & repe-
 tinus mortalitatis terror non contueret. Hinc singultus, hinc
 lachrymae, hinc gemitus, hinc suspiria erumpunt. O mortem
 inimicam, o mortem ferream, o mortem inexorabilem. Num tanta
 strage falx tua sat cruentata? rabies lenita? Dextera fatigata?
 Tandem desinat gladius tuus acutus, nec ulterius in sangui-
 nem grassetur nostrum: cohibe furor, extingue flammam,
 depone fulmina: Mansuetior, mitior, clementior super nostros
 juris professores perspice. Noli tantum sacrarum legum nostrae
 Civitatis, doctrinarum omnium decus perditum ire. Cur
 avertis faciem impia? Cur minaci nos vultu contueris? Cur ita
 unam in tantis totius ITALIAE flagitiis Cremonam prosterne.
 An omnium bipedum scelestissimi sumus? plectimur ceu tellus
 non peiores educet homines, cur universo mortalium genere
 deliquimus, & soli sine exemplo atrociter flagellamur, discerpi-
 mur, dilaniamur. En *Antoniam Buclarium* prostratum opti-
 mum Senatorem, optimum Oratorem, optimum Jureconsul-
 tum. Non dissimili trahitur fato *Valerius Scbitius* circumspicua
 virtute, mirabilique eloquentia insignitus. Hei mihi *Raynaldum*
Persicum jacentem video, Comitum generosum, Equitem bul-
 latum, Doctorem innocentissimum. Respice *Baptistam Massum*,
 summae amplitudinis Virum, nec non Equestri dignitate exor-
 natum. Sed quò te *Sigismonde Burgie* Miles gloriosissime pia-
 culo

59 culo sileam? tibi uni Sophia caesarea, & pontificalis enituit, elo-
 59 quentia vires suas commisit, historia contexenda caelitus iussa
 59 fuit, tuae virtutis radio non mediocrem Civitati Cremonensium
 59 gloriam adiecit? Veniam tandem ad illud mirabile Civitatis
 59 nostrae jubar *Franciscum Brumanum* Equitem ornatissimum,
 59 quem veluti alterum *Aquilium*, *Scevolam Papinianum* Jure-
 59 consultorum sui aevi famam supergressum omnis fatetur ITA-
 59 LIA. O memorabilem censuræ legalis jacturam, o crudelium
 59 bonarum artium casum, o inauditum patriæ nostræ fatum.
 59 Quando Cremona talom, tam gloriosam, tam divinam inge-
 59 niorum ideam fortietur. Quando absolutissimas tantorum
 59 patrum virtutes ætas vel præsens, vel futura contemplantur.
 59 Similes, similes perpetuo imploraturi magis sumus, quam coe-
 59 lorum indulgentia tempore ullo exorari. Optarem fabulosum
 59 Pythagoræ sacri dogma verum esse. Quod rursus tot radiantis-
 59 sima justitiæ, & æquitatis sidera mundo relucescerent, & tantum
 59 patriæ luctum in lætitiæ, & gaudium transferrent. Ah præsens
 59 naufragium Cremona irreparabile est. Ah vulnus tuum nimis
 59 mortiferum, & profundum est. Quale oratione, & verbis com-
 59 plecti, aut adæquare impossibile est. Strages tua facundiam
 59 superant nostram eam cogitatione mentis animo concipio, non
 59 arundine non lingua effingere, aut explicare queo. Sequar
 59 Timantem Cinthium pictorem eximium, qui in violenta Iphi-
 59 genis immolatione quum primum cocentem artificio tristitiæ
 59 exprimere non posset, singulis affectibus considerandum dim-
 59 misit, velavit Agamemnonis vultum, quem dignis ostendere
 59 affectibus nequierat, quum omnem mœroris imaginem consum-
 59 plisset. Tantum audi queso Leonem Casarem sua lanceione
 59 attestantem Jureconsultos æque suis disciplinis humano generi
 59 consulere, ac si dextera, vulnibus, sanguine, & liberos, & pa-
 59 triam, & parentes salvarent. Nec minus linguam, iudicium,
 59 vocem togati militis, quàm clypeos, thoracas, gladios armati-
 59 gentibus necessariam differit. Quippè Jure consulti rebus, seu
 59 publicis, seu privatis salubriter prospiciunt, spem laborantium
 59 mira dexteritate erigunt, nutantia reorum capita contuentur.
 59 Ad hæc oracula Viduæ infelices confugiunt, miseri Impuberes
 59 se volunt, Clientes inopes devolant. Illi propinquis patrocinia
 59 suppetunt, amicis opem ferunt, tamjores contra potentum
 59 injurias contegunt. Advocati controversias omnes reseant,
 59 disceptantes æqua lance componunt, conciliatos sine pacis deti-
 59 nent, uni honores obeunt, legationes assumunt, civitatis pon-
 59 dera suscipiunt, uni mores conservant, instituta tuentur, Res-
 59 publicas moderantur, uni neglecta propria utilitate publicum
 59 patriæ usum procurant. Vix respirare ne dicam suis rebus non
 59 superesse possunt. Semper Domus eorum frequenti Togato-
 59 rum conventu referta est, egressi longo Clientum agmine

„ deducuntur, in foro residentes circumstanturba consulit, apud
 „ Prætores, Magistratus, Principes causas perorant, & lingua
 „ ad persuadendum accommodata justitiæ trutinam sustinent. Nihil
 „ excogitabis in omni Republica, hoc uno hominum genere,
 „ vel ad Urbis Majestatem illustrius, vel communem usum salu-
 „ bris. Non ab re divinus Plato Jureconsultos Medicis, & Mi-
 „ noben Galeno in hominum commodo, ac necessitate prætulit.
 „ Tolle Jureperitos è Mundo, solem sustulisse videberis. Concor-
 „ dia extra orbis terminos exulabit, non justitia gentes teget
 „ humanas, quum æqui, & iniqui notitiam uni profiteantur legum
 „ Sapientes, qui Deo concitati æquitatem universo terrarum
 „ Orbi pandunt, ac divino leges calore agitati interpretantur.
 „ Non sine spiritu optimus Jureconsultus cælesti est. Non sine
 „ divino instinctu bene consultit. Non sine superno afflatu recte
 „ judicat. Lycurgus pænes Spartiæ legum tator clarissimo esse
 „ documento potest, quem olim Phæbeum ingredientem tem-
 „ plum Pythica vox Deum nuncupavit. Sic Philosophia legalis
 „ cælestis est, sic Jureconsulti divini magisq; humani, sic tot Deos,
 „ non homines patria infelix amisisti. Tanto novercantis fortu-
 „ næ naufragio exclamare libet: concurrite, concurrite Viri Cre-
 „ monenses mœnia, celebritas, amplitudo, decus, honor, aucto-
 „ ritas, fastigium, laus, fama, dignitas, splendor, majestas, gloria,
 „ nomen, lumen, sidera Urbis vestræ pænis extincta sunt. Vis
 „ enim postifera Cives nostros domestica incoleantes domicilia,
 „ interemit. Accurrite non præstantiorum funera Virorum, &
 „ interitus visuri: accurrite nunquam flebiliore cadentis patriæ
 „ fortunam deploraturi. Hanc immortalem, publicam, commu-
 „ nem jacturam, altera septuaginta patritiorum nominis celeberrimi
 „ Decurionum, & Reipublicæ Cremon. Moderatorum
 „ exagerat. Qui præsentis tempestate non mediocri Civitatis
 „ incommodo sublati sunt. Dicendum foret de miserabili reli-
 „ quorum Civium strage nimium recordatione sua horribili quo
 „ luctuoso Comitatu Equites, Præfules, Comites infiniti dinu-
 „ merantur. Quantum nobilitatis fulgorem mors improba extin-
 „ xit. Quantum juventutis nostræ decus sublatum. Quale ma-
 „ turioris ætatis gravitatem perdidimus. Taceo matronas excel-
 „ lentes, sileo Sacerdotes eruditissimos. Non refero Viros omni-
 „ faria scientia consumatos. Occurrunt maxima duo nostræ Ur-
 „ bis lumina, Bartholomeus Hermenzonius Romana, Græca-
 „ nicaq; litteratura insignis, ac inter Nobiles sui sæculi rethores
 „ non obscurus: nec non Petrus Somentius unica ingeniorum
 „ nostro tempore concertantium phænix, in quo præter multipli-
 „ cem eruditionem, judicium censura litteraria propè singularem
 „ eluxit. Offeruntur cætera sævientis naturæ vulnera: cothurnum
 „ historicum, & uberiolem stilum exigentia. Non prætermittam
 „ miserabilem illam, ac pœnitentiam inauditam annonæ frumen-
 „ tariæ

,, tatiæ caritatem, universo terrarum Orbi communitam, quam
 ,, vehementi Cremona hac infelici tempestate sic laboravit, ut
 ,, complures fame, & inedia perierint, ac multi solis vram oleri-
 ,, bus protraxerint, quæ frugum penuria non modicum superiori
 ,, incendio fomentum dedisse existimata est. Tantam rerum def-
 ,, difficultatem, & mortalitatis fragorem, annus post christianam
 ,, Incarnationem millesimus quingentesimus quintus inflixit.
 ,, quo cum si non nihil pietatis, clementiæ, mansuetudinis ex-
 ,, perti fuerimus: ecce præsens anni sexti revolutio illius reliquias
 ,, crudeliter devoravit, & quicquid procelloso illi rerum turbini
 ,, superfuerat, violenti gladio insecutus est. Omnem ætatem inter-
 ,, cepit: omnem sexum enecavit, omnem ferè ordinem corripuit.
 ,, Innumerabiles, & patritiorum Civium, & plebeorum ædes om-
 ,, ni incola viduavit, Patres cum filiis, Viros cum Uxoribus, fra-
 ,, tres cum fratribus eadem hora sepelivit. Horresco referens: &
 ,, lachrymæ per ora exuberantes decidunt. Reminiscor illius
 ,, angustię: calamitatis, miserię quò toto pene biennali spatio jactati
 ,, fuimus. Crediderim hæc tempora lugubria sinistro quodam
 ,, sydere deducta. Incognitum enim sive pustillarum, sive vario-
 ,, larum, sive morbilorum vitus per varias Hesperia Civitates ex-
 ,, citarunt, ac horrendam mortalium stragem ediderunt. Tamen
 ,, inaniori, truculentiori, efferatiori universum Cremonensem
 ,, agrum horrore afflixere, diruere, concussere, Numerum defun-
 ,, ctorum plus admirationis, quam fidei apud minores persecutu-
 ,, rum patefaciamne? sine controversia viginti millia nostratium
 ,, illo brevi spatio vere desiderata sunt. Num simile naufragium
 ,, superiori ætate visum? aut ullis priscorum monumentis traditum?
 ,, Reperies peste sapius orbem terrarum contabuisse, gentes,
 ,, nationes, populos, urbes prostravisse. Tot autem nostrorum
 ,, hominum millia ea latens morbi contagio non pestis ulla con-
 ,, sumpsit licet pestilentia imaginem numerosus elatorum aspe-
 ,, ctus nobis repræsentaret. Major periclitantium pars insanivit.
 ,, Furore recedente vita simul recessit. Ardor ægritudinis brevi,
 ,, aut languentes læto dedit, aut incolumitati (quod rarò con-
 ,, tingit) pristina reddidit. Formidolosus valetudini suæ diligen-
 ,, tibus remediis studuit, Animosus sydera pernicioza, & nobis
 ,, inimica non observavit, tamen uterque fati necessitatem subivit.
 ,, Quidam morientes visere trepidarunt, & concitati eos gradu
 ,, secuti sunt. Nonnulli desperantium salutem fovere, & consola-
 ,, tionis officio recrearunt, tamen morbi immanitate sublati non
 ,, sunt. Ità quid consilii tantò rerum terrore capiendum foret
 ,, nulli satis occurrebat. Inter cætera miserabile extitit physica-
 ,, lem artem laborantium spei nihil prodesse. Medici accersiti,
 ,, neque ex venarum motu, neque urinarum aspectu recondita
 ,, ægritudinis vim conjectabant. Consulti mirum in modum
 ,, obstupescabant, interrogati humores contrahebant, ac fronte
 ,, cæperata

28 caperata per aedem, Vicos, Urbem incassum discurrerant. Non
 29 Esculapius, non Machaon, non Podalirius hac vulnera caelesti
 30 numine immissa curare potuissent. Non ipse medicinae inventor
 31 Phæbus quicquam opis adhibuisset. Nec posteritas felix nostrum
 32 tantarum ærumnarum testimonium fabulis anilibus confocia-
 33 bis. Has enim miseras, & patefacto lumine vidimus, & proprio
 34 experti periculo sumus. Nos quoque tanti vulneris ultores
 35 maximus ille turbo involuisset, ni desperata salute gloriosissimæ
 36 Virgini, caelestique Curiae commendatus exassem. Habeo
 37 summas, immortalesque Christo Redemptori gratias, qui pro
 38 sua ineffabili clementia nos pristinae saluti restituerit, quo erra-
 39 torum veniam meorum perfectiori corde deprecari queam, Uti-
 40 nam patriam communem potius aspexisset, & conditionem
 41 alumni inutilis saltem cum gloriosissima illorum patrum præ-
 42 stantissimorum vita commutasset, quorum lugubris mors, &
 43 patriam universam, & nos presentes, & venturos ipsos æterna
 44 tenebrarum caligine obduxit. Sic luge, sic luge Cremona,
 45 parens tantorum lumine orbata. Lugete Jureconsulti Collega-
 46 rum vestrorum memoriam, Desite Concives tot sydera urbis
 47 extincta omnis, Ingemiscant pupilli, Lamententur Viduae,
 48 Doleant oppressi, Universa Circumstantium corona mæreat
 49 omnis eruditorum Academia lachrymetur. Indicatur Justi-
 50 tium, Deserantur officinae, Gymnasia derelinquantur, Quisq;
 51 privatis actionibus omissis publicum naufragium attestetur.
 52 Æternam jacturam, æternus dolor, sempiternam calamitatem,
 53 sempiternus mæror. Immortales ærumnas, luctus immortalis,
 54 & infinitus prosequatur.

MDXIV.

Augustinus Somentius, Virtute, & titulis clarissimus, supre-
 mus à Secretis Maximiliani Sfortiae Angli cognominati Me-
 diol. Ducis, nec non ex Senatoribus brevis Togæ, Miles, & Eques
 Auratus à Maximil. Cæsare, nec non ejus Secretarius intimus
 declaratur, cujus meritorum causa Hieronymum Patrem, Caro-
 lum, Paulum, & Antonium ejus Fratres constituit Comites Pa-
 latinos cum autoritate creandi Tabelliones, seu Judices ordina-
 rios, legitimandi Spurios, Duos Monetarios eligendi in Officina
 Numaria Mediolani; creandi tres Milites auratæ Militiæ singulo
 anno, & totidem Doctores (utor verbis ipsius privilegii) anni
 1501. ejusdem Imperatoris, cujus exemplar à me visum in Archi-
 vio Civit. servatur.

Somentium celebrant. *Cavitell. in Annal. 1529.*

Campus hist. lib. 3. ad annum 1530. & ubi de Corona ejus filia

Daniel Cajetanus latè in Carmin. MS.

Julius Tartesius de Nobilit. pag. 83.

In Ecclesia Servorum B. V. Mediolani in Via Portæ Renziæ, nuncupatæ sepelitur cum hoc Epitaphio.

Augustinus, Hier. F. Somentius Divi Maximiliani Cas. Imper. Consiliarius, & pro eo ad Pontifices, variosq; Reges Legatus Maxim: Sf. Ducis à Secretis Supremus Franc. II. Sf. Ducis Invidiissimi Senator omnibus gratus, beneficus amabilis septuagenarius omni bonorum cursu integerr. exacta etate feliciss. in cœlis beatus sempiternam sui reliquit mem."

Paul., & Hier. Fr. & Fil. Somentii Posuere.

Egregie laudatur à Comite Francisco Persico in Hist. MS. libro ultimo apud me existenti.

Eod. Anno.

Joseph Maria Brumanus Francisci J. C. Claris. Filius Coll. J. C. ascitus, exindè Patriæ Decurio in Litteris nemini secundus, de quo scribit Cavitell. in *Annal. pag. mibi 384. Joseph fuit mirabilis, & versatilis ingenii, & perspicacis, & profunda memoria plusquam humana, & obiit anno 1539. ejus Pater verd 1512.*

In Funere Com. Gentilis Turriani Veron. extat Epigr. nostri Joseph. pag. 85. impress. in Pompis Exequialib. quas edidit *Celius Maphiolus Salodien: Verona apud Barb. Merlam.*

Fuit ex Fabricæ Cathedralis Ecclesiæ Præfectis cum ibi ejus Nomen legatur in embolis marmoreis inscultum ante Plateam Majorem.

Alex. Lamus in Somnio cant. 2.

Bressianus in Coll. &

Hieronymus Perbonus in Epist. lib. 3. pag. 5.

Syllabus J. C. de Coll.

Daniel Cajetanus in suis Carminibus MS. de eo plura, & inter cætera profit hæc repetere, cum pro nobis apprimè faciant.

Interpres Sacer es, Brumane, legum
 Censor maximus es, Brumane, Vatum
 Orator fluis attico lepore,
 Græcas etiam benè litterasq; castes,
 Ut non sit facile, hoc Brumane de te
 Sic discernere, Græcus an Salsætus,
 Miratur Colophon, parcens Homeri
 Quod te protulerit parem Cremona
 Nam tu Carmina græca provocatus
 Si quando canis excitas Homerum,
 Jam non ampliùs est opus Magistro
 Cajetanus erat tibi Magister
 Cajetano ades, ipse nunc Magister,
 Tu stas discipulus super Magistrum,
 Naturæ usq; aded est tuæ, Vigoris
 Vis tanta Ingenium tuumq; tantum est
 Ut non sufficiant tibi Magistri.

Hoc

Hoc anno P. Sylvestri de Prierio Ord. Præd. Theologus celeberrimus Cœnobio Divi Dominici Cremonæ præfuit idemq; multis decoravit ornamentis.

Egrægie hæcæ verbis laudatur à Gaudenzio Merula in Bello Erasmi-
ca. *Adierant in Philaretis Aula Josephus Brumanus, & Ascanius
Botta pro Cremonensibus publicæ legationis munere fungentes, homines
non solum Colonia, ex qua erant, sed etiam regionis illius, &
vicinitatis virtute, existimatione, nobilitate facile Principes.*

MDXIV.

Philippus à Vitelliana Cremonensis Diocesis Abbas Generalis
Congregationis Olivetanæ quinquagesimus septimus edidit
Constitutiones præ Monachis, quas MS. penes Secundum Lan-
cellotum Perusinum servabantur, ut ipse testatus est in sua *Histor.
Olivetana lib. pr. anno 1514.* Ejus sunt Verba. *Cum publico, eoque
extraordinario consensu Generalatum assequitur F. Philippus Vitellia-
nensis Vir magna integritate, omnigena virtute, ore venerabili, ingenio
eodem amabili, eodemq; formidabili, ubere quidem, non tamen nimium
exquisito sermone, quippe qui bonis litteris non mediocriter institutus,
& artibus, ac disciplinis anni ætate deditissimus. A Muneribus usq;
adeo abhorruit, ut vel tenuissima quæque constantissime rejecerit; quod
& sermonibus, & litteris, & præcipue operibus suadere conatus est
suis Visitatoribus, cum illa sæpius inculcaret, Principes tui Socii fer-
rum, omnes diligunt munera. Illicò Monachis nonnulla præscripsit,
quæ ego habeo manuscripta accipiuntur, approbantur. Jubentur in
primis crepidas, non Soccas induere. In Cœnobiis obeundis multum desu-
davit, nullo commodo exterritas, & Imperiam Venetum, quod illa tem-
pestate in armis erat, nullo periculo impeditur, quò minus totum inviserat.*

MDXV.

Marcus Antonius Aymus J. U. D. in Coll. DD. Judicum hoc
anno receptus, Præclarus in omnibus, & peculiari quadam
eloquentia in orando dotatus, ut cunctorum animos circumstan-
tium raperet; plures edidit in Jure

Consultationes.

Laudatur à Daniele Cajetano in Carminibus ubi

Ayme tuas laudes sincero ab amore profectas

Admitto, nimius dummodo non sit amor &c.

Antiquas fasces, generosaq; stemmata gentis

Ayme tuæ Insignes Marte, Togaq; Viros

Imbellis Musæ non hæc provincia nostræ,

Dicere nec vires id potuere meæ.

Difficile ac quanto magis est de te dicere Marce

Antoni, & laudes commemorare tuas &c.

Suum

Suum nomen, & legitur in Epitaphio ubi de Melchioris Aymo ab eodem Cajetano tractatur.

Bressianus in Coll.

Syllabus J. C. de Coll.

Laevinus Carrius lib. 8. Epigr. e. q. de eod. male quidem à Typographo

Acmus vocatus

Et lepore Acme: Ispis, quod carmine nascitur, surge,

Me, tanquam ingulis fons ius ad me abiat

Memoratus, & alter Petrus Antonius Acmus Decada. Epigr.

Eod. Anno.

Lombardicus Burgus Oprandi F., & celeberrimi Andrea Fra-

ter in Utroq; iure aptissime peritus, Ludovico Sforzæ Med.

Duci charissimus, Prothonotarius ex Numero Participantium

ab Julio II. declaratus, aliisq; titulis refertus, ad cuius monumen-

tum in splendidissimis Edibus S. Petri de Pado Cremonæ repe-

ritur hoc epitaphium notis aureis juxta Aram D. Andrea

Apost. dicatam

Lombardino Burgo Opr. F. J. C. Prothon. Apost. Daniel,

Andrea P. Ope MDXXV. Jul. ann. L.

Eod. Anno.

Alexander Besatia splendidus Miles, atq; non vulgaris Musa-

rum Cultor vocatur, & magnæ auctoritatis Vir in Privilegio

Civilitatis concessio per Præsides ad regimen Cremonæ Leonardo

de Bonignoribus, & Leonardo de Rosellis die 6. Maii 1515. ut ex

Lib. Regest. signat. CC. fol. 82.

MDXVI.

Thomas Binda philologia, ac poesi haud incelebris in Patria

humaniorum literarum professor, vulgavit carminib.

De Bello Gallorum Regis contra Franciscum Sfortiam Mediol.

Ducem.

Epistolarum Familiarium lib. 1.

De componendis Epistolis brevi methodo Tractatus.

Bressianus in V. R.

Eod. Anno.

Cosmas Gazanigus moribus, & virtute spectatissimus, Pontifi-

cia, ac Cæsarea Laurea decoratus Romæ diu versatus est, &

præsertim sub Pont. Max. Julio II. à quo Muniis ecclesiasticis

decoratus ad Patriam rediit inter Cathedralis Canonicos ascitus.

Die 17. Maii obiit hoc anno sepultus in Templo Divi Augu-

stini. Celebratur à *Bordigallo* in epitaphiis inter insignes sui tem-

poris Doctores, nec non à *Bressiano in Corona Vir. Illustr. lib. 1. p. 3.*

Tom. II.

G

Hac

Hac aetate memorantur etiam duo clarissimi Viri ex hac familia à *Joanne Biffo* Poeta Egregio Mediolanensi in suis Poematiis editis anno 1512. leguntur sanè in ipsis Epigrammata sic inscripta. R.^{do} in Christo Patri D. D. Martino Cazanigo Prothonotario Apostolico, ac Ill.^{ri} D. Bernardino Cazanigo Equiti Hierosolimitano ejus Fratri.

Paucos ante annos inter Monachos S. Hieronymi Congr. Insubriae enituit Abbas Generalis, Sanctitate vitae florentissimus Constantius Cazaniga Patriae nostrae Ornamentum, cujus meminisse gloriatur *Jo: Petrus de Crescentiis* in suo *Presidio Romano* lib. 1. referens ejus obitum anno 1475. secutum feriâ quinta in Parasceve, quinimo ejus depictam imaginem, cujus caput mensuris præcingitur, venerari in Ecclesia S. Sabini Placentiae.

MDXVII.

Philippus Manna Ord. Præd. S. Dominici omnium disciplinarum literato genere clarus, Musis gratus in Carminibus effundendis Mirificus suavitate, & lepore. Composuit

Diversorum Carminum Codicem eruditum

Orationes diversas, aliaq; opera quæ in Biblioth. Conv. Ord. Præd. Cremonæ servantur de eod. memoriam habet *Vincentius Rivalius* in *Catalog. Illustr. Script. Prov. Lombardia* MS. quem refert *Revetta* in *Biblioth. Cronologica* &c.

Eod. Anno.

Antonius Melius ex Ord. Eremitarum Augustin. Doctor Parisiensis, ac Congregationis Insubriae Generalis Vic., Scriptor perquam celebris scripsit italicè

Scala del Paradiso &c. & latinè *Introductionem ad jus canonicam*, & alia, quæ Josephus Pamphilus in Chronicis illius Ord. dicit extare typis edita, & Cremonæ hoc anno obiisse confirmat.

Patria Cremonensem hunc vocant *Lud. Cavittell.* in *Annal.* anno 1517. & *Josepb Bressianus* in *Corona Vir. Illustr.* verùm in hoc amorem Patriæ magis, quàm veritatem sectati sunt, non quidem longè cum Meliorum familia Cremonæ sit antiquissima.

Cremonensem pariter notant *Antonius Possevinus* in *App. Sacro tom. 1. litt. A. Elssius* in *Encom. August. de Herera* in *Illustr. August. Aubertus Miræus* p. 2. *Bibl. Eccles. cap. 24.* & alii; Attamen Cremonensem, non Cremonensem volunt, & benè *P. Donatus Calvus* in libro *Mem. Historiche della Congregatione di Lombardia*, ubi de eo plura, & *P. Aloys. Torellus* in *Sæcul. Augustin. tom. 8. ann. 1516. nu. 13.* quorum scripta, & nos approbamus.

MDXVIII.

Augustinus Lugarus Martini superius laudati F. in Patriæ Jurisconsultorum Collegio hoc anno die 25. Octobris receptus est, non tam legibus, quam poeticis eminens habitus fuit, quippè de eo recinit *Cajeranus* in suis *Carmin.* MS.

Audi

AUdi Lugare quid velim, rotundo
 Nunc de iudicio tuo, profari
 Legisti mea carmina ad Piolam
 Clarum Cesareo nitore juris,
 In quo ipse, & pariter vales, nitesq;
 Dixisti nimium hac tibi placere,
 Verum unum modo displicetur verbum
 Ipsa à materia insolens remotum,
 Sensisti bene, non nego imolando,
 Ecce hic prò Improbus insolens repono
 Sensisses melius, tamen benigne
 Auguste omnia nostra corrigendo.
 Bressian., & Syllab. J. C. Coll.

Eod. Anno.

JOannes Cremonensis, de quò Liber Astronomicus circumfertur
 inscriptus (Theoricæ Planetarum Joannis Cremonensis Venetiis
 1518.) cujus etiam meminit Israel Spacchius in Catalogo Scrip-
 torum Philosophicarum. Verum falsò adscribitur Joanni cum
 opusculum præcitatum sit Gherardi non Joannis Cremonensis,
 nam cum Theoricis Gherardi Bononiæ editis 1485. ad verbum
 convenire videntur cum illis vulgatis sub nomine Joannis. Vide
 igitur ubi de Gherardo ad annum 1453. vol. 1. diseruimus.

Eod. Anno.

Theophilus Veggius, seu de Vecchiis Canonicus Regularis
 Lateranensis Theologus doctissimus, & Canonum Interpres
 celeberrimus utilitati publicæ studens edidit

*Breve Memoriale prò interrogationibus fiendis circa Penitentes
 cum multis casuum decisionibus, & determinatione peccati mortalis,
 que venialis superaddito Tractatu de Censuris, & aliis perutilibus
 Questionibus, & præcipue de Excommunicatione, Suspensione, &
 Interdictis. Parmæ per Mag. Antonium de Viottis anno 1518. die 22.
 Mensis Maii.*

Opus dicavit Jacobo Collæ Archipresbytero, ac Canonico Cathedra-
 dralis Ecclesiæ Parmensis sui Amicissimo. Laudatur ab Hilario
 Novariensi ejus Concanonico Ep., que libro præmittitur in cujus ve-
 stibulo hæc etiam carmina leguntur.

Bartholomei Cremon. Can. Reg. Later. ad Lectorem.

DECASTICHON.

Candide, quid tetrica subfœnas fronte libellum
 Lector? num mendax quid tibi lingua tulit?
 Quin potius læto perlustras singula vultu
 Invenies oculis, qua placitura tuis.

Tom. II.

G 2

Sepè

*Sapè tegit vilis pretiosa monilia tellus,
 Aurumq; & gemmas possidet archa rudis
 Canonis hic seriem poteris perquirere sacri,
 Solvere quis possit, quisve ligare docet.
 Quarè age, nec pigeat Sanctorum noscere Patrum
 Decreta, & mores: quis pia regna potes.*

De eodem Celsus de Rosinis in Lyceo Lateran. tom. 2. scribit eundem Veggium anno 1530. fuisse prædilectum Mattheo Bosio, ut liquet ex ejusdem literis ibi recensitis.

Alter Theophilus Cremon. ejusdem Congregat. hisce temporibus floruit, ut scribit idem Rosinus in administranda Rep. inter Patres primi confessus enumeratus, qui anno vigesimo quinto ab Vegii obitu Abbatiam Firmanam gessit, deindè Beneventanam, & aliquando Romanus fuit ordinis Curator, & Abbas almæ Virginis de Pace.

Eod. Anno.

Hieronymus Trecchus Philosophiæ, ac Sacræ Theolog. Doctor, Divæ Agathæ Mitratus Præpositus, & Prothonot. Apostolicus, qui quantæ virtutis fuerit, à Jo: Jacobo Crotto confirmatur in Epist. qua ejdem dicat Orationem in Funeribus Nicolai Lucari Oratoris facundissimi Papiæ excusam anno 1518. sic inter cætera scribendo. *Tantum est Hieronyme humanissime, grandia potius viri laudati merita considerare: qui vivens semper tuam profundam, & philosophiam, & theologiam ità plenis labris decantavit, ut quasi te unico, & incomparabili alumno gloriaretur. reliquas verò tuas divinas virtutes nobis roticentibus Ædes Divæ Agathæ nostra pastoralis testatur, cujus reditu templam vetustis conferendum Erigitur: dignitas canonica propagatur: pauperes alantur: Virgines collocantur &c. Huic tuæ magnificentie, & largitati gloriosæ plenitudinem tuæ sapientiæ Moralis hoc loco non subnectam &c. Vale rarissimum militantis Ecclesiæ exemplar &c.*

Scripsit inter alia, Statuta Capituli Ecclesiæ Coll. S. Agathæ. Ante Aram Familiæ Trecchæ in Phano Divæ Agathæ hoc prostat epitaphium.

Ladovico Treccho Equ. Jacobi Equ. Senatoris, & Antonia Triultia Filio. Ant. J. C. & Hieronymus Prothonotarius, hujusce Ædis Præp. Fratri. B. M. P.

Lud. Cavitell. Annal. Cremon. de eod. sub anno 1509.

Antonius Campus hist. de eod. sub anno 1581. loquendo de Trecchis.

Jo: Thomas Musconius in Epigr. lib. pr. tria Epigramata eid. dedicat.

Bordigallus in Epitaphiis.

Josepb Bressianus in Corona &c. lib. pr. p. 3. plura, & præsertim de ejus vitæ probitate.

Hoc anno 1518. Cremonæ per Franciscum Ricardum de Luere, excusa fuere Carmina Raphaelis Placentini Justinii.

Joan.

Eod. Anno.

Joannes Maria Gabianus de cujus eximia doctrina, & probitate multa enarrantur in Epistola, quæ subtextitur mihi ab insigni Amico meo Hieronymo Baruffaldo Ferrariensi communicata.

Lucas Olchinensis Canonicus

Joanni Maria de Gabianis

Cremonensi S.

» **N**aturæ quodam indissolubili nexu, adeò devincti sumus,
 » docte Joannes Maria, ut vel eos, quos nunquam facie cogno-
 » verimus, ob eximias animi dotes, incredibili amore prosequamur.
 » Quo factum est, ut cum hisce diebus, viginti Plauti
 » Comædias, latini delicias eloquii recognoverim, tu in primis
 » ex omnibus necessariis meis occurristi, de cujus moribus, doctri-
 » na, probitate Andreas Cremonensis mihi familiarissimus, præ-
 » dicare non desinit, cui omnes vigilias meas, quantulæcumq; sint,
 » potissimum dicarem. Id enim negotii quanto mihi labori fuerit,
 » docte Joannes Maria, qui jam pluribus annis, præclarissimorum
 » Virorum arcana nosti, in armariolo pectoris evolve. Certò
 » utique scio tibi exploratissimum esse quantum omnes ferè con-
 » sumatissimi ætatis nostræ homines in Plauto emendando insu-
 » daverint, quibus jurgiis inter se contenderint, & adhuc sub
 » Judice lis est, quisnam eorum laudatissimam palmam consecutus
 » sit. Ego verò omnium infimus, eorum vestigia sectatus ex col-
 » latione omnium exemplarium, quæ invenire potui, pro captu
 » meo multa restitui, distinxi, adnotavi, ut ab omnibus bonarum
 » artium studiosis, antiquissimus Auctor emendatissimus haberetur.
 » Redegi autem de industria in idem corpus, præter tamen
 » omnium opinionem, Georgii Vallæ olim Præceptoris mei eru-
 » ditissima scripta, Bernardi Saraceni, & Pylladis Brixiani copiosa
 » Commentaria, Pii Bononiensis eminentes observationes; Ugo-
 » letti, Grappaldique Scholion, & Anselmi Epiphillides, ut quo
 » quisque armorum genere accinctus in aciem pugnaturus descen-
 » derit, facile legentibus appareret. Nec tamen eo inficias, multa
 » in hoc Poemate ob venerandam vetustatem subobscura, Delio
 » natatore indigere, quamplura desiderari, nonnulla verò adulte-
 » rina, & subditicia præ ingenuis in Plautinam familiam esse rece-
 » pta, quæ nihilominus consultò violare nolui, ne mihi studen-
 » tium utilitati, ac commodo consulenti vitio verteretur; sed ut
 » unusquisq; quid de hoc asseverandum sit præ libito sententiam
 » ferret, inconcussa reliqui. Adieci insuper multas in margine
 » annotationes, cum ad grammaticalia, & involuta vocabula,
 » tum etiam ad fabulas, & historias plurimum conducentes. Po-
 » stremò compendiosum Indicem commentatus sum, quo quid-
 » quid

„ quid citatum fuit uno ictu oculi alphabeticè demonstratur, &
 „ alia multa elucubravi, quæ longum esset enumerare. Quæ in
 „ re nunc illud de Plauti Comædiis affirmare ausim, multo om-
 „ nium esse locupletissimas, quàm quæ ad hunc usque diem ex-
 „ culæ circumferuntur, quod cuiquè cognitu facilimum erit, qui
 „ hanc nostram novissimam castigationem cum cæteris conferre
 „ voluerit. Hæc igitur omnia qualia sint, *Mi Joannes Maria*, in
 „ tuo nomine edita tibi muneri mittimus, quia tibi propter inge-
 „ nii perspicaciam, mansuetudinem, eruditionem, eloquentiam,
 „ recteque vivendi normam, quibus te præditum esse audio, sum
 „ amicissimus. Nec enim me latet, qua honestissima prosapia,
 „ originem trahas, quaque nobilissima Cremonæ Civitate ortus,
 „ educatusq; sis, quæ non solum multoties pro bono, & æquo
 „ conservando horrendas protulit calamitates, verum quinque
 „ stirpitus everfa est. Taceo infinitos Oratores, Poetas, Medi-
 „ cos, Philosophos, Astrologos, ac Juris Cæsarei Illustres Docto-
 „ res, qui ex ipsa tanquam ex Equo Trojano effluxere. Tu idcirco
 „ *Joannes Maria* Plautum optimè castigatum, ut soles, omnes
 „ Doctos, liberali animo amplectere, quandoq; etiam diligentius
 „ lege, ac quoties ipsum in Bibliotheca tua videas, nominis nostri
 „ memor eris, nam faciei nequaquam poteris, cum nos à facie
 „ hæctenus non noris, quod aliquando futurum confidimus. Vale.
 „ Extat in Prolegomenis Plauti Comæd. edit. Venetiis per Melchior-
 „ rem Sessam, & Petrum de Ravannis Socios Anno Dñi MDXVIII.
 „ die 12. Augusti &c.

MDXIX.

Stephanus Serva Sacerdos ex Canonicis Regul. Lateranensib.
 quem, ea, qua solet facundia Celsus Rosinus in Lyceo Latera-
 nensi p. 2. celebrat inter præcipuos suæ religionis Viros, & defen-
 sores scribens. *Porrò inter hæc, & circa ea tempora inter præcipuos*
Operarios, qui à Lateranensium annuis Synodis de proprio catu con-
scripti fuere ad eam Coloniam (loquitur de Canonica Eugubina)
pro viribus provebendam, & illustrandam adq; majorem Dei in Divo
Ubaldo gloriam prolatandam Stephanus Serva Cremonensis extitit
(paulo post pergit) Ibi totus se dedit laborioso, jugi, maximeq; arduo
exorcizandi energumenos exercitio &c. & iterum pergit. Ætas, Do-
ctrina, Hilaritas, Solertia, Firmitas Virium, Sobrietas, Visque
compassiva, quam miserationem dicunt, ac zelus animarum explicaban-
tur unita in Viro: quin & parvorum mensum exercitatione acquisita
experientia super Demonum artibus versutia, fallacia, tecnis cum
cæteris quoddammodo præambulum constituebant præceptorem &c.
 scripsit egregiè italico, & latino sermone
Vitam, Gratias, & Miracula Sanctiss. P. Ubaldi Episcopi.
 Parmæ anno Domini 1519.

Utramq;

Utramque hand editionem laudat *Michael Angelus Eagenius Eugubinus* in ea, quæ & ipse evulgavit Romæ anno 1628.

Jo: Philippus Novariensis in *Chronico* editionem hujus libri enarrat Parmæ pariter secutam anno 1523. per Franciscum Ugoletum; quam dicavit Urbinatibus Ducissis Elisabethæ, & Eleonoræ ambabus de Gonzaghis.

Jo: Jacobus Offman in *Lexic. universali hist. Geogr. Basileæ* 1677. mentionem habet de Stephano Cremonensi, qui scripsit *Vitam S. Ubaldi*, & *Surium* allegat die 16. Maii.

In *Actis S. S. Bollandi tom. 7. pag. 782.* nostri Stephani liber memorat. *Idem Rosinus* ibi memorat Marcum Cremonensem ejusdem ordinis inter *Commilitones Hyppoliti Ferrariensis* in *Erectione Conobii Eugubini* anno 1512.

Eod. Anno.

Archangelus Augustinianus in oppido Gallarati Ducatus Mediolanensis natus, Civis verum Cremonensis effectus, ut recenset *P. Calvus* in *Mem. Hist. Congr. Insubriae* per hæc verba. *Declaramus, & pronunciamus V. P. in Christo Fr. Archangelum de Gallarate esse, & in omnibus, & per omnia perpetuò haberi debere de Civitate Cremonæ, sicut etiam alias in Capitulo Vercellensi exitit declaratum. Fuit visq; exemplaritate venerabilis, & in subsellis tum sacris, tum scolasticis Insignis. anno 1496. iter ad loca S. Hierusalem suscepit, postque reditum, & post multas honoris gradus obitus in Capitulo Casalensi Vicarius Generalis Congr. Insubriae deligitur, quo quidem anno cœleste Regnum ingreditur.*

Angelica ejus scripta desiderantur, qui plura cupit *Calvum* perlegat libro citato ad ann. 1519.

MDXX.

Nicolaus Amanius in Urbe Cremæ honestissimo loco natus ex specialissimo privilegio, inferiori loco recensendo, sanè Civis Cremonensis una cum ejus descenditibus in infinitum creatus; Legum impense Peritus literis ornatissimus, & qui anno 1523. Mediolanensem rexit Præturam. De eo sic loquitur *Alemanius Finus* in *Historia Cremæ* libr. 8. *Andò al suo tempo (& scilicet anno 1523.) Podestà à Milano Nicolò Amanio nostro Cittadino Gentilhuomo di belle lettere, e non men atto à maneggiar le cose de Principi, che agli studi, e veramente tale, che meritò esser ascritto dall' Ariosto nel bel numero degli Scrittori del suo tempo, nell' ultimo Canto del suo Furioso, dov' egli dice Stroph. 16.*

Veggio Nicolò Tiepoli, e con esso

Nicolò Amanio, in me affissar le ciglia &c.

Floruit, & ex hac præclara familia anno circiter 1570. *Joannes Paulus* Episcopus Anglonensis sedens in Urbe Turfii ob illam Civitatem excisam. Laudatur ab eodem *Finio*, occasione, qua ipsi direxit opusculum, *Serianam primam* inscriptum, loquens de *Fundatione*, & initio Cremæ.

En

En Privilegium, ex quo Lector obscurior Nicolai cognitionem petere poteris in regestis Arch. Civitatis D. D. fol. 44.

DEcuriones, & Adjuncti Civitatis Cremonæ: Si exempla magistrū nostrorum in amplianda Civitatis nostræ dignitate sequi volumus, nihilo magis unquam alio, quam hoc tempore sese nobis obtulit opportunitas; Cum enim illi ad id conferre maxime existimaret, eam Civium novorum numero augere, & præsertim eorum, qui vel generis nobilitate, videlicet animi virtute, vel honoris præstantia, vel aliquo in eam beneficio digni conferrentur, quid à nobis nunc faciendum est? quibus non singule aliquæ res, quæ ad id animos nostros impellere possunt, sed plane omnes sese ingerunt, & ostentant, quod non minus verè, quam libenter attestari possumus, ob clarissimum Virum D. Nicolaum Amanium. Is enim Jurisconsultus Cremonensis honestissimo loco natus, summo ingenio, summa virtute, singulari eloquentia præditus, ad hæc diversis temporibus graves dignitates, & publica munera in hac Civitate adeptus, ubi ita se gessit in omni rerum administratione, ut adhuc summa cum laude in ore omnium versetur, desiderio adipiscendæ Civitatis nostræ motus literas à Christianissimo Rege nobis reddidit: quarum est exemplum: **FRANCISCUS** Dei Gratia Francorum Rex, ac Mediolani Dux &c. Dilectis, & fidelibus nostris Præsidentibus, & Deputatis negotiis Civitatis nostræ Cremonæ salutem: Attenta continentia his annexæ supplicationis Magistri Nicolai Amanii Doctoris. Per has nostras concedimus, & potestatem vobis facimus, & impartimur, ut vos unà cum totidem adjunctis de consilio istius Civitatis creare possitis ipsum Magistrum Nicolaum, & ejus Descendentes Civem, & Cives istius Civitatis, & eidem remittere, si vobis visum fuerit, memoratam pecuniarum quantitatem, & omnes fabricationis de qua in supplicatione. Quæ postquam facta fuerint, valeant, & teneant, ac si per universum, & generale istius Civitatis consilium facta fuissent: servatis tamen in reliquis debite servandis: Dat. Mediolani die 20. Augusti 1520. Signat. Per Regem Ducem Mediolani ad relationem consilii: Julius. In calce Ambr. Flor. cum sigillo Regio in cera rubea more solito Christianissime Rex. Fidelissimus Servitor M. V. Nicolaus Amanius Doctor, oriundus Cremonæ, adeo delectatur conversatione Civium Civitatis vestræ Cremonæ, ubi pluries publica munera gessit, ut miro afficiatur desiderio se cum posteris ejusdem Civem creari, ibidemq; reliquum vitæ suæ agere, sed cum id Civilitatis privilegium, obstantibus præfate Civitatis, & M. V. ordinibus in ipsum conferri nequeat, nisi per Consilium generale præfate Civitatis, quod perdifficile congregari posset, & nisi solvat aureos quinquaginta præfate Communitati, fabricarique faciat in ipsa Civitate intrà annum domum valoris Florentinum centum,

Cremona Literata:

57

centum, & demum nisi prævia auctoritate, & dispensatione M. V. Ideò eidem humiliter supplicat dignetur literis suis opportunam licentiam impartiri Præsidentibus negotiis præfatæ Civitatis per tempora, ac eos dispensare quod una cum totidem Adjunctis de prædicto consilio juxtà solitum ipsum Nicolaum creare possint, & admittere in concivem suum, remissa si eis videbitur, eidem Sup. obligatione solvendi dictos aureos quinquaginta, ac onere ædificandi domum prædictam, quod licet &c. tamen &c.

Itaque nos à Majorum exemplis haud quaquam alieni, & eis ipsis, de quibus supra, causis permoti, accedente consensu Clarissimi Viri Senatoris Regii Domini Guidonis Matteroni Prætoris Cremonæ Eundem ipsum D. Nicolaum Amanium, ejusq; filios, ac Descendentes, & posteros in infinitum juxtà literas Regias Civitate donantis, itaque in posterum ipse, ejusque filii, Descendentes, posterique tam in emendo, vendendo, contrahendo, quomodo acquirendo, succedendo, & in cæteris quibuscunq; habeant easdemmet immunitates, privilegia, prærogativas, onera, & honores, quibus fruuntur cæteri Cives nostri, tam ex Jure, & consuetudine, quàm ex lege municipali, aliterq; quomodocunq; atque obiter ei remittimus quinquaginta aureorum solutionem, & pariter onus ædificandæ domus, ad quæ ille tenetur ex lege Municipali, hujusque nostræ Civilitatis formulam inter acta publica referri, nostriq; Sigilli impressione muniri jussimus.

Dat. Cremonæ xviii. Septembris MDXX.

Eod. Anno.

Joannes Jacobus Siffa ex Canon. Regul. Later. hoc anno Præpositus Generalis, quem dignis laudibus effert Jo. Philippus Novariensis in Chronico Canon. Ordinis lib. 6. cap. 33. excuso Cremonæ per Casarem de Ricardis 1535. scribens inter cætera. Erat præterea divinarum, humanarumq; literarum egregie doctus, & tam ob rem Doctorum Virorum amantiſſimus. Obiit Bononiæ declinante anno 1524. in Monasterio S. Joannis. in Monte. quum esset secundò Generalis Rector Congregationis.

Vide Pennottū in Chronico Tripartito pleno calamo pag. 638. 742. & 43.

Celsam Rosinum in Lyceo Lateranensi inter Fastus General.

Bressianum in Corona lib. I. p. 1.

Eod. Anno.

Joannes à Cremona appellatus ex Canonicis Reg. S. Servatoris Abbas Monasterii S. Jo. Evangelistæ Ravennæ hoc anno eligitur, quo in munere per decennium confirmatur. Erat hic virtute conspicuus, ac excellenti ingenio, & præclara eruditione ornatus. An reliquerit suæ doctrinæ Posteris monumenta incertum est.

In regeſtis ſua Congregationis.

Bressianus in Coron. Vir. Illustr. lib. I. p. 3. pag. 160.

Tom. II.

H

Eod.

Eod. Anno.

Petrus Maria Dulcius lactei sermonis Emanator dulcissimus tum soluta, cum ligata oratione Epidauri Reipublicæ à secretis, italicè vulgavit

Della Prudenza del Principe.

Del Vero, e Perfetto Segretario.

Item carminibus Tragediam inscriptam. *L. Olsferne.*

Bressian. in V. R.

Severus Dulcius Petri Mariæ F. Insignis Causidicus una cum **Lelio** Filio Musarum Alumno memorantur ab *Alexandro Lamb.* in *Somnio cant. 3.*

Eod. Anno.

Jacobus Redenasus, quem refert *Peregrinus Merula* in *Libro Sanctuarium Cremonæ*, inscripto pag. 216. scripsisse *Historiam Cremonensem.*

Ejusdemmet meminit *Ant. Campus* in principio sui libri Historici afferendo Redenaschi opiniones circa Patriæ Originem.

A Ludovico Cavitello in *Annal. ad annum 1311.* nominatur alter **Jacobus Redenasus** ex primatibus Cremonensibus de quo vide, in *Vol. I.* Verùm de **Jacobo** relato à *Merula*, & *Campo* valde dubito, num fuerit in rerum natura, cum penès me sit architypus libri historici MS. cujus in fronte quævis legatur *Jacobi Redenaschi*, est, & veritati sit locus, **Jacobi Gadii Cremonensis**, ut sapissimè ex eodem libro eruitur.

Eod. Anno.

Joannes de Romanis Casali Majori non tantum medicis artibus, in quibus optimè floruit, quàm in poeticis nemini secundus Romæ Physicam docuit, & edidit opusculum medicum, cui titulum dedit

Somnium, &

Carminum liber Lugdani apud Petrum Laccium Principem 1540.

Ejusdem Auctoris opera memorat *Conradus Gesnerus* in *Bibliotheca Instituta* &c.

Daniel Sennertus *Instit. Medicinæ lib. V. in libro quinto part. 1. sect. 2. cap. 13. de Rebus præter naturam genitis tollendis*, hæc habet. *Ideoque alius adhuc est secandi modus, qui quod majore instrumentorum apparatu fiat, apparatus magnus dicitur, quem Joannes de Romanis Cremonensis Medicus, qui circa annum Dom. 1520. Romæ floruit, invenit, & usurpavit, quem postea ejus discipulus Marianus Sanctus Barolitanus cum instrumentis necessariis peculiari libello descripsit*

Idem **Sanctus Barolitanus** in suo opusculo de *Lapide Renum*, & de *Lapide Vesicæ* per incisionem extrahendo *Parisii* apud *Christianum Vvechelum* a primè comendat nostrum **Joannem**, cujus curiosum opusculi Proemium subnectere inane non erit, ut Lectorem quò magè possum erudiam.

PROE.

PROEMIUM.

33 **Q**uam inextricabile Virorum suavissima Amicitiae vincu-
 34 lum habeat, quanquam id ipsum possit ab unoquoque, qui
 35 talis modi necessitatis vallo circumsepiretur, late patere:
 36 tamen non paucam affert causam hoc idem considerandi meo-
 37 rum necessariorum consuetudo, quae me à proposito, quod in
 38 animo constitueram servandum rationibus, exemplisq; dome-
 39 sticis longius distraxerat. Meque convictum ad id rerum agen-
 40 darum fastigium intruserat: ad quod exequendum nullus anti-
 41 quorum author, nec modernorum usque ad hanc nostram tem-
 42 pestatem, qui de hujusmodi rei negotio commentaria promulga-
 43 verant, veram imaginationem, & operandi modum applicaverat.
 44 Verum hoc non possum non confiteri, principium veram ope-
 45 randi qualitatem, modumq; in operatione exequendi posteris
 46 eosdem tradidisse. Quemadmodum illi praeceptorum Philosopho-
 47 rum, qui de rerum naturalium principiis modo contraria, modo
 48 paululum ad verum accidentia imaginabantur materiam præ-
 49 buerunt, ut vera principia in tam asperis, incultisq; campis ven-
 50 detur, qui Principem omnium Philosophorum nuncupare me-
 51 deretur; quapropter gratias ingentes ejusdem agendum est, cum
 52 nobis in re tam difficili, tamque ardua via licet tortuosam, aspe-
 53 ram, & salebrosam demonstrasset. Quod illis ob rei difficulta-
 54 tem contigisse arbitror, cum nos ipsi consideraremus hoc idem
 55 Hypocratem pluries fuisse aggressum, à speque deceptum tan-
 56 quam disisum id consequi posse in suo jure jurando scripsisse
 57 laboranti lapillo, aut quenquam excisurum, sed expertis ejus
 58 artis hoc negotium promissurum, quasi spiritu prophetico affla-
 59 tum hoc de meo Praeceptore (cum mos meus sit præhonorare
 60 Magistrum in omni quam didiceram facultate) Joanne de Ro-
 61 manis Cremonensi, à quo hanc artem sum edoctus, fuisse prono-
 62 sticatum cum usque ad hanc nostram ætatem modus extrahendi
 63 lapidem à Vesica per mendicata suffragia, inquireretur: quem-
 64 admodum illi faciunt, qui per mendicata suffragia quotidie
 65 nova volunt edere opuscula, qui etiam in suis operibus scripse-
 66 runt, quomodo lapillus à Vesica esset extrahendus, cum nulla
 67 in eis præcessisset experientia, quæ est rerum magistra

Legitur & Epistola ejusdem Joannis in fine opusculi.

Ejusdem pariter mentionem habet Ambrosius Parvus lib. 16. c. 42.

Eod. Anno.

Justus Schitius ex ordine Digni Hieronymi Monachus, Juris Pontificii peritissimus, nec non claustrali Vita perspicuus desiderium sui, suorumq; operum reliquit in Monasterio S. Alexii de Urbe anno 1520. dum ibi esset pro sua Congregatione Generalis Ministrator.

P. Crescentius suas Commonachus in Praesid. Rom. narrat. 9. num. 17., & in Opusculo, Eusebio Cremonense, inscripto.

MDXXI.

Jacobus Picenardus ad cuius personis famæ gloriam hic subdere sufficiat ejus Epitaphium, quod cum Insigniis ejus præclaræ familiæ legitur in atrio laterali ad lævam, per quod ingreditur ad Ecclesiam R.R. Servorum B. V. M. Mediolani, in quà ejus cineres asservantur.

D. O. M.

*Jacobo Picenardo Prothonotario
Dignissimo*

*Pontificali Insubria Oeconomo Integerrimo,
Ascanii Sfortie Alumno Charissimo,
Francisci II. à Secretis, Consiliisq;
Viro Consummatissimo*

*Petrus Frias Hispanus Alumnus
Pientissimus fecit.*

MDXXXIV. Cal. Decembr.

Vixit Ann. LXII. dies XXV.

En etiam Privilegium Oeconomatus à Francisco II. Sfortia,
Picenardo concessum.

” **F**RANCISCUS II. &c. inter ea servitia, quæ Reverendis.
” & Illustris. Ascanium Sfortiam Cardinalem Patrum no-
” strum semper F. M. in utraq; fortuna nequaquam deseruerunt,
” Reverendis. Apostolicus Prothonotarius Jacobus Picenardus
” à Consiliis nostris, & Ecclesiasticarum rerum secretis, est, cujus
” fidem, industriam, æquitatem tanti semper fecit Rom. Curia, ut
” eundem ad illos honores provexerit, qui raro nisi per solidam
” virtutis laudem adipiscuntur, cum igitur atritis Romanorum
” rebus, & Ecclesia Jesu Christi Servatoris Nostri Barbarorum pro-
” xima inundatione maximum naufragium fecisset, cujus & ipse
” haud expers fuit, provecta jam ætate in Patriam rediisset, nosq;
” pro captu fortunarum nostrarum ejus calamitates maxima in
” parte recreavisset, & ad eas dignitates vocavisset, quæ
” fidei suæ quam longo famulatio erga nos, gentilesque nostros
” præstitit, & benè actæ vitæ suæ convenire nobis videbantur aliud
” etiam

„ etiam onus ad eum cumulum adjungendum censuimus œconome
 „ matus officium, quod cum ad res tantum Ecclesiasticas perti-
 „ neat, quarum propter diuturnam Romanarum rerum conflicta-
 „ tionem plurimum notionis habere non ignoramus, satis è re
 „ nostra esse censuimus, si dicto Prothonotario Picenardo hoc
 „ oneris jniungeremus, & præsertim cum ad hanc ei Provinciam
 „ demandandam Summi Pontificis Clementis VII. literis persuasi
 „ fuerimus, quibus nec obscure in ditione nostra dictus Picenardus
 „ (quod paucis tamen contigit) Oeconomus declarabatur. His ita-
 „ que rationibus, & causis moti tenore præsentium motu proprio
 „ ex certa scientia cassantes, & annullantes omnes, & singulos
 „ speciales, & generales Oeconomos quomodolibet hætenus con-
 „ stitutos omni meliori modo, via, & forma, quibus possumus,
 „ facimus, creamus, & deputamus eundem Rever. D. Jacobum
 „ Picenardum Nostrum specialem, & generalem Oeconomum in
 „ toto statu, & dominio nostro cum plena auctoritate, arbitrio, &
 „ potestate quæcumq; beneficia Ecclesiastica, Secularia, & Regu-
 „ laria tam cum Cura, quàm sine Cura per Fiscum nostrum ex
 „ quocunq; crimine præsertim rebellionis apprehensa, & apprehen-
 „ denda, eorumque Bona, Fructus, Reditus, & Proventus ge-
 „ rendi, & administrandi à Debitoribus, Fictabilibus, Malsariis,
 „ & Colonis Ficta, Fructus, Censu, Reditus, Proventus, & qual-
 „ cunq; pensiones eorum exigendi, percipiendi, & conservandi
 „ pro Camera nostra, & contra eos, & quoscunq; alios ratione
 „ rerum Ecclesiasticarum de plano sine strepitu, & figura Judicii,
 „ sola rei veritate inspecta, tanquam si essent Cameræ nostræ veri
 „ debitores procedendi, & de perceptis quietandi, & confes-
 „ siones faciendi, possessionem quoq; quorumq; Beneficiorum in præf.
 „ Dominio, & Statu nostro in dies vacantium apprehendendi, &
 „ apprehendi faciendi, fructusq; & dicta ut supra exigendi, & con-
 „ servandi ad eorum utilitatem, quorum intererit, & quibus nos
 „ placitum nostrum concesserimus, nec non necessitatibus Eccle-
 „ siarum tam circa divinum cultum, quàm victus Ministrorum
 „ providendi, cætationes, & præcepta quæcumq; quibus expedierit,
 „ & sibi videbitur pro præmissorum occasione, & executione
 „ transmittendi, ac quascunq; pœnas, & multas eis irrogandi,
 „ contrafacientes ordinibus, & decretis Ducalibus circa Ecclesiæ
 „ negotia juxtà eorum dispositionem puniendi, ac pœnas, & mul-
 „ ctas Cameræ nostræ applicandi, unum quoque, vel plures Oe-
 „ conomos, & Subœconomos cum simili, aut limitata potestate
 „ substituendi, & revocandi quoties opus fuerit, & sibi videbitur,
 „ ac cætera alia dicendi, & faciendi, quæ officio veri, & legitimi
 „ generalis Oeconomi spectare dignoscuntur tam de jure, quàm
 „ de consuetudine, quocirca Senatui, Magistris utriusq; Cameræ,
 „ Capitaneo Justitiæ, Potestatibus, & Refferendariis, cæterisque
 „ Officialibus, & Subditis nostris mandamus, ut præfato nostro
 Gene-

» Generali Oeconomo, & ab eo substituendis circa executionem
 » Officii Oeconomatus prædicti omni auxilio, & favore opportu-
 » no assistant, præsentelq; nostras observent, & ab alijs faciant
 » inviolabiliter observari, in quorum fidem, & testimonium præ-
 » sentes fieri, & registrari, nostrique Sigilli impressione muniri
 » jussimus. Datum Laudæ die primo Mensis Aprilis 1529.
 » Signata FRANCISCUS, & Subscr. Bartholomeus Rozzonus.

Eod. Anno.

Paulus de Soncino in sæculo artium, & Medicinæ Doctor Egre-
 gius, Mundi illecebras contempnens ad Ord. Min. de Observan-
 tia S. Francisci convolavit, ubi Theologicis studiis, & æque om-
 nibus superatis dignitatibus ad primarium Generalis Ministerii
 in Carpenli Oppido Provinciæ Bononiensis elevatur anno 1521.

*Franciscus Gonzaga de orig. Seraphicæ Religionis Francisc. p. 2,
 Prov. Mediol. Conv. 13.*

Petrus Rodulphus in Catal. Relig. Seraf. pag. 22.

Hieronymus Baris in hist. MS. eum vocat ex familia de Pavaris;

P. Jo. Baptista Guarguantus ex illa Insigni de Covvis.

*Franciscus Haroldus Hibern. in Epit. Annal. Ord. Min. sub
 anno 1521. nu. 3., & num. 5.* scribit hunc Paulum post Mortem
 Francisci Licheti fuisse substitutum Fabricæ S. Petri, Bullæ Cru-
 ciatæ Commissarium, & Nuntium Apostolicum, anno verum
 1523. vitam in meliorem mutasse.

Celebres ex iisdem familia, & Oppido extitisse Marcum Medicum
 scientissimum Mediolani Duci Acceptissimum, &

Bernardinum ex Ord. PP. Præd. S. Dominici recensiti Pauli fra-
 trem, qui pluries in Sacello Pontificio clarissimè oravit, habemus.

Ex eodem de Baris circa ann. 1492.

In Cœnatione Conv. Sanctiss. Virg. Annuntiæ dicati Ord. Min.
 Pauli Min. Generalis effigies videtur.

Ex hoc Cœnobio Ven. Vir Pacificus de Soncino tit. Beati decoratus,
 habitus fuit. Refert hæc *Joannes Baptista Guarguantus Carmel. in
 Epist. Lucæ. Soncin. anteposita.*

Eod. Anno.

Justinianus à Cremona cognomento de Guarinis Ord. Augusti-
 niani Vas prædicationis verbi divini Electissimum in Comitiiis
 Generalibus 1513., & 1523. Visitator, & anno 1532. Definitor
 scripsit paterno idiomate

Conciones, &

Sermones super Ave Maria in Biblioth. Patrii Conv. asservatos.

*P. Calvus Mem. Hist. Congr. Insubriae ad annum 1554. ubi de Feliciano
 Conrado.*

Phi-

MDXXII.

Philippus de Bozulo Cremonensis Diocesis Ord. Præd. omni doctrina, & facundia præclarus, in quo sedem sibi videbatur statuiffe eloquentia. Extant ejusdem Authoris

Sermones de Tempore

Sermones Quadragesimalis

Sermones singulares de Sanctis

De Laudibus Deiparæ Virginis.

Hunc inter Cælebres Concionatores enumerat, *Scraphinus Raggus in Hist. Illustr. Virorum Ord. Præd. & summo Rovetta in Biblioth. Prov. Lombardie ad annum 1522.*

MDXXIII.

Benedictus Accoltus origine Aretinus, patria verò Florentinus Petri Accolti Card. Nepos, Michaelis, atque Lucretiæ Alamanæ F. Florentiz natus 4. Kal. Novembr. 1492. cum hinc Cremonensium Antistes Ecclesiam nostram annos fermè viginti quinque optimè fuerit moderatus, satis egit, ut cum nostris Scriptoribus debito loco censeretur. Clementis VII. à Secretis ab eodem ex Episcopo Gaditano Cremonensis primum renunciatus anno 1524., sedem postea cum Ravennate, cujus Patruus præerat, commutavit anno sequenti. Non multò post scilicet anno 1527. in sacrum Card. Collegium cooptatus, Patruo cedente ad Cremonensem rediit Ecclesiam Kal. Octobr. 1539. eumq; tenuit Episcopatum ad extremam usq; diem ut refert *Ughellus in Archiep. Ravenn.*, & *Episc. Cremon. Tom. 2.*, & *4. Ital. Sacra.* Varia scripsit cum prosa, tum versu, tamque ornatè, ut meritò antiquis collatus fuerit, nempe

Epigrammata.

Elegias.

De Laudibus B. V. lib. 1.

De Purissima Conceptione.

De ejusdem B. V. lib. 1. qui Oldoivo Teste in Athenæo Purpureo extabant MS. in Bibl. Card. Sirletti.

De Bello à Christianis contra Barbaros gesto pro Christi Sepulcro, & Judea recuperandis lib. 3. Basilea apud Rubert. Vvinter, quos postea Thomas Rempsterus J. C. Baro à Muresk Scotus cum aliis Scriptoribus collatos, & mendis expurgavit, & notis non vulgaribus illustravit *Florentiæ, apud Zenobium Pignonium 1623.* eos autem in Italicam linguam antea trastulerat *Franciscus Baldellus Cortonenfis, ediditq; Venetiis typis Gabr. Joliti de Ferrariis 1649.*

Orationes, &

Epistolas, quarum tres leguntur in Volumine Epist. Clarorum Vir. Venetiis, & Parisiis excuso, & binz in Volum. Epistol. Jacobi S. R. E. Card. Sadoleti lib. 7. ubi permultæ habentur ejusdem

dem Sadoleti ad Accoltum, in quibus eorum virtus, ac eximia inter eos necessitudo elucefcit. Anno 1689. editum fuit Parmæ apud Heredes Martii Vignæ opusculum, cui tit. *Benedicti Accolti Aretini Dialogus de præstantia Virorum sui ævi ex Bibliotheca Illustriss., ac Eruditissimi Viri D. Antonii Magliabechii Magni Etruriæ Ducis Bibliothecarii*. Hæc habui ex laudat. Jo. Cinelli Bibl. Volanti plut. 12. Ob Accolti propterea in utroque scribendi genere eminentiam *Lilius Gyraldus de Poetis nostri temp. Dial. 2.* de ipso per egregie loquitur: *devisit Florentiæ anno 1549. inter Chætiros habuit Picanti Bembum, Robertellum, Paulum Manutium, Franciscum Mariam Mollam, Gyraldum, & Pierium Valerianum M. Ant. Flaminium, quos honestissimo Magistri nomine appellabat. Extant ad ipsum quatuor Cosmi Antii carmina lib. 4. variorum Poematum. Perennabit tamen gloriosa Benedicti memoria cum in scriptis immortalitate dignissimis, tum in ætæ Numismatibus et præcibus, in quibus effigiatus ipse Benedictus Accoltus ad summos honores, non nisi virtutum gradibus provectus indicatur Symbolo Turris in averfa parte cum duabus facibus, & epigraphe *Optimis artibus*, quæ commemorant *Paulus Maria Terzagus, & Scavabellus in descriptione Musei Septaliani. De eodem Draudius in Bibl. Classica, & alii multi Maraccius in Append. Bibl. Mariana, injuncta Polyambæ itidem Mariana. Lud. Ariostus in Orlando Cant. 46. str. 11. Caserrius in Syn. Verob. inter Vicos literis insignes pag. 469.**

MDXXIV.

Mattheus Comes de Persicis Comitibus Raynaldi F. inter Juris prudentes Collegii Patriæ anno 1522. cooptatus die 22. Septembris, tantum in excellentia legum, aliarumq; optimarum artium emicuit, ut ipse inter Patres Conscriptos Senatus Mediolanensis communibus totius Patriæ votis meruerit acclamari. Hujus rei testis est litera ad Franciscum II. Sfortiam Mediol. Ducem directa, ut ex registis Archivii Cremon. anni 1524.

Illustrissimo, & Excellentissimo Sig. Nostro Singol.ºº

59 **A**ncorche siamo certi l'Ecc.ª V. tiene buona memoria della
 59 promissione fatta per lei à questa fedelissima Città per la
 59 concessione delli Capitoli per lei fatti di decorare alla dignità
 59 Senatoria alcuno delli nostri Dottori. Nondimeno n'è parso per
 59 la presente nostra ricordare, pregare, e supplicare l'E. V. voglia
 59 degnarse eleggere, e concedere questo luoco alla prefata dignità
 59 Senatoria al Magnifico Conte Matteo de Persico Dottore, che
 59 ne riceveremmo singularissimo particolare contento, e satisfazione,
 59 confidandosi che l'E. V. ne resterà ben satisfatta, e la
 Città

„ Città nostra universalmente ancora, e quando pur parebbe all'
 „ E. V. stando li presenti tempi, come stanno, differire quest' ele-
 „ zione ad altri tempi, che adesso almanco quella si degni tener
 „ buona memoria à quello tempo di questo nostro desiderio, e
 „ contentamento, alla cui bona grazia devotamente si raccoman-
 „ diamo, & aspettemmo risposta del voler suo.
 „ Cremona li 9. Luglio 1524.

Sottoscritta. Li Presidenti al governo di Cremona.

In Mansione. Illmo Principi, & Ecc.^{mo} Domino, Domino, Domino Nostro
 Sing.^{mo} Domino DUCI Mediolani.

Hoc anno idem Franciscus Sfortia suis literis Mediolani datis die
 6. Aprilis confirmantibus in Governatorem Cremonæ Maynum
 del Mayno Patritium Mediolanensem hæc habentur, quæ Civi-
 tati nostræ admodum favent.

*Nam cum ingruentium contra nos Gallorum exercitus superiori anno
 irrueret, Cremonaq; Civitatum Nostrarum potior servanda esset &c.*

Eod. Anno.

JO: Jacobus Cipellus in Carminibus latine concinnandis non
 modicè eruditus, nam plura ejus carmina leguntur in libro pri-
 mo, cui tit. est. *Coryciana idest Colledanea carminum diversorum
 Poematum in laudem Jani Corycii Lucumburg Romæ apud Lud. Vi-
 centinum, & Lavitium Perasinum mense Julio 1524.* in eodem
 libro Cipellus nominatur à Jo: Francisco Anytio. Hic quippè
 fuit J. U. D., ac Insignis Collegiæ Arcis Picoseonis in Agro Cre-
 monensi primus Mitratus Præpositus. Romæ sub Clemente VII
 diù versatus fuit, Pontifici ob animi præclaras dotes non ignotus.

Bressian. in bist. Eccles. MS. Anno Enunciato.

Hoc anno 1524. die 6. Aprilis Franciscus II. Sfortia Mediolani Dux
 confirmavit in Governatorem Cremonæ Maynum del Mayno
 Affinem suum, & in literis eidem datis in Regestis Archivii nostri
 recensitis leguntur inter alia ad laudem Patriæ. *Nam cum ingruen-
 tium contra Nos Gallorum exercitus superiori anno irrueret, Cremona,
 quæ Civitatum Nostrarum potior servanda esset, cui ejus curam,
 custodiamq; crederemus, multum, diuq; cogitavimus. Placuit tandem &c.*

Eod. Anno.

Nicolaus Botta Patriæ Decurio Jurisconsultissimus ex Collegio
 DD. Judicum, in quo hoc anno receptus fuit Magnum ani-
 mi, & Vitutis Virum fuisse nobis ostendunt Daniel Cajetanus in
 carmin. MS. qui pleno plectro de ipso dulcissime canit. Ut etiam
Alexander Lamus in somnio cant. 2. ubi

Nicolò Botta, che di tanto ingegno

Ornato fù dal Superior Monarca

Che di Grecia passò de Savj il segno &c.

Tom. II.

I

In

In Ecclesia SS. Egidii, & Homoboni sepelitur cum hac
sepulchrali inscriptione.

D. O. M.

*Nicolao Botta J. C. Eloquentissimo Patri Patria piissimo,
totiusq; Oraculo Civitatis. Polixenna Cambiaga Me-
stis. Conjugi Sanctiss. P. Vixit Ann. XL. Mens. X, obiit
MDXXXIX. prid. Kal. Aprilis.*

Eod. Anno.

A Nonymus ex familia Cambiaga è latino ad idioma italicum
translulit cum additione opusculum inscriptum

L' Assedio di Pavia, e la Presa di Francesco Primo Rè di Francia.

Cremonæ prodiit anno sequenti 1525. typis Francisci Ricardi
dicatum Marco Ant. Amidano Prothonot. Apostol., & Majoris
Eccles. Canonico, de quo plura suo loco. Recusum Ticini ite-
rum fuit per Andream Magrum Typographum Civitatis Anno
obsidionis ejusdem 1655. hoc titulo

*Rotta, e Prigionia di Francesco Primo Rè di Francia sotto Pavia
l'anno 1525. Composta dal Taegi, e dal latino tradotta dal Cremon-
ese Cambiago fatta ristampare dagli Abbati, e Decurioni della
medesima Città. All' Illustrissimo, & Eccellentiss. Sig.^{re} il Sig.^o Co.
Galeazzo Trotti &c., & all' Illustriss. Sig. Mastro di Campo il Sig.
Cavaliere Giuseppe Brancaccio l'uno Supremo Comandante, l'altro
Governatore della medesima Città.*

In fine legitur Epistola, quam scripsit Regina Mater Francisci Pri-
mi Galliarum Regis Carolo V. Rom. Inviçtissimo Imperatori.

Hujus Opusculi Author fuit forsan ille Petrus Antonius Cambiagus
Theologus, & Philosophus eximius, quem memorat Crotus in
Oratione funebri Nicolai Lucari.

Eod. Anno.

Silvius Guspertus Præbyter Secularis S. T. D. integritate, pru-
dentia, ac auctoritate præditus italica locutione scripsit.

Trattato sopra le Lamentazioni di Gieremia.

Discorsi Morali sopra il cantico Nunc dimittis, e

Te Deum laudamus.

Bressian. in V. R., & Hist. Eccles.

Eod. Anno.

TYdeus Oldoinus Utriusq; Juris peritus in Collegio Judicum
Patriæ adscriptus tantam laudem consecutus est, ut non modo
assequi eum, sed vix imitari quisq; suo ævo potuit, a Maximiliano
Rom. Imp. Comes Palatinus; demum à Francisco II. Sfortia Me-
diolani Duce Senator electus est, à Carolo V. confirmatus. Egit
Traçtatus De effectu Sententiarum lib. 3.

De Officio Prætoris lib. 2.

In

In Templo Divi Dominici Cremonæ legebatur hoc Epitaphium à Bressiano relatum.

D. O. M.

Tydeo Oldoino J. C. Com. Palat. Equ. Tisni, Genov. Mediolani iterum, ac Alexandria Pratori, & Requin. Capitanio Senatori Praefecto Diomedes, & Isaac F. P. MDXLVI. Kal. Octobr.

Mediolani adhuc in Prætorio legitur hæc Inscriptio.

Duxo Francisco II. Sfortia Impendite

Tydeus Oldoinus Jurecon. Cremon. ac Ducatis Senator Mantuae Mediol. Pratura bene acta suum hoc insigne reliquit Primo Januar. MDXXIV.

De eo plura Daniel Cajetanus in Carm. MS. Ant. Campus Hist. Cremon. lib. 3. ad annum 1531. Horat. Landus de Senatu Mediol. lib. 4. pag. mibi. 164. Bressianus in Coll. J. C. Patriæ. Abbas Gbilinus in Annal. Alexandria. ad ann. 1542.

Eod. Anno XXIV.

Octavianus de Crottis Jurisperitia præclarus Collegium Judicum Patriæ ingressus est die 19. Septembris anni 1510. summo ingenio, ac summa eloquentia Vir pluriès coram Senatu Amplissimo Mediolani pro Patria oravit. Rerum Criminalium expertissimus à Comite Antonio Balbiano Mediolani Senatore, & Cremonæ Prætoze, Judex Malefitorum electus fuit, ut ex his, quæ subnectuntur comprobatur ex Archivii registis E. E. annorum 1522., & 23. exscriptis.

FRANCISCUS Secundus Sfortia Vicecomes Dux Mediolani, ac Barri, Papiæ Princeps, Angleriaq; Comes, ac Genovæ, Cremonæ, & Astæ Dominus. Exposuit nobis D. Octavianus Crottus Cremonensis se à Spectabili Prætoze nostro Cremonæ in Judicem Malefitorum ipsius Civitatis electum fuisse, verum cum in Civitate ipsa obstare statutum videatur, ne quis Cremonæ oriundus munus illud obire possit, à nobis petiit, ut Statuto hujusmodi derogare velimus, Nos autem existimantes per præfatum Prætozem nostrum in non nisi personam idoneam munus hoc demandatum fuisse, per has nostras concedimus, & dispensamus, quod memorato Statuto non obstante ipse Dominus Octavianus in dicto Officio perseverare valeat, ubi tamen Civitati gratus sit, & Communitati prædictæ acceptus.

Dat. Mediolani die 11. Decembris 1522. Signata, Visa Moronus, & in Calce Bartholomeus Rozonus, & Sigillata solito Sigillo magno quartirato in cera alba. in forma patenti.

Plures egregio Calamo scripsit

Allegationes Criminales,

Tom. II.

I 2

quæ

quæ adhuc in Collectaneis Operum Jurisperitorum Cremonensium habentur.

De eodem loquuntur *Bressianus in Coll.*, & *Syllabi J. C. tum typis editi, tum MS.*

Quare idem Octavianus non perseveraverit in mutare supramemorato ex iisdem Regibus apparet.

Eod. Anno.

Joseph Lauda ingenii acumine, & rerum præstanti scientia præditus inter J. C. Collegiatos Patriæ adscriptus ann. 1515., & ad patriam Decurionatus dignitatem evehctus magna sui nominis gloria reliquit

Consilia Legalia.

Præturam Bononiæ integro administravit biennio, ac in Patria Advocati Fiscalis munus à Francisco II. Mediolani Duce sibi demandatum obivit, ut è quicquid antiquitatis penu solent eruimus. Legitur namq; in Regestis Archivii nostri signatis E. E. annorum 1522. & 23. fol. 12. tergo diploma exempli sequentis.

FRANCISCUS Secundus Sfortia Vicecomes Dux Mediolani
 Barrig; &c. necessarium est nobis pro utilitate Fisci nostri
 Virum aliquem idoneum eligere, qui fungatur officio Advocati Fiscalis in Civitate nostra Cremonæ, quod cum ita sit visum est. Ideo nobis hujusmodi officio præficere Nobilem Jurisconsultum D. Joseph de Lauda Civem nostrum Cremonensem, cum ob singularem ejus doctrinam, prudentiam, integritatem, & rerum usum, tum propter studium in nos. His itaque, nostris præfatus D. Joseph ab hodierna die in antea ad nostrum usque beneplacitum facimus, constituimus, & deputamus Advocatum nostrum Fiscalem in dicta nostra Civitate Cremonæ, cum potestate, auctoritate, & arbitrio liberè interveniendi, agendi, & ordinandi quidquid ad hoc munus debite spectat, & pertinet, nec non cum salario, honoribus, utilitatibus, præminentibus, prærogativis, & emolumentis hujusmodi Officio debite spectantibus, & per præcessores suos antea haberi, & percipi solitis, mandantes proinde Governatori, Potestati, & Referendario dictæ nostræ Civitatis Cremonæ, cæterisque omnibus quibus spectat, & spectabit, ut ipsum D. Joseph in possessionem dicti officij advocationis ponant, & inducant, positumque, manuteneant, tueantur, & defendant &c. Atque ei de dictis salario, & emolumentis debitis temporibus respondeant, faciantq; integrè respondere. In quorum fidem præsentis fieri, & registrari jussimus, nostriq; Sigilli impressione muniri. Dat. Mediolani die XXVIII Junii 1522.

Signat. FRANCISCUS.

Visa H. Moronus.

Bartholomeus Rozonus.

Sigillat. solito Sig.º Ducalis registrato in cera alba Reg.º in fol. 125.

Eod.

Eod. Anno.

Antonius Persichellus multis claris virtutibus, ac legum studio inter alios sui ætatis celebrandus, floruit, tum in Collegio Jurisperitorum, tum in Concilio Decurionum Patriæ, ac inter Vicarios Generales totius Mediolanensis ditionis, suæ virtutis specimina plura edidit.

Confilia Legalia.

Post ejus obitum sepelitur in Ecclesia S. Nazarii Cremonæ, cum Epitaphio relato à Bressato in Coll. J. C. Patria.

D. Antonius Persichellus Jur. Cons. integerrimus, post LXXV. ætatis suæ annum hic quiescit.

Quàm Francisco II. Mediolani Duci ob merita gratis fuerit hoc planè præclaro testimonio declaratum fuit.

FRANCISCUS Secundus Sfortis Vicecomes Dux Mediolani, ac Barri &c. Papiæ Princeps, Angliæ Comes, ac Genuæ, Cremonæ, & Astæ Dominus Arbitratur esse admodum è re nostra, Subditorumq; Nostrorum ad munera publica eos Viros deligere, quorum fides, virtusq; honestissimæ, beneque, ac rectè vivendi studiis elaborata præter ortus nobilitatem, glucescere prospiciuntur. Inter ejusmodi esse Egregium, & Equitum Legum Doct. D. Antonium Persichellum Civem nostrum Cremonensem dilectum non ignoramus, qui & fide, & virtutibus adèd præditus est, ut nemini cedere videatur. Propterea volentes aliquo munere eum honestare, censuimus Vicarium nostrum, & Syndicatum generalem facere, ac inter alios Vicarios generales connumerari, & ità tenore præsentium memoratum D. Antonium Persichellum Vicarium, & Syndicatum generalem, quoad nobis placuerit, facimus, constituimus, creamus, & deputamus cum auctoritate, potestate, & arbitrio, salario, honoribus, oneribus, præminentis, commoditatibus, utilitatibus, prærogativis, ac dignitatibus ipsi Vicariatus Officio debitè spectantibus, & pertinentibus, ac per alios Vicarios generales præcessores suos licitè perceptis, & habitis, ac percipi, & haberi solitis, tribuentes eidem D. Antonio potestatem syndicanandi etiam sine alia Commissione speciali, facta tamen nobis priùs notitia, quoscumque Potestates, Capitaneos, Ressorendarios, Vicarios, Notarios Malefactorum, & alios quosvis Officiales Civitatum, & Terrarum nostrarum, eorumq; familias tempore Syndicatum concedentes in omnibus, & singulis eidem dictum Officium concernentibus, & inde dependentibus, & emergentibus, & connexis plenti, liberum, & amplum arbitrium, & omnimodam potestatem in inquirendo, quàm alio modo procedendo, multando, & condemnando, adèd ut quidquid actum, gestum, & decisum per eum fuerit, inconcussam roboris firmi-

firmitatem obtineat, & omnino executioni mandetur, neq; pos-
 sit ullæ appellacionis, aut nullitatis remedio, nec quovis alio
 modo tolli, aut infringi, concedentes etiam eidem bayliam, &
 potestatem procedendi in causis, quæ coram eo ventilabuntur,
 & commissione, vel Magistratibus nostrorum summarie, & de
 plano sine strepitu, & figura Judicii, decernentes propterea,
 quod in Processibus de cætero per eum factis non sit astrictus
 ad servandam subtilitatem Ordinis Judicarii introductam à
 Jure Civili, vel municipali sine decretis nostris, nec aliquibus
 terminis, actibus Causarum prefixis, sive allegatis, sed in Pro-
 cessibus hujusmodi liberam habeat potestatem citandi, dila-
 tiones dandi, ac etiam dilationes, & Causarum instantias proro-
 gandi, & abbreviandi, contumaces puniendi, condemnandi,
 vel absolvendi, sententias hujusmodi executioni mandandi, pro
 ut Justitiæ, & honori nostro videbitur convenire. Conceden-
 tes insuper eidem auctoritatem subdelegandi quoscumq; Offi-
 ciales, & Notarios nobis tam mediata, quam immediata subje-
 ctos ad sumendum inditia, & attestaciones in hujusmodi causis
 coram eo vertentibus, decernentes deinde, ad mandantes, quod
 quicumq; Officiales, & Notarii ab eo eligendi, possint, & debeant
 quæcumq; acta, & Instrumenta conficere in hujusmodi causis,
 ac per eos confecta, ac si ad quævis Tribunalia deputati, cùm à
 nobis dati fuissent, valere non obstantibus aliquibus legibus,
 statutis, consuetudinibus, reformationibus, ordinibus quam
 præmissa, aut aliquid promissorum facientibus, seu aliter dispo-
 nentibus, quibus omnibus ex certa scientia, & de nostræ pote-
 statis plenitudine derogamus, & derogatum esse volumus injun-
 gentes, quod si aliquis contra eum, vel familiam suam, ullam
 commiserit injuriam, eum possit inquirere, corrigere, & punire,
 pro ut Juri, & honori suo putaverit convenire; Mandantes Ma-
 gistris Intatarum utriusque Cameræ, Thesaurario generali, ac
 cæteris omnibus Officialibus, & Judicentibus nostris, ad quos
 spectat, & spectabit, ut prædictum D. Antonium ad possessionem
 dicti Vicariatus Officii pohant, & inducant, positumque, & in-
 ductum manteneant, & defendant, ac de prædictis salario, &
 emolumentis respondeant, & faciant debitis temporibus inte-
 grè responderi. In quorum testimonium præsentis fieri jussi-
 mus, & registrari, nostrisq; Sigilli impressione muniri. Dat. Me-
 diolani die XXVIII. Junii MDXXII.

Signat. FRANCISCUS &c.

Visa H. Moronus.

Subscrip. Bartholomeus Rozonus.

Sigillat. Sigillo Ducali solito forma patenti in cera alba &c.

Eod.

Eod. Anno XXIV.

Z Accarias de Araldis ex Casali Majori, Patriæ suæ solertissimus antiquitatum Indagator. scripsit volumen

Memorabilem sui temporis, quod in Archivio illius oppidi extare confirmat Ektor Lauda in sua Hist. Casalis Maj. MS. à quo etiam plura excerptis, ut suam historiam contexeret.

Floret ibi adhuc, & Cremonæ Araldorum Nob. Familia præclarissimo Platinae Feudo in agro Cremonensi, Bartholomei Platinae Patria decorata, de qua etiam agit P. Orrius Mediol. in suis *exercitationibus scholasticis Mediol. cussis, 1664. ex typograph. Vigonæ.*

Eod. Anno.

G Aleatius Ricavus Orphei F. optimis artibus, & literis deditus egregie elucubravat

De Vera Philosophia, &

Opera Varia

Obiit die 8. Febr. 1526. Bordigallus hæc habet in Epitaphiis

Illustr. Viri.

Conditur hoc tumulo Galeaz de stirpe Ricava

Philosophus sapiens muscus. atque fuit.

Orpheus hunc genuit Tuscus: Generosa Cremona

Patria cara parat, præsidiumque Dæus.

Mors rapuit caeleste bonum concernere gaudet

Et pietate Dei spiritus. Hic reliquum.

Cavitellus in *Annal. ad ann. 1456.* de Orphea scribit per hæc verba:

Et Orpheus de Ricavo Florentinus Quæstor Aerarii Sfortis fuit factus Civis Cremonæ, & Orphei, qui olim ibi habitaverunt ab eo denominati fuerunt, & habuerunt originem.

MDXXV.

Alexander Rhodophilus, Sabloneta à Patria in Cremonensi Dicecesi nuncupatus, Poeta non contemnendus scripsit.

Comediam,

quam naso suspendit adunco *Julius Casar Scaliger in Hypercritico, & ut quàm solet horribilins vocando Rhodophilum, & Doletum Poeleos febres, verum sani Judicii est ipse*

Sylva in illustrissimo Sigismundi Gonzagæ obitu Bononia apud Hieron. de Benedicis 1525.

Extant, & inter cætera aliquot ejusdem *Carmina* præfixa Libro concionum Ambrosij Lamocensis Episcopi. Venetiis typis hæredum Octaviani Scoti 1523.

Ejusdem est mentio apud *Gesnerum in Bibliotheca Instituta, & apud Legatum in Lyceo Herc. MS.*

Dominicus Honorius Caramella in Museo Poetarum, ut Scaligero adhereat, contra eundem sicophanta ostenditur.

Eod.

Eod. Anno.

Hieronimus de Ardenis Ord. Divi Hieronymi Hesycaſta Vir memoria noſtra Doctiſſimus, ac Piſſimus, Orator, & Poeta Peregrégius celebratur à Joanne Petro Creſcentio in *Præſidio Romanoſib. 1. narrat. 9. ad num. 17.* referente ejus obitum in Aſceſerio S. Alexii de Urbe.

Eod. Anno.

Joannes Baptiſta Corbannus Bononiæ legens tempore Julii III, & Pauli III, pangendis carminibus latina phraſe deditus ſcripſit nonnulla

Poemata ſuper Expulſione Bentivolorum, quæ extare confirmavit Lilius Gregorius Gyraldus de Poetis ſæc. 1. temporam Ditalo primo. Hæc referens. Fuit & per hæc tempora Jo. Baptiſta Corbannus Cremonenſis, cujus Poemata extant, de quibus quid ſentiam, non habeo quid dicam: ſi ad veſtras manus pervenerim, vos, quàm ego, melius conſiderabo.

De eodem Conradus Geſnerus in *Bibliotheca Inſtituta* &c.

Eod. Anno.

Joannes Franciſcus Faernus ex Min. Conventualibus S. Franciſci in exedris magnus Theologus diſputavit, in ſuggeſtibus celeberrimus Orator. promulgavit Evangelicam Veritatem, omnibus doctrina, & pietate Venerabilis, Provinciæ Bononiënſis anno 1529. Prefectus eligitur, & anno 1537. dum pariter Bononiæ conciones Tempore quadrageſimali haberet magno concuſſu ad Populum; è ſuggeſtu die 22. Februarii evolavit, ad ſuperos. A ſtudiis, in quibus ſummo labore ſe geſſit, evulgavit latinè

*Orationes Varias,**Sermones Quadrageſimales,**Conciones Varias, & alia Opera.*

Ejuſdem cum Laude Meminere *Auguſtinus Superbius Ord. Convent. S. Franciſci in Indice Scriptorum Conventualium MS. Ferrariæ aſſervato*

Lucas Vvadingus de Scriptor. Ord. Min.

Rudolphus Toſſiman. Ep. in hiſt. Seraph. Relig. lib. 3.

M. Hieron. Vida in orationibus &c. Actione 2. in ſacris literis eundem, Orbiculum appellat.

Antonius Campus in hiſt.

Cavitellus Annal. ſub anno 1537.

Jo. Lud. Ariſtas in ſais. Carmin. Hendecaſs. maxima eum commendat.

Zava in Epist. famil. lib. 12. in Epist. ad Paulum Faerhium.

Grotius in Oratione Funèbri Lucari, vocat Faerhium ejus Alumnum.

Eod.

Eod. Anno.

MAphinus Cella Ord. Min. Convent. S. Francisci Theologus nimia profunditate subtilis, & iustissimus disputator, ut de Divo Hilario scribit Cassiodorus, Francisco Sfortia Mediolani postremo Duci charissimus scripsit ingeniosissime

Commentaria in Opera Scoti.

recolitur à Zava in *Parentalibus Pauli Faerni ejusdem ordinis.*

MDXXVI.

AScanius Botta Equitis Leonardi F. Spartanam æmulatus indolem nihil sibi duxit antiquius, quam magno Patre non minor emergere præclara Jurisprudentiæ doctrina. Ticinensi enim in Academia suscepto legali diademate Patriæ Collegium illustrius fecit die 18. Septembris 1512. pro Carolo V. Rom. Imp. Patriæ, siquidem Vicarius electus, ubi Decurionis officio fungebatur, ibi, vel Præturam inusitato gessit exemplo à Caesarianis Ducibus electus anno 1526. quod munus tanta cum laude obivit, ut clarioribus antiquitatis Jurisconsultis fuerit æquiparandus. proinde Georgius Anselmus Nepos Parmensis ejus levir primo lib. sexti suorum Epigram. Ascanio nuncupati sic ipsum celebrat.

Consultissime Juris utriusque

Ipso vel Labeone, vel Sabino,

Et gravis magis, & magis diserte

Ascani Pater elegantiarum &c.

Eas excoluit literas, quas ut verè sunt, humanitatis vocamus, Astrez quippè gladio delphicas innexuit laurus, quibus eo fuit insignior, quò minus Jurisconsultorum capitibus aptari solent. Prodiit ergo tantus ejus ævi Poeta, qui etiam Adolescens cum Sannazario manum conferere potuit; Quandoquidem ejus Arcadiæ tunc recense editæ æmulum Poema condidit, successivum primorum Ticini studiorum monumentis. nec infelix fuit æmulatio, cum elegantes in eo Prose metris intertextæ, descriptiones amænissimæ pulcherrimis inventionibus invecæ pari passu cum Sannazario ostendant Ascanium. Non idè semel evulgatum est opus, quod eruditæ Matronæ Juniperæ Pallavicinæ Bentivolæ nuncupatum ab Auctore titulum prætulit

Rurale con l' Aggiunta della Terza Giornata

Cremona apud Franciscum Ricardum de Luere 1524., & 1535.

Bucolicis hisce primæ juventutis exercitamentis ad Epicam Poësim, ut olim Virgilius ingenium disposuit, ditioriq; namq; stylo subindè panxit, & libris aliquot octometris distinxit Poema

Dello secreto Amore d' Agrifonte

quod tamen morte præventus, seù Reip. gravioribus negotiis implicatus emittere nequit. Ibi fertur, & aliquod ad Amazonas spectans cecinisse, nisi sit ab hoc diversum illud ipsius Poema

De Præcis Virginum

Tom. II.

K

quod

quod, & memoratus *Anselmus* intui *lib. 2. Epigr. 29.* Officiorum vices *Anselmo* repondit *Afcanius Profa* 11. *Ruralis*, ipsum per honorificè commemorans, ubi & intinè à se cultorum subdit mentionem *Nicolai Amanii*, & *Joannis Francisci Quintiani Stoz*. Cum his inter potiores habuit amicos, & quos *Profa* 3. ac 4. sibi coetaneos, & Confodales inducit à *Mularum* commercio non alienos, necpè *Ant. Mariam Augustam Poetam Concivem*, de quo infra; quendam *Amicum* nuncupatum, atque *Gilinum Mediolanenses*, quorum postremum reor eum *Camillum*, de quo *Piccinellus in Abruto Mediolanensi pag. mibi 101. dicit*, & ejus pietatis monumentum in Cathedrali ubi supra portam maximam cum Fabrica Praefectus esset anno 1529 à *Bernardo Sojaro Egr.º Pictore* pingi curavit *Christi Resurrectionem*, ut liquet ex hac supra picturam Inscriptione.

Afcanius Borra Jur. Conf. Patricius Ponzonus Comes, & Nicolaus Regius Fabrica Praefecti Ann. MDXXIX.

E vivis inde sublati ad *SS. Egidii, & Homoboni* sepultus est. *Sitium* reliquit *Joannem J. C. celeberrimum*, de quo erit sermo. *Afcanum* laudare. *Aut. Campus in hist. ad ann. 1526.*

Cavitellus in Annal.

Jacobus Gadius in hist. MS.

Alex. Lamus in somniis cant. 2.

Zava in carmin.

Bressianus in Coll.

Syllabus J. C. de Coll.

Laur. Legatus in Museo Corp. lib. 2. cap. 27.

Gaudentius Morula in Bello Erasmiaco, ut legemus ad annum 1514. ubi de Josepho Maria Brumano.

Non ingrati Lectori subnexam eruditionem censerem. Hanc Nobis non Patriæ Chronographi nimium angustè scribentes, sed exteri suppeditarunt. Ità scribit Jo: *Jacobus Luckius Argentorat. in sylloge numismatum elegantiorum &c. ab anno 1500. usq; ad 1600. eusorum pag. 59.*

Nummus Crastrensis
Cusus durante obsidione Cremonensi
Anno Christi 1526.

Clementis VII. Pontif. Max. Francisci Primi Galliarum Regis: Venetorum, & Principum Italiae confederatorum copiae, cum aliquandiù frustra Mediolanum obsidissent, Helveticis,

ticis, & Medicæis copiis in Castris Mediolanensibus relictis, Malatestam Baleoneum Perusensem cum octomillibus Italorum ad obsidendam Cremonam miserunt, qui centum tormentis majoribus, per triduum creberrimis ictibus Urbem conquassans, maximam murorum ruinam effecit. Erat in Urbe Conradinus Glurinensis Cæsaris Præfectus cum mille Germanis, & quingentis Hispanis, qui nocturna excursione in Castra hostium irruentes, stragem maximam edidere: signa tredecim militaria in Urbem retulere. Itali etiamsi per ruinam murorum maximus pateret aditus, impressionem tamen facere sunt averfati. Hac suorum timiditate Julius Monferronius, ac Malatesta commoti, ipsimet per ruinas, hostes ad orientes reprimuntur. Julius cum multis aliis fortiter pugnans occumbit. Damno hoc accepto Itali Ducem Urbini cum toto Exercitu in auxilium vocare coacti sunt, quem Germanorum Militum Virtus eum in stuporem, metumq; rapuit: ut non homines, sed Cacodæmones in Urbe esse diceret. Obsessi tandem pulveris tormentarii, & aliarum rerum coacti inopia, ubi vitam, & salva sua omnia pacti fuissent, explicatis signis, Urbe excedunt, eandemq; hosti relinquunt. Durante obsidione Moneta, quam vides inter manus Militum versata fuit.

Adamus Reusnerius,

MDXXVI.

Raymundus de Raymundis Majoris Templi Oppidi Soncini suæ Patriæ Archipresbyter castigatissimæ disciplinæ Vir, Poetica nonnulla gloria scriptis fertur, quæ maximo Literariæ Reip. intertrimento periere. De illo propterea peste defuncto anno 1528. laudabile cecinit Epitaphium Jo: Thomas Musconius lib. 1. Epitaph. 4. at melius ejus insinuat virtutes noster celeberrimus Daniel Cajetanus in suis Carminibus MS. ubi

In Raymundum Archipresbyterum.

*Est Vatum Raymundus, est Corona,
Nostri temporis, omnium, Poeta,
Cui quantum gravior venit senectæ,
Tantum junior est ei Camena,
Florescit Raymundus, evirescit
Doctrina, Studio, Latinitatis,
Aspectus, gravitate, sanctitate,
Omni denique parte perbeatus,
Phebeus Raymundus, una sacri
Nostri gloria, & arduum Cacumen &c.*

Eod. Anno.

TRanquillus Molossus ex Oppido Casalís Majoris illustrium Virorum feracissimo, Nobili ortus familia, & Musarum lacte enutritus in carminibus gravis, in eruditione disertissimus primum à Secretis Patriarchæ Aquilejensis, & demum Max. Pont. Pauli III. intimus Aulicus, à quo in Præceptorem Petro Aloysio Farnesio Primo Parmæ, & Placentiæ Duci selectus fuit, cujus sanè Principis animus erga eum propensus multa illi contulit summæ beneficentiæ, ac gratitudinis testimonia.

Plura composuit carmina, & præcipuè Poemata inscripta.

De Venatione.

Eridanus exuberans.

In Nuptiis Petri Aloysii Farnesii Epitalamia.

De Monomachia, ac diversi generis.

Epigrammata, Ode, & Elegia, quarum multæ MS. extabant in Bibliotheca Laur. Pignoriæ, ut attestatur *Jac. Pbil. Tomasius in Vit. Vir. Illustr.* ubi de eod. Pignoria, & in Bibl. Patavina manuscriptorum scribit ab eod. Pignoria relicta fuisse cum aliis *Dominico Molino Senatori Veneto*, & transisse in ejus Bibliographiam.

Joseph Maltraversus in Memorab. Casalís Majoris Parmæ cussis 1655. de eodem multa, & præcipuè paulò ante ejus liberuli impressionem ab nonnullis rusticis cadaver Tranquilli adhuc incorruptum inopinate compertum fuisse, cum è commissuris parietis exterioris, ubi meliflui Poetæ ignotus tumulus extabat, juxtà *Ædes S. Mariæ* apud aggerem nuncupatæ non procul ab oppido, favum ibi circumagentium, & mellificantium apum aufferre tentassent.

Georgius Anselmus Nepos primum ejus Epigrammaton librum Molosso dicat, & alia ubi optimum Rhetorem, & optimum Poetam decantat.

Julius Caesar Scaliger, Criticus ille doctissimus, ac nimium audax in *Hypercritico lib. 6.* ait *Molossi spiritus ingens, nihil sonans plebejum, multa bona in eo poematio, quo duorum certamen quoddam scripsit, malim tamen aliqua non potuisse. Hoc plerique vitio laboramus, ut libros grandiores, atque offertiores nostros esse velimus.*

Lil. Greg. Gyraldus de Poet. suorum temporum dialog. 1. scribit, & *Poemata Tranquillus Molossus Cremonensis*, cui & si nondum planè aperta est via, at ex ejus *Versibus* collegi, pleno tamen gradu ad illam contendit, ni interdum fortè rupes aliqua scrapea eum remoresur, nec eò contendere sinat, quò illi cursus fuerat, sed hæc reor scripta de carminibus in prima juventute à Molosso editis, cum idem *Gyraldus in Epist. de Incommodis direptionis Urbane*, in qua ejus Amicos adnumerat, de Molosso scribit.

Non Venator adest mihi, bellatorque Molossus

Grandibus hic aptus numeris, grandisq; coturno.

Ant. Possevinus in Bibl. Selecta lib. 17. cap. 30. per equivocum Molossum, non Molossum appellat.

Hon.

Hon. Domin. Caramella in suo *Illustr. Poetarum Musæo*, ut forsan retunderet diſſeria alicujus critici

*Nec ſapiunt plebem tua grandia carmina Vates,
Nec mihi vulgaris Muſa, Moloffe, tua eſt.*

Pignoria memoratus in lib. 1. Symbolicarum Epiftolicarum Epift. 33. ad Jo: Thuilium humaniorum literarum pub. Primarium Profefſorem, ex qua plura hauriuntur in Moloffi laudem, & miro modo conducentia ſeptem pulcherrima Epigrammata Moloffi adnuit, ex quibus quod ſeligo in ſpecimen Moloffæ Poefeos, cætera conſimilia innuere poteſt.

Epita. Hadriani Pont. Max.

*Longior in terris atas tibi Sancte fuiſſes
Præful ad innumeras prodita Olympiadas.
Si male vixiſſes. brevius tibi contigit ævum
Exemplum rara, quod probitatis erat.*

Ubi verò eum tantum Caſalensem ſcribit, corrigendum eſt è Caſali Majori Cremon, ne Moloffus credi poſſit orindus ab aliis oppidis ſimili nomine vocatis.

Ætor Lauda in Hiſt. Caſalis Majoris MS. plura de Moloffo ſcribit.

Eod. Anno.

CAmillus de Auguſtis ex Ordine Humiliatorum Sacerdos hiſtoricis ſtudiis totus addiſtus ſcripſit

Annales ſui ordinis, in quibus de Viris illuſtribus memoriam agit.

Ad manus Hieronymi Mannæ Eccleſiæ Cathedralis Cremonenſis Canonici id opus perveniſſe teſtatur anno 1622. *Breſſianus in V. R.*

P. Jo: Bartholomeus à S. Claudia Nudipes Auguſtin. in ſuis luſtris Hiſtorial. luſt. 18. ſultus ejuſdem Breſſiani auctoritate id repetit.

Alter Camillus de Auguſtis Cremon. Patritius ex Nobiliſſimo Jurifconſultorum cætu nunc degit Mediolani pro Patria vigilantiffimus Orator, cujus Epistolæ mihi frequentiffimè tranſmiſſæ, eum, quanto ingenio, & quanta in Reip. negotiis gerendis ſagacitate polleat, oſtendunt.

Eod. Anno.

Felix Manna ex eodem Humiliatorum Inſtituto Theologus, ac Sacræ Paginæ Interpres doctiffimus Tractatus confecit, in quibus præclara ingenii, ac doctriinæ monumenta reliquit

Super Epift. Divi Pauli.

Super Canticum Magnificat.

Item alia plura, quæ idem Breſſianus in V. R. apud memoratum Canonicum Mannam vidiffe anno 1622. confirmat.

Ab Allegato *P. Jo. Bartholomeo* vocatur cognomine de Marema forſan non benè intellexit Breſſiani MS.

Jaco-

Jacobus Philippus Sacchus Luchini Medici celeberrimi Filius Patritius Alexandrinus hoc anno 1527. inter nostros Cives receptus, ut ex diplomatibus recensendis. Cum esset Jurisprudencia clarissimus à Maximiliano Sfortia Med. Duce inter suos Secretiores Consilii Assesores electus, nec non à Francisco itidem Sfortia Senator totius Mediolanensis ditionis declaratus, cum illis tot bellorum arduis temporibus, modò apud Cæsareos, modò apud Hispanos, & Gallos sui Principis partes invicto pectore gereret. Demum anno 1550. Senatorii Ordinis Princeps creatus est, eamq; sedem viginti annorum spatio optimè occupavit, anno namque 1550. die 15. Augusti extremū Mediolani clausit diem, in Templo Pacis nuncupato solemnioribus exequiis, reposito ejus cadavere.

Qui plura cupit de Jacobo Philippo adeat *Annales Alexandriae Hieronymi Gbilini*, nec non *Julianum Portam in suo Theatro Hierouga Alexandriae lit. G.*

Ejusdem meminere *Horatius Landus de Senatu Mediol. lib. 5. ad annum 1529. M. Hier. Vida noster in Act. 3. pag. mihi 91. Jacobus Gadius in Memorabilibus Cremon. MS. anni 1526.* Saccum adnumerat inter fidissimos asseclas Francisci Sfortiæ Med. Ducis, cum è Castrò Pottæ Jovis Mediolani Cremonam se receperit; secum ibi aderant ex Cremonensibus Georgius, Gadius, Paulus Somentius, Jo: Baptista Specianus, & Montinus de Tintis.

Ex infra recensendo Patriæ decreto elicitur, Mediolanensem Senatū Cremonæ annum, & ultrà sedisse, & nempe annis 1526., & 27. miror siquidem cum nemo ex nostris Chronographis id decus eorum scriptis præstiterit, licèt in Regestis Archivii signatis G. G. annorum 1526. 27. 28. 29., & 30. clarè, & pluribi resultet. legi hoc etiam apud *Egidium Bossium in suo tractat. Criminal. in tit. de captivitate num. 20.*

Decuriones Reipublicæ Cremonensis. Solent qui curam Civitatum gerunt quæcunq; ad eos ornandas, honestandasq; pertinet omni studio contendere, ut assequantur, & non solum si ad id agendum aliqua offeratur occasio prompti esse, sed omnium quoque temporum, atque horarum, momenta observare, ne quod eos effugiat, quo negligentia nomine accusari possint. Cum autem multa quotidie se ostendant, illud in primis animadvertitur, quod quidem cæteris omnibus præstare videtur, ut novorum scilicet Civium numero augeantur, quod quantum ad amplificandas, stabiliendasq; Respublic. faciat, satis ex eo intelligi potest, quod non unum, atq; alterum solummodò virum à Romanis olim, sed integros aliquando populos in Civitate receptos legimus. Multum vero interest, quando potissimum admittantur. Nam sine dubio illi maximè digni existimandi sunt, quorum splendore, ac dignitatis præstantia illustrari Urbes,

bes, pariterq; auctoritate, atque ope adjuvari possunt, ut non mi-
 nus bonè consultum, neq; minor his, quàm illis honoris accessio
 fieri videatur, cujus rei occasio si cui unquam Civitati fuit, eam
 Cremonæ, nunc maximè oblatam fatendum est. Eum enim Jaco-
 bus Philippus Saccus patria Alexandrinus vir Senatoria Ampli-
 tudine conspicuus, atq; equestri dignitate insignis, neq; non
 Juris scientia nemini ætate nostra secundus, tot, ac tantis animi
 excellat virtutibus, ut non vni tantum Urbi, sed universo Orbi
 ornamento esse possit. Exque apud Franciscum Sfortiam Prin-
 cipem Nostrum, quem in omni fortuna constantissimè secutus
 est, Auctoritate, ac gratia merito polleat, ut rebus nostris optime
 consulere possit, Hæc jam diu nobiscum versatus fuerit, Quippe
 cum ab obsidione Arcis Mediolanensis ereptus jam supra annum
 Senatoriis muneribus Cremonæ præfuerit, quanto tempore ea
 vixit nobiscum mansuetudine morum, & facilitate, eam de se
 reliquit prudentiæ, Justitiæ, integritatisq; opinionem, ut ab om-
 nibus merito diligatur, & cum quadam admiratione certatim
 observetur, ac veneretur. Nosas profectò piacul dignum judi-
 camus, nulla tanti Viri habita ratione oblatam observantiam, ac
 benevolentiam in eum nostram comprobanda, atq; ejus pariter gra-
 tiæ ineunda opportunitatem oscitanter negligere, cum ut ma-
 ximè id tam decori, quàm uspi Reipub. nostræ sit futurum. Ea
 propter habito Consilio, quod est apud nos maximum, conformi
 omnium consensu cum Civitate donamus, quidquid cæteri
 Cives beneficii, honoris, commodiq; ex decretis, constitutioni-
 busq; Civitatis capere solent, ei, Posterisq; concedimus, aureos
 quinquaginta, quos hac de Causa ærario inferre, Extructionemq;
 domus Florenis aureis centum, ad quam pariter tenetur, libenter
 remittimus, Civemq; nostrum ex animo agnoscimus, atq; ample-
 xamur; Cujus quidem benevolentiam in eum nostræ testimonium
 inter acta publica refertur, atq; in hanc formulam transferibi,
 signoq; Reipub. Nostræ solito insigniri jussimus. Dat. Cremonæ
 Pridiè Non. Decembr. anno Salvationis Virginis 1527.

Signat. Ant. M. Augustus.

FRANCISCUS Secundus Sfortia Vicecomes Dux Mediola-
 ni, & Bari, Papie Princeps, Angliæq; Comes, ac Cremonæ
 Dominus &c. Cum Fidelissima, & nobis summe dilecta Respu-
 blica Cremonensis Civitati donasset sp. J. C., & Equitem D. Ja-
 cobum Philippum Saccum Senatorem nostrum dilectissimum
 sequentem nobis porrexit supplicationem. Decuriones Reipu-
 blicæ Cremonensis, ut patriam Civium numero præsertim Illu-
 strium ampliaret, quæ res maximè ad eam honestandam facere
 videtur, Jacobum Philippum Saccum Virum inter Senatorios
 præstantissimum, moti ejus virtutum excellentia, Civitate do-
 narunt, intendentes quidquid honoris, commodiq; ab aliis Ci-
 vibus

vibus quoquo modo percipi solet, atq; insuper remittentes quidquid illi arario inferre, ac cetera, qua hanc ob causam ex Constitutione Civitatis facere tenentur. Quae omnia, & Consilium generale approbavit. Et quia ex lege municipali oportet consensu Ex.^o V.^o ad haec stabilienda accedere; Idem eam orant maximopere atq; obtestantur, ut velit ex ejus animi munificentia ea omnia approbare, & confirmare, pro qua quidem re nihil eis contingere gratius, jucundiusve potest. Quam cum legissemus non potuimus non summopere ipsos Cremonenses nostros commendare, qui dum hujusmodi Virum suae Civitatis honoribus, & commodis student insigniri. Illud sibi compararunt, ut hoc Cive cooptato multo insigniores, multoq; laudabiliores haberentur, & essent. Est hujus namq; Urbis tanta praestantia. Est item in hoc homine ea virtutum, & animi dotium excellentia, ut & ille dignus sit hac Civitate donari, & illa quoque non indigna tanto Cive decorari, ut enim ex hac patria magnos illi consequetur honores, sic & ipse patriae huic non parvo futurus est, & ornamento, & commodo, quapropter ut quantum nobis haec res placuerit ostendamus harum serie hanc Civitatis donationem, & remissionem factam, omniaq; circa hoc negotium secuta libentissime approbamus, & confirmamus in omnibus, & per omnia pro ut facta sunt, easq; approbatas, & confirmatas esse volumus, & jubemus aliquibus legibus, statutis, ordinibus, aut aliis, quae contraria sint, non attentis, quibus omnibus, & singulis in hac dumtaxat parte derogamus, mandantes quibusq; Officialibus, Judicantibusq; nostris, quibus spectat, & spectabit, ut has nostras servent, & ab aliis servari faciant. In quorum fidem praesentes fieri, & registrari jussimus, nostriq; sigilli impressione muniti. Dat. Laude v. Decemb. 1527.

Et sigillata cum Sigillo Ducali magno in cera alba.

Signat. Bartholomeus Landrianus &c.

Huius Amplissimo Viro dicitur Ferdinandus Abduensis Mediolanensis suam disertissimam Orationem, in qua manifeste declarat Leges plurimum Medicinae, Philosophiaeque artibus anteferendas esse, causam Venetiis cum nonnullis Epigrammatibus anno 1546.

Eod. Anno.

Ferdinandus Riparius ex recensito Humiliatorum Numero Philosophus perquam notanter egregius volumina scripsit

De Caelo Empireo.

Super Physicam S. Thomae Aquinatis.

De Vanitate Mundi.

De Ferdinando Idem P. à S. Claudia loco citato post excursum habitum de Divo Homobono Cremon. relato in ordine Humiliatorum; sed perperam à quodam F. Marco Bossio ejusdem Ord., cum nemo ex multis, qui vitam, & obitum nostri Homoboni descriperunt, id asserat, pro ut ipse Bossius.

Idem Bressianus ubi supra.

Eod.

Eod. Anno.

Daniel Conradus alterius Danielis Nepos, & Friderici F. V. S. Prosperi amborum ex præclaris Jurisperitis, Legum Doctor & ipse perspicuus in Coll. assumptus die 19. Martii 1527. bis electus à Bottoniæ Rectoribus ad causas ibi civiliter judicandas, fuit quidem non contemnendus Poeta, cujus

Carmina

refert vidisse *Daniel Cajetanus in suis Carminibus MS.*

In Ecclesia S. Angeli Cremonæ habuit sepulchrum prænotatum.

*Sepulchrum Nob. D. Danielis Conradi Jur. Ur. Doct.,
& Heredum ejus MDLX.*

De eodem *Syllabus J. C. de Coll.*

Bressianus in Coll.

Eod. Anno.

Simplicianus Macagnus, seu Macaneus mirificus homo omni summa virtute præditus Medicis præsertim, ac Astronomicis studiis. Accessit in eo Græci, Hebræi, Galldæiq; Sæmonis peritia, quò fuit, ut ille doctissimus suo tempore Medicorum fuerit habitus. Scripsit

De Doloribus, & fluxu Ventris lib. 4.

De Differentiis doctrinarum, seu de Methodis, & Propositionibus necessariis lib. 3.

De Febris lib. 3.

Obit die 9. Januarii hoc anno, ut ex epitaphio *Dominici de Bordigallis* sepultus in Templo Divi Petri de Pado, cum Inscriptione, quàm habebis, ubi de Jo: Baptista Macanbo ejus Nepote erit sermo.

Eod. Anno.

Franciscus Concoregius, sive Concoretius, ex Gymnasio Nicolai Lucari Rhetoris facundissimi Alumnus, in Patria publicè literas humaniores professus est, in quibus. tum soluta oratione, tum carminibus plures eminentissimi ingenii partus evulgavit, qui nunc desiderantur. Moritur die 13. Martii 1527. non autem 1528., ut innuit Cavitellus in *Annal. eod. anno.* Nostro Concoregio si contigisset vivere M. Antonini Philosophi Imp. temporibus ejus præceptionem haud sprevisset, statuanq; ei erigendam curasset, nam inquit *Piccart. observat. bist. Politic. Decad. xi. cap. 9.* Universum autem omnibus Magistris suis tantum honoris habuit, ut imagines eorum aureas in larario habuerit, ac sepulcra eorum aditu, hostiis, floribus semper honoraret.

Franciscus Zava in Carmin. lib. 2. eum. sic refert.

*Nec te pratercam, cui Concorégia Musa
Attica mella dabat nomine dicta suo,
Franciscus breu fatis nunquam sublata secundis
Nestoreus annos vivere dignus eras.*

*Religione potens, & nobilitate coruscus,
Quem cathedra ardentis vexit ad astra poli.*

*Jo. Jacobus Crottus in Oratione funebr. pro Lucaro, Joannem etiam
Franciscum appellat.*

Faballus in oratione de Gymnas. deligendo.

*Daniel Gajetanus pro eodem habuit funebrem orationem, & plura
carmina, quæ vidi in suis MS.*

Vediolas in Oration.

MDXXVIII.

Ludovicus Cavutius Caucini F. V. S. Michaelis, ut ajunt, Ve-
teris ex Decurionibus Patriæ integerrimus, ex Jurisperitis
doctissimus hoc anno in Amplissimo Collegio locum obtinet die
3. Februarii, Mediolani Orator apud Franciscum II. Sfortiam
Patriæ vices sustinuit, ubiq; clarus, moribus, virtute, & genere,
cujus in Jure Consultationes Oraculi consilia reputabantur. Lau-
datur egregie *ab Ans. Campo bist. lib. 3., ab Alex. Lamo in somnio
cant. 2. ubi..... e Ludovico*

Cautio ch' bebbe tutta scritta in mente

La scienza morale &c. Bressiano in Coll. J. C.

Cum hoc pariter anno concessum fuisset Illustr.^{mo} Juristarum Coll.
privilegium, ejusq; confirmationem circa militum hospitationes,
optimum sentio ea omnia hic recensere.

PRIVILEGIUM FRANCISCI II. SFORTIÆ.

» **F**RANCISCUS II. Sfortia Viccomes Dux Mediolani, ac
» Bari, Papiæ Princeps, Angleriaq; Comes, ac Cremonæ Do-
» minus &c. Nomine egregiorum D. Jurisp. Civitatis nostræ Cre-
» mon. supplicatio nobis exhibita fuit tenoris hujusmodi videlicet.
» Excellentissime Princeps. Aliàs, & tempore Clarissimi Fran-
» corum Regis Ludovici concessa fuerunt Vener. Collegio Do-
» ctorum Juristarum Mediolan. nonnulla privilegia, quæ succes-
» sive dicto tempore concessa fuerunt sacrosancto Collegio Do-
» ctorum Juristarum Cremonæ, & quia in præsentiarum fidelissi-
» mum Excell. V. Collegium antedictum Civitatis Cremonæ
» potestatem non habet exhibendi dicta privilegia, humiliter Ex-
» cell. V. supplicatur, ut dicto Collegio, seu ejusdem Collegii
» Doctoribus suis fidelibus concedere dignetur, ut aliquo nec
» nunc, nec in posterum hospitandi milites cujuscunq; generis
» sint, onere arctentur, & cætera privilegia, ut suprâ concessa stent
» in suspenso, donec ea præsentata fuerint Excell. V. quibus consi-
» deratis

„ doratis Excell. V. quid concedendum sit, statuet, cujus conti-
 „ nentia considerata, honestæ supplicantium petitioni annuere
 „ volentes. Tenore præsentium decernimus, & jubemus suppli-
 „ cantes ipsos, & quemlibet eorum fore, & esse exemptos, & immu-
 „ nes ab onere hospitandi milites cujuscunq; generis existant, &
 „ hoc usquequò recitata privil. ut sup. concessa præstatata nobis
 „ fuerint, quibus postea visis quid servandum fuerit ordinabimus;
 „ Mandantes quibuscunq; Collonellis, Capitaneis, Militibus,
 „ Foreriis, Deputatisque super hospitationibus, & cæteris omni-
 „ bus, ad quos spectat, & spectabit, ut has nostras observent, &
 „ exequantur, ac observari, & executioni mitti faciant, neque in
 „ hoc deficiant pro eo, quanti gratiam nostram faciunt, in quorum
 „ fidem præsentis fieri, & registrari jussimus, nostriq; sigilli impres-
 „ sione muniri.

„ Datum Laude die 23. Januarii 1528.

„ *Signata* Franciscus, & *Subscripta* Riccius, & sigillata cum Sigillo
 „ Ducali.

Confirmatio Privilegii Francisci Secundi.

„ **F**RANCISCUS Secundus Sfortia Videcomes Dux Medio-
 „ lani, & Barii, Papiæ Princeps, Angleriq; Comes, ac Gremo-
 „ næ Dominus &c.

„ Quùm petiissent agentes pro Collegio egregiorum Juristarum Ci-
 „ vitanæ nostræ Cremonæ, in Senatu nostro comprobati literas im-
 „ munitatis, & exemptionis hospitandi milites, ejisdem per nos
 „ concessas, dictum fuit, ut darentur fisco, & si quid in contrarium
 „ haberet, mature posset opponere. Respondit unus ex Fiscalibus
 „ nostris, & si à jure Doctores legum, præter legentes, fortassis,
 „ à munere recipiendi hospites non sint excusati, tamen quoniam
 „ in eis plurimum versatur utilitas publica, ita ut nullum aliud
 „ studium in Civitate melius excogitari possit, nec ad utilitatem
 „ fructuosius, nec ad dignitatem amplius, nec ad urbis famam
 „ pulchrius, & ob hoc præcipuè effectum esse, ut plerisq; privilegia
 „ concedantur, ne à studio, quod totum hominem requirit, ullo
 „ pacto distrahi possint, se se remittere Senatui nostro, & eo ma-
 „ gis, quod cognoscit immunitatem, & exemptionem istam con-
 „ cedi venerando Collegio Civitanæ nostræ Cremonæ, quod Viris,
 „ & doctissimis, & eloquentissimis abundat. Auditaque visumq;
 „ relatione unius ex Senatoribus nostris, cui talis provincia de-
 „ mandata fuerat, censuit idem Senatus noster, ipsas Immunita-
 „ tis, & Exemptionis literas approbandas, & confirmandas esse.
 „ Quod & nos, ut alia omnia assolet, rectè factum existimantes,
 „ identidem sancimus, & volumus, ipsasq; literas confirmamus,
 „ & approbamus; In quorum fidem præsentis fieri jussimus, no-
 „ striq; sigilli munimine roborari. Dat. Laude 11. Februarii 1528.

„ *Subscripta* Bartolomeus Landrianus, & sigillata cum solito Sigillo
 „ Ducali.

Eod. Anno.

FRANCISCUS Marianus Medicinæ Doctor, Philosophus, & Astronomus perquam eximius, Homo quidem, & laude virtutis, & nobilitate perspicuus. Scripsit

De Morbo Gallico lib. 3.

De Balneis, & de Febris lib. 3.

ex sequenti lapide in anteriori peristyllo Cœnobii S. Dominici Cremonæ sub effigie S.^{mi} Servatoris nostri de eo legi potest, quantum homo fuisset.

Franciscus Marianus Art., & Medicinæ Doctor in Collegio Physicorum Cremonæ, & Papiæ cooptatus Primùm in Ticinensi Gymnasio Logicen, Physicam, & Metaphysicam Annos XX. pub. legit: deinde ea Urbe à Gallis obsessa Piræum Istriæ optima conditione accersitus Medicinam egregiè exercens obiit Anno MDXXVII. Translatusq; à Jo: Baptista Fratre in Com. Familia sepulchro jacet F.B.M.M.D.

Hujus Mariani habetur elegantissimum Epigramma cūsum ante Orationem Jo: Jacobi Crotti, qua desinet, ut innuimus, Nicolaum Lucarum.

De eodem *Campus in bist. lib. 3. anno 1582. ubi de Juliano Mariano. Alex. Lamus in somniis cant. 2.*

Eod. Anno.

PETRUS Manna Medicus, Physicus, & Philosophus ex Cremona Collegio præclarissimus filius Cataldi Medicinæ Doctoris pariter præstantissimi apud Franciscum Sfortiam II. postremum Mediolani Ducem Archiatri dignitate decoratus confessit. Ejus opera desiderantur; quanti igitur nominis, & virtutis fuerit arguere non erit difficile, cum Gabriel Falloppius Mutinensis insignis Medicinæ professor ejdem dedicaverit Volumen Observationum Anatomicarum, & inter alia in præfatione sic habet. *Hoc meam institutum, ut ad ipsum redeam, doctissime Pater ad ultimam usque calcem, nisi tu impedimento esses, perduxissem. Verum auctoritati, ac existimationi, qua apud me plurimum vales, deesse non potui, cum statim de voluntate tua certior sum factus, arrepto calamo partem aliquam eorum ad te scribam, quibus carere artem anatomicam, vel potius aliorum anatomicorum scripta observavi.*

Hoc libenter, mihi crede, subterfugerem, sed nescio quo vultu Philosopho sapientissimo, medico experientissimo, nomine, ætate, ac moribus graviss. & de me quoq; optimè merito, tibi, inquam, Patri amantiissimo hoc officii genus regare non possum. Quare scribendum est, lubensque scribo. Sed antequam ad enarrationem veniam, hæc audi. Primum cum ista ad te scribam, ea sincera animi puritate hoc facio, veluti si Patavinæ Scholæ Medici, ac Philosophi ad Galenum, aut ad Valesium ipsum scriberent &c.

Jo:

Jo: Thomas Musconius in Epitaphiis lib. 2.

De eod. Alex. Lamus in somniis cant. 2.

*Segue il Manna Cataldo, & hà per mano
Pietro suo Figlio in Medicina raro,*

Hujus Petri penès me reperitur Numisma, in cujus anticā parte icon cum literis *Petrus Manna Medicus Cremonensis*, & in postica, homo sedens prospiciens in Cœlum, ex quo Angelus descendit cum lemmate *Cede Deo*.

Aliud ejusdem Mannæ Numisma innuunt *Paulus Mar. Terzagus, & Pet. Fran. Scarabellus in descript. Musei Septaliani.*

Ant. Campus libro 3. pag. mibi 73. ubi commemorat Franciscum Mannam ejus filium Medicum insignem.

Vide Marmoream Inscriptionem, in qua nominatur sub Cataldo ejus Patre anno 1500. in primo Volumine.

Memoratur, & in subsequenti Epitaphio in Sacello S. Dominici ad Ædes ejus Nomini dicatas, Cremonæ.

Cornelia Manna, Petri Manna Med. Phys. Præstantissimi Filia, Balsassaris Amati Ux. V. sibi uni hoc sepulchrum F. ante aram hanc Divæ Magdalene dicatam, cui Ara pecuniam ad quotidiana Missæ Sacrificium faciendum piè legavit. MDC.

Cavitell. in Annal. ad annum 1528. ubi memorantur alii Insignes Medicinæ Doctores tunc viventes, scilicet Jacobus Alierus, Jacobus Barbos, Hieronymus Carenzonus, Simplicianus Macaneus, M. Antonius Hala, Homobonus Offredus, Georgius Fondulus, & Hieronymus Lugarus, quo quidem anno Cremonæ à principio Mensis Februarii usq; ad mensem Decembris Pestis horribiliter sæviit, quæ in tota ferè Italia contabuit, subsequuta exindè rabida fame, Infantibus, puerisq; utriusq; sexus parentibus orbatis, atque auxilio, propè mortem, destitutis, Venetiis, præcipuè maximum fuit subsidium inaudita pietas Viri, verè Incomparabilis, & Divini Hieronymi de Mianis, Ven. Reg. Somaschensium Institutoris, qui omnium Pater proprio ære iisdem plura constituit Brephotrophia, cujus religiosissimo exemplo ibi etiam Paganus Ponzonus Patritius, Canonicus Cathedralis, ac Homobonus Lizarus Heremita tùm pueris, quàm puellis, Orphanis nuncupatis, ædes, & opes, ut benè viverent, assignarunt. Durat adhuc, & vigebit in ævum charitas adèò Viva devoto exulta fervore per PP. ejusdem Somasch. Congr. piissimos Alumnos.

Eod. Anno.

T Addæus Fancianus Matthei Filius ex Insula Dovariensium Diæcesis Cremonæ laureatus J. U. D. Bononiæ, Venerabilis Sacerdos, scientia præclarus, ingenioq; acutissimus, moribus modestus, atq; omni doctrina præditus amicitia tenacissimo vinculo devictus cum celeberrimo Poeta, & Oratore Daniele Cajetano, à quo in suis M.S. sæpissimè laudatur, & præsertim scribens.

Ad

Ad Barnabam Puteum.

*Illud, quod Veterum institutione
Dicunt hendecasyllabum Poeta,
Solut tollit in astra Fancianus
Taddaus, melius, disertusq;
Nullum scribere Uc. & alibi.*

Vates, optime Fanciane Vatum Uc.

oh utinam ejus opera, sicuti ejus Laureæ Legalis Privilegium,
penes me servarentur.

Eod. Anno.

Jacobus Alierus Artium, & Medicinæ professor excellens, qui summam facultatis laudem nactus est, quum Cremonæ sæviret pestis anno 1528., ut testatur *Cavitellus in Annal.* scripsit.

De Remediis contra Pestem,

& hic obiter Paracelsi Nugas demirror, qui in *sua occulta Philosophia lib. de Imagin.* disertit. Pestem ex regione per imaginationem in aliam traduci, inquiens, si quis in Gallia existens Fratrem audiat in Italia peste obiisse, is sua fortè imaginatione potest sibi ipsi pestem adsciscere, & deindè alios, & totam Galliam inficere &c.

Eod. Anno.

Joannes Franciscus Valvasorius de Argenta nuncupatus Legum doctor clarissimus, Patriæ Collegio adscriptus die 15. Septembr. 1505. Elegancia in eo sermonis, & copia, & gravitas ipsa, atque prudentia. Ejus ingenii partus reliquit

De officio Pratoris

De Advocato Fiscali.

De Jure Civili, & Reip. dignitate.

In anteriori perystilio Cœnobii S. Dominici Cremonæ legitur hoc Epitaphium.

D. O. M.

*Jo: Franciscus Valvasori Argente J. C. Justitia, Fide, Pietate, ceterisq;
animi Virtutibus clarissimus regnavit in Juditiis, Patriam à Gallis
servavit, Domi omnibus muneribus, Foris legationibus in Reges egregiè
functus est difficilibus Reip. temporibus intempestivè decessit. Jo: Ga-
leat. Frat. opti, atq; I. M. P. Vixit ann. XLVIII. Mens. XI. obiit VII.
Id. Sept. MDXXVIII.*

Daniel Cajetanus de eod. in Carm. MS.

Ant. Campus hist. lib. 3.

Bressian. in Coll.

Syllab. J. C. Coll.

Floruit, & alter Jo: Franciscus istius Nepos, ut in *Epist. Franc. Zauæ.*

Eod.

Eod. Anno.

Hercules de Sancto Petro bonarum artium peritissimus Græco, Persico, & Syriaco idiomate doctissimus in Patria Rhetor maxima cum laude adolescentes instruxit. ejus opera sunt

De Instauratione scientiarum lib. 2.

Variarum Lectionum lib. 2.

Adnotationes super Aristot. Politic.

Bressian. V. R.

MDXXIX.

Jacobus Antonius Riccius Soncinenfis, cujus raras animi, & virtutum apud Med. Ducem dotes indicat lapis in crypta sub Ecclesia S. Jacobi Oppidi Soncini culta per P. D. Ord. Præd. S. Dominici

Ann. MDXXVIII.

XI. CAL. OCTOBRIS.

Jacobo Antonio Riccio

Cubiculario raro Virtutum,

Atque etatis Adolescentia

Immortalis Gloriam spe baud dubia

Immatura Morte subrepta

Fidelis obsequii,

Jucunda Assiduitatis memor

Franciscus Secundus

Sfortia Mediolani Dux

Princeps Quartus P.

V. An. XVIII. Ob. Sol.

Eod. Anno.

Georgius Gazzo, sed Gadius virtute, & prudentia incomparabilis à Ludovico Sfortia anno 1493. à Secretis intimis Blancae Mariae Sororis Jo: Galeatii Med. Ducis, & Maximiliano Imperatori Augusto nuptæ, cum qua Germaniam petiit. Anno verò 1529. à Francesco II. Sfortia Mediolanensis Senator deligitur eidem prædilectus cum anno 1534., quo Christiernæ Caroli V. Neptis Regis Daniæ Filiz nuptias contraxit, Gazzo, ut refferet *Ant. Campus Hist. lib. 3.*, & post eum Horatius Landus de Sen. Mediol., lib. 4. literas dedit, inter quas, verba præcisa leguntur. *Tenemmo per certo vi debba esser stato gratissimo haver inteso il Matrimonio nostro, perche in ogni tempo siete stato, desideroso dell' honore, commodo, e stabilimento nostro. Così vi ringraziamo, dicendovi che speriamo sotto l'ombra della Cesarea Maestà, mediante etiandio detto Matrimonio le cose nostre, e dello stato nostro debba pigliare miglior forma di quella è stata fino al presente. Dio vi conservi 15. Giugno 1534.* Verum terrenos honores despiciens ad Patriam reversus ordinem Humiliatorum ingreditur, in quo summis ejus animi dotibus, & virtu-

virtutibus annuentibus Præpositi Generalis Ministerium invito animo suscepit, & fertur ad æternos honores evectum fuisse anno 1538.

Hic homo singularis memoratur ab *Ant. Campo Hist. lib. 3. ubi suprâ.*
A Cavitello Annal. anno 1529.

A Lando ubi suprâ.

A Cajetano in carmin. MS.

A Crotto in Oratione funebri Nicolai Lucari.

A Bressiano in Corona Vir. Illustr.

Eod. Anno.

Stephanus Guspertus apud excellentissimum Consilium Francisci Sfortie II. Mediolani Ducis à Secretis, & tanquam Vir in literis eximius commemoratur à *Lud. Cavitello ad annum 1529. in Annual. de eodem Campus in hist. lib. 3. anno 1530.* Obtinuit ab eodem Principe grati animi titulo pro se, suisq; descendentibus Magistratum super viis, & Aggeribus Civitatis, & Provinciæ Cremonensis.

Hic Stephanus cum esset Ducalis Cancellarius tractavit Viglevani tabulas donationis factæ à *Lud. Sfortia Mediol. Duce Beatrici Estensi Uxori suæ anno 1494. die 29. Januarii,* cui ex testibus interfuit *Laur. de Mozaniga Cremon. Ducalis Militiarum Gentium Commissarius Generalis ex relatis à J. C. Sitono in Sylva,* cui tit. *Reges Ital., ac Med. Duces.* Gusbertus etiam à *Franc. II. Sfortia* fuit unâ cum suis posteris immunitate donatus. Privilegium est datum Laude 15. Maii 1528. *ut in registis Archivii G. G. fol. 180.*

MDXXX.

Antonius Maria Zacharias natus septimo, à conceptu, mense anno 1500. Genitoribus Lazaro, & Antonia de Piscarolis patritia nobilitate, seu melius probitate clarissimus, dum Puer esset Patre orbatus in piissimæ Genitricis amplexibus prima Catholice charitatis rudimenta suscepit, hæc nihil suavius habebat, quam unicum filium prædiligere, ut de ipsa dici posset. *Omnis in hoc Pueri caræ stat cura parentis;* sciebat enim filios educandos esse in disciplina, & in correptione Domini; educati siquidem à parentibus per Sanctos, & justos mores boni merito evadent, & quid majus? Antonius Maria puerili illa ætate, ut Gigas, pietatis operibus eruditus seminudo Pauperi ei opem poscenti sericas vestes exaens, elargitur. maximè cursus inditium in divinæ virtutis prodromo, si ut habemus in *Proverb. 20. 11.* ex studiis suis intelligitur Puer. humanioribus literis in Patria non modicè instructus Patavinum Gymnasium adivit non effrænis, ut solent inconsiderati adolescentes, libertate lasciviret, sed ut Deo primum, Philosophiæ postmodum, & medicinæ incumberet, ex quibus assumpta

assumpta laurea anno ætatis suæ undeviginti in Patriam rediit. Verum purgato mentis acumine excogitans melius esse, quàm ægris corporibus pharmaca dubia parare, animæ propriæ saluti consulere, clericatui se totum dedit non absq; theologis studiis, quibus præpollens exclaruit, Sacerdos efficitur, & primum celebranti incruentum sacrificium Angelos, fertur habuisse assistentes. Patriæ tunc ærumnis, & calamitatibus ægrè agitatæ concionibus evangelicis, quas in plenis ædibus S. Geroldi habebat ad populum, ejus virtutum exemplo solabatur, patrimonium pingue in egenos, & miserabiles eleemosynis distribuendo præferens. Patriæ Pater, tali communi omnium concentu appellabatur: Mediolani deindè dum degeret anno 1530., ne jus civilitatis, quo antiquitus ejus familia donata fuerat, deperderet, ob prædia in agro Mediolanensi possessa arctiori necessitudine contracta, cum maximæ probitatis Viris Jacobo Antonio Morigia, & Bartholomeo Ferrario ambobus ibi Patriliis sanctum iniit triumviratum, obtentisque literis ab Apostolica Sede, summum gerente Pontificatum Clemente VII. anno 1533. Regularem Clericorum ordinem sub titulo S. Pauli instituit, addictisq; sibi aliis sociis, eos ad indumentum secularium Clericorum consimile, humiliori quidem, & abjectiori forma admisit, omnia sua bona, & jura Congregationis in ejus exordio cessit, eisq; spoliari voluit, ut verus Christi Pauper efficeretur, & Deum Crucifixum tantumodò quæreret, nam Viscus delectationis terrenæ, volare non patitur, & citius retrahit mentem, si fortè aliquandò sublevetur, Totus, inquam, suæ religioni deditus in missionibus alter Apostolus emicuit, divino sermone potens sacris confessionibus audiendis addictus, jejuniis assiduus, orationibus indefessus, & aliquoperè visus fuit in sublime ferri, ut dictum fuit; in tolerandis injuriis mansuetus, imperio præcipuo, ac potestate in Demones, virginitate, humilitate, patientia, charitate consurgens, nec non spiritu prophetico donatus horam sui sanctissimi obitus prænunciavit die quinta Julii ad meridiem anni 1539. Cremonæ in osculo Domini sequenti ætate annorum novem supra trigessimum, non sine Concivium, ac piissimæ Matris adhuc superstitis lacrymis, & dolore. Hic operarius in Vineâ Domini diligentissimus, Demonum expuglator, & Dominici Cultus reparator ingenti concursu, & Populorum veneratione Mediolanum defertur, post mortem arca lignea inclusus, cum enim certam domum, aut templum, ubi suorum condere posset cadavera haberet, Congregatio, in ædibus Angelicarum Virginum S. Pauli deponitur, & in hanc diem, quo decet, cultu honorifico penès eas servatur, quas ipse, ut preci Ludovicæ de Torellis Vastallæ Comitissæ annueret, instituerat, ad cujus similitudinem Valeria de Alieriis nostræ Urbis Vidua, & Matrona selectissima Antonii Mariæ sanguine juncta, ejusq; pietatis operibus non immemor anno 1548. ædes sanctimonialium S. Marthæ

fundavit, Angelico prænominis eisdem adiecto non ad jaçantiam, verùm ad Angelicos mores, & perfectionem emulandum: Fuit Antonius Maria, ut de eodem prolixè, & erudite scribit *Anacletus Siccus in synopsi Cler. Reg.* iusta corporis statura, habitudine sana, ac vegeta, licèt nervis minus robustus, facie jucunda oblonga potiùs, quàm rotunda, aspectu gravi sanctitudinis speciem præferente, majusculis oculis, ac nonnihil prominentibus, atro supercilio, & capillo, barba densa modicè promissa, colore sublivido. Ejus literaturæ inditia perhibent Epistolæ Divi Pauli quarum studio mirificè delectabatur, ut ipse consimiles Sancti Spiritus ardore repletus exararet, earum exemplaria nonnulla in synopsi leguntur.

Sermonum super Decalogi præceptis Volumen egregium MS. fuisse apud PP. refert idem *Anacletus*, item (*Constitutiones ejus ord.* quas ipse Primus descripsit. *Opusculum* insuper, quod ad proprium usum ex dictis SS. Patrum præsertim conscripserat; post ejus decessum ad Sancti Viri memoriam, & publicam utilitatem typis pluries commissum fuit, ut vidi, Venetiis apud Jo: Baptistam Somasum 1583. Mediolani, apud Jo: Jacobum Cumum 1614., & 1620. & circumfertur hoc titulo.

Detti notabili raccolti da diversi Autori per il R. P. Ant. Maria Zaccaria da Cremona opera divotissima. In Epist. nuncupatoria de Vita Authoris quædam memorabilia habentur, & F. Desiderius Anichinus Veron. in fine Epistolæ ad Lectorem hæc exprimit, *Questo catholico libro è pieno di fiamme divine, perche l'è distruttione delli Heretici, e Vita de Cattolici.*

Lugduni editum fuit anno 1625. gallica lingua versum, cujus Traductor statum Viri Ven. denotat ignorare, cum ex ordine S. Dominici apellet. Romæ ultimo loco, apud Mancinum 1670., impressum, latino idiomate transtulit Jo: Augustinus Gallicius Præpositus Generalis ejusdem Congr. hoc titulo. *Axiomata Sacra Apices Christianæ Perfectionis innuentia*, Indice Ven. Servo Dei Ant. Maria Zacharia Congr. Cler. Reg. S. Pauli Primario Institute; in Epistola Candido Lectori nuncupata plura exprimit laudabilia de tanto Viro.

Ejusdem cum Elogiis meminere Scriptores omnes, qui de rebus Patriæ Scripsere, sed præ ceteris, ut dixi, Concivis noster studiosissimus *Anacletus Siccus Cler. Reg.* ex eadem Congregatione in ejus Libro edito deinceps, & ad complementum redactò per Valerianum Madium ejusdem ordinis Mediol. 1682. cui tit. *De Cleric. Regul. S. Pauli Congregatione, & Parentibus synopsis Hippolytus Maraccius de Fundatoribus Marianis cap. 33.* ubi plura scribens inter alia, quod fuerit Zaccaria egregie laudatus per Seraphinum Firmanum Can. Regul. Lateran. ejusdem Ævi scriptorem celeberrimum, & ejdem coniunctissimum, ut confirmat *Celsus Rosinus in Lyceo Lateran. lib. 16. pag. mibi 223.* at nimia quadam

dam affectione erga proprium institutum, errat quidem, ubi Franciscum Mariam vocat nostrum Zaccariam.

Christophorus Giarda. Novar. Cler. Regul. postremus Castri Episcopus nostri Herois gesta descripsit, ut ex eodem Maraccio, & Museo Novariensi Amici mei eruditissimi Lazari Augustini Cottæ.

Jo: Baptista Fontana de Comit. in Vita Ang. Paulæ Ant. de Nigris pag. 437. refert Epist. Zacchariæ Angelicis Monialibus S. Marthæ Cremonæ directam.

Joannes Cinellus in Bibl. Vol. plus. 12.

Rutil. Benzonus de Jubil. l. 1. cap. 8.

Jo: Petrus Glussianus in Vita S. Caroli lib. 5. cap. 8.

Augustinus Terzagus Med. in Poesi pag. 31.

Augustinus Torriellus, & Jo: Antonius Gabatius Novarienses in MS. & alii plures, quos arduum esset adnumerare.

Hic tamen justa percitus ira reticere haud possum, quin acerrimè non inveham contra deliramenta, quæ fabulosè, seu potiùs maliciosè scriptitavit Hadrianus Damman Gandavensis Author damnatissimus, ut in Indice Librorum vetitorum habetur, in suo opusculo Imperii, ac Sacerdotii ornatus, inscripto, & præcipuè in Commentariolo Sacerdotum post tot Icones reposito, ubi de Institutibus ordinum. iste namq; labiis iniquis, & lingua dolosa figmenta evomit contrà enarratam Vastallæ Comitissam, quæ, ut blaterat, suasu, & Consilio Fratris Baptistæ Cremonensis Dominicani ex Viris pariter, & Fæminis Sacerdotibus instituit Sodalitatem &c. cætera, quæ ponit, referre horresco tanquam impia, scandalosa, & hæreticalia; quicquid sit indigitare studet Institutum factum à Nostro Ven. Ant. Maria, quem, sub anno 1537. F. Baptistam perperam, & historiarum imperitus, appellat.

In Templo Divi Angeli Cremonæ hoc legitur Epitaphium super tumulo, in quo sepultus est Lazarus nostri Ven. Ant. Mariæ genitor.

Sepulcrum Nob. DD. Paschalis, & Lazari Fratrum de Zaccariis, & Heredum suorum Ann. MDIV.

Eod. Anno.

Hieronymus Claravaceus ab oppido insigni Piceleones Cremonensis Oriundus nunquam interituræ memoriæ Vir in pangendis Carminibus verè admirabilis, cujus extant *Fastorum libri XII. Mediolani apud Franciscum, & Simonem Moschenios 1554.*, quos Joannes Jacobus Gabianus Paulo III. Summo Pont. dicavit, & Homobonus Claravaceus Auctoris Nepos direxit Alexandro Farnesio S. Laurentii in Damaso Cardinali, nec non notis Marginalibus, & Indice completissimo opus dictavit.

Pro explanatione operis hic subnectitur Octaviani Vineati Laudensis Ode, quæ Libro ipsi præmittitur.

Roma dum Fastos memorat priores
 Existat mæstas Italiam ruinas ;
 Perditum Vatis medium laboris
 Hoste furenti.

Pontifex nullos referebat annos
 Integri cursus ; varioq; mense
 Tempa fragrantibus reddente thure
 Sacra Deorum.

Jam satis Clio superos rogavit
 Carmine, & mixtis lacrymis Thalia,
 Et satis dulci cythara rogavit
 Pulcher Apollo.

Ut novus Vates oriens Olympo
 Scriberet Fastos latio vagantes,
 Es pios cultus, solidamq; Christi
 Religionem.

Dignus hic tanto superum favore,
 Sive quod Christi fuerit Sacerdos,
 Vel suas promptus celebrare laudes
 Ore profundo.

Laurea donandus erit corona
 Inter omnes Italiae Poetas,
 Non manus doctas metuet subire
 Judice Pæbo.

Tutus ibit Pontificis Phasello
 Per graves vasti Oceani procellas
 Lillius gaudens, velut Argonavis
 Vellere Phryxi.

De eodem Conradus Gesnerus in *Bibl. Instit.*

Jacobus Gaddius Florentinus de *Script. non Ecclesiast. p. p.*

Draudius *Bibl. Classica.*

Laur. Legatus *Mas. Cospiano lib. 2. cap. 1., & alibi.*

Bressianus in opusculo MS. inscripto *Origine di Picighettone* non
 benè Hieronymum vocat de Miravacca.

Eod. Anno.

Otobonus Pozzetus, e Sabloneta Diocesi. Cremon, de quo
 egregiè Constantius Landus Eques, ac Patritius Placentinus,
 Complani Comes, in suis explicationibus in veterum numisma-
 tum Romanorum miscellanea, ubi Castoris, & Pollucis Numisma
 exponit, ità habet: *Ottobonus Pozzetus Sablonetensis à civibus
 meis, ut græcas, & latinas literas publicè profiteatur, superioribus
 annis conductus, manus sibi delatum, & demandatum, insigniter, ac
 præclare obit. Nam in prælectionibus, hortatoriis orationibus, quæ
 scolasticos ad literarum studia animosiores accendant, uti solet stylo,
 & facundia Ciceroniana; vir mehercule ità eruditus, ac facundus,*
 ut

ut dignus sit, quem auctiori salario Civitas Placentina demereatur.
 Docuisse etiam Parmæ scatur ex *Oratione 4. Faballi ad Decuriones*
Cremonenses in controversia Gymnasiarchia.

Eod. Anno.

Melchior Aymus Nicolai F. V. Majoris Mercatelli J. C. Patriciæ Decurio, & celeberrimus in Jure Advocatus Collegium ingressus est die ultimo Maii 1530. cujus plura ad hanc usque diem in legibus Oraacula Venerantur, ejusq; inclytis cœmeribus in Templo Divi Bartholomei marmoreum Mausolæum hac Epigraphe incisum indicat quanti fuesit vivens.

Melchiori Aymo. J. C. Clarissimo,

Qui ob Egregias ejus virtutes, & singularem in Patriam pietatem non minori civibus suis commodo, ac ornamento fuit, quàm Joannes, Balbassar, & M. Antonius ejus majores, qui cum in Jure Civili excelleret sua Utilitatem publicam præferentes nominis sui memoriam reliquerunt. Ludovicus J. C. Vincentius Physicus, Joannes Paulus, & Jo: Baptista Filii Patri Carissimo, & B. M. Mæstiss. PP. Vixit annos LXX. P. M. obiit pridie Idus Septembris MDLXX.

Hoc epitaphium refertur à *Suvertio* in libro, cui tit. *Christiani orbis delitiæ* &c. ubi de Cremona.

De eod. *Ant. Campus lib. 3.*

Cavitellus in Annal.

Bressian. in Coll. J. C.

Laudatur à *Petro Peçorelo J. C. in adnotationibus ad statuta Buxeti in Rubr. 43.*

Eod. Anno.

Collatina Treccha illustris ejus ævi Matrona, Locum habet cum cæteris Nobilibus Fæminis, de quibus suo loco, quarum *Epistolas excusas Venetiis dedit Folitus anno 1548. occurrit namq; pag. 126. Collatinæ Trecchæ.*
Ad Cleopatram Cottam Epistola.

Eod. Anno.

Philippus de Nicolis Francisci Filius ex oppido Castrileonis. eloquentia summa, & poesi præclarus, ex Ven. Coll. Notariorum Cremonæ à Secretis Andreæ Burgi Castrileonis Comitum, & exindè Inviçtiss. Caroli V. coram quo, ac Clemente VII. Sum. Pont. nec non S. R. E. Cardinal. aliisq; Prælatis, & Principibus, in Ecclesia S. Petronii Bononiæ congregatis die 24. Febr. 1530. elegantissimam habuit latino sermone Orationem maxima omnium adstantium admiratione, aliaq; semper summa fide, & diligentia laudabiliter gessit.

De laudibus Caroli V. carmina plura composuit malo quidem suo fato

fato, humore melancholico nimium correptus occubuit die 7. Julii 1564. sepultus in Ecclesia S. Augustini recensetur latissime à *Clemente Flamenio in Castellonea pag. 130., 31. ubi ponit Elogium. Cavitellus de eodem in Annal. ad annum 1565.*

Alex. Lamus Cant. 3. pag. 63.

Franciscus Bressianus in Coll. Notar.

Hieronymus Perbonus Marchio Incisa Oviliarum Dominus, & Sen. Mediol. in libro 4. Epist. Ovili. scribit inter cætera.

Philippo Nicolæ Præstantissimo, & facundissimo à Secretis Serenissimi Caroli V. Imp. Tu quoque operi nostro nostræ amicitie aggregaris Philippe Nicola mi suavissime, cujus mecum benevolentia capta est imperante Mediolani Magnanimitate liberalissimi Maximiliani Ducis, quæ accepit incrementum, dum in Germania essemus pro nostra constanti fide, & candida participes exilii Francisci II. &c. sic redi ergo ad Cæsarem, ut ejus gesta eleganti stylo adiuves, & tibi, & amicis tuis prodesse possis.

Apud *Bandellum* in suis notissimis *Fabellis* una perquam nobilis legitur de nostro Nicola, cujus quidem antiquum manuscriptum est penès me.

Ipsam Nicolam fuisse pariter à Secretis Francisci II. Med. Ducis, à quo fuit immunitate donatum constat ex diplomate, quod in *Regestis Archivii Cremonæ* legitur lib. H. H. fol. 80. ann. 1531., & sequ. hujus exempli.

” **F**RANCISCUS II. Mediolani Dux &c. Cum per se boni
 ” Principis sit multis benefacere, & illis præcipuè, quorum
 ” virtus, ac Industria id postulare videtur, tum verò maximè,
 ” cum singularis fides, & merita aliqua accedunt, neque nobis
 ” ignotum sit, quanto studio se se semper præstiterit, ergà nos,
 ” resque nostras Egr. nobis dilectus Philippus Nicola, Cæsareus,
 ” Notterq; Secretarius, & præsertim dum ille Cæsari ipsi Augusto
 ” Carolo Domino nostro operam daret, ac præter alia, quæ ipse à
 ” nobis tulit, Beneficentiæ signa, novo eum volentes munere
 ” decorare; Tenore præsentium ex certa nostri scientia, motuque
 ” proprio, ac de potestatis plenitudine etiam absolutè, ac omnibus
 ” aliàs modo, via, Jure causa, & forma, quibus validiùs possumus,
 ” ipsum Philippum, ejusq; filios, & descendentes masculos, legi-
 ” timos, & de legitimo Matrimonio natos, & procreandos in infi-
 ” nitum, cum omnibus eorum domibus, prædiis, & bonis tam
 ” rusticis, quàm Urbanis, quæ in præsentem habet, ac in posterum
 ” habebit, vel habebunt, cumq; omnibus ejus, & eorum Colonis,
 ” Laboratoribus, Partiaris, Fictabilibus, & Abraciantibus, ac
 ” omnibus, & quibuscumq; Datis, pedagogis, imbotaturis, taxis,
 ” taleis, seu talionibus, subsidiis, & aliis quibuslibet oneribus, &
 ” gravaminibus extraordinariis, realibus, personalibus, atq; mix-
 ” tis hæcenus impositis, & de cæterò quomodolibet imponendis,
 ” per nos, seu Agentes pro Camera nostra, seu per aliqua commu-
 ” nia,

„ nia, ad requisitionem, seu Beneficium nostrum, nostrorumque
 „ Successorum, qualiacumq; sint, & quovis nomine nuncupentur,
 „ immunes, liberos, & exemptos facimus, & creamus, volentes
 „ ut omni alio Jure, & privilegio fruantur, quò cæteri, qui à nobis
 „ hætenùs Immunitates habuerunt similes, frui quocumq; modo
 „ soliti sunt, aut debent, mandantes omnibus, & singulis Magi-
 „ stratibus ordinariis, & extraordinariis, Prætoribus, Referenda-
 „ riis, Præsidentibus, Consulibus, Communibus, & Hominibus
 „ Subditis nostris, quibus spectaverit, ac eorum Executoribus
 „ præsentibus, vel futuris, quatenùs has nostras ad verbum Immu-
 „ nitatis literas observent, & observari inviolabiliter faciant, non
 „ obstantibus aliquibus legibus, statutis, provisionibus, ordinibus,
 „ consuetudinibus, & decretis in contrarium disponentibus. Qui-
 „ bus omnibus, & singulis in hac dumtaxat parte, ex eadem certa
 „ nostri scientia, motuq; proprio, & de eadem potestatis nostræ
 „ plenitudine derogamus, & derogatum esse volumus, etiam si
 „ talia forent, quæ derogationem, seu mentionem magis specialem
 „ requirerent, oneribus tamen salis, taxis Equorum, & Datis
 „ nostris ordinariis nobis, & Cameræ nostræ reservatis, & semper
 „ exceptis. In quorum fidem præsentem manu nostra subscriptas
 „ fieri, & registrari, nostroque Sigillo muniri jussimus. Dat. Me-
 „ diolani die vigesima Junii MDXXXI.

Sign. FRANCISCUS.

Subscr. Bartholomeus Rozzonus.

Eod. Anno.

JO: Andreas Milius J. C. in omni scientiarum genere elegans, & perhumanus ex Fiscalibus totius Mediolanensis ditionis tempore Maximiliani Sfortiæ Mediol. Ducis quantum in legibus præstiterit dilucet ex operibus.

De Feudorum juribus lib. 3.

De Jure Emphyteutico lib. 3.

Ad Divi Dominici in Sacello S.^{mo} Dei Nomini dicato insculptum ejus tumulo habetur hæc Epigraphe.

Sepulchrum Nob., ac Præstantissimi Jur. Cons. D. Jo: Andrea Milii, ejusque Heredum, qui obiit die iv. Mensis Octobris MDXXXIII.

MDXXXI.

Benedictus Lampridius nuncupatus, at verò Cognomento Alpheus, seu Alphenus in imitando Pindaro Græcorum Lyricorum Corypheo contra Horatii sententiam lib. 4. Ode 2. Icarium nihil habuit præter volatus sublimitatem. Primus enim Thebanos modos in Latium induxit; Primus Pindaricis numeris Latinas aures affuefecit; Græci quippè sermonis peritissimus quo,
&

& Varia cecinit . Odas Metropindaricas primus latinè modulatus est, & tanta quidem cum majestate, ut à nemine superandum credam, quod eò libentiùs affirmandum fuit, quò minùs ab hoc abhorruit rigidus Poetarum censor *Gyraldus*, qui durus in aliorum commendatione de Lampridio scribere non dubitavit. *Benedictus Lampridius Cremonensis non Epigrammatum modo, sed Lyricos versus facit, quibus in primis Pindarum cum inventione, tum phrasi emulari nititur. Idem & Græca aggressus est, dignus certè vel tantò ausu, à quo nos deterret Horatius, commendari.* Cum quo, & *Jovius* in Elogiis, quanquam difficilimus Laudator, Lampridii Odas emulatione Pindarica eruditas, & graves confessus est. Hinc ridere est insulsum *Honorii Dominici Caramella* de Alpheo iudicium, quo Midam verè se exhibuit in Apollineis Lampridii cantibus expendendis, dum tot summæ doctrinæ viris, ut infra etiam demonstrabimus, Benedictum celebrantibus unus contradicere ausus est in suo Poetarum (ut ipse vocat) Musæo, in quo eas Lampridii Odas, quas Pindarico, & Horatiano metro conscriptas legit in deliciis Italorum Poetarum ab Ranutio Gherio, seu melius, Jano Grutero collectarum, nec Pindarum, nec Horatium redolere inficiatur, inquiens, seu potius blaterans.

*Pindarus hic meus est; meus inquit Flaccus, uterq;
Sed sileat, Vates nullius iste fuit.*

Quod tamen ex livore, si non ex ineptia scriptum deprehendere est ipsius memorati *Lilii Gyraldi* sententia, qua Lampridium nedum ab se verum, & ab aliis, qui non livore tument, plurimi factum asserit etiam in *Pœmatio de direptione Urbana* ex his

*Nec tu Lampridi, jam tot mihi note per annos,
Defueris, fidibus Grays, fidibusq; latinis
Qui canes Aonium Romana per oppida carmen.*

Acceptissimus Leoni X., de quo est Ode 19.; ejus liberalitatem ultimis Pontificatus annis expertus est, politioem literaturam Romæ professus quoadusque desiderato Mæcenate maximo cum ipso deficiente Musarum fulcimine à Quirinali Græcorum Adolescentium gymnasium, cui post Lascaris obitum præfectus fuerat, Patavium se contulit, ubi per annos docuit; honestiori mox stipendio Mantuam accitus à Federico Gonzaga Duce, ut Franciscum, & Ludovicum ejus Filios elegantioribus disciplinis imbueret. sed eo munere suscepto grati Principis munificentia vix effici cæpit, cum adhuc vegeta ætate lateris dolore correptus è vivis migravit maximo sui desiderio relicto. Vigiliarum autem ejus quotquot ipse posteris permisit superfuerunt.

Ode Metropindaricæ latinæ 24.

Ode Horatiana 7.

Epistola Hexametris exarata 3.

Epigrammata Pbalæcia 5.

Hæc omnia carmina collegit *Lud. Dalcus*, & cum nonnullis *Jo: Baptistæ*

sista Amalthei carminibus. dicatis Comiti Collatino de Collalto edi curavit Venetiis apud Gabrielem Jolium de Ferrariis 1550. horum exemplar, quod rarum est, mihi humanissime fuit elargitus D. Joseph Caraffinus Academiae Animosorum Cremonensium Princeps emeritissimus hoc anno 1691. extant prætereà.

Græca, & Latina carmina in Mortem Celsi Archelai Melini excusa Romæ cum collectaneis Amicorum Melini typis Mazochianis. Gratulatorium carmen ad Paulum III. Pontificem creatum, ut innuit in Epist. 1. ad Latinum Jovenalem.

Prodigiola non tantum eruditione, ut vidimus, inclaruit antea Poeta, quem & morum candor, & suavitas longè amabilem faciebat, ut non credam mecastor, quæ de Lampridio protulit Jovius in Elog. enuntiato scilicet ipsum *majore questu, quàm gloria Patavii literas docuisse, & fuisse contumaci ingenio* &c., quamobrem *Comis Lampridius, facetulusq;* à Pierio Valeriano vocatur in carminibus ad Sodales Patavii Philosophantes, & magnam Nobilium amicorum vim sibi comparavit; inter quos præstabant Petrus Bembus Card. Matthæus Gibertus Ep. Veronensis, Latinus Jovenalis, & Petrus Melinus Romani, Paulus Bombasius, & Lud. Beccadellus Bononienses, Ant. Thebaldeus Ferrariensis, Petrus Curtius Carpinetanus, Lazarus Bonamicus Bassanensis, Bernardinus Trebatius Vicentinus, Joannes Rufus Foroliviensis trium Sum. PP. Leonis, Julii, & Adriani à Secretis, Janus Lascaris, Balthassar Castalio, & alii; ex quibus Bembus Thebaldeus, Lascaris, Bonamicus, & Castalio, ut animadvertere fuit, par pari retulere Lampridio nobilibus encomiis ipsum celebrantes.

Franciscus Suvertius in lib. cui tit. Selectæ orbis delitiæ, affert inscriptionem ejus tumulo appositam in Templo S. Andreae Urbis Mantuæ.

Lampridiam carum Musis hic Mantua servat.

quod Miræi dicitur carmen, verum cum Mantuæ adessem anno 1688. præmissis quam plurimis diligentibus in dicta Eccl. sedulæ meæ curiositati complatete non potui.

Ranutius Gberus, ut diximus, vulgavit ann. 1608. carmina plurimorum Poetarum Italicorum duobus codicibus distributa, quibus tit. Delitiæ C. C. Ital. Poetarum &c., & in primo Cod. Lyrica multa refert Lampridii nostri, in quibus laudatur à Celio Calcagnino, à Fausto Sabæo magnæ famæ Poetis.

Item in Phragine Poetarum Leopoldarii à Quercu.

In Matthæi Toscani libro Carm. Illustr. Poet. Italicorum tom. 1. à pag. 84. usq; ad 102.

Ant. Possevinus in Bibliotheca Selecta de Poesi, & Pictura lib. 17. recenset Joannis, Cottæ, Lampridii, Sadoleti & aliarum Miscellaneorum Librum unum.

In libro inscripto italicè Lettere scritte da diversi Prencipi, e Letterati al Card. Bembo lib. 3. Lampridii Epist. legatur.

Tom. II.

N

Jos

Jo. Baptista Laurus in Epist. directa *Jo. Barclajo* anteposita Poematis *Maffei Barberini Card.*, qui fuit Pont. Max. *Ubanus VIII.* nomine assumpto, deprimit quodammodo nostrum *Lamprid.*, ut magis Barberinum extollat.

Eundem laudant innumeri, & singillatim *Card. Sadoletus* in Epist. lib. 2. ad *Card. Bembum.* *Hier. Niger.* in iisdem Epist. lib. 8. ad *Card. Sadoletum.* *Andreas Duiditius Sbardellatus Ep. Tininiensis* in Vita *Card. Reginaldi Poli, Mirtaus, M. Ant. Flaminius, Latomus,* ut in Elog. *Jovii.* *Hieronymus Britonius* in *Lyricis Ital.* pag. mihi 143. Edit. Venet. 1531. *Joannes Planerius e Quintiano* in Epist. Moral. lib. 1. Ep. 4. *Jac. Phil. Thomasin. Illustr. Vir. vit.* ubi de *Baptista, & Gregorio Casalibus.* *Gesnerus* in *Bibl. Instit. Vida* in orat. *Bernardinus Daniellus* lib. 1. *Poetica.* *Gaddius de script. non Eccles.* p. 1. fol. 269., & p. 2. fol. 272. qui in duos dividit ipsum *Lampridium*, & cognomen nomini anteposit. *Legatus* in *Musæo.* *Cosp. Hofmannus* in *Lexico. Laur. Crassus* in *hist. Græcorum Poetarum.* *Jo. Maria Toscanus* in *Peplo Italie* lib. 2.

MDXXXII.

Jacobus Gadius Nobilissimæ Communitatis Cremonæ scriba, historiarum eruditissimus, nec non Musarum, hetrusca, & latina lingua expertissimus Alumnus librum in 4. composuit, cui tit. fecit
*Extractio multarum historiarum, & Chronicorum, plurimorumq;
Gestorum Descriptio &c.*

servatur MS. penès me, sed alieno cognomine in initio rubricatus, cum in progressu lecturæ pluries constet libri ejusdem *Jacobum Gadium* verum fuisse Auctorem, replicando sæpè hæc verba, *Ego Jacobus Gadius &c.*, quæ ædepol non rectè perspecta fuere ab illo, qui cognomen *Gadii* in aliud mutavit. hæc dicta sint pro veritate, cui præ cæteris Historici insistere debent.

Memoratur à *Francisco Zava* in Epist. Famil. lib. 3. dum scribit alteri Jacobo.

Antonius Campus, & Peregrinus Merula Historici nostri à fronte hujus libri decepti Auctorem proprium debita laude spoliarunt, ac plagiario detulerunt honores; liber hic est chronologicè dispositus, & circa nonnullas Cremonæ antiquitates allegat *Chronicum Sicardi* Episcopi nostri, quem de *Casalaschis* appellat; verum inter cætera, quæ refert, planè mihi curiosus videtur contractus iste venditionis antiquis Romanorum Temporibus initus, quem eruditionis gratia hic appono.

” **P**ascutius Culita Pascutii Culitz F. Sarnensis Sarcularius cum
” *Pignatia Nigella*, quæ Viro suo nunc hic adest, & suo in Uxo-
” ris nomine vendidit *Segnitio Funestillo Acerrano* viatori, qui
” ipsius sibi emit, liberis, nepotibus, pronepotibusq; suis cum omni
” posteritate domunculam. Sita est Sarnensi in suburbio secun-
” dum flumen *tribulas*, ac vicinos bonos habet *Pilucicum* *Rasil-*
lum

lum Cocleatium Surrionem. Item quę Lardatium Fabaconem.
 Proba est domuncula, tota proba contignatio, probus paries,
 tectum ipsum probę canteriatum adserulatumque quernisetiam
 scandulis, averunconis fabri. Proba cisterna sine ullo saliculi vi-
 tio, aut latrinę servitute; fundamenta benę facta, volutabrum
 lutulentum, in quo vicinę totius sordes desideant; harula ad
 Solem meridianum exposita, firmiterque quaternata: Unciolę
 tres pertium. Tu Pascuti accepisse argentum omne perpensum
 probe, & enumeratum fateris. Tibi verò Segniti ea domuncula
 solemniter est à Pascutio evincunda ab ipsis etiam funda-
 mentis, tota cum tecto adseribus, Canteriis, Claviculis, scalis,
 foribus, culmę, volutabriq; decursibus ab infimo solo ad usque
 cęli subselium cum ipso etiam cęlo, cumque terrę imis, atq;
 perimis, infernisq; Sistes autem in omni foro, & causa festis, per-
 festisq; festis, infestisq; diebus Segnitio, ac Segnitii posteris, pro
 quo pręstando prędia, suppellectilemq; suam, & cum ea bacem
 cofinum viscum, ac retę triplumbatum obligatum obligat seque
 statuat in prętorio ad Judicem. Tu Pascuti illum fuste inve-
 stito. Tu Segniti fustem ipsum manu capito hecce uti vera
 sunt sciens volensq; sue spontis atq; ex convento utq; inter viros
 bonos decet uterq; agitis meque ut scribam rogatis Jureq; juran-
 do cuncta hęc confirmatis. Testes adsunt de more adciti, rogatiq;
 juri utiq; probi Platus Lucusta Fesulanus Casellio, Albanus, Li-
 cida Albutius Fregellanus. hecce sicce convenere hisce verbis,
 hisce conditionibus, acta & transacta sunt hisce adsentiente
 Uxore Pignatia, ut par est Viros bonos, bene agier Cal. Quin-
 tilib. Præt. Balbo.

Bebius Porca.

Inter alia notabilia refert Invicissimum Carolum V. Romanorum
 Imperatorem ter adfuisse Cremonę, & in Œdibus Nobilium de
 Trecchis in Vicinia S. Agathę semper magnificę receptum, &
 scilicet hoc anno 1532. die Mercurii quinta Martii 1541. die Jovis
 18. Augusti, ut de Civitate possessionem ipse caperet, ac denique
 die Jovis 14. Junii anni 1543.

Et cum hic de illo Augustis. Imperatore sermo contigerit, ut more
 meo pandam Archivii nostri ad perennem Cremonensium glo-
 riam monumenta, & scilicet ex archetypo depromptam Episto-
 lam, quam Carolus Cremonensibus scripsit post Mortem Fran-
 cisci II. Sfortię postremi Ducis Mediolani subnecto.

Carolus Divina favente Clementia Romanorum Imperator Augustus.

SP^{les}, Fideles, Dilecti. Accepta Ill^{ris} Ducis Mediolani Princi-
 pis, & Consanguinei Nostri Carissimi morte, non sine Magna
 Animi molestia, & ob singularem, qua ipsum prosequeremur,
 benevolentiam, & ob affinitatem, quę Nobis erat conjunctus,
 prę ea cura, quam de istius Status Commodo, quiete, & Securi-
 tate

» tate gessimus in omnibus ejus bonum concernentibus, provideri
 » jussimus, pro ut ab Ill.^{ri} Principe Ascùli Antonio de Leyva, cui
 » scribimus ut nostro Nomine, & vobis exponat, estis accepturi.
 » Vos Majorem in modum hortamur, ut verbis ipsius fide habita,
 » quæ ad hunc finem injunxerit, exequi velitis prò comperto haben-
 » tes id esse, quod Status istius quieti, & utilitati conducit, Nosq;
 » semper curaturos, quæ communi ipsius, ac Subditorum benefi-
 » cio, & vestro privato commodo expedire intelligemus, sicuti
 » hæc latius ab ipso Ill.^{ri} Principe accipietis. Dat. Castro Villarii
 » die 10. mensis Novembris 1535. Anno &c.

Signat. CAROLUS.

In Calce Yaques &c.

*A Tergo Nobilibus, Nostri de Imperio Sacro Fidelibus, dilectis De-
 putatis Cremonæ.*

MDXXXII.

Bernardinus Cremonensis à Patria vocatus Ord. Min. S. Francisci
 magnus Theologus post regimen Conventus Almæ Urbis à
 Clemente VII. Pont. Max. die 10. Julii fit Episcopus Beritensis
 inter Maronitas Insulæ Cypri sine præjudicio Episcopi Nicosiæ,
 ut è schedulis concistorialibus mihi indicavit Eruditissimus P.
Franchinus Mutin. non verò Archiepiscopus Berysen. in Armenia
 factus Suffraganeus Majoricentis, ut *Vuadingus in Annal.* & cum
 eo *Haroldus in Epitome &c.*

Jos. Bressianus in Res., & Viol. eundem vocat è sua familia.

Eod. Anno.

Carolus Alfenus reliquit monumenta quædam Historica, quæ
 à *Francisco Bressiano in Historia Genealogica Familia Bressiana*
Cremon: pag. 123., & 24. citantur sub hac Epigraphe.

*Memorie di Carlo Alfeni nella nomina de veneti Paggi, che furono
 destinati per l'entrata in Cremona di Lodovico Rè di Francia.*

Eod. Ann. XXXII.

Marcus Hieronymus Vida, de quo antequam progrediar,
 præmittere liceat, quæ de Tanto Viro scribit *Celsus Reginus*
*in Lyceo Lateran. lib. 11. Eximium meritò letari potes inclyta Cre-
 mona Insubrum Civitas perquam egregia, ex te progenitum, in teque
 una diu educatum M.H. Vidam, hoc est post Principem Virgilium latini
 idiomatis Poetarum omnium ter maximum. Quamvis enim Civium, &
 præsentium, & exactorum Eminentissima farragine fecunda apprens
 omnium artium Pacis, Belliq; excellentèr pertractatarum, nomine
 uno tamen Vida Te ipsa major indicaris. Anno ab enixa Deipara
 1470: Vida inquam, natus est. Parentes illi Gelelmus, & Leona
 Olsafalia in Vicinia S. Leonardi, quem in somniis, ut fertur, non
 adhuc editum, tamquam Cigni pullum in gremio sibi plumescere
 vide.*

viderunt, & alis acceptis in altum volantem suavissimos cantus depromere. Nobili ex Gente ortus, nam Bonvesinus Vida, jam diu ab anno 1166. fuerat ex Consulibus Populi Cremonensis. Opes Domesticæ, tunc ex antiquo splendore ad tenuitatem redactæ. Mira quædam, & Egregia virtutis indoles, vel in puero enituit, quæ, ut bonarum artium studiis excoleretur, Patriæ primum in doctissima Nicolai Lucari palestra, & varias in Urbes missus fuit à Patre, ubi Oratoriæ, Poeticæ, Philosophiæ, ac Theologiæ quantum navaverit operam, celeberrima ipsius scripta satis indicant, Hisce præclaris disciplinarum ornamentis, & poetica in primis facultate id est assecutus, ut Leo X. Pont. Max. summa autoritate, summo judicio, cum ad se à Lascare Legato Regio allatum Vidæ Carmen, quo Ludicrum Scacchiæ prælium describitur, accuratè lectitasset, hominis ingenio, & scribendi tum facilitate, tum dignitate allectus persanctè affirmavit, hunc illum esse, quem summis votis diu expetivisset, cujus sublimi, & eleganti stylo Christi res gestæ miræ, & insignes à nonnullis jam tentatæ, sed parum luculentè expressæ, carmine celebrari possent, easque, ut versibus attingeret, atq; inchoaret, hortatu suo perfecit. Id cantat sequens protestatio Christiadi anteposita. *Quisquis es, Autor te admonitum vult, se non laudis ergò opus aded periculosum cupide aggressum, verum ei honestis propositis præmiis à duobus Sum. Pont. demandatum scito Leone X. prius, mox Clemente VII. ambobus ex Etruscorum Medycum clarissima familia, cujus liberalitati, atq; industriæ hæc aras literas, ac bonas artes, quæ planè extinctæ erant, excitatas, atq; reviviscentes debet. Id volebam nescius ne esses.* Legit Christiadem Clemens VII. paulò post secutus, qui à tanto Patruale, cæterisq; Majoribus suis in eliciendis optimis ingeniis sua liberalitate, remunerandisq; quàm simillimo munere de re literaria optimè merentibus nihil degeneravit, in Antistitum numerum Poetam nostrum inauguravit, & Albæ Ligurum Episcopum declaravit, electum quidem à Paulò III., dum ageret ætatis suæ annum sexagesimum secundum.

Anno 1549. post obitum Benedicti Accolti S. R. E. Card. Episcopi Cremonensis idem Paulus III. ad insignem Patriæ Præsulatum Vidam promovisset, nisi ad paucos dies ipse S. P. è vita decessisset. Constat sanè ex régestis Archivii Patriæ Vidam nostrum à Cathedralis Capitulo in Episcopum Cremonæ fuisse electum. die namq; Jovis 14. Novembris coram Decurionibus Congregatis per R. R. Hieronymum de Pinzonibus, Hieronymum Amidanum, & Federicum Marianum Canonicos inter alia fuit expositum.

Die hesternæ præfatum Collegium, seu Capitulum ut opportunè provideret de persona idonea ad dictum Episcopatum congregatis legitime ipsis R. R. DD. Canonicis cum diligenter excussionem fecisset de omnibus personis ipsius Civitatis idoneis ad illam dignitatem, & qui residere vellet, & posset præsentialiter in dicto Episcopatu nullum magis idoneum

invoc-

invenisse, quam M. R. D. Hieronymum Vidam ejusdem item Collegii Concanonicum, quippe qui omni virtutum genere, & divini cultus observantia egregie præstat, aded ut etiam longè major ei dignitas convenire possit, propterea unanimiter omnes ipsum M. R. D. Hieronymum Vidam in Episcopum Civitatis Cremonæ omni meliori modo elegisse, & seò postulavisse &c.

Ejus elegantes libros honoris, dignitatisq; gratia Bononiæ in publico Archigymnasio facta fuit legendi facultas, quive ejus nominis inscriptione fuerunt divulgati: Una cum omni virtutum genere ornatissimis Cardinalibus Reginaldo Polo, Joanne Maria de Monte, & Marcello Corvino Pontificiis Legatis Tridentum missus fuit, ut conjuncta fermè cum ipsis autoritate Judex, ac disceptator communi Christianorum consilio præset, & omnem penè Germanorum nationem Lutherana peste afflatam sanitati redderet. quos quidem honores, ac Magistratus oblatos accepit, ut Consanguineis, quorum erat amantissimus, rem gratam faceret, ipse alioquin sua sorte contentus, nullisque avaritiæ, neque invidiæ, neque ambitionis stimulis coactus. Pietate in Deum præcipuè, ejusq; honoris augendi, & celebrandi ardore claudit, quod & sacra illius carmina testantur. Albæ Pontifex postquam renuntiatus fuit à comissa sibi Urbe nunquam absuit, præterquam turbatis illis temporibus, quibus Franciscum Primum Galliarum Regem inter, & Carolum Cæsarem fædissimum bellum exarsit, tunc verò longiùs abesse maluit eò scilicet consilio, quod in suis ipse de Reip. dignitate dialogis ad Reginaldum Polum Card. in princ. lib. 1. loquitur, ut Pontificiæ dignitati consuleret, quæ in hujusmodi rerum perturbatione ob effrænatam Militum licentiam turpissimo cuiq; capiti ludibrio esse solet, imò quod silentio non est prætereundum, dum Gallus, qui Mediolano, inhiabat, Albam, Clarascumq; quæ à Cæsarianis tenebantur, tentavit per industriam capere, missisq; per noctem ab Augusta Taurinorum tot cohortibus, quot judicabat satis fore ad eam rem patrandam, bipartito Exercitu sine difficultate Clarascum cæpit, perterritis repentino tumultu Cæsarianis Militibus Albam quoq; deventum erat, jamq; Gallicanæ cohortes Duce Joanne Ant. Benevellano, superata fossa, admotisq; scalis muros ascenderant, aliqui etiam ingressi erant Urbem, Cæsarianis Militibus, qui in præsidio collocati fuerant, cedentibus, Arcemq; & tutiora loca Urbis propere petentibus, nisi obstitisset (ut loquitur ipse in Orationibus) insignis fides, & memoranda animi fortitudo Vidæ Cremonensis Sacerdotis, atq; in ea Civitate Sacerdotum Principis, & Sacrorum Antistitis, qui auditu tumultu, cognitoque periculo, abjecta Pontificia persona, sumptoq; sago populum sibi incredibili benevolentia devinctum armavit, factoque agmine ad semicaptæ Urbis locum properavit, hostes, qui ingressi fuerant, cæpit, qui murum ascenderant eos dejecit; deturbavitq; in fossam præcipites, cæteri verò omnes

omnes fugæ consilium projectis omnibus cæperunt, relictisq; scallis, sudibus, ferreis harpagonibus, cæterisq; bellicis instrumentis, in fugam turpiter conversi sunt. sic ab omni cædis periculo, vastationisq; metu Urbem virtute sua liberavit. Templâ cælitibus quamplurima posuit, ornavit, instauravitq; Ticenghi in nostri Agri pago ædem D. Andreæ labentem, cujus erat Rector, reædificavit. Paderni etiam in eodem agro aras D. Dalmatio construxit, ubi rexit Archipresbyteratum, Præposituras utiq; obtinuit Monticelli ultrâ Padum tunc Diœcesis Cremon. ac Solaroli de Monestirolo, ut ajunt, ubi Templum D. Paulo sacrum ædificavit, Cremonæ Divæ Margaritæ sanum, senio jam confectus elegantissimè restauravit, auxitq; picturis egregiis. Albæ in majori Templo organum condidit, & D. Cassiano in Albeni Agro Ecclesiam instruxit. Divis etiam Augustino, ejusq; Genitrici Monicæ Ædem, & Altaria erexisse videtur, ut ex Hymno, quod fortè præstitit, dum Mantuæ inter Canonicos Regulares Congr. S. Marci, quorum Prioratum S. Pelagiæ in Suburbis Cremonæ obtinuerat, nunc Seminario Clericorum unitus, vel Ticini inter Canon. Lateranenses commoraretur, quorum Institutum annos quatuordecim professus est. Beneficiis acceptis perquam gratissimus Mediceorum laudes, à quibus, ut vidimus, Nobili Sacerdotio, opibusque honestatus fuit, identidem suis in libris inservit. Liberalis in eos præsertim, quos premeret paupertas, quotidie campani æris sonitu suas ad Ædes, optimarum etiam artium domicilium, accitos egenos pascebat, antequam mensæ ipse accumberet, ad quam semel singulo quoque die cibo, potuq; exiguo contentus accedebat. Joannis Matthæi Giberti Veronensis Episcopi, ac Scipionis Vegii Laudensis Medici, & Philosophi præstantissimi potissimum necessitudine usus est familiarissimè. Obiit piè, feliciterque Albæ anno post Christum natum 1566. cum ætatis suæ annum ageret sextum supra nonagesimum sepultus in Majori Templo, pauperibus amisso Patri optimo amara lachrymarum vi parentantibus; paucos etiam post dies suos Patria dolores expressit in solemnioribus exequiis Tanto Viro ære publico celebratis. Fuit grandi statura, ac sublimi vultu gravitatis plenissimo, & ad captandam venerationem, terroremq; facto, facie terti, in totum Virgilio simili, ut notat *Gyraldus in Dialogis*, breviori collo, pulcherrimo capite, promissiori, ac spissa barba, oculis magnis, magnisq; superciliis. Plura ædidit Opera sæpe sæpius recusa, & numeris juncta, quo scribendi genere Antiquos tum Græcos, tum Latinos superavit, hæc sunt

Hymni de rebus divinis.

Christiados libri sex.

De Arte Poetica lib. tres.

De Bombyce lib. duo.

Scacchia lib. 1.

Bucolica; Eclogæ. 3.

Car.

Carmina diverſi generis, quæ ante editionem Lugduni per Seb. Gryphium 1554. vulgata non erant.

Carmen Paſtorale, in quo deploratur Mors Julii II. Pont. M.

Quercens inſcriptum. Interloquutores Myrtilus, Coryletus, & Vitifcus &c.

Egloga, cui tit. *Aphatarques* cum aliis Vidæ Carminibus edidit Claud. Verterius Pariſiis apud Mathurinum Prævoſt. 1581.

Soluta Oratione extant.

Cremonenſium Orationes III. Adverſus Papienſes in Controverſia Principatus Cremonæ apud Vin. Comitem 1550. quæ recuſæ fuerunt Pariſiis 1562. ſtudio Jacobi Ant. Bevilaquæ Cremon.

Dialogi de Reipublicè dignitate, ſeu Civilis Societatis ad Reginaldum Polum Cardinalem lib. 2. Ibidem 1556.

Conſtitutiones Synodales Civitati Albæ, ac Diœceſi præſcriptæ. Ibidem 1562.

Epiftola M. Ant. Cuccho J. U. D. Int. Kal. Septembris Cremonæ 1563. præ institutionibus juris Canonici Papiæ apud Hier. Bartolum, & Conſtantin. Sociorum 1565. item

Epiftola Nicolao Gallinæ Fiſci Papiæ Adv. Cremonæ 3. No. Junias 1556. quæ inter carmina ejusdem Gallinæ Mantuani J. C. Cremonæ excuſa 1563. per Vinc. Conſtantum habetur.

Dicitur etiam ſcripſiſſe, licet non ediderit.

De Arte Oratoria Tractatum ſubtiliſſimum, &

Paraphraſim in omnes Evangelii Scriptores ad Delphinum Francia Regis Filium, & hæc ſunt, ut reor, quæ ad Chriſti rem ſpectantia ſoluta oratione conſcripſiſſe innuit, eaq; in lucem editurum, ut in fine Voluminis ſuorum Carminum; verum titulos, & opera non exprimit.

De Magiſtratu lib. 1. ut teſtatur *Poſſevinus*, qui & alterius Hieronymi Vidæ Juſtinopolitani opera refert.

Inter Inſcriptiones funebri pegmati appoſitæ, dum eidem in Cathedrali Cremonæ publicè parentabatur, hæc legebantur.

M. Hier. Vidæ Albæ Epifcopo,

Quem probè omnes norunt.

Civitas Cremona decreto ſepulchro ſumptu pub. Civit. Qui de Univerſa Civitate B. M. eſt, parentavit V. A. N.

Qui cum quidquid in Egregium hominem laudis dici poteſt, in eum beneficio nature fuerit collatum, immortalitate erat dignus, niſi nature communis conditio obſtitiffet. Vivit tamen adhuc apud nos, vivitq; æternum ad poſteros benef. jucundiſs., ac perpetua recordatione.

Qui omnibus ergà gregem ſibi comiſſum officiis functus piet. charit. fide, conſt. præclarus omnibus carus, nemini noxius à nobis diſceſſit. ſuo magis, quam aliorum tempore.

Qui non ſolum piè, & ſanctè Deum coluit, ſed ità etiam cecinit, ut in Cælo locum, ubi beatus ævo ſempiterno fruatur, & in terris æternam ſibi gloriam maximo omnium mortalium fructu comparavit. Obiit anno MDLXVI. xxii. Septembris.

Extant

Extant numismata cum Icone ex una parte, & nomine Vidæ Hieronymus Vida, ex alia verò Pegasus cum epigr. *Quos amarunt Dii.*

Alia quidem videntur cum Effigie, & nomine, ac ex postica Inscriptio *Non Stemma, sed Virtus*, quorum meminerunt *Paulus Maria Terzagus, & Petrus Franc. Scarabellus in descriptione Musæi Sæptaliani p. 361., & 350.*

Gloriantur etiam ejusdem Præsulis doctissimi depicta Imagine Bibl. Ambrosiana Mediol. Musæum M. Ducis Etruriæ, nec non Academiæ, & Gymnasia multa.

Authores in Vidam infensi, ut comperii, fuerunt

Julius Cesar Scaliger in hypercritico, qui, ut notatur à doctissimo *Joanne Castellione* videtur nimius in Poetis exagitandis, neque desunt, qui ægreferunt ab eodem reprehendi Aristotilem, ut scribit *Ant. Possevinus in Bibliotheca Selecta lib. 17. cap. 2.* & animadvertit extare in aliquibus ipsius Authoris operibus nonnulla, quibus mores catholicæ Religionis carpuntur, ideòq; eadem omnia delenda esse, & Juvenes præmonendos nequam indè labem animis suis aspergant; verùm cum sibi contrarius sit dum in Vida errores arguit, ipsumq; pro norma Poetis præscribit, dicendum est nullum exindè præjudicium tanto Viro conferri. *In Epist. Poet. ad Sylvium Filium* scribit. *Vida prudens ille quidem multa benè monet, quibus cautim Poeta fiat, verum factum jam instruit, ut perficiat, & paulò post. At eum neglexit Aristotiles, Horatius vitiauit, accuratiùs Vida: & in hypercritico. M. Hieronymus Vida etiam dum viveret magni fuit nominis, nunc illum audio à plerisq; statui nostri temporis Principem Poetarum &c.*, & loquendo de Poetica sequitur. *Præterea tanto majore laude, quàm Horatius dignus est, quantò artificiosius de arte agit hic, quàm ille.*

Bernardus Saccus Ticinensis in libro de Italicarum rerum varietate, & elegantia Papiæ apud Hier. Bartolum 1565. quem post modum reimprimi ibidem curavit anno 1587.

Henricus Farnesius Eburo adjecto Indice, quem intrà calamum cohibere poterat, M. Hieronymi Vidæ, quem sub Scriptoris Cremonensis nomine intelligit, Hostis accerrimus, ac Vindex nimium audax detegitur; ast omittendo plura, quæ impellunt ad nauseam, & nonnulla veritati sanè repugnantia, ut magis periurus appareat, & ut venena nocent Authorem, Vidam vocat Juris humani expertem, ab Ecclesia profugum, & Romanorum Imperatorum hæreticorum fautorem tacitum. Tres illæ Orationes superius allegatæ hisce improbis dictionibus causam dederunt. sed de his satis pro nunc, data enim opera tot Scriptores percelebres de Vida benè sentientes hinc referam, qui Sacchi, & aliorum maledicentiam confundere, & in nihilum reducere queunt.

Post Bernardum, ut negligam *Casaris Caporalis* scurrilia Verba in Vidam prolata in *Capitulo ubi de Mæcenatis exequiis*, *Bernardinus Parthemius* in lib. 2. de Imit. Poet. circa Vidæ notionem, num

claudicet, vel talipedet, ignoro. *Del Vida l'ò sentito lodare, & à me ancora è apparso bello spirito di Poeta, che havendosi proposto un' argomento conforme quello del Sannazaro tanto se li fece vicino, che tiene quasi il piede in quell'istessi vestigi, se non che pare ad alcuni, che troppo spesso s'intoppi ne mezz'iversi, & negl'istessi pensieri di Virgilio.* qui cerebrum in calcibus non habet, dignoscit Parthemium non vidisse carmina Vidæ; nam ex aliquorum, ut ipse fatetur relato, loquitur, & dum simile argumentum cum Sannazario sibi non proposuit; ille planè de Partu Virginis, & iste cecinit Vitam, Actaque, & Mortem Christi, inscripisse porrò Sannazarium ejus Poema Christiadem, animadvertit *Scaliger in hypercrit.* verùm mutato consilio non Christiadem, sed de partu Virginis inscriptum maluit, cum Christi tantum natalia tractet.

Udenus Niseli, seù meliùs, Benedictus Fiorettus Florentinus, in Progy. Poet. Vol. 2. Pag. 8. mordet illa carmina, quæ Vida Parentum manibus donat, ubi

Tadia me vestræ cœpissent nulla senectæ &c.

Scribit enim esse indecora; at mitius in ipsis est potiùs consideranda expressio illius ingeni, ac teneri amoris, quem habent, seù habere debent filii erga Genitores.

In Progy. 10. refert eadem, quæ Scaliger in Poetica lib. 6. cap. 4. ubi in Principio Poetices dicit

Ecquis erit juvenum segni, qui plebe relicta &c.

Imprudencia eum arguens, sed veritati sit locus non mecastor Vida terret animos juvenum, sed laudis amore succensos stimulat ad addiscendam poesim, nam verba *inaccessæ rupi* inferunt, quod adhuc Adolescentes ad illam rupem non accesserunt, & ubi. *Parce puer, ò lacrymis,* potiùs quam fœda Oratio Vidæ, est fœdum Niseli contrà Vidam dicitur, quia Regum filii, & maximè in puerili ætate lugere possunt, fletus quidem Regalem Majestatem non contaminat, & eò magis in nostro casu quando Patrem apud Hostes captum habebat. Porrò si bis Vidam sugillat, ter ipsum laudat, ut *in prog. 5. in prog. 36. & in prog. 50.*, quò remitto Lectorem cum mihi sufficiat exscribere, quæ ipse Fiorettus in fin. *prog. 15. contra Scaligerum. Alla fine i Critici appassionati non sono altro che una Ruota di decisioni stolte, e di giudizj perversi.*

Renatus Rapinus Soc. Jesu. Poeta inter Bucolicos insignis, qui sacras Eclogas multa cum laude conscripsit in dissertatione sua de carmine pastorali Parisiis apud Sebast. Cramoyssi anno 1659. excusa part. 3. de Italicis Eclogistis, seù Bucolicis Scriptoribus sententiam ferens, de affectata latinitate, ac prolixitate doctissimi Vidæ post laudes effutiit, ubi. Hieronymus Vida in suo Daphnide, & Cherydone, suaque Nice per diligens est, & emendatus, & nimium semper inquirens in sese, ejusq; carmen nimia latinitatis Religione, quodammodo attenuatum. Latinum videlicet diù se volebat. Hinc illa exilitas, quàm dedita opera sectabatur, quod non quivis è turba, sed is tantum

tantum, qui sit intelligens aestimator, perspicere possit. Est quoq; ejus Oratio interdum filii paulò uberioris, quàm ferat Ecloga. Hactenus Rhenatus, ubi videtur à laudibus in diſſertia declinasse, quæ tamen ad obſtruenda vulgi obloquentis ora, qui videlicet Vidam de carminis humilitate condemnat, detorqueri etiam posse putarem: dum enim est, qui Vidam de nimia etiam Latini Sermonis religione condemnat, quis, oro, eum arguere possit de humilitate ſcriptionis.

Aliam itidem cenſuram noſtris obtutibus ſe obtulit in Libro Gallico, cui tit. *Le Nouvelles de la Republique des Lettres mois de Juillet 1684. pag. 776.* nobis à doctis. P. Somentio indicatam, ubi P. Leonardus Frison eadem prolixitate SS. Joſephi, & Joannis in libro nempè 3., & 4. *Chriſtiadis* Sermones coram Pontio Pilato Judæ Præſide condemnat, qua Eneæ Didoni in Virgilio leguntur, & veluti inveriſimiles, cum Pontius tunc pacato animo audire non debuisset omnia, quæ de Chriſto narrari poſſent à Joſepho, & Joaſe. Verum P. Frison nihil agit de pulcherrima Vidæ imitatione è Virgilianis excepta, & quod admirabilius est, cum negare haud quifquam audeat duas in Chriſto Jeſu fuiſſe naturas divinam alteram, cujus virtuti impaſſibilis eſſet, & immortalis, alteram verò humanam qua ſimilis nobis Mortalibus eſſet, & paſſibilis, concionem diviſit, & S. Joſephum humani natalis primordia rectum ſiquidem ordinem ſervando narrare voluit. Joannem verò Verbi æternam generationem exponere; quin imò ne id affectate videretur, inſinuat Poeta quamdam animi in Pontio ſolicitudinem de Jeſu, ne periret, debitaſve ſciſcitationes præcidi vult ubi Pontius ad Joſephum.

*. . . cœlum, & cœli vaga ſidera teſtor
Sollicito mihi cura Tui eſt nunc maxima nati.*

Paulo poſt pergit interrogando.

*Fare age (namque mihi haud nunc primum venit ad aures)
Quæ fortuna Viro, unde domo, quo ſanguine cretus
Ede tuum, matriſque genus &c.*

Unde quomodo paucis ſe poſſet expedire Joſephus, dicat qui ſuæ Mentis eſt compos, cum ipſe Vida noverit opportunam prolixitatem ex illo poſt Joſephi carmina.

Dixit, & bic factò deſeſſus ſine quievit.

Ut exindè Joannem loquentem introducat, cupiditatem audiendi majora de Jeſu in Pontio demonſtrat ex illis.

*Imò ait: citiùs cauſas ab origine partus
Exequere &c. pauloque poſt
Cætera mira refer &c.*

Dignum inſuper Tanto Poeta illud eſt, quod in exordio lib. 4. habetur deſcribendo Joannem, qui attentata dicendarum rerum gravitate hoc onus tanquam viribus impar reſuſavit, at demum Præſidis voluntate acquievit, &

Cum gemitu ex imò sic fari pectore cæpit &c.

Sed priùs ut confundantur præter adductos alii quoque adducti à *Thoma Pope Blount in censura Celebriorum Autorum pag. 675.*, audiamus, quæ de eo protulit Pont. ille Max. & doctissimus Leo X. cui, ex relatis à Rosino, cum priores Christiadis libros Vida porrexisset pedibus sanctis provolutus, ille præ gustus teneritudine, & ubere exundantis animi lætitia admirabundus, & alacer disticon prorupit.

*Cedite Romani Scriptores, cedite Graii,
Nescio quid majus nascitur Æneide.*

Accedant ad trutinam ordine Alphabetico Scriptores dispositi, qui celeberrimum, ne dicam Patriæ, ac totius Europæ decus comendant; nec dubito quin prævaleant numero, pondere, & mensura adversus satyricos, & præcipuè contrà Saccum, & Henricum Farnesium, qui præter honestæ censuræ limites ad maledicentiam præcipitarunt.

Alstedius in Enciclopedia Tom. 3. lib. 30. pag. 703. totum ibi refert de Scacchiæ ludo Poema.

Alstedius Tom. 3. Enciclopedia Lugduni 1649. pag. 703.

Aprosius Angelicus in Bibl. Aprosiana pag. mibi 53.

Ariostus Lud. in Orland. cant. 46. str. 13.

..... Il Vida Cremonese

D'alta facondia inefficabil vena.

Idem in Satir. VII. ad Pistophilum

Balladorius Hier. in Vita S. Homoboni Crem. ubi affert ejus carmina.

Baronius Angelus in Orat. de Urbis Cremonæ laudibus.

Baronius Casar Card. in Martyrolog. die 13. Novembris.

De Bernardis Camillus Cremon. Carmin. Italicis Christiadem vertit. servatur MS. in Bibl. Clafs. Ravenne, ut dicam suo loco.

Bechara Camillus Plac. in ejus Poematis Cremonæ editis 1570.

Bembo Petrus S. R. E. Card. in Epist. lib. 6. pag. mibi 372. data Patavii 1539.

Bonhomius Jo: Franciscus Bononien. in Chirone Achillis.

Boldonius Sigismundus in Orator. Posthum. Orat. 18. pag. 324.

Boterus Jo: in libro de offic. Card. pag. 28. 29.

Botta Bartholomeus Ticinensis scripsit luculentè commentaria in Christiadem hoc tit. M. Hieronymi Vide Cremon. Albè Ep. Christianas Presbytero Bartholomeo Botta Canonico Papiensi Interprete. Ticini apud Hier. Bartolum 1569. dicavit Hyppolyto de Rubeis Ep. Ticinensi, ubi etiam in Libri vestibulis nonnulla de Vide Vita libare potes, nec non ejusdem elegantissimam Epistolam ad ipsum Bottam.

Bressianus Joseph ex professo in Corona Vir. Illustr., & in Rosis, & Violis Cremonæ. nec non in suis ceteris libris de rebus Patriæ.

Cafferrius Nicolaus Angelus in Synt. Vetust. pag. 276.

Cajetanus Daniel. Cremon. plura, & plura in carm. MSS.

Calca.

- Calcagninus de Calculorum ludo* pag. 299. ubi. *Vida meus Vir unum ad poeticam natus est, & Doctorum judicio elegantissimus.*
- Calcagninus Cælius de Tesserarum, & calculorum ludis.* item in lib. *Epist.* 8. pag. 104.
- Camillus de Sitonis Senior Mediol.* anno 1590. *italicis carminibus traduxit libros de Bombycibus, & Scacchiadem, quorum MS., ut vidimus penes Camillum J. C. ejus Nepotem servantur.*
- Campus Ant. hist. Cremon.* lib. 3. adferens veram *Vidæ vultus effigiem* ad annum 1531.
- Cannetus Petrus Abbas Camald.* omni doctrinarum genere excultus, & *Amicus meus pretiosissimus in prima suorum Epigr. Centuria.*
- Capponius Jo:* in fine sui *Eydillii de Bombycibus.*
- Caramella in Musæo Illustr. Poetarum.*
- Castellionæus Jo: Antonius in Antiquit. Mediolan. Basil. Vincent.* p. 1. fascic. 9.
- Cavitellus Lud. in Annal. Cremon.*
- Cerrius Ant.* in *Satyris Scholiasticis.*
- Ceva Thomas è Soc. Jesu in suo Poemate de Puerio Jesu.*
Prolus. ad Lectorem, Vidam nostrum Jacobo Sannazario, Capoleoni Ghelfuccio, aliisque magni nominis Vatibus parem facit; cujus potissimum exemplum se asserit in scribendo fuisse imitatum, quinimò disertè fatetur, atque ingenuè.
- Cinellus Jo: Med. Physicus Eruditiss.* cui multa debeo, in *Bibl. Vol. pluteo 1. pag. 59.*
- Collectanea Coryciana Romæ impressa 1524.* affert ejus carmina.
- Collectanea pro Seraphyno Aquilano facta à Joanne Philotheo Acbillino Bononiæ cusa 1504.* refert duo *Epigr.* & alia.
- Conradus Quintus Marius de copia latin. sermon. lib. 5.*
- Conradus Sebastianus in Comment. super Brutum Ciceronis.*
- Contarenus Aloysius in libro cui tit. il vago, e dilettevole Giardino, ubi de Viris in literis Illustrioribus ad ann. 1530.*
- Cotta Lazarus Augustinus in suo Poematio Herculis Arii iter per Insu- briam &c.*
- Crotus Jo: Jacobus in oratione funebri habita præ Nicolao Lucaro. Papiæ 1518.*
- Crescentius in Tract. Nobilitatis lib. 1. cap. 32. num. 4.*
- Doletus Stephanus, quem pessimo, & execrando modo exagitat Scalliger in hypercritico, in suis Carmin. lib. 1. p. 2.*
- De Dominicis in paraphrasi Italica Hist. Jovii part. 2. pag. mibi 633.*
- Draudius M. Georgius in Bibl. Classica pluribi.*
- Dulcius Ludovicus ad calcem Vitæ Caroli V. Imp.*
- Eynsengreim Guillelmus in catalogo Scriptorum Catholicorum M. H. Vida Cremon. Albæ Ep. Vir. ingeniosus, gravis, & ornatus moribus, Christianæ Religionis observantissimus, facundus &c.*
- Faballus Hieronymus Laudensis Cremonæ edidit apud Vinc. Comitem 1561. Orationem in M. H. Vidæ Albæ Ep. laudem, eumq; in aliis Orat. laudat.*
Faber

- Faber Hieron. in Mem. Sacra Ravenna.*
Faletus Hieron. lib. 6. suorum Stromatum.
Ferentillus Augustinus in discursu Univers. bist. ad annum 1547.
Fornarius Simon in Oppositione Ariosticant. 46.
*Gabianus Jo: Jacobus in Gallo. Ad Aloysium Galleanum ubi
 Vida Poeta meæ decus immortale Cremona.*
Gadius Jacobus Cremon. in bist. MS.
Gallus Vincētius Cremon. Cler. Reg. S. Pauli in suis Operibus de Poetica &c.
*Garzonius Thomas in Plat. Universali cap. ult. ubi de Poetis nominat
 Vidam gloriosum.*
Gesnerus Conradus in Bibl. Instituta.
Gbilinus Hier. Abbas in Teatro Literat. vol. 1. latè.
*Grazzinus Cosmus in lib. cui tit. Scacchia ludus emendatus Florentiæ
 apud Junctas 1604. idem Grazzinus italico versu octavo, ut ajunt,
 rythono distributo Scacchiam transvertit apud eisdem Junctas,
 & alios impressum.*
*Grudius Nicolaus Poeta Belgicus lib. 1. Epigr. pag. 44. ibi inter cætera,
 Donec Minciadem jaçtabit Mantua Vatem,
 Jaçtabit Vidam Clara Cremona tuum.*
*Guatius Stephanus Casalensis in Selectis 3. Vol. à Bartholomeo Zucchia
 Venetiis apud Soc. Minimum 1595.*
Guazrus in libro Conversatione inscripto.
*Gyraldus Lilius Gregorius. De Poetis suorum temp. Dialog. 1. Admirari
 ego soleo, id, quod vos minimè fugit. M. H. Vidam Cremon. quem unum
 hac tempestate meo judicio ed pervenisse videmus, quò sine Græcis, duce
 cum primis Virgilio pervenire Poeta potest. Et de eodem alia plura.
 Idem in Epist. de Incommod. direptionis Urbanæ, in qua Amicos ejus
 recenset.*
Hofmannus Jo: Jacobus in Lexico Universali.
*Imperialis Joannes in Museo historico, & Phisico ubi Effigies ibi, &
 leguntur Epigrammata Josephi Mariae Ciria Cremon. Somascha
 Congr. Joannis Thomæ Musconii, & Ronconii.*
*Innominatus Imperfectus Faentinus edidit Faentia 1616. per Joannem
 Simbenum. Scaccheide di Gerolamo Vida ridotta in ottava rima.
 Opusculum est valdè bonum, ejusq; Auctor creditur Sebastianus
 Martinus Caulidicus Faentinus ex relatis à doctis. Abb. Canneto.*
*Jovius Paulus hist. lib. 4. pag. mibi 278. Vidam Poetam celeberrimum
 vocat.*
Item in Elogiis.
*Justinianus Fabianus. In Indice Universali Alphabetico in Verbo Bom-
 byce, & Christiados.*
*Kempius Martinus. In Mantissa de Juda Ingenio Appendice Metrica in
 fine sui disertissimi Tractatus de osculis.*
*Lamus Alexander in Somnio cant. 2., & in discursu Picturæ Bernardini
 Campi, insuper carmine hetrusco Christiadem Vidæ traduxit, ut
 dicam suo loco.*

Lancellotus Secundus Olivet. Abbas in disc. xii. libri inscripti italicè l'Hoggià?

Landus Constantius in eruditiss. opusculo Inscripto. In Veterum Numismatum Romanorum Miscellanea explicationes, ubi de Fano Bifronte.

Laudius Defendens in disc. Hist. Laudens. disc. 8.

Legatus Laur. Cremon. in Museo Cospiano pluries, & alibi.

Lombardellus Horatius in opere attitulato il Giovane Studioso pag. mibi 16.

Lotycbius Jo: Petrus de Poetis pag. 80.

Materia priscos superavit, & arte Poetas.

Vida canens fidei carmine plena sacrae

Casaris est Vates Maro, Vida sed esse Febova,

Et Christi Vates maluit esse sui.

Ludovicus Jacob à S. Carolo in Bibl. Pontificia lib. 2. pag. 340.

Macchiavellus Hieronymus de Lugo in Prolegomenis enarrationum in Christiada, cujus MS. apud me prostant ex munere humanissimo nunquam satis laudati Abb. Canneti.

Magirus Tobias in Eponymalogo, qui allegat de eo scribentem Jac. August. Tbuanum lib. 38.

Maraccius Hippolytus in Bibl. Mariana Tom. 1.

Masurius Aloysius in Gallicum vertit Scacchia Ludum, & Lugduni formis dedit 1557. ex Bibl. exotica pag. 206.

Meninnus Federicus à Gravina Medicus Neapolitanus, Poeta eximius in Italico Epigrammate mihi humanissimè directo.

*Stupor d'un Vida: al suo cantar superno
Poiche del Ciel s' aprì l' atrio immortale,
Attonito lassù, d' Arpa vocale
Non più norme diè Cintio al suono alterno.*

*Gli Orfei non vanta il Rè del foco eterno,
Mà chiude al suo cantar l'uscio Infernale,
Perche teme, à goder l'aura vitale
Non riedano frà noi l'Ombre d' Averno.*

*Dite hor quando udì mai vanti, ò stupori
Pari al secolo antico, ò pure al nostro
A quei, che opraste Voi Cigni canori
Se in stige Orfeo, se ne l' Empireo chiofiro
Tacque il Musico Dio, che ama gli allori:
Belle Muse d' Insubria, il pregio è vostro.*

Merula Pellegrinus in Sanctuario Cremonae, ubi de Ecclesia Divae Margaritae.

Merula Gaudentius in Bello Erasmano.

Miræus Aubertus Bruxellensis Bibliot. Eccles. P. 2. cap. 83.

Monarius Franciscus, seu melius P. Camillus Hectoreus in Rudimentis Poeticis &c. Bononiae excusis.

Musconius Jo: Thomas in Epigr. lib. 1. pag. mibi 31., & lib. 2. epigr. 2.

Mutonus Nicolaus super Scacchia paraphrasim italico versu edidit Romæ 1544. edidit pariter de simili ludo Gregorius Ducibus Brixien-

sis

- sis heroicum Poema italicè Vincentiæ 1607. Item Petrus Carrera cum disceptationibus P. D. Joannis Baptistæ Cberubini, & Marii de Tortellis J. C. Militelli per Joannem de Rubeis 1617.*
- Naldinus Paulus in Corographia Ecclesiæ Justinopolitanæ laudat Vidæ familiam, & doctrinam.*
- Niger Hieronymus in Epist. Collectis à Jordano Ziletto directis Marco Ant. de Michaelibus, una scilicèt die 10. Decembris 1622., altera diei 17. Martii 1523., & diei 1. Aprilis 1527.*
- Niger Joseph Proavunculus meus in suis Carm. MSs. eidem dirigit Epist. quintam. quæ incipit.*
Ite salutatum celebrem mea Carmina Vidam.
- Niger Joseph Avunculus meus humanissimus in suo Martyrologio Ecclesiæ Cremon. MS.*
- Offredus Ioannes in Collectaneis carminum Italicorum per Vinc. Comitem Cremonæ 1560.*
- Ogerius Simon. lib. 2. Sy. VI. 145.*
- Opmeerus Petrus in chronographia ad ann. 435. proximum Virgilio occinit.*
- Pastus Joseph in libro cui tit. Cortina della Mostruosa Fucina.*
- Pennottus Gabriel in bist. Trip. Can. Regul. Later. lib. 3.*
- Pbiliculus Vasquinus Scacchiæ Ludum Lingua gallica traduxit, & Parisiis impressit, ut ex Bibl. exotica.*
- Perbonus Hieronymus in Epist. lib. 4. pag. 6. Mediol. 1533.*
- Planerius Ioannes de Quintiano in Epist. Moral. dum scribit Vidæ Juniori Eccl. Cathedralis Cremonæ Canonico.*
- Pope Blount Thomas in censura celebriorum Authorum pag. 675. de quod supra.*
- Possevinus Ant. Soc. Iesu. Bibl. Selecta lib. 17. cap. 1. & App. Sacro.*
- Quenstedet Io: Andreas in Dialogo de Patriis Illustr. Vir. pag. 292.*
- Reusnerius Nicolaus in Iconibus. M. H. Vida Cremon. summi ingenii Viri summaque doctrinæ, Poetarum Scholæ Christianæ facillè Princeps. Heroico spiritu Maronem feliciter æmulatus, quod satis ipse testatum fecit insigni illo Christiades opere nunquam satis laudato &c.*
- Rosinus Celsus in Lyceo Lateran. lib. 11. ut dixi, latè.*
- Sadoletus Iacobus lib. 10. in Epist. ubi doctissimus hic Cardinalis veterem se Vidæ Amicum dicit, eumq; impense laudat, & lib. 5. ad Angelum Colotium Magniloquum Vidam appellat.*
- Scalvus Bartholomeus in Prefatione Meditat. Spirituum alium.*
- Senensis Sixtus Ord. Præd. in Bibl. Sancta lib. 4. H. Vida Cremon. ex Can. Reg. Later. Albæ Ep. postea Virgiliani Carm. incomparabilis Imitator, primus ferè omnium Latinorum Poetarum Vitam, Resurrectionem, aliaq; Servatoris nostri gesta ex quatuor Evang. collecta sublimitate carminis Virgilianæ Majestati proxima felicissimè cecinit.*
- Spacchius Israel in Elench. Med. pag. 40. ubi de Bombycibus, à quo forsan incautè in Catalogis Librorum editis Lugduni 1662. Philippus Borga, & Laur. Arnaudus Hieron. Vida opera Medica recensent.*
- Spinula*

- Spinula P. Franciscus Od. 17. pag. 17.*
Tamborinus Ascanius Abbas Vallumbrosanus de Iure Abbasum Tom. 2. disp. 24. quest. 4. num. 33. ubi scribit Vidam fuisse Can. Reg. Congr. S. Marci Mantuae. desit tandem hæc Congr. Georum Monast. S. Marci à Gulielmo Mantuae Duce concessum fuit Monachis Camal. obteuta prius à Sede Apostolica facultate.
Tartessus Iulius de Nobilit. pag. mibi 94.
Tartessus Marcus Paulus Cremon. Rbetor edidit Cremona anno 1559. apud Vinc. Comitum. In M. Hieronymi Vidae Poeticam Prefationem, in qua dignopere eundem laudat.
Terminius Ant. in discursu Italico de Misericordia humana in ritibus Ferrantibus Caraffa, Januæ 1559.
Teissier Antonius in suo cathalogo refert Orationem Faballi, sed perperam in Funere nostri Authoris excusam anno 1561. cum ipse vivere desierit, ut innuimus anno 1566.
Idem in libro, cui Gallicè titulus est, les Eloges des Hommes Scavans Ultrajecti cuso 1697. ubi in Additionibus præter opera memorata refert Vidam scripsisse Epistolam Jo: Mattheo Giberto, & Martyrium S. Dalmatii, quod in Hymnis sanè comprehenditur, affert insuper cujusdam Scriptoris Galli futes censuras, verum tenuissimo filo contextas, adeò ut ipsæ primo mentis intuitu dissipentur.
Valerianus Jo: Pierius de Christiade. cecinit.
Conditor Illiadis tacebitur, atque Maronis.
Alfionus cantus facientia hæc carmina palmam.
Varchius Benedictus in Dialogo cui tit. L. Hercolano.
Vediolus Vincentius in Oration. pag. mibi 147.
Ugbellus Ferdin. in Ital. Sacra plura.
Ulloa Alphonsus. In Vita Caroli V. Imp. lib. 4. & in fine Operis, ubi de Illustribus Viris in literis.
Uviellus Lucas Isagoge. de Scacchiæ Ludo, cui adicitur Vidæ Carmen Argentorati apud Paulum Lederoy 1605.
Zanchius Basilius Bergom. Can. Reg. Lateran. in Poematis.
Zava Franciscus pluribi in Oratione, in Epist. & in Carmin.

In fronte Fani Divæ Margarithæ ab ipso ornatissimè extructi literis cubitabilibus lapidi excultis legitur.

M. Hieronymus Vida Albæ Episcopus fecit anno à partu Virginis MDXLVII.

Intus Fanum ante Majorem aram literis aureis extant Inscriptiones, quæ cum Vidæ eruditionem indicant, duco illas Doctiorum oculis subjicere.

Propter Ædem in sepulcreto sanctitatis ergò Cadavera humano, conduntove, ut lubet, qui intus rejeclis, antiquitatisq; Pontificis execrationibus non sanctum bumaverit, condideritvè, piaculum esto.

Tom. II.

P

Ne

Ne quis heic nedam sacrum, sacræve commendatum clepserit, rapseritve, sed neque præter omnia, quæ posita sunt, simulacra, aliad appingito, effingitove, neu altare extraordinarium, quod ædem deformet, inconcinnamq; reddat exædificato. Neû quid omninò structure, picturæve addito, neu demitto, neu mutato, sarta texta ad quem spectarit, bona fide præstato, collapsa, squalidaq; & obsoleta, reconcinnato, atque in pristinam formam, nitoremq; restituto. Qui secus faxit, detestabilis esto, Civitasq; ipsa Vindex sciet.

Alterum, exacto sæculo, & circà annum 1585. Hieronymum Vidam Justinopolitanum literis floruisse, ut innuimus satis constat; verum tamen, ne cum nostro ab aliquibus confundatur, optimè duxi de illo nonnulla mihi cognita scribere.

Extant porrò istius Vidæ opera italica.

Tullia, Canidia Venetis edita absq; anni mentione.

Il Sileno. Dialogo.

Le Conclusioni amoroze, quæ cum interpretatione Otonelli de Bellis Justinopolitani, & declaratione in rhytonos Vincentiæ prodierunt apud Georgium Græcum 1589. ubi Poetæ Concives ipsum laudant.

Alia quoque carmina italica, dicitur, evulgasse; de eodem cecinit Jo: Baptista Pinellus lib.2. carminum 29.

Inter Archivii Cremonæ monumenta, & nempe in Regestis signatis D. D. annorum 1519. 20. 21. 22. cum mihi ad manus venerit sequens Epistola nostri Vidæ agens de ejus Poetica, hic eam placuit subtexere.

Marcus Hieronymus S. D.

Sena: Po: Plebique Cremon.

„ **S**I vos, Liberiq; vestri valetis, bene est. Ego quidem valeo; nunquam Patres optimi visus sum mihi ex meis vigiliis uberiores fructum capisse, quàm nuperrimè ex literis vestris, quas ad me publicè misistis, jure vestro postulantes, ac libros, quos de arte poetica hexametris conscripsissem, ad vos transmitterem, quo Liberi vestri his lectis, aut doctiores fierent, aut exemplo domestico promoti ad ea studia magis inflammarentur. Ego verò tamen hujuscemodi operi summam manum jam pridem imposuissem, tamen consilio, ut ego quidem arbitror usus optimo, nondum id vulgare decreveram, scio enim quam periculosum sit de re tam varia, tam difficili, atq; ardua scribere his præsertim temporibus, quibus tot præclara ingenia liberalitate Leonis X. Pont. Max. invitata emerferunt, emerguntq; in dies, ut artes mihi ipsa injuria temporum jam dudum extinctæ videantur quodamodò hujus auspiciis reviviscere, sed quod ego vobis, aut patriæ, qua mihi nihil antiquius, negare ausim: malo apud alios temerarius, & ineptus, quàm apud vos ingratus, ac contumax censerî; Hac tamen lege hos libros vobis credimus, ut apud vos in quopiam loco, aut publico, aut privato serventur, quo tantum Civibus nostris aditus sit, ne si fortè in exterorum manus

„ furto

„ furto sublato devenerint, injusso meo Librariorum avaritia in
 „ vulgus venales prodeant; quare medius fidius nihil mihi mole-
 „ stius accidere posset, ne quis me forte hinc aliquam gloriam, &
 „ vulgi rumusculos aucupari autumet, sat mihi erit, si in his nostræ
 „ Civitatis Juventutem aliquid profecisse intellexero. At non
 „ erunt puto prorsus inutiles; nam præter quod à nobis ea res
 „ tractata est, quod plenissime scribi potuit, cautiores etiam nostri
 „ Adolescentes in legendis Authoribus redduntur, dum quibus
 „ assidue dent operam à quibusvè sibi cavendum sit à nobis admo-
 „ nentur, ne forte discant eas literas, quæ non minori labore postea
 „ dediscendæ sint. Assequuntur hi quidem perbrevis ea omnia,
 „ quæ ego his studiis à pueritia deditus labore, & vigiliis multo-
 „ rum annorum vix assequutus sum, modo sibi exaratione, quæ
 „ in omnibus artibus, ac disciplinis est perneccessaria non desint;
 „ intelligent etiam quantum ornamenti, ac luminis huic arti præ-
 „ stantia ingenii attulerit Virgilius noster, quem Poetarum om-
 „ nium (non de nostris tantum, verum etiam de Græcis loquor)
 „ facile Principem ponimus. Hujus Ego, quoties, Patres optimi,
 „ divinum Poema lego, videtur mihi vir ille non tantum historiam
 „ scribere, sed de ea ipsa arte præcepta tradere voluisse, ut ostende-
 „ ret quantum Græcis ipsis, à quibus hanc disciplinam accepimus,
 „ defuisset, quove de hac arte est, quo de cæteris omnibus,
 „ dici posset, nostros videlicet, quæ ab aliis accepere, ea semper
 „ meliora reddidisse. Cæterum occurrent etiam fortassè quædam
 „ obscuriora, quod à nobis loci nonnulli tractati sunt subtilius, qui
 „ sine aliqua conditione Adolescentibus intelligi non possint. Ad
 „ hoc præsto erunt Præceptores, quibus Civitas nostra præ cunctis
 „ aliis est felicissima tum grece, tum latinè eruditissimis. Valete.
 „ Romæ. Nonis Febr. MDXX.

„ A Tergo. Senatui, Pop. Plèbique Cremonen.

Sigillat. cum corniola in cera rubea forma clausa.

Hinc die 27. Martij eodem anno 1620. ex Decrero Generalis Consi-
 lii ære publico Vidæ Poetica excusa fuit, typis assistentibus Da-
 niele Cajetano, & Francisco Concoretio ambobus ex Didascalis
 Cremonensibus, ut patet ex libro inscripto. *Provisionum* ejusdem
 Anni in Archivio servato.

Demum ut appareat, quantum toto cælo aberret *Romualdus à S. Maria Nudipes Augustinianus* in sua *Flavia Papia Sacra*, ubi in
 operis vestibulo memorat ineptè quidem Declamationes Cremonen-
 sium contra Papienses, & totis viribus insudat, ne istæ à Cive
 Cremonensi compositæ credantur, ut sua, & Julii Salerni ab eo in
 fine suæ dissertatiunculæ allegati Calumniosa figmenta incautis
 auribus vendere possit, optimum duco præ veritate multa hic ab
 archetypis memorati Archivi excerpta subnectere, ex quibus
 Noster Vida illarum Declamationum (aut ait) Auctor digno-
 scatur, & existimetur.

*In Congregatione diei Martis 21. Maii 1549. habita per Nobiles DD.
Deputatos Regimini Civitatis Cremonae inter alia
sic fuit ordinatum.*

” **D**Emum exposuit D. Bartholomeus Oxius qualiter in lite, seu
” controversia occasione praecedentiae vertente inter Cremon-
” nenses, & Papienses per quam plures Literatos hujus Civitatis
” factae fuerunt diversae scripturae, & allegata jura in honorem, &
” gloriam hujus Civitatis contra dictos Papienses, quae collectae
” fuerunt, ut transmittantur ad R.^{mm} Ep. Albensem, cum quo de
” hoc factum fuit verbum nomine istius Magn.^z Communitatis,
” ut ea reducat in Orationem elegantem in defensionem Patriae,
” qui obtulit libentissime elaborare pro Patria, in nulloq; deficere
” juxta vires sui ingenii, quae Oratio postquam facta fuerit im-
” pressionem danda, ut Cunctis innotescat, & super hoc dandas esse
” literas p.^{to} R.^{mo} Ep. cum ipsis Scripturis.
” Ideo praefati Magnifici DD. Deputati ordinaverunt, & ordinant
” dictas omnes Scripturas transmittendas esse p.^{to} R.^{mo} Ep. Albenfi
” cum literis Magnif. Communitatis ejus R.^{mm} Dominat.^{em}
” rogando, ut dignetur, & velit facere, & componere, seu illas
” reducere in aliquam Orationem elegantem addendo, & dimi-
” nuendo, mutando, & corrigendo, pro ut sibi melius videbitur, &
” placuerit pro gloria, & honore hujus Civitatis, & postquam
” ipse illam Orationem composuerit, ordinaverunt ut supra, quod
” imprimi debeat ad aeternam rei memoriam, & ut omnibus cla-
” rius jura, honos, & gloria Civium Cremonensium elucescant,
” & cognoscantur, partito posito, & obtento per omnes &c.
” Ita, & pro ut supra legitur in libro Provis. anni 1549. fol. 65.

Reverendissimo Monsignor.

” **P**ER la controversia tra la Città nostra, & Pavia de la prece-
” dentia sapendo quanto la S. V. R.^{ma} hà a petto l'honor della
” Commune Patria, mandiamo con questa nostra per Messo à
” posta diverse Scritture, & primamente le ragioni dedutte in
” nome nostro nanti l'Eccellentiss. Senato di Milano, poi le
” ragioni de Pavesi, finalmente diverse cose raccolte per alcuni
” in favor nostro, onde preghiamo sommamente V. S. Rever.^{ma},
” che si voglia degnare di veder il tutto, e ridurlo come gli pa-
” rerà in una elegante Oratione in defensione dell'honore della
” Patria, la qual poi intendemmo far imprimere, & esibirne copia
” à ciascuno di quello Senato, il quale pare che voglia decidere
” questa Causa quanto più presto, ne voremmo mancar dal canto
” nostro all'honor publico, & la maggior confidenza, che hab-
” biamo in V. R. S., che in ciò esponderà tutte le forze, & inge-
” gno suo, & oltre gli altri oblighi la Patria principalmente
” haverà

„ haverà questo à V. R. S., alla quale bacciamo con debita riverenza la mano. Da Cremona alli 30. Maggio 1549.
 „ Obligatissimi Servitori
 „ Li Presidenti al governo di Cremona.

Magnifici Signori mei Osserv.^{mi}

„ **I**O in questa occorenza vorrei essere il più eloquente, che mai fosse, sì per difendere la dignità de la Patria nostra, la cui memoria sempre in l'animo mio è viva, com'anco per soddisfare alle SS. VV., alle quali per lor gentilezza, & amorevolezza è piaciuto deferire tanto alla persona mia, & per messo particolare mandato à posta inviarmi tanto onorevole impresa. Sarei molto ingrato, & scortese, li quali vitii sempre hò tenuto lontani da me, non lassandomegli mai approssimare, s'io non adoperassi tutto quel poco, è debole ingegno, qual Dio, e la Natura m'hanno donato, & à tutta mia forza non scacciassi tanto opprobrio, & ignominia dal nome Cremonese, qual alle orecchie mie è, & sempre fù dolcissimo. Non vorrei promettere alle SS. VV. gran cose, che forse poi non potesse tenere, mà l'animo mi dà speranza, purchè non sia angustiato da carestia di tempo, di dir tal cose della Città nostra, che non solo servirà à questo temporale bisogno, occorrendo al presente pericolo, mà con questa occasione ancora l'infinite ottime qualità, & conditioni de la Patria nostra saranno consacrate all'eternità, sel mio scrivere potrà qualche cosa. Hò scritto certe particolarità al Magnifico Mr Antonio Maria Augusto circa questo negotio, rispondendo à certe di lui, reputandome scrivere à quella Magnifica Communità, havendo quel da bene Gentiluomo donato, e consecrato la vita sua alla detta Università servendogli e dì, e notte tanto fidel, & amorevolmente, e con tanta sufficienza. Da cui le SS. VV. potranno intendere in qualche particolare il parer mio, massime circa l'avvocatione della Causa, se le Suspicioni che se hanno de Judici hanno fundamento. Mi raccomando, & offero quanto posso alle SS. VV. MM. Alba alli IV. di Giugno MDXLIX.

Sottoscr. come Fratello Geronimo Vida Vescovo d'Alba.

Eod. Anno XXXII.

Andreas Burgus Castrileonis Comes, qui nobilitatem cum Virtute conjunctam ita habuit, ut literis comendatissimus, & dignitatibus clarissimus fuerit. Maximiliani Imperatoris mox Ferdinandi Romanorum Regis ardua, ac præclara tum in Italia, tum in Germania, Gallia, & Hispania gessit negotia, Legationibus perquam maximis functus omnia meritorum spatia occupavit. Obiit Bononiæ dum esset Ferdinandi Regis Orator apud Clementem VII. Sum. Pont. ejusq; Cadaver Cremonam translatum in ædibus Divi Petri dicatis funebri oratione, ac solemnioribus exequiis humatur. Ibi notis aureis hoc legitur monumentum.

MD.

M D.

Andrea Burgo Co: Equ., & Heroi

*Primum Lud. Sf. Med. Ducis mox D. Caf. Max. A. Secretis Præfæti
 Confil. Aulic. Imp. ante Hispaniarum, dein Mediolani cum jam ab eo-
 dem Caf. Legat. missus fuisset ad Pont. Max. Julium II., & Clemen-
 tem VII. Ad Reges Ferdin. Aragon. Hispan. Ludovic. Gallia semel,
 atq; iterùm Henricum Britanorum, & ad Nepotem Caroli Margarit.
 quæ Filium in Pleumos tandem composuit. ac sedat. in Italia bellicis
 Tumult. in Concil. Bononiens. Pacif. tamquam voti compositi defuncto
 Kal. Jan. MDXXXII. Ætat. suæ ann. LXV. Mens. III. die XXIII.
 Posu. Ferd. F. & Catharina Angiss. Uxor Lign. Tabul.*

Nunc verò Marmor. Lapid. Resti. Curavit. Lombard.

Nepos Anno MDLXXXVII.

M. M.

Attamen ex subanexo Epitaphio rubro lapidi inscripto in Sacello
 post Chorum Ecclesiæ S. Marci Tridenti cultæ per P. R. Augu-
 stinianos apparet Andream alteram habuisse Conjugem, & scili-
 cet Dorotheam Thuonnam Nobili Tridentina ortam familia,
 ubi etiam Andream, & Dorotheæ effigies habentur egregiis peni-
 cillis expressæ.

D. O. M.

Dorothea Thuonna, Pudicitia, Prudentia,

Venustate, ac Moribus insigni

Uxori charissima, & benemerita

Andreas Burgus. Cremonensis Eques,

Es Casareus Consiliarius Maritus mast. P.

Vixit Ann. 30. mense 2. dies...

Obiit X. Octobris MDLII.

Quid gemis beu? tanto felicia funera lætu:

Turbantur lachrymis gaudia nostra tuis

Parce precor tristes questus effundere: vixi

Non erat in fati longior hora necis.

Immaturo peris: sed tu diuturnior, annos

Vive meos, conjux optime vive tuos.

Ejus virtutis specimina reliquisse fertur

Epistolas ad Principes, ac

Orationes.

Andream laudant M. Hieronymus Vida in orationibus act. 2. ubi. His
 adminiculis adjuti, qui ex Civibus nostris Remp. administra-
 runt, id summa laude semper fecerunt, & cum quadam omnium
 admiratione, quod nostris temporibus vidimus in Andrea Bur-
 gio, qui carus prius Maximiliano Imperatori, mox Ferdinando
 ejus Nepoti Rom. Regi multa, & magna negotia in Italia, in
 Germania, Galliaque, & Hispania gessit &c.

Jo:

Jo. Petrus Artomus Mediol. Medicus anno 1515.

Andree dicavit suum de Poste Tractatum.

Cavitell. in Annal. plura de eodem.

Aut. Campus histor. lib. 3.

Leander Albertus in descriptione Italia.

Alex. Lamus in Somniis cant. 3.

Luc. Guicciardinus in hist. lib. 10.

Zava in Orationibus 4. in Parentalibus.

Petrus Bembo in Epist. lib. 7. Epist. nomine Leonis X. Sum. Pont. videtur scripta.

Comes Franc. Persicus in sua Histor. MS. scribit, Veronam, & Arces Andreas Burgus Cremonensis à Rege, Gurgensiq; missus accipit. Andreas Legatum Cæsareum apud Ludovicum agebat, Vir quidem virtute præditus cum latinæ linguæ decore, cum resum experientia, & usu haud inceleber.

Pierius Valerianus in Epist. de honoribus habitis Illustrissimoq; Gurgensi Cæsareo Vicario Urbem ingredienti hæc habet. cum his Andream Burgium Cremonensem agnovimus Virum in magnis negotiis obeundis ætate nostra clarissimum &c.

Clemens Flammenus in Castillionæa plura, & alii.

Cum ad manus meas pervenerint nobilissimum Maximiliani Cæsaris privilegium Andree, ejusque Descendentibus concessum, nec non ejusdem Andree præclarum Testamentum, ut verè appareat Testamenta Hominum speculum esse morum; hic subnectere visum fuit.

„ **M**AXIMILIANUS divina favente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, „ Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae &c. Rex; Archidux Austriæ, „ Dux Burgundiæ, Lotaringiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carinthiæ, „ Carniolæ, Lymburgiæ, Lucimburgiæ, & Gheldriæ; Lantgravius „ Alsatia, Princeps Sæviæ, Palatinus in Habsburg, & Hannoniæ; „ Princeps, & Comes Burgundiæ, Flandriæ, Tirolis, Goriciæ, „ Arthesiæ, Olandiæ, Scelandiæ, Ferretis, Inkyburg, Namurci, „ & Zutphanæ; Marchio Sacri Romani Imperii super Anasum, „ & Burgovii; Dominus Phrysiæ, Marchiæ Slavonicæ, „ Meclinæ, Portus Naonir, & Salinarum &c.

„ Honorabili fideli nobis dilecto Andree de Burgo nostro, & Ill. „ Caroli Principis Hispaniarum, & utriusq; Siciliæ, atq; Hierusalem, „ Archiducis Austriæ, Ducis Burgundiæ; Brabantiæ, nepotis, „ & filii nostri charissimi Consiliario, & Camberlino, sacri Lateranensis Palatii, „ Aulæq; nostræ, & Imperialis Consistorii Comiti Palatino, „ Gratiam nostram Cæsaream, & omne bonum. Et si Imperialis „ Majestatis celsitudo ea potissimum gratia in Romani „ Principatus culmine constituta sit, ut circumquaq; aciem „ considerationis suæ dirigens, quos promerere dignè animadvertit, „ singularibus prærogativis afficiat, illos tamen meritò magis, ac

„ magis

„ magis extollere debet, quos non solum præcipuis virtutum
 „ insignibus decoravit altissimus, sed etiam qui inconcussa fide, &
 „ observantia continuò aliquid erga nos, & sacrum Romanum Im-
 „ perium præstare nituntur. Hinc est quod nos considerantes ser-
 „ vitia, & merita, quæ tu prænominate Andrea nobis, & sacro Ro-
 „ mano Imperio multipliciter exhibuisti. Quodq; pro quiete, &
 „ tranquillitate totius Reip. Christianæ, in primisq; pro honore,
 „ dignitate, & utilitate nostra, ac sacri Romani Imperii, & domus
 „ nostræ Austriæ, & Burgundiæ, nullis vigiliis, studio, operæ, &
 „ diligentia pepercisti, præcipuè in multijugis legationibus tuis,
 „ quas tibi toties præ summa rerum nostrarum, & sacri Romani
 „ Imperii, & domus nostræ Austriæ, & Burgundiæ variis tempo-
 „ rum conditionibus, nunquam opinione nostra de summa pru-
 „ dentia tua, fide, consilio, & dexteritate frustrati, Tum apud Se-
 „ renissimum Regem Arragonum, Ferdinandum fratrem no-
 „ strum carissimum, cum filius noster carissimus bon. mem. Philip-
 „ pus Rex Serenissimus Castellæ in Hispania, ab universis Populis
 „ in Principem electus. Iterum in eandem Hispaniam, apud
 „ prædictum filium nostrum in Regem Castellæ jam electum; Bis
 „ apud Serenissimum Regem Angliæ Henricum, fratrem nostrum
 „ carissimum; ultimo pro matrimonio Sereniss. Principis Caroli
 „ nepotis nostri contrahendo, tum iterum post tractatum Camera-
 „ censem, apud Serenissimum Regem Franciæ fratrem, & con-
 „ sanguineum nostrum carissimum, inita cum eo pace, & expe-
 „ ditione rerum Italicarum suscepta obeundas demandavimus.
 „ Et qui Deus Optimus Maximus, ultrà prædicta omnia personam
 „ tuam singulari quadam, & gemina humanitate, consilio, doctri-
 „ na, & in rebus gerendis dexteritate, inter alios maximè decora-
 „ tam esse voluit. Harum rerum omnium intuitu cogimur esse
 „ solliciti, quibus potissimum rationibus, servitia, & merita tua
 „ recumpensemus; Volentes igitur te prænominatum Andream,
 „ aliquo ornamenti titulo, & beneficentiæ dono decorare, te
 „ ipsum Andream, ac tui intuitu Danielelem, & Lombardinum
 „ honorabiles Ju. Con. fratres tuos Germanos, nec non Octavia-
 „ num, Cæsarem, & Armaninum consanguineos, Agnatos tuos,
 „ omnes de Burgo, quos Nobiles ex antiquis vestræ Patriæ natalibus
 „ invenimus, pristinam, ac naturalem nobilitatem in te, & eos
 „ recognoscentes, confirmantes, & rursus augentes, tuosque, ac
 „ cujuslibet eorum filios, & descendentes in perpetuum, legiti-
 „ mos, & naturales motu proprio, ex certa scientia animo delibe-
 „ rato, sano quoque Principum, Comitum, Baronum, & Proce-
 „ rum nostrorum, ac sacri Imperii fidelium dilectorum accedente
 „ consilio, & assensu, nobiles constituimus, decernimus, & crea-
 „ mus, ac in perpetuum nobilitamus, decernentes, quod vos præ-
 „ nominati omnes, & filii vestri, ac descendentes in perpetuum
 „ legitimi, & naturales ut suprâ, ubique locorum, & terrarum,
 „ „ tam

„ tam in iudicio, quàm extrà, in rebus spiritualibus, & temporali-
 „ bus, ecclesiasticis, & prophanis etiam si in præsentibus de ipsis
 „ fuerit facienda mentio specialis, omnibus, & singulis exercitiis,
 „ ac quibusvis actibus, & studiis, honoribus, dignitatibus, officiis,
 „ juribus, libertatibus, insignibus, privilegiis, gratiis, & indultis
 „ gaudere, uti frui, & potiri possitis, & possint, quibus alii Romani
 „ Imperii nobiles militares gaudent, & fruuntur quomodolibet
 „ consuetudine, vel de jure. Confirmantes etiam vobis arma, &
 „ insignia à vobis, & majoribus vestris gestari consueta, videlicet,
 „ clypeum in campo albo, seù argenteo, Leonem rubrum erectum
 „ habentem, ac ea ad majorem vestrum decorem, sic meliorantes,
 „ ut super clypeo galea sit torneamentorum cum rubris, & albis
 „ teneis dependentibus, à cujus cono pro Cristis exeat arbor Pineæ,
 „ in naturali colore, cum eulogio stipiti involuto in lingua Gallica
 „ hujus sententiæ (Rectè proeundo in altum) & pro ut hic in me-
 „ dio artificis ingenio clariùs effigiata cernuntur.

Hic cadunt Insignia.

„ **V**olentes, & auctoritate nostra Imperiali decernentes, quod
 „ vos omnes prænominati, atq; à vobis descendentes, ut supra
 „ hujusmodi armorum insignibus, ex nunc in antea futuris, perpe-
 „ tuis temporibus, in omnibus, & singulis honestis, & decentibus
 „ actibus, tam seriò, quàm joco, hastiludiis, bellis, duellis, singu-
 „ lari certamine, edificiis, annulis, clinodis, signetis, sigillis,
 „ sepulchris, suppellectile, etiam in torneamentis, & alias ubicunq;
 „ libuerit deferre, & gestare; nec non illis præminentis, gratiis,
 „ & prærogativis, uti, frui, & gaudere possitis, & valeatis, ac pos-
 „ sint, & valeant, quibus cæteri nostri nobiles insignium, & armo-
 „ rum ornamentis, à nobis, & Sacro Romano Imperio insigniti
 „ gaudent, & potiuntur, jure, vel consuetudine, absque alicujus
 „ impedimento, & contradictione. Insuper vos prædictos, & à
 „ vobis descendentes, ut supra, motu, scientia, consilio, & assensu
 „ prædictis, & de nostræ potestatis plenitudine Sacri Lateranensis
 „ palatii, Aulæq; nostræ, & Imperialis Consistorii Comites Palati-
 „ nos facimus, constituimus, creamus, erigimus, & attollimus,
 „ ac Imperiali auctoritate gratiosius insignimus, decernentes, &
 „ hoc Cæsareo statuentes edicto, quod vos prænominati, & descen-
 „ dentes vestri, ut supra, quàm diù vixeritis, & vixerint, universis,
 „ & singulis privilegiis, juribus, immunitatibus, exemptionibus,
 „ honoribus, consuetudinibus, favoribus, præminentis, & præ-
 „ rogativis, quibus sacri Lateranensis palatii Comites Palatini de
 „ jure, vel consuetudine freti, ac usi sunt, vel utuntur, ac fruun-
 „ tur, uti, frui, & gaudere possitis, & debeatis, ac possint, & de-
 „ beant. Vobisq; omnibus, ac prædictorum cuilibet quoscunque
 „ etiam nobilium bastardos, spurios, manseros, nothos, incestuo-

„ **fos, naturales, ac ex nephario cōitu natos, & quoscunq; natalium**
 „ **defectus, quoquo modo patientes, sive masculos, sive fæminas**
 „ **quocunq; nomine censeantur, & quovis modo illegitimè natos,**
 „ **& quemcunq; alium defectum natalium patientes; etiam si plu-**
 „ **res, vel omnes, in legitimanda persona simul concurrerent con-**
 „ **junctim, vel divisim, & ex lerva natos, legitimandi concedimus,**
 „ **& damus facultatem; ipsosq; in patriam potestatem reducendi,**
 „ **& illos sic ut supra dictum est, legitimandos reducendi ad pri-**
 „ **stinum statum naturæ, quò omnes legitimi nascebantur, sive**
 „ **legitimandi præsentis fuerint, sive absentes, sive ratam legiti-**
 „ **mationem habuerint, sive non, & eorum parentibus, præsentibus,**
 „ **& absentibus, vel mortuis, vel furiosis, vel mente captis,**
 „ **ita quod etiam sufficiat procurator, nuntius, vel missus, habens**
 „ **ad hoc speciale mandat, vel ab ipsis legitimandis, vel ab**
 „ **eorum parentibus, etiam si legitimandi sint infantes, furiosi, vel**
 „ **mentecapti, citatis, vel non citatis illis, ad quos hæreditas spe-**
 „ **ctare possit, vel spectaret, ex testamento, vel ab intestato, vel**
 „ **quocunq; alio modo, & hæreditate adita, vel non adita, posses-**
 „ **sione, etiam actualiter, vel aliter apprehensa, vel non apprehen-**
 „ **sa, existentibus filiis, fratribus, vel eorum descendibus, aut**
 „ **agnatis, vel cognatis, seu affinibus quibuscunq; legitimis, & natu-**
 „ **ralibus, vel non existentibus, absentibus, vel ignorantibus, vel**
 „ **etiam inviçtis, ipsosq; legitimandos ad legitima, & primæva-**
 „ **jura naturæ reducere, & restituere valeatis, & valeant, ac si ex**
 „ **vero, & legitimo matrimonio nati, & generati essent, nulla juris,**
 „ **vel facti obstante exceptione, quin per vos, & prædictorum**
 „ **quemlibet legitimi, vel legitimandi legitimati sint, & tales sic**
 „ **legitimandi ad successionem bonorum paternorum, & maternorum,**
 „ **agnatorum, & cognatorum, & etiam extraneorum, ex**
 „ **testamento, vel ab intestato, succedere, & admitti debeant in-**
 „ **tantum, quòd tales legitimi agnoscantur aliis agnatis, & com-**
 „ **prehendantur in quocunq; statuto, consuetudine, constitutione,**
 „ **decreto, & qualibet voluntate, loquente, vel disponente de legiti-**
 „ **mo, vel naturali, vel de legitimo matrimonio nato, & pro-**
 „ **creato, possintq; tales, & debeant, si voluerint, ex testamento,**
 „ **vel intestato, vel quocunq; alio titulo succedere, ac si de vero,**
 „ **& legitimo matrimonio, ut supra dictum est, nati essent, & pro-**
 „ **creati, etiam cum filiis legitimis, & naturalibus, vel aliis venien-**
 „ **tibus ab intestato, nisi vos prænominati, aut alter prædictorum,**
 „ **qui tales legitimaveritis, aut legitimaverint, in legitimatione**
 „ **mitiores partes sequendas duxeritis, & duxerint, vel eas aliter**
 „ **succedere decreveritis, & decreverint, vel nisi eos, vel eas, ad**
 „ **quendam tantum actum legitimaveritis, & legitimaverint, nulla**
 „ **lege communi, vel speciali illis obstante, etiam feudali; sintque**
 „ **dicti per vos, & præfatorum quemlibet legitimandi de domo,**
 „ **casata, & familia, ac agnatione parentum suorum, & arma, &**
 „ **infi-**

„ insignia eorum portare possint, & valeant, eisq; uti pro libito
 „ voluntatis, & etiam efficiantur nobiles, si parentes eorum extite-
 „ rint. Ita quod sic legitimati, veri legitimi, & sine ulla fictione
 „ censeantur. Illustrium tamen Principum, Ducum, Marchio-
 „ num, & Comitum filiis dumtaxat exceptis. Possitis insuper vos
 „ omnes, & prædictorum quilibet, ad instar aliorum notariorum,
 „ & sacri imperii, ejusq; Consistorii, & aulae Comitum Palatino-
 „ rum, ubique locorum facere, creare, constituere, & ordinare,
 „ notarios publicos, seu tabelliones, & Judices cartularios, ordi-
 „ narios, & delegatos, ac universis, & singulis personis, quæ habi-
 „ les, & idoneæ fuerint, super quo vestras, & singulorum dicto-
 „ rum conscientias oneramus, notariatus, & Judicatus ordinarii,
 „ & delegati officium concedere, & largiri, ac ipsos, & quemlibet
 „ eorum, auctoritate Imperiali per pennam, & calamarium, pro
 „ ut moris est, de hujusmodi officiis investire. Dum tamen ab
 „ ipsis notariis, & Judicibus ordinariis, seu delegatis per vos, aut
 „ quemlibet dictorum ut supra creandis, & quolibet eorum vice,
 „ & nomine sacri Imperii, & pro ipso sacro Imperio debitum fide-
 „ litatis, & corporale prius recipiatis juramentum, in hunc modum
 „ videlicet. Quod erunt nobis, & Sacro Romano Imperio, &
 „ omnibus successoribus nostris Romanis Imperatoribus, & Re-
 „ gibus legitimè intransibus fideles, nec umquam erunt in consi-
 „ liis, ubi nostrum periculum tractetur, sed bonum, & salutem
 „ nostram defendent, & promovebunt damna nostra pro sua possi-
 „ bilitate avifabunt, & avertent, instrumenta tam publica, quam
 „ privata, ultimas voluntates, codicillos, testamenta, & quæcun-
 „ que alia judiciorum acta omnia, & singula, quæ illis, & cuilibet
 „ ipsorum ex debito dictorum officiorum facienda occurrerint,
 „ vel scribenda justè, purè, fideliter, & sine dolo, & falsitate, &
 „ machinatione scribent, legent, & facient, non attendendo
 „ odium, munera, pecunias, vel alias passiones, aut favores, scri-
 „ pturas verò per ipsos in publicam formam redigent, in mem-
 „ branis non abrais, nec papireis, nisi aliter se habeat consuetudo
 „ loci, scribent; causas Hospitalium, & miserabilium personarum
 „ legitimè, & favorabiliter pro viribus observabunt, & eos piè, &
 „ misericorditer tractabunt, sententias, & dicta testium, donec
 „ fuerint judicata, secretè & fideliter retinebunt; Et omnia alia,
 „ & singula, rectè, & fideliter facient, quæ ad ipsorum officia per-
 „ tinebunt, consuetudine, vel de jure; quodq; hujusmodi Notarii
 „ publici, seu tabelliones, & Judices ordinarii delegati, per vos,
 „ & quemlibet prædictorum creandi, possint per totum sacrum
 „ Romanum Imperium, & ubilibet terrarum, facere, scribere, &
 „ publicare contractus, instrumenta, judicia, testamenta, & ulti-
 „ mas voluntates, decretum, & auctoritates interponere, & præ-
 „ cepta quarentigiata, & executiva, in quibuscunq; contractibus
 „ requirentibus illos, vel illa, ac omnia alia facere, publicare, &

„ exercere, quæ ad dictum officium pertinere, & spectare noscun-
 „ tur. Insuper tibi, & vobis antedictis, ac tuis, & eorum filiis, &
 „ descendantibus ut supra, & cuilibet eorum, concedimus, & lar-
 „ gimur specialiter, ut possitis, & possint filios familias cujuscunq;
 „ ætatis etiam in infantia constitutos quoad omnes actus, &
 „ effectus, & ad unum tantum actum, & effectum, pro ut vobis, &
 „ dictorum cuilibet, & illi, qui talem emancipationem facient,
 „ videbitur, & placuerit emancipare, & à patria potestate liberare,
 „ parentibus tamen eorum volentibus, præsentibus, vel absentibus,
 „ & hoc etiam fieri posse per procuratorem specialem, tam
 „ ex parte parentum, quàm liberorum: Emancipationibus quibus-
 „ cunq; etiam infantium, vel adolescentium, decretum, &
 „ auctoritatem vestram interponere. Vobisq; & dictorum cuili-
 „ bet, qui Doctores sunt, aut pro tempore fuerint, quoscunque
 „ ipsorum iudicio idoneos, repererint, adjunctis, & in hoc assisten-
 „ tibus duobus, vel tribus Doctoribus, ubi illorum copia haberi
 „ poterit, alioquin, per ipsos solos, in jure Canonico, & Civili,
 „ nec non in medicina, & artibus tam conjunctim, quàm divisim,
 „ ad baccalaureatus, & licentiæ, ac Doctoratus, gradus, & insi-
 „ gnia promovendi, ac eis legendi, disputandi, & interpretandi,
 „ & alios actus ad personas in hujusmodi gradus constitutas quo-
 „ modolibet pertinentes, respectivè faciendi licentiam, & aucto-
 „ ritatem, ac eis ad ipsorum gradum solita insignia conferendi, ità
 „ quod sic promoti omnibus, & singulis privilegiis, immunitati-
 „ bus, & indulcis, quibus alii in utroque, vel altero dictorum juri-
 „ bus, sive facultatibus, hujusmodi Baccalaurii, Licentiati, Ma-
 „ gistri, & Doctores, in studiis generalibus promoti gaudent, &
 „ potiuntur, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant. Nec non
 „ quoscunque de nobili tamen, vel militari ex utroque parente
 „ procreatos milites, quandocunq; & ubicunq; cum omnibus per-
 „ tinentiis, privilegiis, immunitatibus, honoribus, & oneribus
 „ consuetis faciendi, constituendi, & deputandi, ac eis cingulum,
 „ enssem, calcaria aurea, & alia insignia militaria actualiter impen-
 „ dendi, quodq; omnia, & singula, quæ milites quavis alia aucto-
 „ ritate creati, & deputati, de jure, vel consuetudine facere, gere-
 „ re, & exercere possunt, & consueverunt facere, gerere, & exer-
 „ cere, liberè, & licitè valeant, similiter concedendi planam, &
 „ omnimodam dicta auctoritate concedimus facultatem. Cæte-
 „ rum cupientes vos, ac quemlibet vestrum magis honorare, &
 „ honoris specialis titulo insignire, vos omnes suprascriptos, &
 „ quemlibet vestrum, in familiares nostros, & successorum nostro-
 „ rum, ac quorumcunq; Romanorum Regum, & Imperatorum
 „ commensales, & domesticos palatii nostri eligimus, & assumi-
 „ mus, aliorumq; talium numero, & cætui præsentibus aggrega-
 „ mus, & ponimus volentes, & discernentes, quod tam in curia
 „ nostra, quam ubiq; locorum, & per totum Romanum Impe-
 „ rium

„ rium omnibus, & singulis privilegiis, libertatibus, immunita-
 „ tibus, honoribus, gratiis, præminentis, exemptionibus, &
 „ indultis gaudere, & perfrui omnes debeatis, quibus cæteri fami-
 „ liares Imperii, & commensales nostræ Imperialis Aulæ, & no-
 „ strorum successorum potiuntur, & gaudent, quomodolibet
 „ jure, vel consuetudine quibuscunq; in contrarium facientibus,
 „ non obstantibus. Quæcunque igitur omnia, & singula in prædi-
 „ ctis, & circa prædicta, vel aliquod prædictorum feceritis vos,
 „ aut aliquis vestrum fecerit, pro ut si à nobis facta essent, vel à
 „ successoribus nostris, ex certa scientia, & motu proprio, & de
 „ plenitudine potestatis nostræ, ex nunc, prout ex tunc, & è
 „ contra rata, grata, & valida, firma, & perpetua esse inviolabili-
 „ ter omni, & quacunque exceptione remota, tam juris, quam
 „ facti volumus, & censemus, & Cæsaream roboris obtinere firmi-
 „ tatem. Hæc autem omnia, & singula supradicta facimus, consti-
 „ tuimus, edimus, concedimus, & ordinamus, motu proprio, &
 „ ex certa scientia, & ex plenitudine potestatis nostræ, & perpe-
 „ tuò valitura decernimus, non obstantibus præmissis legibus, con-
 „ stitutionibus, statutis, & ordinamentis, reformationibus, extra-
 „ vagantibus, provisionibus, privilegiis, rescriptis, decretis, vel
 „ decretali, aut consuetudine, in contrarium loquentibus, aut
 „ decretis, aut aliis quibuscunq; tam præsentibus, quam futuris,
 „ specialibus, & generalibus in contrarium facientibus, & specia-
 „ liter legibus super Rubrica quibus modis naturales efficiantur
 „ sui, maximè §. fin. & in §. generaliter auctoritatem, & in §. si
 „ quis ergo filios, & in autentica quibus modis naturales efficiantur
 „ legitimi per totos titulos, & C. de naturalibus liberis per
 „ totum titulum. Et maximè autentica licet, & c. naturalis in tit.
 „ si de feu. fue. controversia, & c. de incest. nup. l. incesti, & auten-
 „ tica ex complexa ibi posita per totum titulum, & autentica de
 „ incest. & neph. nup. per totum, & §. sic ergo licentia cum glo.
 „ in verbo non permittimus in autentica. Quibus modis naturales
 „ effici, legi colum. 6. l. 1. & 2. in toto illo titulo ff. unde cognati,
 „ & insti. ad orfici §. novissimè, & l. generaliter, C. de inst., & subst.
 „ sub C. fact. & l. ex facto §. si quis rogatus ff. de trebell. & l. si qua
 „ illustris C. ad orfi. & c. tanta, & c. per Venerabilem, qui filii sine
 „ legi. cum materia sua. Quibus omnibus, & singulis in quantum
 „ huic gratiæ nostræ obstarent, quantum ad præsentem constitu-
 „ tionem, ex certa scientia motu proprio, auctoritate Cæsarea, de
 „ nostræ potestatis plenitudine, derogamus, & derogatum esse
 „ volumus, ac vobis, & cuilibet vestrum, ut suprà, prout expe-
 „ diens erit, & libuerit derogatum plenam, & liberam facultatem
 „ tradimus, & concedimus, ac si specialiter, & singulariter, &
 „ expressè in omnibus ejus capitulis, & partibus, & earum quili-
 „ bet facta esset specialis mentio, & de verbo ad verbum. Hæc
 „ autem omnia, & singula supradicta, sic vobis, & cuilibet ve-
 „ strum,

„ strum, ac filiis vestris, & descendentes ut supra quoad gratias
 „ concessas, damus, concedimus, largimur, ut revocari, annullari,
 „ & suspendi non debeant, nec possint. Nolentes insuper hanc
 „ gratiam, concessionem, vel indultum, aut privilegium, nec ali-
 „ quid in eo, vel ea contentum per aliquam revocationem, annu-
 „ lationem, vel suspensionem similiter privilegiorum generalem,
 „ vel specialem vestram, vel successorum nostrorum revocatam,
 „ annullatam, vel suspensam, & revocatum, annullatum, vel sus-
 „ pensum intelligi, & cum clausula derogatoria generali, vel spe-
 „ ciali. Et perindè habeatur istud privilegium, ac si esset in cor-
 „ pore juris clausum. Nulli ergo hominum, Communitatum, Uni-
 „ versitatum, Collegiorum, vel Civitatum, aut locorum liceat,
 „ hanc nostram creationem, largitionem, concessionem, indul-
 „ tum, immunitatem, privilegium, derogationem, & gratiæ pagi-
 „ nam infringere, infirmare, aut quomodolibet violare, seù ei
 „ quovis ausu temerario contraire, in iudicio, vel extrà, aut contra
 „ prædicta, vel aliquid prædictorum quovis modo, vel ingenio
 „ contrafacere, vel venire. Si quis autem contrà attentare præ-
 „ sumperit, nostram, & Imperii sacri indignationem gravissimam,
 „ & pœnam centum Marcharum auri purissimi, toties quoties con-
 „ trafaçtum fuerit, irremissibiliter se noverit incursum, quarum
 „ medietatem fisci nostri, sive ærarii, residuam verò partem inju-
 „ riam passorum, vel passi usibus decernimus applicandam. Et ex
 „ nunc pro ut ex tunc, & è contrà, ipso jure, & factò applicamus,
 „ & applicatum esse volumus, toties, quoties, fuerit contrafactum.
 „ In quorum omnium fidem, & testimonium præsentem litteras Im-
 „ perialis nostri sigilli appensione jussimus, & fecimus communiri.
 „ Dat. in Civitate nostra Imperiali Treviri die duodecima mensis
 „ Maii, anno Domini millesimo quingentesimo duodecimo Re-
 „ gnorum nostrorum Romani Vigesimo septimo, Hungariæ verò
 „ vigesimo tertio.

TESTAMENTUM.

*D. Andrea de Burgo Cremonensis Comitum, & Equitis Cæsarei, ac
 Senatoris Regii, & Suae Cæsareæ Majestatis
 Oratoris in Italia.*

„ **I**N Christi nomine. Amen. Anno à Nativitate ejusdem mille-
 „ simo quingentesimo vigesimo nono, indictione secunda die
 „ Martis secundo mensis Februarii, in Castro Hostiliæ in domo
 „ D. Jo: Ludovici Zucchoni, presentibus testibus infra scriptis mihi
 „ testatori infra scripto benè notis, & à me rogatis, ut fuit meo
 „ testamento, & ultimæ voluntati, quàm in his scriptis condere
 „ statui, se subscribant, & eandem suis sigillis subsignent, & corro-
 „ borent. Constitutus ego Andreas de Burgo quon. Mag. D.
 „ Oprandi

„ Oprandi Nob. Cremonensis, Comes & Eques Cæsareus, & Re-
 „ gius Senator, ac in præsentiarum suarum Majestatum Orator in
 „ Italia, considerans solas divinas res esse perfectas, humani verò
 „ juris conditionem fragilem esse, & caducam, & in dies labi, &
 „ ætatem ætati succedere, & omnia orta perire, & nihil demùm
 „ certiùs existere ipsa morte, quàmvis illius hora ignoretur, quòd-
 „ que prudentis est, & sapientis in tempore providere, donec mens
 „ sana viget in corpore sano, de & super rebus, & bonis suis, quod
 „ post obitum suum de eis fieri velit, proindè peregrè profectur-
 „ rus, & diversas Regiones peragraturus, discernens varios esse
 „ fortunæ casus, qui secundum Philosophum, nec dici, nec exco-
 „ gitari possint, ne vita mea ante acta bonis, & laudabilibus mediis
 „ traducta, obscura (quod absit) ordinatione vilescat de anima,
 „ corpore, rebus, & bonis meis ordino, dispono, mando, & testor,
 „ prout continetur in scriptura de meo jussu, & mandato annotata
 „ per D. Carolum de Magnis Cremon. nunc Causidicum Mantua-
 „ num amicum meum carissimum, me aliis quàm pluribus præemi-
 „ nentibus Regum, & Principum diversorum expeditionibus
 „ occupato existente, quàm scripturam manu prædicti D. Caroli
 „ de voluntate mea factam, pro majori robore, ego idem Andreas
 „ Testator manu propria subscripsi, una cum testibus se subscri-
 „ bentibus, volens, & mandans hoc meum ultimum testamentum,
 „ & ultimam voluntatem fore, & esse, quod & quàm valere volo
 „ jure testamenti in scriptis, & si sic valere non possit, volo valere,
 „ & tenere jure testamenti nuncupativi, & sine scriptis, & casu
 „ quo ut testamentum nuncupativum subsistere non possit, volo
 „ ut valeat, ut codicillus, aut ut donatio causa mortis, vel ut alia
 „ quælibet voluntas, per quam meliùs valere, & subsistere possit,
 „ quam volo inviolabiliter observari, & esse irrevocabilem, &
 „ præ cæteris tenere, & valere, Cassans ex nunc, & revocans om-
 „ nia alia testamenta, tam in scriptis, quàm nuncupativa per me
 „ priùs condita, etiam si reperirent verba specifica, & derogatoria
 „ in ipsorum revocatione, & annulatione, ac omnem clausulam
 „ derogatoriam, quæ in eis esset, & apposita reperiretur.

„ In Christi nomine Amen. In primis animam, & spiritum meum,
 „ cum Omnipotens Deus illam à corpore voluerit separari, Suae
 „ Divinæ Majestati piè, & devotè commendo.

„ Cadaver verò meum volo humari in Monasterio S. Petri de Pado
 „ ordinis Canoniorum Regularium S. Augustini in Civitate Cre-
 „ monæ, & in Capella ubi sepultus est qu. D. Jo: Thomas de Burgo
 „ Nobilis Cremonæ frater quon. D. Patris mei, & dictum cadaver
 „ volo duci, & sepeliri condecenter, & sine pompa, vestibus gris,
 „ & biretinis indutum, pro ut incedunt illi, qui faciunt votum
 „ portandi habitum S. Francisci.

„ Ut si contigerit me mori extrà Cremonam patriam meam, & cada-
 „ ver meum non posset subitò ob aliquos casus duci Cremonam,
 „ depona-

deponatur alibi in aliquo honesto loco, pro ut meis hæredibus videbitur, sed quantò citiùs fieri poterit, Cremonam ducatur, & fiat sepulchrum marmoreum, etiam condecens, non pompolum in aliquo angulo Capellæ, ubi sepultus est dictus patruus meus, & sit factum, & constructum dictum sepulchrum infra unius anni spatium.

Cui capellæ relinquo, ac jure legati lego ducatos ducentum à libris quatuor pro ducato solvendo termino annorum quatuor, ità tamen quod singulis annis solvant hæredes mei Canonicis dicti Monasterii pro censu, seu pensione ducatos octo ad rationem prædictam, donec solverint dictum legatum, ità tamen quod diminuatur pars pensionis ad ratam, quando solvent partem dicti legati, & hac conditione lego dictum legatum, ut dicti Canonici teneantur, & ita eos aggravò, celebrare singula hebdomada in dicta Capella Missas ter cum commemoratione S. Michaelis, & S. Francisci, & tria anniversaria, expensis ipsorum Canonicorum annis singulis, duo pro animæ meæ salute, & in remissionem peccatorum meorum, & illorum de casata, & familia de Burgo, & Magn. D. Dorotheæ de Thuonis primæ consortis meæ, & Com. Catharinæ de Anguissola præsentis consortis meæ carissimæ; tertium verò anniversarium die decimo Januarii cujuslibet anni, aut postridiè pro anima quon. Massonerii de Burgo qu. Vexilliferi populi Cremonen., qui obiit de anno 1252. & sepultus est in prato ante portam dictæ Ecclesiæ S. Petri, ubi etiam sunt sepulti majores mei: quos ducatos centum teneantur investire in una immobili proprietate ad perpetuam rei memoriam, & fiat, ac conficiatur unum Instrumentum publicum de dicta fundatione onere à proprietatis assignatione.

Volo etiam, & mando, ut ex vestibus meis aureis, & sericis, quas relinquo in bonis, & hæreditate mea conficiantur duo ornamenta colorata, & unum nigrum pro ornamento altaris, & capellæ superscriptæ ad missas minores, & majores celebrandas, & cantandas, videlicet palia tria ad altare, & Planetas tres cum stolis, & manipulis pro dictis missis celebrandis cum commis, & gramide de tela cum suis fulcimentis, pro ut erunt planetæ, & palia, & cum armis familiæ meæ de Burgo, & cum nomine meo.

Aggravò etiam hæredes meos, ut infra duos, aut tres annos faciant dipingi dictam Capellam cum imaginibus Salvatoris Nostri, & B. Virginis Mariæ ab uno latere, ab alio verò latere cum Imaginibus Sancti Michaelis, & S. Francisci, S. Annæ, S. Claræ, & si aliquid ultra esset congruum, necessarium, & conveniens ad ornamentum dictæ Capellæ remitto me ad conscientiam, & discretionem hæredum meorum.

Item jubeo, volo, & mando, quod eo tempore, quo dicta duo anniversaria, celebrantur per hæredes meos, dentur, & distribuantur eleemosynæ in pane, vino, & aliis rebus ad summam ducatorum trium.

Item

- „ Item volo, ordino, & mando, quòd præf. Hæredes mei subito post
 „ obitum meum celebrari faciant bis Missas triginta S. Gregorii
 „ pro animæ meæ salute per honestos Sacerdotes.
 „ Item volo, statuo, jubeo, & mando, quòd pro auxilio ad maritan-
 „ das aliquas virgines indigentes, sive de familia mea de Burgo,
 „ casu quo aliquæ extarent inopes, sive aliàs virgines, dentur semel
 „ tantum in diversis tamen vicibus spacio annorum quinque ducati
 „ centum per hæredes meos.
 „ Lombardino filio spurio nato ex quon. D. Lombardino fratre meo
 „ relinquo, & jure legati lego, ut per hæredes meos dentur, &
 „ solvantur anno singulo ducati viginti quinque, donec habuerit
 „ modum, vel ex beneficiis, vel alio medio consequendi, & ha-
 „ bendi tot introitus, quod possit honestè vivere, ita quod dece-
 „ dente ipso Lombardino, vel habente modum ut suprà, legatum
 „ deficiat, dictumq; Lombardinum Ill. D. Uxori meæ, & hære-
 „ dibus meis commendo, & quod sit benè, & virtuosè educatus,
 „ & quod legitimetur sine præjudicio præsentis meæ dispositionis
 „ testamenti, & ultimæ voluntatis.
 „ Item servitoribus meis, & servitricibus præf. Ill. Uxoris meæ volo,
 „ jubeo, & mando, ut detur, & distribuatur totum illud, quod
 „ per me ordinatum est, & apparebit scriptum in cedula manu
 „ mea scripta in præsentis testamento inclusa, quæ cedula erit
 „ signata manu meâ, et subscripta manu D. Caroli de Magnis
 „ Notarii, cum signo tabellionatus sui.
 „ Item statuo, volo, et ordino, ac mando quod omnia vasa argentea,
 „ et aurea, quæ reperientur in hereditate mea tempore mortis meæ,
 „ vendantur, et pretium convertatur in emptionem prædiorum
 „ in territorio Cremonensî excepta reservatione, de qua in cedula.
 „ Item, statuo, volo, ordino, et mando, quod pecuniæ, quas relin-
 „ quo scriptas in cedula manu mea scripta, et de qua, et quæ erit
 „ inclusa in præsentis testamento, quarum pecuniarum pars est in
 „ potestate præf. dict. Ill. Uxoris meæ notum est, et qui etiam co-
 „ ram præf. Ill. Uxore mea promisit mihi ita fieri legaliter, et fide-
 „ liter, quanto citiùs fieri possit, convertantur in emptiones præ-
 „ diorum in agro Cremonensî, et ubi sit aliqua pars etiam contine-
 „ tur in dicta cedula, et inter ea deponantur pænès idoneum mer-
 „ catorem, ad traficandum; aliæ verò pecuniæ, quæ tempore mor-
 „ tis meæ reperirentur in capsâ, quam mecum duco, vel in mani-
 „ bus Ill. Uxoris meæ, vel servitorum meorum, vel aliorum, sint
 „ ad satisfaciendum ordinatis per me in testamento, et illis defi-
 „ cientibus suppleant redditus mei ordinarii cum tempore, et ex
 „ bonis immobilibus nihil vendi volo.
 „ In omnibus autem bonis meis mobilibus, et immobilibus, juribus,
 „ et actionibus quibuscunq; ubicunq; sint jaceant, et esse reperian-
 „ tur in Italia, Alemania, Hispania, et Ungharia, aut alibi cujus-
 „ cunq; generis, et qualitatis hæredem mihi universalem instituo

„ *ventrem Ill. D. Catharinae Comitissæ Anguissolæ uxoris meæ dilectiss.*
 „ *eo casu quo esset gravida prægnans, sicuti nunc quasi spes certa est,*
 „ *hoc tamen modo videlicet. Si masculum unum tantum parerit*
 „ *illum hæredem universalem instituo, ut supra; Si verò parerit*
 „ *plures masculos similiter, quòd omnes illi masculi sint mihi æqua-*
 „ *liter, & æquis portionibus hæredes universales; si verò pareret*
 „ *masculum, et fæminam, tunc mihi hæredem universalem instituo*
 „ *masculum verò fœminæ jure institutionis relinquo, et lego, pro*
 „ *ut in prædicta cedula mea apparebit notatum, statutum, et ordi-*
 „ *natum, tanto tempore quo in matrimonio collocabitur, et*
 „ *quod interim à fratre honestè, et condecenter alimentetur, &*
 „ *teneatur, mandans dictam filiam meam fore, & esse tacitam,*
 „ *& contentam pro omni eo, quod habere, & consequi posset in*
 „ *bonis meis, etiam ratione legitimæ, si qua sibi de jure deberi pos-*
 „ *set; si autem pareret solam fæminam, illam mihi pariter hære-*
 „ *dem universalem instituo; si verò pareret plures fæminas, illas*
 „ *mihi instituo hæredes universales æqualiter, & æquis portioni-*
 „ *bus, ut supra, volens, & mandans, quod si Ill. Uxor mea pareret*
 „ *masculum post obitum meum, quòd ille posthumus vocetur*
 „ *Andreas, & si ex dictis filiis masculis unus decederet in ætate*
 „ *pupillari, seù adulta, vel aliàs quandocunq; sine filiis legitimis,*
 „ *& naturalibus masculis tantum, & non legitimatis etiam ab Im-*
 „ *peratore, vel habente authoritatem legitimandi, ex se descen-*
 „ *dentibus, eidem sic decedenti substituo alios filios meos mascu-*
 „ *los superstites, sive filiorum filios, & eodem modo servetur si*
 „ *dictæ filiæ hæredes institutæ, ut supra decederent, quòd una*
 „ *alteri succedat, ut supra.*

„ *Si verò masculus decederet, & filia superstitè, tunc filia succedat,*
 „ *& eidem masculo sic ut supra decedenti dictam filiam hæredem*
 „ *universalem substituo.*

„ *Volens, jubens, & mandans, quod dicta filia matrimonio copule-*
 „ *tur alicui nobili, & generoso viro, qui etiam vocetur, & nomi-*
 „ *netur de domo, et familia de Burgo, et quòd primus masculus*
 „ *nasciturus ex ea nominetur Andreas, secundus verò Ferdinan-*
 „ *dus, et prima filia fæmina nascitura nominetur Ricadona,*
 „ *secunda Anna, & eo casu dicta filia mea teneatur dare D. Jo:*
 „ *Marix, & D. Jo: Thomæ fratribus de Burgo, de quibus infra,*
 „ *omne id, & totum quòd apparebit ordinatum, et scriptum in*
 „ *dicta cedula mea manu scripta, et de qua supra.*

„ *Si verò decederet dicta filia mea sine filiis masculis, ut supra ni*
 „ *nupta fuerit, tunc maritus habeat, et consequatur in bonis*
 „ *meis nomine dotis ducatos duos mille; residuum verò bonorum*
 „ *meorum mobilium, immobilium, jurium, actionum, et hære-*
 „ *ditatis meæ Deveniat jure fideicomissi ad spect. Artium, & Medi-*
 „ *cinae Doctorem D. Jo. Mariam de Burgo.*

„ *Sed si filia mea decederet cum filiis masculis legitimis, et natura-*
 „ *libus,*

libus, ut supra, tunc filii succedant in dictis bonis, et hæreditate mea, et casu quo linea recta masculina, ut supra deficeret, tunc hæreditas, et bona mea *deveniant ad dictum Jo: Mariam, & alios secundum ordinem de quo infra.*

Et dicto D. Jo. Maria decedente, tunc instituo, et substituo primum genitum suum masculinum tantum legitimum, et naturalem, et non legitimatum, ut supra, ita quod semper primogenitus legitimus, et naturalis, et non legitimatus, ut supra, de gradu in gradum, et de linea in lineam, ut infra, succedat in dicta hæreditate, et bonis meis, et vocetur Andreas.

Aggravans dictum D. Jo: Mariam hæredem institutum, et substitutum, ut supra, seu successores suos, ad solvendum anno singulo dicto Jo. Thomæ de Burgo, seu ejus filiis, et descendantibus legitimis, et naturalibus, masculis tamen, et non legitimatis, omne id, et totum, quod apparebit ordinatum, et scriptum in dicta cedula manu mea scripta, et de qua supra sæpius facta est mentio, vel emere unam proprietatem, quæ respondeat, & de introitu singulis annis.

Et casu quo dictus Jo. Maria, seu ejus filii, et descendentes masculi, ut supra decederent sine filiis masculis, ut supra, tunc et eo casu instituo, & substituo hæredem meum, ut supra, dictum D. Jo: Thomam de Burgo, seu ejus primogenitum, quo decedente alius primogenitus intelligatur substitutus, et institutus ordine successivo, recto modo, et ordine procedendo, et intelligendo.

Decedentibus verò prædictis, ut supra, institutis, et substitutis, ita quod linea masculina omni prædicto modo instituta, et substituta sit finita, tunc et in tali casu instituo, & substituo in bonis, & hæreditate mea hæredem meum Jo: Baptistam de Burgo servitorem meum, cum hac conditione, quod ejus filius primogenitus legitimus, et naturalis, et non legitimatus, ut supra, solus succedat, et eo decedente substituo, et instituo alium filium masculinum legitimum, et ut supra, non legitimatum, primogenitum semper, et sic successivè in primogenitum masculinum, ut supra, deveniat hæreditas mea, donec linea masculina dicti Jo: Baptistæ duraverit, et fuerit finita.

Decedente verò dicto Jo. Baptista sine filiis masculis, ut supra, et seu decedentibus ejus filiis, et successoribus masculis, ut supra, ita quod ejus masculina linea sit finita, tunc instituo, & substituo Antonium Mariam de Burgo etiam servitorem meum, & ejus filium primogenitum, et successivo ordine primogenitum semper masculinum, pro ut supra in aliis personis substitutis, et institutis statutum, et ordinatum est.

Omnibus verò ex prædictis sic ut supra nominatis deficientibus, ita quod ipsorum omnium sit finita linea masculina, hæres meus sit Antiquior de domo de Burgo, et ita hæredem, ut supra, meum instituo, et substituo.

„ Volens, jubens, & mandans, & sic volo, statuo, ordino, jubeo,
 „ dispono, & mando, ut bona & hæreditas mea semper remaneat
 „ in domo, familia, & casata de Burgo, & in masculos tantum, qui
 „ sint legitimi, & naturales, & non legitimati, ut supra.
 „ Cum expressa prohibitionem, quod non possit detrahi trebellianica
 „ de hæreditate, & bonis meis, & hoc ut facultas, & patrimonium
 „ meum non minuatur, quod intendo procedere in omnibus, &
 „ quibuscunq; personis comprehensis in præsentis meo testamento,
 „ & quod virtute præsentis dispositionis comprehendi, & includi
 „ possint. Et cum expressa prohibitionem alienandi, disponendi, &
 „ præjudicandi futuris *in agnatione* tam ratione contractus permuta-
 „ tionis ultimæ voluntatis, quàm etiam ratione delicti commit-
 „ tendi, si quod committi contigerit, tam ratione confiscationis
 „ bonorum, quàm particularis condemnationis personalis, tam
 „ ratione proprietatis, quàm fructuum.
 „ Et quia regulatus à lege antiqua Christi, & à jure communi, &
 „ statutis municipalibus, odio habens delinquentes, & non mori-
 „ geratos viventes, dispono, quod casu quo filius meus, de quo
 „ supra, seu filii nascituri in eventum, quod plures à me fuerint
 „ procreati, & nascerentur ut supra, ut dicti substituti, vel unius,
 „ vel eorum quilibet si contigerit delictum aliquod committere,
 „ imò etiam excogitare, ex quo poena corporalis, vel confiscatio
 „ bonorum, vel condemnatio aliqua pecuniaria infligi posset, ex
 „ tunc illum, & illos privo, ac privatum, & privatos fore, & esse
 „ hæreditate, & bonis meis prædictis, volo, mando, declaro, &
 „ statuo, et ex nunc privatos, et privati esse intelligantur, & super-
 „ stitem majorem natu instituo, & substituo in totum, quia volo,
 „ & meæ opinionis est, *continuo bona mea, & hæreditatem permanere,*
 „ *& restare in agnatione,* ita quod nec usumfructum habeat, nec
 „ detrudere possit trebellianicam, nec jus aliquod habeat in bonis,
 „ & hæreditate prædictis, quod devolui possit in Fiscum, et con-
 „ fiscari, quia volo hæreditatem meam, & bona, ut supra, integra,
 „ & in totum remanere, si autem talis fuerit restitutus, vel reban-
 „ nitus, ita quod effectus sit capax bonorum, et hæreditatis meæ,
 „ tunc et eo casu uti, et gaudere possit bonis prædictis, et pari
 „ modo consequatur hæreditatem prædictam, et hoc facio, dispo-
 „ no, ordino, mando, et statuo, *ut dictus filius meus, seu filii filiarum*
 „ *meæ, ut supra, & omnes alii supranominati, ac de agnatione meæ*
 „ cognoscant quantum abhorream personam talia committentem,
 „ perpetrantem, et cogitantem, et non more Christiano viventem.
 „ Illi Comitissam D. Catherinam prædictam Uxorem meam charis-
 „ simam ob amorem inter nos mutuum, & cordialem, et ob ejus
 „ honestam vitam, et quia confido ipsam materno amore in omni-
 „ bus facturam ad bonum, et honorem filiorum, et filiarum no-
 „ strarum, Relinquo, deputo, constituo, et ordino tutricem, et
 „ curatricem dicti filii, filiorum filiarum, aut filiarum mearum, ipsa
 „ tamen

„ tamen vidualiter, et vitam vidualem, et honestam servante, et
 „ vivente, et non aliter, liberans, et sic libero dictam D. Illustr.
 „ Uxorem meam ab omni redditione rationis dictæ suæ tutelæ, &
 „ curæ: et casu quo aliquo modo gravaretur, seu gravari posset ad
 „ aliquam rationem reddendam, et in aliquo vigore dictæ suæ
 „ administrationis, et regiminis reperiretur debitor, tunc, et eo
 „ casu ex nunc dict. Ill. D. Catharinæ Uxori meæ, sive in parva, sive
 „ in magna quantitate, jure legati lego, et relinquo.

„ Sed si decederent filii mei, et filia, ut supra instituti sine filiis, ut per
 „ me supra est dispositum, tunc & eo casu eidem Ill. D. Catharinæ
 „ Uxori meæ dilectissimæ jure legati, & institutionis lego, et relin-
 „ quo totum, et integrum usumfructum bonorum meorum mobi-
 „ lium, & immobilium, virium, et actionum, ac totius hæreditatis
 „ meæ, ita quod totus, et integer usumfructus dictæ meæ hæredita-
 „ tis sit dictæ D. Uxoris meæ, quem usumfructum dicta Ill. D. Ca-
 „ therina capiat propria auctoritate, ex quo ipsa in viduitate per-
 „ manente in dicto usumfructu hæredem instituo, dicta Ill. D. Ca-
 „ therina vivente vidua, & casta ut supra, cum obligatione, &
 „ onere faciendi Inventarium de prædictis respectu fideicomissi,
 „ de quo supra, ut dicatur quid, & quantum, & quæ, & qualia
 „ bona fuerunt in hæreditate mea, prohibendo, & sic expressè
 „ prohibeo dictam Ill. D. Catherinam uxorem meam gravari posse
 „ ad præstandum fidejussionem de utendo, & fruendo arbitrio
 „ boni viri dicto usumfructu, & casu quo gravaretur quoquo modo,
 „ volo, jubeo, mando, gravo, & ordino, hæredem meum, ut supra,
 „ institutum, & ad quem deveniet hæreditas mea vigore, & in
 „ executione præsentis mei testamenti, & dispositionis ad præ-
 „ standum fidejussionem pro dicta Ill. D. Uxore mea, & hoc ubi
 „ de jure teneretur præstare fidejussionem, & casu quo reperta
 „ fuerit debitor in aliquo, illud totum sibi lego, & jure legati
 „ relinquo.

„ Si verò dicta Ill. Uxor mea, & de qua supra, transfret ad secunda
 „ vota, filiis, & filiabus de quibus supra, superviventibus, tunc
 „ illam privo, & privatam fore, & esse volo, & declaro dicta
 „ tutela, & cura, & eidem Ill. D. Uxori meæ ultrà dotem suam
 „ lego, & relinquo jure legati, & institutionis jocalia, & vestes
 „ cujuscunq; sortis à portu suo, & equos, & alia mobilia per me
 „ donata, & tradita dictæ Ill. D. Catharinæ, quæ habet in manibus
 „ suis, & non ultrà habere, & consequi possit in bonis meis, & hæ-
 „ reditate mea, præter illa mobilia, quæ etiam ei relinquo in cedula
 „ scripta manu mea, & de qua supra.

„ Si verò dicta Ill. D. Catherina Uxor mea prædicta transfret ad
 „ secunda vota nullis existentibus filiis, & filiabus meis, ut supra,
 „ aut se in aliquo Monasterio collocaret, tunc eidem Ill. Uxori
 „ meæ ultrà dotem, vestes, jocalia, & mobilia, de quibus supra,
 „ lego, & relinquo jure legati, & institutionis illam quantitatem,
 „ quæ

„ quæ apparebit scripta, & annotata manu mea in cedula, de qua
 „ suprâ sæpiùs facta est mentio.
 „ Filiis autem meis, & filiabus mando, consanguineos autem meos
 „ rogo, ut dictam Ill. D. Catharinam Uxorem meam honorent,
 „ & benè, & laudabiliter se habeant, & agant cum ea, sicuti decet,
 „ & honestum est.
 „ Sacratissimo autem Cæsari, & Serenissimo Principi Ferdinando
 „ Ungariæ, & Bohemiæ Regi DD. meis colendissimis dictam
 „ Ill. D. Comitissam Uxorem meam cum filiis, & filiabus meis
 „ humiliter commendo, unâ cum tota familia de Burgo, & socero
 „ meo, & cognatos meos ex utraque uxore, rogoq; & humiliter
 „ supplico, ut dignentur tam pro exoneratione animarum Majest.
 „ Suarum, ut omnibus pateat, & manifestum sit servitatem meam
 „ longævam, antiquam, & fidelem Regiis Majestatis suis fuisse
 „ gratam, & acceptam, mandare, & committere, ut hæredibus
 „ meis satisfiat de creditis meis, quæ habeo cum suis Regiis Ma-
 „ jestatibus, & apparet in scripturis meis.
 „ Fideicommissarios, & hujus testamenti mei executores relinquo, &
 „ rogo sint Reverendissimus, & Illustrissimus P. D. Bernardinus
 „ de Olisio Episcopus Tridentinus præf. Sereniss. Regis Ungariæ
 „ Magnus Cancellarius, & eò decedente Reverendiss. Episcopus
 „ Tridentinus pro tempore existens, Magn. J. U. Doctor
 „ D. Antonius Questa Cancellarius præf. Reverendiss. D. Episcopi
 „ Tridentini, vel alius qui in ejus loco succedat in Cancellariatu,
 „ Rev. D. Georgius de Gadio Præpositus S. Abundii Cremon.
 „ consanguineus meus, spect. J. U. Doctor D. Joseph de Laude
 „ consanguineus meus chariss. Spect. J. U. Doctor D. Joseph de
 „ Brumano, Spect. Arte, & Medicina Doctor D. Jo: Franciscus
 „ de Burgo, Nob. D. Philippus de Dovaria, D. Armaninus de
 „ Burgo, & D. Carolus de Magnis Cremon. nunc Causidicus
 „ Mantuanus, quibus omnibus commendo ex corde præf. Ill. D.
 „ Consortem meam, & omnes hæredes meos.
 „ Testes autem, qui se subscribent huic ultimæ voluntati meæ, &
 „ sua sigilla apponent mediante rogitu meo, sunt ii, qui manu
 „ sua hîc proximè subscribent post meam subscriptionem.
 „ Verùm quia suprâ fuit per transitum ad secunda vota præf. Ill. D.
 „ Uxor mea privata tutela filiorum meorum, volens providere
 „ dicto filio, & aliis filiis meis, ut suprâ, de tutela danda; Ideò
 „ volo, jubeo, & mando, quod in eventum, quòd præf. Ill. D. Uxor
 „ mea transiret ad secundas nuptias, dictus filius, seù alii ut suprâ,
 „ remaneant penès ipsam Ill. D. Uxorem meam, & ab ipsa alan-
 „ tur, & benè, & honestè teneantur sumptibus, & expensis hære-
 „ ditatis meæ condecenter taxandis usq; quo fuerint in ætate anno-
 „ rum decem; quo tempore elapso tutores disponent pro ut sibi
 „ honestum, congruum, & tutius videbitur, pro addiscendis literis,
 „ & bonis moribus, sed si uxor mea decederet (quod Deus aver-
 „ tat)

„ tat) tunc, & eò casu volo, jubeo, & mando, quòd filius, & alii,
 „ de quibus suprà alantur, & nutriantur, eo modo, qui videbitur
 „ tutoribus honestus, tutus, & congruus.

„ Tutores autem deputo, ordino, nomino, eligo, & esse volo in
 „ casibus prædictis Illustr. Com. D. Jacobum Anguissolam socerum
 „ meum carissimum, & dicto Ill. Com. decedente, vel de
 „ tutela non curante, tutores deputo duos eligendos per Dños
 „ Fideicommissarios deputatos, & de quibus suprà.

„ Et quia in Alemania in Comitatu Tirolis habeo aliquos redditus
 „ per me emptos, cum obligatione, & onere retrovendendi post
 „ mortem meam per hæredes meos, ut in Instrumentis emptio-
 „ num apparet, & meæ voluntatis sit, quòd pecuniæ dictorum
 „ bonorum in eventum retroemptionis convertantur in aliis redi-
 „ tibus immobilibus, Ideo volo, mando, ordino, jubeo, & statuo,
 „ quòd in eventum retroemptionis prædictæ, sive in toto, sive
 „ in parte, dicti hæredes mei teneantur, & ità eos aggravo, inve-
 „ stire pretia dictorum bonorum in immobili proprietate possessio-
 „ num, vel census in Comitatu Tirolis à Bolzano citrà versus Ita-
 „ liam, & per totum agrum Tridentinum, si reperiatu honesto
 „ pretio, & quod tutè, & liberè ematur; sin autem pretium depo-
 „ natur penès idoneos, & securos mercatores in Germania ad
 „ honestum lucrum, & sine onere conscientie, donec evenerit
 „ facultas investiendi, ut suprà, & si non reperiretur locus idoneus,
 „ & tutus pro investiendis dictis pecuniis in dicto Comitatu Ti-
 „ roli, tunc sit in facultate hæredum meorum postquam fuerint
 „ in ætate perfecta dictas pecunias consequi, & illas in immobi-
 „ libus proprietatibus investire in agro Cremonensi, vel alibi, ubi
 „ melius sibi videbitur.

„ Ego Andreas de Burgo Cremonensis Comes, & Eques, ac Cæsa-
 „ reus, & Regius Senator, & in præsentiarum Majest. Suarum
 „ Orator in Italia, fateor suprascripta de meo jussu, & consensu
 „ conscripta, & contenta in cedula in præsentis testamento inclusa,
 „ & manu mea scripta, expressam meam voluntatem, & disposi-
 „ tionem, ac puram veritatem continere, & quæ omnia volo firmi-
 „ ter executioni mandari, & propterea ad eorum majus robur hinc
 „ manu propria me subscripsi, die Martis secundo Febr. Anni mil-
 „ lesimi, quingentesimi vigesimi noni, Hostilia in Agro Man-
 „ tuano.

*En aliud Privilegium, ex quò magis, atque magis auctoritas,
 & Burgi Virtus resultat.*

„ **M**AXIMILIANUS Divina favente clementia electus Ro-
 „ manorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ,
 „ Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex; Archidux Austriæ,
 „ Dux Burgundiæ, Brabantia &c. Comes Palatinus &c. cum pro
 „ conservatione, & salute, ac tranquillitate Italiæ, & potissimum
 „ pro

„ prò securitate, & firmitate Principis, & Ducatus Mediolani,
 „ qui nuper ex faucibus Hostium ereptus est, non visum sit nobis
 „ aliud meliùs, & præsentius remedium, quàm Beatitudinem
 „ Pontificis, & Sedis Apostolicæ auctoritatem huic Principatui
 „ arctiori quodam vinculo coniungere, & ad defendendum illum
 „ adversùs ejus Hostes astringere. Itaque animo deliberato, &
 „ ex certa scientia convenimus tum Beatitudinem Pontificis, &
 „ illum ob præfatos, & complures alios multum nobis, & Sacro
 „ Imperio, ac ipsi præfato Principi, & Mediolani Ducatui impor-
 „ tantes respectus, & causas rationabiles
 „ dare decrevimus, & volumus,
 „ ne tamen per hoc dictus Ducatus Mediolani, & idem Illustris
 „ Maximilianus Mediolani Princeps consanguineus noster charis-
 „ simus nimium damnificetur, Nos contenti sumus, immò per præ-
 „ sentes recognoscimus, & profiteamur eidem Maximiliano con-
 „ gnaturos, & duros in locum, & vicem præfatarum duarum
 „ Civitatum Civitatem Bergomi, & am-
 „ pliùs Oppidum Cremæ, postq; ex Hostibus fuerit recuperatum,
 „ dabimus, & consignabimus, pro ut actu serie præsentium nostro
 „ nomine, & loco damus, & concedimus amplam potestatem, &
 „ omnimodam facultatem Spectabili Comiti Andree de Burgo
 „ Consiliario, & Oratori Nostro, qua nostro nomine debet, &
 „ potest dictum Principem Mediolani, si, & in quantum ipse
 „ Princeps expressum consensum, & voluntatem suam dederit,
 „ atq; declaraverit in dimissionem præfatarum Civitatum
 „ Beatitudinem Pontificis, vel ejus ad hoc deputatis
 „ sufficienti ejus Mandato suffultis juxtà conventionem nostram
 „ consignandam, & faciendam mittere, ponere, & locare in præ-
 „ dictum Contracambium videtur Civitatem Bergomi, ac Oppi-
 „ dum Cremæ, quàm primum id recuperatum fuerit, illorumq;
 „ accipiat actualem, realem, & corporalem possessionem, cum
 „ omnimoda potestate, & plenitudine auctoritatem super illis, &
 „ de illis eorumdemq; pertinentiis, & dependentibus disponendi,
 „ & providendi, regendi, & gubernandi, administrandi, & diri-
 „ gendi, prò ut cum aliis suis locis, & Oppidis ad suum Ducatum
 „ spectantibus, & à nobis, & à Sacro Imperio dependentibus
 „ jure, vel consuetudine facere, disponere, & ordinare potest, atq;
 „ debet, non obstantibus in contrarium quibuscumque harum
 „ testimonio literarum Sigilli nostri appensione munitarum.
 „ Dat. in Civitate nostra Imperiali Augusta die Vigesima octava
 „ Mensis Maii Anno Domini Millesimo, Quingentesimo, Quin-
 „ todecimo, Regnorum nostrorum Romani Trigesimo, Hun-
 „ garicæ verò Vigesimo sexto.

Paulus

MDXXXII.

PAulus Zignanus Collegiatae Insignis S. Agathæ in Patria Canonicus, cui semper egregia ad optimas artes amplectendas voluntas fuit, ac præcipuè rerum historicarum indagator effulsit. vulgavit.

De Rebus Memorabilibus Patriæ, ejusq; Viris Insignioribus.

Opus sæpe allegatum à *Josepbo Bressiano* in suis operibus, quod quidem anno 1630. teterrimæ Epidimiæ deperditum esse fatetur.

Eod. Anno.

Petrus Franciscus Datus in omni genere artium optimarum excellenter excultus J. U. D. Prothonotarius Apostolicus, Romæ versatus reliquit

De Auctoritate Sacri Collegii Cardinalium in Sede Vacante. opus idem Cardinali Salviato, cui Auctor intima familiaritate devinctus, dicitur ad manus pervenisse.

Bressian. in V. R.

Alter Datus memoratur honorificè ab *Alex. Lamo* in *Somniocant. 3.*

Eod. Anno.

Dominicus Bordigallus maximum, & suis temporibus, & rei literariæ ornamentum, historicis, poeticis, ac oratoriis studiis addictus scripsit italico sermone.

Historia del principio del Mondo sino al suo tempo, ed in particolare le cose avvenute alla Patria.

Le Vite delle Regine Hebræe.

latinè verò.

Illustrium Virorum Cremonensium Epitaphia.

Orationes, Epistolas, Annagramata, ac alia sui facundi ingenij monumenta.

Historiarum librum MS. in primis meæ Adolescentiæ annis vidi apud U. J. D. & Avunculum dilectissimum Josephum de Nigris, è cujus manibus iniquo furto subtractum adhuc ambo dolemus, absq; spe quod domino restituatur.

Antonius Possevinus in *Bibliotheca selecta* de historicis, & in *Appendice Historicarum Cremonæ* Burdigallum nostrum recenset mutato quidem nomine Dominici in Jo: Baptistam, Possevinum sequitur *Fabianus Justinianus* in *Appendice Indicis Universalis, ubi de Cremona.*

Ejus tumulus est in Sacratio Ecclesiæ Divæ Agathæ hisce notis inscriptum.

Hoc est Sepulchrum D. Dominici de Bordigallis, & ejus Heredum ann. 1521.

In stemmate est Gallus cum lemmate, Cordis Lætitia.

Ejusdem meminit *Merula* in *Sanctuario Cremonæ, Bressianus* in *V. R. aliisq; operibus.*

Tom. II.

S

Eod.

Eod. Anno.

Raphael Fabagrossa præclara doctrina in historicis rebus componendis excultus scripsit italicè.

L'Origine delle Famiglie Nobili della Patria con gli Uomini insigni sì nell' Armi, Lettere, ed atti Liberali à ciaschuna d'esse annotati.

Delle origini delle Città d'Italia, e da chi furono dominate fin al suo tempo.

Joseph Bressian. in suis operibus allegat Fabagrossæ libros, quos deperditos anno 1630. sæviente undique peste non semel, atque iterum deflet.

Ex stirpe Fabagrossa floruit Marcus Antonius celeberrimus ille cohortum Dux, qui ex vulnere in humerum per Bonifacium Vicecomitem Francisco Sfortiæ Lud. F. inflicto generosè venenum exfluxit, eumq; primævæ incolumitati donavit, ut notat *Campus in Lib. 4. Historiarum ubi de Francisco Sfortia.*

MDXXXIII.

Stephanus Alierus ex ordine Minor. Observ. S. P. Francisci Theologus, ac Concionator perquam egregius, cujus hominis doctrinam præcipuè nostra Urbs mirata est. librum composuit, cui tit.

Prattica dell' Oratione Mentale.

fertur nonnulla alia scripsisse, ut innuit *Bressianus in V. R.*

Eod. Anno.

Augustinus Fogliata, quem plures appellant de Fogiadenis ex Ord. Eremitanorum S. Augustini non tantum humanis literis, at sacræ etiam scripturæ, rebusq; Ecclesiasticis, Philosophicis, & Theologicis clarus, obiit Ferrariæ anno 1533. in ædibus Divi Andreæ, ubi est sepultus. Composuit doctissimè

Expositiones in Orationem Dominicam;

In Salutationem Angelicam.

In Symbolum Apostolorum. extant Ferrariæ in Biblioth. Conv.

S. Andreæ Augustinianorum, ubi vitam egit, atq; obiit.

Consulendi sunt *Jos. Pampbil. in Chron. Anguit. pag. 111.*

Elssius in Encom. August.

Possevinus App. Sac. Tom. 1. lit. A.

M. Georgius Draudius in Bibl. classica.

P. Hippol. Marraccius in Bibl. Mariana.

Fabian. Justinian. in Ind. Universali, verbo. in Mattheum.

Torellus in Secul. August. Tom. 8. Ann. 1538. num. 16.

Cavitellus in Annal. anno 1533.

Eruditissimo Hieronymo Baruffaldo in memorata Bibliotheca, adhuc impossibile fuit adinvenire nostri Augustini opera. oh utinam in Plagiarii manus non inciderint.

Bonus

MDXXXIV.

Bonus Cremonensis, cujus cognomen ignoratur, eximiae Religionis, ac Eremiticæ vitæ cultor, peregrinationibus ad sancta loca Hierusalem præclarus cum Literatis dignopere admittendus, si consilio, & sermone potens opera sæpissimè ad pietatis, & religionis officia promovit, & maximè ad preces quadraginta horarum Mediolani, & pluribi instituendas, Ven. Ant. Maria Zaccharia, de quo supra fuit sermo, usus fuit, ut eo, quo decet ornatu divinissimum Sacramentum publicè inviseretur, ac coleretur. Mediolani pariter annuente Francisco Sfortia II. anno trigelimo secundo supra Millesimum, & quingentesimum pium locum erexit apud S. Valeriam ad eas scæminas excipiendas, quæ conversa ad meliorem questum turpitudine vitæ divina ope redimuntur è lupanaribus. Sanctissimum fertur, vitæ exitum tribuisse annis 1542. Hic tamen Bonus ille est procul dubio à *Cavitello* in *Annal. sub anno 1528*. Homobonus Lizarius appellatur, qui pueris, ac puellis orphanis ædes hospitales, ut exciperentur, erigendas curavit cum autoritate etiam Pagani Ponzoni Cathedralis Cremonæ Canonici Prioris. De eodem mentionem habent *Anacl. Siccus in Synopsi*.

Bressianus in Corona Vir. Illustr. lib. 1. part. 1. Paulus Morigia Histor. antiqu. Mediol. lib. 2. cap. 12. poterat quidem reticere idem Morigia, quæ in ejus libro Hist. orig. Religionum lib. 3. cap. 15. præter auctoritatem, & proprio tantum Marte refert de Jacobo Cremonensi, dum iste verè fuit Anachoreta, & Vir pietate, ac moribus illustris, ut confirmant Cavitell. in Annal. 1497., & idem Bressianus libro quo supra.

MDXXXV.

Hieronimus Fundulus latinis, Hebraicis, Græcisve literis affatim eruditus, Musis adnatus, & scientiarum omnium inextinguibile lumen, fuit à Secretis Celeberrimi Cardinalis Salviati, nec non acceptissimus Francisco Galliarum Regi, & Henrico ejusdem successori, ad quem erudiendum Lutetias vocatus est. Scripsit ibi tum græce, tum latinè.

Orationes

Epigrammata, & alia, quæ, ut fertur, in Regia Bibliotheca asservantur, extat ejusdem penès me MS. comedia inscripta.

Lucia. Sigismundo Picenardo Cremon. Patritio Senatori Mediolani nuncupata, quàm hoc anno 1694. mihi dono humanissimè transmisit eruditissimus P. D. Joseph Hier. Sementius S. T. L. Regius totius Ditionis Mediolani Chronographus, ac Somaschenis Congr. nostræq; Patriæ ornamentum. Hęc comedia Plautino modo fuit elaborata, verè nobilis, ac pulchra, nisi, quod aliquantulum offendimus lasciviuscula quædam carmina Leguntur, & duo Funduli *Epigrammata* subjuncta Libello Andreæ Guarnæ de Bello Grammaticali, & Geminæ ipsius *Epistola Italica*

in Literis Ludicris collectis ab Dionysio Athanasio, & editis Venetiis apud Bologninum Zalterium 1561. pag. 341., & seq.

Memoratur à *Vida in Orationibus*, ut scripsi, de Benedicto Lampri-
dio; *A. Campo*, in *bist. à Cavatello in Annal.* nec non à *Jacobo Ga-*
dio in bist. MS. ad annum 1535.

Franciscus Bernius in suis Facetis Poematiis in Capitulo Baccio de
Cavalcantibus directo loquendo de Cardinali Salviato, dum
Passignanum se contulerat, nostrum Fundulum sic, ludendo,
commendat.

*Seco il Fondulo farà di ragione,
Che par le quattro Tempora in astratto.
Mà è più dotto poi, che Cicerone.
Dice le cose, che non par suo fatto,
S' à Greco, s' à Hebraico, ma io,
S'ò che lo conoscete, e sono un matto.*

Magno sibi duxit honore *Christophorus Longolius Maclinienfis*
Funduli amicitiam, ut liquet, ex ipsius Epistolis ad eum datis,
quæ extant lib. 1. Epist. VII., & XXIII., ac lib. 2. Epist. IV. quin
& eum commemorat. lib. 1. Epist. 8. ad Petrum Brissoum Com-
munem Amicum.

De eodem *Petrus Bemus in Epist. 6*

Doletus in Carminibus pag. 74.

Floruit, & alter Hieronymus Fundulus Joannis Baptistæ V.^z S. Vinc.
filius, Juris peritus de collegio, ut ex *Syllabo J. C. MS. ad ann.*
1571. die Jovis 8. Novembris.

Eod. Anno.

JOannes Baptista Specianus Liberii, & Catharinæ Oldoinæ Filius
J. U. D. in Collegio adscriptus die 25. Maii 1517. ex Cremonæ
Decurionibus, ac Amplissimus Mediolani Senator, qui quanta
in literis excellentia, & in rebus Reip. administrandis prudentia
fuerit exscribere putavi, quæ de eod. doctissimè scribit *M. Hiero-*
nymus Vida in suis Orationibus &c. Act. 2. Jo: Baptistæ Speciani
verò quanta fuerit virtus, & in rebus gerendis prudentia, erit illis,
qui hominem non viderunt, fortasse incredibile, vobis verò Pa-
tres, qui eum benè nostis, non admodum multa dicere habeo.
Meministis eum primum inter alios juris peritos in judiciis præto-
riis, pedaneorumq; judicum subseliis versatum, operamq; reis
defendendis navantem à Franc. Sfortia ad majora evocatum
fuisse, & in hunc ordinem vestrum cooptatum, simulq; in tota
provincia Quæsitorem, & rerum capitalium non modo judicem,
sed etiam vindicem constitutum, cum summa, & libera, in quem-
cunq; vellet maleficii reum, animadvertendi potestate, mox
multis, magisq; in rebus spectata viri virtute, quod sub toga con-
tineri non poterat suis inditiis in dies magis, ac magis prodita,
ab eodem Sfortia Quæstor creatus est totius exercitus, quem ad
se

se tuendum contrà hostium potentissimorum vires maximum coegerat, & cum esset bonus consilio, nec minùs bello strenuus, ita eam quæsturam administravit, ut non tantum com meatibus procurandis præfesset, præfæctis fabrorum præscriberet, stipendia militibus in tempore persolveret, populis, ac civitatibus operas, vecturas, naves, remiges, arma, tormenta, belliq; instrumenta imperaret, & alia id genus administraret, quod propria sunt ejus potestatis munera; verùm etiam Sfortia omnia posuerat in ejus diligentia, ac fide quod ad Imperatorem pertinent, ut penè summam imperii teneret, legionibusq; non ad alterius præscriptum, sed suo arbitrio imperaret. Caruit tantum Imperatoris nomine, cum partes sustineret, omnesq; imperatoris numeros impleret. Nihil omninò agebatur in re militari, nisi ad ejus ductum, omnes etiam literæ de ejus sensu describebantur &c. *U post nonnulla.* Defuncto civitas nostra, ut jure de patria optimè meritò publicè decreto sepulchro parentavit, justaq; magnificè sumptu publico persolvit. Quem honorem apud nos post hominum memoriam nullum ulli civium ante eum contigisse, satis pro comperto habemus. hætenus Vida

Ad Jo: Baptistam Specianum *Jac. Card. Sadoletus* Epistolam scripsit (quæ lib. xvi. suarum Epistolarum legitur) disputans: *Utrum licitum sit homini in aliquo munere publico, U honore posito, cum adversis hominum voluntatibus videat nihil se proficere posse, quod ad Reip. pertineat salutem; habeat autem idem Domi, U privatim præclaras genere actiones, in quibus versari, U se exercere commodo ejusdem Reip. queat: dimittere curas publicas, U ad privata studia se conferre, quæ præsertim nihilominus in publicam utilitatem reditura esse videantur.* Totus in hac disputatione est, aperitq; animum suum Sadoletus è Romana Aula ad privatum otium secedendi, afflictis Reip. christianæ rebus, ubi consilia sua nihil proficere videret. Unde arguere licet quanti Specianum faceret, cui gravissimus, omniq; laude cumulatus Cardinalis ista communicabat. Ibi ad eum: *cum in utroq; nostrum similis voluntas sit, eodemq; ambo studio optimis, U artibus, U literis dediti simus, ad multas, U graves nostræ conjunctionis, mutuaq; benevolentia causas hæc quoq; similis sensus, U communium studiorum ratio tam magni momenti pondus affert, ut ego amorem, quem erga te suscepi, quoad vixero, perpetuum sim servaturus.* Porro quàm probus, quàm doctus, quantus vir Specianus, si Sadoleto adeò, & similis, & amicus.

Bernardus Felicianus eidem dicavit nonnullos Galeni libros latinitate donatos.

Lucianus Monachus Cassinas Comentarios *Chrysofomi* in Epistolam *Pauli*, quæ ad Romanos scripta est.

Bonaventura Castillioneus eidem pariter nuncupavit Epistolam super *Geographia Pedemontana* cusa in fine libri, cui tit. *Gallorum Insubrum Antiquæ Sedes* Uc. item aliam Epistolam eidem direxit
Bernar-

Bernardus Tassus Magni Torquati Pater, ut habetur in Vol. Epistolarum. Antonius Campus hist. lib. 3. anno 1530., & 1545. obitum Speciani secutum die 30. Octobris enunciat.

Daniel Cajetanus plura de Speciano in Carmin. MS.

Venturinus Vasolus Epigr. Sylva Ticini 1541.

Lud. Cavitellus in Annal. Alexander Lamus in Somnio cant. 2.

Bossus in tract. var. tit. de Principe, & Privil. ejus num. 20.

Franciscus Zava pluries in suis operibus, & fuso calamo in Parentalibus Illustrium Vir. Cremon.

Jacobus Gadius Cremon. in hist. MS. pag. 106.

Gaudentius Merula in Bello Erasimico sic inquit de nostro Speciano.

Justitiæ præfecturam Baptista Specianus suscepit; quinam ingenio prudentior, jure peritior, fide, religione, officio, diligentia, aut sanctior commemorari potest.

Fuit Specianus ex illis, qui Novas Constitutiones Mediolani conscripserunt. Item sui ingenii monumenta sunt.

Epistolæ Castrenses ad Benedictum Tonsum.

Belli Gallici Commentarii libri tres.

In Templo Pacis nuncupato Mediolani, ubi Speciani cineres conduntur, de eo legitur hoc Epitaphium.

Jo. Baptista Speciano J. C. Senatori, rerum Capitalium Præfecto perpetuo, intimo Consiliario, Cæsareiq; Exercitus Legato, post multarum Urbium prudentes præfecturas, Honorificentissimas legationes, resq; præclarissimas in Toga, & Armis gestas summo cum omnium mærore mortuo anno MDXLV. VI. Kal. Novembris vixit annos LII. Menses VII. Cæsar Episcopus Novariæ in Hispania Nuntius Apostolicus, & Sfortia Abbas P.

Marcus Paulus Tartesius Orator Cremonensis funebri Oraçione Speciani parentalia prosequutus est, quàm ob exemplarium raritatem hîc exscribere non pertædeat.

” **S**I unquam aliàs C. amplifs. Calamitas aliqua incidit, quæ nobis
 ” graviter ferenda esset, hæc una profectò est, qua Jo. Bapti-
 ” stam Specianum patriæ parentem, rerum nostrarum tutelam
 ” amissimus, quo inopinato casu universa civitas ità convulsa, labe-
 ” factaq; est, ut funditus concidisse videatur. Quæ clades impor-
 ” tuna, quò plus detrimenti affert, eò justiore hujus mæroris
 ” vestri causam facit C. Opt. cum vestem omnes mutastis, sordi-
 ” datiq; & squallore obsiti illius parentalia celebratis, qui toties
 ” salutis vestræ defensor fuit. De quo cum jussu vestro verba
 ” facturum accesserim, vereor, ne si, ut par esset, innumerabiles,
 ” & eximias illius virtutes, omnia dignitatis insignia, atque orna-
 ” menta

„ menta uberius, & fufius explicare voluero, luctus vestros magis
 „ accendam, quàm ullum tantò dolori folatium afferam. Proindè
 „ mihi non tam copia in dicendo, quàm modus quærendus est,
 „ ne ea sæpiùs contrectando, è quibus accepti vulneris memoria
 „ renovatur, vos pariter, & me ipsum luctu, & mærore conficiam.
 „ Sed quis erit hujus orationis meæ exorsus? equidem, si de alio
 „ quopiam, quàm de Speciano ageretur, non tantùm mihi adni-
 „ tendum ducerem, sed, cum de viro nunquam satis laudato
 „ sermo instituendus sit, idq; hac doctissimorum hominum fre-
 „ quentia, ad has tot, tantaq; res nullum ornamentum genus nisi
 „ singulare, & præcipuum adhibendum puto, ut ne illud quidem
 „ tam & si amplum, & præclarum cum magna cura relaturus sim,
 „ quòd Cremona fuerit ille patria urbs celebris, & copiosa, atque
 „ eruditissimis hominibus, liberalissimisq; studiis affluens, & ho-
 „ nestissimo cuiq; expetenda, quòd cum è clara proavorum stirpe
 „ nasci contigisset, generis nobilitatem ortus sui splendore magis
 „ illustraverit. Mitto tot cognationes, tot affinitates, eàsque tùm
 „ ex patria, tùm ex finitimis civitatibus maximè insignes, hanc
 „ imprimis, quàm se cum Saccis Papiensibus veteri, & illustri
 „ familia Magdalenzæ feminæ rarissimæ connubio devinxit, tot
 „ amicitias tam domi, quàm foris partas, tot clientelas, tot hono-
 „ rum insignia, quot nemo ferè adhuc nostra, aut patrùm memo-
 „ ria assecutus est. Prætereo consultò, qui illi corporis habitus,
 „ quàm liberalis facies, quàm firmum, ac vegetum corpus, quæ
 „ omnia, & si in eo summa, atq; etiam quàm in reliquis mortalibus
 „ illustriora extitere, breviter tamen perstringenda fuerunt, quia
 „ & mihi non nisi egregia sectari statutum est, & ille fortunæ, aut
 „ naturæ bona non, ut cæteri homines, admiratus est, qui tantum
 „ animi bona, quæ Stoicorum sententia verè bona sunt, unicè com-
 „ plexus se totum virtuti addixit. Cujus amore inflammatus,
 „ nullum tempus vacuum à laboribus fecit, quoad omni doctrina,
 „ & virtute ornatissimus evasit, qui qualis futurus esset, statim
 „ initio ætatis indicium dedit, harum siquidem artium, quibus
 „ pueri ad humanitatem informari solent, rudimenta ita celeriter
 „ arripuit, ut non tùm primum accipere videretur, sed (ut Plato
 „ credidit) reminisci, & recordari; hac ingenii indole, cum Gram-
 „ maticorum formulas, & præscripta scienter, & peritè calleret,
 „ poeticæ, non ignarus patrio more, quo nostrates discipuli non à
 „ disjunctis doctoribus, sed ab iisdem artis Grammaticæ, atque
 „ Rhetoricæ præceptoribus erudiuntur, eloquentiæ præceptis, &
 „ dicendi doctrina apprimè excultus brevi effecit, ut cum id
 „ ætatis esset, quæ ab oratore longè aberat, summi, ac propè per-
 „ fecti oratoris munus expleret. Inde, quoniam ingenux, & hu-
 „ manæ artes uno quodam societatis vinculo continentur, Ma-
 „ thematicas etiam edidicit, Arithmeticam in primis, & Geo-
 „ metriam, quæ ut puero cognitu jucundæ, ità adulto in publicis
 „ mune.

„ muneribus, quæ summa cum laude obivit, magno usui fuerunt,
 „ vel cum rationibus ærarii præfuit, vel cum castrorum præfectus
 „ fuit. reliquas duas Musicam, & Astrologiam ea causa comple-
 „ xus est, quòd alteram aptæ pronuntiationi opportunam esse
 „ existimavit, alteram multis rebus non inutilem, in qua C. Sul-
 „ pitium, qui exercitum Romanum de Lunæ defectione sollicitum
 „ a metu liberavit, non parum operæ, curæq; posuisse memoriæ
 „ traditum est; Eludo, è Mathematicis ad Jus civile perdiscendum
 „ se contulit, cujus summam cognitionem, & intelligentiam, tum
 „ audiendo, tum elaborando, celerius omnium opinione assecutus,
 „ talis è publicis, & florentissimis Italicarum urbium academiis
 „ in patriam rediit, ut cum causas agere cæpisset, quia duas res
 „ præcipuas, & jurisconsulto pernecessarias conjunctas habuit,
 „ Jurisprudentiam, & eloquentiam, eò celebritatis, & existima-
 „ tionis evaserit, ut in advocationibus, in juditiis principatum
 „ obtineret, essetq; illius domus non modo civitatis oraculum, sed
 „ etiam totius Italiæ consiliorum officina. At quoniam ex intima
 „ philosophia juris disciplinam hauriendam esse perspectum
 „ habuit, Platonis, & Aristotelis libros, qui de vita, & moribus
 „ sunt, sanè quàm diligenter evoluit, ut optimas disciplinas non
 „ tam cognitionis causa assequeretur, quàm ut his præditus honestè
 „ inter cives versari posset, nulla virtus in tota Platonis politia fuit,
 „ quam non animo, & cogitatione comprehenderit, comprehensa
 „ ita excoluerit, ut totius orbis civis, quasi unius urbis agnoscere
 „ posset, qui cum gloriosum putaret, Civibus carum esse, de patria
 „ benemereri, nihil privatum habuit, quod nollet ad communem
 „ utilitatem referri. Age verò domesticæ dispensationi, qua de
 „ re præclarè scriptum est in eo Xenophontis libro, qui æconomi-
 „ cus inscribitur, quem Cicero è græco in latinum convertit, quan-
 „ tum curæ, quantum studii adhibuit? Agricolationis rationem,
 „ quæ priscis temporibus non una omnibus fuit, universam ita
 „ calluit, ut alter nostri seculi Cato, aut Varro haberetur, at quan-
 „ ta res familiaris tum prudentia, tum moderatione præstitit? in
 „ qua cum diligens, & attentus esset, ita tamen munificus, ac
 „ liberalis fuit, ut in summa frugalitate regiæ beneficentiæ speci-
 „ men præse ferret, qui & privatus, & postea in magistratu con-
 „ stitutus literatos viros, in quos propensa voluntate ferebatur,
 „ tanta non humanitate solum, verum etiam benignitate comple-
 „ cti consuevit, ut illius ædes omnibus, qui aliqua doctrina, aut
 „ eruditione præditi essent, tanquam certissimum, aut paratissi-
 „ mum domicilium paterent. Testis Bernardus Felicianus civis
 „ noster, Testis Lucianus Monachus Cassinas, quorum alter
 „ nonnullos Galeni libros latinitate donatos, alter Chrysostomi
 „ commentarios in epistolam Pauli, quæ ad Romanos scripta est,
 „ Speciano dicavit, Testes adhuc complures alii tum carmine,
 „ tum soluta oratione celebres scriptores, quorum monumenta
 „ inscripto

„ inſcripto Speciani nomine circumferuntur, quibus omnibus una
 „ mens fuit hominis de ſe benemeriti memoriam operum ſuorum
 „ inſcriptionibus æternitati commendare. Sed redeo ad politicam,
 „ in qua vir eximius, & præſtans, honeſtiſſimi civis cenſum hæc
 „ multos fortasſè copia, atq; affluentia rerum, neminem parem
 „ virtute habuit. Ad hæc qua magnanimitate fuiſſe traditur? cum
 „ ex priſcorum monumentis didiciſſet, diù diſceptatum fuiſſe,
 „ præclariùs ne eſſet urbanis virtutibus, an bellicis excellere, ejus
 „ quoq; laudis expers eſſe noluit, tantùmq; ſtudio, & industria
 „ perfecit, ut, quod pauci adhuc aſſecuti ſunt; toga, & armis
 „ maximus haberetur. Hac ſcientia, & virtutis præſtantia, cum
 „ in ea tempora incidifſet, quibus Galli conſolata totius Italiæ con-
 „ ſpiratione, duce Proſpero Columnio Mediolano ejeçti, hanc
 „ urbem vobis contra àrmis nitentibus, ruruſ occuparant, veri-
 „ tus victorum inſolentiam, quos videbat etiam in inſontes mini-
 „ ma qua; ſuſpitione animadvertere, è patria diſceſſit, ad Franciſ-
 „ cum Sfortiam Tridentum venit eo conſilio, ut primo quoque
 „ tempore in paternum imperium, ad quod à tota Italia accerſe-
 „ batur, redeuntem proſequeretur. apud quem complures dies
 „ moratus illi unius legionis, quàm è Germania conſcripſerat,
 „ præſidio in Italiam contendens non itineris modo, ſed etiam
 „ totius belli fortunæ comes fuit, quod cum non uno in loco ge-
 „ ſtum ſit, nuſquam manu conſertum eſt, quin ibi periculorum
 „ omnium particeps extiterit. Qui cum Hieronymo Morono,
 „ qui rebus gerendis præerat, sæpe antea probaſſet, ſe haud belli
 „ expertem eſſe, in eo prælio, quod in vico Mediolanenſi, quem
 „ Picocham appellant, feliciter commiſſum eſt, planè indicavit,
 „ nullam rem in militari diſciplina poſitam eſſe, quæ ejus ſcientiam
 „ fugeret. Sfortia igitur parta victoria, ad res urbanas componen-
 „ das Mediolanum redeunte, habito Magiſtratum delectu Spe-
 „ cianus ſiſci procurationi præficitur, quo in munere duos collegas
 „ Juris ſcientia, & rerum forenſium uſu præſtantiffimos hæc
 „ Simonem, & Ægidium Boſſios, tam præclare ſuas partes egit,
 „ ut neutro inferior habitus ſit. Ægidio etiam prior ad ordinem
 „ ſenatorium vocatus, qui cum non minorem prudentiam, quàm
 „ gravitatem præ ſe ferret, & benè conſulendo frequens adeſſet,
 „ brevi ad alios honores aditum ſibi patefecit. Nam, cum Mat-
 „ thæus Marius rerum capitalium præfectus diem obiſſet, Specia-
 „ nus in locum demortui ſufficitur, quò munere quàm honeſtè,
 „ ac præclare functus ſit, ſuo loco exponam. nunc illud dico,
 „ quoniam Specianus præter eas, quæ ſuprà memoratæ ſunt, digni-
 „ tates, alias etiam adeptus eſt, quæcunq; viro clariffimo hono-
 „ rum, ac dignitatum ornamenta contigerunt, non fortunæ bene-
 „ ficio, ſed ſua ipſius industria, atq; virtute contigifſe. qui locus
 „ quoniam hujus inſtituti proprius eſt, mihi non prætermitten-
 „ dus fuit. Primum omnium quis hoc homine omnibus virtuti-
 „ bus

„ bus cumulator, & ornatior esse debuit? qui pietatem erga
 „ DEUM, quam Plato philosophandi, ac benè, beatèque vi-
 „ vendi initium esse voluit, ità sanctè, & religiosè coluit, ut ne
 „ maximis quidem negotiis distentus divinas preces, quas
 „ quotidie, ac stans horis flaminum ritu celebrabat, ex quo eas
 „ instituit, nunquam dimiserit, quin & primam philosophiam,
 „ quæ de DEO est, attigit tanta cura, & studio, ut maximas
 „ etiam, & difficillimas quæstiones, quæ summa Theologorum
 „ ingenia torquere solent, tanta facilitate explicaret, quanta si de
 „ legibus, aut Jure respondisset; quod illi haud difficile fuit, qui
 „ sacra majorum monumenta, è quibus omnibus scientiæ, & do-
 „ ctriinæ ratio petitur, noctes, ac dies in manibus haberet, nec
 „ veteribus contentus nova etiam exquiret. Egit aliquando
 „ cum Cosmo Medice Florentinorum Principe per literas, ut
 „ Marsilii Ficini commentarios, quos de raptu Pauli ab eo compo-
 „ sitos exploratum habebat, edere vellet, aut uni ipsi saltem co-
 „ rum legendi copiam faceret, tanta divinarum literarum cura,
 „ & ardor illi fuit. Cæterùm quoniam religioni reliquæ virtutes,
 „ quæ honestum, & decorum attingunt, annexæ sunt, cum non
 „ unus honor, non una rerum gerendarum administratio Specia-
 „ no obtigerit, ut fuit in amplissimo dignitatis gradu collocatus,
 „ ita plurimarum, & maximarum virtutum delectum habuit. Ac
 „ primum, quoniam in ordinem Senatorium ascriptus fuerat,
 „ atque in ejus generis ordinem, in quem non nisi electissimus
 „ quisq; ascribi solet, cum ea Senatoris præcipua virtus sit, ut tùm
 „ prudentia, tùm dicendi gravitate, & copia valeat, in quo ipso
 „ inest quædam dignitas Senatoria, quis illo aut in rebus statuen-
 „ dis, decernendisq; prudentior? aut in sententia dicenda gravior,
 „ & ornatior? Nassicam differentem, aut Crassum non nemo
 „ putasset, alterum in dicendo prudentissimum, alterum gravissi-
 „ mum, & eloquentissimum. Transeo qua sapientia maxima in
 „ Repub. administranda momenta maturè conficienda curaverit,
 „ qua fide confecta asservaverit. Venio ad rerum capitalium
 „ præfectum, quod munus susceptum (ut antea dixi) quanta pru-
 „ dentia confecerit, veleo argumento palam est, quod hic magi-
 „ stratus illi, quandiu vixit, perpetuus fuit, quanta verò animi
 „ moderatione res ipsa indicat, quod in vindicandis criminibus
 „ severitatem animadversionis citrà invidiam exercuit. quæ initio
 „ magistratus ità moderata fuit, ut, cum propter superiorum tem-
 „ porum licentiam, quàm plurimi digni essent, in quos exempla
 „ fierent, trium, aut quatuor insignium sicariorum supplicio, reli-
 „ quos à maleficio absterruerit. At verò totius magistratus æqua-
 „ bilitas quanta fuerit, ea certissima est conjectura, quòd licet in
 „ exercendis juditiis à Cassiano more, & instituto non recederet,
 „ juditiorum tamen severitatem summa lenitate temperatam præ-
 „ se tulit neminem unquam incognita causa condemnavit, de
 „ nullo

„ nullo nisi flagitioso, & perditissimo supplicium sumpsit, qui cum
 „ puniendi criminis summum jus haberet, nihil unquam nisi justè,
 „ ac legitimè judicavit. Cæterùm, quoniam facinorum capitalium
 „ vindicem non tam justum, & moderatum, quàm abstinentem
 „ esse decet, quis Curius, aut Fabricius mihi dabitur, qui sit cum
 „ Speciano conferendus? qui & alienæ vitæ potestatem nactus
 „ fuerat, ab aliena tamen re abstinuit, Scimus omnes, quam suam
 „ quisq; vitam caram habeat, ad quam redimendam non dubitet
 „ patrimonium, & si quid illi patrimonio majus, aut antiquius est,
 „ universum impendere, & tamen ille, quæ hominis continentia
 „ semper fuit, non solum hujusmodi turpitudini, ac fædissimæ
 „ cupiditati, quæ solet sæpe humanos sensus labeſtare, assensus
 „ non est, verùm etiam non semel sollicitatus, se inexpugnabi-
 „ lem præstitit. Hæc sunt plurimarum, & maximarum virtutum
 „ ornamenta, quæ in publicis rebus administrandis, in capitalium
 „ rerum quæstionibus exercendis vir prudentissimus, & integerri-
 „ mus egregiè complexus est, quæ illum summis honoribus per-
 „ functum in sublimi gradu, & dignitatis, & gratiæ statuere, è quo
 „ nunquam dejectus est. Nam Sfortia Itolorum Principum
 „ sapientissimus, cum de homine non semel periculum fecisset,
 „ quantum prudentia, quantum rerum gerendarum usu præstaret,
 „ hunc unum in consultationibus, præcipuum consiliorum autho-
 „ rem habuit, hujus sapientiæ, ac fidei ita omnia credere consue-
 „ vit, ut Laetum religionis causa profecturus huic uni summam
 „ Reipub. administrandæ tradiderit. reversus, quòd omnia pru-
 „ denter provisã, atq; administrata cognitum, & perspectum
 „ habuit, maximis eum muneribus affecerit, addito in posteros
 „ etiam præmio annuo, & emolumento, quod postea Cæsar con-
 „ firmavit. Sed Speciani ea præcipua laus est, quod opinio illa,
 „ & virtutis existimatio, quæ illi vivo Sfortia parta fuerat, eo etiam
 „ mortuo permansit, & ad extremum vitæ diem prosecuta est.
 „ Quæ quanta fuerit, ex eo æstimare licet, quod non Sfortiæ tan-
 „ tum Judicio, sed reliquorum etiam principum, qui Sfortiam
 „ subsequuti sunt, testimonio comprobata est. à quibus Specianus
 „ in consiliorum deliberationem adhibitus summam auctoritatem
 „ cum summa benevolentia consecutus est. Primum ab Antonio
 „ Læva cupidissimè expetitur, à quo in intimam familiaritatem
 „ receptus vix dici potest, quàm brevi hominem alioqui natura
 „ austerum, facilitate sua, & moderatione tam mitem, tam pa-
 „ catum reddiderit, ut cum omnes insensos haberet, qui Sfortiæ
 „ partes secuti fuerant, universis Speciani solertia, & industria
 „ conciliatus fuerit. Lævæ successit Marinus Caraciolus Sacerdos
 „ Cardinalis, cui non minùs quàm Sfortiæ, ac Lævæ gratus, &
 „ acceptus fuit, quia cum ad omnia munera obeunda paratissimus
 „ esset, nihil ferè unquam aggressus est, quod non celeritate con-
 „ siliï explicaret. Venio tandem ad Alfonsum Avalum Histoniï

„ Principem, Insubrium, ac Cæsariani Exercitus moderatorem
 „ excellentissimum, & sapientissimum, qui perspecta Speciani
 „ fide, & prudentia omnium consiliorum, omnium cogitationum
 „ suarum participem fecit, nulla de re unquam statuisse dicitur,
 „ quin Specianum in consultationem adhibuerit; nullam expedi-
 „ tionem suscepisse, quin sibi comitem asciverit, quo iustior prin-
 „ cipis dolor videri debet, amisso omnium itinerum, laborum,
 „ periculorum socio, quo nemo alius industria in agendo, celeri-
 „ tate in conficiendo, consilio in providendo promptior, & expe-
 „ ditior unquam fuit. qui cum disciplinam militarem scientissime
 „ calleret, præclarissima virtutum genera, quibus res bellica
 „ administrari solet, ad omnem pugnae eventum in prompta ha-
 „ buit, atq; hæc, cum multa sint, variisq; & maximis præliis pec-
 „ specta, & cognita, una omnium est, & brevis summa, Specia-
 „ num omnibus bellis, quæ decem annis vivo Sfortia, totidem
 „ ferè eo mortuo in Insubribus, & Gallis subalpinis gesta sunt,
 „ non solum interfuisse, verùm etiam summa cum laude præfuisse.
 „ qui cum castrorum præfectus esset, ad summi Imperatoris glo-
 „ riam, & virtute, & rerum gestarum magnitudine proximè
 „ accessit. Nam cum bellica virtus non una sit, sed in multas, ac
 „ varias formas, sive species distributa, universam tam egregiè
 „ assecutus est, ut cum cæteri homines aliquo honore præditi
 „ singulis virtutibus clari habeantur, omnibus ipse maximè excel-
 „ leret. primum igitur quoniam pugnandi ratio non tam armis,
 „ quàm consilio absolvitur, in rebus bellicis administrandis quanta
 „ prudentia fuit, quot, ac quantis præliis spectata? Bello gallico,
 „ quod illud, de quo antea egi, subsecutum est; cum Bonivetus
 „ copiarum terrestrium, & maritimarum præfectus cum ingenti
 „ pediatu, & equitatu in Italiam invaderet, Specianus castrorum
 „ præfectus decernitur, qui omnia, quæ alendo, & in officio reti-
 „ nendo exercitui, quæ castris, fossa, & aggere muniendis necessaria
 „ erant, tam scienter, & maturè curavit, ut de omnibus multò
 „ ante provideret, quàm tempus, ac necessitas flagitaret. nihil
 „ tam subitum, nihil tam inopinatum conditio, aut fortuna belli
 „ ferre potuit, quod illum imparatum offenderet; qui etsi assiduus,
 „ & maximis negotiis urgebatur, ad nova tamen consilia capienda
 „ recentior, atq; alacrior semper fuit. Ad hæc cum, & ducibus
 „ Cæsarianis in consultationibus assideret, singula quemadmodum
 „ definita, constitutave fuerant, ad principem omnium primus
 „ perscribebat, sæpe etiam ad amicos præsertim de felici, aliquo
 „ pugnae eventu. *Extant castrenses Speciani ad Benedictum Ton-*
 „ *sium epistolæ, quæ non tam sermonis elegantiam, quam rei bel-*
 „ *licæ peritiam declarant. quæ & si antea in eo summa fuit, in dies*
 „ *tamen aucta est, qui cum sciret Romanos plures victorias inge-*
 „ *nio, quàm armorum vi confecisse, ut veterem disciplinam revo-*
 „ *caret, tantò commentariorum Cæsaris studio tenebatur, ut eos*
 „ nunquam

„ nunquam de manibus poneret, quos in eo bello sic attriverat,
 „ ut P. Africanus, & M. Cicero Cyrum Xenophontis. Hoc bello
 „ confecto, alterum multò gravius, atq; atrocius exarsit, ad quod
 „ gerendum cum Franciscus ipse Valesius Gallorum Rex studio
 „ inflammato raperetur, & quàm maximo exercitu ex quibus-
 „ cunq; gentibus potuisset comparato, jam in Insubres irrumpe-
 „ ret, universæ Italiæ pertimescendus, huic quoque muneri, tan-
 „ tòque negotio Specianus præficitur, ut non castrensi modo disci-
 „ plina, verùm etiam salutaribus consiliis rem bellicam adjuvaret.
 „ At quantum prudentia, quantum rerum benè gerendarum
 „ authoritate profecerit, Regis captivitas declarat, qui cum &
 „ numero militum superior esset, & aggeribus munitissimis sep-
 „ tus Ticinum obsideret, paucioribus copiis vinci, ac capi non
 „ potuit, nisi quæ duo præter cætera magnam ad victoriam facul-
 „ tatem suppeditabant, quæq; præcipua Speciani cura erant pro-
 „ videnda, consilii maturitate, ac comeatus copia, res quam feli-
 „ cissimè esset confecta. cujus pugnae ea conditio, & fortuna
 „ fuit, ut regio exercitu intra munitionum septa concluso, e qui-
 „ bus, cum nostri aditus occupassent, evadendi potestas non erat,
 „ maximo quisque animo, ac præstantissima virtute, postquam
 „ diù pugnatum est, unà cum Rege se se dedere coactus sit. quæ
 „ insignis victoria si robori, ac magnanimitati ascribitur, cur non
 „ etiam industræ, & consilio? quanquam quis Castrorum præfe-
 „ ctum hujus laudis participem neget? qui summi ducis ali-
 „ quando curam gessit, cum Jo: Jacobus Medices duo munitissi-
 „ ma oppida Leveum, & Mussium per bellum intercepisset, atq;
 „ non semel repetita se, nisi armis cogeretur, haud rediturum
 „ affirmaret, unus Specianus ad utrumq; obsidendum, & oppu-
 „ gnandum cum ingenti armatorum manu profectus, totam rem
 „ ità moderatè, & scienter confecit, ut peritissimi, ac prudentissi-
 „ mi ducis perfunctus sit munere. age vero, quoniam non tam
 „ rei bellicæ scientia, quàm, quæ bello præstatur, virtus sæpe
 „ exquiritur, quod tam insignie, ac memorabile bellicæ virtutis
 „ facinus è vetustate annalium erui potest, quod sit cum isto con-
 „ ferendum? erant in Laude Pompea aliquot cohortes, quas cum
 „ centurio quidam cum duobus primipilis deficiente stipendio ad
 „ seditionem concitaret, ac pro concione verba faceret Specianus,
 „ qui urbi præerat, veritus, ne tumultu ab hostibus, qui in propin-
 „ quo erant, audito irruptio fieret, quàm celerrimè eò advolat,
 „ ereptaq; è manu concionantis hasta, ipsum audaciæ, & sceleris
 „ authorem ejus ipsius telo confodit in conspectu hominum, tantò
 „ universæ multitudinis terrore, ut sedata illicò seditione cuncti
 „ tam ii, qui in noxia erant, quàm qui à noxia aberant, posthac
 „ dicto audientes forè per tribunos nuntiaverint, quo quid lau-
 „ dabilius dici potest? viderat vir præstantissimus, si quod obsessis
 „ civitatibus evenire solet, repentina hostium irruptio facta esset,
 „ gentem

„ gentem prædæ, ac cædis avidam à nullo maleficio temperaturam,
 „ miserrimam civitatem non direptionem modo, sed omnia pro-
 „ bra, atq; dedecora perpessuram, itaque pro salute communi
 „ aperto periculo sese obiecit, nec virtuti fortuna defuit. Civitas
 „ à clade, ab excidio, ipse à foedissima cæde liberatus est. præcla-
 „ rum illud certè facinus, ac sempiterno posteritatis præconio
 „ celebrandum, togatum virum in re bellica, & tam periculosa
 „ tantam animi magnitudinem præstitisse, sed neque hoc minùs
 „ præclarum, ac memorabile est, in quo non tam animi, quàm
 „ fidei magnitudo conspicitur. Cum Sfortia ob quandam suspi-
 „ cionem in arce Mediolanensi obsideretur, Specianus, ne prin-
 „ cipi cum fortuna sua luctanti deesset, quia citrà noxam eum
 „ esse credidit, in tanta calamitate destituendum non putavit,
 „ quo minùs & ipse communia incommoda, quæ diuturna, ac
 „ maxima fuerunt, non invitus perferret, ex qua una re summam
 „ ex laborum perpessione, summam ex pietate laudem adeptus
 „ est. sed tamen hujusce summæ laudis nondum finis, in ea namq;
 „ obsidione, ne per ignaviam, à qua semper abfuerat, tempus
 „ amitteret, hominem gravi doctrina, & excellenti nactus Dia-
 „ lecticis, ac physicis operam dedit, quæ non summis (ut ajunt)
 „ labris attigit, sed inde tantum hausit, quantum alii fortasse,
 „ vel bonarum artium, ac disciplinarum appetentissimo satis esse
 „ potuit. ipsi nunquam, qui sciendi cupidissimus nullum discendi
 „ finem unquam fecit, cum nulla esset philosophiæ pars, quam
 „ non animo complexus sit, atq; præclare tenuerit. O' singulare,
 „ ò mirificum ingenium, quod pauci in summo otio, in tranquillo
 „ vitæ statu, vix assequi possunt, ipse in molestissimo negotio, inter
 „ horribicos tormentorum strepitus, ingenti sævientium hostium
 „ multitudine septus, assecutus est, magna hæc una profectò, si
 „ una esset ingenii commendatio. quid illa? orsus est etiam eo
 „ tempore commentarios belli Gallici, quorum tres libri adhuc
 „ domi asservantur, quos si quis accuratè legat, ac diligenter exa-
 „ minet, dicendi formam, ac dignitatem, qua Cæsar in suis con-
 „ scribendis usus est, in his egregiè expressam judicabit. sed rever-
 „ tor ad rem bellicam, in qua post illam ipsam obsidionem, è qua
 „ magnam, & multiplicem laudem retulit, pulcherrimi facinoris
 „ obeundi occasio Speciano oblata est, quæ illi non minorem ex
 „ industria, quam ex successu laudem peperit. Nam cum Sfortia
 „ totius italiæ studiis, & armis hanc civitatem facta ab Hispanis
 „ deditione recepisset, & reliqua pars Cæsariani exercitus Medio-
 „ lanum occuparet, quia ad totum Imperium recuperandum
 „ Gallorum Rex, qui se à Cæsarianis captum meminerat, auxilia
 „ pollicebatur, Specianus in Galliam ulteriorem legatus profici-
 „ scitur quò cum quàm potuit maximis itineribus pervenisset,
 „ re ex sententia confecta, rediit in Italiam cum ingenti exercitu
 „ Duce Francisco Borbonio. cujus adventu Cæsariani Laudem,
 „ quam

„ quam diù obsessam habebant, obsidione solvere coacti sunt, quæ
 „ Civitas bis à Speciano servata semel à direptione, robore, &
 „ virtute animi, iterùm ab obsidione, celeritate, & industria, pla-
 „ num facit, nullam difficultatem bellicam tantam extitisse, cui
 „ Specianus non par esset, qui non unam Urbem tantum, sed om-
 „ ne Mediolanense imperium, ac ditionem aliquando servavit.
 „ Testis Cerescolana pugna, in quâ cum à nostris parum feliciter
 „ pugnatum esset, & in summa trepidatione unusquisq; de salute
 „ sollicitus esset, Specianus, quæ illius in repentinis casibus pru-
 „ dentia, & magnanimitas fuit, milites colligendos suavit, & Astæ
 „ subsistendum, ne si nostra acies, quæ jam fusa erat, longius
 „ recessisset, aut quod deterius erat, fugam arripuisset, Galli vi-
 „ ctoria elati, ubi loca proxima occupassent, tum in finitimos Me-
 „ diolanensium agros impetum facerent, qua consultatione, &
 „ hosti ulterius progrediendi facultas adempra est, & nostris
 „ victoriæ recuperandæ spes injecta. itaq; una Speciani virtus om-
 „ nibus Mediolanensis imperii civitatibus, Cæsariano exercitui
 „ salutaris fuit. Transeo quàm sæpè militum tumultus represserit.
 „ ducum discordias sedaverit. populos in fide retinuerit. At, cum
 „ non castris modo, sed comæatibus etiam præesset, hanc suscepti
 „ muneris partem, qua animi continentia explevit? perpetua hæc
 „ illi, quandiù in magistratu fuit, ac propria virtus. At quanta
 „ fuerit magis ex aliorum contentione, quàm ipsa per se se cogno-
 „ sci, atq; intelligi potest. Credo vos non latere Cives, quàm
 „ multi hac potestate homines plerumq; malè audiant. Ego au-
 „ tem neminem nomino. illud tantum dico, Specianum ab omni
 „ furto, & rapina, tametsi magna illi utriusq; facultas fuit, semper
 „ abstinuisse, ut non modò quidquam, undè non liceret, non
 „ auferret, verùm etiam summam illam pecuniæ, quæ ei pro ma-
 „ ximis laboribus, pro rebus benè, ac feliciter gestis debebatur,
 „ minui, aut omninò non reddi haud egrè tulerit. cum interim
 „ ipse non parvos sumptus faceret de re sua nihil sollicitus, modo
 „ publicæ commoditati consultum esset, quæ præcipua cura illi
 „ semper fuit. qui cum de maximis rebus assiduè cogitaret, om-
 „ nis ejus cogitatio eò spectabat, ut sedatis discordiis, ac pace
 „ confecta Italia quietem, & tranquillitatem, ipse otium nanci-
 „ sceretur, cujus ille, tam appetens fuit, ut etiam inter arma, &
 „ præliorum conflictus veterum annalium monumentis, aut san-
 „ ctiore aliqua doctrina animum relaxaret. cujus rei satis fidem
 „ facit Dionysii Areopagitæ viri Platonici, ac summi Theologi
 „ de divinis nominibus opusculum, quod cum in prælio Ceresco-
 „ lano amisisset, agnito ejus nomine, quod erat in libello scriptum,
 „ ultra ab hostibus domino restitutum est, tanta hujus Viri autho-
 „ ritas non solùm apud suos, verum etiam apud hostes fuit. Cujus
 „ virtus, & si iis, qui arma contra gererent, formidolosa fuit, cum
 „ tamen eximia esset, non potuit non admirationi esse, quia
 „ justam

„ justam venerationem habet; quidquid excellit. Hæ sunt ma-
 „ ximæ, & clarissimæ virtutes, quæ amplissimo Senatori, præstan-
 „ tissimo rerum capitalium, ac castrorum præfecto domi, ac foris
 „ rebus gerendis præsidio fuerunt, & ornamento. Præterè bre-
 „ vitatis gratia complura alia virtutum genera, non minùs, quàm
 „ quæ suprâ memorata sunt, insignia, & illustria, quæ cuncta in
 „ uno Speciano tam eximia, atq; præclara extiterunt, ut cuivis faci-
 „ lius esset divinum illius ingenium admirari, quàm ulla cogita-
 „ tione complecti. quod cum Cæsar, cui soli omnia aperta sunt,
 „ perspectum haberet, Virum semper plurimi fecit, & nuper in
 „ veterum magistratum recognitione non modo quidquam de
 „ eo, quod semel concesserat, non immutavit, sed nunciis etiam,
 „ quod jam tot annos legitime, & sapienter, executus fuerat,
 „ perpetuum confirmavit, ut Speciano dubitandum non fuerit,
 „ quin res suæ in toto jam essent, magisq; in dies augendæ. O
 „ fallacem hominum spem, ò inanes nostras contentiones: quàm
 „ sæpè in medio cursu franguntur? aut in ipso ferè portu procel-
 „ lam offendunt? Specianus totam ætatem suam in laboribus,
 „ vigiliis, ærumnis, periculis egerat, ut otium, & quietem aliquan-
 „ do adipisceretur. at cum id, quod expetiverat, se adeptum
 „ credidit, vitam amisit, cujus obitus tantò gravior fuit, quantò
 „ diuturnior vita esse debuit, ut liberis, quos tredecim pupillos
 „ reliquit. ut cognatis, ut amicis, ut patriæ, ut Mediolanensi Rei-
 „ pub. ut universæ Insubrium ditioni, uti semper fuit præsidio esse
 „ posset. at eo alienissimo tempore intercepto; quanta ex hoc
 „ repentino casu rerum diminutio facta est quantæ tenebræ abortæ?
 „ cum nulla ferè pars in tota Gallia Cisalpina hujus mæroris expers
 „ sit. Proh Dii immortales, tantamne in una animula jacturam
 „ factam fuisse, quæ non è privatorum modò hominum, verùm
 „ etiam è principum, è regum oculis lacrymas eliceret? Quo ani-
 „ mo creditis P. Cæsarem fore, ubi hunc tristissimum nuncium
 „ acceperit? aut qua mente nunc esse, si accepit? qui hoc viro
 „ incolumi, cujus consilia prudentissima, ac maximè salutaria sæpe
 „ expertus est, & magnoperè probabit, hanc citeriorem Galliam,
 „ quæ tam sæpè bello appetitur, non omninò absq; præsidio fore
 „ persuasum habuit. Sed ad vos revertor cives mæltissimi, quos
 „ hic dolor proprius tangit, ecqua tanta sive fatorum invidia, sive
 „ nostra infelicitas fuit, ut hic vir omni sæculorum memoria
 „ dignissimus in medio vitæ, in medio honorum cursu, nobis eri-
 „ peretur? qui cum omnibus, qui illum norant, magnum sui desi-
 „ derium reliquerit, nobis certè multò maximum reliquit, qui
 „ patriæ alumno, & parente, patrono publico, & privato amisso,
 „ tandiù in sordibus, & luctu jacemus, quasi statutum sit in per-
 „ petuo mærore consenescere. Sed quis erit tandem P. lachryma-
 „ rum modus? satis dolori datum est, gemitus, & singultus jam
 „ compescite. Ecquis scit an aliquis, aut ex hujus ipsius, cujus
 „ interitu

interitu exanimamur omnes, aut è liberis nostris exurgat, qui hoc tantum damnum resarciat? at talem nunquam sumus habituri. Sed quæ tandem nostra invidia est, ut illius manes diutius vexare velimus, cujus vitam tam caram omnes habebamus. Nos mærore conficimur, ille lætitiæ exultat, qui in Divorum numerum receptus uberrimos virtutum suarum fructus capit, qui cum uno semper immortalitatis desiderio flagraverit, voti compos factus in cœlesti aula victor triumphat. Dixi MDXLV.

MDXXXVI.

Marcus Monachus Cassinensis SS. Faustini, & Jovitæ Brixiz Theologus percelebris; cujus hæc verba legimus *Jacobi Cavatii in Hist. S. Justina Patavina*. Marcus Cremonensis S. Justinæ Patavinæ Asceta Theologus fuit insignis ann. 1536. quem *Pauli Epistolæ* interpretantem quotidie ex Urbe Auditorum turmæ frequentabant.

Fuit Abbas Prusinensis anno 1517. ut *Pucinellus in Chronologia Græ.* qui per errorem ipsum à Verona, non autem à Cremona vocavit.

MDXXXVII.

Bartholomeus Ghisulphus Ord. Min. Conventualium S. P. Francisci Vir doctrina, & rerum cognitione egregius ab Paulo III. Max. Pontifice cum optimis moribus præstaret post majores suæ Religionis gradus obitos infula Episcopatus Tripolitani decoratur. Romæ quidem degit apud Pontificem, & summa familiaritate cum eo vixit pro Reip. Ecclesiasticæ negotiis peragendis. De eodem *Rodolphus Tossignanus in Chronicis lib. 3.* Gentem Ghisulpham inter Patritias floruisse compertum habetur ex Catalogo Decurionum Cremonæ, in quo leguntur.

Annis 1522. Laurentius.

1582. Eliseus. 1588. Jo: Petrus. 1607. Nicolaus. Hier. Faballus in Orat. 1. ad Decuriones Cremonenses hanc Ghisulphorum familiam, præclaram vocat.

Eod. Anno:

Franciscus Perlicus Comitis Brocardi in primo Libro memorati Filius à Maximiliano Maria Sfortia Mediolani Duce in numerum Amplissimorum Senatorum adlectus, ac Placentiæ Prætor anno 1513. Memoratur à *Ludovico Cavitello in Annal. ad annos 1513., & 1537.* quod obiit ubi scripsisse Franciscum sic ait *Historiam Bellorum, & aliorum Notabilium, quæ occurrerunt in Italia ab anno 1519. in libris decem non impressis.*

Laudatur ab *Horatio Lando de Senatu Mediolanensi lib. 4.*

Alexander Lamus in Somnio cant. 3. recenset Francisci opera, eaque asserit fuisse penès quemdam ex familia de Tolentinis.

Tom. II.

V

Hæc

Hæc pauca de Francisco scripseram, quando inopinatè; & magna-
 liquidem animi lætitia ad manus meas anno 1699. delatus fuit
 Liber pergrandis claro charactere conscriptus fronte tamen ca-
 rens, quem ut ego introspexi pretiosum aded Reip. Literiæ pignus
 invenisse cognovi, quod esse deperditum procul dubio jamdiù
 credebatur. Ex hoc planè plura decerpsi, & scilicet esse opus
 summa pumice expolitum à Comite Francisco Persico, & in eo agi
De Rebus Maximiliani Casaris in quatuor libris distributum.

Totum opus est Carolo V. dicatum cum Epistola nuncupatoria, in
 qua hunc librum sui studii primitias vocat, & ejusdem Caroli
 Romanorum Imperatoris gesta scribere pollicetur.

Ex proemio habetur Auctorem in secundo, & trigésimo ætatis
 anno literas adgressum fuisse, & decimo Kal. Januar. anno 1516.
 prima rudimenta edidicisse, ibi exprimit ærumnas, & carcera-
 tionem passam à Gallis maximo ejus rerum intertrimento. Scri-
 bit anno 1520. in Divi Salvatoris Cremonæ Cœnobio tertio Idus
 Majas hora nona Historiam fuisse auspdatum. Testes hujus
 assertionis vocat Jo: Franciscum Burgum artium, & medicinæ
 Doctorem, Amicinum ex Agro Laudensi ejus Præceptorem,
 Petrum Franciscum Arlunum Caulidicum, Meschinum Ferra-
 rium, scribens hæc verba, *His schedas primas rudiores quotidie
 ostendebam, quo fidem de me facerent contra Calumniatores, Obrepta-
 toresque*; In operis progressu plura de sua familia clarissima expo-
 nit, & præcipuè de Brocardo Patre, Neapoli se natum narrat ex
 Francisca Carbona Neapolitana anno 1483. die 12. Junii horis
 tredecim post meridiem æquatis, summa necessitudine conjun-
 ctum se asserit cum principibus Viris, & præsertim cum Mattheo
 Episcopo Gurgensi Cæsaris Vicario Generali in Italia, & Regis
 Hispaniarum Prorege. De Fato, & Astrologia in quarto libro
 non breviter discurrit, ac in omnibus validissimum ingenium,
 præfert.

Fuerat Franciscus electus Generalis Commissarius proventuum
 Mediolani Ducis anno 1511. *ex Pucinello in Chron. Glassiatensi
 pag. 1099.*

*Non est hic demum omittenda Oratio, quàm pro Eo composuit Alexan-
 der Roinatus Placentinus, quando Placentiæ anno 1513.
 quartodecimo Kal. Majas Præturam iniit, in eodem
 libro reposita, qua tum illius animi dotes,
 tum ejus stirpis Encomia exprimuntur.*

» **L**Ætare, gestiq; vetus Romanorum Colonia Placentia Deos
 » nostros planè propensos, nobisque faventes satis habemus,
 » qui felici Urbis omine tali te donare Prætore, nunc verò res
 » quietiores, felicioresq; in tam turbida mole rerum, & procella-
 » rum tumentis Vortice solito fore speramus, nec quicquam opta-
 » tius, fortunatiusve hoc nobis porrò offerri potuit, quo circa vos
 omnes

omnes immortalī Deo gratias, quas sanè ingentes agere quæso
 Cives, ac Principi Nostro ne de tanto ingrati beneficio videamur,
 dicam, Illust.^{ris} Comes, Senator. optimè, Patrum jussu
 laudes hodie tuas, & si me tanto imparem muneri censeo cum
 animi debilitate, ingenii exilitate, tum eloquentiæ Inopia tantam,
 ne ego Provinciam laudum scilicet tuarum molem suscipiam,
 quibus per hercle Aristotelis Sapiencia, Ciceronis Eloquentia,
 Virgilio Lepos. facile succumberent; sed cum mihi parendum
 esset, hæud abnuere licuit: quare ut possum, non ut debeo; &
 vellem, injunctum exequi manus tentabo: Hujus Prætoris Viri,
 egregii prosapia, Cives, antiquissima à Nobilissimis Parentibus
 traxit originem, ut monumenta Hominum memoriæ prodita
 edocent: Plurimi fidei non dubiæ familiam hanc è Germania in
 Italiam cum Primo Federico Cæsare Augusto venisse tradunt;
 hoc plurima Diplomata ejusdem Imperatoris testari videntur,
 quibus Arnulphus Persicus Imperialis Secretarius suum appo-
 nebat Signam in Germania; hujusce familiæ Proceres extant
 primus ipsorum in Urbe Cremonæ aliquid Imperialis muneris
 obiit, sed deindè Matrimonio indulsit quo in Urbe celebrato
 inter Cives ascribi voluit, ex quo egregia familia, ac illustris
 Persicana orta est Viri fortissimi strenui gloria, famaque maxi-
 ma pollentes, qui inter Cives facillè Principes ibi Prætores,
 Cremonensis Exercitus Duces Trophea ad Patriam Hostium
 Exercituum per sæpè, referentes Sablonetz, Riparoli, Comi-
 satii S. Martini Comites creati, sed per multum, & longissimum
 tempus ea Loca possidere plurimi insignes Equites, Eximii
 Juris Consulti Principum à consiliis, à secretis, à legationibus
 fuere nimirum Cives, & si singula perstringere vereor, ne fasti-
 dio vos afficiam; brevitate tamen pauca delibabo: cum bellum
 in Venetos Philippus Maria Mediolani Dux gereret, non ne
 perspicua virtute, ac præstanti Antonii, & Christophori Persi-
 corum fide Excell.^{mi} Comitis Prætoris nostri Majorum, Vene-
 torum insolentia compressa fuit, ut Privilegium ipsius Ducis,
 quod perspexi, legique his attestatur verbis, Qui Antonii, Chri-
 stophoriq; Persicorum Sablonetz Comitum fidei, pietatique
 acceptum referre possimus, quorum probata tot argumentis
 fide per sæpè, nos, Statusq; noster tutus fuit, qui prò fide invio-
 labili ergà nos fortunis suis libertate, propriaq; vita spoliari,
 privarique, quam ab ea deficere maluerunt ex Antonio Michael
 Vir prudens, integritateq; conspicuus Ducalis, vel Senator natus
 is Brocardum Excell.^{mi} Prætoris nostri parentem genuit; O Au-
 soniæ Decus, ò Patriæ Lumen, ò Italarum virtutum specimen,
 ò Romani Sermonis splendorem, ò Eloquentiæ lacteum fla-
 men, ò Maronianæ Poesis dulcem Modulationem. Is, Cives
 Egregii, ab unguiculis ex paternis laribus vi explosus majorum
 ob sinceram in Principem fidem Patre, Patrisq; omnibus in

„ Carcere detentis decimum agens annum servitio Nicolai se Pice-
 „ nini Philippi Exercitus Imperatoris dedit; Divina quadam In-
 „ dolo futuræ virtutis, & maximam gloriæ spem præferens non
 „ gulæ, non ventri, non somno, luxuriæ luxui, aliisque probris So-
 „ cordiæ morosius indulgens tempus otio conterebat, at quicquid
 „ otii supererat, ex se studio summo opere impendebat diu, noctu-
 „ que, & suis coetaneis Obdormientibus ita idoneos libellos lecti-
 „ tabat, ita semper eos in sinu ferebat, ut in admirationem omnes
 „ traheret: & indole, & studio, ac eloquentissima Oratione om-
 „ nes ad se alliciebat, ita ut si aliquem Piceninus cum pro re gravi
 „ ad Principem missurus, Brocardum cæteris præfererebat, ita argu-
 „ tus tum in dicendo, tum in respondendo promptus, moratusque
 „ erat, ut ad miraculum ascriberetur fortè; fortuna usu quadam die
 „ venit, ut Piceninus magna de re, ac ardua Principem consultu-
 „ rus: Heus Brocarde diceret, audebisne tali Principem re-
 „ impertiri, optimè respondit scilicet ille igitur onere sibi imposi-
 „ to, è vestigio, ad Principem perrexit mandata exponens: cum
 „ illius Orationem, & Eloquentiam Princeps audisset, eo inquit
 „ Jüvenis, cujas es, ego inquit Servus tuus Cremonensis, cum &
 „ Patre meo pro te orbus, bonisque privatus servire cogor, à qui-
 „ bus num ortus ex Michaelè, Ill.^{me} Princeps, Persico Sablonetæ
 „ Comite, qui in inviolabili erga te fide sua decem annos cum tri-
 „ bus fratribus in Carcere à Mantuano Marchione detentus bonis
 „ omnibus denique spoliatus est. Es ne, inquit Princeps, Michaelis
 „ Comitæ filius sum; etenim accede, amabo, propius ad me
 „ fili, & maxima Brocardum dulcedine amplexus, ne lachrymare,
 „ plus enim à me, quàm amisisti, referes: vis ne apud me manere,
 „ quàm maximè Ser.^{me} Princeps respondens: Nicolao meis verbis
 „ dicito jubet Philippus te velle me apud ipsum post hac esse. Itaque
 „ Brocardus à Nicolao in Principem discessit: qui ipsius virtutem,
 „ & sapientiam perspicuens tertium adhuc, & vigesimum agens
 „ annum ad Pontificem, Alfonso Regem, Venetos, Florenti-
 „ nosque rebus gravioribus Legatum misit, quibus legationibus
 „ maximo perfunctus est honore, nil tam arduum, nil tam diffici-
 „ le, nil denique tam magnum Philippas Brocardo obeundum
 „ commisit, quin ad exoptatum mira prudentia finem perduceret:
 „ adeò quod nihil Brocardo inconsulto moliri Philippus ausus:
 „ quo morte preventivo Brocardi res, quæ jam in Vado erant, infe-
 „ ctæ remansere. Iterum Nicolao Brocardus adhæsit, cum quo
 „ & Francisco, & Jacobo filiis in otio haud multum perduxit tem-
 „ poris: deindè ad Ferdinandum Regem fortunæ delatus, post
 „ Jacobi cladem, & ipsius diuturnum Carcerem Magnus ipsius
 „ Regni Cancellarius, & quatuor Oppidis donatus fuit: Virtuti-
 „ bus pol' omnibus itaque cæteris anteibat, ut doctissimos quosque
 „ ad summam sui Admirationem traheret, nil Sapientissimus Rex
 „ vasti, ac ardui, nisi id prius Brocardo communicatum esset,
 „ faciebat.

faciebat, Brocardo nemo justior, nemo sapientior, nemo pru-
 dentior, nemo doctiorque illa tempestate Regis, aliorum sum-
 morum sententia inveniri poterat triginta millia hujus præcla-
 rissimi Viri heroica carmina in duodecim libros divisa, quibus
 heroum gesta, quæ aut interfuit, aut præfuit, complectuntur,
 tot Orationes luculentæ, totornatissimæ Epistolæ, tot Astrono-
 mici Aforismi, & si non in lucem prodierunt, saltem extant;
 nunquam ingravescentem ætatem à labore diu, noctuque subtra-
 xit immò totum id temporis, quod à maximis rebus, ac negotiis
 supererat, nam magna, & perdifficilia pro Regibus, & Regnis
 semper permoliebatur, studio impartiebas. Vives in æternum
 Brocarde? O hæc peracta vita perennibus Præconiis decoran-
 da, ò gloria Hominis omnibus dignissima triumphis, ò felix
 solum, quod tale genuit, cui tantum honoris gloriæ nominis
 virtute tui reddidisti: Prætor vero, Cives præstantissimi, noster
 tanta gloria pollente Patre haud indignus, degenerq; est; hora
 enim sui Natalis suscepta Pater insignis Astronomus gestiens,
 ac gaudens, inquit, lumen domus, Patriæ deus, & gloriam
 ortam, in cujus, ut omen magnum futuri hujusce Viri splendoris
 ortu per totam Partenopæam Urbem circumlatum mirabile
 dictu Brocardo filium auream in fronte Stellam ferentem natum
 fuisse, hoc increbescere non facile ab Hominum animo, abla-
 tum est: his enim ab ineunte ætate opticum præsegiu claris-
 simæ Indolis prætulit: semper vafer, vestutus, acrique inge-
 nio, vasto animo, munificus, beneficus, beneficii memor, inju-
 riarum immemor, necessitudinis tenacissimus, ad vindictam
 tardus, ad ignoscendum festinus, ac facilis, justissimus, in cen-
 sendo æqualis, cui judicio nec amicus satis confidere, nec ini-
 micus diffidere debet; in animadvertendo moderatus, gravio-
 ribus in rebus ingenti, ac potenti animo: divitiarum contemptor,
 Sontibus, Flagitiosisq; adversans, Doctis, ac Dignis amicissi-
 mus, Eloquentia pollens, cui, nec lepos, nec sales desunt, sed
 eis affatim abundat, rerum peragendarum expertissimus, qui
 Principum familiaritate, ac Magistratibus persæpè est perfun-
 ctus, in Cremona Patria, quæ situ, fastigiis, ædificiis, Ædium
 Diis, & Hominibus dicatarum, opibus, armis, Virorum ma-
 gnanimitate, Mercatura, omni in genere, artibus, agrorum
 feracitate, Aeris salubritate, omnium honorum fertilitate, stu-
 diis tum Oratoris facultatis, & Historis, tum Poësis in utraque
 lingua florentissima cæteris præstat, facile omnium consensu Prin-
 ceps extitit, quæ inclyta respectu cum tot Egregios Equites,
 tot Eximios Juris, & Artium Doctores haberet: tamen semper
 Prætorem nostrum maximi fecit, qui in magnis Urbis immi-
 nentibus suæ periculis ita ingenti animo, incomparabili pru-
 dentia omnia est moderatus, ut merito Pater Patriæ appellatus
 magno dignissimus Imperio judicatus sit; ò ingens Viri gloria,
 ò sem-

51 o sempiterna omni laude recensenda virtus! Gallis ex Italia exa-
 52 ctis Princeps noster Serenissimus ipso juvante, ipso procurante,
 53 ipso consulente ad Lares rediit, non ne ambiendo, sed merendo
 54 in Senatorem delegit, deinceps at magis Amorem in charissima
 55 Urbe nostra testaretur, Prætozem nostrum ipso inscio dixit, qui
 56 cum qualis a nobis ex peteretur Vir animæ verisflet, oblatum mu-
 57 nus veluti in Patria sedere visum suscepit. Natus hujus Urbis duæ
 58 Principes familie sanguine sibi conjunctæ sunt, Landa, & An-
 59 guissola, nec hic Illustris ipsius sanguis tantum se extendit, sed
 60 etiam Papiæ cum Beccaria, Cûmi cum Ruscobus, Medio-
 61 lani cum Vicecomitibus, Veronæ cum Pellegrinis, Neapoli
 62 ubi Brocardus Pater Franciscam Carboniam Matrem Uxorem
 63 duxit, cui conjunctissimi sunt Sanctiseverini, Ballam, Carac-
 64 cioli, Chafassi, Dentices, Tornacelli, & ita quocumque decli-
 65 nare sibi contigerit, inibi Patriam adinvenit: quot sibi Ami-
 66 cos, Necessarios virtus peperit præsertim Florentiæ, ubi exul à
 67 Venetis delituit; hoc illius Principatus literæ ad Patriam ipsius
 68 reditu gratulantes testantur, aliique innumerorum illius scelytæ
 69 Reip. Principum hoc à sola dumtaxat virtute comparatum est,
 70 non opibus, non favore, quippe omnibus privatus bonis, Urbem
 71 incolebat: Venetis aliquando
 72 sublimi Ingenio, formidini, ac incommodo fuit: ne Cremona
 73 eo Duce, eo instante, eo mandante, & maxima oblata munera
 74 spernente, adhuc potiti sunt. Quarè verum, Cives Egregii, jam
 75 animum non laude vestrum, & gloriæ tanti Viri, sed verbis
 76 incomptis, ac inornata, inconcinnaquè Oratione mea fastidio
 77 vos affectos conspicio, paucis hoc potissimum accipite, mentiq;
 78 vestræ affigite: Vos Primo Principi nostro obnoxios tanto ho-
 79 nore, tanto munere, qui vestri memor Eo vos Prætoze, quo Cæ-
 80 teros privavit, donavit, gratias agendo esse ostendatis; deinde
 81 colligite vos quæso, ut tanto digni Prætoze videamini: vosque
 82 compescite, moresque vestros immutate, Virtutes diligite, fla-
 83 gitia aufugite, ne noxa afficiamini. Prætozem Virum Excellen-
 84 tissimum non minùs colatis, ac perametis, quàm timeatis, qui se
 85 amandum præbebit Clementia; Ipsius humanitate potius, quàm
 86 juris severitate fruamini, non in auro spem, non in muneribus, non
 87 in favore, non in amicitia, non in odio, non in timore, non in
 88 sexus pulchritudine præponentes, sed in virtute solum, in beneq;
 89 haud perperam agendo, & vobis, nisi ipsis deficere vultis clausis
 90 delubri portis, honore, propriis bonis, vita sine cruore, sine certa-
 91 mine quieta, honestis delitiis utentes omnium felicissimi eritis,
 92 & Urbs nostra coalescet, ac florescet: Tu igitur adiuratis. Præ-
 93 tor illam spem, in quam Nostrorum animos prorsus conjecisti,
 94 eam in fine Serva, ut speramus, omninò facturum te, nam planè
 95 scimus te non solum, quod rectum, & justum sit, beneficere, ve-
 96 rùm id haud negligere, ut proprium Sapientis est, quapro-
 97 pter

» pter non quod sit verè laudabilis consuetudo, & optima te Cen-
 » fore lex servet, Municipales leges nostras te servaturum jurare,
 » haud dedignare.

Eod. Anno XXXVII.

Antonius de Mondinariis, sed Multifidenariis more religioso, à
 Cremona nuncupatus ex Ord. Min. Observ. S. Francisci Theo-
 logus peritissimus, ob miram ejus doctrinam, & merita à Cle-
 mente VII. Pont. Max. Episcopali dignitate donatus in Urbe
 Peloponensi, quò non perrexit, cum Benedictus de Acoltis S. R.
 E. Card. Episcopus Cremonæ majora, & urgentiora Episcopatus
 negotia summæ ejusdem in arduis pertractandis experientiæ
 adjunxerit; quid scripserit non mihi constat, verùm arbitror esse
 Antonium illum à Cremona à Luca *Vvadingo* memoratum in
libro de script. Ord. Minor., quem asserit scripsisse

*Quadragesimale quod MS. servatur Trivulii. De eod. Bressian.
 in Corona Vir. Illustr.*

Hoc tempore direpto Cœnobio S. Angeli extra urbem ob bella vi-
 gentia inter Carolum V. Imp. Augustum, & Seren.^{iam} Veneto-
 rum Remp. Fratres Min. Obser. S. Francisci Ecclesiam, & ædes
 SS. Cosmi, & Damiani obtinuerunt, eamq; Ecclesiam S. Angeli
 Appellarunt; ibi etiam translato glorioso Cadavere Ven. Da-
 miani Patavini Confessoris cognominati Carrariensis, seu de Co-
 mitibus, qui in Conventu suburbano obierat anno 1401., & qui
 scripserat, ut notat *Vvadingus de Scrip. Ord. Min.* Egregium Tra-
 ctatum contra Mulierum fucos, & vanitates; verùm de hoc
 egimus in pr. Volum. ibi etiam miraculis clarus jacet Joannes Ru-
 beus Laicus Cremonensis; *Haroldus in Epit. Annal. Vvadingi
 ann. 1540. num. 44.*

Memoratur, & Damianus à P. *Arturo in Monast. Martirologio Fran-
 ciscano, Parisiis cuso apud Dionysium Moreau 1638.* titulo Beati sub
 die 20. Decembris, ubi etiam habetur ex eod. Ord.º floruisse

B. Antonium à Cremona, qui colitur in Conv. S. Marię de Bethleem
 Vercellorum, ibiq; sepuleus multigenis meritis, atq; miraculis
 clarus, qui anno 1575.25. Januarii diem clausit extremum, de eod.
Ep. Gonzaga in bist. notissima.

B. Benedictum Confessorem à Cremona, qui obiit anno 1537. in
 Conventu Agnonensi.

De eod. *Marcus ab Ulissipona in 3.º p.º Chronicorum lib. 9. cap. 48.*

B. Jacobum Confessorem è Castro Leone Cremonensi, qui obiit
 anno 1469. jacet Abbatiz Territ. Mediok. in Sacello S. Firmi.
Vvadingus in Annal. Haroldus in Epit. cum de hac Ecclesia SS. Cos-
 mi, & Damiani, nunc verò S. Angeli sermo habitus fuerit pro piis
 eruditis juvat repetere, quæ idem *Ep. Gonzaga in bist.* scribit circa
 eandem.

Inter

Inter cœteras hujus Sacræ Domus Imagines, ea, quæ Christum Dominum Cruci affixum representat, quod cuidam Pictori loquuta dicitur, Cremonensibus Venerabilior est; cujus pedibus sequentia verba subsunt. Victor Mortis, & Inferni.

MDXL.

CAmilla Capitanea Stanga conspicui generis Matrona doctrinæ splendorem claritati feliciter jugasse deprehenditur ex Vernaculis ipsius ad Leonellum Muscollam *Literis*.

Quæ leguntur inter epistolas illustrium Mulierum à *Josito Venetiis excusas* 1548., & nempe pag. 120., & 121.

Eod. Anno.

Federicus Covus nobili demo Soncinate profectus à Bernardino superius memorato non degenerans inter doctos viros locum, & ipse promeruit, musarum quippè dulcedine raptus felici vena conscripsit

Carmina Varia

Quorum gratia summis illum extulit laudibus *Julius Crotus lib.2. Hermione Eleg. 14.* inter cœtera canens.

Nostrum dulce decus, chari spes chara parentis.

Unica Musarum Gloria Frederice.

Sic te vocales chordæ, sic & nemus Aseræ

Sic tua te nunquam deserat Uranie &c.

Eod. Anno.

Joseph de Nigris, Stephani in primo Volum. recensiti dignissimus ex Fratre Nepos, excellenti, singulariq; doctrina, qua omnium suo tempore Magister esse potuit, Mediolani publicè literas latinas, græcæve docuit. scripsit præ cœteris doctissimè

Scholia ad Idylia Theocriti,

quæ MS. servantur in Bibliotheca Ambrosiana, ut mihi suis literis eruditissimis tertio Calend. Martii anno 1697. Mediolani datis indicavit Amicus meus plurimis offitiis recolendus *Lud. Ant. Muratorius*.

Andreas Ceruttus è Villafranca in fronte libri pandidit hoc Epigramma.

Josephus Stephanum Patrum cognomine Nigrum,

Doctrina referens edidit hæc scholia.

Queis Simicida pandens Idylia Vatis

Undena, ingenium detegit ipse suum.

Iste Josephus de Nigris laudatur à *Cardano* in libro de subtilitate. libro XIX. de dæmonibus quò Lectorem remitto, ut legat quomodo subtili techna ab eo patrara Mediolanensem Mulierem nobili loco natam symptomatis crudelissimis laborantem, licet non Medicus, sanavit.

De eod. agit etiam *Martinus Kempius de osculis dissertat. xviii. §. xxi.*

Eod.

Eod. Anno.

Angelus Ziampus Ord. Præd. Vir in Theologicis, Sacr. Scripturarum, nec non SS. Patrum studio valdè versatus, qui cum esset in Ducatu Mediolanensi adversus hæreticam pravitatem Censor Acerrimus fidei, adversus impiissimam Calvinisticam hæresim calamum suum acuit, & scripsit Opusculum adversus Hæreses

De Veritate Purgatorii.

Ejusdem meminit *Jo. Michael Plodius de Vir. Illustr. Ord. Præd. p. 2. lib. 4.* & cum eo Petrus Martyr Festa in *Chronico Conv. Cremonæ*, ut scribit de eod. *P. Inquisit. Rovetta in Bibl. Chronologica Lombardia.*

Nonnulla opera ejusdem Festæ oriundi ab Urceis Brixienfis Diocesis asserit idem *Rovetta* extare in *Bibl. S. Dominici Cremonæ*. Ego verùm ea vidi in Archivio illius Cœnobii servata.

Mediolani in domo suburbana extrà Portam Novam, ut ajunt, legitur hæc Inscriptio mihi indicata per eruditiss. Amicum meum J. C. Lazarum Aug. Cottam.

XIII. Maii MDLXX. R. P. M. *Angelus Zampa de Cremona Ord. Præd. Inquisitor ex multis, bonisq; Hæreticorum confiscatis hunc fundum emit, incultum coluit, domum erexit ad sustentationem Officii S. Inquisitionis. Benedictus Deus.*

Eod. Anno.

Franciscus de Soncino Vir Venerabilis doctrina, & sanctitate ex Min. Observant. S. Francisci, cujus hæc legitur Memoria insignis apud *Haroldum in Epitome Annal. Vvadinghi Ord. Min. anno 1540. num. 66. ubi de Provincia Januæ ad num. 13. S. Mariæ de Angelis*, ubi requiescunt Joanninus de Tortona, Franciscus de Soncino, & Jacobus de S. Salvatore egregii Prædicatores scientia, & pietate illustres.

Eod. Anno.

Lucretia Ala, Crotta, cujus legitur inter clarissimarum Mulierum Epistolas excusas Venetiis à Jolito 1548. pag. 64.

Epistola disertissima Consolatoria ad Corneliam Picolomineam Comitissam Aliffes de Morte Conjugis.

Laura Melia Picenarda, ut in eod. Volum. pag. 83. exaravit

Epistolam Consolatoriam ad Silviam Lotaringiam.

Eod. Anno.

Pontius Politius Carmelitici Ordinis Alumnus in omni literarum genere longè præcellens Vir, Mediolanensis Provinciæ Minister, aliisq; suæ Religionis dignitatibus præstans multa composuit malo fato deperdita. Ære quidem perennius durabit Marmor hisce in meis scriptis relatum suo tumulo appositum in Ecclesia Carmelitarum Meltii Mediolanensis Diocesis, ubi regiminis sarcina præssus ultimam diem vidit.

Tom. II.

X

En

D. O. M.

En Pontio Politio Cremon. summo Theologo, & Maximo Philosopho, Poeta non vulgari, ac literarum Græcarum erudito, nec non in re medica peritissimo Genesius Rosanus Carmelita Alumnus Mæstissimus. Ne quàm maximis beneficiis deesset P. vixit XLIV. die II. Maii MDL.

Eod. Anno.

PAula Treccha Matrōna selectissima, cujus leguntur Epistolæ Italicæ.

In Volumine Epistolarum ab Illustribus Malieribus conscriptarum edito Venetiis 1548. à Gabr. Folito de Ferrariis. Elegantissima inter cæteras illa est, quæ legitur pag. 120. ad Liviam Portiam, qua ipsi congratulatur, quod adeo profecerit in bonis literis, ut nemo eandem Lastemia Mantina, vel Axisthea Phlissia, quæ Philosophantem Platonem auditoræ virilibus dudum vestibus uti non recusarunt, minorem debuerit arbitrari.

XLI.

Angelus de Cremona appellatus, cujus cognomen adhuc ignoratur, Virtute, & meritis clarus fuit, Brixie in Curia Episcopali Generalis Vicarius, & Episcopus Baritensis, ut refert in tertio catalogo sui libri *Bernardinus Faynus* aliàs allegati. Nostrates verò de hoc Angelo Episcopo nihil scribunt.

Bressianus in Hist. Eccles. MS. eum vocat ex stirpe Pizzamiglia.

Hisce temporibus floruit Galeatius Meraviglia Cremonensis, quem literis præclarum arbitror, cum in Dialogo Terrentiano *Gaudentii Merule* pag. 32. inter eruditos Dialogistas selectus fuerit, cæterum nihil aliud de eo nobis constat.

Eod. Anno.

Angelus à Piceleone Cremonensi, vulgo Picighitone, nuncupatus ex Heremit. S. Augustini Congr. Insubriæ hoc anno Generalis Procurator eligitur, & sequenti confirmatur. hunc illum esse puto, quem *Ant. Possevinus in Bibliotheca selecta lib. 15. cap. 6.* inter Authores adnumerat, qui scripsere

De Musica Practica, & Speculativa. hisce notis F. Angelus Picigitonensis.

De eod. Calvus in Mem. Hist. Congr. Insubriæ ann. 1541.

Eod. Anno.

Balthassar Cuppus præter ingenii amantates, poësis, & humaniorum literarum oppidò quàm peritus fuit, heroico versu scripsisse fertur

Acta Francisci II. Sfortiæ postremi Mediolani Ducis.

Elogia, & Inscriptiones pro Carlo V. Imperatore semper Augusto, cum ipse Imp. Cremonam accessisset. anno 1541. die Jovis 18. Augusti hora quintadecima.

Vide

Vide *Ant. Campum in hist. lib. 3.* ad eundem annum . ibi namq; describit apparatus, & inter alios proceres nomine publico excipientes eundem Imperatorem Augustum memorantur.

Christophorus Stanga.

Jo: Franciscus Melius.

Evangelista Cambiagbus.

Jo: Galeatius Regius.

Jo: Baptista, & Jo: Bernardinus Callarati.

Jacobus Picenardus.

Foannes Cyria.

Paulus Datus.

Nicolaus, & Paulus Madii.

Franciscus Gulpberamus.

Antonius Piscius.

Hieronymus Stanga.

Gabriel Melius, &

Genesius Summus.

Eod. Anno.

FRanciscus Manfredus Poeta, Medicus, & Philosophus insignis in Antiquissima Patavii Universitate publicè docuit, & tertium Librum Avicennæ, una cum Roberto Robertino Brixiano explanavit. ejusdem memoriam habet *Antonius Riccobonus de Gymnas. Patav. lib. pr. sub cap. 15.*

In *Elogiis Vir. Illustr. Pauli Fovii*, leguntur ejusdem Francisci Carmina nempè sub effigie Barnabæ Vicecomitis, & sub illa Celebini Turcarum Imp. unde ut haustum habeamus, de ejus exquisita Poesi bonum erit ea repetere.

Sub Barnaba.

Quanam te in medio gravis senectæ
 Vexavit mala Barnabas libido?
 Quis dirus furor, aut cruenta Erynnis
 Egit præcipitem, feroq; corde
 Tantas protinus excitavit undas?
 At non hæc eodem Deis, Deùmq;
 Reçtori placuere; concidisque
 Tuis consiliis miselle, quodque
 Infonti scelus extruis nepoti,
 Fatales tibi destineant sorores.
 Felix beù nimis, ac nimis beatus,
 Si tam turpia, tam nefanda nunquam
 Ægro pectore facta cogitasses,
 Ac diram ingluviem rapacis auri
 Expellens, niveum, integrumque semper
 Usque ad funeris ultimas favillas
 Servasses animi tui nitorem.

Tom. II.

X 2

Sub

Sub Celebino.

M *Adde animo puer, & magna puerilibus anxia
Virtute exuperans, fractisque audentior armis,
Qui medias inter Classes, tela inter, & hostes
Effugiens, præda crudelem eludis inani
Victorem, & patriam subito (miserabile dictu)
Fortunam immutans rursus palantia cogis
Agmina, confirmasque animos, reficisq; labentis
Imperii vires, sceproque potiris adempto.
Quin, & quantum armis posses, quo turbine telum
Coniiceres, Celebine, & stricto cominus ense.
Hostiles rueres turmas, densasq; Pbalanges,
Teutonicæ norunt gentes, novere feroces
Sauromata, norunt infracta binominis Istris
Cornua Trejiciisque Duces, & pallida novit
Græcia, desertique agri, populataq; rura.
At tibi purpureæ primævo flore iuventæ
Invidit Fortuna, & ineluctabile fatum:
Dumq; animo majora agitas, nec sufficit amplum
Imperium patris, & totum ipse concipis orbem,
Stamina dirumpunt Parcæ, victusq; superba
Tandem morte cadis, lucosque invisit Averni.*

Eumdem memorat *Lilius Greg. Gyraldus de Poetis suorum temporum
Dialogo 2.*

Floruit atq; de anno 1149. alter *Franciscus Manfredus J. C. Colleg.
Cremonæ, admodum carus Alexandro III. Sum. Pont. de quo in
Syllabo J. C. de Coll.*

Eod. Anno XLI.

Joannes Bernardus Regazola cognomento Felicianus, in Græcis,
& latinis eruditissimus, ac præclarissimus Ticini humaniorum
literarum Professor Publico stipendio ductus docuit, & scripsit
semper admirabiliter. multa transtulit ex Græcis Theologis, Phi-
losophis, & Medicis, ac præcipuè ex Theologis.

*Catenam auream, seu Græcam Interpretationem in Acta Apo-
stolorum, atq; Catholicas Epistolas, quæ Æcumenio adscribitur. Basi-
læ ab Isingrinio 1552., nec non Venetiis à Jordane Ziletto 1556.*

Latinos item fuit ex Philosophis

*Aristotelis ethicorum ad Nicomachum lib. X. cum Eustatii, Aspa-
sii, Michaelis Ephepsi, nonnullorumq; aliorum Græcorum explanati-
bus, Venetiis apud Har. Lucae Ant. Junta Flor. 1541. & anno 1542.
ibid. apud Hier. Scotum cum argumentis Rabbaeif Volaterani, &
deinde Basileæ per Jo. Oporinum.*

Hiscæ doctissimam adiecit Præfationem, in qua compendio quasi
quodam partim quid proponat illis in Libris Philosophis, & quo
ordine progrediatur, partim ejus doctrinam non modo à Chri-
stiana

stiana pietate non discrepare, sed admodum utilem quoq; esse declaratur. *Alexandri Aphrodisiensis Explanationem in primum librum resolutiorum Aristotelis apud eundem Scotum 1543.*

Porphyrus de Abstinencia ab esu Animalium lib. iv. Ibid. apud Joannem Grypbium 1547.

Porphyrus in Aristotelis prædicamenta per Interrogationem, & Responsonem brevis Explanatio, nec non Descippi in Aristot. prædicamenta Quæstionum lib. 3. per eundem Scotum 1546.

Aristotelis de Historia Animalium lib. 10., nec non, & ejusdem de Xenophane, Zenone, & Gorgia librū emendavit apud Juntbas 1552.

Ex Medicis latinitate donavit.

Pauli Egineta Med. Præstantissimi de cibirurgia Venet. 1532., & Basileæ apud Bebelium 1533.

Galenus de Hippocratis, & Platonis decretis lib. ix.

De Matricis Anatome, & de foetuum formatione libros singulares seorsim excusos Basileæ apud Cratandorum, indè cum omnibus Galeni latinis operibus ibid. apud Frobenium, & Venetiis in officina Juntana 1550. translationibus recognitis, quibus adiecit latinam versionem Commentariorum trium in librum Hippocratis de iis, quæ in Medicamina fiunt novis quibusdam picturis illustratorum. Item in librum ejusdem de Fracturis Comment. 3. & in librum de Articulis Comment. 4. de semine lib. 2. & de septimestri partu.

Antiquitatis quoq; peritissimus Antiquarii agnomen promeruit. nam cum Romæ degeret in unum volumen collegit.

Epitaphia antiqua ejus Urbis, cum titulo eisdem appposito.

De Memorabilibus antiquæ Urbis.

Reliquit, & opus inscriptum.

Significatio literarum antiquarum, & Abbreviaturæ Antiquæ, utriusq; istorum Regazolæ voluminum meminit Ant. Campus bist. Cremon. lib. 3. ad ann. 1535. MS. una cum Urnis, & Arcubus aliquot egregiè delineatis insignitos asservata fuisse apud Jo: Franciscum Marianum Cremon. Historiarum, & ejuscemodi antiquitatum apprimè studiosum.

Jacobus Albericus in Catalogo Scriptorum Venetorum eum reponit scribens diutius in Patria Græcas literas publicè professum fuisse, ita &

Nicolaus Doglionus in libro inscripto delle cose notabili di Venezia lib. 2.

Antonius Campus, ubi suprâ vocat Regazolam nomine Bernardi tantum, & absolutè Cremonensem.

Cavitellus in Annal. ad ann. 1543. dicit eum ortum Venetiis, sed origine Cremonensem, ac Papiæ hoc anno factis functum.

Jacobus Gadius in bist. Cremon. MS. hæc notat 1535. mense Octobris. Quatuor Doctissimi Cremonenses Poeta, & Oratores Incomparabiles toti Europa Virtute, & fama notissimi Patriam, Parentes; & Amicos se seq; ad invicem amplexi sunt.

Reve-

Reverendis. Hieronymus Vida Episcop. Albensis.

Hieronymus Fundulus.

Jo: Benedictus Lampridius, &

Jo: Bernardus Regazola. quod Campus confirmat loco citato.

M. Paulus Tartesius Cremon. in Oratione Funebri. Cremonæ habita, & ibi typis demandata anno 1558. pro Jo: Baptista Speciano inter alia scribit Testis Bernardus Felicianus Civis noster, Testis Lucianus Monachus Cassinas, quorum alter nonnullos Libros Latinitate donatos alter Chrysoftomi Commentarios in Epist. Pauli &c. Speciano dicavit.

Jo: Planerius Med. percelebris ex oppido insigni Quintiani Brix. in suis Epist. Moral. Ep. 36. habet. Floruit & hac in Urbe Veneta Bernardus Felicianus Cremona oriundus &c.

De eod. innumeri alii Authores, & præ cæteris.

Guilelmus Eysengrein de Nemeto in Catal. Testium veritatis.

Gaudentius Merula in initio secundi libri Antiq. Gallorum Cisalpinorum inscript. inquit. præter omnium opinionem Bernardus Felicianus accessit: quo viso omnes statim assurgentes amplexi sunt hominem non Cremonensem modò, sed & Cisalpinæ Galliæ decus immortale &c.

Tobias Magirus in Eponymologio critico.

Card. Sadoletus in Epist. lib. 16. data idibus Junii 1541. plura, Amicissimum appellat, eumq; laudat in Epist. sequenti Donato Rullo directa.

Laur. Crassus in Addit. de Poetis Græcis &c.

Eod. Anno XLI.

JULIUS Paternus ex Sacra Seraphici S. P. Francisci Familia inter illos, qui Conventuales vocantur, Theologicam Cathedram, & suggestus singulari Auditorum frugi tenuit. post legationes Clementis VII. Pont. Optimi jussibus obitas à Paulo III. successore Manfredoniæ Archiepiscopus accitus est. Majora de eo sperabantur, nisi immaturè immortuus esset.

Bressianus in Ros., & Viol.

In libro inscripto *Statuta, & Privilegia Almae Universitatis Juristarum Gymnasii Bonon. Bononiæ apud Alexandrum Benacum 1561.* inter nomina Consiliariorum Citramontanorum quarto loco recensetur Julius Paternus Cremon. forsan idem, vel affinis cum memorato.

Eod. Anno.

PONZINUS à Turre, de quo manus dubia calamum sæpe retraxit, ne ejus nomen in Literatorum Lyceo reponerem, cum jocosa seriis miscenda non veniant, verumtamen cum alii facetiarum libri locum aliquem sibi arrogent in Bibliothecis, non displiceat hinc adducere Liberculi titulum *Le Piacevoli, e Ridicolose Facecie Di M. Poncino dalla Torre Cremonese, nelle quali si legono diverse burle da lui astutamente fatte di non poca diletazione, e trastullo a Lettori.*

Cre.

Cremonæ 1581. apud Christoph. Draconium, nec non Brixia typis Policreti Turlini 1599. Item prodire Venetiis apud Jo: B. Bonfadinum 1611.

Idem opusculum cum additionibus fuisse Venetiis itidem reimpressum apud Gerardum, & Joseph de Imbertis anno 1627. legitur in Bibliotheca Aprosiana pag. mihi 640., nec non Cremonæ anno 1665. per Paulum Pueronum inscriptum *Il Scaciasonno*, cum ad similes libros Vulgus currat, ut Muscæ ad dulcia.

Ejusdem meminit *Franciscus Bressianus in Colleg. Notariorum Cremonæ sub anno 1542.*

Circumfertur, & Icon ejusdem Poncini in folio excusa. ex hisce facetiis memoriæ etiam nobis perhibetur ridiculum unius Parafrenarii Cremonensis Epitaphium, quod in ædibus Divæ Mariæ de Campo Romæ asservari scribit *Gaspar Alvarus tom. 2. sui libri inscripti Roma in ogni stato. & est*

D. O. M.

Herculi ex antiqua Caceta Cremonensi Familia Fed. Card. Casii Parafrenario cbarissimo.

Ludovicus Fallopius Mutinensis. Alumno B. M. P. die xxiii. Novembris MDLII.

Vixit Annos xxix. Diem unum, & horas tres.

Idem fortassis Auctor desumpserat à sequenti lepidissimo.

D. M. & Herculi Poligero.

Gustino Tonelli F. AValle Comensi protobajulo robustissimo ab ætatis sue primordio sportifero. digitorum dimicatione invicto. Sumpto virili sacco ob ejus bumerorum amplitudinem inter Procerum Bajulos maximis oneribus adlecto. In alligandis, circumligandis, subvolvendis, sublevandisq; sarcinis, cæteris omnibus dexteriori. In annuo Sodalium armilustrio Signifero perpetuo. Longo, & nodoso sceptro, aliisq; Magistratus insignibus in Foro Boario donato. In Quiritum Pelonio vittato cesticulo pub. coronato. Vixit quantum potuit. Vixit quantum voluit. Nolens obiit, cum vini cadum in capite intus, & extrà gereret. duplici pondere in eodem casu compressus. Quisquis es si pius es, non tuis candidulis lacrymis, sed rubicunda tarbernarum lacryma hunc tumulum aspergito. Corpus Bajulorum à Valle Cornensi Commensali opt. Bene merito barenti, ac bene gerenti Pos. Silicernio, & Sportulis sodalibus datis Q. Asinio Macrino sex. Bubalo Crasso Coss.

Seu ab illo antiquissimo à *Reinesio relato class. 9. num. 12.*

Romæ itidem via Appia ad S. Sebastianum.

<i>Cinnamus</i>		<i>C. Sulpicio Nymphali</i>
<i>Ti. Casaris</i>		<i>Filio fecit.</i>
<i>Avium Fartor</i>		

Eod.

Eod. Anno.

Realdus Columbus Medicus, & Anatomicus ejus ævi nemini secundus de quo laudatis. *Carolus Cartarius in ejus Athenæo MS.* habet, ut nobis humanissimè suis Epistolis indicavit.

Realdus Columbus Cremonen. edidit volumen, ex quo certior sum redditus ipsum Romæ professum, cui titulus:

Realdi Columbi Cremonen. in almo Gymnasio Romano Anatomici celeberrimi de re Anatomica lib. xv., Opus hoc inscriptum fuit Pio IV. Rom. Pont. à Lazaro, & Phæbo Columbus authoris filiis tunc Parente orbatis, ubi ad rem hæc leguntur: Cui enim quæso, te Pontifice vivens Pater suas nuncupasset, Vigiliis nisi tua Sanctitati, à qua se amari, & diligi, & magnifici certò sciebat? à qua facile evebi, atq; ad alia cudenda poterat impelli? neque id mirum, tū enim non modo. Patri magno Anatomico semper favisti; sed cum omnibus &c. De aliis suis lucubrationibus idem Reald. Lectorem monet in Epistolæ Calce. Vale, Candide Lector, atq; omnia boniconsule, quæ si placuisse intellexero, majora videbis, sat scit. Romæ Kalend. Junii 1559. Nec prætereundum opus hoc Anatomicum anno eodem comprobatum fuisse à Fr. Felice Peretto tunc doctore Theologo ex Ordine Min. Convent. in Conventu Magnæ domus Venetiarum Regente, hæreticæq; Pravitatis Inquisitore, deindè Sixti V. nomine ad summi Apostolatus fastigium evecto.

De ipso Columbo meminit Joannes Antonida de scriptis medicis pag. 520., Paschalis Gallus Biblioth. Medica pag. 267. nec non vir ille doctissimus Paulus Zacchia in suis eruditiss. Quæst. Medicolegalib. Angelus Portenarius. Felic. Patavin. lib. 7. vocat eum à Crema per errorem.

Item Gaspar Asellius libro de Lactibus cap. 3. pag. 9. & cap. 11. p. 25. & 26. & cap. 18. ubi pro concive strenuè propugnat adversus Archangelum circa Valvulas in Vasis lacteis &c.

Volumen recensum Venetiis excusum fuit anno 1569. ex Typographia Nicolai Bevilacqua cum pulcherrimo frontispicio ex delineationibus celeberrimi illius Pictoris Pauli de Calliaris Veronensis à Patria nuncupati, multisq; privilegiis vallatum, nempè Sum. Pont. Pauli III. Ferd. Rom. Imp., Henrici Galliarum Reg. Laurentii Prioli Venetiarum Ducis &c. Prodiit etiam Parisiis in 4. apud Egilium Liliam in via Jacobea 1562. & Francofurti apud Jo: Vvechelum 1590., & 1593. in 8. cum Joannis Postbii annot. nec non etiam iterùm Venetiis apud Jac. Brechtanum 1587. in 4. ut notat Israel Spacchius in Elencho Medicor. pag. mibi 54. fuit, & lingua germanica traductum per Jo: Andream Schenchium Francofurti 1608.

Ex libro xv. inscripto de iis, quæ rarò in Anatome reperiuntur, scatet eundem in Gymnasiis Patavinis, & Pisanis Anatomem exercuisse, & quod memorabili notatu dignum est, pag. 266. scribit per hæc verba

Lapi-

Lapides autem innumerabiles penè bisce manibus extraxi inventos in renibus colore vario, in pulmonibus, in jecore, in vena portæ, ut tu tuis oculis vidisti, Jacobe Bone, in Venerabili Egnatio Generali Congreg. Jesu.

De eo Cavitell. annal. sub ann. 1554. & Antonius Camp. hist. lib. 3. sub ann. 1559. aliiq; plures, & præcipuè.

M. Georgius Draudius in Bibl. Classica, ubi de Columbi operibus scribit. Hic accesserunt Joan Postbii observat. Anatomica Francofurti 1580. in 8. & Petri Fincheri 1594. in 8. ap. Jonam Rosam.

Idem in Bibl. Libr. Germanicorum.

Gesnerus in Bibl. Instit.

Antonius Ricobonus de Gymnas. Patavin. lib. pr. sub cap. 15. Columbus memoratur inter Explicatores Sophisticæ anno 1540., & inter Explicat. Chirurgiæ 1544.

Ant. Cerrius in satyris Scholiasticis.

Quensted. in Dialogo de Patriis Illustr. Viror.

Zacutus Lusinnus in Præfatione Operis ad Lectorem.

Tobias Magirus in Eponymologio, ubi de S. Ignatio Lojola.

Leonardus Fioravantius illud Chirurgiæ, ac Medicinæ Carcinoma, seu excrementum lib. 1. Caprio. Medicinal. contra nostrum Realdum blaterando, ut solet in suis liberculis, invehit dum Romæ Realdus degense ejusdem Leonardi garrulitates unà cum aliis Medicinæ Professoribus corrigeret, plerasq; Maledicentiæ choleras ab amaro stomacho evomit, quæ ad nauseam, non ad eruditionem provocant, sed ad quid? Quis enim laudatur verius, quàm cui maledicatur à malo viro. ita Ang. Politianus in suis Epist. lib. 7.

Romæ in Ædibus S. Mariæ à Populo nuncupatæ legitur sepulchralis Inscriptio à Lazaro Realdi Filio ejus Uxori dicata.

Martiæ Julianæ Cremon: Maximo in Deum, & Deiparam Virginem cultu, pietate, & charitate in proximos admirabili, frugalitate, pudicitia, morum suavitate, cæterisq; animi, & corporis dotibus insigni Lazarus Realdi Columbi Cremon. Chirurgi celeberrimi Filius Chirurgus, & ipse Conjugi benemer. fecit. vixit ann. XL. obiit Kal. Julii anno salutis MDLXXVII.

Hæc inscriptio quoque legitur in opere Gasparis Alvari inscripto Roma in ogni stato. part. 2. pag. 25.

Laudabat, & Realdum in sua Bibliotheca Medica Insubriæ Dionysius Andreas Sancassanus Amicus meus Physicus, ac Philologus eruditissimus, nec non scrutator antiquitatum solertissimus, nunc in Civitate Comaclensi Medicus omni laude cumulandus.

MDXLIV.

FRanciscus Sfondratus Cardinalis, & Episcopus Patriæ, Baptistæ, de quo supra dictum est in pr. Vol. & Margaritæ Homodeæ F. I. C. Orator, & Poeta præstantissimus nobilitatem generis plurimum auxit. Cremonæ natus die vigesima quinta Octobris 1493.

Tom. II.

Y

per

per Patris non multò post defuncti vestigia sic educatus, ut ipsi doctrina, & consilio non inferior emeriturus videretur. primos idcirco adolescentiæ annos sub doctissimis Patriæ Viris Daniele Cajetano, & Nicolao Lucaro humaniores, poeticas, Græcæve literas præcoci ingenio suscepit. Sumpta doctorali utriusq; juris laurea in Ticinensi Universitate, ubi maxima illa tria mundi fulgura Jason Maynus, Decius, & Ruinus Francisci Auditoris sui scientiam, subtilitates, & argutias admirabantur. anno 1520. die undecima Septembris in amplissimo J. C. C. Patriæ Collegio recipitur, paulòq; post vix quintum Lustrum excedens Patavinam Jurisprudentiæ Cathedram, Petri Pauli Parisii celeberrimi J. C., mox Cardinalis, collega obtinuit. Subindè ad Ticinense, Bononiense, & Romanum Gymnasium successivè vocatus tantum inter Professores nomen est assecutus, ut longè doctissimus ab omnibus acclamaretur; hinc magnus ad ipsum Consulentiæ concursus, & quia tanquam oraculum ejus responsa censebantur, si quid grave Proceres inter, Principesve de jure componendum fuisset, rarò decernebatur, quin pro parte victura sententiam ipse tulisset. Sic tantam apud Carolum III. Allobrogum Ducem gratiam inivit, ut ab eod. Taurinum ad jurisprudentiæ cathedram, accitus interq; Senatores adscriptus fuerit. Sed Mediolanensibus Principibus in primis acceptus, maximo ipsis usui fuit intrepidus quin, & variis pro eisdem functus legationibus admirabilem semper cum doctrina dexteritatem ostendit. Idem ad Carolum V. Imperatorem Orator nuptias conclusit inter ejus Neptem Christiernam Regis Daniæ F., & Franciscum II. Sfortiam Insubriæ Ducem, à quo in Buleutas Mediolanenses cooptatus est, quam dignitatem ipsi confirmavit Cæsar cum post excessum Sfortiæ in ejus ditionem Insubria venisset. Immò, & illud Francisci nostri honoribus Imperator adiecit, ut & suum declaraverit Consiliarium, Legatumq; ad Sabaudia Ducem miserit, & Comitem creaverit Orientalium Larii lacus littorum, & Assinæ Vallis Dynastam. Uxorem is interea duxerat Annam Vicecomitem lectissimam Ducum de stirpe Matronam, ex qua liberos sex, mares duos, fæminas quatuor suscepit, Paulum scilicet, & Nicolaum, qui ex Patriæ Episcopo, & Cardinali ad Sum. Pontificatum eversus, fuit Gregorius XIV. reliqua Francisci proles Angelicæ S. Pauli decollati Mediol. Vestales, vitæ innocentia, & eruditione insignes Antonia Maria, Paula Antonia, Paula Francisca, & Paula Maria, ut suo loco notatum erit.

Elata verò conjugè Senas ab Imperatore cum auctoritatis plenitudine delegatus Irenarcha eam Remp. bellis civilibus exarscentem composuit. Cujus beneficii causa Senenses ipsum, & Civitatis jure donarunt, & Patriæ Patrem appellaverunt. Inde à Paulo III. Romam accersitus, Ecclesiasticarum dignitatum stadium cucurrit. Primo siquidem Referendarius Apostolicus, indè

indè Sarnensis Antistes, mox & Amalphitanus Archiepiscopus renunciatus, dum in Germania legationis ad Carolum V. munus obiret anno 1544. die 17. Octobris, Vaticana purpura insignitus est ad titulum prius SS. Nerei, & Achillei, deindè S. Anastasii. Reversum autem à Carolo Cæsare Farnesius Pontifex Perusina legatione detinuit, donec Benedicto Accolto S. R. E. Card. Cremonæ Præsule defuncto ad Patriæ Episcopatum ipsum transtulit anno 1549., concredita simul Ecclesiæ Caputaquensis administratione, eidem collata die 27. Martii 1547. cum itaque in suam sedem perrexisset incredibili concivium gaudio exceptus est die 15. Junii 1550. Verùm extrema gaudia ad paucos dies luctus occupavit, nam inopinata morte præreptus pridè Kal. Augusti ejusdem anni, altiùs forsan aliàs evehendus, conditus fuit in Cathedrali Ecclesia ad fores facelli SS. Sacramenti magnifico extructo sepulchro, Egyptiæ Pyramidis ad instar cum insigniis familiæ, & hujusmodi Elogio.

*Franciscus Sfondratus hic quiescit
Baptistæ illius F.
Qui & Senator, & Consiliarius
Ludovici Sfortiæ
Valde fuit clarus ob multas Nobiles Legationes,
Quas missu ipsius obiit ad omnes, & Reges
& Illustres Resp.
Hic Comes Littoris Larii ad Orientem
vergentis,
Baroq; Assinæ Vallis, ob egregiam fidem
Prudentiamq; in Rep. administranda,
& ob admirabilem intelligentiam juris
A Carolo Allobrogum Duce Senator creatus est,
Posteaq; à Francisco Secundo Insubrium Duce
In Ordinem Senatorium Mediolani adscriptus
In ea dignitate à Carolo V. Imperatore
Cum in ipsius ditionem Civitas rediisset,
retentus fuit;
Auctusq; Consiliarii gradu;
Mortua verò Uxore Anna Vicecomite
Lectissima Fæmina
Ab eodem summa cum potestate Senas missus est,
Ut eorum Remp. discordiis vexatam
Consilio suo regeret,
A quibus ob egregia ipsius merita, & Civitate
donatus est;
Et Pater Patriæ appellatus.
Postea Romam à Paulo III. Pont. Max.
Evocatus*

*In Germaniam paulò post missus fuit.
ab eodemq; in Amplissimum Cardinalium
Ordinem cooptatus*

*Ad Carolum Quintum Imperatorem magnis de rebus
legatus est;*

Ornatus demum à Sapientissimo, acerrimiq;

Judicii Sene omnibus honoribus,

Quibus summi Antistitis persona decorari potest.

Mortem obiit anno MDL.

CREMONÆ PATRIÆ EPISCOPUS

Nicolaus, & Paulus eximia pietate præditi Filii

Hoc Monumentum

P. P.

Vixit Annos LVI. Men. IX.

Dies VII.

Post se verò Franciscus reliquit summam juris intelligentiam,
testantia

Consilia Varia

Ex his unum in materia substitutionum cum aliis de eodem subje-
cto Consiliis Caroli Ruiui, Joannis Mayroni, & Hugolini de
Ruspo in unum congestis ex *Bibliotheca Antonii Augustini doctiss.*
J. C. Hispani MS. citat Jo. Freymonius pag. 96. Elenchi J. U. Scri-
ptorum in Indice Consiliorum Vagantium. Neq; verò sola præstitit
jurisprudencia, qua in negotiorum expeditionibus, & Reip. admi-
nistratione mire valuit, sed, & politicioribus quoque literis excul-
tissimus fuit. quod in primis ostendit ad jucunditatem, ingeniiq;
laudem heroicè contextum ipsius Poema

De Raptu Helena libri tres. Venetiis 1559. super quo lusit
fortassè *Joannes Brodeaus in suo colubro de raptu Helena.* Legitur
& in *Farragine Poetarum selecta per Leodegarium à Quercu Pari-*
sii 1560., nec non in *Delitiis Poetarum Italorum Ranusii Gberii*
Tomo 2. scripsit prætereà

*Orationes elegantissimas, &
Epistolas.*

Ex iis autem mihi ad obtutus venit Epistola ad Fridericum
Nauseam Episcopum Viennensem data Augustæ 2. Augusti 1547.
quæ occurrit libro 10. Epist. Miscellanearum ad Frid. Nauseam
Blancicampianum editi Basileæ 1550. in fol. fol. 424., & docet
Franciscum ad Cæsarem missum, ut negotium universalis Consilii
arduum, atq; difficile cum eo pertractaret.

Commemorant Sfondratum nostrum innumeri scribentes, & sin-
gillatim omnes, qui de Pontificiis Historiis pertractant. Multos
quidem subnecto, ut moris est, à me visos, & sunt

Angelus Baronius in Cremona Genetbliaco.

Ang. Portenarius. Felicit. Patavin. lib. 7. cap. 4.

Ant. Riccobonus de Gymnasio Patavin. lib. 1. cap. 14., qui narrat Sfon-
dratum

dratum Paduæ adfuisse anno 1521., & eidem in Cathedram successisse Marianum Sorinum Juniorem.

Bonaventura Castellioneus in libro Gallorum Insubrum antiquæ Sedis pag. 118.

Gaudentius Merula Sfondrato nostro dicavit librum suum, cui tit. Bellum Erasmianum, in quo maximè tantus vir commendatur.

Cardanus de Exemplis Geniturarū Tom. 5. mirabilia refert de Francisco.

Ægidius Bossius in Tract. var. Crim. tit. de partu Supposit. ad nu. 7. vocat Sfondratum Doctorem maximum, eumq; laudat in tit. de Princ.

U privil. ejus num. 20.

Com. Gualdas Prioratus ubi de Hercule, & Valeriano Sfondratis Vir. Illustr. Tom. 1.

Honorius Domin. Caramella Panormit. in Musæo Illustr. Poetarum.

Paulus Jovius eidem nūcupavit descriptionem Larii lacus Venetiis apud Gilettum 1559. in 4. in quo quidem opusculo Dionysii Somentii Cremon. legitur Epistola &c.

Joseph Niger in suis Carminibus MS. pōns me habet Epist. 4. inscriptam. In Electionem Franc. Sfondr. Patrii Cremon. ad Cardinalem dignitatem.

Horatius Landus de Senatu Mediol. pluries, & præcipuè lib. 4.

Martinus Antonius del Rio. Not. in Troades. Ann. Senecæ Act. 1. pag. 234. laudat Poema de raptu Helenæ.

Isidorus Ugurgelius. Pompæ Senenses. p. 1. pag. 166.

Foodorus Hondius in descript. Italiæ.

Leander de Albertis in descript. Ital.

Ludovicus Dulcius in Calce Vitæ Caroli V.

Marcus Ant. Majoragius Antiparadonen. lib. 3. pag. 89.

M. Georgius Draudius in Bibl. Classica.

M. Mantua de Vir. Illustr. F. C. C. num. 101.

Paulus Morigia in initio Hist. Mediol.

Orlandus Malvoltus in Hist. Senensi.

Venturinus Vasallus Fivizanensis in suis Epigram. ad num. 152.

Verderius in supplement. Biblioth. Gesneriana.

Vincentius Villa, seu Villaxagbatus lib. 3. orat. 4. ubi per errorem Joannem prænominat.

Ex Nostratibus Cavitellus, Campus, Blasius Rubeus, Franc. Zava, Alex. Lamus, Peregrinus Merula, Joseph Bressianus.

Verùm quando tot Authores suprallegati dicant Sfondratum Cremonensem. En quod *Abbas Picenellus in Atheneo litteratorum Mediolanensium* veluti omnimodè suum, nostrum Franciscum recenset, & quod callidius est sine ulla profus sincera ejusdem originis mentione, errando ulterius cum scribat edidisse Sfondratum Poema Heroicum separatum ab illo de Raptu Helenæ; nam hæc duo à Picenello enunciata, sunt unum & idem; poterat quidem Abbas Picenellus Franciscum Picenellum ejus gentilem, quem celebrat in ipsomet Athenei imitari in eis, quæ veritatem respiciunt

ciunt, loquitur namq; in opusculis exculis 1617. *Epist. Jacobo Reste 660. Ego do operam, ut aliquid boni, & eruditi à Cremona eliciam, cum Mediolani imperita fex ipsa confluere videatur &c.*
Abbas Ughellus in Italia Sacra perperam aliquoties Sfondratum, & ipse vocat Mediolanensem, sicuti, & *Oldoinus ex S. J. in Atheno Romano.*

Verum ad tanti plagii veritatem demonstrandum optimè hic subnectere duco Orationem habitam a Jo. Jacobo Crotto J. C. C. Cremon.

3. Idus Septembris 1620. qua die Sfondratus in Coll. J. C.

Patrie ascitus est, jam eusam Papiæ anno 1522.

apud Jacobum de Burgo Franco, ex qua

Lectione egregia de Patria

nostra libare.

» **H**Odierna suscepti muneris provincia concionaturo trepidanti
 » Jureconsulto perdifficili consumatum oratorem exigebat,
 » qui per uberrimos facundia torrentis campos nectareo concentu
 » spatiosè transcurrens gravissimo hujus, & gloriosi, & sapientis,
 » & eruditi confessus judicio satisfaceret: cui nihil enim rarum,
 » sublime, candidum, vehemens, floridum, omniq; ex parte lucu-
 » lentum offerri debet, tam immensum onus sustinere nostra
 » tenuis, ac modica exercitatio minimè poterit, qui post gemi-
 » nam doctoratus lauream, olympiade transacta lacteos Retho-
 » ricalium rivulorum fontes non hausi. Forsan puer facilius, &
 » securius, non dicam ornatus tale pondus subire valuissem, quo
 » tempore frequenti Ciceronis, reliquorumq; commercio admodum
 » delectabar: nunc misero similis, Cæsarea tanquam domestica
 » compede disciplina detentus, legalia revolvendo commentaria,
 » rubiginem romano in sermone contraximus: ut magis stridorem
 » quendam temerarium in nobis obstrepere, non quidq; pristinae
 » illius latinae suavitatis adesse cognoscam. Quapropter nemini
 » virorum sano æquilibrio sententiam ferenti, comitio præstanti
 » mirum videri debet, si post eloquentiam præstantissimi collegæ
 » futuri nostri stilo attico redundantem, me raucum, dissonum,
 » balbutientemq; audietis declamatorem, qui partim rerum tra-
 » ctandarum magnitudine, partim verò conspectu augustali per-
 » territus, lubens sine ullius monitione, aut stimulo receptui ca-
 » nerem: nisi singulares, divinaq; hujus viri clarissimi virtutes,
 » in eo supra naturam nostram relucentes dicere impellerent: cu-
 » jus gloriae, meritisq; licet nullum orationis genus, flumen, &
 » copia par esse queat; tamen pro veteri instituto omnem ejus
 » vitam in hodiernum diem commilitoni suo mihi intus, & in
 » cute exploratissimam in brevi quasi tabella pingentes, præco-
 » nia ejusdem reconsebitur; & in tam laborioso, grandiq; nego-
 » cio ingenitam omnium vestrum clementiam, non rigorem, aut
 » censuram præstolabimur.

Quo-

„ Quoties mecum tacitus varios hominum mores, & desideria,
 „ mente contemplor. Illi tamen mihi rectè sapere, magnaquè
 „ commendatione digni succurrunt, qui collecto totius animi
 „ sensu, & clypeo, veram felicitatem die, noctuq; ardentè per-
 „ quirunt; cui sola rationalis natura solers, ingeniosa, docilis,
 „ provida, sagax, intelligibilis, acuta, memor procreata est; Si-
 „ mulachrum trinz majestatis, sempiterniq; unius Dei figura,
 „ penè fulgori angelorum suo creationis principio cœquata, qui
 „ tamen misera, & infelix, si tantam sui ipsius excellentiam, tùm
 „ diligentius, tùm accuratius animo valutaret, sine controversia
 „ statim, & domesticos hostes rationis oppugnatores facilè conte-
 „ reret, & per firmissimos sapientiæ limites vivendo transiliret.
 „ Quæ una virtus cæterarum omnium regina est, mutationis hu-
 „ manæ nimium volubilis columen, vitiorumq; ac tenebrarum
 „ nostrarum fugatrix: quibus tandem ea sola duce, ac prævia,
 „ expediti mortales, & vivi perpetuam in mundo gloriam, nisi eo
 „ simul cadente, non perituram persequuntur, & mortui curriculo
 „ præsentium sudorum fortunatè decurso supernam cœlitum
 „ ideam sortiuntur: quem unicum supremi boni statum homini
 „ oblatum illis tamen nancisci datum est, qui vel in contempla-
 „ tiva vita, cujus perfectio sapientia est, aut in civili, quam pru-
 „ dentia gubernat, continuò versantur. Speculativi, naturam,
 „ cœlum, ac naturæ ipsius, cœliq; Conditorem meditantur: semo-
 „ taque rerum temporalium cura, cogitatus suos ad sempiternam
 „ regionem dirigunt. Politici verò habitum suum laudabilem, ac
 „ frugiferum, in virtutis exercitio collocant, singulariq; dexteri-
 „ tate, solertia, ac labore, civitates coadiuvant suas. Qui autem
 „ voluptati pessimæ, nihil cum ratione connexum habenti glu-
 „ tinantur, nedum culmine felicitatis solidæ dejecti, & exclusi
 „ creduntur, sed æternis quoque tùm in præsentis sæculo, tùm in
 „ altero tenebris multo gravioribus involventur, quia soli crapulæ,
 „ & ventri indulgentes tanquam animalia, & bruta, in terram
 „ suam curvata facti fuere: Creatorem maximè obliiti, sortem
 „ propriam vel temporis puncto non contemplati, nec saltem
 „ vetustos illustres viros doctrina perfectos æmulati, quorum
 „ trita hebræorum, gentiliumq; ac christianorum documenta,
 „ sopitos, non dicam mortuos, suscitare possent: qui vivendo uni-
 „ versis voluptatibus renunciavere, blandimenta fragilis fortunæ
 „ contempserunt, laboriosissimamq; vitam spretis omnibus deli-
 „ ciis traxerunt, quo veram felicitatem suffragio solius virtutis adi-
 „ piscerentur. Quorum sapientum vestigia Franciscus Sfondra-
 „ tus noster tanquam nitidissima benevivendi specula sectatus,
 „ puer ludare, pati, algere, genuino quodam scientiæ amore cæpit,
 „ nihil eorum prætermittens, quæ ingenio excolendo necessaria,
 „ & ad institutionem summi futuri viri pertinere viderentur. In
 „ primis literatorum consuetudine hominum simul, & probatissimorum

„ simorum congressu utebatur, præceptores mirabili cultu, &
 „ charitate observabat; voluntati parentum, mandatisq; non
 „ modo parebat, sed obsequebatur, unicum Deum continuò præ
 „ oculis retinens, quotidianum doctrinæ fructum ipsi soli accep-
 „ tum referebat; patriam, cognatosq; & familiares propria vita
 „ chariores existimabat; nihil leve, aut ridiculosum profitebatur,
 „ omnia consultò, & prudenter acerbabat; unus omnium diligen-
 „ tissimus otium, ac desidiam fugitabat, ingluvie, ac somno nihil
 „ magis sibi adversum opinabatur; choreas, ludos, comessatio-
 „ nesq; dedecorosas tamq; pestem teterrimam devitabat; studia
 „ literarum horis per intervallum statutis. sine materno illecta-
 „ mento, pedagogiq; flagellis repetebat, semper quippiam disce-
 „ re, scribere, aut legere, vel audire gestiebat, quod & memoratu
 „ dignum foret, & se prudentiorem faceret. Tanta discendi cupi-
 „ ditate succensus rudimenta Grammatices suprâ tenellam æta-
 „ tem celeriter percalluit, sublimiora Humanitatis incrementa
 „ sub Lucaro, & Jano Parrhasio rethoribus sui sæculi non obscuris,
 „ perfecit; cunabula græcæ litteraturæ per annum tempus
 „ Daniel Cajetanus ea facultate rarissimus illi dedit. Prima ejus
 „ gloria circâ Poeticen enituit, cui facilis, & pronior Minerva
 „ ducebatur: in qua magnitudine indolis coæquales suos omnes
 „ suprâ modum excedebat. Quantum autem solutæ orationi adhæ-
 „ serit, & frugis examæno ejus viridario retulerit, disertatio ejus
 „ facundissima patlò ante coram habita, nobis reticentibus testari
 „ potest. Quid de memoriæ dono mirabilis tuæ, stupendoque
 „ genio Franciscæ dicam? qui solus inter nostras pueriles pale-
 „ stras, & certamina sub Nicolao Lucaro communi artigrapho
 „ inita regnabas, mentes omium tuorum condiscipulorum in
 „ admirationem sui ipsius convertens, sive classis oratoria erat,
 „ seù lectio extemporalis enodanda, proponebatur, aut pedestri,
 „ vel equestri certabatur pugna, nullum cuiq; nostrum tecum con-
 „ tendendi locum relinquebas. Sic fulgebat in te admodum
 „ juvenculo præcipuum quoddam, & Phænice rarius ingenii acu-
 „ men, quod nobis mirari, non æquare ullo modo concessum erat,
 „ quod maximè ordinaria Literarii certaminis concione patebat,
 „ quæ ex mandato Lucari die constituta singularum hebdomadu in
 „ congregabatur, ubi coæquales nostri, omnes disputando invi-
 „ cem congressi superficiale Sanctimoniam Oratorum, Poeta-
 „ rumque, & Historiographorum delibabant, quæstionesq; motas
 „ interdum Nicolao suffragante dissolvebant. Unus autem Fran-
 „ ciscus propria vi sine ullius adminiculo abditos, & occultos
 „ authorum sensus ita mirabiliter eliciebat, sic accuratè recondi-
 „ tas fabulas, & historias abstrusas in medium deducebat, quæ-
 „ stioniq; omni se facillimum in respondendo, & subtilissimum in
 „ arguendo exhibebat, ut etiam Lucarus ipse sua cathedra consti-
 „ tutus quemcumq; vultum, & colorem immutaret, prænimiaq;
 „ cogita.

„ cogitatione, intuitu fixo per modicum tempus non mobili cir-
 „ cumfidentes nos discipulos aspiceret. Nutu, signisque nedum
 „ lingua, & verbis egregium tuæ naturæ Dedalæ munus extolle-
 „ bat: consocii verò tui omnes divinam tuæ mentis aciem nescio
 „ quid majus, & altius redolere ingenuè fatebantur: cui nec natu-
 „ ra, nec industria, aut eruditio reliquorum accedebat: quæ omnia
 „ quasi certissima futuræ magnitudinis tuæ præfagia in te pluri-
 „ mum tyrunculo præluxerunt. Transactis verò exitu faultissimo,
 „ humanioribusq; studiis, profundissimum liberalium artium pela-
 „ gus fulcare animo generoso statuisti; ex quarum beneolenti
 „ viridario sacratissimas leges, Pontificialesq; sanctiones depromp-
 „ sisti, proavitis agnatorum tuorum exemplis commotus, qui tum
 „ vetusta, tum recentiori memoria propè innumerabiles utroque
 „ jure sapientissimi in tua nobilissima propagine micuerunt, quos
 „ singillatim memorare si nunc cupido inceserit, dies me desti-
 „ tuet. Fædericum tamen Sfondratum jure consultum illum ce-
 „ leberrimum propter multiplicem literaturam in omni virtutum
 „ candore venerabilem, silentio præterire piaculi instar foret: ger-
 „ manum quoque ejus Nicolaum, & moribus, & professione
 „ fratri simillimum, qui sua doctrina non minorem generi clarita-
 „ tem infudit. Taceo Baptistam nostro parentali quindecim
 „ jureconsultorum Cremonen. epicedio deploratum: nec non
 „ Hieronymum Prothonotarium Apostolicum, decretorum Le-
 „ ctorem in Gymnasio Patavino celebrem. Penè memoriæ exci-
 „ derat mirabile illud civitatis nostræ Lumen, Stephanus Sfon-
 „ dratus, consulta cujus patrocinia, & judicata nudam veritatem
 „ præ se ferebant, quem anno præsentis desideratum tanquam
 „ justitiæ parentem omnis patria deflevit. Bartholomeus genitor
 „ illius primum secretariatus locum in Repub. Ragulina ità pie,
 „ innocentè, sancteq; gessit, ut eo defuncto publica sanctione
 „ perpetuis temporibus valitura, minoribus ipsius Bartholomei
 „ masculis officium illud hæreditario jure demandatum fuerit:
 „ quod in præsentiarum Hieronymus Stephani frater latina lin-
 „ gua perpolitus, paterna integritate prudenter administrat. Nec
 „ inferior celebritas nominis tribuatur agnato tuo Francisco vi-
 „ ventis generosissimo militi, qui parentem suum Ludovicum
 „ equitem magnificum, & suo ævo prudentissimum in omni actio-
 „ ne effingit. Felicitatem tuam in primis auget patricius longè
 „ ornatiss., ex cujus labris suavior omni melle fluit oratio, Nico-
 „ laus, frater tuus literario fulgore perspicuus, militariq; strenui-
 „ tate præclarior, heroica cujus facinora præsertim singulari cer-
 „ tamine Mantuana Synodo ædita decantantur. Sororem habes
 „ Juliam vivacem, cælestis virtutis tuæ, integritatisq; morum ma-
 „ ternorum imaginem; cui nulla fæminarum gloria in omni, &
 „ pulchritudinis, & pudicitæ, & gravitatis laudæ conferri potest:
 „ quæ nunc orbata viro in matrimonium tradita fuit Cleto Pize-

„ nardo splendidissimo militi aurato, cunctisq; civilibus disciplinis
 „ decorato. Quem vivente Sigismundus Gonzaga Cardinalis
 „ Mantuanus, & germanus ejus Franciscus Marchio ille quartus,
 „ semper charissimum, & super omnes aulicos familiarissimum
 „ tenuerunt. Dinumerare nequeo plurimos gentis tuæ Decurio-
 „ nes innocentissimos, qui publicæ utilitati studentes, spretis com-
 „ modis omnibus propriis, Rempublicam nostram summa fide
 „ administrarunt. Quot Equites candidissimi, præfules Sanctissi-
 „ mi, viriq; omnifaria gloria cumulatisimi, jugiter ex familia tua
 „ in hanc diem prodierunt? cujus originem, gradus, stemmata,
 „ opulentiam, dignitates, fortunam, clientelas, dotes, familiari-
 „ tates, cognationes longè, latèq; patentes connumerare temporis
 „ angustia non finit. Nec minorem familia Homodeorum in
 „ Urbe Mediolani ditissima, & antiquissima laudem mereretur,
 „ undè maternum genus ex Margharita viragine matronarum
 „ nostri sæculi pudicissima ducis: ex quo tot consumatis. jure-
 „ consulti dudum emerere, præsertim Signorolus ille legum inter-
 „ pres, cujus ordinariæ lectiones, & consilia in cælum efferuntur.
 „ Transibo brevitatis gratia Luciam maternam tuam aviam,
 „ fæminarum sui temporis honestissimam ex potenti, & quasi regia
 „ Triultiorum prosapia: de qua nempè satiùs est silere, quàm
 „ sobriè, & exiliter dicere; cum præter inauditam disciplinæ ca-
 „ strensium famam, tot viri in qualibet, & laudatarum actionum,
 „ & orationis, & scientiarum specie eminentissimi, nostra quoque
 „ ætate fulgeant. Paternam verò tibi Aviam domus Vernationum
 „ nobilis, & vetusta dedit, quæ per tempora retroacta tot collegas
 „ nostros patriæ genuit, quales vel numero, vel sophia majores
 „ nulla Cremonensis soboles tulit. Proculdubio tantorum præco-
 „ nia virorum, Francisce doctissimè, te ad sapientiam legalem
 „ capescendam spontè anhelantem vehementer inflammabant;
 „ verùm longè ardentius cor tuum stimulabat, & accendebat pa-
 „ rens ille tuus Jo: Baptista jureconsultorum pariter, & oratorum
 „ ætatis suæ consultissimus, & facundissimus: qui non tam legum
 „ fastigio, justitiæque candore, quàm fidei sinceritate, sapientiæq;
 „ singularis raritate honorificentissimum ultra Senatoriam digni-
 „ tatem gradum, penès Mediolani Ducem Ludovicum Sfortiam
 „ obtinuit: cujus nomine gloriosissimas legationes ad varios Prin-
 „ cipes Christianos prudentissimè obivit. Innocentius VIII. Pon-
 „ tifex Ro. testis locupletissimus esse potest, apud quem cœtus
 „ ecclesiastici corona stipatum Romæ in publico consistorio ora-
 „ tionem elegantissimam habuit, qua feliciter perorata Præsul ma-
 „ ximus civem nostrum dignitate palatini comitatus exornavit,
 „ mirificoq; verborum plausu commendavit. Quanti Carolus
 „ Francorum Rex Christianissimus eundem fecit, à quo post per-
 „ fectum ad vota domini sui mandatum discedens, præter milita-
 „ rem cingulum, dona pretiosissima secum detulit. Ferdinandus
 „ quoque

„ quoc; & Helisabeth Hispaniarum Reges potentissimi genitorem
 „ tuum Sfortiana peragentem negotia apud te multo tempore
 „ habuerunt. Alter verò Ferdinandus Neapolis, & Siciliae Rex
 „ pariter eum vices oratorias in suo regno gerentem, magna dile-
 „ ctione profecutus est. Dominatio Venetorum cordatissima
 „ patrem tuum extinctum adhuc luget: cujus legati ossa, & cine-
 „ res, publico funere extulit, summoq; patriciorum omnium con-
 „ cursu honestavit; cadaver ejus tumulo in aurato conditum in
 „ æde Divæ Mariæ Gratiarum Venetiis quiescit. Tanto parente
 „ jurisperitorum sui sæculi privario creatus, te ejus dissimilem
 „ fore monstri simillimum existimabas, ea propter cunabula juris,
 „ sanctissimasque Pandectas fervore ingenti revoluere decrevisti;
 „ quarum lectione sedulò pertractata, professores Ticinenses quo-
 „ tidianis collationum stimulis, provocabas, supranaturaliq; tuo
 „ ingenii acumine, quodammodò sui non compotes dimittebas.
 „ Utinam Paulus Picus communis philosophia cæsarea præceptor
 „ insignis adesset, qui primo studiorum tuorum anno mirabilem
 „ tuam acrimoniam speculatus, tanquam alter Apollonius Molo-
 „ nis eam disciplinæ legalis excellentiam in te uno futuram nobis
 „ discipulis millies prædixit: ad quam tua in præsentiarum læta,
 „ & lubens patria te evectum gloriatur. Nec minus reliqui docto-
 „ res tui, præsertim maxima illa tria mundi fulgura, Jason, Decius,
 „ & Ruinus Francisci auditoris sui scientiam, aciem, subtilitates,
 „ sensum, argutiam, calliditatem, obstupescabant: quibus nodos
 „ ad exercendam scholasticorum minervam interlegendum mo-
 „ tos facillimè resolvebas, & objecta non tam leviter diluenda
 „ singulis ferè lectionibus in medium deducebas, ut non tam novis
 „ argumentationum catervis cum eis disputare, quàm vicissim
 „ doctrina, literisq; certare videreris. Taceo immensam condisci-
 „ pulorum turbam creberrimo disceptandi munere collatis vexillis
 „ perspicaci tua promptitudine expugnatam: qui sæpissimè muti
 „ & elingues palestram circularem deseruere; scholastici verò
 „ publicè repetentes tuas nodosas difficultates, sophismata, falla-
 „ cias graves, & occultas propositiones validè formidabant: quos
 „ non minùs facili memoria, tenaci & fida urgebas, & fatigabas;
 „ quàm ingenio acri eximie oppugnabas, & conterebas. Si verò
 „ conclusiones, & ænigmata (quod frequentissimum erat) discu-
 „ tienda, proposuisses, graviter, copiosè, & subtiliter resistebas,
 „ callidius, & vehementius replicabas, legum scopulos disrum-
 „ pebas, scis ipsos dissolvebas, sentes ressecabas, dubia explicabas,
 „ obscura dilucidabas, & quicquid obvium erat, non difficulter
 „ conturbabas: ut adhuc omnis lingua Papiensis simul, & Bono-
 „ niensis subselia, cathedræ, suggestus, fora, scholæ, phana tunc
 „ disputationibus ferventia ingenium tuum nobile, sæcundum,
 „ flexibile, lubricum, cœleste, non humanum prædicare nequa-
 „ quam desinant. Decurso tam feliciter, & laboriosè sudorum

„ tuorum studio, Doctoreas vittas in Regio Ticinensi Areopago
 „ magna nominis tui celebritate, & circumstantium admiratione
 „ suscepisti. Examen tuum publicum ingenti virorum eruditif-
 „ simorum frequentia transactum, sic omnes consumatissimos
 „ patres illos, in tui amorem, vel potius stuporem contraxit, ut
 „ non solum omnes ad unum te corona dignissimum judicant,
 „ sed etiam in calce tuæ solemnis prærogativæ singulari nota testati
 „ sint, neminem sua tempestate, ullo tempore ad culmen honoris
 „ per venerandum Papiense collegium fuisse promotum, qui tam
 „ dignè utriusque diadematis palmam ex eo retulerit. Confestim
 „ fama tantæ virtutis, & sapientiæ præuncia aures Christianissimi
 „ Regis Francisci Ducis Mediolani penetravit, qui post deci-
 „ mam diem Coronationis præcario te ordinariæ canonum lectioni
 „ suffecit: quàm sedem priùs clarissima nostrorum temporum
 „ lumina Philippus Decius, & Rocchus Curtius, gloriosè tenuer-
 „ rant; quorum pulcherrimo suggestu collocatus, sacraria ponti-
 „ ficum, difficultatesq; legum incideres, tanto acumine enodasti,
 „ ut cultissimos lectores pristinos nullus tuorum discipulorum
 „ desideraverit, qui eo æmulatu, ad tuam jucundissimam vocem,
 „ ac multitudine confluerunt, qualem nemo decretalium profes-
 „ sorum illius gymnasii majorem in suo prospexit auditorio. Qua
 „ nominis claritate factum est, ut eodem anno, post inchoatum
 „ legendi munus, nondum revoluto, diversi Principes summa
 „ præmiorum oblatione te ad sua convocare cœnobia conati sint,
 „ quorum nulli ob denegatum abeundi comœatum gratificari
 „ potuisti, præterquam Illustrissimo Duci Allobrogum Carolo
 „ Christianissimi Regis nostri propinquo, qui te ad vespertinam
 „ juris civilis lectionem eo, & maximo, & honorifico stipendio
 „ conduxit, quale nulli alteri ex omni cana hominum memoria eo
 „ Gymnasio sancitum fuit. Quod statim tua præsentia, moribus,
 „ fama, virtute, tanquam draco deposita vetustate, ac situ, ruti-
 „ lantius florescere cepit; sine mora innumerabiles ex omni Hes-
 „ peria turmatim auditores ad Taurinensem sedem convolarunt;
 „ multi ex Germania, Galliis, Britania, Hispaniis, visi; non pauci
 „ quoque ex remotiori terrarum confinio te salutatum venire, ut
 „ tuam scientiam imbibentes, sua ingenia sub tui cœlestis ingenii
 „ divinitate exercerent. Cujus lectio nimis candida, facilis,
 „ distincta, suavis, clara, gravis, ornata, pinguis, erudita circum-
 „ fertur; pronuntiatio delectabilis, & expedita, multum ei suffra-
 „ gator, solidam lateris firmitatem retinens, quæ varia simul, &
 „ multa, sine respiratione dictans ne syllabam quidem pervertere
 „ usq; visa est, modo remissior, lentior, acutior. Vox illa liberalis
 „ una cum decenti corporis motu surgit, modo altior, plenior, ex-
 „ citatior, non sine quadam vultus, orisq; venustate auditur, sicuti
 „ gravitas verborum, sententiarumq; majestas requirere videntur.
 „ Spiritus cum spatio pertinax, & valdè durabilis, longas periodos
 „ facile

„ facile vincit : quandoq; similis tonitruo, & fulguri, cœlum, &
 „ aera scindit. Saxofas difficultates in planiciem redigit, omnia
 „ serenat, cuncta dilucidat, novos sensus, eosq; obstupescendos
 „ legi accommodat: tanto scholasticorum concursu, & attentio-
 „ ne, ut recens quidam lacteus Patavini liquoris fluvijs, vel alter
 „ Scævola Romanus, aut Baldus Perusinus, renati credantur.
 „ Tum densissimam exterorum discipulorum undiq; properan-
 „ tium turmam, Illustrissimos Princeps Sabaudia Carolus serena
 „ fronte conspexit, qui prius Emporium suum ingenuarum disci-
 „ plinarum ferè tenebrosam, mutam, & mancum ingemiscebat.
 „ Quo circa Dux gratiss. tanti memor officii studens aliqua ex
 „ parte condignam tuis meritis gratiam referre, ultrò Senatoriam
 „ tibi, nec petenti quidem, aut cogitanti, sessionem contulit: qui
 „ gradus ea in natione honorificus, & admodum præcipuus cense-
 „ tur. Tantæ dignitatis, virtutumq; ferè omnium fastigio subli-
 „ matus, quasi felix in patriam repedasti: quæ tuo conspectu regio
 „ tripudians filium suum longo quasi postliminio restitutum, ea
 „ materni vultus hilaritate complectitur, qua exoptatum Ulysses
 „ post diuturnam quatuor lustrorum peregrinationem reverten-
 „ tem saxosa Ithaca excepit; aut Roma rerum Dña Paulum
 „ Æmiliam Persea ducentem trophea vidit: Patria quidem com-
 „ munis gloriosissimo tibi alumno suo victoria literaria post legi-
 „ timum certamen prosperè certatum triumphanti congratulatur:
 „ Verùm longè magis sibi met parenti propriæ gratanter lætitia
 „ profusiori fortunata blanditur, quæ talem factum concipere,
 „ procreare, simulq; educare, cœlitus meruerit; qui tanquam
 „ novus lucifer oriens celebratum illius nomen ad remotiores po-
 „ pulos in extremum usq; oceanum latissimè transfusus est, ut
 „ merito canere liceat. *Cedite Romani doctores, cedite sacri, Nescio*
 „ *quid majus pulchra Cremona tulit:* cujus splendor candorem om-
 „ nium nationum cæsarea, pontificali q; censura cœquabit. Euge
 „ nunc dilectissima parens profundius, & exuberantius lætare,
 „ ac exulta, propter hoc recens tam inextimabile decus tibi Dei
 „ optimi maximi indulgentia exortum, undè augustissima toto
 „ terrarum orbe corona refulgens, capiti tuo apponetur, qualem
 „ quandam tibi consumatissimi plures jureconsulti tui per omnia
 „ philosophantium loca celebrati, obtulere. Ex quorum stupenda,
 „ sideralique legione primus triumphans omnium nostrum ductor
 „ se se ostentat, Joannes Bossianus, ille præclariss., incomparabilis,
 „ divinusq; legum interpres: cujus sententia semper firmior, com-
 „ munis, probabilior, inter vetustos normæ civilis commentatores
 „ unica dominatur, vel potiùs tanquam princeps, fundamentum,
 „ & regina veritatis judicia omnia, & scholas nostræ professionis
 „ moderatur. Cui non dissimilis multùm ejus agnatus, seù genti-
 „ lis Martinus fuit, enucleator legalis sphiæ non contemnendus,
 „ quem Angelus Perusinus lucernam juris, mundi q; lumen nun-
 „ cupare

„ cupare solitus erat. Omitto Azonem Porcum Justiniani codicis
 „ compilatorem, ex Casale majori nostri agri oppido productum,
 „ licet quidam livore, invidentiaq; tacti falso Bononiensem autu-
 „ met. Egidiolus Cavitellus nec meam, nec cuiuspiam limatioris
 „ commendationem expectat: quem suæ repetitiones, consulta,
 „ tractatus, propediem typis, impressoris solertia præstantis, col-
 „ legæ nostri Jo: Baptistæ ejus trinepotis tradendi miro præconio
 „ decorabunt. Ubertus Foliata primus sedis Perusinae Lector
 „ multiplici solius Baldi laude contentus esse posset, quem tamen
 „ scriptio quoq; multorum sui sæculi eruditissimum fuisse constat.
 „ Occurrit Nicolaus Malumbra, famigeratus Gymnasii Patavini
 „ magister, cætonianusq; Rotæ Quirinalis censor, qui nonnulla
 „ commentaria, & disputationes licet quasi in totum deperditas
 „ concinnavit: ossa illius civitate Antenorea marmoreo sepulchro
 „ ante fores ædis Hæremitarum posita sunt. Quid Lucam Verna-
 „ tium terrestre civitatis nostræ oraculum, & Bartholomeum
 „ Vulpum omni Hesperia perspicuum, verissima quorum responsa
 „ consultationibus doctorum inserta ostenduntur. Omitto Vi-
 „ donem radiantissimum Suzariæ gentis nostra olim in patria nobi-
 „ lissimæ sidus, in sacrario Divi Dominici Pyramide lapidea tu-
 „ mulatum, cujus scientia universo terrarum orbi compertissima
 „ est. Homobonus Morisus jurisperitorum excellentissimus,
 „ Cremonensem academiam sua tempestate in omni doctrinarum
 „ genere ferventem, plurimum clarificavit, volumina ejus tinearum
 „ esca, quod magnopere dolendum, extitere, vix memoria
 „ tanti patris, qui vivus totam ferè mundi machinam suo nomine
 „ compleverat, saxosis titulis servata est, qui semicorosi in templo
 „ Gulielmi cælicolæ ruinoso extra urbis mœnia cineres illius recon-
 „ ditos viatori sedulò indicant. Certè muti majores nostri, simul
 „ & ingrati fuere omnes, qui nec scripta Homoboni per externos
 „ relata ad minores suos transmisere, nec saltem cognomen illius
 „ alicui litterarum scripturæ vivaciori demandavere, famam tam
 „ cœlestis viri soli sepulchro, quandòq; perituro committentes.
 „ Duo tantum celebratissimi doctores exteri per me visi, Alberi-
 „ cus Rosatus, & Jo: Andreas opiniones Homoboni suis monu-
 „ mentis inferentes, eum ab injuria mortalitatis vindicavere.
 „ Taceo strenuos causarum patronos Ægidium, & Carlinum fra-
 „ tres Mandalbertos, æterno ejusdem Alberici indagatoris rerum
 „ priscarum fidelissimi calamo decantatos. Consilia Francisci Bru-
 „ mani elegantissima penès Josephum Mariam ejus filium inge-
 „ niosum collegam nostrum majori ex parte delitescunt, tanquam
 „ delphica dicta, toto Latio transcribuntur. Sirius Antonius Stan-
 „ ga, Prothonotarius Ecclesiasticus, unicum suæ ætatis, vel patro-
 „ cinando, vel judicando, aut consulendo exemplar, cumulo lau-
 „ dis meritæ colligendus, & ipse foret, ni doctissimus Corsetus
 „ quodam dubio per eum Bononię diligenter discussus, eruditionem
 „ illius

„ illius perraram, & immensam posteritati consecrasset. Succedit
 „ in mentem penè oblitus, quod tamen malevoli penitè animi
 „ fuisset, Rizardus Malumbra, ille Bartoli jure consultorum
 „ supremi auriga, de quo nihil recordatione dignum nunc memo-
 „ rabo, quod monumenta omnium per manus nostras quotidie
 „ versantia literas conterranei nostri penè cœlestis optimè pan-
 „ dunt; cui uni Pergamensis in exordio Pandectarum prisca
 „ herbam sui temporis, multorumq; annorum longo intervallo
 „ concessit. Baldus quoq; Perusinus ille noster acutissimus eun-
 „ dem cunctis professoribus latinis tempestate illa concertantibus
 „ eminentiorem fuisse asserit. Quo præceps, inconsultus, &
 „ miser feror? quod mare navicula orationis procellosum ingres-
 „ sa? quæ impudens, & temeraria laudatissima eorum propè infi-
 „ nitorum turbam brevi pagina contineri forsitan posse putat, quod
 „ partim nostro ævo, partim superiori, Apostolica, Romuleaque
 „ farragine florentissimi, & patriam communem sempiterno nomi-
 „ nis sui decore celebrandam reliquere, & tamquam micantissima
 „ luminaria in sacrosancto grege nostro divinitus splenduerunt,
 „ cujus majestas, & amplitudo quanti apud omnes Principes, &
 „ Reges semper viguerit, reliqua cothurnum historicum requi-
 „ rentia, subticendo, unicum Sigismundi Cæsaris privilegium
 „ indicat, quo perpetua Cremonensi populo Gymnasium in om-
 „ ni disciplinarum specie publicum erigendi facultas datur, sacra-
 „ tissimusq; ordo noster autoritate conferendi omnia doctoratus
 „ insignia, & quascunq; reliquas dignitates sublimatur, cui etiam
 „ ornato, prolixioriq; verborum amphractu omnia indulta, gratiæ
 „ exemptiones donantur, quibus præsertim, & famosissima Parri-
 „ siensis cathedra utitur, & schola Bononiensis fulgere reperitur.
 „ Transire nefas quodammodo foret irrefragabile, potentissimi
 „ illius Francorum Regis Ludovici testamentum, qui correpto
 „ urbis nostræ Venetis ademptæ dominatu, solemnem prærogati-
 „ vam conventui nostro præbuit, qua illum mirando maxima-
 „ rum laudum diademate in cœlum extulit, ac immunitatem ma-
 „ gnificam, & amplissimam eidem largitus fuit, quali altera nul-
 „ lum collegium dempto Mediolanensi in universa Insubriam
 „ ditione fruitur, & gaudet. Præstantia quoq; vestra P. C. honor,
 „ & culmen ex alio clarè dignosci potest, quod omnis Cremonen-
 „ sium appellationum controversia ad cœtum vestrum, tanquam
 „ suprâ prætorem nostrum, cæterosq; Magistratus Ducales exi-
 „ stentem devoluitur: quæ judicandi potestas, titulos, & comi-
 „ tum, & physicorum, & equitum nostrorum valdè excedit: qui
 „ multoties contrâ nos jurisdictionem, in eorum personas, bonaq;
 „ ex principali delegatione habentes intumescunt. Potius suarum
 „ partium foret non dedignari, per vias, fora, vicos, templa, pla-
 „ teas, suos venerari judices, qui quotidie elatos, vel simplici edi-
 „ cto ad sua præcipitanter eos venire subselia compellunt. Hanc
 „

judicio-

„ judiciorum præminentiam concilio nostro primus Joannes
 „ Galeatus Virtutum comes, Insubrium princeps tribuit: quam
 „ deindè successores auctam, mirumq; in modum consuetudine
 „ etiam stabilitam, constitutionibus multis extantibus, corrobo-
 „ raverunt. Tanto sublimi, ornato, præstanti, excelsoq; Senatui
 „ nostro decenter hodie lucidissimum jubar copulatur, eodem
 „ nedum communi horum sapientissimorum patrum meorum
 „ consensu accedente, qui omnes ad unum, Francisce doctissime,
 „ tuas immortales virtutes, paterno affectu prosequuntur. Quod
 „ non minùs factò, & opere, quàm verbis, & lingua comprobare
 „ nitentes, quadriduo elapso, omnes una simul voce, te collegam
 „ suum declararunt. Nunc martio veluti campo coadunati locum
 „ priùs tumultuariè, & privatim excellentiæ tuæ candidatæ decre-
 „ tum publica sua præsentia, suffragioq; confirmant. Quapropter
 „ frater, & collega præstantissime lætus properanter surge, sedem-
 „ que, & concupitam, & meritam, & honorificam simul cum
 „ fraternæ pacis osculo suscipe, collegiumque istud venerabile
 „ nostrum, satis superq; propria, nativaq; ac peculiari claritate
 „ radiatum, tuo etiam longè clariore futuro lumine, tanquam sol
 „ purissimus, ac splendidissimus, magis atq; magis illustra. Dixi.

*Orationi succedat Epistola in Archivio Patriæ servata, quam
 scripsit Cremonensibus Decurionibus dum Patriæ
 Episcopus fuit renunciatus.*

Adm. Magnifici D. D.

„ **S**uperioribus diebus cum adhuc in Conclavi essem accepi
 „ literas vestras, quæ mihi gratissimæ fuerunt; sed quia inte-
 „ rim electioni Sum. Pont. vacandum erat, ideò hætenus distuli
 „ respondere. in his mihi gratulabimini, quod Civitatis nostræ
 „ Episcopatu nuper ornatus fuerim, ex qua quidem gratulatione,
 „ benevolentiam erga me vestram agnovi, & meum in vos studium
 „ vetus, propensamq; animi voluntatem excitavi; Si autem hæc
 „ dignitas, aut aliæ, quas præteritis temporibus adeptus sum, ali-
 „ quam mihi attulerunt voluptatem, eam certè non tam privata
 „ mei ipsius laude meritus sum, quàm Patriæ existimatione, cui
 „ honores meos alicujus saltem gloriæ, atque ornamenti esse
 „ puto. Quod verò Ecclesiæ administrationem mihi summopere
 „ commendetis, neque tamen vereamini quin eo semper cordi
 „ futura sit, equidem id vobis affirmo nullius mei desiderio me
 „ magis affici, quàm ut de Episcopatu meo benemereri possim,
 „ cumq; huic rei gerendæ nihil præter adventum meum isthuc
 „ opportunius fore existimem, & si variis occupationibus detinear,
 „ quibus Roma discedere nequeo, tamen dabo operam impen-
 „ sius etiam, ut quanto citius, ut de patriam accedendo aliquando
 „ mihi

” mihi venia concedatur Quo quidem tempore nihil facere præter-
 ” mittam, quin ad vestri pastoris officium spectare videatur; Undè
 ” æquius ferendum erit, si interim Ecclesiæ minus consulere vide-
 ” bitur, quàm causa ipsa, & ipsius Ecclesiæ ratio expostulat. Va-
 ” lete feliciter Romæ xv. Febr. MDL. Vester Civis tanquam frater
 ” Franciscus Sfondratus Cardinalis Cremonensis.

Cum inter Cives Senenses, ut legimus, Sfondratus noster adscriptus fuerit, non possum hic oblivisci Hieronymi Giliij Senensis Patrisii, omnium virtutum, ac Poeticæ suavitatis præsertim laude insignis, qui, ut ego in Nobilissimam Intronatorum Academiam receptus essem ex sola sui benignitate curavit.

Eod. Anno XLIV.

Jacobus Cremonensis, de quo adhuc nobis legitimè non constat, quo tempore, & ex qua gente vixerit, habetur doctissimus Mathematicus, ac super ethera notus fuisse. Basileæ per Oporinum anno sal. 1544. vulgatæ habentur celeberrimæ ejus Lucubrationes, quæ continent

De Sphæra, & Cylindro lib. 2.

Circuli Dimensio lib. 1.

De Conoidibus, & Sphæroidibus lib. 1.

De Lineis spiralibus lib. 1.

Planorum æque ponderantium inventa, vel centra gravitatis planorum lib. 2.

De Arenæ numero lib. 1.

Quadratura parabola lib. 1.

Hasce lucubrationes innuit editas *Conradas Gesnerus in Bibl. instituta, cum Eutocii Ascalonitæ Commentariis latinitate donatis. Basileæ ibid. ex Officina Frobeniana.*

Hunc itaque Jacobum in Magni Archimedis opera interpretem habemus ex eruditiss. *Petri Gassendi Volum. Tom. 5. in Vita Joannis Mulleri Regiomontani editionis Lugdunensis 1658. pag. 523. volum. 1. en verba ipsius historię, & certè is erat (Jo: Mullerus) qui freno potius, quàm calcaribus indigeret: quippè sic pensis satisfaciens, ut interlucraretur semper quidpiam temporis, quod impenderet lectioni librorum de re mathematica omnium quoscunq; nancisci latina lingua expressos, licuit etiam Archimedis quem Jacobus quidem Cremonensis interpretatus jam fuerat.*

Eod. Anno.

Antonius Robertus J. C. perspicuis ingenii, & naturæ muneribus donatus, cum M. Hier. Vidæ Episc. Albæ Poetarum maxim. summa familiaritate addictus fuerit, sufficit ut eum inter nostros Literatos reponamus. Habentur enim ex *Orat. 18. Sigismundi Boldonii Mediol. ubi de Francisco Roberto agit, hæc verba. Avi sui Frater Antonius fuit, quem Bononiæ Juris scientiæ operam dantem due res clarum fecerunt. Nam & illius Academiæ Rector creatus est, & cum Hieronymo Vida illo, qui fecit &c.*

Tom. II.

A a

Eod.

Eod. Anno.

Filiberius Lauda F. memorati Joseph Vic. S. Donati Patriæ De-
curio, & in Coll. J. C. hoc anno die 21. Aprilis cooptatus à Phi-
lippo II. Hispan. Rege in Magistratu Ordinariorum Redituum
Quæstor designatus, in Reip. negotiis peragendis singularis, & in
legibus interpretandis magni nominis Advocatus. adhuc admi-
rantur ejus opera in Jure, quæ si in unum redacta forent, plura
complerent volumina. Ex istis nonnullis doctissimis apud me
comperiuntur.

Ejusdem meminere cum encomiis *Petrus Peñorelus in Adnot. ad sta-
tuta Buxeti sub Rub. 43.*

Franciscus Zava in carminibus.

Ant. Campus in hist. lib. 3. pag. 70.

Bressianus in Coll.

Syllabus Collegii. Ex quo scatet ex eadem familia floruisse inter
J. C. Coll.

Anno 1320. Albertinus pro Patria ablegatus ad Carolum IV. Imp.
Parmam accedentem.

Anno 1340. Petrus.

Ann. 1515. recensitus Joseph Bononiæ Prætor, & anno 1555.

Hieronymus alter ejus filius.

Ann. 1571. Jo: Baptista ejusdem Filiberii F. in Coll. acceptus die
Lunæ 5. Novembris.

MDXLV.

Georgius Fundulus Marsilii F. Medicus, & Philosophus ex
Patriæ Collegio Græca, & Hebraea lingua instructissimus,
composuit

De Podagra lib. 3.

De Modo componendi Theriacam.

De Morbo Gallico.

De Arborum, & Herbarum natura.

Fundulum plurimi fecit Janellus Turrianus insignis Mathematicus
Cremonensis, cujus opportunè erit memoria. Eumq; in suis ope-
ribus instructorem, ac directorem propter eximiam ejus virtutem
atque doctrinam voluit, ut innuit *Campus hist. Cremon. lib. 3.*

Obiit hoc anno, ut ex Epitaphio in Ecclesia Cathedrali Patriæ.

*Georgius Fundulus vir bonæ Fidei Medicus, Physicus, Philoso-
phus, Mathematicus clarissimus. Julius Patri Benem. Fil.
P. Vixit annis LXXII. Obiit Kal. Aprilis MDXLV.*

Cavitell. in Annal.

Lamus in Somnio cant. 2.

Eod.

Eod. Anno.

Michael Sertorius nuncupatus de Castelletto cum natus esset in Oppido Castelletti Ponzonæ Gentis antiquo Feudo agri Cremonensis, excellenti, singulariq; doctrina, qua suo tempore omnium magister esse potuisset, in dogmata Lutheri propugnator acerrimus, bis suæ Congregationis Generalis Vicarius nempe in Comitibus Mutinensibus 1540., & Bergomensibus 1545. Capularis decessit Romæ in Cœnobio S. Mariæ de Populo anno 1550. literarum, quibus præstitit, servantur monumenta in Bibliotheca S. Augustini Cremonæ.

Sermones Dominicales Tom. 2. in 4. , qui de eodem plura cupit, adeat P. Calvum in Mem. bist. Congr. Augustini. Insubriæ ad ann. 1540. &

Bressianum in Corona Vir. Illustr. ac

Torellum in sacal. August. Tom. 8. 1550. num. 12.

Eod. Anno.

Hieronymus de Baris Soncinas ingenii acumine pollens, & antiquariæ supellectilis eruditus amator, plurimisq; cognitionibus refertus scripsit

Historiam Soncini, in qua præcipuè Illustriores Viros ejus Patriæ recenset. Servatur Exemplar MS. in Archivio Communitatis ejusdem Oppidi, cujus exemplar ab archetypo extractum extat apud amicum meum ornatissimum Jo: Antonium Cattaneum Soncinatem Mediolani Peritissimum Advocatum. Memorata Historia fuit exindè continuata à Jo: Baptista Guarguanto Carmelita, de quo, plura, suo loco.

Eod. Anno XLV.

Elius Julius Crottus, Presbyter secularis, non tam genere, quàm Poesi Nobilis, profundissimæ eruditionis Poemata conscripsit, adeò salibus, & venustatibus referta, ut laudatioribus antiquorum Poetarum nequaquam postponi meruerit. Luculentus ejus rei Testis *Lilius*, *Gregorius Gyraldus*, accerrimus ille Poetarum Censor. Crottum enim, & Patriam Poetarum feracem hoc epistolio ad sydera extulit.

Dicit *Lilius Elio salutem*

Æli quem genuit Cremona Vatem,

Mater Nobilium Cremona Vatum

Qui sunt, quique fuere, eruntq; post hæc:

Accepi lepidos tuos libellos,

Quos conspere Aganippides sorores

Et pulchra Idalio Venus rosato.

Nunc verò Hendecasyllabos dedisti

Refertos varia eruditione,

Quales Parthenopesque, Bilbilisque

Tom. II.

Aa 2

Jurent

*Furent esse suis pares libenter
 Quis sortemq; meam, tuamq; defles,
 Solarisq; tuæ lepore musæ.
 His pro muneribus tibi fatebor
 Me debere magis magisque; sed me
 Æqua posse puto referre nunquam
 Septembris data pridè Kalendas.*

Ea Poemata majori ex parte Ferrariæ composuit, ubi Principibus Atestinis, & toti pergratus Civitati complures annos transegit.

Sunt autem ejus opera Poetica.

Hermiones libri III. Elegiaci ad Herculem Gonzagam, Mantuæ apud Venturinum Ruffinellum MDXLV. in 8.

Floraliorum spicilegia, & sunt Epigrammata, Jambici, ac Hendecasyllabi. Ibidem eod. anno pariter in 8.

Susanum, sive Descriptio Susanae Villa in agro Mantuano, heroicis ad Cæsarem Gonzagam.

Cyresium, sive Cyresia Villa Descriptio, heroicè ad Eundem.

Eidylia ad Columbannum Ballettum Poetam nostratem.

Farraginum Libri 4. vario Carminum genere ad Octavium Farnesium Parmæ &c. Ducem.

Stromatum libri 3. ad Hippolytum Carcineam.

Veneres ad Cynthiam Jo: Baptistam Gyraldum.

Hirtipyle,

Quæ omnia secunda typis mandata sunt Ferrariæ apud Valentem Pannicum anno 1564. in 8. Tot proindè miratus ego unius Poetæ lucubrationes, cum primum ipsas perlegissem, propè attonitus, exclamavi.

Hermione, Hirtipyle, Veneres, Eidylia, Flores,

Stromata, Susanum, Cyresiumque melos,

Multaq; Farrago sunt docta Poemata Crotti.

Nempe hic pro centum Vatibus unus erat.

Encomiastas idè complures habuit, & hos quidem melioris notæ Poetas contemporaneos: Præcipui, quorum carmina, vel præfixa, vel subnexa Crottis libellis par pari referentibus, leguntur, fuerunt, Elius Capito, Albertus Furnius, Alexander Musonius, Andreas Cipellus, Benedictus Pignattus, Cælius Gallaranus, Carolus Cattaneus, Curtius Balbus, Cynthus Joannes Baptista Gyraldus, Dominicus Mamarellus, Fabius Calandrius, Flaminus Nogarola, Flavius Antonius Gyraldus, Franciscus Conternius, Fulvius Nepos, Furius Volaterranus, Hercules Sylvius, Joannes Bedullus, Joannes Baptista Bellinus, Joannes Baptista Muzzarellus, Laurentius Frizolius, Lilius Gregorius Gyraldus, Lucas Scalabrinus, Lucius Cotta, Paulus Botta, Petrus Judicius, Sander Cyprianus, Septimus Marcellus.

His accedit, & Honorius Dominicus Caramella, qui in suo Poetarum Museo, de Crotto magna venerandæ antiquitatis cognitione in Poematisclaro, inquit.

Quid

*Quid dubitas Crottum venerandum dicere Vatem,
Prisci aliquod, qui vel carmine semper olet.*

Præter enunciata fertur, & alia Poeticè conscripsisse Julius, præsertim *Eidylia*, sed quæ rapaci manu sublata conquestus est memoratus Cælius Gallaranus, qui propterea plagiarium his prosequitur.

*Quisquis sacrilega manu prophanus,
Sive Zoilus ille, sive Cacus
Crotti surripuit repente Musas,
Expectet manibus sacrae Megeræ
Iusta premia, verbera, & flagellum.*

Scriptit, & soluta oratione nonnulla consueto nitore, cujusmodi sunt,
Epistolæ Familiæres

Ex quibus extat sine Elii pronomine vernaculo concepta sermone
Julii Crotti Epistola ad Nicolaum Francum in commendationem elegantis ipsius Tragediæ, contra plagiarium Vitruvium Roscium Parmensem, qui Crotti Versiculos pro suis ediderat. Data Mantuæ MDXLVII. & cum Franci ejusdem

Responsiva excusa ibidem libro pr. pag. 53. Epistolarum diversorum Auctorum collectarum, editarumq; per Venturinum Ruffinellum eodem anno 1547. in 8.

Proindè non solum in Poetica, sed & in aliis quoque ingenuis artibus cognitum Crottum refert *Lilius Gyraldus de Poetis nostrorum temporum Dialogo 2.* qui nedum hoc in loco, sed & in aliis suis scriptis de Crotto, ut de Eleganti Poeta, & Philosopho, ac de Amico Charissimo frequentem facit mentionem. Hinc & à Vincentio Madio insigni Philosopho Brixiano præcipuos inter amicos, & habitus est, & laudatus. Neque minus de Crotti amicitia gloriabatur magnus ille Principis Etruscorum Epicorum Torquati Pater, Bernardus Tassus, qui peculiari Patriæ Cremonæ Epitho sibi *Fidum* canit, dum inter proceres Gulielmo Gonzagæ Mantuæ Duci assistentes ipsum recensens, ejusq; Carmina celebrans in heroico suo Floridantis Poemate scriptum reliquit,
Cantu XIX. Ogdoastico XVII.

*El Fedel Crotto,
C' b' à s'fil s' puro, e s' colto, e s' grave.*

Nimirum Crottus aliquandiù Mantuæ degit, Principibus acceptissimus. Quorum ruri inter delicias, *Cyresum, & Susannum*, ac alia panxit ad Cæsarem Gonzagam, Ferrariam ab indè concedens, reliquum ibi fuit, ubi Senex ille vivebat adhuc anno 1564. ad quem & meminit ipsius *Antonius Campus libro 3. Cremonensium Historiarum.* Frater ipsi fuit Cajus Orталus, & Patruus Mutius Crottus ambo non amisi, de quo ipse in Poematis, & nos infra. Inter gentiles, at non Concives, insignem novit Bartholomeum Crottum Poetam Regii Lepidi natum, Cremona tamen, ut suspicor, oriundum, Elegantium cujus Carminum partem collegit *Jacobus Vectianus Regiensis* amænioram literaturam aliquandiù professus

in

in Municipio nobili Casalis Majoris, & cum aliorum Concivium Poesibus edi curavit *Genue* 1639. in 12. apud *Josephum Pavonem*. Bartholomeum Crottum commemorant, & Gyraldus in Dialogis Poeticis, & Ludovicus Parisetus antiquior, & quidem frequenter in suis Epistolis Horatiano more conscriptis. Ante quos inclaruit Aloysius Crottus sub Francisco Sfortia I. Med. Duce, cujus fuit à Secretis, eruditione conspicuus, & literis ad ipsum à Francisco Philepho datis; ut quinto ipsius Epistolarum libro legere est: ex quibus constat quanta inter utrumque familiaritas intercederet; quamquam de Cremona, ut diximus in pr. vol. aliquoties, iniquè, & malè Philephus sentiret. Si quid tamen per Xenocraticos opponi posset nostri Crotti Carminibus, illud est, quod quandoq; lasciviunt, vertuntq; pupillas virgines in meretrices.

Eundem vel commemorant.

Marcus Georgius Draudius in Bibl. Classica.

Gaddius de Script. non Eccles. Tom. 1.

Ranucius Gberus in deliciis CC. Post. Illustr.

Legatus in Museo Cospiano lib. 2. cap. 2. & alibi.

Lamus in Somniis Cant. 2.

Hier. Novellus Vicentinus Cler. Reg. Somaschensis in suo Poematio, cui tit. *la Grotteide*, in quo opera consulta agit de familia Crotta dicatum Petro Alex. Crotto Cremon. Patritio, nec non Prudentis., & Nobiliss. Consilio Cremonæ excuso Mediolani apud Jo: Baptistam Paganellum 1617.

Hæc de Crotto scripseram, cum Dionysius Andreas Sancassanus Medicus Cymaclensis homo excellenti doctrina inter Philosophos, & Philologos meritò reponendus, nobis sequentia eruditissima communicavit

Illustrissimo Franc. Arisio Cremon. F. C.

Dion. Andr. Sancassanus N. C.

Quoniam in altero tuo Tomo literatæ Cremonæ futurum indubiè credo memineris *Elii Julii Crotti* Poetæ Cremonensis suavissimi, silere non debeo Opusculorum suorum in Volumine, quod servo, Ferrariæ impresso A. C. 1564., duo Manuscripta me habere Epigrammata digna, quæ Tibi communicem, ut libentissimè facio. Hermionum ergo in calce hoc lego cum Authoris sui obscuris tantum notis.

HE.

C A. Inf. Ap.

QUI cupis Aonidum florentes scandere Colles,
Hic ubi in aeternum gloria summa viget:
Perlege facundi Divina Poemata Crotti,
Qui Plectro Phœbum, & voce ciere potest.

Post

Post Farraginum quartum librum itidem sequens
Odecasticon lego.

Her.

Cal. Inf. Ap.

DUm te sollicitum differt pia cura laboris,
Dumque sacros numeros pumicis arte polis:
Exultant Musæ, atque pater latatur Apollo,
Et majora ferunt stemmata Crotte tibi.
Fama tui Pleætri cunctorum accessit ad aures,
Miransque Umbrarum Rex ea dicta sultat:
Mortali functus vita Orphus numne quiescit?
An Pœbo gravior dulcius iste canit?

Supererat ante Floraliorum spicilegia vacua pagella,
cui hæc commisi rudi Minerva.

Dion.

Andr. Sanctas. Sacr.

Qua die compulsus Stygiis consistere tectis
Crottus bonos Patriæ, Castalidumque decus:
Desperans Vati similem videre Cremona,
Et passis fletu crinibus ora rigans,
Ter Vale, dicebat mea laus præctara: sepulchro hoc
Parnassique jubar, delictumque jacet?
Arisius postquam sed, sacris volventibus, Orbe
Concessus numeros congeminare fuit.
Crottum oblita suum tunc Urbs mulcere dolorem
Visa genis, & tunc exaruit lacryma:
Ælius & dixit, vel gaudet lucis usura.
Franciscique novo nomine vivus ovat:
Promere vel voces Pœbus descendit humanas,
Et dare mellita carmina voce redit:
An mortale sonat, denatos reddere vitæ,
Scriptoresque meos luce beare sua?
Hoc agit Arisius. Quis Pœbo equare negabit?
Pœbe necas tenebras? Hocque agit ARISIUS.

Vale Eruditorum nostri Ævi facile Princeps, Teque ad maxima
natum inter Martis strepitus cum Illustrissima tua Patria inco-
lumem numina servent. Vale inquam Cymacii vii. Kal. Maii
A. C. MDCCII.

MDXLVI.

JOannes Franciscus Persichellus Antonii J. C. Filius Viciniæ S. Na-
zarii in Collegio Jurisperitorum Patriæ accitus die pr. Februarii
1646., & ex Decurionibus Vir non solum genere, sed animi ma-
gnitudine, & omni eximia virtute præstans Orator Patriæ Medio-
lani sedit, Mantuæ Judex Casarum Appellationis, & in ditione
Vespesiani Gonzaghæ Sablonetæ Ducis Generalis Vicarius.

In

In Templo Divi Bartholomei Cremonæ hoc monumentum
de eo prostat.

D. O. M.

*Jo: Franciscus Persicbellus J. C. Integerrimus nulli æquanimitate
secundus hic quiescit Anno LXVII. obiit XV. Kal. Octobris
MDLXXX. Cæcilia Galarata Uxor Mæstis. Viro Bene-
merito, & sibi P.*

*Franciscus Zava in Carmin., & in Orat. 2. ad Decuriones Cremon.
pag. 24. hæc habet.*

*In eadem Civitate, Mantuæ scilicet, ab hinc non multis annis ea virtu-
tis exempla Jo: Franciscus Persicbellus reliquit, quæ nullo ævo sunt
intermoritura, digna medijsfidius antiquissima illa, & nobilissima
Persicbellorum familia, quæ Virorum virtute præstantium parens fuit
semper fœcundissima.*

Cavitell. in Annal.

Ant. Campus in hist. lib. 3.

*Floruit, & alter Joannes Franciscus, cujus Epitaphium legitur in
Carm. MS. Danielis Cajetani dum obiit mense Novembris 1527.*

*Hunc Patrem miserabilis Cremona
Deflet, plangere nec dies, nec boras
Parcit pectora, quæstor causam nusquam
Amisum invenit illa Persicbellum.
Patrem filia sic requiret orba
Cbarum, tristis, egena, pacis expers.*

Eod. Anno.

PAulus Manna Ord. Prædicatorum Theologus, ac Philosophus
magniloquus, in quo scientiæ sedem sibi statuisse videbantur.

*Doctrinæ Angelici Præceptoris Propugnator fortissimus scripsit
Commentaria super totam summam Theologiæ S. Thomæ Aqu.
quatuor ingentibus Voluminibus contenta. item*

*Commentaria profundissima ad mentem S. Thomæ super uni-
versam Aristotelis Philosophiam, alijs tribus voluminibus.*

*Extabant hi Sapientiæ Thesauri in Bibliotheca Patrii Cœnobii
S. Dominici, ut asserunt Auctores de Manna scribentes, verum ibi
sepulti, seù potius deperditi desiderantur. Eum celebrant*

Jo: Michael Plodius Vit. Vir. Illustr. Tom. 2. lib. 4.

Ambrosius Altamura in Bibl. Dominici.

Rovetta in Biblioth. Chronologica Insubriæ.

Eod. Anno.

JOannes Baptista Schitius Joannis Clementis Viciniæ S. Leonardi
F. in Colleg. Jurisperitorum nostræ Urbis receptus die 4. No-
vembris 1535. cujus tantum fuit ingenii acumen, tam perspicuè
dotes, tantaque varia scientiarum genera, ut in ipso unica Cre-
monen-

monensis nominis gloria sedem statuisse videretur. Hic enim vix ab ephebis excedens cum à studiis legalibus se refecisset paucos dies cum suis commoratus, à Paulo III. Farnesio Maximo Pontifice supplementum, equitatumq; Cæsari daturò in expeditionem Germaniæ, coacto exercitu firmissimo, Romam accersitum in fidem Consiliorum suorum Octavius Pontificis nepos, Cæsaris, & Philippi ejus filii decreto accipitur. In Consilio Schitii omnes Octavii motus, omnes animi cogitationes, omnes ex tempore mentis præclari imperus acquiescebant, nihil deniq; ab eo gerebatur, quod priùs consulto Schitii ex auspitiis non probatum esset. Confecto illo Bello in Patriam revertitur multis muneribus à Farnesii beneficentia donatus, cum jam Cremona aliquantisper se suo Cive charissimo fruituram opinaretur, Cæsaris diplomate Mediolanum literis publicis in Ordinem Senatorum anno 1546. vocatur, qui vix dignitatem ingressus tantum sui nominis famam concitavit, ut omnes ad eum Consultum confluerent; unde incredibili ejus animi magnitudine, ac judicio perspectis, tantum virtutis suæ ardorem tantum sui desiderium Carolo V. Imperatorum maximo, ac Philippo ejus F. Regum potentissimo iniecit, ut Consiliorum suorum participem, & Auctorem ad se accersierint amplissimis, & omnibus honoribus perfunctus hanc sordium plenissimam terram averfatus, qui boni extremam, & non fallacem quietem animo intendunt ascendit dum esset Bruxellis, eo dignis parentalibus in illius Urbis majori Templo cum hac Epigraphæ repositus est.

D. O. M.

Jo: Baptista Scbitio Cremonensi Viro clarissimo, qui inter Mediolanenses primum Senatores, deinde inter primos Caroli V. Aug. & Regis Phil. ejus Filii Consiliarios cum integritatis, fidei, & prudentiæ gloria per quinquennium versatus est Fratri Benemerenti Federicus Frater Mæstis. P.

Obiit Bruxellæ omnibus maximum sui desiderium relinquens Ann. agens XLVIII. Id. Febr. MDLVIII.

Ejus Virtutis monumentum reliquit liber Aureus

De Duello inscriptus.

Post mortem Jo. Baptistæ in tanti Viri gratissimum monumentum Philippus II. Hisp. Rex nobili Castrididonis Feudo in Cremonensi ditone Federicum Jo: Baptistæ Fratrem motu proprio ditavit.

Lud. Cavitellus de eod. sic scribit. Jo: Baptista Scbitius excellens J. C. Cremon. & Reg. Senator ex familia antiquissima Oldroanda denominata à Jacobo Oldroando nuncupato Schizza, qui vixit circa annum 1177. & rexit Incolas Vicorum Bordulani, & Pratarissi nunc Castri, Vicecomitum, & dimisit post se sex filios, à quibus processit familia nuncupata Scbitia &c.

Tom. II.

Bb

Zava

Zava in Orat. 4. in Parental. Illustr. Vir. plura, & alibi crebrò.

Nicolaus Gallina Sylva ad Jo: Baptistam Schitium in Carm. Cremona editis 1563.

Alex. Lamus diffusè in cant. 2.

In funeribus Schitii Cremonæ habitis oravit Joannes Baptista Mainoldus J. C. Coll. Cremon. de quo suo loco, & Hieronymus Faballus Laudensis publicus Rethoricæ præceptor Orationem vulgavit typis Vincentii Comitæ Cremonæ 1561., quam nunc subtere visum est, ut Herois laudes meliori calamo expressè videantur

„ **V**ereor, Cives optimi, ne, quæ res duæ me maximè commo-
 „ vent, eæ vestram ambæ expectationem decipiant, summus
 „ dolor, & rei magnitudo, quæ mihi apud vos nunc evolventa est.
 „ quarum altera ex gravi Jo: Baptistæ Schitii jactura, altera ex hu-
 „ jus ipsius eximia virtute, summaq; amplitudine nascitur. sentio
 „ ego ipse, quantus mihi mentem impediât dolor, quem hæc vestis
 „ mutatio auget, hæc lachrymarum vis, atq; copia, quas in ejus
 „ parentalibus publicè decretis vos sordidatos, squalloreque obli-
 „ tos profundere intueor. nec mea me fefellit opinio. initio, cum
 „ à me petistis, summeq; contendistis, ut hunc amplissimum vi-
 „ rum more majorum pro concione laudarem, sciebam equidem
 „ talem rerum speciem meis oculis oblatum iri, neq; enim levis est
 „ jactura, quam in hujusce viri interitu populus Cremonensis fecit,
 „ cum sit orbatus nõ modo cive clarissimo, sed etiam optimo patriæ
 „ parente, qui omnes suas curas, & cogitationes ad patriæ dignita-
 „ tem, atq; salutem conferebat, qua in cogitatione, & quantum
 „ dignitas civitatis diminuta fuerit, & quantum patriæ præsidium
 „ perierit, recordamini. quare ob tantam cladem, communemq;
 „ jacturam dõ veniam vestris lachrymis; laudòq; vestram in hunc
 „ optimè de patria meritum virum, fidem, & humanitatem, cui
 „ justa magnificè sumptu publico hodie persolvenda decrevistis,
 „ quo honore eos cives amplificare soletis, qui pro dignitate patriæ,
 „ pro civium salute, pro universa Repub. dignissimè fecerint. sed
 „ vereor, cives optimi, ne parum cautè, prudenterq; fecisse videa-
 „ mini, qui præteritis summis oratoribus, maximisq; viris à me
 „ uno haud pererudito homine poposceritis, ut hunc virum ple-
 „ niore ore laudandum pro concione suis laudibus ornem; singu-
 „ lareq; ejus virtutes commemorem. negotium me herculè lau-
 „ tum, & quod majoris, perspicaciorisq; ingenii indiget, homi-
 „ nemq; magis exercitatum deposcit. vos optimi testes estis, quan-
 „ tum vobiscum repugnanter egerim, neq; enim me præteribat,
 „ aureum quoddam orationis genus in eo esse oportere, qui sin-
 „ gulares, atq; divinas tanti herois laudes cumulatè explicare
 „ velit, animumq; illius excelsum, & altum, summisque virtuti-
 „ bus exaggeratum, suis luminibus, ac coloribus depictum com-
 „ mon-

„ monstrare; cujus fama iisdem, quibus solis cursus, terminis con-
 „ tinetur, quem omnes gentes ob res præclare gestas prædicant,
 „ qui implevit orbem terrarum nominis sui gloria. jamq; perspicie-
 „ bam mente, & cogitatione, quæ studia hominum, qui concur-
 „ sus huc fuissent, quantam auditorum multitudinem Jo: Baptistæ
 „ Schitii virtus concitatura, quantam deniq; audientiam orationi
 „ meæ dignitas illius factura esset. veniebat etiam mihi in mentem
 „ aliquod consolationis genus esse excipiendum, ad leniendum
 „ vestrum dolorem, quos sciebam, me inventurum affectos, atque
 „ afflictos desiderio tanti civis, cui officio me imparem, atque im-
 „ potentem planè perspicio. his de causis à me tantum onus abii-
 „ cere volebam; atq; abiecissem, nisi vestra, qui à me contendi-
 „ stis, apud me, & amicitia, & dignitas plurimum potuisset. quo-
 „ rum ego neque benevolentiam erga me ignorare, nec auctorita-
 „ tem aspernari debeo. itaq; hoc onus sustuli magis coactus, quàm
 „ paratus; hac conditione, ut mihi ad ignoscendum veniam detis,
 „ si minus dignè, quàm par esset, dicendo consecutus fuero omnia,
 „ quæ Schitius Cremonæ, quæ Romæ, quæ in Germania, quæ
 „ Mediolani, quæ primum apud Cæsarem Romanorum Impera-
 „ torem, mox apud Philippum Regem ejus filium, summa laude
 „ gessit, aut si non satis exquisitam consolationem adhibuero; hoc
 „ onus aliqua ex parte allevabitis, si meæ mediocritati, vel potius
 „ in dicendo tenuitati subvenietis. quod erit, si plusquam ego dix-
 „ ro, vosmet intelligetis; si vestra sapientia, atque consilio vestrum
 „ dolorem comprimetis, aut saltem mitigabitis. contendam tamen
 „ pro viribus meis, ut nihil, quod ad viri dignitatem, nihil, quod
 „ ad amplitudinem, nihil, quod ad vestri doloris consolationem
 „ pertinet, prætermissum videatur. Atq; ne vobis in dicendo ni-
 „ mius sim, aut viri commendationem vobis videar quærere ab
 „ his, in quibus fortuna aliquem locum obtinet, quæ non sunt
 „ nostri, neque juris, neq; arbitrii, aut ab his, quæ natura elargia-
 „ tur, quæ de hujusce generis nobilitate, quæ de corporis digni-
 „ tate dici possent, omittere constitui. cum præsertim me etiam
 „ tacente, cuique vestrum exploratum esse possit, non modo
 „ quam nobilis, quam antiqua Schitia familia, ex qua Clemens
 „ hujus pater, de quo sermo instituitur, ortus est, splendidus planè
 „ vir, nec minus in omni munere vitæ plurimarum rerum usu
 „ præclarus, quàm temperatis moribus insignis, eaque probitate,
 „ ea religione præditus, quæ in optimo quoq; & spectatissimo viro
 „ esse possit, non solum suis civibus, sed etiam exteris omnibus,
 „ quibus potuerit aliqua de causa esse notus, usu nota & spectata,
 „ sed etiam, quæ illi fuerit corporis dignitas, qui vultus, quàm
 „ liberalis facies. itaque hunc hominem duxi solum laudandum
 „ esse ab animi bonis, quæ ipse Stoicos secutus, indè à pueritia
 „ voluit esse sibi subsidium ad omnis suæ ætatis decus, & ornamen-
 „ tum, arbitratus nihil, aut parum laudis sibi generis nobilitatem,

„ honestum patrimonium , patriæ splendorem esse allaturum.
 „ dicam igitur, quàm optimè potero, primùm, quantum præstite-
 „ rit virtutis, & sapientiæ gloria; deindè, quos honores, qualvè
 „ dignitates consecutus fuerit; postremò experiar, an tantum
 „ dolorem animis vestris infixum lenire, mitigareq; possem. quam-
 „ obrem cives optimi in rem ipsam ingrediar. Sed priùs à vobis
 „ quæso, atq; obtestor, ut vobis, dum dicam, temperetis. tantumq;
 „ fletum cohibeatis. ne fortè mihi vobiscum flenti tantam cladem,
 „ publicamq; jacturam aditus præcludatur ad perorandum reliqua.
 „ Jo: Baptista Schitius, puer admodum, multis jam id ætatis
 „ datis signis, & pudoris, & ingenii, quibus parentes idoneum ad
 „ capescendam omnem virtutem judicarent, traductus est ad ludi
 „ magistros, ut prima rudimenta literarum, & quæ ad alias artes,
 „ summasq; virtutes aditum præbent, doceretur. quæ omnia cum
 „ esset acutissimo ingenio præditus, incredibili facilitate arripuit.
 „ in quo divinam quandam ingenii abundantiam suspiciebant om-
 „ nes, summamq; morum probitatem admirabantur; nemoq; erat,
 „ qui non eximiam spem, & virtutis, & dignitatis in eo poneret;
 „ quam non modo sustinuit, sed etiam superavit. nam ut primum
 „ ex pueris excessit, atque ab his artibus, quibus puerilis ætas ad
 „ humanitatem informari solet, ad juris civilis studium transvola-
 „ vit. cum se totum addixisset repudiatis libidinum illecebris, qui-
 „ bus ea prona est ætas, tantam in hac juris facultate progressionem
 „ fecit, ut paucis post annis in Gymnasio Ticinensi florentissimo;
 „ quò ex omnibus provinciæ partibus ingenui, perspicacesq; adole-
 „ scentes confluunt ad studium tum legum, & juris civilis, tum
 „ philosophiæ, cæterarumq; optimarum artium, omnium peritif-
 „ simus declaratus fuerit: sed quotus, rogo, in patriam reversus
 „ cum insignibus suorum studiorum, in ornatissimo vestrorum
 „ juris peritorum Collegio habitus fuit? non minutulus quidam
 „ legulejus, sed is, qui ea omnia, quæ in toto jure sunt, optimè
 „ sciret. neque fefellit vestrorum jureperitorum judicium; ingres-
 „ sus enim in aciem forenses, ut amicorum causas ageret, atque
 „ tueretur, cum controversias ipsas non modò diligenter, & eru-
 „ ditè, sed etiam castè, & integrè agere, tueriq; cæpisset, brevi
 „ tempore eò celebritatis progressus est, ut unus ferè in foro
 „ regnare videretur; illiusq; domus esset ferè totiùs civitatis oracu-
 „ lum; quò undique medius fidius urbs nostra confluebat propter
 „ spectatissimam viri virtutem, & solertiam, & probitatem, neq;
 „ enim ulla ferè dies præteribat, qua non aliquam causam confice-
 „ ret. non est, quod singulas causas recitem, quas in hac civitate
 „ terminavit; quoniam eorum maxima pars hic præsentis estis,
 „ quorum causas is suscepit, ac in forensibus disceptationibus acer-
 „ rimè, prudentissimeq; tutatus est, nulla spe lucri adductus, sed
 „ laudis cupiditate flagrans, quam loco præmii voluit sibi esse.
 „ sentitis, me minimè mentiri, hujus profectò incredibili, ac propè
 „ divina

„ divina in dicendo jure scientia vulgatum erat in tota Italia, etiam
 „ Cremonæ alterum Scævola jurisperitorum eloquentissimum,
 „ eloquentium jurisperitissimum vivere. Hac celebritate famę cum
 „ esset absentibus notus, in primis augustissimo purpuratorum
 „ collegio, eum, è causis privatis primus Cardinalis Gambara,
 „ non sine totius nostrę civitatis detrimento, atq; incommodo ad
 „ se evocavit. suòq; sacerdotio præfecit, quod munus ita obiit, ut
 „ omnibus planum fecerit; quanta juris civilis disciplina esset eru-
 „ ditus, quanto ingenio acutus, quanta in rebus agendis prudentia,
 „ quanta fide, ac innocentia insignis. quamprimum omnibus ita
 „ se probavit, ut omnes boni honoribus insigniti, multa etiam
 „ doctrina exculti in ejus familiaritatem se recipi optarent, admi-
 „ rati ejus in explicando jure scientiam, ingenium, humanitatem,
 „ studia, probitatem, moresq; suavissimos. Ex omni purpuratorum
 „ numero nemo erat, qui non eum de rebus magnis, ac difficilibus
 „ libenter consulere, pro comperto habens certum, & ex legum
 „ præscripto esse, quod judicasset, atque consulisset. mox multis,
 „ magnisq; in causis spectata hominis virtute, quę sub toga conti-
 „ neri non poterat, iudiciis magis, ac magis in dies prodita, eum
 „ Farnesius, quem Paulus III. Pontifex maximus præfecit legatum
 „ magnis copiis, omnibusq; rebus ornatis, atq; instructis, quas
 „ Cæsari auxilio mittebat, sibi consiliarium delegit, cum impera-
 „ tor ipse luce illa præclari, ac excellentis ingenii, quam totus ter-
 „ rarum orbis divinam toties, ac singularem expertus est, Italorum
 „ militum, atq; Hispanorum unà cum Germanis illis, qui in offi-
 „ cio, & fide permanserunt, satis firmum exercitum comparavit
 „ adversus paucos quosdam totius ferè Germaniæ viros conjuratos,
 „ qui animis ambitione corruptis traducti in mala consilia impurè,
 „ & flagitiosè vivendo de diis immortalibus, de ceremoniis, deque
 „ omni sanctitate, iniqua, & impia loquebantur. nihilq; pensi ha-
 „ bentes, quicquid est tenebrarum, jam imperitię multitudinis
 „ animis offuderunt; atq; non tantum omnes ferè populos à repub.
 „ christiana malè suasos, ac scelerata quadam secessione deficere
 „ fecerant, sed etiam eò dementiæ pervenerant, uti neque Pontifi-
 „ cis, neq; Imperatoris jussa, atq; imperia audirent. Multa quidem
 „ enituerunt in Schitio admiratione dignissima, sed nescio, an hoc
 „ quicquam fuerit admirabilius, quia quod ab eo admodum non
 „ expectabatur, qui totam adolescentiam in juris civilis disciplina
 „ capeffenda diuturnum tempus in forensi opera consumpserat; in
 „ hoc is præter omnium opinionem excelluit. Quis vestrùm, quæso,
 „ est, qui ab eo laudem in re militari expectaret; at tamen mirum
 „ est, quanta, & quàm præstabilis in universo jure belli scientia
 „ vigerit in hoc viro. nondum satis exploratum apud me est, soli
 „ ne patrii vi quadam naturali id evenerit, in quo vigerunt sem-
 „ per studia disciplinæ militaris, Cremonensisq; natio semper
 „ habita fuit bellicosissima, utpotè quę à Romano populo omnium
 „ gentium

„ gentium victore originem duxerit, an incredibili quadam ejus
 „ ingenii magnitudine, quæ non desideravit indocilem usus disci-
 „ plinam. Itaq; hoc consilii munus quanta dignitate, quanta
 „ cum totius exercitus admiratione obierit, eorum judicio statuen-
 „ dum relinquo (si qui sunt in hac auditorum frequentia) qui in
 „ Pontificis exercitu adscripti fuerunt. novit clarè Cardinalis Far-
 „ nesus viri solertiam, & expertus est, quantus Schitii labor fuerit
 „ in negotiis; quanta fortitudo in periculis; quanta industria in
 „ agendo, quanta celeritas in conficiendo, quantum denique con-
 „ silium in providendo. vellem mihi foret ea dicendi facultas, qua
 „ possem facere, ut, quæ ille præclarè, quæ egregiè confecit, ea
 „ æquè magna, ac digna vobis viderentur, ac illis visa sunt, qui
 „ interfuerunt; sed statuite vobis ante oculos virum hunc stantem,
 „ ac vigilantem in Exercitus vigilia, nec unquam oculos ab eo
 „ abiicientem, ut suis custodiis, vigiliis, quò intendebat, maturè
 „ cum exercitu perveniretur; castrisq; locus peridoneus semper
 „ caperetur; super omnia fames, ac cibarium inopia vitaretur;
 „ milites in officio continerentur; insidiæ etiam hostibus colloca-
 „ rentur; & quæ essent abstrusæ, semper longè, præviderentur; &
 „ alia id genus, quæ sunt ejus propria consilii; ad quem summa
 „ omnium consiliorum reducitur. Hinc etiam ponite ante oculos
 „ ad hunc verum, quasi ad magistrum veteris militiæ cæterorum
 „ militum concursum, quibus cum in dies magis, ac magis in hoc
 „ bello perspicua fieret mirifica viri scientia, atque præstantia in
 „ universo jure rei militaris, quam in umbra, & otio semper dissi-
 „ mulavit, abditamq; compresserat, ad ejus contubernium, quasi
 „ ad quandam scholam confluebant; ibiq; certa quadam, ac exqui-
 „ sita ratione disputabatur de re militari, de optima belli ratione,
 „ de iis rebus, quæ maximè inesse debent in certissimo, & optimo
 „ milite, ut omnes numeros expleat. quid hic commemorem eos,
 „ qui ex provocatione singulare certamen initari ad hunc tanquam
 „ ad oraculum confugerunt? cum illorum adhuc sit recens memo-
 „ ria, neque mihi admodum multa dicere necesse est, ut vobis
 „ exponam, quanta cum dignitate usquequaq; homo consultissi-
 „ mus illorum honorem, & existimationem prospexerit, & defen-
 „ derit. cum inter alia ipsius exquisiti judicii, & consilii monimen-
 „ ta, extet ille aureus libellus, quem viri præclarissimi, reiq; mili-
 „ taris scientia præstantissimi legentes exosculantur, summè admi-
 „ rantes exquisitas rationes, quibus planum facit, qui cum alio sibi
 „ certamen instituere possit; quosvè provocantes, ut indignos,
 „ negligere, & præterire possumus existimatione salva; an quod
 „ injuriosè dictum, factumve est ullo verborum genere, emende-
 „ tur, aboleaturvè, ad utrum pertineat alteri armorum genus præ-
 „ scribere, locumvè pugnæ dicere. quò sint leges privati certami-
 „ nis æquabiles, & cætera, quæ spectant ad hujusmodi dimicatio-
 „ nem, quam vulgò minùs scitè duellum vocant. itaq; cum ejus
 „ nomen

„ nomen per totum terrarum orbem esset divulgatum propter
 „ incredibilem virtutem, admirabilemque; ac penè divinam in rebus
 „ agendis prudentiam, absens Senator declaratus à Carolo V. Ro-
 „ manorum Imperatore; Roma in amplissimum Senatorum Me-
 „ diolanensium ordinem adscitus est in Francisci Sfondrati locum,
 „ quem meministis inter primos Senatores in causis publicis, judi-
 „ cumque; subseleis versatum à Summo Pontifice Paulo III. ob ejus
 „ eximiam virtutem, ad aliud vitæ genus translatum fuisse, ut in
 „ augustissimum Purpuratorum collegium cooptatus religioni præ-
 „ esset. nemo, arbitror vestrum ignorat Franciscum Sfortiam, cum
 „ primum Mediolano, atque huic imperio præfectus fuit, omnem
 „ curam, & diligentiam defixisse in cooptando Senatu, quem ut
 „ ex optimis, præstantissimisque; hominibus conflaret, quibus tantæ
 „ curæ administrationem concederet; tantumque; Magistratum
 „ mandaret; exploravit omnes suæ ditionis civitates; omnes, in-
 „ quam, jurisperitorum ordines, sicubi aliqui reperirentur, qui tantæ
 „ provinciæ forent idonei. cumque multos in hac civitate vestra
 „ reperisset, qui hoc honore dignissimi viderentur, ne aliis provin-
 „ ciæ civitatibus invidiosum foret, tres tantum excerpit; decre-
 „ tisque; sanxit, ut ex vestris jureconsultis aliqui in hunc gravissimum
 „ ordinem adsciti publicis causis judicandis semper præessent. &
 „ cum contigisset aliquem, aut morte de medio tolli, aut ad altio-
 „ rem dignitatis gradum evehi, ex hoc collegio alius in ejus locum
 „ sufficeretur, quem frequens fama excellentis cujusdam ingenii,
 „ & spectatæ virtutis undique; commendaret. vita deindè defuncto
 „ Sfortia, omni; potestate ad Cæsarem translata locum, vimque
 „ suam obtinuit hoc Sfortiæ decretum. nam (ut supra dixi) Sfon-
 „ drato in ordinem Cardinalium adscito, Cæsar Jo: Baptistam Schi-
 „ tium accersivit, quem omnibus Senatoribus approbantibus in
 „ ejus locum suffecit non solum ob totius juris cognitionem, verùm
 „ etiam plurimarum rerum usum. sciebat enim, cum in multis,
 „ magnisque negotiis summa laude versatum esse Quantus, Deus
 „ immortalis, & quàm admirabilis Schitius fuit in hac Senatoria
 „ potestate? in qua ita se gessit, ut nihil ei defuerit, quod ab eo
 „ requiri posset; primum tanta fuit illi totius juris cognitio, ut
 „ illius admirabilem quandam in jure dicendo, æquitatemque; expli-
 „ canda scientiam cum incredibile quadam, ac penè divina sapien-
 „ tia conjunctam cæteri Senatores admirarentur. hunc sanè virum
 „ propter juris præstantiam, qui habebant in tota provincia con-
 „ troversias graves, atque arduas quæstiones, adibant rerum sua-
 „ rum incerti, quos ipse ope sua ex incertis certos, compotesque
 „ consilii dimittebat. quodcunque; censebat, atque; judicabat, firmum
 „ manebat, & certum, ac pro oraculo habebatur, quod consule-
 „ bat. undè poterat suo jure dicere id, quod dicit apud Ennium
 „ Pythius Apollo se esse eum, unde sibi omnes non solum ex pro-
 „ vincia Mediolanensi, sed etiam tota ex Italia, finitimisque; pro-
 „ vinciiis

» vinciiis viri consilium expeterent . testis erat domus ejus , cujus
 » janua , ac vestibulum maximè quotidie frequentia civium , ac
 » summorum hominum splendore celebraretur ; hæc quidem fuit
 » divina , & incredibilis virtus hujus Senatoris , quid cæteræ huius
 » virtutes administræ , atq; comites ? gravitas , temperantia , om-
 » nibus in rebus innocentia , fides , facilitas , humanitas , moderatio ,
 » fortitudo , pietas , quantæ , & quam admirabiles in hoc uno Sena-
 » tore fuerunt ? quis enim illo gravior , atq; constantior unquam
 » fuit , aut esse debuit ? qui cum perspectum haberet gravitatem
 » esse quandam animi constantiam , ac severitatem in rebus geren-
 » dis , hanc ita custodiendam sibi proposuit , ut nihil unquam fece-
 » rit , aut dixerit , quod esset alienum à recta ratione , quæ est ipsa-
 » rum legum non modo conservatrix , & emendatrix , sed etiam
 » generasse eas quodam modo videri potest , & earum est , ut ita
 » dicam , quasi anima , atq; medulla . quis illo temperatior ? cui tam
 » laudabilis animi motus , tam recta mentis affectio semper fuit ,
 » ut à recto , aut legum præscripto , aut juris norma , aut judicii
 » formula , aut legibus , nulla neq; utilitatis specie , neq; commodi
 » alicujus , aut voluptatis gratia divelli potuerit . is si tam latè pa-
 » tenti potestate , atq; licentia uti voluisset ad quæstum , non dicam
 » maximam pecuniæ vim , atq; copiam , sed (ut ajunt) montes
 » aureos conflare potuisset . sed , cum bonum , & æquum omnibus
 » divitiis carius , antiquiusq; haberet , animum adversus pecuniam ,
 » avaritiam , cæterasq; cupiditates tam fortem semper gessit , ut ,
 » eum nulla unquam lucri spes transversum egerit ; cum tamen
 » admoneri posset , non esse in tanta occasione indormiendum ,
 » sed assidue operam diligentem navandam in parandis opibus ob-
 » satis magnum fratris liberorum numerum , quos omnes optimæ
 » indolis in mediocri patrimonio reliquit . Quis non admiratus hu-
 » jus viri innocentiam ? quis ita se gessit adversus omnes , ut omni-
 » bus profuerit , nemini unquam volens , sciensq; nisi qui sibi iniu-
 » rius fuerit , noverit , nemini inquam , invidiosus extiterit . quan-
 » tum verò ejus fidem in rebus creditis æstimatam putatis ? qua
 » Carolo V. Romanorum Imperatori , & Philippo ejus filio , omni-
 » busq; bonis ostendit , quantum provinciæ Mediolanensis ditionis
 » addictus fuerit . jam verò quæ par esse potest oratio hujus facili-
 » tati ? ad quem ita faciles tam tenujum , quàm divitum aditus
 » semper fuisse dicuntur , ut is , qui inter principes legum discepta-
 » tores excelleret , facilitate infimus videretur . Humanitate jam
 » tanta fuit , ut difficile dictu sit , utrum ejus virtutes magis admi-
 » rarentur , an mansuetudinem diligerent , qui cum eo versabantur .
 » qua usus fuit , quia persuasum haberet vir prudentissimus , gravi-
 » tatem multo laudabiliorem fore , si ea lenitate condita fuisset .
 » quis illo pudore , & modestia insignior ? qui cum in amplissimo
 » dignitatis gradu locatus esset , eam tamen modestiam præ se tulit ,
 » ut nunquam se insolenter extulerit , nunquam se tumidum , aut
 » infla-

inflatum; sed ut bonos homines decet, modestia quadam tem-
 peratissimum se præstiterit. Nescio, an in reliquis omnibus Se-
 natoribus tanta animi magnitudo fuerit, quanta in hoc uno Sena-
 tore, quæ multis in rebus aliis cognita fuit; sed maximè in contro-
 versia illa de rebus capitalibus, quæ inter Petrum Columnam,
 & majorem Papiæ magistratum; quæ postquam diù agitata est
 in Senatu, demum convenit utriusq; ut iudex tantæ controversiæ
 daretur; de tanto collegio Senatorum datus est Schitius, qui ex
 legis præscripto tantum pro Papiensi Magistratu sententiam
 tulit, cui omnes Senatores assensu sunt; agrè tulit unus adver-
 sarius, qui etiam minatus est iudici ob id ipsum, quod in eum sen-
 sisset, atq; iudicasset. at is, ut erat animi excelsi, atq; invicti ma-
 gnitudine, ac robore præditus, ità intrepidè, atq; fortiter suam,
 totiusq; Senatus dignitatem tutatus est; ut neque rogatus, neque
 abjecta senatoria persona, hujus acerrimi, & potentissimi adver-
 sarii minis cesserit. quanta pietate fuit in Deum? quanta in Rem-
 publ. Mediolanensem? quanta in patriam? quanta deniq; in om-
 nes bonos? jam verò quantum eloquentia valeret, in qua est
 quædam Senatoria dignitas, expertus est Venetus Senatus, ad
 quem missus est de maximis rebus legatus. jam verò illud non
 longam orationem desiderat, quanta diligentia, solertia, & pru-
 dentia præstiterit. id enim latissimè patuit ex censura illa, quam
 ea cura, & studio, & integritate obiit; ut in ærarium publicum
 maximam pecuniam retulerit; quæ à Quæstoribus, & publicis
 ministris debebatur; qui ab aliis censoribus iniquè confectis ratio-
 nibus perperam absoluti fuerant. aliosq; qui iniquè oppressi tene-
 bantur, absolvit. hac censura diligenter exacta Cæsar hunc pro-
 pter summas virtutes, summamq; in rebus agendis prudentiam
 electum ex omni Senatorum ordine accersivit, ut sibi primum,
 mox Philippo ejus filio adesset consiliarius, atq; de ejus sententia
 res Italiæ omnes constituerentur. quo in munere obeundo decla-
 ravit, quantum consilio, prudentia, fide, diligentia valeret.
 multa enim gessit immortalitate digna apud Cæsarem, & Philip-
 pum, quæ si omnia commemorare vellem, tempus me hercle
 potius, quàm oratio deficeret; unum tamen silentio non præte-
 ribo. Loquor notissima, & recentissima, cives optimi, cum
 multos annos atrocissima bella inter duos potentissimos reges
 arderent, maxima cum populorum pernicie, quotidieq; magis,
 ac magis omnia exhaurirentur, ac vastarentur, periculaq; majora
 in dies omnibus gentibus imminerent; is, ut erat divino consilio,
 optimaq; mente præditus, optimus animorum conciliator tan-
 quam belli, & pacis interpret, quàm potuit maximè exquisitis
 rationibus interpositis effecit, ut inter duos reges induciæ essent
 quinquennales, quæ incredibilem læticiam non solum toti Italiæ,
 sed etiam omni Galliæ, ac propè universo terrarum orbi attule-
 runt. cæterum hæc læticia non fuit diuturna ob alterius regis cupi-
 ditatem

55 dicatam quandam, qui rerum novarum cupidus, quietisq; diu-
 55 turnae impatiens violavit inducias. in hac re tam diligenter exa-
 55 cta planum fecit Philippo, omoibusq; viris praeclarissimis re esse
 55 eum, cujus solertia, ac sapientiae omnia tuto committi possent,
 55 qui cum quotidie aliquid immortalitate dignum consistebat in
 55 hoc excelso dignitatis, & honoris gradu locatus, omnibus mor-
 55 talibus incredibilem sui expectationem excitavit, quam etiam
 55 vicisset, nisi in medio suarum rerum cursu morte immatura pra-
 55 ventus esset, ob nimis, credo, laboriosam vitae rationem, quam,
 55 ut mandato sibi tanto muneri satisfaceret, jam pridem susceperat.
 55 Nemo vestrum hic adest, qui non audierit illum, si paucos adhuc
 55 menses vixisset, in Cardinalium collegium cooptatum iri, qui
 55 Pontifici maximo tanquam sacrorum regi assident consilarii,
 55 atque ministri. O invidam, ac importunam mortem, quae nostras
 55 spes fallaces, cogitationes inanes, irrita vota esse voluit. quae,
 55 inquam, tam excitatum virum ad gloriae, honorisque omnium me-
 55 tam recto cursu revocavit interclusa via, per quam ad supremos
 55 dignitatis gradus properabat? quam cladem, quam perniciosam
 55 graviolem afferre poterat tam ipsi viro, quem avertit ab hono-
 55 rum cursu, quam nostrae reipub. & aliis permulsis? sane jactura
 55 est totius Italiae communis. etenim tali viro ablatum maximum
 55 sanctissimi senatus ornamentum interiit. non mediocrem partem
 55 sui consilii Philippus Rex amisit. pulcherrimus Italiae flos deci-
 55 dit. Cremonae ex oculis alter effusus est. civitatis subsidium
 55 ademptum est. quamobrem talis viri occasum nemo aequo animo
 55 ferre potest. Senatus illius desiderio usque luget. illius mortem
 55 usque maerissimus Philippus. omnes boni passim in tota Italia
 55 maerent. afflictaeque municipia, agri tam beneficium, tam salute-
 55 rarem, tam mansuetum virum desiderant, vos cives Cremonen-
 55 ses in foro, in curia, in vicis, in templis, in domibus illum defle-
 55 tis. illum ademptum suspiratis. nec mirum, cujus similem nesci-
 55 tis, an unquam sitis habituri. quem dum lugetis, non modo
 55 civem, verum etiam patriae parentem lugetis; qui omnes suas
 55 curas, & cogitationes ad Reipub. utilitatem, patriaeq; salutem
 55 semper referebat; cujus honore patria ornabatur, dignitate
 55 augebatur, commodis amplificabatur. quae in cogitatione quan-
 55 tum patriae nomen, atq; auctoritas fuerit diminuta; quanta de-
 55 spe commodorum, quae in primis ad vos perventura erant, si ei
 55 longiore vita, quae dignis erat, frui licuisset, decideritis, recor-
 55 danini; atqueis dolorem, quod magna amplissimorum civium
 55 inopia, vir maxime egregius, patriaeq; amantissimus, ac maxime
 55 deditus alieno reipub. tempore extinctus, & auctoritatis, & pru-
 55 dentiae tritte vobis desiderium reliquit. In hoc tanto dolore statui-
 55 met in vos pietatis esse non tacere, sed adhibere aliquam modi-
 55 cam consolationem, quae si minus tollere, ac aliquantum mi-
 55 nuere hunc vestrum dolorem possit. sed quod consolationis
 55 genus

„ genus adhibere possum; quod mihi non sit miserum, atque
 „ acerbum? propterea quod ego, per quem id fieri debet, pari
 „ molestia afficior. ut aliorum consolatione magis ipse egeam,
 „ quam aliis hoc officium præstare possim. meum tamen dolo-
 „ rem, quoad potero, vincam, ut vestrum aliquo modo minuam
 „ & quæ mihi in præsentia suppetunt, ea ad vos afferam. non
 „ quod ea vos fugere existimem (sunt enim maximè vulgata, &
 „ quæ semper in ore, atque in animo omnium esse debent) sed
 „ quod forsitan dolore impediti minus ea perspicitis. quid est igitur,
 „ quod tantum vos commoveat vester dolor intestinus? an
 „ quia ante tempus vobis morte raptus est Schitius? quasi id ante
 „ tempus fiat, quod omni in tempore fieri potest. multos in omni
 „ ætate aditus esse morti, quæ nullum neque ordinem, neque
 „ legem habet, quis ignorat? senes decrepitos videmus cunctari,
 „ juvenes festinare, infantes in cunis, & in primo vitæ limine
 „ rapi. hic serius licet, ille ocyus, hic maturus, ille acerbus, nemo
 „ tamen non moritur; & in qualibet ætate quis obierit, & si
 „ acerbus, tamen morte maturuit. quid ita? quia quam vitæ usu-
 „ ram natura dedit, tanquam pecuniæ nulla præstituta die eam
 „ repetit, cum vult. ea enim dedit conditione, & nos accepimus.
 „ neq; est dicendum, quod brevis cuique ea ætas sit, cum nulla
 „ ætas longa dici possit, quid omninò homini longum? non ne
 „ modo pueros, modo adolescentes, in cursu à tergo insequens,
 „ nec opinantes assecuta est senectus. sed, quia ultra nihil habemus,
 „ longum dicimus; ut cuiq; data sunt pro rata parte, aut
 „ brevia, aut longa dicuntur. sed re vera quicquid hic vivitur,
 „ breve est. itaque si quem diù vivere delectat, vitam illam quæ-
 „ rit, quæ æterna fieri potest. quæ & si hic non est, tamen hic
 „ quæri potest, quod cum optimè, dignissimeq; fecerit vir ipse
 „ sapientissimus; quid est, quod queramini brevem ei fuisse æta-
 „ tem, qui tandiù vixit, ut sibi acquisiverit, unde vivere semper
 „ possit? at verò eo jam frui nobis non licet. vestrum est id malum,
 „ quod modicè feratis, ne id non ad amicitiam, sed ad domesticam
 „ utilitatem referre videamini. at vero tunc, è vita cessit, cum
 „ multa, magnaq; parasset, & agere cæpisset. hoc non graviter
 „ ferre debetis, sed potius aliorum eventis memoria repetendis
 „ cogitare, nihil novi vobis accidisse, falluntur homines cum
 „ in multis, tum in morte, quam venturam, nemo est, qui nesciat.
 „ confidunt enim, & sperant, à se procul abesse, quam sibi vicinam
 „ vitæ brevitatis, & fuga temporum facit; atq; in medio rerum cursu
 „ præveniuntur, quod si illa res vos cruciat, quæ magis amoris est,
 „ ut ejus, qui occidit, miseras lugeatis, quid mali est in morte, in
 „ qua sensus, qui residet, immortalitas potius, quam mors ducen-
 „ da est iis, qui benè, beatèq; vixerunt? quis verò melius, rectiusq;
 „ Schitio unquam vixit? quis dignius? quis magnificentius? non
 „ obiit Schitius, sed abiit; neque enim ejus virtus, egregiaque

„ facinora perierunt, quæ nunc omnes gentes loquuntur, nulla
 „ obliviscetur posteritas? nulla obmutescet vetustas. quare, si
 „ vobis unum hoc detrahi potest. nequid ei, quem semper ama-
 „ stis, & coluistis, mali putetis contigisse, per multum erit ex
 „ mærore vestro diminutum. relinquetur enim simplex illa jam
 „ cura doloris vestri, quæ non cum illo communicabitur? sed ad
 „ vos ipsos propriè pertinet. in qua non est jam gravitatis, ac
 „ sapientiæ vestræ; qua vos semper præstitistis, ferrè immodera-
 „ tius casum incommodorum vestrorum, qui sit ab ejus, quem dile-
 „ xistis, miseria, maloq; sejunctus; etenim eosdem vos semper in
 „ publicis, & privatis præstitistis, vobis est servanda gravitas, &
 „ constantia; & quod est allatura ipsa diuturnitas, quæ maximos
 „ luctus vetustate tollit, id vos præripere consilio, & prudentia
 „ debetis. agite jam, cives mæstissimi tantum luctum cohibete,
 „ nemo doleat; nemo tristetur; illud in tanto mærore vobis sit
 „ non mediocri solatio, quod vivens plures honores consecutus
 „ est, quàm alii concupierunt. plura immortalitate digna confe-
 „ cit, quàm alii tentaverunt. unus patriam majore gloria, & digni-
 „ tate auxit, quàm cæteri cives omnes, quos unquam, aut vidi-
 „ mus, aut audimus, moriens talem vitæ exitum sortitus est, qualem
 „ optimus quisq; desiderare debet. quare ne vestro incommodo,
 „ detrimentoq; tantum dolore videamini, illius mortis opportuni-
 „ tatem benevolentia potiùs, quàm misericordia prosequendam
 „ esse censeo; ut quotiescunq; de clarissimo, & beatissimo viro
 „ cogitetis, illum potiùs, quam vosmetipsos, diligere videamini.
 „ Dixi

MDXLVII.

Joannes Maria Capella ex Ordine Servorum B. V. M. Congr.
 Mantuanæ tunc à toto Ord. distinctæ vir præter invidiam admi-
 rabilis, summus Theologus, probisq; moribus conspicuus Princi-
 pibus Gonzaghis, admodum carus illius Congr. pro quarta vice
 Vicarius Generalis Pontificis Sanctissimi Pii V. prædilectus, per-
 petuus Assessor totius Ord. Generali Ministro constituitur, quam
 dignitatem, nemini antea concessam, in manibus ejusdem Beatiss.
 Pont. humilima animi propensione dimisit. Immortalitate dignus
 in ejus Cœtu S. Victoris Cremonæ animam Deo reddidit die 24.
 Septembris anno 1582. dum viveret evulgavit opera, quibus tit.

*Scriptum luculentissimum de Satisfactione Jesu Christi, &
 Satisfactione nostra &c. in quo plurimorum dubiorum egregia responsa
 nostra hac infelici tempestate satis, ac satis expetita explicantur.*
 Ferrariæ 1551. dicavit Hippolyto Estensi Card. dum erat Prior
 Conventus Consolationis nuncupati ejusdem Civitatis.

*De Concordia nostræ veræ libertatis, sive ad bonum, sive ad
 malum in presenti seculo cum immutabilitate præscientiæ, & divinæ
 voluntatis, atque cum infallibili certitudine prædestinatorum, &
 repro.*

reprobatorum ex divinis Scripturis utriusque testamenti in pluribus decerptum. Gravissimorum Virorum inclitis sententiis expositum atque familiaribus exemplis ubiq; declaratum. multorumq; objectorum necessariis, & claris solutionibus non mediocriter ditatum, & ad multa alia difficilima captu intelligenda, & deridenda satis fecundum, atq; in lucem editum summo studio, jugique labore &c. Cremonæ 1557. mense Januarii. Eiusdem meminere. Gianius, qui de eo plura in Annal.

Michael de Florentia in Annal. ejus Ord. sub anno 1547.

Summaripa in Alphabet. Hist. pluries, Cavitell. ad ann. 1582.

Crescentius in Præsidio Rom. lib. 3. narratione 3. de Ord. Serv. B.V.M.

Primum opusculum verbo illo *Luculentissimum* baptizatum posset in eruditos Theologos justam censuræ causam excitare, cum materia, de qua agitur contrà Lutherum, magnas doctrinas sibi comparet, ipseque Author brevi se expediat, excusandus equidem est cum id agat via Theologiæ fundamentalis non autem scolasticæ. fuit Præceptor F. Pauli Sarpi Veneti in Philosophicis, & Theologicis, ut innuit Auctor, qui vitam ejusdem Pauli conscripsit Venetiis &c. seù potius Genevæ excusam apud Robertum Mejetum 1677.

Floruit, & ex hac Congr. Mantuæ Vicarius Generalis, ut refert idem *Gianius cent. 3. cap. 5.* Petrus de Cremona anno 1478. Vir magnæ bonitatis, & religionis &c.

Ab eod. sub anno 1570. inter celebres doctores Ord. recensentur.

Jo: Hieronymus de Cremona, quem memorat etiam *Bressianus in Cor. Vir. Ill.* & Theodorus Oldradus de Sabloneta Dioces. Cremon., & in *Cent. 3. lib. 3. in fine sub ann. 1486.* inter graviores Patres memoratur quidem Franciscus de Cremona.

Eod. Anno.

RAynoldus de Lantiis inter meos Literatos juremeritò adnumerandus, si timorem Domini in mente, & corde præferens Veræ Sapientiæ initium, medium, & finem obtinuit, dum orthodoxa catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ doctrina plures Italiæ regiones maximo labore, voce, exemplo, & catechismis erudit, Malleus hereticæ pervicaciæ appellatus, ac hominum in tenebris, & in umbra mortis deambulantium fulgidissimum lumen, & ignea Columna. Apud Magnates pergrandem sui nominis auram sibi conciliavit, & præ cæteris Divi Caroli Borromei S. R. E. Card. Mediol. Archiep. amorem promeruit, qui nisi, quàm cœlestia prædiligebat. In choro Ecclesiæ S. Christophori ejus effigies in Tabula depicta exponitur cum sequenti Elogio, ex quo Lector alia notatu digna perpendere potest.

Siste Viator Pedem, & quas suspicis in superiori tabella Apostolici Zeli imagines contemplare, Dextera Raynoldum de Lantiis Cremonensem Civem, Leva Franciscum de Villanuova Mediolanensem exprimit; Qui summis, & infimis aequè cari A Dynastis Populorum, & ipsa etiam Apostolica Sede accersiti, cum in pluribus Italiæ Civitatibus

tatibus magno cum pietatis emolumento Institutum Christianæ Doctrinæ disseminassent Decreto tandem Rev.^{mi} Fabritii Alligeri Gen. Vic. Cremonæ anno 1547. Kal. Jan. Doctrinæ societatem fundaverunt. Hanc complexus, quem medium cernis, Nicolaus Sfondratus Nob: Civis, & Episcopus Cremonensis, & S. R. E. Cardinalis; qui & postmodum Gregorius XIV. universalem rexit Ecclesiam; non. Martii 1572. legitime approbavit, & auxit privilegiis; Demum anno 1576. nonis Novembris pro stabili Domicilio eidem societati S. Cristophori Ecclesiam in perpetuum assignavit, Parenti adeò munifico, & benefactori, nec non geminis fundatoribus grati animi erga Fratres societatis Doctrinæ Christianæ, anno 1653. ad perpetuæ rei memoriam.

P. P.

Plures adhuc servantur in Archivio S. Cristophori Sum. Pont. S. R. E. Card. & Principum literæ, & attestationes, ex quibus, quanti foret noster Lantius, arguitur; extant enim

Breve unum Sanct. Pont. Pii V., & alterum Gregorii XIII. Nicolai Sfondrati S. R. E. Card. Ep. Cremon. exindè Gregor. XIV. literæ familiares, itidem Pauli de Aretio Cardinalis Episc. Placentini Marc. Ant. Columnæ Card. Archiep. Salernitani, Antonii Alcoviti, Archiep. Florentini, Germanici Bandini Archiep. Corinthi Coadiutoris Archiep. Senensis, Gregorii Boldrini, & Marci Gonzagæ Episcoporum Mantuæ, Alphonsi Rossetti Ep. Ferrariæ, Octavii Farnesii Ducis Parmæ, & Plac. Isabellæ Gonzaghæ March. Piscariæ, cujus diplomatis exemplar cum contineat etiam nomen Julii Antonii de Lantiis Raynaldi Filii: placet hîc apponere.

Donna Isabella Gonzaga Marchesa di Pescara &c.

HAvendo Noi sin dal principio, che arrivassimo in questo Regno, inteso il molto bisogno, che si teneva ne' Stati di quà del Marchese del Vasto, nostro Figlio di alcune riforme, & particolarmente d'instruire, & informare i popoli, & fanciulli conforme alle santissime determinazioni de Sacri Concilii Lateranense, e Tridentino, della Dottrina del Nostro Signore, e Redentore Giesù Christo per salute dell' anime loro; Et havendo notizia di quanto l'opra di Mr Rinaldo Lanzi in questo pio, e santo Esercizio haveva (con la gratia del Signore) giovato; onde s'erano perciò col mezzo suo erette in molte parti d'Italia, e particolarmente della Lombardia molte compagnie, acciò che lo stesso frutto s'apportasse in detti Stati, già tre anni sono lo facessimo venire in queste parti; perlocchè havendo Noi prima ottenuto dalla Santità di N. Sig.^{to} Gregorio XIII. amplissima Indulgenza per tutti coloro, che si affaticassero, e piamente intervenissero à questa sant' opera, & havendo egli con l'ajuto ancora di Don Giulio Antonio suo figliuolo per bontà Divina, tanto in questa Città di Napoli, quanto in tutti li Stati sudetti, ordinato molte Scuole, & Congregationi di questa santa Dottrina, da quella per li quotidiani esercitii, che se ne fanno, si riportano mirabili effetti à gloria

à gloria di S. D. M. E desiderando egli adesso di ritornare in Lombardia l'abbiamo pregato ad esercitare quest' opera tanto christiana insieme con detto Don Giulio suo figlio, & altro suo compagno ne Stati nostri, e del Marchese, che vi habbiamo, cioè nel Marchesato, e terra di Casalmaggiore, Castellacio, Castellione Fauria, & Caluso, onde havendo egli con la solita prontezza sua accettata volentieri l'impresa, acciò che tanto più sen' habbia à conseguir l'effetto, gli habbiamo fatte spedire la presente, con la quale ordiniamo, & espressamente commettiamo à tutti, e singoli Podestà, Vicarii, Giudicanti, Governatori, & altri officiali nostri di qualsivoglia autorità, che in detti Stati si ritrovano, & ch' in futurum si ritrovaranno, ch' in tutto le cose concernenti questa pia, e santa opera gli diano ogni ajuto, e favore conveniente, & necessario che da lui sarà ricercato; Et alli Referendarj, Esattori, di nostre entrate, & Agenti comandiamo, che capitando detto M. Rinaldo in ciascuno di detti luoghi insieme con detto suo Figlio, & in luogo suo un altro compagno lo proteggano del vanto necessario senza difficoltà alcuna, mentre che perciò vi starà. Esortando ancora le Comunità, Deputati, Cons.^{ri}, e particolari di tutti detti luoghi, che in questo tanto laudabil servizio si mostrino pronti, & amorvoli, e l'accettino, & honorino volentieri come conterrita mandando i loro figliuoli alle Congregationi, che se ne faranno. Pregando ancora i Res.^{mi} Ordinarij, & esortando ancora i Curati delle Terre predette, che in questo santo esercizio lo favoriscano, & ajutino, che se ne faranno usi gratissimi.

In Napoli in Capodimonte d. 4. di Maggio 1576.

Signata la Marchesa di Pescara.

Per ordine di S. Eccellenza.

Cesare Bart. Cancelliere &c.

Hac piissima Marchionissa, quæ fuit Federici Mantuæ Ducis filia die 15. Augusti 1579. in Oppido insigni Cafalis Majoris Cremonensis Diocesis non absque vere Sanctimonie fama ad sepeos evolavit.

Rainaldi Lantii habetur mentio à Hier. Balladorto Ecclesiæ S. Clementis Gonzaghæ piissimo Præposito in Narrat. præmissa Vitæ S. Homoboni, quam devoto, & erudito Calamo ad Patriæ nostræ gloriam conscripsit.

MDXLVII.

Fortunius Affatatus præstantissimus Philosophus, Theologus, Medicus, & Astronomus Gymnasii Londinensis in Angliæ Regnis Professor, penitioris doctrinæ copiam, & miram ingenii acrimoniam testatam reliquit insigni Volumine.

Physicæ, ac Astronomicæ Considerationes ad Paulum III. Papam, & Baptistam Belaum Card. Venetiis in 8. 1549.

In eo continentur doctissimi Tractatus.

De Androgyna à se ipso concipiente.

De Peculiari Magnetis ad Polum descensu, seu de ipsius Magnetis ad Polum conversione.

De vi

De vi Synodorum, & Eclypsium.

De Magnis proximè futuris accidentibus.

De Varia Gemellorum fortuna.

De Causis cur Magnes ad se ferrum attrahat.

De Naturali Animarum reditu in Cadavera.

MS. indicat *Cavitellus* ad annum 1555., partitè autem eadem commemorat *Campus* ad annum 1548. Plura verò ad Reip. Literariæ incrementum à promptissimo Fortunii ingenio sperabantur, si diuturniori vita frui potuisset. sed adhuc ætate florentem dum quintum, & quadragesimum ageret annum, importuna mors oppressit Londini, magno tanti Viri desiderio Europæ relicto.

Memoratur à *Fabiano Justiniano* in *Indice Universali Alphabetico* &c. in *Verbo Eclypsis.*

Fortunius coætaneum, & agnatum habuit Jo: Carolum Affaitatum, cui quartum suarum Epistolarum Volumen nuncupavit *Petrus Aretinus*, qui & ipsius liberalitatem impensè laudat. *lib. 5. Epist. 385., & 412.*

Eidemq; paritè *Cesar Delphinus* Parmensis Naturalium, & Divinorum Doctor direxit opusculum Venetiis apud Gabrielem Giolitum ann. 1547. excusum de Summo Rom. Pont. Principatu, & de ipsius Temporalis ditione demonstrati. in fronte libri legitur *Celeberrimo D. D. Joanni Carolo Affaitato Nobilitum Cremonensium præcipuo* &c. Hic diù commoratus Antuerpiæ ibidem obiit anno 1555. immensis post se relictis opibus, ex quibus tulit ejus Familia, ut cum ditioribus Italiz conferri posset.

Meminerunt *Cavitellus* loco cit., & *Campus* ad annum 1586. ubi fuisse nobilitatem Affaitatam recenset.

Fortunii, & Joannis Caroli laudes leguntur in *Carminibus Nicolai Grudii Nicolay Poeta Belgici editionis Lugdunibatavæ* apud *Elzevirios* anno 1612. & nempe. *Funerum* lib. 2. pag. 139., & 140.

Fortunio Affaitato Cremon. Mathematico Londini
apud Anglos mortuo.

Affaitate Tue, Fortunii, gloria gentis
Arcania Uranie tui sua scire dedit.

Post longos terrarum obitus, pelagique labores
Audiit ut ripa se cecidisse sua.

Ipsè Pater Thamesis, juncoso emersus ab amne
Stillanti tales edidit ore sonos:

Terra forax Vatam, eterno celeberrima Vnda,

Mænia quæ latii colluit unda Padi,

Te quoque perpetuum tanto se jactet alumno,

Dum mihi sit tumuli fama secunda tui.

Joanni

*Joanni Carolo Affaytato Cremonensi Gistella
apud Flandros Domino.*

Notus Joannes toto bene Carolus Orbe
Gentibus, & Variis, & cbarus Regibus hospes,
Ante alios tibi, quem sensisti Carole Cesar
Præsidium dubiis non aspernabile rebus,
Hic jaceo: nec opes fatum potuere morari,
Nec pretium eximii claræ Virtutis honores?
Nascentem Affaytata domus lætata Cremonæ est.
Andoverpa necem doluit. nunc Flandrica servat
Clausam marmoreo Dominum Gistella sepulchro.

De hoc Auctore, pariter agit eruditiss. P. Coronellus in Tom. sua
laudatissimæ Bibliothecæ Universalis nuperrimè edito.

Eod. Anno XLVIII.

Magdalena Affaytata de Biliis Comitissa virili, & erudito
calamo scripsit Italicè

Epistolas de inito celibatu ad Dianam Contrariam pag. 67.

Faustinae N. de more, Majo Mense, non nubendi pag. 85.

Ad Luciam Carrasam de prudenti Conjugis electione: pag. 86.

Ad Ideam Burgam. De iis qui occiderunt Uxores.

*Habentur in Volum. Epist. à clariss. aliquot Mulieribus conscripta-
rum, quas Venetiis excudit Gabr. Folinus de Ferr. 1548.*

*Est de eadem mentio apud Lucam Contilem in lib. 4. Epist. Papiæ dat.
1563. pag. 189. edit. Venetiis 1564.*

Eod. Anno.

Margaretha Uberta Stanga in eodem Volum. habet doctas
*Epistolas ad pag. 110. 124. 125. à nobis hic memoratur, cum
hæc Matriona nupta fuerit Cremonensi Patritio.*

Eod. Anno.

Lucretia Picenarda Crotta Matriona honestissima, quæ cum non
tantum veauista corporis forma, sed pulcherrimis ingenii, &
animi dotibus ab exacti sæculi non vulgaribus Poetis celebretur,
ut videre est in libro cui tit.

*Rime de diversi Autori Excellentissimi lib. nono. Cremonæ per
Vincentium Comitum 1560., non est à me negligenda quin immò
debet transcribere inter alia, quæ pag. 318. melissuè de ipsa canit.*

Joseph Betussus.

TRà mille palme, tanti è più trofei,
Onde altera sen vâ Cremona vostra
Tenga a gloria maggior, ch' à l'età nostra
Hà in sè il più bel di tutti gli altri bei.

Tom. II.

Dd

Tien

*Tien voi, Donna Real ch' à mille Orfei
 Dareste vena; si per voi si mostra
 Come col tempo si contende, e giostra,
 E come in vita si può gir frà i Dei.
 Non si compiacque in voi sol la natura,
 Quando v' ornò di belle chiome, e viso;
 Mà il Sommo Iddio vi pose industria, e cura.
 Di quì nasce, che gli atti, el dolce riso
 Che gli spiriti à se Lucretia fura,
 Ne fan fede del ben del Paradiso.*

Scriptit erudito præter sexum ingenio

Epistolas, ut in Volum. *Epistolarum* à clarissimis plerisque
 Fæminis exaratarum, quod Venetiis excudit allegatus *Johtus
 Ferrarius* 1548. Curiosa nonnulla Problemata solvit in *Epist. Cin-
 thizæ Vanninzæ* directa in eodem Vol. pag. 46. quæ *Leontizæ do-
 ctinam* contra *Theophrastum* ausæ scribere plurimum sapit.
 De hac, & vide *Diomedem Burgbesum* in *carm. Ital. lib. 2. pag. 10.*

MDXLIX.

Joannes Baptista Mainoldus Vincentii filius Viciniaz S. Nicolai
 hoc anno in Collegium J. C. die Lunæ 16. Decemb. coopatus,
 ad omne scientiarum genus exortus, & præsertim in humanioribus
 studiis, & legibus eminuit. Fuit ex Promotoribus Academiz
 Animosorum in Patria anno 1560. plura scripsit in Jure, quæ MS.
 custodiuntur in Bibliotheca Mainolda. Edita multa quoq; sunt,
 & præ cæteris

Oratio in funere Joannis Baptiste Scbitii Mediolani Senatoris.

Consilium in Materia Duelli, de quo memoriam facit *M. Georgius
 Draudius* in *Bibl. Classica*, licet ipsum Mannivoldum appel-
 let ita, & *Com. Fontana* in *Amphiteatro* &c.

Subscripsit item *Consilio* 74. quod affert *Franciscus Borsatus* in *Tom.
 pr. Consiliorum Venetiis* 1572. Mortem opetiit Kal. Octobris 1575.
 Eundem quàmplures Auctores laudibus extollunt.

Vincentius Vectiolus dicat Joanni Baptistæ duas Orationes inscrip-
 tas pro Gymnasiarcho deligendo Cremonæ excusas per *Vinc.
 Conclum* 1561.

Jo. Jacobus Turrestinus J. C. Collegiatus, de quo infra dicam, vocat
 eundem doctissimum, & splendidissimum in suis Carminibus
 adiectis opusculo *de Melite Insula*.

Sansovinus de Famil. Ital.

Thomas Garzonius in libro inscripto *Piazza Universale. discursu* 73.

Petrus Pectorellus in *Addit. ad Stat. Buxeti. Rub. 44.*

Franciscus Zava in primo *Tom. Orationum Oratione* 2., & in *Epist.
 famil. lib. 7. & lib. 12. in Epist. ad Carolum Sigonium*, in qua Mor-
 tem Mainoldi deflet.

P. Alex.

P. Alex. Raudensis in Tract. de analogis. Venetiis 1587. lib. i. cap. 31. & alibi.

Hier. Faballus in Oratione 2. ad Decuriones Cremon. magna cum laude agit de Mainoldo.

Diomedes Bergbesius Senensis in tertio Volum. rythmorum p. 3. Patavii 1568. & alii.

Dum esset Patriæ Decurio, & ex Conservatoribus Patrimonii ejusdem in Constructione publici Palatii quid egerit, hæc Inscriptio Januæ superiori apposta indicat.

Has scalas una cum Curia ad comitia habenda in commodiorem, decentioremque locum transferendas, omnemque hanc Palatii partem ubi reliqua rerum publica negotia procurantur Superiorum temporum injuria neglectam; Decreto, & Sumptu Civitatis publico ad pristinos usus revocandam curarunt. Joannes Baptista Mainoldus J. C. Maximilianus Covus Comes. Laurentius Sfondratus Equ.; Antonius Oscasalus Cap. Carolus Schinbinellus, & Maximilianus Medius. Philippo II. Hisp. Rege, & Mediol. Duce Anno Jubilei MDLXXV.

Eod. Anno.

Paulus Fossa Ludovici F. honesto loco natus in Vicinia S. Nicolai Vir gravis, & elegans, & in omni literarum genere perpolitus, præcipuè verò jurisperitia doctissimus, ex quâ Judicium Patriæ Collegium die Lunæ 28. Januarii anno huic antecedenti ingressus post Civitatis Decurionatum Præcuras tum Laudæ Pompejæ, cum Mediolani administravit, ubi ejus Nepos Octobonus Fossa J. C. Vicarius apud eum sedit. Ad Carolum V. Summum, & Opt. Imperatorem totius Insubriæ votis ablegatus, Capitaneus exinde Justitiæ (ut ajunt) delectus Mediolanum remigrat. Ejus eximiam virtutem commendat *Franciscus Zava Rbetor Cremon. in secunda Orat. ad Decur. Cremon. scribendo sunt, & multi alii, qui foris vivunt nomine Legationis hanc Patriam bene-fantes, Civesque suos perenni laude decorantes, è quibus Paulum Fos-sam omnes novimus, in cujus quidem opera fide, atq; prudentia hæc tota Civitas conquiescit, quem cum nomina hominum sanè Jurisperitorum eloquentissimum, eloquentium Jurisperitissimum intelligo.*

De eodem *Antonius Campus bist. lib. 3. referens ejus obitum, & sepulchrum.*

Hier. Faballus in Orat.

Ludovicus Cavitellus in Arnal. ad annum 1575.

Alex. Lamus in Somn. cant. 2. ubi

Paolo Fossa d' eloquenza fiume &c.

Eod. Anno XLIX.

Clemens Pusterla teneris adhuc Adolescentiæ annis S. P. Francisci militiæ adscribitur inter Conventuales, ut ajunt, Philosophus, ac Theologus sub optimorum Præceptorum disciplina

Tom. II.

Dd 2

non

non vulgaris emerfit, inde per celebriores Italiae Urbes Dei Verbum exemplo, ac virtute disseminavit. Cum majores in ordine dignitates assecutus esset, Procuratoris etiam Generalis maxime cum laude obivit. Reliquit post se

Concionum libros tres

Ex Regeftis sui Ordinis, & ex Bressiano in Corona Vir. Illustriam Cremon: lib. 1. p. 3. ab eodem Bressiano libro allegato memorantur etiam ex hac Seraphica Religione ad annum 1529.

Julianus de Caetanis, qui praeter alios sui Instituti priores gradus obitos fuit Regens, & Commissarius in Istria, & ad annum 1552.

Cyprianus Losius virtutum splendore coruscans, & Regens, ac Commissarius in Germania, quam Provinciam sibi ob merita ab ejus ordinis Generalis Ministri demandatam optime administravit.

Eod. Anno.

FAbritius de Aligeris Nobilis Rheatinus Benedicti de Accoltis S. R. E. Cardinalis Episcopi Cremon. Vicarius Generalis inter nostros Cives adscriptus inter meos Literatos enumerandus cum miris laudibus ob ejus innumeras Virtutes in Patria nostra sibi extrinse prudentiae famam comparasset. Hunc reor Nepotem fuisse Marii Aligeri Episcopi Rheatis, ad quem scripsit Jacobus Sadoletus Episcopus Carpentoracti, dum adhuc inter Romae Purpuratos non esset, ut in *lib. Epist. 9.*, & *dum esset Cardinalis lib. 10.* Verum antequam subactam Cremonensium diploma, quo Fabritium Concivem constituerunt, mihi permittatur de altero Patritio Rheatino, cujus humanitati, ac Musae plenè Angelicæ fateor me devotum, memoriam agere, & scilicet Lauretum Matthejum, pietate & Carminum suavitate cum Regio Propheta, cujus versus praeter omnem ausum italicè exposuit, comparandum.

„ **D**Ecuriones Cremonenses, Fabritius Aliger Archidiaconus
 „ Rheatinus octo annos atque amplius apud nos Episcopa-
 „ les vices gessit, cum muneri vacare non posset amplissimus Car-
 „ dinalis, Benedictus Accolto, ad quem ea dignitas plurimis jam
 „ antea omnis delata fuerat. Is autem interiecto tempore diver-
 „ sos quidem Viros in summis officii generibus habuit, sed nul-
 „ lum profecto (quod pari eorum sit dignum) Quin demandatas
 „ sibi vices magis impleverit, quam Aliger ipse ut omnino nul-
 „ lum locum desiderio nostro reliquerit; cum sit Sacrarum legum
 „ Consultissimus prudentia incredibili in Jure dicendo semper est
 „ usus mira humanitate praeditus, & (quod maxime praeter ca-
 „ tera Comendationum dignum est) integritate, vita, & honestate
 „ morum insignis, ut facile ab eo rectè, & honestè vivendi exem-
 „ plum unusquisque, quod imiteretur habere possit: Cum verò jam
 „ functo vita Accolto, à Nobis propè diem discessurus sit, mole-
 „ stia quidem maxima affecti sumus, sed cum ejus Memoriam
 „ nobis

„ nobis, quò ad fieri potest, immortalem esse, simulque benevolen-
 „ tiam erga eum nostram declarare cuperemus, nihil nobis ad eam
 „ rem accomodatius se se offerre visum est, quàm si eum Civitate
 „ nostra donemus; id quod non tam ipsi, quàm nobis ornamen-
 „ to, & gloria fore arbitramur, nam præter jam dictas ejus virtu-
 „ tis, Patriam habet Rheate antiquam, & Nobilem, in Sabinis
 „ Urbem, ex qua Clarissimus olim Imperator Vespasianus origi-
 „ nem duxit, cujusq; agrum M. Varro Umbilicum Italiæ esse scri-
 „ bit, nam de Aligerorum familia honesta, & antiqua non solum
 „ apud Rheatinos, sed etiam Mediolanenses, & Florentinos,
 „ unde Dantes ille Poeta apud Thulcos celeberrimus, satis, super-
 „ que constat; ut igitur hac in re animo nostro quamprimùm satisf-
 „ faceremus, in Curiam nostram convenimus, adhibitq; de more
 „ totidem aliis ex Civitatis Decurionibus, præsentem item, & assen-
 „ tiente Clarissimo Juris Consulto, & Senatore, Urbisq; Prætor
 „ Jo: Paulo Bertio, omnium calculorum suffragiis more nostro
 „ ipsum Fabritium Aligerum Civitate donavimus, & jus Civitatis
 „ in eum contulimus, ut omnes prærogativas, & dignitates Civium
 „ Nostrorum percipere possit, eumque lege municipali de domo,
 „ & Florenis solvimus. Has autem literas in perpetuum animi
 „ nostri testimonium scribi, signoq; nostro imprimi jussimus: Cre-
 „ monæ xv. Kal. Aprilis MDXLIX.

Eod. Anno.

Anselmus de Tintis filius Francisci, Viciniæ S. Vincentii J. C. ex
 Patrio Collegio legum peritissimus, in eodem receptus die
 Martis 3. Septembris 1538. anno 1542. Vicarius Prætorius Ale-
 xandriæ, ac Prætor Mediolani, & anno 1564. Mantuæ, de quo
 optimè loquitur *Franciscus Zava in Oratione secunda ad Decurio-
 nes Cremonenses. Mantuæ apud Amplissimum, Justissimumq; illum
 Ducem sedet nunc inter gravissimos Judices maxima cum laude, &
 Cremonensem nomine Anselmus Tintus; Mediolani is antea Prætor,
 atque honorificè apud Regem nostrum legatione functus. Illum Man-
 tuani omnes venerantur, hujus suaviloquentiam admirantur, pruden-
 tiam, & tanti hominis gravitatem suspiciunt.*

Laudibus eundem extollunt *Hier. Faballus in Orationibus,*

Basilus Zava in Epist. Trajano de Tintis,

Campus bist. lib. 3. ad annum 1549.

Abbas Gbilinus in Annal. Alexandriæ ad annum 1542.

Bressianus in Coll. J. C.

*Scipio Agnellus Malpbeus Epif. Casal. in Annal. Mant. lib. 9. cap. 4.
 pag. mibi 654.*

Floruerunt ex hac progenie J. C. ex eodem Coll. anno 1198.

Usbertus doctissimus Honorio III. Pont., & Friderico II. Imp. ob
 legationes notissimus 1231. Joanninus, & 1504. Antonius præter
 alios

alios proximis hisce temporibus, Thideus, & Anselmus, quem postremum laudat *Ferrotius in Annagr. Illustr. Vir. pag. 75. § 151.*
 Die 9. Januarii hoc anno 1549. Philippus Hispaniarum Princeps Mediolano divertens, Cremonam venit, Regiis cum plausibus splendidissime in Nob. Treccorum Palatio receptus.

MDL.

HYacinthus Covus J. C. præclara Soncini Domo profectus, ex qua Nicolaum, Hieronymum, & Jacobum Comites, aliosq; celebrat in suis Poësis *Jō. Thomas Musconius*, & nos superius memoravimus Bernardinum, legali plurimum valuit eruditione, cujus & monumenta reliquisse fertur haud pœnitenda, scripsit inter cætera

Consultationes Legales.

Carcërorum Advocatus, pro ipsis, & varia lucubravit, & interdum oravit insigni cum facundia. Tandem repentino sanguinis vomitu exanimatus, immature nimis jus suum neci perfolvit. Quare præcipitem Amici deplorans interitum *Musconius*, sepulchræ hanc ipsi posuit inscriptionem, *lib. 1. Epitaph. 10.*

Sacræram Interpres Legum, & tutela Reorum.

*Fida, Decus, Cova, famaque rara Domus,
 Hic, Hyacinthe, jacet simul, & vox fugit, & ipsa
 Vita, replens pleno dum fluit ore cruor:*

Nec qua profuerat multis pia lingua precari

Hoc potis, ut natis oscula pauca daret.

Quantæ verò Nobilitatis ea Gens fuerit, indicat Covum Cremonensis Agri Castellum, ab ipsa quondam possessum, & ut ferunt, denominatum; quod à Bergomensibus occupatum, & solo æquatum anno 1268. ac ab inde restauratum, paruit Joanni Thusco Egregio Equitum Pandulphi Malatestæ ductori, & Genero Jacobi Covi Soncinatum Arcis Præfecti, qui anno 1412. Municipium illud acerrimè propugnavit adversus Cabrinum Fundulum validissime obsidentem, ut refert *Cavitellus*. Inde Bellicæ Fortitudinis domesticum, quod imitaretur, deduxit exemplum Joannes Franciscus ex Comitibus Covi, qui unà cum Carolo Regonasco Concive Tribunus Militum Itatorum contra Turcas, Cypriam Salaminam, Famagustam dicunt, oppugnantes, acerrimè dimicans, multis hostibus interemptis, gloriôsè occubuit anno 1575. ut etiam innuimus in pr. Vol.

Præter Covum possedit & hæc Familia Castrum Antegnati, seu Anteniatas Districtus, & Diæcesis Cremon. de quo Joannes Maria Angelus Mediol. Dux in Feudum investivit Comitè Jacobum filium Nicolai anno 1411. & anno 1413. titulo Feudali ab eodem Principe concessam Terram, & Arcem Romani ditionis Bergomensis, ut apparet ex tabulis typis datis, quas mihi eruditionis, &

amici-

amicitiæ gratia præbuit *Jo: Antonius Cattaneus Soncinus* in Mediolanensi Foro solertissimus, & doctissimus Advocatus.

Emicuit & exacto proximè seculo Comes Octavianus, de quo *Daniel Cajetanus in Poematis MS. & Franciscus Zava* notabile cecinit Epicedium, at in ejus carmine. Celebris est pariter Comes *Vespasianus*, quem interlocutorem in suis dialogis de Funeribus antiquis introducit *Thomas Porcbacchius*.

Hoc anno 1550. inter Sanctimoniales S. Zenonis, nunc S. Joannis Novi nuncupati, moritur in osculo Domini Honesta de Piscarolis nob. Cremon. vitæ innocentissimæ candore coruscans, ut ex regestis illius Monasterii.

Eod. Anno.

Faustinus Barbonus, sed meliùs Barbovius ex Soncino agri Cremonensis oppido per celebri, nobiliumq; ingeniorum feraci, cultioris literaturæ, Poeticæ præsertim, & eloquentiæ laudibus excellit, latinè, & italicè numerosa conscripsit

Poemata,

quæ MS. non semel innuit, & laudat *Publius Franciscus Spinola* Poeta Mediolanensis, perperam Petrus Franciscus à Picenello in Atheneo vocatus, singularis ipsius amicus, apud quem *libro Catullianæ imitationis, Poemate 45.* extant nostri Faustini *Hendecasyllabi* ad Leonardum Spinulam. Mortua uxore, de qua infra, novas nuptias negligens Faustinus, ad Ecclesiasticam transiit militiam, divinoq; Sacerdotis charactere vitæ reliquias coronavit, ut ex eodem *Spinula in præcitata Catulli imitatione Poemate. 32.*

Junipera Barbovia memorati Faustini Uxor tanto ingenio, tantaq; eruditione, ac animi fortitudine prædita, ut clarioribus Antiquitatis Heroinis utraq; Pallade insignibus comparare immò, & præponere nequaquam dubitaverit recensitus *Spinula lib. 1. Carminum Ode 7.* ex hac Faustinus T. Faustum filium suscepit magnæ spèi puerum, de quo ad Deam Opem idem *Spinula de Catull. imit. Poemate 22.*

Eod. Anno.

Hieronymus Oliva post Danielelem Gaetanum literas publicè in Patria professus est, fuitq; ex ea re à Patribus illis amplissimis, qui tunc Curie præerant, immunitate donatus, literarum elegantia, docendi peritia, morum suavitate, & vitæ sanctitatis insignis adeò exemplis emicuit, ut de ipso dici posset hunc illam Olivam fructiferam fuisse in Domo Domini. Scripsit

Orationes

Epistolas

Epigrammata.

Ejusdem meminere cum laude *Franciscus Zava in Orat. 2. adversus Gymnasiarchiam, Vedriolus in Orat. pro Gymnas. sed latè in 2. Orat. adversus eum, qui in Gymnasiarchiam scripsit.*

Hier. Perbonus in Ovisiar.

Fede.

Eod. Anno.

Federicus Cæsius Romanus Patritius, & S. R. E. Cardinalis inter nostros Cives adnumerandus, cum Cremonæ decem annos fuisset Antistes ab anno scilicet 1550. ad annum 1560. quo Patriæ Episcopatum Nicolao Sfondrato resignavit. Hic inclytum Virum recenseo, ut meos Scriptores illustret, qui *Equitis Prosperi Mandosii* Viri eruditissimi, nobilitate, ac virtute celeberrimi, melique addictissimi Bibliothecam Romanam exornavit in Centuria septima num. 24. cuius verba exscribam

Federicus Casius, Angelo Casio, & Francischina Cardula parentibus ortus, ab ipsis adolescentiæ primis annis in liberalium Artium studiis enutritus, quibus Jurisprudentiam addidit, & in hac facultate versatissimus evasit. A Paulo III. Summo Pontifice S. R. E. Cardinalis renunciatus fuit. Hujusce Cardinalis virtutes, singularem scilicet magnificentiam, benignitatem in Pauperes, ac pietatem in Deum, opera, quæ extant, Scriptorumque calami commendant. Scripsit Federicus Epistolas plures, quarum una ad Donatum Venetiarum Ducem italica lingua typis data, inter Principum, Illustriumque Virorum Epistolas invenitur. Vitalia limina liquit Romæ 1565. Jacet in Basilica S. Mariæ Majoris, in sepulchro ex marmore constructo, cum æmæ ipsius effigie, sequenti donatus elogio

D. O. M.

Federico Casio S. R. E. Episcopo Cardinali Portuensi, qui hoc Sacellam, & alterum in Æde B. Mariæ Pacis, ac Templam Divæ Catharinæ Virginum miserabilium fundavit, & dotavit. Angelus Casius Patruo optimo posuit. Vixit Ann. LXIV. Mens. vi. diebus XXVII. obiit v. Kal. Feb. anno Sal. MDLXV.

Laudant Cardinalem Casium Aubertus, Paninius, Ciaconius, Petramellarius in Elogiis, Maraccius in Purpura Mariana, Contelorius in Elencho, Ugbellus in Ital. Sacra, de Angelis in descriptione Basilicæ Liberianæ, Tursellinus in Historia Lauretana, Oldoinus in Athenæa Romano, & alii multi.

Eod. Anno.

Hypolitus Cattanius Soncinas Poeta Nobilissimus plura edidit Carmina, quorum laudum testimonium vidimus apud Joannem Thomam Musconium in Epigrammatibus lib. pr. quod instituti gratia hic inferre libet.

*Cum studium Cytbaræ tibi cum Polymnia nervis,
Mollibus argutum pollice tendat ebur,
Et tibi Threicius Vates, tibi cedit Arion
Carmine, Delphino per mare vectus equo &c.
& alibi in libro 1. Elegi. XI.*

Reddi-

*Reddita sunt nobis vario tua scripta teore
Carmina, ad undenos emodulata pedes,
Tornata affabrè, & Catbanensi levia ad anguem
Pumice, nec tritis condita verba modis &c.*

Eod. Anno.

Jacobus Gadius alter J. U. D. Jo: Baptistæ F. Vic. S. Vitalis coop-
tatus in Coll. die 21. Decembris 1535. Reip. literariæ, & Patriæ
decus neutiquam interituræ memoriæ, ad cujus laudem refero, quæ
scribit *Franciscus Zava in Epist. Famil. lib. 3.* in illa, quam dirigit
Jacobus Gadio ejusdem nepoti. *Tecum recole, quanta cum admira-
tione morum, & Illustrium doctrinarum Jacobus patruus tuus apud om-
nes doctos, & rerum divinarum maximè peritos extiterit, ad quem qui
aliqua de re dubitabant tanquam ad bonarum scientiarum fontem, &
difficillimarum controversiarum disceptatorem, & arbitrum decurre-
bant, à quorebus jam compositis, ità discedebant, ut nullum alium Ju-
dicem sibi querendum putarint. Ab utraque enim parte (quod miram est)
summopere laudabatur, & in Cælum laudibus ferebatur. Taceo, quod
totius religionis Abundiana Reçtor, & Governator fuerit, qui si cum
mortalibus diutius fuisset, & non tantoperè ad superiorum, ut cum hu-
mana salutis auctore esset, cæcus properasset in gradu proximo (ut fre-
quens fama erat) Pontificio brevi visuri eramus. Et qualem Dii boni
Cardinalem illum habuissimus? illum certè, qui religioni Christiana,
ut vir maximè pius summo ornamento, & auxilio fuisset. Sed præclare
cum illo actum est, quando omnium opinione, & Doctorum consensu,
omniumque bonorum expectatione Cardinalis fuit, & ad illud ivit, qui
omnium dignitatum uberrimus, & clarissimus fons novis semper beneficiis,
& prælucentibus gratiis, charitateq; simplici scaturit &c.*
Alex. Lanus in Somniis cant. 3. maximè eundem extollit.

Eod. Anno.

Joannes Offredus in italicis rythmis componendis insignis cogni-
tus fuit, multa ejus Poësis monumenta exhibet liber cui tit.

*Rime di diversi Auttori Eccellentiss. libro nono. Cremonæ per
Vincentium Comitum 1560.*

de hoc Poeta est memoria apud *Lanum in Somnio cant. 3. pag. 66.*

Apud Fr. Zavam in Epist. famil. lib. 2. Eundem Joannem Baptistam
insimul nominat, & claudit Epist. hinc verbis. *Vale decus Phæbi.*
Alter Joannes hujus familiæ recensetur à Buschetto hac Epigra-
phe ad D. Sylvestri in Patria.

*Sepulc. Nob., & Egr. Viri D. Joannis de Offredis Philos., &
Astronom. eruditiss., ac suorum heredum, qui obiit vii. Mens.
Jun. anno à Partu Virg. MCCCCXXI*

Eod. Anno.

Joannes Musonius Orator, & Poeta, tum græco, tum latino Idio-
mate peritissimus, inter alia opera edidit italicis rythmis

Tom. II.

Ee

Tra

Tragediam cui tit.

Il Mustafà. latinè

Oratio in Parentalibus Francisci Sfondrati Cremon. Patritii
S. R. E. Card. Patriæ Episcopi.

De optimo Principe Oratio cum lucubrationibus Stephani Nigri.
Basil. apud Henripetri 1532. in 4. ut scribit M. Georgius
Draudius in *Bibl. Classica*.

Apollo Italicus. Papiæ 1551.

Pluraque ejus Poemata, quæ MS. extabant penès Avunculum meum Amantissimum Josephum de Nigris J. U. D., & Philologum ornatissimum fuerunt, dum adhuc ego puer essem, transmissa ad Laurentium Legatum virum clarissimum dum Medici publici munere Novellariæ fungeretur, ut ex Epistolio ejusdem dato sub die 29. Novembris 1674. mihi ab ipso Avunculo meo unà cum aliis tradito, in quo legitur. *Havendo io poi ricevuto da Cremona i nobilissimi MS. delle Poesie del suo antico Gioseffo Nigri, e del Musonio, e ringraziatala parimente di sì gentile regalo &c.*

Ragusis publico stipendio humaniores literas docuit. In Patria è seculo abiit ann. 1561. hora quarta noctis ante diem 4. Novembris dum ibi Grammaticæ lector in generali, aut ajunt, Consilio anno 1560. die 22. Augusti electus fuerat.

Cavitellus de eod. Annal. anno predicto,

Antonius Campus hist. ibid.

Jo: Thomas Musconius Epigr. lib. pr.

Paulus Musconius Eleg. 7. lib. 1.

Leo Allacius in Drammaturgia Indictione 60. verùm nomine Henrici, & super hoc allegat Antonium Campanum Hist. Cremon. loco dicendi Campum, ex quo arguendum aliquando homines doctissimos in adventitiis eruditionibus hallucinari.

Joseph Niger antiquus in ejus MS. Poeticis mihi dono datis ab Josepho Nigro humanissimo Avunculo meo habet Epist. 6. Musonio Præceptoris suo directam, quæ incipit.

Musoni Patriæ spes unica, gloria vatum,

Ætatis nostræ, Pierique chori &c.

In Elegiis habet quintam sic inscriptam.

Epithalamion in Nuptiis Jo: Musonii:

Julius Favoldus in fine Annal. Venet. Musonium commendat, suumque doctissimum præceptorem appellat.

Faballus in Oration. ad Decurion. Cremon.

Zava in Carmin. Orat., & Epistolis, & præcipuè in Parentalibus ejusdem permulta.

Non est omittendum, ut legi in *Additis doctissimæ Bibliothecæ Min. Convent. P. Francini*, quod Hieronymum Pallanterium Senioremem è Castro Bononiensi Episcopum Bisontinum Magnum Min. Convent. Theologum fuisse Cremonæ à Joanne Musonio in poeticis instructum, ubi tunc scripsit ipse Hieronymus carmina exametrum,

&

& saphica de Passione D. N. J. C. memorata ab Antonio Riccobono, & à Paulo Freher Theatr. Vir. Erud. clar. tom. pr. p. pr. sect. 3. pag. 295. Fuit & Musonii discipulus Salvator Bartoluccius de Assisio ejusdem Ordinis ingenio clarissimus. *Vincentius Vettiolus in Oration. Orat. 2.* disertè Musonium laudat, & inter cætera. *Utinam tandiù saltem vixisset, ut ea quæ elaboraverat, & compressa tenebat, edere potuisset.*

Camillus Bechara Plac. incolatu verò Cremon. cum fuerit Præp., & Rector Ecclesiæ S. Antonini Cremonæ in suo libro *diversorum Poematum edito Cremonæ 1570.* pluries de Musonio, & etiam in Epigr. Excell. Jo: Baptistæ Bonetto Med. Cremonæ pro doctissimo Joanne Musonio Ægrotante.

Laura Ferrea Ammanata Poetria Florentina, ut in lib. 1. oper. Etruscorum pag. 47. edit. Florentiæ apud Funtas 1560. materno ejus decatraftichon.

Musonium sic laudat.

MUsonio, cui le carte, e dotte Suore
Più ch'altromai lattaro, e più cortese
Quanto à gli altri nasconde à Voi palese
Fà il vago Dio, che fà c' Huom mai non muore:

Se di quei carmi, che à perpetuo honore
L'eternitate al suo gran Tempio appese,
D'ambo duo noi, poiche à me non contese
Mio basso merito vostro alto favore.

Tarda e lenta vengo io con questa oscura
Vil penna à render grazie, à porger prieghi
D'haver loro talhor nel pensier vostro.

Dritto, e ragione è ben', chi m'assecura
Che non v'offenda, onde poi mi si nieghi
Quel di voi puro, e sì lodato inchiostro.

U alibi alio laudat Epigrammate.

Eod. Anno L.

JO: Jacobus Putealis ingenio lepidò, & urbano fuit, scripsisse fertur
Orationes, &
Carmina.

de eod. meminit *Hier. Faballus in Orat. Ad Decuriones Cremonenses in Controversia Gymnasiarchiæ, & præcipuè scribit, Vita defuncto Jo: Jacobo Puteale homine erudito, temperatisq; moribus insigne, quem in Tartessii Gymnasio hypodidasalum docentem audiebam.*
Vettiolus de eo in Orat. 2. eodem tit., quo Faballus.

Eod. Anno.

Octavianus Fodrius in rythmis italicè pangendis purgata phrase
fecundus, cujus carminum experimentum legitur in libro
Tom. II. Ee z incri.

inscripto *Rime de diversi Autori Excellentiss. libro nono Cremona per Vincentium Conatum* 1560. ex quibus sequentia Lectori trado, ut concipiat qualis esset noster Poeta. Ad Musam loquitur.

Alma, per cui ciascun honora, & cole
 Il sacro Alloro, & la cui dolce vena
 Parte d'ardor, parte di ghiaccio piena,
 Tanto s'estende, quanto scalda il Sole;
 Godi lieta, d'haver tante parole
 Sparse per isfogar l'acerba pena:
 Poiche questa tra noi del Ciel sirena,
 De pianti, e de tuoi guai, teco si duole.
 Che se spesso ver lei volgi la mente,
 E se ben de la sù fisso remiri
 Gli affetti suoi, vedrai come sovente;
 Tal hor da sdegni tuoi vinta s'adiri,
 Tal hor da pietà mossa, dolcemente
 Al suon de dolci tuoi detti sospiri.

*Laudat. ab Alex. Lamo in Somniis cant. 2. ubi de Fodrio,
 & Julio Crotto cecinit adolescenti Musa.*

Ecco poi il Fodri, e Giuglio Crotti uguali
 D'ingegno, e bench' il Crotti più alto saglia,
 E più famose al Cielo spieghi l'ali,
 Che humor latino in lui mandò Castaglia,
 E nel Fodri volgar, pur'immortali
 Ambi farolli, e pari in tutta Itaglia,
 Che l'opre lor son tai, che in tutti i lati
 Mertano i bei lor nomi esser lodati.

Eod. Anno.

Otho Cremonensis Insignis Medicinæ, ac Philosophiæ Doctor
 scripsit opusculum

*De Electione meliorum simplicium, ac specierum Medicinalium
 Rhythmi excusi ad finem Salernitanæ Medicinæ bonæ valetudinis taen-
 de à Jo: Curione enarrata. Francofurti apud hæredes Egenalphi
 1559., nec non Parisiis apud Carolam Perier eodem anno.*

Authores de eodem scribentes sunt *M. Georgius Draudius in Bibl.
 Classica de lib. Med.*

Conradus Gesnerus in Bibl. Instit.

Israel Spacchius in Elench. Medicorum pag. 152.

Othonis librum prænotat hoc titulo

De Medicamentorum Simplicium delectu.

Pascalis Gallus Bibl. Med. pag. 247.

Antonida de Script. Med. pag. 505.

Bumaldus, seu Ovid. Montalbanus in Bibl. Botanica pag. 70.

Eod.

Eod. Anno L.

Antonius Maria de Augustis ex Patriæ Decurionibus Nicolai Lucari discipulus politiori literatura excultissimus, & meliori de censu Poeta quamvis maximis Reip. curis, & occupationibus distentus esset, subcesivis horis in Suadelæ, Musarumq; vireta digrediens nominis celebritatem quæsit, multa namq; scripsit æterna luce dignissima: inter quæ nobile Poema Heroicum de Virgine Deipara cum Epigraphe

Mariados continens Vitam, & prodigia B.V.

Simile argumentum mutuati sunt Cæsar Delphinus Parmensis, & Paulus Musconius Soncinas in suis de B. Dei Genetrice Poematibus. Verùm Augusti præstantes lucubrationes, vel in ejus filiorum manibus naufragium passæ portu lucis cum magna paternæ gloriæ jactura fraudatæ sunt. Huc idè respicere vellem insignes doctrina Viros, qui cum aliquid frugi monumentis mandarint id aliorum commodo vivi prodire non sinunt, sed posteritati committunt incertæ ipsius diligentia nimium fidentes. Undè tot opera desiderari, totque Authorum spes eludi videmus. Meliori tamen fato apud alienos, quàm apud Augusti hæredes cusa est elegantissima quædam ipsius

Elegia ad Joannem Thomam Musconium suum.

Quippè quam gratiæ referendæ studiosus Musconius suis inseruit carminibus *lib. 2. Eleg. 8.* cura Pauli ipsius filii editis *Brixia apud Petrum Mariam Marchettum 1583.*

Digna utique sunt sequentia Carmina, ut è pluteis Archivii nostri ad lucem revocentur.

Hæc ab Augusto composita fuere anno 1523. dum Septembris Mense Milites Galli Cremonam obsiderent, ubi jam à frequentibus tormentorum bellicorum ictibus quassata mania hostium irruptiones amplius cohibere non poterant, nisi ipsimet ex prodigiis, ad multos dies dilapsis imbribus, urbem deserere quarta die Octobris coacti fuissent. Cognoscatur igitur ex Ungue Leo.

Ad Divos PETRUM, & MARCELLINUM

pro liberatione Cremonæ.

Quæ linguæ? quæ verba satis sunt reddere grates
 Diis meritas? qui (si vera pietate colantur)
 Respectant miseros, & habent mortalia curæ.
 Quod nuper (si aliàs dubium fortasse fuisset)
 Vidimus, expertique sumus, facilesque fatemur:
 Hei mihi quas clades nobis, quæ fata parabas
 Fortuna instabilis, placidæquè inimica quieti?
 Nunc etiam memor horresco, corque intus anhelat,
 Et sibi vix credit tantum evasisse periculum,

Ma-

Machina jam muros nostræ prostraverat Urbis,
 Atque irrumpendi latè via facta patebat.
 Non vallum jam nos poterat, non fossa tueri.
 Perstabatq; tamen Civis per tela, per ignes
 Sors ità si ferret. mortem subiturus honestam,
 Parte alia instructis hostes de more maniplis
 Expectare notam belli, stragemque minari,
 Et demum superesse nihil, nisi ut omnia ferrum
 Misceret, fieret cædes, fluerent sola tabo.
 Ecce autem mugire Polus, ruere imber ab alto
 Incipit, exundant Campi, vulgoque timetur
 Prævenisse diem; quo si modo vera canuntur
 Deucalionæas iterum spectabimus undas;
 Quis neget ista Deis ascribere? non secùs olim
 Juppiter obsessæ invadentem mænia Romæ
 Annibalem subita bis tempestate repressit.
 Non secùs à Delphis Brenum submovit Apollo
 Turbine ventorum, & permixtis grandine Nimbis,
 Nunc autem nobis tam miti numine fulsit
 Quis Deus? an grati Phæbo nunc fortè, Jovique
 Huic centum? totidemque illi maçtabimus agnos?
 Ista vetus pietas ævo delusa sequenti
 Debentur vobis cumulati thuris acervi,
 Nostra salus debet vobis, hæc gloria vestra est,
 Felices animæ, cælique in parte locatæ
 Te Petre te appello Sanctissimè Marcelline,
 Hic vestri quondam Cineres, hic vestra quiescunt
 Ossa piæ genti multos venerata per annos;
 Nec nuper, sed longè in nos innotuit ingens
 Vestra olim pietas, quo primum tempore Bojus
 Infesto nostros populatus milite fines
 Dura minabatur captivæ vincla Cremonæ.
 Tunc acies inter medias versarier estis,
 A Patribus visi nostris, inimicaque castra
 Fundere, tecti armis ambo cœlestibus, ambo
 Fulgentes in equis, & majestate verendi:
 Ex illo fatis quotiès urgemur iniquis
 Vos petimus vestro semper munimine tuti
 Effugimus casus varios, discrimina mille,
 Quid? non iratum nobis placastis Oditem?
 O noctem, horrendam noctem (nondum unus, & alter
 Annus adest) quanto trepidans fuit illa cumultu?
 Et priùs Helvetios, etiam frænasse furentes
 Est operis verè vestri. Quum millibus horum
 Innumeris essent nostri data præda Penates.
 Scilicet is animus vobis, ea mens fuit usq;

Morta-

Mortales ope solari, & miseris dare dextram.
 Arthemias thædis furiarum ardentibus acta
 Auxilio eripitur vestro, patriumq; furorera
 Lenit, & à vano veterum decedere ritis
 Impellit, verosque Dei cognoscere cultus.
 Quare agite, ò mites animæ decora addita cœlo,
 Quo pede capistis præsentis semper adeste,
 Et servate pios, ac si quid forte pericli
 Restat adhuc, tenues procul evanescat in auras.

In Patria non planè senex diem obiit sex. Non. Augusti 1655., ac si non alio, quam Augusti mense Poeta Augustus fati cedere debuisset. Sepelitur Cremonæ in Divi Leonardi Templo ubi sepulchrum sibi hoc epitaphio paraverat.

*Joannetto Augusto illi Patri sacrum posuit Antonius Maria,
 quod ille vivens sibi præstruxerat MDXXX.*

Hinc inter Illustriores Latinis musis Cremonenses recensitus comperitur in *Leonardi Sarvii Bargei Sylva de Archangelo Rubeo Cremonense Caleni Episcopo*, in qua legitur.

*Venit superis quasi missus ab oris
 Lampridius, cumque hoc Sfondratus, Vida, Faernus,
 Crotus, & Augustus.*

Inter præcipuos Amicos habuit Alcanium Bottam Concivem, & Coætaneum, qui & ipsius honorificè meminit *Prof. 3., & 4. Italicæ sui Rurales*.

Eundem memorant *Alexander Lamus in somniis cant. 2.* ubi lepide conqueritur de filiis ejusdem Augusti scribendo.

*Quel che poi segue è il saggio Augusto, e pare
 Che à ragion de suoi figli assai si doglia,
 Perché li par, che le Virtù sue rare
 Il loro poco Amore al Mondo ei toglia.
 Sperava questi, che le sue opre chiare
 Poggiar dovessero all' Empirea soglia,
 Che degne d'irvi son, mà obimè che chiusa
 Nell' Arca stan le sue lodate Muse.*

Antonius Campus in bist. lib. 3.

Cavitellus in Annalibus ad annum 1555.

Stephanus Doletus Aurelianensis, tam malè habitus ab Julio Cæsare Scaligero, ut diximus, ubi, de Vida, celebrat ejus amicitiam, dum ab Augusto Sigillario donatus fuerat annulo *Ode Insubrica lib. 2. carm. 24.*

Anno 1543. die 13. Decembris. In prima Nobilis Officii Conservatoris Ordinum Patriæ erectione, quod modò præsentis operis, (jam sunt anni quatuor, & ultra) Autor occupat, electus fuit noster Augustus, ut ex Regestis Archivii ejusdem anni.

Eod.

Eod. Anno L.

Joseph Bonfius, ut doctissimi Vincentii Vettioli Mæcenas inter literarum amatores jure merito est reponendus. Etenim de eo scribit *Vettiolus in Orat. 2. ad P. Cremon.* pro se ipso adversus eum, qui in Gymnasiarchiam scripsit. *Tu enim Jossippe Bonfi (cur enim hic nomen tuum taceam, quem semper mei studiosissimum cognovi; cui tantum debeo, qui mihi nulla umquam in re te defuturum toties pollicitus es?) tu inquam non hospitio solum me accepisti, sed liberos etiam tuos in disciplinam mihi tradidisti. nullum præterea officii genus est, quo tu me non fueris cumulatissimè profecutus.*

MDLI.

Alexander de Arisis Joannis F. non tamen ex mea familia, cum esset ille natus in Vico Domorum de Stephanis nuncupato, maxima integritate Sacerdos, ac Cremonæ Publicus Gramatices Professor in magno pretio habitus fuit. Iis, qui se in disciplinam eidem dare vellent, rogarentque quam re sibi opus esset, respondere solebat, ut Antisthenes cuidam Pontico Adolescenti, libro novo, stylo novo, novaq; tabella, animum videlicet significans, multa conscripsit, & præsertim

Normam pro addiscenda Grammatica Adolescentibus admodum facilem &c.

quæ MS. una cum aliis Alexandri operibus pervenit ad manus Rolandi Cavagnini celeberrimi Grammatici ejus ultimæ voluntatis Fideicommissarii. Inter alia piissima legata, quæ suis postremis tabulis condidit tum Ven. Consortio B. V. appellato vulgariter della Donna, tum Sacello B. V. Rosarii in Ecclesia S. Dominici Cremonæ, in quo voluit humari, ac Ecclesiæ Parochiali S. Stephani, in ejus Natali seculo, non est hic omittendum; quod reliquit Domum Urbanam in Vicinia S. Georgii consitam eidem Ven. Consortio, ejusque Nobiles Regentes gravando *ad tenendum ibi in perpetuum* (utor verbis testamenti recepti à Jacobo Maria de Lupis Tabellione Cremon. diei 22. Decembris 1551.) *Sacerdotem unum amore Dei, qui docere habeat Pueros quatuor de Vicinia S. Georgii, quatuor de loco Binæ Nova districtus Cremonæ, quatuor de superscripto loco Domorum de Stephanis districtus Cremon. gratis, & amore Dei, & absq; aliqua solutione per dictos Pueros fienda &c.*

Memoratur Alexander in *Monumentis Archivii Ord. Præd. Cremonæ.*

Duos alios insignes Viros fermè hoc tempore viventes hoc nomine, & cognomine meæ familiæ conjunctissimos reperii, & scilicet.

Alexandrum de Arisis Patritium Mediolan. anno 1526. Jurisperitorum Civit. Med. Judicium Collegio adscriptum, ut refert eruditiss. *Camillus de Sitonis J. C. in Sylva M.S. cui tit. Coll. J. J. C. C. Med. &c.*

Alexandrum de Arisis inter Egr. Oppidi Casalis Majoris Jurisconsultos memoratus ab *Ectore Lauda in bist. Cas. Major. MS. pag. 21.*

per

per hæc verba. *Un Alessandro Arisi, un Francesco Vayno, un Claudio Pozzi, un Carlo Agosta tutti questi honorati di Officii Biennali, & altri gradi, ed alcuni di nomino di Senatore &c.*

Grammaticalem scientiam profiteri utique hoc sæculo, ut antiquioribus fuisse commendabilem, nemo est, qui dubitet. Legimus enim præter alios, apud *Ricciolum in Chronol. reform. tom. 3. catal. 15. ad ann. 766. hæc verba. Joannes Tergestinus ex Grammaticæ Præceptore anno 766. in Patriarcham Gradensem assumptus Vir pius, & Catholicus, omniumque scientiarum, ac virtutum eximiè cultus &c.*

Quinimò Grammatici ab *Imperatore in l. exceptis C. de Decretis lib. 10.* Antistites appellantur, & hi sunt non simplices, qui solum rationem rectè loquendi, & verborum interpretationem considerant, sed qui in omni bonarum artium, & disciplinarum genere exculti ad supremum magistratum ingenuæ Juventutis regendæ, & erudiendæ Civitatum benè institutarum consilio, & prudentia se liguntur.

Eod. Anno.

GEorgius Oldovinus Presbyter secularis amænioribus studiis mirificè deditus, Poeta eruditissimus, qui meliorem ætatem traducens Venetiis ibi edidit opusculum elegiacis versibus compositum dicatum (ut ipse ait) Adriaticis Juvenibus studiosis, cæterisque aliis Musarum Amatoribus *apud Franc. Marcolinum 1551. prænotatum.*

De Primordio, & felici successu Urbis Venetæ.

Epigrammatum lib. tres accessit l. Augustini Tbuani Cambra Lipsiæ apud Schurer. Ambergæ apud Schenfeld. 1608. in 12. Lugduni apud Barb. Vincent. 1618., & Francofurti apud Schmidlin. 1614.

De eodem M. Georgius Draudius in Bibl. Classica.

Cavitellus Annal. 1539. eum malè vocat Gregorium.

Hic autem Georgius ille videtur, qui novus Trapezuntius Cremonensis vocatur à Sfortia Pallavicino decatetrastico in Conjugem Poetiam, quod occurrit *lib. 3. Epist. collectarum à Franc. Turbionum. 13. ubi*

*Ceda il mio dotto, e raro Ferrarese,
Cb' addolcirebbe un Indo, un Turco, ò un Mauro,
E' l nuovo Trebisonda Cremonese.*

Georgius enim pariter vocabatur Trapezuntius ille Græcarum Patrum literarum.

Eod. Anno LI.

Sigismundus Guindanus Musarum studio præclarus, at infelicium literatorum memorabile exemplum. Scripserat enim heroico versu volumen sub titulo

Austriados

in quo Caroli V. Imp. Aug. vitam, & gesta duodecim libris canebat.

Tom. II.

Ff

bat.

bat. verum audiamus *Ant. Campum* Nostri Scriptoris Coævum
in hist. lib. 3. ad ann. 1551. materna lingua referentem quid de Eo
 evenerit, ut alii similium Poematum Sectatores prudenter edi-
 scant. Morì nel fine di quest' anno Sigismondo Guindano nostro
 Cittadino, Poeta molto eccellente, havea questi composto dodici
 libri de' fatti di Carlo V. Imperatore in versi Heroici, imitando
 con molta felicità il Prencipe de Poeti Virgilio, mà ricevè egli
 puoco, ò non frutto delle molte sue fatiche, perciocchè havendo
 mandato à presentare quella bellissima Opera scritta à penna, il
 cui titolo era *Aufriadus*, all' istesso Imperatore Carlo, non n' hebbe
 da quel Prencipe solito ad essere liberalissimo con tutti i Virtuosi,
 premio alcuno, essendogli stata presentata poco avvedutamente
 da chi n' hebbe la cura in tempo, che Sua Maestà era occupatissima
 nella guerra d' Alemagna; la onde il Guindano malavventurato,
 ritrovandosi povero, e non potendo perciò far stampare la predetta
 Opera, vinto da estremo dolore la gettò nel fuoco, ed egli puochi
 giorni dopo infermatosi mancò di questa Vita, huomo per l' eccel-
 lenza dell' ingegno, degno veramente di miglior fortuna.

Lud. Cavitellus scribit in *Annal. Guindanum* obiisse die 3. Decem-
 bris ejusdem anni 1551.

A Francisco Zava laudatur in *Epist. famil. lib. 1.*

Eod. Anno.

Joannes Paulus Arisius Junior *Fi. Jo: Ludovici*, de quo jàm sermo
 fuit, inter præclaros Jurisconsultos non ultimam sedem obtinuit,
 idcirco in magnis causis Advocatus à Principibus, & Summatibus
 foris, & domi electus haud nunquam invictus certamina reli-
 quit. Multas in jure composuit

Lucubrationes

Quas majorum nostrorum malo fato, haud incuria deperditas nunc
 defleo.

Ejusdem virtutis perhibet testimonium *Hieronymus Clocius* in *Epi-
 stola* nuncupatoria *Andræ Marino Ill. mi, & Ecc. mi Thomæ Ducis*
terræ novæ F. prò ejus libro. Pub. Virg. Maronis Versus Proverbiales
in scripto. Cremonæ 1562. ap. Vincentium Conctum, ubi in initio. *A*
multis, & præsertim à Jo: Paulo Arisio, cujus opera ob excellens ejus
ingenium, & non vulgarem Juris scientiam Ill. mi, atque ornatissimus
Pater tuus in maximis suis negotiis valdè uti solet, de suis, fratrisq;
tui laudibus eximis, & propè divinis audio &c.

Hic est ille *Jo: Paulus* vocatus in substitutione Fideicommissaria magni
 momenti (sed maximi quidem litigii forsan à meis filiis absol-
 vendi) facta in ultimo, cum quo decessit elogio ab *Jo: Petro de Risis*
Francisci F. Patritio Mediolanensi, ut patet ex ejusdem receptione
 habita per *Jo: Ambrosium Cignardum Mediolani Tabelionem*
 sub die 29. Aprilis 1551. qui *Jo: Paulus* licet in Tabulis vocetur de
Risis, nil infert cum *Risi* simul, & *Arisii* nostri majores appellati
 fuerint,

fuerint, ad cujus rei elucidationem apponam ipsamet verba substitutionis enunciatz. *Deficientibus autem omnibus premissis successivè Magnificus Jur. Cons. D. Jo: Paulus de Risis Cremonensis, & successivè ejus descendens masculus legitimus, & naturalis, & probior, & virtuosior, ejusq; descendentes in infinitam, & eis etiam deficientibus vocavit nobiliorem, virtuosiore, & probiorem de Agnatione Risorum declarando sub nomine Risorum ob varietatem scribentium dictam Agnationem diverso modo, etiam appellatos de Arisa, de Arisis, de Arisiis, vel etiam de Arixiis, habito tamen respectu ad identitatem gentilitii stemmatis consistentis in tribus nigris repagulis, vulgaritèr Stanghettæ, divisis ab aliis tribus lutei coloris.*

Memoratur, ut quoque vidimus, in marmorea Inscriptione Jo: Lud. Patri apposita.

Eod. Anno.

FRANCISCUS Oriolius ex insigni Oppido Cafalis Majoris (cujus nomen placet hic honoris causa apponere) fuit enim is juris intelligentia, atque omni prudentiæ genere præstans, qui in principibus Mediolanensis ditionis Civitatibus de Superiore loco sapius dixit, ut scribit *Vetiolus in Orat. 2. ad P. C. Cremonenses*:
Laudatur, & ab *Hectore Landa in bist. Casal. Maj. MS. pag. 20.*

Eod. Anno LI.

HOMOBONUS Offredus omnium Medicorum sua ætate facile Princeps, de quò scribit doctissimus *Vida in Act. 2. advers. Pap.* Hic exquisita quadam medendi ratione præditus aliquos quotidie sanando, qui periculose ægrotabant jam propè desperati, comploratiq; ab omnibus, ut aliquis Medicinæ Deus imploraretur, & à finitimis Civitatibus jam usitato nomine Cremonensis Hippocrates vocatur &c. inter ejus opera connumerantur.

De Pestilentia lib. 3.

De Febri ethica lib. 2.

De Sectione Corporis humani lib. 2.

De parca, & vehementi Evacuatione questiuncula ad celeberrimum Philosophum, & Ducalem Med. Scipionem Veggium.

Benedicti Victoris Med. Faventini doctissimi maxime necessitudinem excoluit, aliorumq; suo tempore insigniorum Hominum. scripsit, & *Commentarium de Venæ incisione in principio morbi lateralis adversus Ludovicum Panizza Med. Mantuanum*, quem refert vidisse *Laur. Legatus in Lyceo Herculis MS. apud Ovidium Montalbannum.*

Prætereundum non est ejus Epitaphium, quod prostat in celebri nostræ Urbis Divi Augustini Phano.

Homobono Offredo Philosopho Mortalibus ob mores non minus suaviss. quam medendi præstantia charo, omnibusq; expedito, cujus domus Sanitatis Officina multis è rogo in vitam restitutis tota Italia adibatur.

Tom. II.

Ff 2

sur.

cur. At dum undique à Principibus accersitus amicorum saluti consulit,
suam perdit. Iudæ pub. Civitatis Italia. merente elatus vixit ann. LXXX.
Pet. Jo: Bapt. F. F. mestis. Parenti Sanctissimo Pof.

Jo: Thomas Musconius in suis Epitaphiis lib. 2. ita cecinit.

Homoboni Offredi Med. Phys. Clariss. Cremon.

Veneras ad ripas fato modo functus Averni
Offredus, stygio consteteratque lacu.

Obvius Hippocrates, patrisque Epidaurius verbis
Nobilis, & gemino corpore Pbylerides.

Quorum ope nigra diu vivens spoliaverat Umbras
Regna, senex morbos depuleratque graves.

Dis torvum hunc spectans quid tu hoc ait orbe petisti?

Hæc beneviam solita vi popolare paras.

Hic Epicedium Pecini Sejani succedat è suis MS. erutum.

Territa te Cremona te quidem decet

Plotam nodas, & dies

Homobonus postquam coactus à tribus

Fuit Sororibus mori.

Hic omnibus pluebat: hic morbus suis

Verba levabat dulcius

Hic Principes, hic Nobiles, hic Pauperes

Curabat æquis pharmacis

Nunc hic cubas, nunc hic jacet, nunc hic latet

Offredus ille Homobonus.

Ejusdem cum laude meminerunt

Antonius Campus hist. Cremon. lib. 3. ad annum 1553.

Cajetanus in carmine MS.

Lamus in Somnio cant. 2.

Hier. Galostanus Parmensis, in Observat. Pharmaceuticæ edit. Venetiis

1656 p. 2. in observat. ad confect. De scoris ferri pag. 131.

Lud. Panizza Med. Mansuan. in Quaest. Pblebotomicis, Vener. impressi

1572 & alii.

MDLII.

Laurentius Gazius Monachus Cassinensis ad cujus nominis me-

moriam recolendam reddam ejus Epitaphium ad D. Justinæ

Templum, quod legitur ex Monumentis Patavii Jacobi Phi-

lippi Tomasini.

S. D. C.

Laurentio Gazio Cremonensi Monacho Cassinensi Viro summa religione

conspicuo, ac in Musica, & Artibus medicæ studiis, Theoricæque scientia

peritissimo, & sanctorum Eruditorum hujus temporis judicio exel-

lentiissimo, & scribendi arte ita præclaro, ut parum fortassis aliquando,

super-

superiorem habuerit neminem. Qui senio tandem confectus Patavii nonagenarius obiit, non sine amicorum mæore Anno Domini 1552. Cal. Septemb. 14.

Memoratur, & à Scardeone *Hist. Patav.* hisce verbis. *Floruerunt autem ex hac Nobilissima Gaziorum Familia omni ævo multi Illustres, & celeberrimi Viri tàm armis, tàm literis clari, & præcipuè nostris temporibus Laurentius Gazius Monachus S. Justinae, in cujus memoriam Jo: Baptista Rota Patav. hujus clarissimi, sibiq; amicissimi Viri virtutum maximus admiratur hoc elogium P. C.*

Quid de Antonio Francisco Gazio Insigni Astronomo, & Medico scribat doctissimus Apostolus Zenus, legatur ejus disertissima Epistola ad Ab: Justum Fontaninum Clarissimum Virum pag. 44. Venetiis cusa hoc anno 1704.

MDLIII

PAulus Ala Joannis Petri, & Polixenæ Cambiaghæ Filius, subtilissimus Legum Interpres, cujus consilio, & prudentia dulci, doctoque sermone, & singulari liberalitate, magnificentiaq; Civitas nostra eo vivente conquievit; Patriæ nomine legatus Mediolanum missus, audito, & percepto murmure excitato à Papiensibus de Veteris dignitatis loco Cremonensibus disturbandis, & ejiciendis, de qua re cum ei nihil antiquius esset, quàm hominis Cremonensis existimatio tàm doctè disputavit, ut Papienses, qui illuc venerant rationes veteris Cremonensium dignitatis cogitaturi tunc eloquentissimum Juriconsultum audientes summo pere admirarentur, illius facundiam in cælum laudibus tollerent, eorumq; Urbem in expleto desiderio, & patientia ducti remigrarunt, contentione relicta, & in ævum deferenda; licet quidem neotericus Author in quodam Theatro Alexandrino malè edocuit, & inconsultò in re tàm difficili decisionem proferre non erubuit. Sedavit, & sustulit controversiam, quæ ex Casalis Majoris, & Soncini Incolis cum Civibus nostris non pauca de re orta erat. Sanctissimi Ordinis Senatorum in Joannis Baptistæ Schitii locum substitutus hoc anno emicuit, cujus doctrinæ, & prudentiæ causas, quas summæ acura ingenii subtilitate, mentis perspicacitate, agendi celeritate, & præstantia tractandas Petrus Paulus Arrigonius Senatus Princeps tractandas novisset, cognoscendas demandabat. Huic unum tantum defuit corporis bona valetudo, quam labor in literarum studiis assiduus debilitavit, & exanimem reddidit die 4. Januarii 1563. dum esset Mediolani. cadaver in patriam delatum ære publico in Templo majori quieti æternæ splendidè commendatur, in cujus illustre funus *M. H. Vida* tunc Nonagenarius, & ultra illachrymans tanti Senatoris jacturam inter alia ad cœnotaphii ornamentum congescit.

Has

*Has quoque Paule Rosas, varios hos accipe Flores,
Quos maesti charum spargimus ad Tumulum,
Sic humus aeternis sibi vernet circum Amarantibus,
Sic tibi perpetuas balet, & aura crocos,
Salvete illustres manes, vobisq; perennis
Sic sine fine quies, sit sine nocte dies.*

Jacobus Ant. Mutius F. C. Coll. pulcherrima, & doctissima laudatione Alæ mortem celebravit, & sequens Epitaphium ejus sepulchro inscripsit.

D. O. M.

Paulo Alæ, qui ob Juris Civil. eximiam prudentiam in Senatum Mediolanensem cooptatus, cum Magistratum, & fide, gravitate, abstinentia castè, integreq; & ad prisca probitatis laudem gessit, ut longè majora à Rege sperare debuisset. Sed beù dum Reipublicæ dignitati enixe privatorum commodis benignè studet, suis parum consulens, perditæ valetudine diù usus vitæ cessit suo magis, quàm aliorum tempore vitæ annos 49. Mens. 7. Civitas Cremona decreto sepulchro sumptu publico Civit. B. M. parentavit.

Plura ejus ingenii admirabilis monumenta reliquit in Jure præcipuè, quæ desiderantur, congestit, & librum inscriptum.

Provisiones pro regendo Navigio Civitatis Cremonæ, quæ approbato Sen. Excellentissimo fuerunt excusæ Cremonæ 1604. apud Dracovium, & Zannium.

Memoratur à Zava in Orat. egregiè, & disortè,

De eodem Horatius Landus in Senatu Mediol.

Cavitellus in Annal. Camp. in hist.

Alex. Lamus in Somnio cant. 2.

Eod. Anno.

JO: Baptista Picenardus Medicinæ, ac Philosophiæ Doctor Egregius, nihilq; suo tempore illo homine elegantius Gonzaghis Principibus maxima addictus familiaritate. scripsit

De Morbis muliebribus lib. 5.

De Præcognitione totius Philosophiæ lib. 2.

In Templo D. Francisci Cremonæ hoc sepelitur Epitaphio marmoreo, nuperrimè imprudentissimè sublato, ut locus daretur cujusdam inepti Piætoris coloribus.

D. O. M.

Jo: Baptista Picenardo Med. Physico clarissimo ob egregius ejus virtutes Isidorus Med. Phys. Gabriel. Julius Filius Patri dulcissima Pos. Vix. ann. LXVI. Mens. iv. dies XVIII. Obiit iii. Kal. Janu. MDLXV.

Memoratur à Vincentio de Conetis Typogragho Cremon. in litera nuncupatoria Generosæ Cremonensii Communitati, quæ Orationi Joannis Petri de Nazariis per eund. excusæ 1564. præmittitur.

Alex.

Alex. Lamus in somnio cant. 2.

In Collectaneis Carminum lib. 9. Cremonæ per eundem Vincentium typis datis legitur Epigramma Italicum Trajani Dordoni ad nostri Picenardi laud.

Octavianus Picenardus in Orat. pro Sigismundo Picenardo scribit. Quod si in tanta Austriaci Imperii felicitate armis ita floruit Gens Picenarda, non sanè minus literis insignis fuit. Ut enim Civitatem, & Cives, quos toties armis ab hostibus, legibus, ab injustis tutata fuit, etiam medica Arte juvaret, peperit Joannem Baptistam Picenardum Philosophum, Astronomum, & Medicum eminentissimum, qui ut alter Æsculapius, languentium vota exaudiens, multis è rogo ad vitam restitutis, vixit omnibus charissimus, & præsertim Marchionibus Gonzaga familiae, qui ad ejus Domum, tanquam ad Delphicum templum, & ad datorem salutis, & vitæ, votivas tabellas allaturi, recuperandæ valetudinis gratia, confugiebant, virum sanè, quem mors, licet quotidie ex faucibus illius morientes vindicaret, nunquam tamen, ac si ejus aspectum horreret, cominus aggredi ausa fuit, donec illum jam ultimo senio confectum natura vivis subripuit, & jam mortuum morti liberaliter concessit.

Eod. Anno.

Joannes Baptista Hermentzanus nobilium scientiarum amantissimus, ac poeta muneris omnibus absolutus. quamplures italicos rythmos in unum congeffit, & publicavit inscriptos
Giardino Poetico &c.

Ejus facunda carmina edidit pariter anno 1682. Innocentius Maria Floravantius Bononiensis, simili titulo prænotata, cujus amicitiam ego summè excolui, dum Bononiæ Juris studens libentissimè degebam.

Antonius Campus bist. lib. 3. ad annum 1548. memoriam agit hujus Auctoris &c.

MDLIV.

Joannes Baptista Buffetus Medicus insignis, in Chirurgicis præsertim operationibus conscripsisse dicitur
De extractione lapidum vesicæ.

& alia ejusmodi.

In eo quippè Medicinæ genere præstantissimus fuit. Quamobrem ad varios Principes, & magnos Viros frequenter vocatus egregiè curavit quamplures eo morbo laborantes; undè & sibi & patriæ magno fuit honore. Meminit ipsius *Ant. Campus l. 3. bist. ann. 1554.* quo tempore ipsum floruisse narrat.

Anno 1518. sequenti diplomate fuit à Civitate Cremonæ decoratus.

» **D**Eputati Præsidentes negotiis Magnificæ Communitatis Cremonæ. Universi Conditor Immortalis varias in nos natura
» fragiles ægrotationes, multiplicesque diversorum Morborum
» languores fore prospiciens humanæ conditionis imbecillitatem
» miseratus

„ miseratus medicinalem artem, inter alia Mortalibus elargita mu-
 „ nera effudit, & contulit clementissimè, ne quem ad unigeniti sui
 „ Imaginem condiderat homo adversa correptus valetudine tam
 „ elegans structura, ità facilè deformaretur, debilitaretur, aut pe-
 „ nitùs destrueretur; sed per ipsam ad bonam revocatam convale-
 „ scentiam, & suam agnosceret clementiam, & diù in tetrìs me-
 „ tuendissimum nomen, & admiranda opera ejus laudaret. Nulli
 „ igitur mirum videatur, si qui artem ipsam profitentes à Majori-
 „ bus nostris, ità lege municipali, & diversis in specie concessis at-
 „ testantibus Privilegiis maximò semper in pretio habiti fuerunt;
 „ Laudandus quidem Mos, ac approbandæ institutiones, verèq;
 „ Civitates denominandæ, ubi qui virtute, doctrina bonarum ar-
 „ tium laude, & splendore ornati sunt, amplectuntur, & summis
 „ efferuntur honoribus.

„ Propterea cum apud nos quamvis parvo suæ ætatis spatio versatus
 „ vir moribus probus, & ingenio non ignavus Magister Jo: Anto-
 „ nius de Busseto Concivis noster Amantissimus Cyrogico Operi
 „ usu, & experientia variis lustratus Regionibus, adepto, sua qui-
 „ dem cum laude incumbens multa de ejus arte, & industria dede-
 „ rit, detque in dies non vulgaria experimenta: Natas in primis
 „ medicinis dissolvere, aut ferro succidere aptus, visum (quod in
 „ sensibus præcipuum est) sive albugine, optalmiive maculetur
 „ mundare, sive vertigine, aut cataractis hebetetur, clarificare, si-
 „ ve unguis, cancris, ulceribus, sebel, pluribusq; aliis, quibus læ-
 „ di possunt lumina ægritudinibus inficiantur, liberare: aut ipsorum
 „ apostemosorum dolores, & spasima retardare non secundus judi-
 „ catus. Scissa labra consolidare peritus. Morbum patientibus
 „ gallicum mederi non ignarus. Ad removendum quascumque
 „ specierum hergnias carnosam, scilicet, ventosam, aquosam, va-
 „ ricosam, humoralem, zirbalem, & intestinalem expertissimus;
 „ mentum, & porros, urina prohibentes in vesicam descendere
 „ aptissimus aperire, & etiam inde aliquo vitio, aut deffectu natu-
 „ ræ impediente argentea syringa suaviter intromissa educere peri-
 „ tissimus. In intestinalibus, aut zirbalibus dilatationibus sanan-
 „ dis non inexpers, menstruum, & sanguinem restringere valens;
 „ Demortuos fœtus è Genitricis utero instrumentis ad hoc peregre-
 „ giè compositis mira quadam dexteritate, Matreque Incolumi
 „ extrahere expertus, & cognitus. In mundificandis, & consoli-
 „ dandis ulceribus Matricis per alia ad id aptissima Instrumenta
 „ singularis. Hemoroidas, ficos, & id reliquorum malorum ge-
 „ nus podicem infestantes expellere doctus. Varicosis crura me-
 „ deri non impeditus. Et demum in lityasim, nephresimue pa-
 „ tientes renali, ac Vesicæ calculo, aliquando medicinis consum-
 „ pto, digestoque vesica, item aliquando facili quadam ipsi, sed
 „ mira aliis visa industria extracto calculo liberare singularissi-
 „ mus. Quæ cum nobis fide digno testimonio multorum tum ejus
 „ Magi.

„ Magistri Jo: Antonii opera, & ope adiuti, tùm qui in alios non
 „ ibanem viderunt experientiam, nota fierent etiam nostri, vel p-
 „ tius communis Patrie gratia, & benevolentia dignum censent;
 „ decrevimus in fidem suæ salutaris exercitationis eundem à quo-
 „ cumque tam reali, quàm personali onere, aut mixto ordinariè,
 „ vel extraordinariè, ac etiam respectu Militum, Cavalcarum,
 „ Alloggiamentorum, Guarnisonum, & Contributionum pen-
 „ denti, vel de cætero imponendo Dominis Excellentissimi Col-
 „ legii Cremonensis Physicis Immunitatibus, exemptionibus, &
 „ Privilegiis sibi à præfata Communitate concessis, æquare, &
 „ parem facere. Et ita Magnifico, & Clarissimo Domino Guidone
 „ Meterono Doctore Regio Senatore, ac Prætorè, & Commissa-
 „ rio Cremonæ præfente, & cum eius auctoritate, & decreto
 „ æquamus, & parem facimus, ut supra, pari onere ipsum quoq;
 „ afficientes, quibus ipsi DD. Physici Epydimix tempore, & aliter
 „ ita superscriptarum eorum Immunitatum virtute gravati sunt
 „ sufficientibus ad hoc faventibus suffragiis. Recordata alia super-
 „ indè facta ballotatione, aut aliis in contrarium facientibus non
 „ attentis, quibus auctoritate præfati Clarissimi D. Prætoris, &
 „ Commissarii extitit derogatum. Mandantes eadem auctoritate
 „ suffulti, has nostras ab omnibus, quibus spectat, inviolabiliter
 „ observari sub pena inobedientis castre dignos.
 „ In quorum fidem &c. Datum Cremonæ die vigesimo septimo
 „ Mensis Maii 1518. Indictione sexta.

„ *Signata Ugolinus Cancellarius, & Dictator, & Sigillatâ solito*
 „ *sigillo præfate Communitatis in pendenti &c.*

„ *Fuit extractum à Regestis Archiepiscopi signat. CC. annorum 1515. 16. 17.*
 „ *18. 19. fol. 147.*

Eod. Anno LIV.

Felicianus Conradus Augustiniani Ordinis honor, cum Histo-
 ricis, Philosophicis, Theologicisve literis, & Sacr. Pag, ac Cano-
 num peritia doctissimus semper effulsit. In cæcis invictus, in
 Rostris indefessus, ubiq; locorum notus, Oratoris etiam, & Poe-
 ticis facultatibus profundè versatus, ad Apicam dignitatum in
 sua Congr. Insubriæ anno 1654. communibus omnium Eligeantium
 Votis in Comitibus Vitellianæ extollitur, in expleto quidem æquo
 ad immortalæ gaudium evolavit. Sub ejusdem auspitiis anno 1553.
 pulcherrimus fornix in Augusto Divi August. Cremon. Templo
 ædificatur, expletur postea 1559. Dum esset Augustæ Taurino-
 rum; plura ejus doctrinæ testimonia demonstravit, & inter cætera
 in Bibl. D. Aug. Cremon. custodiuntur

Sermones Fanebres.

De eodem consule *Don. Calvum in Mem. hist. Congr. August. Insubria*
sub ann. 1554.

Jos. Bressianus in Corona Vir. Ill. lib. p. 3.

Torellus in Sacul. Augustin. Tom. 8. ann. 1554. num. 19.

Tom. II.

Gg

Hic

Eod. Anno LIV.

Hieronymus Pinzonus Cathedralis Cremon. Canonicus & Ec-
clesiæ S. Leonardi Præpositus, literarum omnium peritissimus,
Venetiis vitam clausit, ut de eo refert *Cavallus in hist. ad. annos*
1554. Hieronymus Pinzonus Cremon. excellens Theologus, Astronomus,
decretorum doctor, & ex Canonicis Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ, &
Hebraicis, Græcis, & Latinis eruditus, morte violenta obiit
Venetiis, dum ibi esset solatium gratia &c. *Franciscus Zava in suis Orat. scribit, Pinzonum ab Hebræa lingua*
multa opera Latinitati donasse, quæ penes ipsum extabant, sed
illa non exprimit. ejusdem etiam memoriam habet in Episc. Octa-
viani ex Comis. à Covo.

Ipse etiam Divi Leonardi Antistes ab alto
Ethere Pinzonus, cui verè Pagina sacra
Debet ab Hebræa translata volumina lingua
Cultus Hieronymus doctrina præditus alma.

Erat hic Hieronymus Nepos Augustini, de quo habetur propè
Aram Majorem Ecclesiæ S. Leonardi hæc inscriptio.

Aram hujus. Edis à fundamentis reparata Augustinus Pinzonus
J. U. D. Præpositus in eadem, Cathedralis Templi Canonicus
Acolithas, ac Protobonotarius Apost. Deo, & Divo Leonardo
dicavit Anno S. MDL

MDLV.

Thomas Manna F. Petri Medici celeberrimi Vicinæ S. Leo-
nardi, Legum Doctor eximius Collegium obtinuit die Jovis
19. Mensis Decembris 1655. Patriæ fuit Decurio, & ex Fabricæ
Cathedralis Ecclesiæ Præfæctis. Guillelmo Gonzagæ Mantuæ
Duci familiaritate conjunctissimus, ab eodem Justitiæ Capitaneus
in tota ejus ditione deligitur, & anno 1570. die 12. Septembris ex
Patriæ decreto Orator ad Potentiss. Phil. II. Hisp. Regem in causâ
Emporiorum declaratur. multa fertur edidisse

Consilia in Jure.

Inter J. J. C. G. magni nominis, qui subscripserunt *Consilio Septuage-*
simo Bursati, ut in lib. 1., legitur noster Manna, ut sub nu. 93. 96.
98., & 99.

De eodem in ædibus Canonicis propè Ecclesiam Majorem
hæc est Inscriptio.

Thomas Manna J. C. Bartholomæus
Pateranus Eques, & Julius Stanga
Præfæcti Fabricæ exornarunt MDLXVIII.

Malo fato fuit è vivis sublatus anno 1575., ut notat *Campus libro 3.*
Hist. pag. LXX.

Floruit & alter Thomas Manna J. C. ex eodem Collegio anno 1516.
de quo extat monumentum in Inscriptioe posita ad Sacrum Fon-
tem Majoris Baptismatis, nec non in poematibus *Cajetani.*

Eod.

Eod. Anno.

Carolus de Stephanis utriusque linguæ peritus, nec inglorius
Musarum cultor, non insulsa scripsit.

Epigrammata,

quorum aliqua in laudem Francisci Denalii Poetz Regiensis
leguntur præfixa latinis, & subjuncta Italicis ejusdem Denalii
Poematis Bononiæ editis 1563. In Oppido Casalis Majoris publico
ductus stipendio, literas humaniores docuit, & diù Corrigii mo-
ratus, Principum, indigenarumq; animos in suæ doctrinæ, & inte-
gritatis cultum attraxit, laudabilemque juventutem eruditione sua
in studia liberalium artium allexit. Hinc *Denalius* ad ipsum *lib. 3.*
carm. 18. multum laudis reliquit. commendatur & à *Vetulo Orat.*
2. ad P. C. Cremon. eum vocando eruditissimum Præceptorem, &
in humanioribus literis exercitatissimum.

Estor Lauda de eodem agit in *bist. Cas. Major. MS.*

Eod. Anno.

Alexander Schinchinellus Petri Jo: Senatoris filius, Laurea legali
suscepta, hoc anno Coll. DD. Judicum ingressus fuit, sumpto
exindè clericatu apud Summum Pont. Pium IV. Utriusq; Signa-
turæ Referendarius Romæ, in Patria verò Canonicus Cathedralis
Ecclesiæ; Sanctiss. Inquisitionis Consultor, ac Monialium Gene-
ralis Vicarius, moribus, & scientiis præclarissimus effulsit, qui
quamvis tot honoribus intignitus, procul dubio longè majores
habuisset, nisi ejus humilitas humanum factum superasset. piissi-
mè fertur, mortalem vitam reliquisse die 21. Januarii 1602. condito
Alexandri cadavere in Templo Divi Augustini, ubi ab Joanne
Baptista Burgo Augustin. S. T. D. Celeberrimo, oratione funebri
laudatur, typis data, ut dicam, pridie Kal. Febr. ejusdem anni.

Ejusdem pietatis signa exhibet in Fano recensito hic lapis.

*Hanc Aram ad Dei Opt. Max. cultum per Majores suos institutum
R. Alexander J. U. C. Christophorus, & Carolus Fratres de
Schinchinellis erigendam curarunt Anno à Partu Virg. MDLXI*

De eodem *Alex. Lamus* in *Sonn. cant. 2.*

Cavitellus in *Annal. pag. 428.*

Antonius Campus *bist. lib. 3.* ubi *Alexandro Schinchinello Can., e Prelato
del Duomo, che già sotto Pio Papa IV. ebbe l'Ufficio di Referendario
Apostolico, è questi nella nostra Città molto stimato, non tanto per la
nobiltà della Casa, che è delle principali, come anco per l'eccellenza
della dottrina, e per la purità de costumi.*

Bressianus in *Corona Vir. Illustr., ac in Rosis, & Violis, & in Coll. J. C.*
Peregr. Merula in *Carmin. ubi*

*Hinc Alexandrum Schinchinellum virum optimum,
Quem ornat probitas, jurisve præstantia.*

MDLVI

Cæsar Gerenzanus in ejus Adolescentiæ flore magna eruditione refertus, qui cum docta *Carmina* scripsisset, obtinuit celebrari à doctissimo Rethore *Francisco Zava* in ejus Epistolis Cremonæ excusis anno 1568. à me igitur hæc tatus non est omittenda, cum *Zava* ipse nisi laude dignos laudaverit.

MDLVII

Joannes Therisenghus Monachus Cisterciensis Theologicis, ac humanis literis in adolescentia imbutus, Vir effectus ad divini Verbi prædicationem vocatus, inter suæ Congregationis Sacros Oratores perfectior habitus fuit; majoribus etiam sui Ordinis dignitatibus decoratus, cum esset Abbas in Monasterio S. Mariæ Magdalenzæ Cavæ non procul à Patria die 15. Janu. hoc anno ex hac vita decessit,

Opera plura

Post se reliquit, ut scribit *Bressianus in Corona Vir. Ill. p. 3. pag. 165.*

MDLVIII

Ludovicus Capellanus, Francisci Patriæ Decurionis, & Margaritæ de Arisiis filius, cui nomen Avi materni Viri clarissimi, de quo jam diximus, impositum, extitit Insignis Medicinæ, & Philosophiæ Professor Publicus in Patavina Universitate Magister unâ cum Erasmo Sydereo Germano. Recensetur ab *Antonio Riccobono de Gymnas. Patav. lib. pr. sub cap. 15. inter Explicatores tertii Libri Avicennæ.*

Francisci ejus Patris legitur hæc Inscriptio super Ponte Navigii Communitatis Cremonæ, marmoris insculpta propè Civitatem.

Ad Commodum publicum Bernardinus Crottus J. C. Franciscus Capellanus Decuriones Cremon. faciendum curarunt Carlo V. Rom. Imp. MDLI.

Eod. Anno.

Dominicus de Summo in tenera ætate maximè præstitit ingenii facultate in literis addiscendis. A Parentibus Romam missus, Paulo III. Rom. Hierarcæ ad eum gratus fuit propter ingenii comitatem, ut ab eo inter Canonicos S. Laurentii in Damaso de Urbe electus fuerit; interibi, vacante Episcopatu Bissinianensi, ad eumdem accitus est, verùm edita jam ætate Romæ immortuus est, & sepultus in iisdem Divi Laur. Ædibus hac inscriptione.

D. O. M.

Dominico de Summo Cremonensi Civi Romano, Canonico Divi Laurentii in Damaso, & Episcopo Bissinianensi. Andreas Brevevanus de Summo, ac Pacificus Arditus bæredes Avunculo, & Benefactori suo Posuere. Vixit ann. LXIX. Mens. iij. dies xvij. obiit ann. Sal. MDLVIII. nono Kal. Januar.

Vide

Vide Ugbellum in Ital. Sacra. Bressianus in hist. Eccles. MS. hunc dicit ex ordine Cruciferorum, qui in suburbis Cremonæ uidebantur in loco, vulganitèr nuncupato l'Incrofato, sed alterum Dominicum de Summo ab hoc diversum reor esse, de quo extat memoriâ in Sanctuario Cremonæ Peregrini Merula, ubi de Ecclesia SS. Septem Fratrum excurrit.

Eod. Anno.

Bartholomæus Sylvius, quem Cremonensem esse refert Conradus Gesnerus in Bibl. Instituta, deinde completa per Josiam Simlerum Tigurinum Tyguri apud Christophorum Foscoverum 1574., & scripsisse

Libellum de Eucharistia, quem impressit Joannes Opporinus Calcographus Basileæ in 8. 1558.

De eodem Ovidius Montalbanus lib. 1. *Dendrologia Aldrovandicæ* pag. 29.

Legatus in Fragm. Licvi Herc.

Cajusdem Herculis Sylvii legitur carmina in laudem Elii Julii Crotti Cremon. ejus carminibus præmissa, Ferrariæ 1564. excusis.

MDLIX.

Dionysius Somentius illustris J. C. & in ditionibus Nobilium de Sfondratis ad Larium lacum Judex, magnæ Vir eruditionis fuisse perhibetur. Ejus

Epistola latina ad Nicolaum Sfondraum Ripariæ Comitem, Regiumque Senatorem amplissimam, qui postea Cremonensis Ep., & Card. in Sede Petri fuit Gregor. XIV. legitur præfixa descriptioni Larii Lacus à Paulo Jovio nuncupatæ Francisco Sfondrato. *Venetis excusa apud Zilettum* 1559. Vivebat adhuc anno 1583. ut refert Cavatellus inter Ecclesiæ Cathedralis Canonicos. Ad S. Angeli Cremonæ super tumulo Patri condito legitur.

Nob. D. Andrea Somentio, Dionysius, & Thomas Filii P. anno Sal. MDLXXI.

Eod. Anno.

Franciscus Perranigra non latinis modò, sed Græcis, ac Hebraicis literis exotitissimus, nec Oratoria minùs, quàm Poetica facultate nobilis maxime in pretio habitus est, maxime apud amplissimum Concistorium Mediolanense, cujus à Secretis primo loco fuit annis non paucis. Quin & subcessiva momenta privatis conferens studiis lucubravat

Poema elegans, & eruditum, ac jugi lectione dignum, in quo Philippi Hispaniarum Regis, ac Mariæ Britannicæ felicissimum Conjugium canens, augustis tantùm carminibus Augusto subjecto respondit.

Britannicarum Nuptiarum libri 3. Mediolani ex Typographia Mostbuniana 1559.

Fuit

Fuit autem hoc Francisci diverticulum, ut respiraret à gravioris operis contextu. In sacro siquidem versatus argumento, Davidem ut ejus linguae peritissimus, latino carmine interpretabatur, exactissimamque parabat

Psalmorum Paraphrasim,

quam tamquam dilectius ingenii sui monumentum ipse commemorat initio memorati Poematis Nuptialis, ubi

Argutam intereà Citbaram, Gettæque Vatis

Plectra Palestini trabibus suspende, tboaque

Mox & Idumeas repetemus pectine chordas,

Et Syrium Latio carmen modulabimur orbi.

An autem tantum opus absolverit, ambigo; talem Provinciam italicis carminibus quidem inter Principes Poetas effulgens, peregre-
giè explevit Vir ætatis nostræ doctissimus, Lauretus Matthejus Nob. Reatinus; qui ut mihi generosiorē ejus insinuaret humanitatem tantæ Paraphrasim admirabilis æquē, ac inimitabilis cum *ad-
ditis ad versiculum Gloria Patri &c.* anno 1689. transmittit exemplar typos jam sexies illustrans.

Noster autem Franciscus communem carnis vitam ingressus est anno 1563. ut notat *Cavitellus*. Meminerunt ipsius & *Campus* ad annum 1559. tūm autem *Laur. Legatus in Musæo Cospiano*, qui vellicatim plura carmina eximii Vatis in opere ostendit.

Cum ex regeſtis Archivii nostri anni 1548. usque ad 1553. hoc mihi devenerit Immunitatis ob duodecim Liberos privilegium, à *Carolo V.* nostro Petranigræ concessum, hęc transcribere placeat, ex quo etiam alia habebit Lector, ut suam adimpleat eruditionem.

” **C**AROLUS V. Roman. Imperator semper Augustus &c.
” Petiit à nobis Egregius apud Senatum Mediolanens. Secretarius noster Franciscus Petranigra sibi concedi Immunitatem
” duodecim Liberos supplici libello exempli infrascripti videlicet. Sacratiss. Cæsar ad eam Immunitatem, quam ex munere
” silentiarii, seu Secretarii, quod M.V. impendo, adeptus sum, altera nunc accedit titulo onerosiore. Nam cum undecim Liberos
” vivos haberem (mitto enim duos jam defunctos) ex una Uxore
” *Catherina Allia* susceptos, nata est mihi nuper filia, qua numerum implevit XII. Mares itaque sunt septem. *Joannes Paulus,*
” *Joannes Antonius, Carolus, Ferdinandus, Alexander, Hieronymus, & Valerius;* Fæminæ verò quinque, *Julia, Camilla* ambæ
” cæteris natu majores; *Aurelia, Anna, & hæc nuper nata,* quæ nondum in Sacro Fonte nomen suscepit, sed vocabitur *Eugenia.*
” Singuli ætate ità distant, ut inter unius, alteriusque nativitatē intercesserint menses plus minus XIV. ut ergo Jus Juri mihi accrescat, & veteri Immunitati addatur nova, supplex rogo M.V. ut Senatus Amplissimi Decreto, seu declaratione velit mihi,
” Uxori, filiisque nostris XII. tribuere, atque conferre omnem prærogativam, immunitatem, & jus Liberos XII. quemadmodum

modum constitutionibus à M. V. in Dominio Mediolanensi promulgatis, eorumque declarationibus cautum est, atque sancitum, atque ita Deus Opt. Max. eandem servet incolumem, & augeat. M. V. Umil. Ser. & Secretarius Franc. Petranigra Civis Cremon. & Mediolan. Nos verò licet supplicanti, ejus opera, diligentia, & fide magnis, & gravibus in negotiis quotidie utimur, in hoc etiam credendum existimarem, non tamen in re ad universos spectante, & in posteros transitura vetus, & laudabile Senatus nostri Institutum committendum esse, censuimus. Quam ob rem uni è Secretariis nostris in mandatis dedimus, ut addito sibi uno ex Fiscis nostri procuratoribus super duodecim Liberis, qui in lucem editi dicuntur, informationes assumeret, quæ cum servatis servandis assumptæ fuissent, & in Senatu ipso recitatæ, re ipsa compertum est, quod in supplici libello narratum fuerat. Harum igitur serie volumus, & declaramus, ipsum Franciscum Petranigram in Decreto nostro de Immunitate XII. Liberorum promulgato, comprehensum esse, eique ea immunitate uti, & frui licere, qua ceteri omnes, qui XII. Liberos susceperunt, utuntur, & fruuntur, mandantes Præsidi, & Quæstoribus reddituum nostrorum, Prætoribus, Referendariis, & Communitatibus Cremonæ, & Mediolani, cæterisque Magistratibus, Judicantibus, Officialibus, & Subditis nostris, ad quos spectat, & spectabit, ut ipsum Petranigram ad Beneficium, & possessionem ipsius Decreti, & Immunitatis admittant, admissumque servent, & tueantur, nec contra illius dispositionem gravent, aut molestant, gravarive, aut molestari permittant. In quorum fidem præsentem Sigillo nostro munitas fieri jussimus. Dat. Mediolani XVII. Januarii MDXXXIX.

Subscrip. Grassus Præses.

Sigillat. Sigillo magno Imperiali in cera rubea forma patenti.

J. A. Catanus.

Eod. Anno. LIX.

Joannes Antonius Delphicus Ord. Min. Conv. S. P. Francisci, è Casali Majore appellatus, cum pro Conventu ejusdem Oppidi professionem emisisset, natus anno 1506. die 25. Februarii, Marco Patre, ut alii scribunt, in loco Ruperum de Zannis, vulgò Romperzagno Agri Cremon. seu ut affirmat doctiss. P. Francinus in *Bibliosophia Script. Francisc. Conv.* nuperrimè edita, & nobis dono transmissa, in Pago Pomponischi Diæcesis itidem Cremon. Cremonæ primis literarum rudimentis susceptis, Religionem ingreditur, Bononiæ philosophicis, & Theologicis Gymnasis peragratis, vehementi ingenio sub mediam noctem post brevem somnum ad studendum surgens è condiscipulis, jocosè *Media Nox* appellabatur, primarias inde cathedras jure merito conscendit, ex quibus ad Provinciæ Bonon. regimen in Capitulo Castribononiensis accersitur, & exinde ad publicè Metaphysicam Bononiæ docen-

decondum anno 1552. defuncto Joanne Bernerio Corrigiensi, de
 Clis. Francisc. familiae decore, & Sixti V. Pont. Max. Magistro,
 advocator. In Synodo Generali Tridentina, auctoritate Pio IV.
 Summo Sacrorum Rege, inter praestantiores Theologos non po-
 streman sedem occupavit. Ad Vicariatum Generalis Aposto-
 licum demum per mortem Generalis Ministri Joannis Ant. Con-
 viensis 1559. propriis meritis extollitur, & malo sui ordinis fato
 anno sequenti die 5. Septembris Bononiae crudeli febre oppressus,
 ut vixit, sanctissime oppetit, & in Eccles. Min. Conv. solemnio-
 ribus exequiis tumulo conceditur, habita fanebri Oratione à Bar-
 tholomaeo Basso de Lufignano Min. Conv. ejus discipulo, de
 qua Oratione loquitur *Bartholomaeus Riccius à Lugo in suis Epist. lat.*
tom. 2. lib. 4. ad M. Ant. Gaubaronam Min. Conv. pariter à Lugo,
 ac habito etiam hoc Epitaphio relato à *Pasquali Alodorio in libro*
Doct. Aduenturum Bonon. pag. mibi 44.

D. O. M.

Joanne Antonio Delfino à Casali Majore Metaphysica ibi in Cr-
monia tum in Pub. Bonon. Acad. Professore primo Provinciali, & in
universa Divi Francisci Familia Praefecto, qui vixit ann. LIV.
M. VI. D. X. obiit MDLX.

Eo vivente, ejus celeberrima opera prodierunt.

De Potestate Ecclesiae, quo universum ferme negotium de Eccle-
sia inter partes orthodoxas, atque Protestantas hetereticas controversum in
tres libros distributum. In primo agitur de Nomine, Divisione Summi
Pont. & Ministris Ecclesiae. In secundo de Potestate, Sacerdotio, Ore-
dinibus, & infallibilitate Ecclesiae. In tertio de Cultu, ejus divisione,
Sanctorum Adoratione, & Imaginibus. Venetiis ad signum spei 1549.
& ibi apud Andr. Arrivabonium 1552.

De Matrimonio, & celibatu lib. duos ad Bernardum Bononiam
Claris. Virum, & Camerini Episcopum.

De Salutari omnium rerum, ac praesertim Hominum progressu lib.
quinque, quorum Primus est

De rerum eventu, seu de futuris contingentibus; secundus de Prae-
destinatione; tertius de peccato Originali; quartus de lib. arbitrio; quinta-
tas de Justificatione. Prodierunt Camerini apud Antonium Gioiosum
1553. dicat. Card. Fulvio Corneo Ep. Perusino.

Dialectica methodus Bonon. apud Anselmum Giavarellum 1554.
ad Franc. Gonzagam.

De Caestibus Globis, & ipsorum moribus contra Philosophorum,
& Astrologorum sententiam. Ad Camillum Paleottum Senat. Bonon.
ibi apud Benaccios, & Rubeos anno 1559.

In hoc libro plures ponderat philosophantium opiniones, circa nu-
 merum, & caelorum motum, caelos esse homocentricos, vel ec-
 centricos, omnia deducendo à paralaxis, phaenomenis, ac conjun-
 ctionibus &c. propria tantum, non aliena fultus auctoritate, quod
 est mirabile.

Posthu-

Posthuma fuere.

De Divina Providentia. Romæ 1588.

De Tractandis in Concilio Æcumenico, & qualiter, & in quem finem Patres ea differere conveniant Rodulpho Pio S. R. E. Card. de Carpo dicat. typis Alexii Laurentiani 1561.

Commentaria in Epistolam ad Hebræos Romæ typis Bartholomei Crassi 1587.

Commentaria in Evangelium S. Joannis. Romæ

Opera Cardinalis Sarnani, eodem anno, cum additionibus ejusdem Sarnani. Hæc recenset M. Georgius Draudius in Bibliotheca classica, suo loco,

Idem P. Franchinus, qui, in allegato libro de nostro Authore multa scribit, refert alia opuscula scilicet

De fine ultimo

De Virginitate

Opuscula Logicalia, quæ eadem puto, ut suprâ posuimus

Dialectica Methodus.

De Meteoris

De Cæli rotunditate, forsan idem de cælestibus globis.

De Nobilitate, ad cujus librum Horatius Civella Maceratensis ejusdem Ord. annotationes adiecit Perusia anno 1622. excusas. Idem Franchinus ubi loquitur de eodem Horatio.

A pluribus commendatur, & præcipuè à Petro Rodulpho Tossignano in hist. Seraf. Relig. ubi ejus effigies exprimitur. A Luca Vuadingo de Script. qui eum Antonii tantum nomine scribit, eumque replicat sub nomine Joannes Antonius in lit. 1. A Possentino in App. Sacro Tom. 1. qui nomine Joannis tantum. A Gesnero in Bibl. Inst. A Lud. Jacob. à S. Carolo in Bibl. Pont. à Hier. Vietmo de Script. D. Thomæ pag. 73. in marg. à Gabriele Flamma in Adnot. 3. ad vitam S. Thomæ Aquinatis ab Hofmanno in Lex. qui eum scribit è Casali oriundum ubi addendum est Verbum majori, ne confusio oriatur. A Ziletto in Ind. Lib. à Joseph Maltraverso in mem. Casal. Majoris. A Bressiano in Corona Vir. Illustr. &c. A Baretio de Baretis in Cron. S. Franc. p. 4. lib. 3. cap. 81.

Memoratur etiam ab Ettore Lauda in hist. Casalis Majoris MS. pag. 21. qui per multos illius Oppidi Nobilissimi insignes literis hujus sæculi Viros, sine tamen anni appositione, & præter à nobis suo loco recensitos enumerat. Hi sunt

Hieronymus Mazza Francisco II. Sfortiæ Mediolani Duci acceptissimus Præpositus Ducalis Collegiæ S. Mariæ Sca lensis Mediolani, primus qui Mitram in ea perspicua dignitate obtinuit.

Jo: Paulus Stortus in Insula Majoricensi Episcopus.

Ector Nigresolus, cujus approbatissimæ censuræ Vida noster se subscribat.

Hieronymus Lauda Ectoris Patruus Gregorio XIV. prædilectus.

Joannes Zocchus in Parmensi Urbe Magistratibus clarus.

Tom. II.

Hh

Ale.

Alexander Arifius, Franciscus Vaynus, Claudius Putheus, Carolus Augusta Jurisprudentiæ titulis illustres, & ad Senatorias Sedes vocati.

Eod. Anno.

I Sidorus Picenardus Joannis Baptistæ Filius, de quo suprâ, Poeta latinis, græcisvè literis eruditus, publicè Philosophiæ Moralis Explicator in Almo Gymnasio Patavino, cui post biennium successit celeberrimus ille *Franc. Robortellus Utinensis*, ex ejus operibus nulla recensentur; verùm inter Insigniores ejus Ævi Philosophos adnumeratur ab *Antonio Riccobono de Gymnas. Patavino lib. 1. sub cap. XV.* de eo plura *Octavianus Picenardus in Oratione pro Sigismundo Picenardo.*

Vide Inscriptionem Sepulchralem Joanni Baptistæ ejus Patri erectam.

Ejusdem extat Exasticon in laudem sub anno 1550. Umberti Locati Placentini in libro de Origine Placentiæ. Cremonæ impress. 1564. per Vincentium Conctum

*Det tibi perpetuas Umberte Placentia laudes,
Semper & exultet nomine lata tuo;*

*Tu namque antiquæ reperis primordia gentis,
Quàm sit mente potens, concilioque gravis,*

*Semideam memoras prolem, facta inçlyta narres,
Magnus es hac patria, magnus & eloquio.*

Franciscus Zava in Epiced. de Octaviano Covo eundem vocat affinem suum

Cavitellus in Annal.

Lamus in Somnio cant. 2.

Eod. Anno.

O ctavianus Phaernus Franciscani Instituti ex Conventualibus Theologus percellens, & Orator edidit

Orationes,

Conciones Quadragesimales,

quæ à Bibliotheca Patrii Cœnobii, ut dictum fuit, subtractæ fuerunt, forsan ad præstandam aliquibus indigentibus opem. Memoratur à *Francisco Zava in Oration. & Epistolis.*

Sequens Diploma in Archivio Patriæ servatum, ex quo cum nomen Octaviani, & alia honorifica de stirpe Phaerna appareant, æqui, bonique consulo hîc subtexere.

Decuriones Civitatis Cremonæ.

» **C** Um issemper Majorum Nostrorum mos fuerit, ut libenter
» Civium suorum petitionibus æquis præsertim, & honestis
» morem gererent; Nos eorum vestigiis inhærentes, non potuimus
» non indulgere desiderio Bartholomæi Phaerni, & Marcellini
» ejus ex Uxore Filii, qui à nobis petierunt, ut de eorum familia,
» statu,

„ statu, & qualitate fidem faceremus. Itaque attestamur, & ubiq;
 „ gentium, & locorum fidem facimus, ipsos Bartholomæum, &
 „ Marcellinum Patrem, & Filium ex veteri, & honesta familia
 „ oriundos esse, ipsiusq; Familæ insignia, quorum forma est infe-
 „ riùs depicta, habere, & ferre, pro ut alii Cives nostri de suis item
 „ familiis facere consueverunt, exque ipsa Phaernorum gente
 „ egregios non semel Viros prodiisse; nam memoria quidem no-
 „ stra fuit in primis Franciscus Phaernus Theologus Insignis, &
 „ qui si diutiùs vixisset, opinione omnium primum dignitatis gra-
 „ dum, apud Sodales Franciscanos, procul dubio ob ejus eximias
 „ Virtutes adeptus esset. Hodie verò est à Francisci vestigiis non
 „ longè distans Octavianus Bartholomæi frater, Gabriel item Pha-
 „ ernus, qui Romæ vivit, literis, & ingenio celebris, ipsos autem
 „ Bartholomæum, & Marcellinum haud pœnitendos Cives esse,
 „ & satis honestas facultates habere, ex quibus Civilis vitæ ratio si-
 „ bi commodè constare potest. Neq; propterea alicui vili exerci-
 „ tio addictos esse, sed liberalibus artibus imbutos, inter Cives no-
 „ stros versari, amari, atque observari. In quorum fidem has lite-
 „ ras scribi, & nostro solito Sigillo imprimi jussimus. Dat. Cremonæ
 „ pridie Kal. Aprilis MDXLVIII.

Sign. Alexander Vicecomes Cremonæ Prætor.

Paulus Æmilius Regius unus ex Decurionibus &c.

In filia fragmentorum anni 1549.

Eod. Anno LIX.

MArcus Paulus Tartesius græcis, latinisq; studiis totus addi-
 ctus, humaniorum literarum in Patria præstantissimus Gym-
 nasiarcha, *Polibii opera è Grajo ad latinum idioma revocavit*, adhuc
 magno cum literatorum Reip. mœrore occulta. Extant tantùm
 ex typis Vincentii Comitii hoc anno

In diversorum Auctorum opera Præfationes IV.

Orationes Funebres II.

Anno 1560. è vivis abiit, ære publico in Templo Divi Bartholomæi
 Carmelitarum sepultus, funebri Oratione per Columbanum Ba-
 lettum pub. Rhetorem Cremonensem habita. Inter sui Gymnasii
 ornamenta habuit Oratoris professorem Hieronymum Palante-
 rium è Castro Bononiensi Bitontinum Episcopum, summum Mi-
 nor. Convent. Theologum, ut legi in *Addit. Bibliosophiæ* eruditissi-
 mi Viri *P. Francini*, nuperrimè prædefuncti, cujus amicitiam
 impensè excolui. Laudatur in Voluminibus *Sebastiani Conradi*,
 Oratoris longè celebris in Commentariis super Brutum Ciceronis.
*Antonii Campi bist. lib. 3. ad annum 1560. Cavitelli. ad annum prædi-
 ctum, ubi memorantur Franciscus, & Hieronymus ejus filius, &
 Nepos ambo Physici excellentes.*

*Vincentii Vedoli in Oratione pro Gymnasiarchia. Franc. Zava, pluribi,
 & præcipuè in Orat. 1. ad Julium Clarum Cremonæ Prætorem.*

Tom. II.

Hh 2

Immu-

Immunitatis ab oneribus privilegio à Francisco Sfortia hujus nominis II. donat. anno 1527. ejus inter cætera notandum legitur. *Quod fit, ut cum nuperrimè Nobilis Marcus Tartesius unus ex Academicis istius nostræ Urbis Cremonæ, utriusque linguae peritissimus, immunitatem suppliciter à nobis es flagitaverit, non potuerimus nisi libentissimè assentiri, idque multiplici de causa, partim ut liberius Officio suo vacare possit, quo Subditis nostris, & præsertim istius nostræ Urbis maxima percipitur utilitas, partim ut ei morem geramus, qui non solàm nominis nostræ studiosus est, sed præ cæteris amantissimus &c.*

Cum ad me pervenerint duæ Exc.^{mi} Senatus Mediolanensis Epistolæ, Amplissimo Petro Paulo Arrigono Cæsareo Senatori, ac Cremonæ Prætori directæ, in causam ipsius Tartesii, eas negligere non potui, ut videatur, quantum Civibus virtute pollentibus Patriæ debeant.

” CAROLUS V. Romanorum Imp. Sp. Dilectissime noster.
 ” Peticit à Senatu nostro Professor artis grammatice Marcus Tartesius, ut sibi cum familia liceat mutare Domicilium; literasque humanioris disciplinæ extrà ditionem nostram Mediolanensem profiteri, & in quascumque Civitates ascribi. Nos verò rem hanc non denegandum modò, sed illi, ne omninò recedat, interdendum censemus. Hujusmodi enim viri si inter Nostrates homines non excelleret, ex alienis Civitatibus conquirendi essent; hinc cum apud nos nascantur, & floreat, non sunt dimittendi. Quamobrem ipsi Tartesio nomine nostro prohibebitis, ne nobis insciis, inconsultisve à patria sua extrà Dominium nostrum Med. migrare tentet, sub ea mulctæ irrogatione, qua illum à proposito deterreri posse existimaveritis, quod si in sua Cremonensi Civitate illum iniquis conditionibus cognoscetis agere, dabitis operam ut prò singularibus suis virtutibus singularia præ cæteris Civibus commoda percipiat, quatenus temporum ratio patitur.
 ” Datum Mediol. die 2. Maii MDXXXIII.

” *Subscript. Franciscus Petranigra.*

” CAROLUS V. Romanorum Imp. Spectabilis Dilectissime noster. At Tartesii Grammatici eximii juvanda est causa, ut cum illum migrare nolimus extrà patriam, honestis apud Nostrates conditionibus retineatur, quam ob rem Decuriones istius Civitatis in unum congregabitis, quæ Tartesius adduxit in suis precibus, illis explicabitis, deindè persuadebitis, ut hunc Virum, aucto stipendio annuo, quod tenue esse scribit, à migratione petita dimoveant, eamque illius rationem habeant, quam probitas ejus, & rara admodum doctrina requirit, quod si facere non curaverint, ex literis subûgnati Secretarii nostri intelligetis

„ ligetis, quid hac in re à vobis agi velimus. Mediolani die XXI
 „ Maii 1543.

„ *Subscript.* Franciscus Petranigra: A tergo Spectabili Jurisconsulto
 „ Prætori Cremonæ Senatori nostro Dilectissimo, & Sigill.

„ *Sunt in lib. Provis. Civit. anni 1543. fol. 94., & 95. tergo.*

„ Ut etiam tanti Rhetoris elegantia, rerumq; ubertas, ac nitor sermo-
 „ nis exhibeatur in Poetarum electione lubet hic excubere quam-
 „ dam ejus Præfationem in M. Hieronymi Vidæ Poeticam. ex ea
 „ iterum laudes de Nostro nunquam satis laudato Episcopo. Vida
 „ libabimus.

„ **Q**Uamquam statutum habebam, Cives amplifs. ne authorem
 „ ullum nisi antiquum, & illustrem mihi interpretandum
 „ assumerem, tamen non tam hujus deliberationis meæ, quam
 „ Officii ratio fuit habenda; ne hunc M. Hieronymum Vidam,
 „ qui scribendi laude ad antiquitatem proximè accedit, ab eorum,
 „ quos interpretari constitui, numero sejungerem. Quem & si scio
 „ sola ingenii felicitate contentum nihil extrà querere, meas tamen
 „ partes esse duxi, ut summo Poetæ, & Civi ornatifs. de patria, de
 „ viris literatis, ac virtute præditis benemerenti operam meam,
 „ quantacunq; est, libentè impertirer. Præsertim cum præclara,
 „ & luculenta illius scripta tum cætera, tum hæc de arte poetica,
 „ quæ hodiè sumus auspicatori, ob styli gravitatem, & elegantiam
 „ indigna sint, quæ aut præsentium invidia, aut eorum, qui antea
 „ fuerunt, celebriore fama obscurerentur. Atque id mihi eò accura-
 „ tiùs, & studiosiùs faciendum putavi, quia videbam hujus civis
 „ præstantissimi virtutis insignia, & ornamenta, ad communem
 „ Civium omnium laudem, & gloriam ad literatorum decus per-
 „ tinere, ut cum ille ab ineunte adolescentia, honestissimis artibus
 „ animum excolendo, in hoc scribendi genere primum locum sibi
 „ jure vendicaverit, ex labore illius, & industria liberi vestri fru-
 „ ctum, vos ex ingenii celebritate uberiora dignitatis, & gloriæ
 „ vestræ præmia perciperetis. Quare vos pro summa benignitate
 „ vestra oro, atque obtestor, ut me ex hoc ornatissimo loco dicen-
 „ tem, hoc concursu literatissimorum hominum, hac frequentia,
 „ hoc denique Prætoris sapientifs. præsentis, atque audiente, patia-
 „ mini de iis, quæ mihi ad liberorum vestrorum utilitatem, ad
 „ nominis vestri propagationem excogitata sunt, paulò liberiùs
 „ loqui, quàm veniam si à vobis (ut spero) impetravero, perficiam
 „ profectò, ut cum hunc interpretandi morem, quem mihi præ-
 „ scripsi, non temerè inductum esse censueritis, tum hunc M. Hie-
 „ ronymum non modò non segregandum, cum luculentus author
 „ sit, ab eorum numero, quos soleo interpretari, verùm etiam, si
 „ in hunc numerum non ascriptus esset, putetis ascribendum fuisse.
 „ Sed ut inde oratio mea proficiscatur, undè hujus rei ratio ducitur,
 „ animadverti, cives, inutilem quandam, & parùm necessariam has
 „ artes profitentium consuetudinem, qui extrà ordinem, & sine
 „ delectu,

22 delectu, quoscunque libuisset, authores interpretari soliti sint,
 23 illosque cæteris omnibus anteferre, quorum sensa in reconditis,
 24 & abstrusis verborum obscuritatibus versarentur. At ego ab eorum
 25 consuetudine, & instituto, quàm maximè dissentiens, non nisi
 26 lectos, Illustres, luculentos exponere consuevi. Et quia intelligo
 27 tum in cæteris, tum in hac poetica lectione, quam rectè faciam,
 28 consilium mutandum non puto, qui cum perspectum habeam,
 29 quanti referat bonos authores imitari, hic quemlibet non adhi-
 30 bendum esse judico; neque enim qui Poetæ nomen profitentur,
 31 omnes spectati, & probati sunt, sed ii tantum, quos Romanæ
 32 linguæ proprietatem tenuisse, atq; eam diligentissimè observasse
 33 apertum est, atque perspicuum. Nam hæc Poetica facultas,
 34 quam serò constat à Romanis fuisse acceptam ab urbe condita
 35 post annos quingentos, non eadem semper fuit, sed per singula
 36 ferè temporum momenta, varias, & diversas mutationes accepit.
 37 A principio tenuis fuit, nec satis culta, populo adhuc rudi, &
 38 armis dedito; mox in dies magis acuta est, atq; ornata. Prima
 39 ætas, quæ à Livio Andronico, qui primus apud Latinos fabulam
 40 dedit, initium sumpsit, & ad Q. Novium Atellanarum scripto-
 41 rem progressa est, exilis fuit, nihil ostentationis, nihil fuci habens,
 42 sed simplex, pura, & incorrupta. Huic proxima, quæ à T. Lu-
 43 cretio Caro, usque ad Lauream Tullium M. Tullii Oratoris
 44 libertum processit, paulò plus se se extulit, in scribendis versi-
 45 bus (ut quibusdam videtur) asperior, & durior, sed tamen
 46 elegans, & superiore aliquanto concinnior. Porro, quæ tertio loco
 47 successit, & initium à Pub. Virgilio cepit, supremum eloquentiæ
 48 gradum attigit. Hæc, ut omnibus iis, qui processerant, poetis,
 49 ingenii gloria antecelluit, ita omnem posteritatem, quæ mox
 50 subsecuta est, longè à se reliquit. Hos igitur omnes (ut breviter
 51 dicam) quotquot illo Augusti sæculo extiterunt, eruditiorum
 52 consensu, accerrimoque, & certissimo iudicio legendos censeo.
 53 Nec Terentium, aut Catullum ab hoc numero excludi volo.
 54 quamvis alter Cæsares longo annorum intervallo antecesserit,
 55 alter Julii Cæsaris temporibus floruerit: cum hic optimus lati-
 56 nitatis author sit, ille etiam elegantissimus, & lepidissimus; nam
 57 Macrum, & Lucretium, quorum alter Augusti ætate, alter supe-
 58 riore fuit, legendos quidem Quintillianus putat, sed non ut phra-
 59 sim, hoc est eloquentiæ corpus faciant, elegantes in sua quisque
 60 materia, sed alter humilis, alter difficilis. Ab hoc Augusti sæculo
 61 quicumque deinceps fuerunt, utpotè, qui sunt alterius, & sui
 62 cuiusdam generis, non sunt inter classicos referendi, qui antiqui-
 63 tatem non nisi apto orationis contextu, & congruentibus figuris
 64 à superioris ævi poetis decentissimè ornatam, nimia verborum
 65 licentia, & perverso loquendi usu depravarunt, & quod magis
 66 miror, cum de felicissimo sæculo illo, quod penè attigerant,
 67 quàm optimè sentirent, ab eorum tamen, quos probabant, obser-
 68 vatione

„ vatione desciverunt, quæ me ratio potissimum impulit, ut hos
 „ universos à nostro theatro ablegandos statuerem. Quod si mihi
 „ nunc eligendi optio detur, aut unum ex antiquissimis illis, qui
 „ antè Augusti tempora fuerunt, aut unum ex his, qui subsecuti
 „ sunt, equidem Enium potius, aut Plautum, aut Nævium, aut
 „ quemvis ex antiquis, quàm Lucanum, Papinium, Sillium, &
 „ cæteros hujusmodi eligam, & optabo, quod veterrimos illos
 „ poetas Ciceronis testimonio satis constat, incorruptam latini
 „ sermonis integritatem conservare, hi verò recentiores asperam
 „ quandam, & peregrinam insolentiam introduxerunt. At si quis
 „ à me petat, & roget, cur harum artium professores, qui ante me
 „ fuerunt, ab istorum, quos tantoperè refugio, lectione non abhor-
 „ ruerint, dicat ille priùs, cur Vespasianis imperantibus plerique
 „ Lucretium prò Virgilio, Lucillium prò Horatio legerent, suum
 „ unicuique iudicium reliquo, mihi doctissimorum Hominum
 „ authoritatem sectari statutum est. Quare, ut totam hanc quæ-
 „ sitionem paucis absolvam, habito illustri Poetarum delectu,
 „ nullum ex eorum numero conscribendum esse autumo, qui à
 „ Neronis principatu usque ad Constantios Cæsares fuisse memo-
 „ rantur. Quorum postremum Solium Apollinarem accipio, qui
 „ cum in hoc ulcere idest fædo, & putrido scribendi genere tam-
 „ quam unguis extiterit, corruptis, & contaminatis scriptis suis la-
 „ tinam linguam sic inquinavit, ut ne prisca quidem splendoris ve-
 „ stigium appareat. Quo in loco non possum non vehementer
 „ quorundam inscitiam admirari, qui cum eximios, & eloquentes
 „ Auctores habeant, ex quorù fonte possint, qua pura sunt, haurire,
 „ malunt tamen cum lutulentis, & impuris in sordibus versari. E-
 „ quorù perditissima, & infima fæce, si unum aliquem liberis vestris
 „ proposuissè possēt fortasse, Cives, in me hominis frugi, & ac sobrii
 „ anitatem desiderare. Sed cum correctos, & emendatos M. Hier.
 „ Vidæ de facultate Poetica libros declarandos susceperim, qua in
 „ parte videor vobis redarguendus? Nam quæ Vidæ scripsit, cum
 „ sint accuratè, cogitatèque scripta, ea sic audio probari, ut ad vete-
 „ rum scriptorum laudem pervenire putentur. Quod an ita sit, for-
 „ tasse dubitari posset, nisi res ipsa per se loqueretur. Cui enim non
 „ notum, testatumq; est, qui Vidæ libros perlegerit, nullum ver-
 „ bum illic reperiri, quod non aptè, ornatèque positum sit, quod
 „ non latinè dictum, quod non ab antiquis, & luculentis scriptori-
 „ bus depromptum? Hunc Poetam ego inter probatos latinitatis
 „ authores non referam; qui si latinè non loquitur, ne Virgilius
 „ quidem latinè loqui existimandus est, cum tota ferè Vidæ Poesis
 „ Virgilianis verbis, & figuris exculta sit, atq; expolita. adeò ille
 „ cum Virgilium poetarum principem ad imitandum sibi ipsi dele-
 „ gerit, alia immutata, alia dimidiatis versuum partibus leviter
 „ deducta, in volumen suum transferendo, ex Virgiliani Poematis
 „ lineamentis pulcherrimum, & elegantissimum opus sibi constru-
 „ xit,

„ xit, ac fabricatus est. At hoc vitium est, vitium fortasè, nisi
 „ certa ratione, & optimo exemplo ductus id fecisset. Nam si ho-
 „ nestus error plerunque esse solet in re minus concessa magnos
 „ duces sequentibus, quantò honestior illorum causa videri debet,
 „ qui probatissimorum hominum virtutes imitantur? non ne priùs
 „ hoc ipsum Virgilius fecit? Quod, quæso, loca ex Enio, Pacu-
 „ vio, Accio, Lucretio, cæteris, quot item ex illis ipsis Poetis penè
 „ integros versus traxit? Itaque si nihil aliud obiicitur, Vida (ut
 „ video) omni culpa vacat, quia quod egit, neque sine ratione,
 „ neque sine authore egit. Proindè si qui sunt, quos hìc nullos esse
 „ suspicor, qui Vidæ negotium facebant, tandem desinant illi
 „ molestiam exhibere, qui Virgilii, quem authorem habet, exem-
 „ plum secutus, tantùm abest, ut alicui culpæ obnoxius videri
 „ debeat, ut maximo etiam laudum præconio extollendus sit. Nam
 „ si Virgilio summa laus ex ea re tribuenda est, uti etiam summi,
 „ & eruditi viri attribuendam arbitrantur, quod acricura, magno
 „ suo studio antiquitati splendorem adiecit, cur non & Vidæ aliqua
 „ laus tribui, aut gratia haberi debet, quòd antiquitatem, quòd
 „ Virgilianam elocutionem integram, & incorruptam servet?
 „ Virgilius aliorum dicta in opus suum opportunè derivando, se
 „ posse aliquid magnificentius facere alienis verbis credidit, quàm
 „ illi, à quibus accipiebat, fecissent suis. Quid Vida? cùm ipsa
 „ multò facilius esset, quod animo, & mente conceperat, verbis,
 „ quæ illi in promptu erant, quàm aliundè accersitis eloqui, Virgi-
 „ liana verba sectari maluit, ut dum curricula, in quibus Virgiliù
 „ expressa sunt vestigia, insistit, ab his nusquam aberrat, aut defle-
 „ ctit, Virgilium summum heroici carminis opificem, à Virgilio
 „ Poetici decoris artem consummatam esse contenderet. Equidem
 „ non inficior, cùm omnem antiquitatem teneat, quæ exemplis
 „ plena est, & verborum refertissima, ab antiquis tam poetis, quàm
 „ aliis scriptoribus, præcipuè bonis, illiusq; ætatis potissimùm, qua
 „ maximè lingua latina floruit, non pauca mutuatum esse, sumpsis-
 „ seque ab omnibus promiscuè, si qua in eorum libris, quæ carmini
 „ ipsius insita decori esse possent, & ornamento, nactus est, ut acer-
 „ rimi iudicii semper fuit, ceu apis Gedula, & operosa flores om-
 „ nes, optima quæq; decerpens, in unum locum collegit, atque in
 „ omnibus operibus suis, in his præsertim de poetica libris, quasi
 „ insignia quædam aptè disposita, ubique summo cum decore
 „ inspersit; unum tamen Virgilium, quem sibi præcipuè in omnibus
 „ ad imitandum proposuit ne ab optimo longè abesset, sequi ma-
 „ luit, quem suspiciens, & in eo jugiter fixus, & inhærescens,
 „ quoad fieri potuit, maximoperè conatus est, se se illi, quam-
 „ simillimum fingere, omnes illius virtutes imitari. Quod quàm
 „ feliciter assecutus sit, peritioribus, qui hujus artificii expertes
 „ non sunt, cogitandum, judicandumq; relinquo. Ego ità persua-
 „ sum habeo similitudine quadam ingenii, quæ plerumq; ab arti-
 „ fice

„ fice sumitur, Poetæ omnium excell.^m mirificam eloquentiæ
 „ indolem, cuncta ferè præclare dicta, tanquam quædam orationis
 „ lumina, non adumbrasse modo, sed penicillo etiam imitatum esse,
 „ atque egregiè expressisse. Et ut, quod sentio, semel eloquar, illum
 „ ipsum, quem æmulabatur, effectum fuisse, ut qui Vidam legerit,
 „ Virgilium legere, & se, perinde ac si Virgilium legeret, affici sen-
 „ tiat. At quoniam non ex uno Virgilio seminario messem sibi Vida
 „ confecit, quæcunq; eximia, & præclara apud antiquos scriptores
 „ tum græcos, tum latinos latè dispersa leguntur, hæc si quis itidem,
 „ ut quæ Virgiliano Poemate deprompta sunt, diligenti animadver-
 „ sione consideret, apud unum Vidam, quasi sub uno quodam aspe-
 „ ctu posita, non tam oculis, quàm mente, & animo cernat, & ad-
 „ miretur. Rursus hic noster, ubi nulla adminicula foris suppetunt,
 „ & res illi marte suo explenda est, iis opibus, & subsidiis fultus,
 „ quæ domi parata habet, de suo orationem conflata tanta rerum, &
 „ verborum dignitate, ut cum illo orationis meæ initio dixerim ad
 „ antiquitatem proximè accedere, nunc etiam cum antiquorum
 „ præstantissimis certare, nihil profus ab illorum laude abesse jure-
 „ jurando affirmare possim. Quæ cum ita sint, quis hoc meum in-
 „ stitutum improbet? Qui in Poetarum delectu, è quo unus quis-
 „ piam in annuam literarum exercitationem deligendus fuit, cum
 „ veteres non deessent ultro nomina daturi, hunc tamen recentem
 „ & è Musarum sacrario nuper accitum conscribere, & centuriare
 „ maluerim. Cui nomen elationi tam multos jam subscribere au-
 „ dio, ut me sæpe soleam accusare, quod tam serò id muneris obi-
 „ verim, præsertim cum quæcumque è Vidæ officina emanarunt,
 „ perinde haberi cæpta sint, ac si essent ab uno ex antiquissimis va-
 „ tibus singulari opera, artificioque elaborata. Leo X. Pont. Max.
 „ summa autoritate, summo judicio, cum ad se à Lascare Legato
 „ Regio (ut accepi) allatum. M. Hieronymi carmen, quo ludi-
 „ crum prælium describitur, accuratè lectitasset, hominis ingenio,
 „ & scribendi tum facilitate, tum dignitate allectus, persanctè affir-
 „ mavit, hunc illum esse, quem summis votis diù expetivisset, cu-
 „ jus sublimi, & eleganti stylo CHRISTI res gestæ miræ, & insignes à
 „ nonnullis jam tentatæ, sed parùm luculenter expressæ, carmine
 „ celebrari possent, easque ut versibus attingeret, atque inchoaret,
 „ hortatu suo perfecit. Taceo, quod sit eruditorum omnium, qui
 „ tam Romæ, quàm alibi gentium versantur, de hoc præstantissi-
 „ mo Poeta judicium, quæ celebritas nominis, quæ fama ingenii,
 „ etenim cum jam pridem multa habeant, quæ admirentur, nunc
 „ etiam, quæ laudent, expectant. Ex quo coniecturam facere po-
 „ testis, qualis, & quantus hic Poeta sit, cum illius fama ita foris
 „ celebretur, ut tam externis, quàm suis notior factus sit. quan-
 „ quam qui tam sui sunt, quàm externi? cum omnes, tam ii, qui
 „ illum de facie norunt, quàm qui nunquam viderunt, tam charum
 „ habeant, sic erga illum affecti sint, ut non sicut popularem alius

„ cujusdam loci, sed tanquam apud se genitum, civem suum agno-
 „ scant. Ergo ceteri homines alienum expetunt, nos nostrum ne-
 „ gligemus? absentem requirunt, nos presentis voce non movebi-
 „ mur, cujus opera, studio, labore, doctiores facti sumus, aut fieri
 „ possemus? Homerum Colophonii, Chii, Salaminii, Smyrnaei,
 „ permulti alii etiam post mortem civem suum vendicant, nos
 „ hunc vivum repudiabimus? qui si his temporibus natus non esset,
 „ vota essent nuncupanda, ut nasceretur, aut si è vita (quod Deus
 „ omen avertat) excessisset, ut revivisceret, qui Romanam lin-
 „ guam fractam, laceram, diminutam refarciret, fœdam, & inqui-
 „ natam pristino decori restitueret, aut potius penè colapsam ab
 „ interitu vindicaret. Quæ omnia à me de summo, & celeberrimo
 „ Poeta dicta, nolo in eam partem accipi, me huic tantùm attri-
 „ buere, ut cæteris, qui purè, & latinè locuti sunt, detractum esse
 „ velim. Sed cum Virgilius in manibus sit, quem non meo, sed
 „ veteri instituto, unus è Poetarum numero in theatrum prodeun-
 „ tem subsequi consuevit, hunc Vidam, cùm proximè ad Virgilia-
 „ nam majestatem accedat, idoneum visum fuisse, qui hoc tam
 „ præclaro munere defungi posset. Cujus lectio quantum frugis,
 „ & rerum copia, & verborum varietate, atque elegantia liberis
 „ vestris afferre possit, & si malo à vobis dijudicari, quàm à me
 „ verbis contendi, tamen, quia me tam diligenter attenditis, de
 „ universa re quid sentiam, breviter dicam. Atque primùm non
 „ inficiabor, potuisse alios quidem plures graves, nec inelegantes
 „ authores in hac muneris sortitione substitui, sed aptiorem, & qui
 „ magis ad nostræ juventutis rem faceret, neminem potuisse, nam
 „ si Sapientum instituto sancitum est, adolescentes iis artibus non
 „ tam ad sermonis, quàm ad vitæ, & morum elegantiam informan-
 „ dos esse, quid tam salubre, & necessarium fuit, quàm hujus Ci-
 „ vis studio, atq; doctrina præstantissimi, & viri gravissimi libros
 „ nostris adolescentulis evolvendos, & perdiscendos proponere?
 „ ut ex libris aptas inventiones, disponendi usum, & pulcherrimas
 „ dicendi figuras, ex authore virtutum ornamenta præcipiant,
 „ quorum utrunque, & si possunt, è solis libris percipere, authoris
 „ tamen ratio ad id præstandum plurimùm valet, nam si contem-
 „ platione statuarum, & imaginum, quæ sunt tantum corporum
 „ simulacra, ad amplexandas majorum virtutes juniores plerumq;
 „ accendi consueverunt, quantò magis authoris, in cujus lectione
 „ versantur, mentem, sensusque, & os cernentes commotum iri,
 „ credi par est? ut si minus ad capeffendam, colendamq; virtutem
 „ studio, & voluntate impelluntur, saltem ne illam refugiant, &
 „ aspernentur, pudore & verecundia prohibeantur. Quare si is
 „ author propositus est, qui & præceptis ad eruditionem, & exem-
 „ plo ad virtutem, quàm maximè conferre potest, quid est, quod
 „ ultra requiratis? alius fortasè æquè utilis, sed aptior, & commo-
 „ dior proponi nemo potuit. Sed hoc amplius dico, quod puto
 „ vivis,

„ vivis, atque præsentibus magno usui fore, quia multa in his libris
 „ necesse erit iis, qui mox futuri sunt, non nisi conjectura perci-
 „ pere, & quasi augurari, quæ vivis, & præsentibus licebit, si suo-
 „ ingenio consequi non valebunt, ab authore sciscitari. At rerum
 „ silva non tam ingens est, ac abdita, quin evolvi, penetrarive pos-
 „ sit, permagni tamen refert, si quæ rectè senseris, ea possis, cum
 „ illo ipso, qui scripsit, communicare. Itaque liberorum vestro-
 „ rum, qui ad hunc humanissimum hominem aliquid sciscitandi
 „ gratia se receperint, alii exquisitam illius doctrinam, alii pru-
 „ dens, & sincerum judicium admirati, dum secum tacitè confide-
 „ rabunt, quàm pulchrum sit rerum intelligentia, atque omni pru-
 „ dentia genere præstare, cogitatione ipsa excellentissimi viri per-
 „ moti, quem ea causa dum taxat, adiverant, ut illius sententiam
 „ explorarent, ad poeticam præclaram vitæ moderatricem, ad
 „ sublimes artes cognoscendas, percipiendasque, ducem, & signi-
 „ ferum exoptabunt. Videte cives, quot commoda, quot utili-
 „ tates ad excolenda ingenia, ad varia virtutum genera cape-
 „ scenda, hæc una res complexa sit. Quod si jam non tam quid
 „ rectum sit, quàm quod cum laude fieri possit, requiritis, quid,
 „ quæso, tam laude dignum, tam omnium voce, atque præconio
 „ etiam ab his, qui nascentur, celebrandum, quàm cum hujus no-
 „ stræ Civitatis præclara, & celebris fama sit, antiquum, & inve-
 „ teratum nomen, Cremonenses discipulos in iis artibus, quæ ad
 „ humanitatem spectant, cæteris omnibus anteire, nunc ad eam
 „ ingeniorum felicitatem perventum esse, ut æterna literarum mo-
 „ nimenta, quæ ab aliis Civitatibus accipere solebamus, iisdem red-
 „ dere non habentibus tradere possimus, & cum superioribus annis
 „ ab alienigenis discipulis præceptores, quorum theatra erudiendi
 „ causa frequentarent, Cremonæ quærentur, liceat modò auctores
 „ etiam, qui ad perdiscendum copiam, facultatemque suppeditent,
 „ reperiri. Quæ res quantam laudem, & gloriam huic nostræ Civi-
 „ tati allatura sit, vobis facilius est cogitatione, & mente comple-
 „ cti; quàm mihi verbis explicari. Dii immortales! qua frequen-
 „ tia video omnia nostra gymnasia celebrari? quem concursum è
 „ finitimis Civitatibus in hanc nostram fieri? qua festinatione è
 „ disiunctissimis regionibus à novis hospitiibus in nostras domos
 „ cursim irrumpi? non tam, ut veteres disciplinas hauriant, quàm
 „ ut novis imbuantur. O rem miram, & ante hunc diem inaudi-
 „ tam, exterarum nationes, & gentes ad discendas literas Cremonam
 „ se conferre, & tamen ob aliud, quàm propter literas Cremonam
 „ confluere, ut literarum percipiendarum occasione liceat hunc di-
 „ vinum hominem contemplari, hoc terrestre oraculum consulere.
 „ Sed video, Hieronymus, licet præsens non adsis, silentium (quæ
 „ tua modestia est, & verecundia) mihi dudum imperas, qui præ-
 „ clara, & sempiterna ingenii tui monimenta memorando, tibi
 „ multum dixisse videor, certè his, qui audiunt, parùm propterea

» patere nos, qui de felicissimo ingenio tuo maximos fructus per-
 » cipimus, ex monumentorum celebratione aliquid laudis decerpe-
 » re, neque enim si istud acroama non lubens audis, tua modestia
 » nobis obesse debet, quia hæc tua laus, qua tam clarus, & insi-
 » gnises, non tam tua, quam nostra est. Jecerant nostræ immortalis
 » gloriæ fundamenta duo summi viri, M. Furius Bibacculus, his
 » fermè natus temporibus, quibus Poeta Lucilius, & Sex. Turpi-
 » lius comædiarum scriptores perierunt. Quintillius Varus Virgi-
 » lio maximè necessarius, Poetarum censor, si Horatio credimus.
 » Sed quæ illi fundamenta jecerant, tu ad summum fastigium per-
 » ducis. Cujus æterno testimonio nominis nostri memoria, & ce-
 » lebritas famæ, nunquam est interitura. Extant egregia, & præ-
 » clara opera tua Poetica, Bombyx, Scacchia, Bucolica, sed expe-
 » ctamus propediem & Christum, divinum opus ingenio perfe-
 » ctum, industria elaboratum, jampridem editione dignissimum,
 » ubi is in lucem exierit, non sat seio, qui major cumulus nostris
 » maximis, & sempiternis ornamentis accedere possit. Sed jam
 » redeo ad vos, cives humanissimi, quos exploratissimum habeo,
 » propensa animi voluntate ad hunc Poetam eruditum, & excel-
 » lentem amandum, colendumque ita illici, & attrahi, ut illo ni-
 » hil charius, nihil antiquius pectoribus vestris infideat. Quem tan-
 » ta Italiæ consensione, tanto honorum omnium studio videtis pro-
 » bari tum dignitate, tum venustate, ingenio autem tanto,
 » quantum id convenit existimari, quod ab omnibus expetatur.
 » Quare vos non modò rogo, sed etiam obsecro, ut quod liberorum
 » vestrorum causa, pro maximis vestris beneficiis remunerandis, fa-
 » cere institui, id singulari studio vestro, atque consensu compro-
 » betis, ut hujus celeberrimi Poetæ eruditorum omnium judicio,
 » cum omni antiquitate, tum rerum, tum verborum elegantia ad-
 » æquandi, qui liberis vestris virtutis exemplum, vobis auctorita-
 » tem, patriæ dignitatem præstantissima doctrina, scriptorum sub-
 » tilitate, famæ perpetuitate suppeditat; hos de arte poetica excul-
 » tos, luculentos, emendatos libros tam grata animi benevo-
 » lentiâ, tanto applausu excipiatis, ut cum ille labores suos, & vi-
 » gilias tantâ a vobis æstimari intellexerit, hoc acri stimulo accensus,
 » ad ea, quæ in manibus habet, edenda, ad alia, quæ meditatur, per-
 » ficienda, majore animi alacritate, studio, contentione maturet.
 » Quæ à me simpliciter de nostra, cæterorum consuetudine, de ex-
 » cellenti, & diviño hujus hominis ingenio, de nostris studiis com-
 » munitè dicta sunt, ea velim à vobis, cives, sic accipi, non in aliam
 » partem fuisse dicta, nisi ut meam in erudiendis liberis vestris dili-
 » gentiam, in dignitate, autoritateque vestra conservanda, volun-
 » tatem, in ornamentis vestris defendendis fidem, & constantiam
 » agnosceretis.

Vincen-

MDLX.

Vincentius Ruglerius doctissimus in Patria Gymnasiarcha, cujus doctrinæ memoriam habent tria Epitaphia ad Franciscum ejus filium in *lib. 4. Carminum Francisci Zava*, quorum primum est

*Pullatam banc urnam complet Vincentius ille
Ruglerius, Pallas quem bene diva probat,
Hic coluit sybas, blande has feritque vocales,
Hunc sensit doctum magna Cremona virum.
Currit Olympiadas bis septem gratus amicis,
Hæc Franciscus habet, quæ dat habere Patrem.*

Eod. Anno.

Benedictus Ala Pauli Senatoris Frater. Quantus hic Poeta esset, quantusve Orator, quàm omnium scientiarum expertus, sæpe numero M. H. Vida, quo cum hic familiarissimè vivebat, cognovit: nam quidquid cum illo secretioris, interiorisq; cognitionis communicabat, plenissimè, quo animus Vidæ intendebat, ex hujus omnium doctrinarum refertissimo pectore exhauriebat; nihil in suprema antiquitate ità abstrusum, & reconditum erat, quod protinùs huic non pateret. Hic idem omnibus ingenuis studiis illustris Architectarum præcipuè in regulis, adèd singularis, ut nullum in Urbe nobilissimum ædificium quis extruere moliretur, nisi ab ipso archetypum acciperet. Leges monomachix tanta facilitate, & industria comprehenderat, ut qui de honore, & nominis dignitate contenderent, ad hunc tamquam morum summum Censorem, honoris litium disceptandarum acutissimum estimatorum, controversiarum, & contentionum cujusq; generis tollendarum arbitrum, confugiebant. scripsit egregiè quàm plures dilucidas

Adnotationes in Vitruvii operibus,

quas Petrus Antonius Tollentinus, de quo suo loco, Danieli Barbaro Viro doctissimo recognoscendas misit, ut refert *Zava in orat. parent.*

De eod. *Lamus in Somn. cant. 3.*

Cavitell. in Annal.

Ad ejus tumulum in Ecclesia Majori Cremonæ extat Epitaphium à Vida exaratum.

D. M.

Benedictò Alæ non unius tantùm artis nomine præstanti, sed quocunq; animum intendisset, summo meruit Adolescens Imperat. Carolo Quinto, nec minus deinde Philippo Hispaniarum Regi cbarus. Acri ad abditissima quæque investiganda ingenio. Plurimis adinventis domi, Bellique adiamentis, quæ quisquam alter ne suspicatus quidem fuit antea, Homo frugi heroica quadam rerum humanarum despicientia insignis. Vix. ann. LI. mens. IX. dies XVI., Jo: Bapt. Daniel, & Jo: Petrus Mæstiss. Fr. Opt. F.

Huic

Huic alterum subnectam de Damiano Ala horum temporum Milite fortissimo pertractans Phaentiae profans in Eccles. PP. Servorum propè Januam majorem, ut nobis indicavit illius Urbis Patritius Carolus Andreas Synibaldus Eques S. Jacobi, cujus virtuti summae plurima debeo, & praecipuè, cum ex ejus humanitate inter Incitatorum Academiam ibi efflorentem ascitus fuerim

*Sarcophago Damianus in hoc jacet Ala Cremonæ
Natus, & accumbunt Conjugis ossa sinu.
Græca fuit conjux Helenè Paleologa quondam
Venit ab eois partibus ista simul.
Nupserat ipsa Duci Peditum, dum Cypria turmis
Vexarent Veneti Regna opulenta suis.
Venit in Hesperiam secum, & cum membra quieti
Fessa darent ambo contigit appetere.
Hoc marmor posuit Catherina Parentibus, atque
Decrevit Matris claudier in Tumulo. MDLXIII.*

Eod. Anno LX.

JO: Baptista Ragazius J. C. Patriæ Decurio Leonardi J. U. D. Insignis Viciniæ S. Galli F. in Coll. J. J. C. C. Patriæ receptus die 25. Novembris 1561. inter doctissimos Jurisprudentiæ Alumnos describitur ab *Ant. Campo in bist. lib. 3.* Sigismundi Picenardi Regii Senatoris Ticini Prætoris Vicarius jura dixit, pleraque in legibus scripsisse fertur volumina

Id. Campus.

Bressianus in Coll.

Syllabus J. C. Patriæ.

Eod. Anno.

JO: Andreas Magnonus Vir memoria nostra in disciplina medica celebratus, ut multis illa in arte, & praecipuè Botanicis præpetere visum fuit. Quæ scripsit adhuc delitescunt, dilucet quippe medicum ex Cremonensi Collegio necquicquam fuisse, nam de eo *Alexander Lamus in somnio cant. 2.* modulatus est

*Mira il Divin Magnon, cui Febo diede
La Virtù di saper d' ogn' herba, e fiore,
Il valore, e da quegli ognor concede
Gratia di trarne il salutar humore.*

*Intal' arte ogni Dotto à costui cede;
Cb' altrui non bà l' Dio biondo tal favore
Dato, & ancora in lui tal dono infuse,
Cbe ambe gli son tutte l' alme Muse.*

*Vincentius de Conctis Typograph. Cremon. in Epistola nuncupatoria
Andræ Roncadello Patritio Cremon. præmissa Apologiæ Fran-
cisci Calceolarij Veronensis, de ejus Theriaca, sic de eod. affatur
Gio: Andrea Magnoni Fifico Eccellentissimo nella sperienza dell' Herbe.
Memoratur, & ab eod. Calceolario in Apologia &c.*

Eod.

Eod. Anno.

Joannes Mucius, qui & Joanninus dicebatur, Geometra insignis, & publicus Decempedator, descripsit italicè in libro *Misure esattissime del Territorio Cremonese*, quem citat *Antonius Campus* in calce suarum historiarum, ubi *Castrosum*, & *Pagorum Feudalium Agri Cremonensis* indicem subdit.

Eod. Anno LX.

Joannes Stephanus, seù ut alii volunt, Stephanus tantùm, de Facinis Carmelitici Ordinis in Insubriæ Provincia insignioribus dignitatibus exactis Primus Minister emicuit, Philosophus, & Theologus verè summus, Orator eloquentia incomparabilis, ac in omnibus ingenio præstantissimo polluit. Sacrosancto Concilio Tridentino interfuit ablegatus à Pio IV. Pont. Max. loco Nicolai Audet totius Ordinis Generalis, in quo sæpe elegantissimè oravit. E' vivis eripitur, dum Pius V. Sanctiss.^m Hierarcha, qui jam ipsum in toto ejus Instituto Inquisitorem Apostolicum adlegerat, tanti Doctoris virtutes, & merita sacra Purpura inaugurari intendebat. Ejus opera multa MS., relatum fuit, aliàs extitisse in Bibliotheca Conv. S. Bartholomæi Cremonæ, sed hodie quo fato deperdita abierint, ignoratur. Facinum egregiè commemorat *P. Petrus Lucius Belga* in *Compend. hist. & in Bibl. Carmel. addita operi Abb. Trithemii de laudibus Carmel. Relig.* imò animadvertit in nonnullis actis Concilii Tridentini typis excusis corruptè legi *Stephanus Farinus Cremonensis*, cùm sine dubio legendus sit Stephanus Facinus Cremonensis

Ant. Possevinus in *App. Sacro Tom. 3.* idem firmat.

Falconius in *Cbron. Carmel. pag. 699.*

P. Daniel à Virg. Maria in *Speculo Carmel. Tom. 2. ad num. 3719.*

Antonius Riccobonus de *Gymnasio Patavino lib. 1. cap. 15.* inter Lectores Universitatis Patavinæ eundem refert sub anno 1534. ubi de *Logicæ Explicatoribus*

Com. Gualdus Prioratus in *vita Com. Ugolotti Facini*, *Joseph Bressianus* in *Corona Vir. Illustr. Cremon. lib. 1. pag. 3.*

Memoratur in marmorea Inscriptione, in Cœnobio Carmelitico S. Bartholomæi Cremonæ legenda, ubi de P. Genesio Rosano ad annum 1570.

Eod. Anno.

Julia Sfondrata Francisci S. R. E. Cardinalis Soror lectissima, & amita Gregorii XIV. Sum. Pontificis, Uxor primum Nobilissimi Viri ex fam. Gonzaga, & exindè Cleti Picenardi Equ. Aurati Musarum Alumna, & Insigne totius fœminei sexus Ornamentum, plura poeticè scripsit, tandem fundatis Veronæ geminis Xenodochiis, quæ ibi præcipua sunt, inter Nobilissimas Vestales S. Pauli Mediolani, mutato nomine in Paulam, meritis plena requievit in Domino.

De

De eadem *Joannes Jacobus Crottus in Orat. ad laudem Francisci Sfondrati. Antonius Campus hist. lib. 3. nec eam præterit Octavianus Picenardus, qui fuit Præses Excell. mi Mediolani Senatus, ut suo loco, in Oratione habita pro Sigismundo Picenardo 2. Kalend. Martias 1613. qua die amplissimum J. C. Collegium ingressus est.*

Brescian. in Corona &c. lib. 1. part. 1.

Eod. Anno.

CAROLUS Ponzonus Patriæ Decurio, Vir probo ingenio, in conscribendis historiis ornatus, scripsisse habemus

Monimenta historica,

quorum M. S. inquit, & allegat *Franciscus Bressianus* in Indice opusculi prænotati, *La Via Lattea &c.*

Videndum est ejus nomen in Matricula Decurionum ad hunc annum.

Eod. Anno. LX.

CHRISTOPHORUS Guazzonus ad italicas Musas natus, plura in eadem facultate, qua eruditus inter Poetas coævus eminebat, composuit, & præcipuè ejus Carmina habentur in libro Inscripto, *Rime di diversi Autori Eccellentissimi: Cremona 1560. per Vinc. Comittem* Ibi etiam leguntur nonnulla

Nicolai de Maggis, &

Pauli Ferrarii, qui procul dubio fuere & ipsi Cremonenses Poetæ, nam eorum stirpes adhuc in Patria florent nobilitate.

Eod. Anno.

GASPAR Marianus Rhetor in Patria publicus, & in Carminibus componendis laudatissimus, ad cujus gloriam scriptum reliquit *Franciscus Zava* in carmin. lib. 2.

*Gaspar adest Marianus bonos, & gloria sæcli
Ac Patriæ, & Gentis fama, decusque suæ,
Cui sacra fatidicus concessit barbata Pbæbus,
Barbata nomen adhuc Vicus in Urbe tenet.*

Vicus, de quo in carminibus vernaculo idiomate stylo de Mariani nuncupatum

Simon Marianus hisce temporibus doctrina excellens, celebratur à *Hieronymo Fabullo* orat. 1. ad Decur. Cremon.

Eod. Anno.

PARTHENIA, quæ Uxor lectissima Joannis Baptistæ Maynoldi J.C. præstantis. erat unica filia Augustini de Gallaratis Viri Patricii, & neutiquam ob ejus gesta sine laudum proemio memorandi, qui sciens Quintilliani præceptum, quod mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis, & corporis frangit; exactis teneris infantis annis, filiam in omni literarum genere erudiri, jugiter incubuit, & præsertim Græco, & latino idiomate, ac carminibus instrui, quibus doctissima emerfit, adè ut ejus judicio cultissimo celeberrimus Vida noster sui ævi Miraculum, Opera propria subiicere non dedignabatur, decessit die 6. Augusti 1572.

Ex

Ex operibus tantæ, & Incomparabilis Fœminæ multoties non absque admiratione, nec sine spe futuræ editionis vidi in Bibliotheca Maynolda MS. ubi veluti Thesaurus custoditur, pulcherrimum Epistolarum latinum Volumen, cujus est index

Ordine alphabetico cum numero paginarum

Ad Annam Principem Estensem. 2. 3.

Ad Augustinum Gallaratum Patrem. 17. 18.

Ad Camillam Valentem. 14. 15. 16.

Ad Casarem, & fratres Gallaratos. 38.

Ad Fulgentiam Lucelliam. 69. 71. 73. 74. 75. 77. 78. 80. 84. 85.

Ad Hieronymum Maynoldum. 43. 44. 45. 46.

Ad Hypolitam Landrianam Puerariam. 8.

Ad Joannem Baptistam Maynoldum Maritum. 49. 50. 51. 52. 53. 54.

55. 56. 57.

Ad Joannem Paulum Varrum. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34

35. 36.

Ad Julium Salernum. 22. 23. 24. 47.

Ad Lauram Ferrariam. 10. 12.

Ad Lauram Gonzagam. 5.

Ad Leonoram Pallavicinam. 7.

Ad Luciam, & Margaritam Trivultias. 48.

Ad Ludovicum Calinam. 37.

Ad Margaritam Valesiam Reginam. 1.

Ad Olimpiam Tylesiam. 4.

Ad Quintianum Poetam Laureatum Stoam 66.

Ad Vincentium Stangam 19. 20. 21.

Plura Responſa in ipſomet volumine eidem directa leguntur.

De hac eruditissima Fœmina mentionem faciunt plures ſcribentes, & in primis prætereundus non est Memoratus *Vida in Orat. advers. Pap. Act. 2.* ubi de Parthenia, & de Sophonisba Anguſſola Pictrice commendatissima. *Non comittam, ut præteream duas præclarissimas Virgines Cives nostras, quarum altera, & græcis, & latinis literis apprime eruditam de quacunque re opus fuerit, & versu, & soluta oratione non tantum doctè, & copiosè, sed etiam eleganter, & appositè dicit, & scribit maxima cum audientium, & legentium admiratione; altera inter egregios Pictores nostri temporis meritò connumerari potest, multis aliis artibus, ac virtutibus utraque insignes, utraq; bonis parentibus orta &c.*

Vinc. Vætiolus in orat. 2. erga finem inquit. *babetis PP. in vestra hac Civitate sanctissimam illam Matronam optimam fœminam, ac lectissimam Partheniam, quæ tantum in bis literis, scilicet Græcis, profecit ut qui Cremonensium laudes, ampla, & copiosa oratione profecuti sunt banc rem, ut bujus Urbis decus summum, & maximum ornamentum silentio prætereundam non duxerint &c.*

Diomedes Borgbesius Senensis in 3. Volumine Italicorum rythmorum

p. 4. pag. 4.

Tom. II.

Kk

Oſa-

Octavianus Picenardus in Orat. Fun. prò Jac. Maynoldo.

Ant. Campus bist.

*Cavitellus, Zava. Crescentias, Spelta, Riberia, Ang. Baronius, Jo:
Musonius, &*

Alex. Lamus in Somnio.

*Josepb Niger Propatruus dilectifs. Matris meæ in suis Carminibus
Epist. 8. ubi de Cremona Patria.*

*Nec tantum commune Viris hoc esse putandum est,
Quod cadit in sexum, famineumq; animum;
Nam quantum muliebre genus pulcherrima Virgo
Parthenia excedat dotibus ingenii
Jam patet, & fama est toto notissima cælo,
Et mox ipsa sua laude perennis erit.
Cujus Carminibus si demus nomen in illis,
Quis summum Vatem non vigilasse putet?
Præter fœmineas, & doctæ Palladis artes
In quibus à teneris doctæ puella fuit.
Non minùs est græcis, pariterque imbuta latinis,
Quam canere, & certis psallere doctæ modis &c.*

Eod. Anno LX.

IN ANIMOSORUM CREMONENSIVM ACADEMIA
DISSERTATIUNCULA HISTORICA.

*Academia Animosorum, ut Nobiles in literis, & literæ in Nobilitate
florerent, hoc anno sub sacra tutela Divi Eusebii Cremonensis
Monaci Betbleemita S. Hieronymi Discipuli in Patria
initium sumit ejusdem Institutoribus tribus ex J.C.
Collegiatis tum patritia stirpe, tum studiis
omnibus præclarissimis.*

Primus ex ipsis Comes Petrus Martyr Ponzonus Senatoria digni-
tate Mediolani decoratus, & exindè celeberrimæ Civitatis
Novariæ Episcopus, laudatus in *Musæo Novariensi* nuperrimè
edito ab Amico meo eruditissimo *Lazaro Augustino Cotta.*

Secundus Joannes Baptista Maynoldus J. C. Coll. doctifs.

Tertius Sigismundus Picenardus Reg Duc., & ipse Mediolani Se-
nator, de quibus suo loco erit, & habitus fuit sermo honorificus.
Lege in primis vulgata prò ejusdem regimine, ut unus ex Acade-
micis primus in Confessu biennio integro completo federet, Prin-
cipis titulo insignitus, ad-cujus normam ordine successivo electi
fuere.

1560. Sigismundus Trecchus.

1562. Alphonsus Maggius.

1564. Joannes Petrus Ala J. C. Coll., & Scriptor celeberrimus.

1566.

- 1566. Joannes Baptista Sfondratus.
- 1568. Ludovicus Barbovius.
- 1570. Joannes Baptista Picenardus J. C. Coll.
- 1572. Carolus Schinchinellus.
- 1574. Carolus Jacobus Persicus.
- 1576. Sebastianus Bressianus Med. Phys. Coll.
- 1578. Comes Ludovicus Stanga.
- 1580. Comes Galeatius Ponzonus.
- 1582. Vincentius Maynoldus J. C. Coll.
- 1584. Homobonus Offredus J. C. Coll.
- 1586. Cæsar Chizola Med. Phys. Coll.
- 1588. Sfortia Pallavicinus Marchio.

Ab hujus anni interstitio usque ad annum 1607. quo percita inter fortiores Patritios intestina dissidia Musarum concordias exsurdarunt, & inter armorum fragores armonica pleetra deperdita, non absque rauco mærore submurmurabant, ecce quod pacatis animis Animosorum congressus animosior interpolatur in Domo Camilli Stanghæ Comitæ Castri Novi Buccæ Abduæ, constructis regulis, & erecto Phrenoschemate, in quo Hercules sagitta, Fax, & Clava Robori appensæ cum lemmate, *In casus omnes*, apparent, tali ab Hercule desumpto auspicio nostræ Urbis, ut ajunt, Fundatore, perpetuò duraturam in omnes casus Unionem nobilissimam non desperarunt, eoque magis cum Hercules, Musagetes appelletur, scilicet secundum Gyraldum, & alios Socius, & Dux Musarum. Princeps eligitur omnium plausu.

Ludovicus Barbovius Insignis Feudi Sorexinz Marchio.

- 1609. Maximilianus Trecchus.
- 1611. Ferrans Maggius.
- 1613. Hieronymus Schinchinellus magni nominis Præsul Prothonotarius Apostolicus de numero Participantium Alma in Urbe Residens prò Archiepiscopo, & Principe Juvaviensi.
- 1615. Alexander Grotus.
- 1617. Nicolaus Sorelina.
- 1619. Alexander Bonettus Med. Phys. Coll.
- 1621. Carolus Lauda.
- 1623. Camillus Augustus.
- 1625. Bartholomæus Sfondratus cõfirmatus prò subsequenti biennio.
- 1629. Hieronymus Rangonus sub cujus regimine, undique Epidemiali morbo sæviente, ad tria lustra, Academia contabuit, nam anno tantum.
- 1644. Christophoro Schinchinello Com. Casalis Buttani, Principe designato primas revocatur ad auras, postmodum.
- 1646. Nicolao Ponzono Castelletti Comite, & Gombeti Domino, in funere Octaviani Picenardi Senatus Excell.^{mi} Mediolani Principis Concivis Sapientis, ac de Academia optimè meriti die decima Junii hoc anno denati, Animosi parentan-

tur, habita Oratione ab Jacobo Zappa J. C. Coll. Com., & Equ. & ex doctiss. Academicis. Verum ab exacta lue in bellum asperum incidit, unde versis cytharis in scopletis ad Patriæ defensionem quisque generosè incubat, Gallorumque impetu tandem subverso, Apollinis lauribus, & palmis coronati Votibus, & Animosis Concivibus Epinicia Academici Animosi cecinere; Obruta quidem norma Principatus, & more Aristocratico pluribus in consessibus Academia se gessit, ut in illo adaperito ad plausus anni 1660, quo Sum. Pont. Alexander VII. Sacra Purpura Patriciatum nostrum Eminentissimum Petrum Vidonum exornavit, ibi enim multiplicia Patriæ gaudia, duplici panegyri, aliisque Musarum armoniis eruditissime insinuarunt duo ex eruditiss. Academicis, nempe Comes Sigismundus Pozzonus, & Marchio Hieronymus Ugolanus J. C. Coll. Com., & Equ. Anno. Verum.

1687. Petro Francisco Treccho Marchione, & Regio Malæi Laudensis Feudatario Eloquentia, & Musis percelebri curante una cum hujus operis Auctore antiquus ordo instauratur, ac numerus dignitatum augetur, ut nempe apud Principem duo Assessores, & unus à Secretis consideant. Die igitur vigesima Februarii ejusdem anni cum in ampla Sala publici Civitatis nostræ Palatii convenissent quamplures Nobiles, & Literati Concives, collectisque Votis, Princeps delectus fuit ipse.

Marchio Petrus Franciscus Trecchus, & cum eo.

Marchio Galeatius Pallavicinus Primus Assessor.

Joseph Caraffinus Feudi Levatę Dominus secundus Assessor, & Franciscus Arisius hujus Operis Auctor à Secretis. Obtinetur ac eodem mense Illustris. Præsidium ad Urbis negotia decreto, Atrium pro congressuum solemnitatibus, in quo congregantur Amplissimi J. C. Colleg.

1690. Die 18. Mensis Martii Princeps idem Marchio Trecchus, non sine omnium laudibus, & plausu confirmatur, & eligitur. Joseph Caraffinus, Primus Assessor.

Author hujus Operis, Secundus.

Nicolaus Ala Marchio Scandolarie Ripæ Olei à Secretis.

1691. Princeps declaratur Joseph Caraffinus.

Marchio Petrus Franciscus Trecchus primus Assessor.

Marchio Joseph Cattaneus secundus Assessor.

Joseph Bigattus à Secretis.

Prædefuncto eodem anno Caraffino, non sine magno Patriæ nostræ, & Reip. litterariæ intertrimento, ut dicam suo loco, suffectus est in Principatum.

Marchio Joseph Cattaneus.

Marchio Petrus Franciscus Trecchus primus Assessor, quem perdidimus

didimus maligna febris correptum die 30. Maii 1697. ut suo loco dicemus.

Marchio Galeatius Pallavicinus, secundus.

Joseph Bigattus à Secretis.

Argumenta, quæ discutiantur non nisi sacra, vel ad mores erudien-
dos Princeps proponit. Exemplum à majoribus datum, nam apud
me servatur folium magnum excusum anno 1609. per Christopho-
rum Draconium, cujus in fronte legitur italico sermone. *Ordine,
col quale l'oppresso Accademico Animoso per Decreto della Città di
Cremona tratterà la materia dell' honore per insegnare il modo di ridur
à pace le discordie de Cittadini con termini honorati, e christiani,
lontani dall' opinioni dannate dalla Santa Chiesa.* Hicordo in 46.
propositionibus fuit distinctus.

Omnes Optimates, ac hujus Academiæ Alumnos, aliis loco, &
tempore indigitabo; memorabilia tantum è regestis Archivii Ci-
vitatatis deducta, & Auctores, qui eam commemorant, recensebo.

In Consilio generali habito die Veneris 14. Augusti 1609. suadente
celeberrimo Octaviano Picenardo, & juxta sententiam Marchi.
Antonii Mariæ Pallavicini ex Decurionibus decretum fuit, ut
Principi Academiæ solverentur quotannis à re publico Coronati,
scù, ut ajunt, ducatonum quinquaginta pro expensis, quæ in congres-
sibus peragendis fieri contingerent, hisce quidem conditionibus,
& in primis, ut publicè legerentur lectiones de honore pertractan-
tes, aliæve lectiones morales, & quod electio Principis ad votum
Nob. Decurionum esset faciendâ ex tribus tamen nominandis ab
Academicis.

Die 11. Septembris ejusdem anni concessa fuit pro Academicis uni-
endis pars superior Palatii D. D. J. C. de Coll.

Die 30. Decembris 1609.

Inter alias Academiæ Sanctiones hæc in sequentem modum facta
fuit, ac typis edita, ut habetur in Archivio Civitatis.

*Nel libro degli atti della Nobilissima Accademia degli Animosi di Cremona
è registrata frà le altre la Congregazione Generale de' Signori Acca-
demici di quella bavuta alli 30. Dicembre 1609. in Casa dell' Ill. Sig.
Massimigliano Trecco Principe della medesima Accademia, nella qual
Congregatione frà le altre è l' ordinazione del tenor, che segue*

*Doppo furono con molta lode ricordate le fatiche del Sig. Ottaviano Pice-
nardi nell' Accademia l' Oppresso, che cortesissimamente havendo accetta-
to il carico di trattare la materia di ridurre à pace le discordie de Citta-
dini, e quella con molta esattezza, & eloquenza trattando conforme à
termini honorati, e Christiani, ordinandola ad una Lezione per settima-
na concorrendovi con molto applauso il fiore della Nobiltà di Cremona ad
immortal fama di lui, e di tutta la radunanza insieme, habbia magnani-
mamente ricusato riceverne mercede. Però essere l' Accademia in ob-
bligo di mostrargli segno di gratisudine, & dopo varj discorsi così fu à
viva voce ordinato.*

Che

Cbe in segno d' animo grato l' Accademia dichiara, che al Sig. Picenardi si faccia una memoria in un quadro di tela, che in publico nella Sala della radunanza stia esposto in fino, che si possa fare in forma più durabile, in cui sia inscrizione in sua lode, d' immagine di lui, d' l' una, e l' altra insieme. Furono eletti à far mettere ciò in effetto il Sig. Sforza Sforzosi, e Ferrante Carli.

Subscripta Massimiliano Trecco Principe

Gio. Battista Assandri Secretario &c.

Die 30. Mensis Julii 1610. In Consilio Generali fuit suspensum Decretum erogandi per Civitatem illos Ducatonos quinquaginta, ut supra cum tunc fuisset electus Princeps citrà normam recentitæ conditionis. Erat à Secretis tunc temporis memoratus Joannes Baptista Assandrus Caus. Coll. Philosophicis, historicis, ac poeticis studiis eximius, & in operibus editis valdè cognitus.

Die 14. Januarii 1611. ad supplicem libellum ejusdem Picenardi sub patrocinio Civitatis iterum recepta fuit Academia, eidemq; concessum fuit posse Principem sibi benevisum eligere.

Die 13. Februarii 1613. In Cons. ad preces Academicorum denuò concessa fuit solutio Ducatonorum quinquaginta.

Die 5. Mensis Januarii 1615. concessum fuit Gulielmo Lupo Med. Phys. Coll. ex Acad. ut publicam haberet Concionem in Buleuterione, cum declaratione tamen, ut hæc concessio in vim exempli imposteriorum non adduceretur.

Die 12. Novembris 1619. Academici obtinuerunt Decretum ab Excellentissimo Mediolani Domini Moderatore, ut duos ex capitali facinore bannitos in casibus verò non exceptis possent, eis annuentibus ad gratiam Principis revocare.

Die 3. Junii 1644. conceditur facultas Acad. eorum publicas disputationes peragendi in Buleuterione cum derogatione antecedentis Decreti. Et hæc sunt, quæ in hac materia habere potui ex Archivi Diagraphis.

Auctores, qui nostram Academiam recensent, & laudant, hîc chronologicè subnectuntur.

Franciscus Zava eloquentissimus Rhetor, publicus Cremonæ Gymnasiarcha anno 1562. dicavit Academicis Cremonensibus Orationem secundam, quam habuit adversus Gymnasiarchiam excusam ibi apud Vinc. Comitem 1562. & recusam. 1568.

Vinc. Vecchiolus doctis. Orator in Orat. 1. adversus eum, qui in Gymnasiarchiam scripsit pag. 10. reliquit. *Verum illud certè affirmare possum vestram hanc Academiam, vos enim Nobilissimi Academici nunc solos alloquor, tot præstantis. Civium refertam unam esse, quæ si quod aliud præclarum institutum ipsa in primis huic Urbi ad memoriæ immortalitatem gloriosa futura sit, quid enim liberale studium, quæ ars, aut disciplina ingenua reperiri potest, quæ ex hac vestra tamquam clarissima officina, & pleno quodam fonte hauriri non possit.*

Joan-

Joannes Petrus Nazarius diserta oratione italicè scripta, Urbem Cremonensem summoperè commendat pro Academia institutione, causa est per eundem Vincentium Comitem. 1564.

Joannes Baptista Ala nuncupavit Illmo, ac Rev.^{mo} Benedicto Alæ Urbini Archiepiscopo orationem Octaviani Picenardi, quam habuit in funeribus Jacobi Maynoldi Gallarati Senatus Excell.^{mi} Mediolani Præsidis, formis traditam Cremonæ 1613. apud Christophorum Draconium, & Barucinum Zannium, ubi in Epistola scribitur.

Orationem, quam Octavianus Picenardus magni nominis J. C. Academicus Animosus habuit, in publicis parentalibus Jacobi Maynoldi Gallarati Senatus Mediolanensis Præsidis, & Catholici, ac potentissimi Regis intimi Consilarii (quem etiam mortuum Rex ille diurno, & perpetuo sacrificio decoravit) tibi, ac nomini tuo, Illmo Præsul, offero, ac dedico, tum quia vos ambo hac tempestate Nobilissimi nostræ Civitatis Jurisconsultorum, & Judicum Collegii, & Animosorum Academiae clarissima lamina exististis, & ob eximia animi ornamenta in altissimo dignitatum gradu locati, tu à Summis Pontificibus, ille à Summo Rege, vobis, ac Cremonæ Patriæ nostræ decus immortale peperistis.

Valerianus Castilioneus Mediol. Monachus Cassinensis sub titulo Academici Animosi nuncupati *il Brillante*, edidit Papiæ apud Petrum Bartolum 1618. carmina italica, inscripta *l' Accoglienze del Cielo*, in quibus duodecastichon etiam legitur Jo: Baptistæ Cavutii Philos. doct. alteries ex Academicis dicti *lo svegliato*.

Joannes Paulus de Tonsis Illustris. Animolis Academicis, Principatum gerente Nob. Viro Alexandro Bonetto, dicavit librum Cremonæ excusum 1619. apud Barthol., & Hæredes Barucini de Zannis, cui titulus *della Costanza, e Consolazione nelle publiche calamità, Opera di Gio: di Ver tradotta di Francese in Italiano &c.*

Joannes Vida Pisenattus Com. & Equ. Pontificius edidit ibidem ipso anno 1619. orationem in laudem Fratrum de Folliatis, & in fine ejusdem habet multa carmina in laudem Animosorum Academiae.

Joannes Paulus de Tonsis Illustris. Academicis Animolis dicavit opusculum, cui titulus

Della Costanza, e Consolazione nelle publiche calamità, opera di Gio: di Ver, tradotta di Francese in Italiano per Gio: Paolo Tonsi Cremonese, Cremonæ typis Bartholomei, & hæredum Barucini de Zannis 1619. ibi etiam carminibus laudantur Academici, nec non *Alexander Bonettus* eorum Princeps.

Emmanuel Thesaurus Taurinensis, doctrina, & genere perspicuus, cum esset è Societate Jesu, & Cremonæ Rhetoricæ Præceptor, orationem habuit elegantissimam, quam Joannes Baptista Ala Ecclesiæ Majoris Archidiaconus, & Academicus ingeniosissimus, typis edicavit anno 1620. Cremonæ apud Bartholomæum, & hæredes Barucini Zannii, inscripta. *Oratio in qua probatur Academiam Cremonensem Animosorum esse verissimum Herculis Templum*, dicata Alphonso

phonso Lasso de Carilia Illmo Equitum Magistro Hispano literatissimo, in qua præ cæteris legitur.

Efflorescunt ubiq; terrarum, Ill.^{me} Alphonse, Academia bonarum artium, armorumque veluti refertissima Officina, ex quibus tamquam ex Equo Trojano prodeunt Viri, qui deinde ad summos honorum gradus non pauci facile provebuntur. Has inter Academia Animosorum, sic appellamus hujusce Civitatis nostræ, si non primas, at nec postremas, ut optimè nosti, tenere censenda est. In Oratione laudibus extolluntur nonnulli ejusdem Academiae Principes, & scilicet Marchio Ludovicus Barbovius, Maximilianus Treccus, Ferrans Maggius, Hieronymus Schinchinellus, Alexander Crottus, Nicolaus Sorelina.

Nicolaus Corradinus celeberrimus Phonascus in Cathedrali Cremonæ edidit anno 1620. ex typis Venetis Gardani opera musicalia, in quorum præliminari se inscribit *Mulicæ Præfectum* in Academia Animosorum, ex quibus conjecturari facillimè licet, non vulgari pompa tunc cætus Academicos celebrari.

Abbas D. Celsus Lesuarte Rosinus Celenas Can. Reg. Lateran. cujus eximia virtute Lyceum Scriptorum Lateranensium emicuit, Principi, & Academicis Animosis direxit ejus librum, *L' Illiade Sacra*, impressum Venetiis per Crottum anno 1621. cum epistola nuncupatoria, quæ incipit. *Quando io di prima fui fatto degno, Illmo Principe, e Nobiliss. Sig.ⁿⁱ dell' eccesso della benignità vostra di essere ascritto, e registrato trà di voi, preso sotto la protezione del vostro non men famoso, che forte Musagete Alcide &c. alibi. Perciò risoluto mi sono nel principio di questa mia prima parte di proporre à così nobile, grande, copiosa, e dotta radunanza di Titolati, Cavaglieri, e Letterati di ogni professione &c. alibi. Non sia chi mi riprenda, se ardisco di affermare, che d' Olimpo, cioè del Cielo sia portico ammirabile costea vostra Academia: imperciocchè le nobilissime, e virtuose azioni, che in essa fate di morale, di Politica, di Ragione d' honore Cavaleresco, di governo, di stato, di belle lettere, e di tutte le professioni più gravi, e più sode, pur troppo manifestano ragionevole il detto mio &c. & in fine, e quì con divoto inchino riverisco non un' Accademia di Virtuosi, ma come disse Cineas, un Senato di Regi.*

Ipsè Rosinus inter Animosos nominabatur *il Raffermaio*.

Guidobaldus Benamatus in sua Historia Navali se insinuat *Academicum ex Animosis*.

Anonymus quidam edidit anno 1621. opusculum poeticum, cui titulum dedit. *Il Vello d' oro Idilio per l' impresa dello svegliato Academico Animoso dedicato al Sig. Carlo Lodi Principe dell' Accademia degli Animosi*, Academicus nominatus *lo Svegliato*, fuit Joannes Baptista Cavutius, ut diximus, de quo in opere nostro sermo erit.

Anonymus alter litavit Academicis Animosis opusculum signatum. *Epitalamio per la gloriosa, e Santa Sposa di Christo Teresa di Giesu, celebrato nella sua tanto bramata Canonizzazione*. Ibidem anno 1622. per Bartholomæum, & hæredes Barucini de Zannis.

Vincen.

Vincentius Gallus Clericus Reg. S. Pauli doctissimus suum de Oda, Elegia, & Epigramate opusculum anno 1623. Mediolani apud Cumum, dicavit Camillo de Augustis Principi, nec non cæterisque Academicis.

Idem suum Opus de Lyrico Poemate Syntagma, Mediolani apud Joannem Baptistam Cerrum 1626. sacravit hisce notis; Amplissimis Viris Bartholomæo Sfondrato Academia Animosorum Cremonæ Principi Splendidissimo, cæterisque Academicis, in Epistola verò leguntur, *Hanc igitur quantulamcumque est industria meæ exercitationem in colligendis ab optimis scriptoribus de lyrico poemate eruditionibus, atque hunc in selectarum quarundam Horatii Odarum detegendis artificiis laborem in amplissimo nomine vestro, Academici Animosi, apparere voluit. Tum quia opusculum illud, quod nuper editum fuit Clarissimo Viro Camillo Augusto Principi vestro, vobisque inscriptum, non ingratum vobis fuisse compertum habui. Tum etiam, quia nullam, aut nobiliorem tutelam, aut firmiter præsidium contra invidorum, reprehensorumque morsus his descriptionum argumentis in publicum exeuntibus, quam hujus florentissima Academia, qua totius Italia lumen est clarissimum, comparari posse judicavi.*

Peregrinus Merula in Sanctuario Cremonæ typis hæred. Barucini de Zannis 1627. pag. 311. Academiam Cremonensem, unà cum Petro Ferrario ejusdem Alumno laudibus effert.

Alter Anonymus appellatus *il Corragioso*, inter Academicos Animosos erat hic Joannes Paulus Melius celeberrimus J. C., ac Senatus Casalensis Præses, de quo & jure meritò in tertio Volumine sermo fiet anno 1629. edidit orationem in Laudem Comitissæ Polissennæ Meliæ Lupæ de Soranea, qua die Monasterium S. Quirici Cremonæ ingressa fuit.

Hieronymus Genuinus Romæ edidit apud Hæredes Mascardi 1635. metamorphoseos Nominum, sive metatheses Literarum, sive Anagrammata; ibi pag 41. legitur

Programma

Animosorum Academia Cremonensis.

Anagr.

Es Varia commemorans, nimia docens.

Carmina

Es Varia commemorans nimia verè docens.

Nomen Animosum animum dat, & vires facit;

Robur animis, magnus vigor, & inest tuis.

Joannes Baptista Maynoldus J. C. Coll. unus ex Academicis, de quo inferiùs anno 1638. ibi edidit italicè orationem sic inscriptam, *Nella morte dell' Illustr.^{mo} Sig. Conte Oliverio Schinbinello Cremonese recitata nella sala del Consiglio di Cremona à nome dell' Accademia de' Signori Animosi.*

Joannes Petrus Crescentius Romanus Nob. Placentinus, Monachus Hieronymianus in sui operis initio inscripti. *Eusebio Cremonese*

Tom. II.

L I

anno

anno 1645. Cremonæ excusi apud Joannem Petrum de Zannis, opiparè laudat nostram Academiam, ejusque Alumnos tunc vitam agentes commemorat pag. 13. nempe Viros Illustris.

Marchionem Joannem Baptistam Trecchum,

Marchionem Joannem Paulum Vidonum.

Comitem Nicolaum Ponzonum.

Marchionem Joannem Baptistam Barbovium.

Christophorum Comitem de Schinchinellis.

Comitem Alexandrum Maggium.

Himerium Barbovium J. C. Com., & Equ.

Joannem Baptistam Maynoldum J. C. Com., & Equ.

Marchionem Paulum Datum.

Gherardum de Astis ex Decurionibus.

Julium Stangam ex Decurionibus.

Hieronymum Rangonum ex Decurionibus.

Hieronymum Benzonum Med. Phys. Coll.

Andream Sylvam ex Decurionibus.

Hyacinthus Belpierius insignis Bibliographus Cremonensis editionem curavit anno 1640. opusculi inscripti.

Il Capuccino Scorzese, idque dicavit eidem Com. Christophoro Schinchinello Principi Academiæ Animosorum, & in epistola eandem commendat.

Paulus Ugónas J. C., & Philosophiæ Doctor, postea Illustrissimæ Patriæ Ordinum Conservator, ex Academicis sub titulo *l'Immutato* anno 1647. Cremonæ apud Zannium edidit orationem in encomium Com. Nicolai Ponzoni Principi Academiæ electi, cui legitur in fronte. *Il Principe degli Animosi pubblicato nel 1646. l'Illustris. Sig. Conte Nicolò Ponzoni l'Immutabile.*

Ansaldus Cotta è Societate Jesu, in oratione Cremonæ habita in Instauratione studiorum anno 1653. ibidem typis emissa, cui titulus. *Omnia Cremonæ summa affirmat. Porro, adeò nobilis est Illustrissimorum coetus, quem video, adeò frequens eruditorum panegeris, ut meæ me pudeat tenuitatis, qui in tanta Virorum Sapientum frequentia, non habeo undè possim eruditus ingeniiis facere, superest unum vestræ in literas propensionis argumentum Academiæ Cremonensis gloria singularis &c. & alibi. Si erudita inter scriptorum volumina vivunt Cremonensium Virorum nomina, si eorum laudatur ingenium, si ubique eorum sapientiæ celebratur, hanc laudum ubertatem intelligite, non aliundè in vos, quàm ex Academia vestra, tamquàm è purissimo fonte manasse.*

P. Abbas D. Petrus Marcellinus Orasus Mon. Ulivet. typis opusculum consignavit, cujus in fronte legitur. *La stemma Spagnuola, discorso Panegirico del medesimo nell' Accademia degli Animosi l'Urgence.*

Abbas Philippus Picenellus in Mundo symbolico (ut ajunt) ubi de Impresiis singularibus in operis vestibulo loquitur, laudibus illam effert, quæ à Cremonensibus Academicis erectas, cum ad sacrâ

Purpu-

Purpuram Patritius noster Em.^{us} Petrus Vidonus promotus esset, pingendo in ea racemos gentilitios cum lemmate *matura rubuit*.

Marchio Hier. Ugolanus J. C. Comes, & Eques, & Academiæ Alumnus, edidit Mediol. cum aliis Poematiis typis Marelli, *Plaudentis Cremonæ Triumphus in adventu Em.^{mi}, ac Reverendis. S. R. E. Principis Card. Petri Vidoni Laudæ Ep. Animosorum in Academia publicè habitus*.

Jo. Baptista Spadius è Florentiola Ord. Præd. egregius Poeta, scripsit opusculum, cui tit. præstitit, *Lusus in Auspiciis Academiæ Animosorum Cremonæ*, ut innuit *P. Rovetta in Bibl. Prov. Lombardiæ Ord. Præd. ad annum 1660*.

Abbas Malatesta Garuffus Ariminensis in prima parte Italiæ Academiæ, Arimini impressa 1688. extenso calamo de nostra Academiâ pertractat pag. 247. ità &

Josepb Bressianus, Hist. Cremon. in suis operibus editis, & singillatim in diario Cremonæ, & in Coll. J. C. ubi de Picenardo præcipuè.

Abbas Petrus Cannetus Mon. Camald. mei amicissimus, ejusq; Congregationis, & virtutum omnium singulare ornamentum in Centuria Epigr. Miscellaneæ Academiæ Concordium, Ravennæ apposita.

Homobonus Pifo Med. Phys. & eruditus Philologus mihi necessarius in dedicatione ejus operis. *Ultio Antiquit. in Sanguinis circulationem, nuncupati*.

Julius Casar Porrus J. C. Caus. Coll. literarum humaniorum, nec non Philosophiæ peritissimus, & Academicus nominatus *il Promto*, quem efflictim prædiligo anno 1692. imprimi curavit Panegerim typis Laurentii Ferrarii ad laudem S. Joannis à S. Facundo August. eamq; dicavit Illustris Academicis Animosis; tit. est. *La Voce del lo Spirito Santo*, habita Cremonæ in Ædibus S. Augustini à Vener. P. Joseph Angelo à Nativitate Nudipede Carmelita.

Hæc etiam refert laudatus *Jo. Cinellus* in ejus Bibl. Vol. plut. 12.

Eques Carolus Andreas Sinibaldus Ord. Militaris S. Jacobi de Spatha, æquè ac in literis eruditissimus inter Elogia Academiarum id, mihi humanissimè transmissum, recenset

DE ACADEMIA ANIMOSORUM CREMONÆ,

In cujus Stemmata est Jaculum, Clava, & Fax
Herculis cum Epigraphe,
In Casus omnes

Herculeis jaculo, & Clava, facibusque superbit
In Casus omnes par Animoso pbalanx;
Alcida, & Musis communes consecrat aras,
Et generoso animo Pallade utraque nitet.
Non minùs Eridanus gaudet splendente Lyceo
Claudere, quàm superis lumina Solis aquis.

Julius Clarus Aloyfii Med. Senatoris F. Patritius Alexandrinus, verùm ex privilegio Patriæ nostræ aſcriptus, poſt obitam magnanimè Præturam, inter J. C. doctiſſimus Mediolani & ipſe Senator, Præſes Quæſtorum extraordinariorum, Curator aquarum publicarum, Præfectus rei frumentariæ, dein Philippi Regis Hiſpaniarum ad res Italas Conſiliarius; ut ex Epitaphio in Sacra æde Pacenſi Mediolani ſibi extructo legitur. Magni ſui ingenii monumenta proſtant ſæpiſſimè recula.

Totum Opus Sententiarum receptarum in libris ſeptem eſt diviſum; in primo de Legibus, Conſtitutionibus, & Statutis; in ſecundo de Jure Perſonarum, in quo non ſolum de ipſo ſtatu Hominum, ſed etiam de ſingulorum Officiis, & dignitatibus, in tertio de Succeſſionibus, & ultimis voluntatibus; in quarto de Contraſtibus, & de Feudis, Donationibus, & Emphiteuſi; in quinto Practica Criminalis, in Sexto Practica Civilis, in ſeptimo Index generalis continens materias ſupradictorum librorum, & cum animadverſ. Manfr. Goveani Francof. 1613. & cum animadvertitur Joannis Guiotii ibid.

Tractatus de Feudis imprefſ. 8. Venet. 1566.

Tractatus de Teſtamentis, & ultimis voluntatibus. Habetur etiam in Tom. 8. par. 1. fol. 80.

Opera omnia, ſeu Practica Civilis, & Criminalis, cum Addit. Joannis Baptiſtæ Bajardi Parmenſis, Bernardini Roſignoli Mediolan. Hieronymi Giacharii Lugienſis, Joannis Guiotii Niverneſis, Antonii Brochi è Caſtro Lauro, Joannis Harprecti, & Manfredi Goveani Germanorum imprefſ. fol. Lugd. 1661., & ante fol. Venet. 1640., & fol. Francof. 1636., & poſteà in fol. Genevæ 1666.

In Syntagmate communium opinionum &c. ex pluribus Auctoſibus congeſtæ ab Antonio Maria Coratio Lugduni in Tom. 3. imprefſæ 1658. inter Auctoſes præcipuos habetur Julius Clarus.

Memoratur ex profeſſo à Ghilino in Annal. Alex., & in Theatro Literatorum lib. 1. à Juliano Porta inter inſigniores Alexandrinos, ſed de ejus operibus parùm, vel nihil.

Landus de Sen. Mediol. refert Epitaphium, &

Comes Fontana libros tanti Viri.

Non eſt ommittendum præclariffimum hunc Virum fuiſſe Avum Maternum Bartholomæi Arefii, notiſſimi Senatus Mediolanenſis noſtro ævo Præſidi.

Ut magis innotefcat, Julium Clarum fuiſſe Civem Cremonenſem, en diploma ab archetypo ſuo extractum in regeſtis Archivii Civit. anni 1561.

Decuriones Consilii generalis Magnificæ Communitatis Cremonæ.

CUM Præturæ Cremonensis dignitas, quæ non nisi Mediolanensis Status Senatori integerrimo, atq; optimo ex veteri consuetudine committi censuerit, biennio præterito demandata esset Julio Claro, uni ex Senatoribus memorati ordinis, ejus Jurisdictionem Vir amplissimus, & justissimus tanta sapientia, & prudentia, tanta religione, & sanctitate, tanta gravitate, & constantia, tanta severitate, & lenitate absolvit, ut eam multò pacatiorem, quàm acceperat, reddiderit, feliciter apud nos hoc biennio actum est, ipso Præto-
 tore prudentissimo, & Sapientissimo, qui si sedandæ discordiæ, quæ illi cura præcipua fuit, curam assumebat, fidele prudentiæ consilium, certum sapientiæ subsidium, semper paratum habebat, cui cum manifestum esset, præturæ provinciam sibi demandatam esse, non tam propter privatorum Civium quietem, quàm totius Civitatis commodum, cum in ea tempora incidisset, quibus Civitas maxima annonæ penuria laborabat, ejus prudentia, & sapientia tantum profecit; ut populus, qui in magna necessitate constitutus erat, quique brevi sine Dei Opt. Max. auxilio extremum vitæ detrimentum passurus erat, ejus favente numine, ingenio, opera, & vigiliis hujus præstantissimi Viri, salvus remanserit, nec ferè viderit, aut senserit immanem illam, ac omnibus notam, & patentem penuriam, ità ut meritò ipsum tota Civitas viva voce sæpè Patriæ parentem, & Conservatorem appellaverit; vidimus enim universi, dum vigit egestas illa, undiq; omnia conspicientem, provisiones necessarias subministrantem, ac periculis obsistentem, quidcunq; etiam præter ejus Senatoriam, ac Prætoriam dignitatem exequi, in signum amoris immensè, & paternæ affectionis, qua semper insequutus est totum hunc populum, nunquam tamen defessus, nunquam imparatus, semper se validiorem, & promptiorem præstitit, nullis unquam periculis deterritus, quo factum est, ut actio-
 num, & virtutum illustrium Hominis hujus Clarissimi fama Italiæ fines excesserit, ut ab omnibus digna sit habita, ut in ejus memoria erigeretur Statua perpetuò duratura, & mira admiratione à Posteris conspicienda; Porrò quoniam non tam præsentium, quàm futurorum temporum summam curam habendam esse judicabat, cernens mortalium solitudinem parùm posse, nisi Divina providentia administraretur, atq; adjuvetur, ejus adhortatione, atque jussu ferè singulis diebus Deo Optimo Immenso ter Max.º supplicationes, piæque erogationes à divitibus ejus in primis exemplo, & hortatu in Pauperum plus quinque mille alimenta fiebant, ut ille placatus largam mortalibus frugum copiam condonaret, quibus quidem supplicationibus populus utriusque sexus semper fuit frequentissimus, & ad elargiendum pauperibus victum promptissimus, pro quorum omnium observatione, tam & si dies, & noctes

Ctes invigilabat, non tamen ab aliis arduis, & difficillimis negotiis, quæ Prætorio muneri annexa sunt, animum avertēbat, de quibus cum ab eo sermo habendus erat, vix dici potest, quanta verborum gravitate, quanta in oratione majestate, quanta animi constantia explicaret, quam cum Sanctissimum legum Interpretem profiteretur, semper persuasum habuit, ut ad alicujus negotii expeditionem non deveniret, nisi prius re maturè intellecta gravitatem suam perpetua constantia roboraret, atque in proposito, susceptoque consilio permaneret, ex quo factum est, ut nunquam nec prece, nec pretio, nec gratia, nec similitate à recto deduci potuerit; Cæterum quoniam illos Magistratus severos esse judicabat, qui aliqua iracundiæ acerbitate commixti essent, videns Jurisdictionem multò laudabiliorem fore si austeritati, & severitati lenitas, & æqualitas inflexa esset, ità se gessit, ut, cum in Facinorosos agendum esset, severus Judex nullum lenitati locum daret, & ubi casus miseratione dignus se se offerebat, mentem ad lenitatem, misericordiamq; revocans minori supplicio reum afficeret, quàm judicii severitas postularet, fuitque semper ei proprium die, noctuque quibusq; gratas præbere aures, Ostia semper patentia tenere, ut facilis esset ad eum accessus, quod pergratum fuit Populo, etenim nulla erat distinctio penès eum inter Pauperem, & Divitem ambas partes enim æquo jure regebat, gubernabat, & amabat, sed ultrà alia, quæ essent meritò recensenda, de hoc voluimus mentionem facere, quod ad hoc, ut ejus Magistratum laudatissimum redderet, selegit Vicarium, & Judicem maleficiorum Antonium Baraterium, & Aloysium Bellonum duos Viros ad id munus aptissimos, qui maxima cum totius Civitatis satisfactione munus utriusque eorum commissum ad finem perduxerunt; Nec etiam illud est silentio involvendum, quòd cum die Assumptioni Virginis dicata ignobilis vulgi ludos publico in Foro de more spectaret, oborta inter nonnullos acri rixa, & quæ tumultum, ac seditionem facile concitare potuisset, ipse propriæ salutis immemor, publicæ verò studiosissimus, inter enses, ac pervalidos fustes, quibus magna eorum pars armata convenerat, medius accurrit, ac ferè solus propriis manibus enudata tela ex digladiantium manibus eripiens, missis in carcerem seditionis authoribus, omnia sedavit, ac magno capitis sui periculo imminentem cladem avertit. Quare tot, ac tantis in Civitatem nostram à tanto Viro allatis beneficiis censuimus eum, si non quo deberemus, saltem quo possemus, benevolentia argumentò prosequi; Cum igitur in concionem legitimam convenissemus coram Illmo, & Clarissimo J. C., & Senatore R. D. Domino Marco Antonio Caymo, qui Prætoris, & Censoris munus gerebat, initis suffragiis, memoratum Julium Clarum, ejusque filios, & posteros Civitate nostra donamus cum honoribus, & oneribus, quibus cæteri nostri creati Cives frui, & gaudere consueverunt; Remittentes prò ut eidem remittimus

cnus

onus ædis extruendæ in Civitate, ac pecuniarum æratio nostro persolvendarum, quibus rebus novi creati Cives apud nos lege municipali tenentur; Quæ omnia rata, & firma esse decernimus, si invictissimi Regis confirmatio accesserit, & hoc diploma per infra scriptum Cancellarium nostrum fieri, nostriq; sigilli impressione muniri jussimus. Dat. Cremonæ die Martis secundo mensis Decembris Anni MDLXI.

Eod. Anno. LXI.

Vincentius Vectiolus è Casali Majore Rhetor eximius, & publicus Cremonæ humaniorum literarum Instructor edidit. *Ad P. C. Cremon. oratio pro Gymnasiarcho diligendo eamque dicavit Jo: Baptista Mainoldo J. C. Præstantissimo Cremonæ in Civitatis Palatio apud Vincentium Comitem 1561. Orationes duæ ad P. C. Cremon. pro se ipso adversus eum, qui in Gymnasiarchiam scripsit. Brixia apud Lud. Sabiensem 1563. eidem Mainoldo dicatæ, cui adiunguntur Hieronymi Faballi Laudensis ad Decuriones Cremonenses. In Controversia Gymnasiarchia*

Orationes quinque Cremonæ apud Vincentium Comitem 1563.

Anno 1582. ex hac vita migravit, dum esset Archipresbiter Ecclesiæ Divo Stephani memorati Oppidi, ut notat *Lud. Cavatell. in Annal. anno præcitato.*

De eodem Franciscus Zava in Epist. lib. 8.

Hæctor lauda in Hist. Cas. Majoris MS., qui allegat Nipolium de eo magna cum laude loquentem.

Eod. Anno.

Marcus Antonius Barbovius, cui multiplex in eo doctrina, ac præsertim Philosophiæ, & Medicinæ præclarior, enituit studium elucubrans

In Operibus Galeni Commentaria novem digesta codicibus.

De Morali Philosophia lib. 3.

Bressianus in V. R. & in opusculo, cui lit. Collegio de Dottori in med. Cremonesi.

In Ecclesia S. Joannis Novi Cremonæ tumulatur, ubi prostat hæc inscriptio.

Sepul. Art. & med. doct. mag. Jacobo de Barbobus, & Hæred. qui obiit anno MDXXXVII. ætat. suæ ann. LXXX. Roccus, & Angeleus Mercat. Avo, & Marco Ant. Patri Physico omnes Pumenen-gbi Domini instaurarunt Anno Sal. MDCVIII

Eod. Anno.

Jacobus Antonius Mutius Lanfranci F. Viciniæ S. Thomæ Juris Civilis peritissimus magna eloquentia clarus in Coll. Patriæ hoc anno die prima Decembris ascitur, pro eadem Mediolani residet Orator, conscripsit & habuit pulcherrimam, & doctissimam

Oratio.

Orationem in Funere Pauli Ale Amplifs. Mediol. Senatoris.
Amicitiam excoluit Francisci Zavæ, à quo in ejus operibus sæpissimè
laudatur.

In primo virilitatis Flore, quasi flos à morte conteritur, indè sepultus
in Ecclesia D. Thomæ nunc culta per Ven. Capucinas,
ubi ad aram Divi Francisci legitur.

D. O. M.

Jacobo Antonio Mutio J. C. Cremonen. apud Senat. Mediolani Oratori,
quem tota hæc Civitas ob virtutem eximiam, pietatemq; singularem
deflet, Lanfrancus, Pater Jo: Baptista, Gabriel Cohortium Duces,
Annibal, Jo: Paulus Fratres Mæstifs. P. P. vixit Lustra sex ferè
cum dimidio MDLXVIII. Nonis Augusti.

De eod. Lanius in Somnio cant. 2.

Eod. Anno.

SANCTINUS Baptista incredibili doctrina, & pietate Vir ex publi-
cis Cremonæ Gymnasiarchis, verè ex illis, quos innuit *Plutarch.*
de educ. lib. 4. tit. 7. Quærendi sunt Liberis Magistri, quorum &
inculcata sit vita, & mores. Digessit facundo metro

Epigrammata, & Carmina varia,

Ejusdem Sanctini habentur carmina in præliminari Epistolarum
Francisci Zavæ, & in Carminibus Zavæ tria leguntur Epigram-
mata ad laudem Sanctini, quem suum Præceptorem vocat, ac
indigitat, Sanctinum fuisse è Viro Paterni agri Cremon. decimo
ab Urbe lapide.

Amicitiam excoluit Jo: Thomæ Musconii Poetæ Soncinenfis, ut in
libro pr. Epigrammatum ejusdem Musconii.

Hier. Faballus in orat. de Gymnasiarcho deligendo typis Cremonæ apud
Vinc. Comitum, Sanctinum laudat, cum quo Martinum Favale-
rium, Jo: Baptistam Saccum, Antonium Riccium, Antonium
Plancum, Vincentium Vectiolum, quorum industria, & doctri-
næ Gymnasium Cremonense maximè nitebatur.

Eod. Anno. LXI.

ALoysius Dovia Friderici Milit. fortissimi filius, primus ex Pa-
tritiis Cremon. inter Equites Divi Stephani Pifarum, electus
die 26. Aprilis 1562. (ut mihi indicavit Humanissimus ejus Coe-
ques, ac Patritius Rom. eruditiss. *Prosper Mandosius*, occasione,
qua mihi Equitum Cremonensium notulam italicè, ut inferiùs,
transmisit) dum Florentiæ pro Mantuæ Duce residebat Orator.
Emicuit & inter insignes Duces turmarum Equestrium ma-
gni Ducis Hetruriæ, & pro eo ad Venetam Remp. Legatus, de-
mùm ex Supremis in rebus bellicis Consultoribus apud Regem
Hispaniarum, & cum eo in Bello Lusitano, quo mille aureorum
annuo stipendio donatus fuit. *Scriptit Epistolas,*

quarum

quarum quatuor habentur ad Com. Octavianum Affaitatum in *Collectaneis Pauli Emilii Marcobruni*, pag. 258. usq; ad 263.
 Effulsit & hoc tempore Annibal Aloylii Frater, eadem equestri munitus dignitate, cujus in eodem libro legitur Ep. ad eundem Com. Affaitatum de iisdem. Vide *Cavitell. in Annal. pag. versa 427.* verum Annibal in sequenti notula non habetur inter equites. *Ant. Campus bist. lib. 3. ad ann. 1584.*, qui etiam Livium, sed non Annibalem ejus Fratrem memorat.
Ab Ulloa in fine Vitæ Caroli V. memoratur Aloysius cum Fridrico ejus Patre inter milites Illustriores, vivente ipso Imperatore.

APPRENSIONI D'ABITI DI CAVAGLIERI
 MILITI

Dell' Illustriss., e Sacra Religione

DI S. STEFFANO PAPA, E MARTIRE

DELLA CITTA' DI CREMONA.

- I**L Sig. Luigi di Federico Dovara 26. Aprile 1562.
 Il Sig. Jacopo D'Offredo Offredi 11. Dicembre 1562.
 Il Sig. Gio: Francesco di Ginesio Samma 11. Dicembre 1562.
 Il Sig. Cap. Fabio di Gio: Galerati 11. Aprile 1565.
 Il Sig. Sforza del Cap. Sforza Picenardi 27. Settembre 1589.
 Il Sig. Alfonso di Lelio Dovara 22. Settembr. 1591.
 Il Sig. Gasparo di Pietro Giorgio Hoscasali 31. Magg. 1592.
 Il Sig. Costanzo d' Ambrosino Ambrosini 31. Decemb. 1595.
 Il Sig. Cesare di Cesare Amiduni 24. Giugno 1598.
 Il Sig. Pietro Marino di Bernardino Fraganeschi 3. Feb. 1599.
 Il Sig. Ottavio del Cav. Sforza Picenardi 16. Febr. 1601.
 Il Sig. Sigismondo di Cam.^o Cambiagio 19. Novemb. 1609.
 Il Sig. Marc' Antonio di Vincenzo Aymi 6. Novemb. 1612.
 Il Sig. Conte Filippo del Co: Ferrante Persico 4. Ottobre 1622.

Eod. Anno.

Hieronymus Clocius Genesi F. J. C. illustri loco natus in oppido Calalis Majoris, cum eidem spatium datum esset requiescendi à Juris Civilis studio, & confugiendi ad mansuetiores Musas, Summa Poetarum Principis Virgilii suavitate, & quadam quasi divinitate raptus, atq; allectus, pulchriores, ut ipse affatur, ex eo tamquam flosculos more apud carpens, opusculum contexit, quod prodiit Cremonæ 1562. apud Vinc. Comitem, Andree Marino duci Terræ novæ F. nuncupatum, inscribitur. *Publii Virgilii Maronis versus Proverbiales aliquod collecti &c.*

Hinc mens, & anima Virgilii à laudatissimis Viris appellatus est, cujus encomiastæ Poetæ Rolandus Cavagninus, Hector Nigrifolus,

Tom. II.

Mm

lus,

lus, Columbanus Balletus, Hieronymus Faballus, Vincentius Vēctiolus. refertur à *Conrado Gesnero in Bibl. Instit.* à *M. Georgio Draudio in Bibl. Classica*, ubi de Libr. Poet.

Eod. Anno.

Gabriel Faernus Rhetor, & excelsi nominis Poeta, latinis in carminibus peragendis sui ævi inter præstantiores ob doctrinam, & spectatos mores intimus, & prædilectus Pio IV. Pont. Max. nec non Carolo Cardinali Borromæo Nepoti, deinceps in Sanctorum Catalogo adnumerato. Ad emendandos clarissimos latinæ linguæ Auctores, & peculiariter Plautum, Cæsarem, Livium, Svetonium, M. Tullium Ciceronem, & alios nimia vetustate, & Librariorum negligentia inquinatos, assiduè exercebatur, verùm immatura morte ereptus, quæ inchoaverat absolvere, & ad metam perducere non potuit. Moritur namque Romæ die 17. Novembris anni 1561. non sine præcipuo ejusdem gloriosissimi Cardinalis dolore, in cujus manus omnia MS. ab eo summo in pretio habita advenero. Ex singularibus illius præclari ingenii partibus typos illustrent

Censura Emendationum Liviniarum

Terentii Comædiæ ex vetustissimis Libris, & versuum ratione emendate, & in eas Comædias emendationum libri sex, quorum primam editionem P. Victorius curavit prodire deinceps *Parisii* 1602.

M. Tullii Cic. Philippicæ, & Orationes pro Fontejo, pro Flacco, in Pisonem, omnes ex antiquissimo exemplari emendatæ, unâ cum ejusdem Faerni annotationibus. *Romæ apud Vinc. Lucchinum* 1563.

De Metris Comicis Liber unus.

Eographii fragmentum in Comædias Terentii, hæc omnia edidit Florentiæ apud Juntas anno 1565. in 8. Silvius Antonianus Vir ille eruditissimus exinde à Clemente VIII. Cardinalis electus, de quo contule *Mandosum in Bibliotheca Romana Vol. 2. cent. 9. nu. 59.* edidit, & dicavit Cardinali Carolo Borromæo.

Centum Fabulæ ex antiquis Auctoribus delectæ, & carminibus explicatæ. *Venetis apud Franciscum Zilettum* 1572. pluribi etiam videntur reimpressæ, & præsertim Brixiz 1591. ac Romæ apud Vinc. Lucchinum anno 1564. jubente Sum. Pont. ut scribit recentissimus *Teiffier*, nec non Antuerpiæ in Typographia Plantiniana, & circumferuntur hoc modo.

Fabulæ Esopica à Joach. Camerario oratione soluta, & Gabriele Faerno versibus explicatæ, recognita à Gregorio Bersmano. *Lipsiæ apud Henric. Gros.* 1618.

Fabulæ Esopica à Gabriele Faerno, Festo Aviano, & Micba. Gabria versibus latinis redditæ. *Lypsiæ apud El. Repbeld* in 8. 1619.

Antonius Teiffier in ejus opere gallicè inscripto *Les Eloges des Homes Scau. part. 1.* ad annum 1561. scribit cum eo Phedri æmulationem quamdam interfuisse, ac edidisse Faernum præter enunciata ejus ingenii monumenta, etiam sequentia.

Dialogi

Dialogi antiquitatum. In Lusberanos, sectamq; Germanicam Elegia. Observationes in Catullum sub Elogiis Vir. Illustr. Pauli Fovii plura carmina Faerni leguntur, nec non in delitiis Poetarum.

Eundem memorant innumeri propemodum scribentes.

Jo: Casa suum Roma Venetias reditum illi refert, ut in delitiis supra memoratis

Gesnerus in Bibliotheca Instit. plura

Lil. Gregorius Gyraldus in Dial. Poet. suorum temporum.

Silvius Antonianus allegatus in doct.^{mo} aequè, ac piissimo libro inscripto dell' Educatione Christiana de Figliuoli, Cremon. recuso 1609. lib. 3. cap. 41.

M. Georgius Draudius in Bibl. Classica,

Jacobus Gaddius de Scriptoribus non Ecclesiasticis scribit, fuisse aliquoties circa eum Sigonium in disp. Patavinis.

Aubertus Miræus Bibliot. Ecclesiast. part. 2. cap. 99.

Franciscus Reddus Seren. Magni Etruriæ Ducis Archiater celeberrimus in suo Dityrambo, cui tit. Baccho in Toscana in adnotationibus pag. 127.

Joannes Rosinus Antiquit. Romanarum.

Toscanus in Illustr. Poet. &c. refert Faerni carmin. scilicet in Luthenos, Sectamque Germanicam.

Ad Homobonum Offredum Med. Cremon. & in Maledicum, nec est prætermittendum distichon ad ejus commendationem exaratum à Toscano

*Calliope legeres numeros cum fortè Faerni
Emerfit ne mari Comicus Afer, ait.*

Caramella in Musæo Illustr. Poetarum.

Joannes Paulus Ubalдинus in Collectaneo Poetarum Illustrium Mediolani 1563. in quo quidem legitur pag. 8. Caroli Vicecomitis Elegia ad Raphaelem Faernum Cremonensem, verum fuit calami lapsus, nam scribere debebat ad Gabrielem.

Joannes Thomas Musconius primam Elegiam lib. sui 2. eidem direxit.

Alexander Lamus in Somniis Cant. 2.

Cavitell. Annal. anno 1561.

Ant. Campus eodem anno.

Fabianus Justinianus in Ind. Universali in Verbo Fabula.

Lucas Contilis in Epist. lib. 3. part. 5.

Petrus Franciscus Spinola in suis carminibus Od. 19 & 22.

Oliverius Bonartius S. J. in Ecclesiasticum pag. 200.

Dionysius Athanasius in Epist. selectis Vol. 2. à Bartholomeo Zucchio editis Venetiis 1595.

Epbemerides Gallicæ, ubi de Fabulis gallicè redditis memoriam habent.

Nicolaus Reusnerus, ubi de Poetis Italia.

In libro Constitutionum Domini Mediolani inscripto, legitur Epigramma Faerni hujus exempli.

Insubram decreta Ducum, legesque vetustæ,
 Vastum incomposita mole Volumen erat.
 Congeriem informem, confusaque jura Senatus
 Digessit, certis disposuitque locis.
 Inque novam legum faciem, corpusque redexit,
 Fusaque in exiguum membra coegit opus.
 Has igitur quisquis veterum farragine legum,
 Atque indigesta mole gravatus erat;
 Perlegat, utatur: sunt hæc brevitate Minores,
 Ordine majores, utilitate pares.

Nec est prætereundum Epygr. Annibalis Cucæii in obitum Faerni.

*Dum Veterum Auctorum instaurat monumenta Faernus,
 Et reddit vitæ scripta latina suæ.*

*Invidit fera Parca, Virumque ad Tartara trusit,
 Quodq; aliis adimis, hoc tibi, dixit habe.*

Petrus Victorius Summus Faerni admirator, celeberrimus Grammaticus, & Criticus *Var. Lect. lib. 10. cap. 1.* scribit ad ejus laudem. Ità certè putat **Gabriel Faernus**: *U bonus ipse Poeta: U acer existimator Scriptorum Poetarum*; quippe prætereà in munere hoc corrigendorum veterum Auctorum magna cum laude versatus est, novitque præclare vulnera antiquorum Scriptorum, ac quibus in rebus labi plerumque, atque peccare librarii consueverunt, & *lib. 16. cap. 21.* Cum postea animadverti **Gabrielem Faernum** magni ingenii Virum, peracrisq; judicii aliaratione priorem illam plagam curasset, cum enim diligentia sua, studioque, quod in optimis scriptoribus purgandis ponit, multas maculas ex hac Oratione deleverit &c. loquitur de Orat. M. Tullii pro M. Marcello.

Item *lib. 27. cap. 19. lib. 29. cap. 11., & 16. lib. 32. cap. 13. lib. 33. cap. 6. lib. 36. cap. 8. & alibi.* Idem Auctor in Epistolis scribens ad S. R. E. Card. Carolum Borromeum Virum Sanctissimum laudibus extollit Faernum.

Tobias Magirus in *Eponymologio critico* laudat quidem Faernum, at de eodem non benè sentire videtur, cum dicat ab ipso suppressa fuisse Phædri opera, res quippè procul à veritate, si respicimus probitatem Faerni, ac Magirum suæ assertionis nullas rationes adducere, ac sine auctoritate loquentem.

Malatesta Strinati in *Epistola directâ* Joanni Mario Crescimbenio, præmissa Apologis Bernardini Baldi Urbinatis ab eodem Crescimbenio Carminibus suis eruditissimè translatis, laudat nostrum Faernum.

MDLXII.

Hieronimus Faballus à Castiono celebri municipio in agro Laudensi, sub primam ætatem profectus est ad Urbem nostram, ubi faciliùs posset versari in literarum studio, suumq; ingenium erudire, & præcipuè in florentissimo Marci Pauli Tartesi Gymnasio,

ſio, in quod quidem poſt obitum Jo: Jacobi Putealis hominis eruditi, temperatiſq; moribus inſignis hypodidaſcalus, tùm ipſius Tartefii, totiuſq; Academiæ conſenſu, ac approbatione ſuffectus eſt. Inter Cremonenſes multò vixit, donec Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ S. Laurentii Monticelli ultra Padum, tunc Diœceſis Cremonæ, à Nicolao Sfondrato Epifcopo conſtitutus. Civem Cremonenſem ſe vel gloriatur in Oratione iij. in controverſia Gymnaſiarchiæ, cùm eſſet *Peregrinus* à quodam æmulo appellitatus. expromit igitur. *Evolve, tu bone Vir, tabulas, in quas publica pecunia Cremonenſis refertur, reperies, qua pecunia cenſus ego ſim; nẽ ergò ſim peregrinus, faciunt domicilium, & cenſus. Quid ſi legibus me non peregrinum, ſed Civem Cremonenſem probem? Si in jure peritum aliquem conſulviſſes, nunquam procul dubio tam ſtultè peregrinantem nobis obieciſſes. Leges eum volunt Civitate donatum eſſe, qui eam decennium coluerit, at qui me in hac Civitate viginti annos vixiſſe fateris &c.* leguntur orationes aliquot, quibus aperte explicatur, quantum in eo genere valuerit.

Orationes in M. Hieronymi Vidæ Cremonenſis Albæ Epifcopi laudem

In Nicolai Sfondrati Crem. Epifcopi Cremon. in ſuam Diœceſim adventu, quam ſubnectere optimum duco, ut videat Lector Nicolaum Sfondratum, qui exindè ad Summi Pontificatus apicem evehctus, Patria Cremonenſem fuiſſe.

Ad Animulam Cremon. Jambicam Carmen.

In Funere Jo: Baptiſtæ Schitii Orat.

De Gymnaſiarcho deligendo, hæc in unum excuſa fuere Cremonæ 1561. apud Vincentium Comitum. prodire pariter iſdem typis anno 1563.

Ad Decuriones Cremonenſes in Controverſia Gymnaſiarchiæ Orationes quinque. Has Auçtor dicavit Veſpaſiano Gonzagæ Columnæ Principi, atque Philippi Regis Podicatus in Italia Præfecto.

Hæ Orationes ſalaci acrimonia juxta ſtylum Tullianum in Philippicis fuere conceptæ contra Franciſcum Zavam, licèt in iis eum nominare præterierit, occasione, qua ipſe Zava intervertere vetus inſtitutum cupiebat de uno humanitatis Gymnaſio tantum Cremonæ ſervando.

” **C**UM multis, & magnis in rebus, Antiftes Ampliſſime, voſque
 ” cives præſtantiffimi, quanta ſit Dei Opt. Maximi ergà
 ” nos benevolentia, penitùs cognofci, planèq; perſpici poteſt, tùm
 ” in hac maximè, quod Nicolaum Sfondratum nunc nobis præfecit
 ” Sacrorum Antifitem, beneq; vivendi Magiſtrum, quem unum
 ” hæc Civitas univerſa diù ſibi optavit, à Deoque ipſo precata eſt,
 ” certiffima ſpe adducta, ejus præſidio poſſe hanc ſanctiorem Rem-
 ” pub. eam, à nobis haberi, qualis eſſe deberet, qualemq; eſſe vel-
 ” lemus, ſi tanti viri ſapientiæ virtuti, ſtudio, auctoritatiq; com-
 ” miſſa, commendataq; fuiſſet, quàm in ſpem, & opinionem dum
 res

„ res illæ potissimum nos omnes jamdiu adduxerunt, quæ non
 „ modò in hoc homine amplissimo insunt, sed etiam quasi in spe-
 „ cula quadam excelsa, ac illustri sitæ, undè summa omnia ostentare
 „ omnibus bonis videntur, longè elucent doctrina, & sancti-
 „ tas, ambæ illustres pariter, ac memorabiles. Itaq; cum mecum
 „ cogito, quantum sit hoc beneficium, quo Deus immortalis non
 „ hanc Civitatem universam cumulatè affecit, atq; cohonestavit,
 „ non possum, quin summè probem, summèq; laudem consilium,
 „ sapientiamq; vestram, qui prudenter, egregièq; providistis, ne
 „ quicquam à vobis prætermisum videretur, quod ad declaran-
 „ dum pertineret, quanti hanc divinam beneficentiam faciatis,
 „ quanti; æstimetis vobis contigisse in hujuscemodi viri tutela, ac
 „ præsidio conquiescere. Etenim ubi primum nuntium accepistis,
 „ Nicolaum Sfondratum Cremonæ Episcopum renuntiatum fuisse,
 „ nihil prius vobis faciendum putastis, quàm ut gratulatio ejus
 „ nomine ad Deorum templa religiosè fieret, gratiæq; Deo Opt.
 „ Max. pro hoc singulari, immortaliq; ergà vos Cives Cremonen-
 „ ses beneficio, solemni Christianorum ritu, ac consuetudine age-
 „ rentur, publicæq; lætitiæ in tota urbe signa darentur. Quem
 „ honorem post hominum memoriam apud vos nondum ulli An-
 „ tistitum antè hujusce Patrem, honorifica semper cum nominis
 „ præfatione nominandum, Franciscum Sfondratum Cardinalem
 „ contigisse omnibus compertum est. Quid dicam hesternum
 „ diem? qui vestra cura, ac impensa, quasi Deorum immortalium
 „ festus, ac solemnis, fuit hujus adventu celebratus. Certè hic
 „ unus dies Sfondrato immortalis talis instar videri potuit; cum
 „ vidit sibi obviàm fieri tot nobilium epheborum ramos olivæ in
 „ manibus tenentium, ac prætendentium, cætum omnibus civi-
 „ bus quidem perjucundum, exteris verò, atque advenis etiam
 „ visu speciosum, omnemq; Sacerdotum Ordinem, omnem nobi-
 „ litatem egressam, populumq; Cremonensem universum, cum
 „ sibi Cremona propè è solo, sedibusque suis convulsa ad comple-
 „ tendum Episcopum, conservatoremq; suum, procedere visa est,
 „ à qua ità fuit acceptus, ut non modò omnium generum, æta-
 „ tum, ordinum, omnes viri, ac mulieres omnis fortunæ, ac loci,
 „ sed etiam mania ipsa, arx, tecta; urbis, & templa lætari visa
 „ fuerint. Ad hæc voluistis, Cives ampliss. maximas hujusce viri
 „ virtutes nobilium frequentia, aliquo orationis genere exponi,
 „ quo nihil honorificentius, nihil splendidius, nihil denique vestra
 „ prudentia dignius à vobis fieri posse existimatis. Quod quidem
 „ munus obeundum ego suscepi magis, ne auctoritatem vestram,
 „ qui à me hoc contendistis, negligerem, quàm quia me huic tan-
 „ tæ rei evolvendæ idoneum esse sentirem. Quare vos oro, atque ob-
 „ secro Cives nobiliss. quorum jussu huc verba facturus accessi, si
 „ munus, quàm par esset, copioso, & ornato dicendi genere usus
 „ fuero, id totum Sfondrati virtutum magnitudini tribuendum pu-
 „ tetis.

,, tetis. Cui enim est tanta vis memoriæ? tantum flumen ingenii?
 ,, tanta dicendi copia? ut de hoc Viro omnibus rebus ornatissimo
 ,, satis cumulatè, ac pro rei dignitate, & amplitudine dicere valeat;
 ,, speretq; se posse, non dicam, complecti orando, sed percensere
 ,, numerando innumerabiles penè ejus virtutes, raraque quædam
 ,, naturæ præsidia, ac ornamenta? proindè vos velim meæ medio-
 ,, critati subvenire, aut potiùs in dicendo tenuitati. Sed undè
 ,, mea oratio exordietur? certè si de alio quopiam, quàm de hoc
 ,, nostro Antistite hoc loco ageretur, non tantoperè mihi elaboran-
 ,, dum ducerem. sed cum de Nicolao Sfondrato, & Antistite, &
 ,, Senatore homine non minùs ætate, quàm virtute florente, sit ser-
 ,, mo instituendus, idque tanta hac vestræ frequentia, tantaque
 ,, concione, quantam hìc meminisse non videor, nullum ornamen-
 ,, ti genus nisi singulare, ac proprium ad tot, tantasque hujus viri le-
 ,, ctissimi virtutes adhibendum existimavi, proptereà multa, quæ
 ,, de toto ejus vitæ cursu, ac felicitate prædixerunt ii, qui diuturna
 ,, cœli, syderumque observatione descriptiones Chaldeorum no-
 ,, runt, omittere constitui, non quod iis fidem omninò derogandam
 ,, putem, quæ ab illis dicuntur, sed ut hoc omnibus persuadeam,
 ,, usquè ad eò mihi religiosum esse quippiam de eximiis ipsius virtu-
 ,, tibus fingere, ut etiam, quæ vera esse constat, ex iis multa præteri-
 ,, re malim, quæ paucis nota sunt, nec omnibus civibus prorsùs
 ,, aperta; de iis tantùm, quæ nemini dubia existunt, atque obscura,
 ,, in hac gravi mihi ex hoc loco dicendi ratione dicere mihi propo-
 ,, sui. Ex quibus quædam etiam, tam etsi ampla, & præclara cum
 ,, magna cura minimè referam, ea in primis, quæ fortunæ, & cor-
 ,, poris bona appellantur, nè fortè aut vobis videar me voluisse ho-
 ,, minis commendationem querere ab illis, quæ videntur posita in
 ,, fortunæ libidine, quam Philosophi insanam esse, & cæcam, &
 ,, brutam prædicant, aut hunc præsentem virum, meq; attentè au-
 ,, dientem offendam, quem nobis constat eum haberi, & esse, qui
 ,, ea tantùm animi bona, quæ Stoici verè bona esse sentiebant, unice
 ,, complexus, se totum optimis, & ingenuis studiis ab ineunte æta-
 ,, te addixerit. Neque enim magnificat, quod Cremona sit sibi Pa-
 ,, tria Civitas Italiæ præclarissima, ubi omnia insignia Reipub. Ro-
 ,, manæ recognoscere possis, cum magnis ædificiis, operibusque,
 ,, tum ubertate agrorum, atq; abundantia omnium rerum, ubi sum-
 ,, ma sunt omnia, ubi cuncta splendescunt regio victu, atque cultu,
 ,, nequè quod in illa familia nasci contigerit, cujus origo est ad eò
 ,, vetusta, ut planè ignoretur, quando primum cœperit, superetq;
 ,, omnem vetustatis memoriam, in qua plures per omnes ætates
 ,, perpetua quadam serie illustres viri orti sunt, quos si omnes hìc
 ,, enumerare velim, tempus me potiùs, quàm oratio deficeret, ut
 ,, nonnullos tamen, eosq; recentiores nominem, nemo vestræ
 ,, non novit Franciscum Sfondratum virum illum, qui ob cujusdam
 ,, raræ, ac reconditæ doctrinæ excellentiam, incredibilemque re-
 rum

„ rum omnium usum, divinamque quandam sapientiam, in eorum
 „ Sacerdotum Collegium cooptatus fuit, qui Pontif. Maximo, tan-
 „ quam Sacrorum Regi, assident consilarii, atque administri. qui
 „ rebus gestis necesse est omnium sæculorum præconio usquequaq;
 „ clarus existat, ac semper laudibus floreat, ex quo hic est vir, de
 „ quo sermo institutus fuit, & Paulus ille juvenis eximius, & singu-
 „ lari prudentia præditus, herosque maximus, qui diversis Italiae
 „ Principibus, quibus illius virtus jamdudum cognita est, usq;
 „ probitas quædam naturalis nota, & spectata, acceptus apud vos
 „ est in summæ gratia. Omitto tot cognationes, tot affinitates, eas-
 „ que tum ex Patria, tum ex finitimis Civitatibus maximè insignes,
 „ has in primis, quibus hæc Civitas floret, atque affluit. tot ami-
 „ citias, tam eas, quarum hæres à Patre relictus fuit, quàm eas, quas
 „ officio, prudentia, virtute, humanitate sibi ipsi conflavit. præte-
 „ reo consultò, quæ de hominis per se ingenui facie, de vultus ju-
 „ cunditate, de totius denique corporis dignitate, ac elegantia jure
 „ dici possent, quæ omnia, & si in hoc ipso homine summa extant,
 „ breviter tamen perstringenda fuerunt, quia mihi non nisi egre-
 „ gia sectari statutum est, quæ Virum ipsum dignè commendabant,
 „ præstantemq; faciunt. hominem igitur ipsum tantum ex virtute
 „ pendamus, ex earumque rerum bonis, quæ propria nostra dicun-
 „ tur, ex quibus vera laus proficiscitur. Quæq; Sfondratus, ut se in
 „ omnia esse possent, summo studio à pueritia elaboravit, parentis
 „ exemplo, quem unum sibi proposuit penicillo imitandum, atque
 „ ità exprimendum, ut ille ipse, quem imitaretur, aliquandò effice-
 „ retur haud inscius, quanta sit hæc hæreditas, quæ sibi à patre tra-
 „ dita fuit, gloria virtutis, factorum imitatio, morumque, constan-
 „ tiæ, pietatis, ingenii, humanitatisque exemplum, cui quidem
 „ hæreditati, ne dedecori unquam esse possit, semper animo sic ex-
 „ cubuit, hodieq; excubat, ut nihil adhuc aut dixerit, aut fecerit,
 „ ex quo quisquam vel diligentissimus sentire potuerit, eum de Pa-
 „ tris via deflexisse, in quam ità aciem intendit, ut eam semper vi-
 „ deat, & quæcumque Pater cum virtutis, tum verò gravitatis, tum
 „ animi, tum consilii impressa vestigia reliquit; ea diligenter, ac
 „ studiosè legat, & insistat. ad illa tandem maxima, atque am-
 „ plissima aggrediar, & quoniam iis, ubi primùm sapere cœpit,
 „ patriæ virtutis, ac amplitudinis amore flagrans, nullum um-
 „ quam tempus vacuum à literis permisit, quoad omni doctrina,
 „ & virtute ornatissimus evasit, primùm de ipsius singularibus
 „ studiis, deindè de honoribus, tum de virtutibus dicam, con-
 „ tendamq; (si modò id consequi poterò) nè vestræ expectatio-
 „ ni, nè hujus Antistitis amplitudini mea Oratio parùm respon-
 „ disse videatur. Vultis ne igitur, Cives Cremon. à pueritiæ studiis
 „ exordiamur? sic opinor, ab humanioribus literis initium su-
 „ mamus. Nicolaus Sfondratus puer admodum à parentibus,
 „ quibus jam eximiam spem summæ Virtutis, ac probitatis attu-
 „ lerat,

„ lerat grammatices præceptori, & morum magistro traditus fuit.
 „ Ut domi intrâ parietes privatos primis litterarum elementis eru-
 „ diretur, atque iis, quæ more majorum pueris ingeruntur tam ad
 „ religionem, Deiq; cultum, quàm ad sermonis latini formulas
 „ spectantia. Quæ quoniam majore quadam facilitate hausit, quàm
 „ cæteris ejusdem ætatis à natura dari solet, effecit, ut magistro in
 „ primis incertum esset, illud ne dici posset discere, an potius
 „ (ut ait Plato) reminisci, & recordari; qua ingenii & animi cele-
 „ ritate factum est, ut statim cæperit esse in summa eorum expe-
 „ ctatione, quæ à summa Virtute, summoq; ingenio expectanda
 „ sunt. Neque mirabile hoc ingenii specimen puertantum paren-
 „ tibus, familiaribusq; suis Mediolani dedit, sed etiam Cremonæ
 „ universo Gymnasio vestro, quo se frequentissimi pueri, tam
 „ exteri ex omni vicinitate, quàm nostrates conferunt, propter
 „ magistrorum excellentiam, quibus hæc Civitas semper floruit,
 „ floretq; etiam hodiè Dei beneficio, undè etiam ipsius Patens talis
 „ evasit, qualis postea ab omnibus prædicatus est Cremonam enim
 „ à Parentibus transmissus vix in vettræ Civitatis Academiam
 „ pedem intulit, cum statim quanta in se vis esset ingenii multis in
 „ rebus planum omnibus illis fecit, qui in eodem Gymnasio ver-
 „ sabantur, præsertim in illa litterarum pugna, quoties inter Ado-
 „ lescentulos in pleno, refertoq; theatro Pub. Virgilius Maro poe-
 „ tarum omnium clarissimum lumen area belli omni pueritiæ in
 „ primis fieret, ex Majorum instituto, atq; consuetudine, ad exer-
 „ cendas ingenii vires, dum assuescant latinè, eruditèque loqui.
 „ Testes sunt, qui hunc puerum ad versarium habuerunt, atque in
 „ se ipsos experti fuerunt, quàm in disserendo, certandòq; incita-
 „ tus ferretur, quàm grandis, valensq; assurgeret non minùs ad
 „ ictum evitandum, quàm ad inferendum peritus. quæ fuerit ejus
 „ gravitas in obiiciendo, quæ in respondendo, refellendoq; celeri-
 „ tas, ac prudentia non tacita opinione eorum, qui audient, sed
 „ perspicua admiratione declarari videbatur. Nihil profectò un-
 „ quàm fuit ab eo dictum, quod subtilius de grammaticorum præ-
 „ scriptis dici posse videretur, nihil de sermonis latini proprietate
 „ acutiùs, nihil de Rhetorum institutionibus peritius, nihil de
 „ interiore auctoris sensu melius. Ut non paucis verùm videretur
 „ illud esse, quod nonnulli litterati, ac studiis, doctrinæq; dediti,
 „ quasi quiddam incredibile dicere putabantur virtutum cursum
 „ celeriore, quàm ætatis esse posse. quæ quoniam non modo mi-
 „ rabilia forent, sed etiam quali prodigiis similia, undè hæc essent
 „ nemini satis exploratum esse poterat. hujus ne pueri naturæ feli-
 „ citate tantùm, an etiam industriæ magnitudine, præsertim cum
 „ ipse assiduus in litterarum studiis esset. ut aut audiret tam græ-
 „ corum, quàm latinorum monumenta ludi magistrum diligentèr,
 „ eruditèque interpretantem, aut domi nunc meditaretur, quæ
 „ cum versu, tum soluta oratione scriberet, quo se ad utramque

„ dicendi facultatem assuefaceret, nunc omnium bonarum artium
 „ probatissimos scriptores leſtaret. ò rem admirabilem, atque
 „ omni laude, prædicatione litteris, monimentisq; decorandam!
 „ non loquor audita, vidi vidi ipse his oculis, atque olim interfui,
 „ & sæpiùs hunc Puerum acerrimum adversus me in pugna litte-
 „ raria expertus sum. idque eo fuit admirabilius, quod in tantis
 „ studiis, tantaq; litterarum occupatione musicam etiam addidi-
 „ cit. quam credo non idcirco sibi omittendam putavit, quod, ut
 „ jam id ætatis erat certi, exquisitiq; Judicii, præsentit, & judicavit
 „ hanc artem non solum suppeditare studiosis, ubi animi ex corpo-
 „ ris labore reficiantur, ac relaxentur, sed etiam esse ad pronun-
 „ ciationem adjuvandam maximè opportunam. quoniam qualis,
 „ quantusq; in his studiis fuerit, quæ humaniora appellantur, dixi.
 „ Nunc de reliquis studiis, ad quæ constantiori ætate se contulit,
 „ pauca dicam. Hac igitur ingenii indole cum Grammaticorum
 „ præscripta, excellenter, celeritèq; arripisset facultatis oratoris
 „ non ignarus, more patrio quo discipuli non à disjunctis docto-
 „ ribus, sed ab iisdem artis Grammaticæ, & Rhetoricæ Præceptoribus
 „ erudiuntur, è ludo pueritiæq; studiis pueritiam nondum
 „ egressus ad juris civilis prudentiam transvolavit. quàm explora-
 „ tum haberet inter eas artes, quæ sunt habitæ homine libero
 „ dignæ, principatum obtinere, eandemq; curam parenti suo, qui
 „ in hoc scientiæ genere præstaret non modò amicitias, & rei fami-
 „ liaris copiam, sed summam laudem, honores, gloriam, dignita-
 „ tem peperisse; hæc igitur facultas quò gravior, utiliorq; vita fuit,
 „ eò majus studium, & curam in eam contulit, neq; ulla umquam
 „ vi cœli, sive æstivis mensibus, sive summa hyeme adduci potuit,
 „ quandiù versatus est, in publicis, & florentissimis Italicarum
 „ Urbium Academiis, quo perspicacissimi Adolescentes è diver-
 „ sis orbis partibus confluent, ut illa sua inexhausta cupiditate,
 „ legendi, insatiabiliq; voluptate quadam cognoscendi juris quid-
 „ quam à stans horis detraheret, aut remitteret. sed quantum alii
 „ tribuunt tempestivis conviviiis, quantum alex, quantum pilæ,
 „ quantum cæteris ad suas res obeundas, quantum ad festos dies
 „ ludorum celebrandos, quantum ad alias voluptates, & ad ipsam
 „ requiem animi, & corporis conceditur, temporis tantum sibi
 „ met ipse ad hæc studia recolenda sumpsit. quid? ejus labores,
 „ vigiliæ, studia irrita fuerunt? qui celeritè omnium opinione eos
 „ fecit in toto jure progressus, ut omnium in his celeberrimis Aca-
 „ demiis juris peritissimus haberetur; deindè, quoniam ex intima
 „ philosophia juris disciplinam hauriendam existimavit, eandem-
 „ que cuius maximo adjumento esse, ut honestè inter cives ver-
 „ sari posset, eorum auctorum volumina, qui de vita, & moribus
 „ optimè scripserunt, Platonis in primis, & Aristotelis, sanè quàm
 „ diligentè, & accuratè evoluit, nullaq; virtus in tota ipsorum
 „ authorum politia est, quam non animo, & cogitatione compre-
 „ hen-

29 henderit, illam quoq; philosophiam, quæ de Deo est, cuique
 29 uni tanquàm omnium scientiarum Reginae cæteræ disciplinæ,
 29 & philosophiæ partes omnes ancillantur administræ atque pedif-
 29 seque, à cujus divinitate græco verbo theologia nomen invenit,
 29 summa cura, & studio, complexus fuit. nè ullam ex optimis
 29 patris artibus, cujus in omnibus rebus simillimum se fieri studeret
 29 intactam relinqueret, qua in disciplina, sed disciplinarum quodam
 29 quasi columine, ad quam omnes aliæ referuntur, tantùm profecit, ut
 29 maximas etiam, & difficilimas quæstiones, quæ acutissima theo-
 29 logorum ingenia torquere solent, tanta facilitate explicare possit,
 29 quanta de legibus, aut de utroq; jure respondere cõsuevit. O inge-
 29 nitum divinum, ò incredibilem naturæ vim! quis non miretur in hoc
 29 adolescente hoc robur animi? hanc indolem virtutis, & conti-
 29 nentiæ? qui respuit omnes voluptates, qui omnem adolescentiæ
 29 suæ cursum in studiis confecit, quem non requies, non remissio,
 29 non æqualium studia, non ludi à studiis cæptis abstraxerunt, qui
 29 nihil in eo ætatis flexu expetivit, nisi quod esset cum virtute con-
 29 iunctum. quod quidem eo majori laude dignum judico, quò ma-
 29 jora nobis blandimenta natura genuit, quibus sopita virtus inter-
 29 dum connivere solet, opum enim abundantia multas vias lubri-
 29 cas semper adolescentiæ ostendit, quibus illa insistere, aut ingre-
 29 di sine aliquo casu, aut prolapsione vix potest. Satis mihi videor
 29 multa verba fecisse de hujusmodi adolescentiæ studiis, nunc ad ho-
 29 nores deveniam, idest ad tot laborum, studiorumq; fructus, quos
 29 paulò post accepit. Possem, Cives ornatissimi, primum comme-
 29 morare sacerdotia illa, quæ huic in extrema pueritia ob eximiam
 29 indolem virtutis, & probitatis fuerunt demandata, qui quidem
 29 honos licet per se magnus, gravisq; sit, tamen huic tantùm mihi
 29 perstringendum putavi, cum extent alia majora, & ampliora,
 29 quæ postea consecutus fuit. Nam incredibili quadam celebra-
 29 te famæ excellentis ingenii, & Virtutis, quæ jam in multis floren-
 29 tissimis Academiis spectata erat magno theatro, cum esset Se-
 29 natui, populoque Mediolanensi, notus vix domum rediit, cum
 29 statim summo totius Senatus consensu, Philippiq; Regis appro-
 29 batione Senator declaratus fuit, quo honore Rex ipse, ut est vir
 29 summo ingenio, divinoque consilio parentem imitans honorifica
 29 semper cum præfatione nominandum Carolum Quintum Roma-
 29 norum Imperatorem omnium Gentium, atque omnis memoriæ
 29 clarissimum lumen, neminem, nisi quem frequens fama cujus-
 29 dam raræ, ac reconditæ doctrinæ, certissimiq; iudicii commendet,
 29 florem Jurisperitorum, amplificare consuevit, ut tam grave, san-
 29 ctumque Collegium doctissimis, præstantissimisque hominibus
 29 semper sit munitum, atque ornatum. Quò factum est, ut tam
 29 sacrosancti consilii gloria sit, usque ad Cælum evecta, qua digni-
 29 tate quæ major, quæ gravior esse potest? at verò quanta laude il-
 29 lud Senatorium munus sustinuit? qui non hac sublimi dignitate

elatus unquam fuit, sed semper praevidit sui memor, ut omnia
 Senatoris munia consultò, & maturè obeundo laudè, quantum
 posset, maximam sine invidia sibi compararet. Quantam verò
 compararit, ea certissima conjectura esse potuit, quòd eò cele-
 britatis, & existimationis evasit, ut in Juditiis, & causis non æ-
 qualibus suis solum anteponeretur, sed cum majoribus Nato com-
 pararetur. Quos etiam post se relicurus erat, nisi ad aliud genus
 vitæ longæ præclarior, & augustior, suæ vitæ integritate, doctri-
 naq; præstantia, Pii IV. Pont. Max. auctoritate, Cæsi Cardina-
 lis fide, Philippi Regis beneficio, translatus esset, ut in Patria
 Urbe celebri, & copiosa, atque eruditissimis hominibus, libera-
 lissimisq; studiis affluenti esset Sacerdotum Princeps, ceremoniis-
 que, & sanctitatibus præset Antistes infulis, religionisq; insi-
 gnibus ornatissimus. quo quid, rogo, majus? quid optatius?
 quid salubrius nobis à Deo Opt. Max. dari poterat? si optio nobis
 detur, & à nobis, vel Deus aliquis requirat contentinè simus hoc
 summo beneficio, an postulemus majus aliquid, non video quid
 queramus amplius. Etenim jam non mente, & cogitatio-
 ne prospicio, quot, quantosq; fructus hæc Civitas universa sit cap-
 tura ex ipsius gubernatione, curationeq; hujus Reipublicæ san-
 ctioris, quæ qualis sit futura, licet iis omnibus perspicuum esse
 possit, qui quanta doctrina sit præditus, quantaq; vitæ integra-
 te prætet, non ignorant: Non abs re tamen fore existimavi, si
 quoniam hujus studia, honoresq; & insignia ut brevissimè exponi
 potuerunt, ità à me exposita sunt, quæpiam de ejusdem Viri vir-
 tutibus attigero, quod fuit tertium ex illis tribus, quæ mihi pro-
 posui dicenda; & quoniam earum numerus est penè infinitus, de-
 lectum habebò earum virtutum, quas in Sfondrato elucere nemo
 non videt, easq; primùm prosequar, quæ sunt ei peculiare, sa-
 pientiam, & sanctitatem, quarum alteram Plato judicavit in eo
 esse oportere, qui cujusvis Reipublicæ gubernacula graviter te-
 nere velit, alteram divinus ille Paulus Princeps sanctioris doctri-
 næ cum optimum animarum Episcopum exprimeret, ac institue-
 ret, cum doctrina ità coniunxit, ut sine sanctitate doctrinam, ni-
 hil, aut parùm Reipublicæ prodesse existimarit. Quis igitur hoc
 homine Sapientior unquam fuit, aut esse potuit? qui à prima
 pueritia (ut suprà dixi) acer, & industrius in literis ità versatus
 fuit ad hoc usque vitæ curriculum, in quo nunc est, ut omne suum
 studium posuerit in illis artibus, ex quibus omnem sapientiam
 hauriendam esse perspectum semper habuit, in illa præsertim phi-
 losophia, quam theologiam appellant, ex qua vera immortalis,
 divinaq; sapientia petenda videtur. Quid? Sanctitati Sfondrati
 quæ par Oratio potest inveniri? quæ sanè ea est, qua qui præditi
 sunt, ii sanctissimi habentur. Is cum semper intellexerit sanctita-
 tem nihil aliud esse nisi scientiam Deorum colendorum, ex inti-
 ma illa philosophia, quæ de divino cultu est, ea semper haurire
 studuit,

„ studuit, quæ ad omnem Deorum cultû pertinere judicavit. quasi
 „ divinaret fore, ut aliquando ad hoc sanctitatis munus eligeretur.
 „ quæ res cum ita se habeat, quid nobis dubitandum est, quin quæ-
 „ cunq; animo perceperit. Ad optimi Antistitis sanctitatem atti-
 „ nentia, summo studio, summaq; cura sit apud nos exculturus? ut
 „ par, vel illis ipsis Antistitibus, qui quoniam se integros, castosq;
 „ servarunt, suntque in corporibus humanis vitam imitati Deorum,
 „ nunc in cælo sempiterno ævo fruuntur, sanctitatis pariter, & do-
 „ ctrinæ exemplum omnibus perspicuè videri, possit. Audivi à qui-
 „ busdam Viris nobilissimis, & integerrimis, qui hunc hominem
 „ ab ineunte ætate optimè norunt, Deum primum Optimum Ma-
 „ ximum, deinde ejus minores Cælites ab ipso ita sanctè, & religio-
 „ sè coli, ut nè maxima quidem negotia, quæ ceteros remorari so-
 „ lent, hunc virum religiosissimum umquam retardarint, aut aver-
 „ terint, à divinis precationibus, quas quotidie, aut domi, aut in
 „ æde sacra, hora, qua Sacerdotes rem Divinam faciunt, celebrare
 „ consuevit. Addunt etiam iidem illi viri egregii, ex quo rem di-
 „ vinam facere cepit, nihil esse quod libentius, cupidiusq; quam sin-
 „ gulis ferè diebus ad aras rem sacram peragat. Odi ego equidem
 „ quosdam tumidos sacerdotes, qui toti voluptatû illecebris dediti
 „ Deo facere non dignantur, sacerdotiorû amplitudine, rerumq;
 „ copia, & saturitate contenti. Divinumq; hoc ministerium tam-
 „ quàm vile, & se indignum subterfugiant. Arbitror, agnoscitis
 „ Cives Cremonen. qui hæc faciant; ego autem neminem nomino,
 „ quare mihi irasci nemo poterit, nisi qui antè de se confiteri volue-
 „ rit. Præter has virtutes, quas ei peculiare esse diximus, nomi-
 „ nare possem plures alias insignes, & illustres, gravitatem in pri-
 „ mis, quæ quanta sit in Sfondrato, quis non videt? hujus vultus,
 „ & os illud divina quadam majestate decorum antè oculos nobis
 „ observatur; is in omni genere vitæ eximius, & mirabilis cum sit
 „ habitu naturæ excellenti, ac propè divino, assiduo sapientiæ
 „ studio animi cultum auget, naturamq; in dies expositiorem
 „ reddit. Ut cum se gravissimam personam sustinere videat,
 „ nihil umquam, aut dicat, aut faciat, quod suis virtutibus, suaq;
 „ dignitate sit abhorrens, & alienum. Hinc illa animi constantia,
 „ quàm ita studiosè, & sanctè colit in omni vita, ut nihil præter
 „ rectum, & honestum cogitet, & efficiat; Cui porro non notum
 „ est, qui modò hunc hominem loquentem audivit, quanta sit ei
 „ verborum gravitas? quanta in sermone majestas, qua tantum
 „ auctoritatis, & ornamenti ad gravitatem illam, quæ est in rebus
 „ agendis, accedit, ut quidquid ab eo dicitur, ex oraculo aliquo dici
 „ putetur. quid cæteræ virtutes rectæ voluntatis conscientia, pietas,
 „ liberalitas, humanitas, modestia quantæ sunt? ac primum quàm
 „ rectè mentis in Sfondrato sit conscientia, ne multum in re tam
 „ manifesta laboremus. Testis omnibus esse potest superior ejus
 „ ætas acta, in qua se ipse sua gravitate, & castimonia, & cum
 „ disciplina

disciplina domestica, tùm etiam naturali quodam bono ità de-
 fendit, ut de ejus fama, ac pudicitia nemo nisi honestè, & ma-
 gnificè loquatur. Nihil enim umquam nisi è virtute dixit, aut fe-
 cit imbutus illis artibus, quas Prisci colebant, & commendabant.
 Quid quanta est pietate? nemo Deum augustiùs colit, nemo Pa-
 triam ardentius amat, qui eò omnem vitæ suæ rationem transmit-
 tit, ut magnam nominis sui famam ex maximis in patriam meri-
 tis posteris relinquat, non ignarus quantum quisq; patriæ debeat
 pro innumeris ejus in se beneficiis, quantaque, & quàm æterna illis
 sunt in terris proposita præmia, qui eam conservarint, adjuverint,
 auxerint, in cœloq; certum, & diffinitum locum esse, ubi Beati
 agunt ævum sempiternum. Ad liberalitatem venio, quæ in Sfon-
 drato mirabilis inest, quem ratio, & doctrina ità conformavit, ut
 de omnibus bonis benè mereri semper paratus inveniatur, in qua
 ità prudens cognoscitur, ut in benè merendo non hominum for-
 tunam spectet, quod plerique faciunt, sed diligenter tantum vi-
 det, ut apud dignos studium, & officium suum ponat. Quam be-
 neficentiam declaravit anno superiore in difficultate annonæ,
 summaq; inopiz, & charitate rei frumentariæ in tenuiores vestræ
 Civitatis, miserisque coopertos, quos cum primùm hujusce Dio-
 cesis Antistes factus fuit, de suo liberaliter ali per literas impe-
 ravit, quod quidem nisi fatear esse magnū non liberalitatis solūm,
 sed etiam pietatis argumentum, amens sim. Sed tamen illud,
 quod nuper hujusce Sacerdotii collegio remisit, & condonavit,
 omni asseveratione confirmare possum, majori nobis esse argu-
 mento, ut liquidiùs de tota ejus benignitate, & charitate judice-
 mus. Arbitror neminem vestrum præterit, quantam pecuniam,
 si, ubi primùm inijt hujus Dioecesis Sacerdotia, & ceremonias, la-
 tē patenti potestate, ac auctoritate uti voluisset, quātam, inquam,
 pecuniam Sacerdotibus, quibus præest, quodam suo jure impe-
 rare potuisset Patrum instituta secutus, per quæ cuivis Antistiti
 initio suæ pontificiæ provinciæ decumas exigere licet. Atqui
 Antistitis nostri animum, quem adversus avaritiam gerit, nulla
 pecuniæ cupiditas impellere potuit, ut id faceret, ut is, cui sit om-
 nibus divitiis chariùs declarare, & qua sit erga Patriam suam vo-
 luntate, & quantæ curæ sibi sit paternam liberalitatem imitari.
 Omitto, quæ uno omnium sermone percrebuerunt de ejusdem li-
 beralitate, in eos præsertim, quos industria videt excellere, op-
 timis artibus favens. Undè illud iis jure lætandum est, in quibus
 est ingenii, & virtutis indoles, benèque sperandum ab hoc
 liberalissimo Viro, cujus virtus omnibus ingeniosis, bona-
 rumque artium studio deditis, opem ostentare videtur. Hu-
 manitate jam tanta est, ut ejus mansuetudinem, suavissimos-
 que mores nemo non diligit, mireturq; affabilitatem illam, qua
 in omnes utitur, quavè quotidie aliquos in amicitiam allicit, quos
 conspexerit virtutem aliquam præclaram, generisve nobilitatem,
 ingenui.

„ ingenuitatemvè sermone, aut ipsa oris indole præferentes.
 „ Quid quanta est modestia? cujus omnis cogitatio eò spectat, ut
 „ licèt sit Patris amplissimi commendatione, generisq; nobilitate
 „ præclarus, honoribusquè auctus, sacerdotiisq; cohonestatus,
 „ omni deniquè virtutis genere excellens, eam tamen omnibus in
 „ rebus præferat modestiam, ut se insolentèr numquàm extol-
 „ lat, sed cum bonis omnibus benignè, comiterq; versetur. Taceo,
 „ quanta rerum prudentia eluceat, quam omnes, qui cuivis Rei-
 „ pub. præsumt, debent habere, & sinè qua nulla vita potest esse
 „ jucunda. Nihil ità arduum, aut abditum est, cujus rationem
 „ acutissimè, & celerrimè videre, & explicare non possit. Quanta
 „ verò sit animi temperantia, quis ignorat? quæ tanta est affectio-
 „ num commotio in rebus expetendis, aut fugiendis, quam non
 „ ea ratione reprimat, quæ animis pacem affert, & eos quâsi qua-
 „ dam concordia placat, & lenit? semper adversantem libidini
 „ moderatam constantiam in omni re servat. Cavet in primis, ne
 „ honorum, & dignitatum ornamenta fortunæ beneficio potiùs,
 „ quàm Dei beneficio, suaq; ipsius virtute, & doctrina contigisse
 „ videantur. Prætereo de industria complures alias virtutes non
 „ minùs, quàm quæ suprâ commemoratæ sunt insignes, & illustres,
 „ verecundiam, continentiam, æquitatem, severitatem, facilita-
 „ tem, integritatem, innocentiam, fidem, aliasque id genus, quas
 „ concludunt oportere non modò inesse, sed etiam singulis elucere,
 „ in eo cùm primis, qui vult sacrorum curationem sustinere, Reli-
 „ gioniq; summæ præesse, qui mortalium animas sibi creditas opti-
 „ mè custodire, & tueri, ut præclare obire possit, quæ sunt suæ
 „ partes, quæ omnes in hoc Antistite tam eximie existunt, ut cui-
 „ vis faciliùs sit hujus ingenium, & naturam admirari, quàm ulla
 „ cogitatione complecti. Hæc habui, Cives præclarissimi, ferè
 „ dicere de Antistitis nostri studiis, de honoribus, de virtutibus,
 „ quæ tota Italia affirmaret, si una voce loqueretur. Rem totam
 „ explicui, & quibus potui, luminibus ornavi orationem; Nihil à
 „ me dictum, quod non constans fama huc pertulerit, ut nemo
 „ ambigere possit, quin Cremona beata, felix, faustaquè dicenda
 „ sit, cui obtigit, eum Antistitem, pastorem, patrem, defensoremq;
 „ habere, quem diù expetivit, quem votis multis poposcit, cui ob
 „ singulares, eximiasque virtutes longè majora nemo non rectè
 „ auguratur, ut scilicèt in augustissimum purpuratorum Sacerdo-
 „ tum collegium ascribatur; aliquandò etiam si longiori vita, qua
 „ dignissimus est, frui licuerit, ad supremæ dignitatis gradum, ve-
 „ luti perpetuo quodam felicitatis cursu, evehatur. Quod si Dei
 „ Opt. Max. beneficio contigerit, maxima nobis spes oboritur fore,
 „ ut aliquando omnia, quæ ad hanc sanctiorem Rempub. perti-
 „ nent, cujus vix umbram evanescentem, & præclara quondam
 „ labente disciplina, morum, & temporum vitio, ubiquè debilita-
 „ tam, dilapsam, delumbatam, & fractam tenemus, remissa pau-
 „ latim

„ latim Patrum severitate, in meliùs referantur, & in pristinum
 „ splendorem, & dignitatem restituantur. Quo nihil magis omni-
 „ bus bonis est expetendum, iis præsertim temporibus, quibus
 „ nihil magis est timendum, quàm ne, quæ reliqua est, Christiano-
 „ rum temperatio omninò dilabatur, vel potius corruat, deleatur,
 „ & intereat, proptèr novam sectam vitæ, quam excogitavit illo-
 „ rum scelus, qui rerum novarum cupidi, animi ambitione cor-
 „ rupti, traductique ad mala consilia nobiscum de tota ferè religio-
 „ nis ratione dissentiunt, damnatisq; Patrum sententiis, jam vetu-
 „ state robustis, ac præjudicatis à nobis desciverunt, & quidquid
 „ est tenebrarum, quantum possunt, imperitæ multitudinis animis
 „ offendunt, nova inducta disciplina rerum omnium, ac officio-
 „ rum peccatrici. Ex qua quanta quotidie sequatur pertur-
 „ batio, morumque, & totius ferè civilis vitæ everasio, res per se
 „ ipsa patet. Proh Deum immortalem! quot bella, quot sedi-
 „ tiones in tota Germania, in Gallia, ut Britanniam omittam,
 „ quotidie cooriuntur, quot seductiones, cuncta Italia, vici-
 „ nisque Civitatibus factæ sunt, ob id ipsum tantum, quia mo-
 „ ribus, ac institutis majorum neglectis impurè, ac licentè vivere
 „ vellent. O nos igitur ter, & quater felices, o iterum, atque ite-
 „ rum beata sæcula, fortunatamq; ætatem, si ad hunc virum non
 „ minùs doctrina, quàm sanctitate clarum, qui ad omnia veteris
 „ Religionis, & sanctitatis ornamenta dilapsa in pristinum statum
 „ vindicanda, divino quodam consilio natus esse videtur, hæc
 „ summa tam augusti Imperii, hoc tam sacrosanctæ auctoritatis
 „ summum columnen Dei res humanas miserantis beneficio, ac
 „ munere perveniat. Vivat, vivat felix ipse omnium virtutum
 „ exemplum, summas ejus virtutes omnes gentes loquantur.
 „ Nulla obliviscatur posteritas, nulla obmutescat veritas, nullus
 „ locus sit, quem non impleverit nominis sui gloria. Eo superstitie
 „ ac sospite, ex cujus unius vita tot mortalium spes, & salus pen-
 „ dent, floreat, vigeatque hæc sanctior Respub. atque hoc sacrosan-
 „ ctum Imperium iisdem regionibus, quibus Solis cursus termi-
 „ netur, omnes gentes, omnes nationes, omnes populi non solùm,
 „ qui malorum geniorum instinctu, atque afflatu de Diis immor-
 „ talibus, de cæremoniis, de omni sanctitate prava, & impia
 „ loquuntur; verùm etiam qui Christianorum rebus, atque huic
 „ nomini semper fuerunt infestissimi, immanissimiq; hostes, qui
 „ Regum, & Principum nostrorum perpetuis discordiis, exitio-
 „ sitque odiis, multos populos Christi legibus subjectos, publica
 „ ruina jam involuerunt, qui Religionem tam sanctam, tam augu-
 „ stam restinguere, qui Christiani nominis gloriam labefactare,
 „ ipsumque nomen tam illustre, tam honorificum, ac inclytum
 „ sempiterna oblivione, ac nocte obscurare, penitusq; delere con-
 „ tendunt, discussis ab istorum animis, & mentibus tenebris Sfon-
 „ drati orationis luce, ejusdemq; vitæ integritate, ac sanctitatis
 „ exem-

„ exemplo Deum præpotentem trinis personis unum optimum,
 „ maximum cognoscant, timeant, colent, adorent, sanctorum
 „ Patrum institutis conquiescant, Summi Pontificis dicto audien-
 „ tes sint, quò nihil salubriùs à Deo nobis concedi posset, sed quò
 „ feror? quò meam orationem provexit tuæ virtutis præstantia,
 „ incredibilisq; expectatio, quam de te excitasti, amplissime An-
 „ tistes? ad tuam præsentem dignitatem redeo, quæ nobis, patriæ-
 „ que universæ, quàm grata, quàm jucunda sit, vel ea causa palàm
 „ esse potest. Aguntur enim jam centum anni, ac iis ampliùs, ex
 „ quo hæc tam amplæ, tam copiosæ Diœcesis ditio, atquè provin-
 „ cia apud externos viros Antistites, & Cardinales semper fuit usq;
 „ ad Parentis tuæ tempora, de cujus administratione magna spe-
 „ rabamus, atque accepissemus, nisi immatura morte præventus,
 „ triste sui desiderium nobis reliquisset. O' fallacem hominum
 „ spem, fragilemq; fortunam! quid intereà pulchri, quid decoris
 „ hæc nostra Respub. hæc religio habuit? certè ea neque nostra,
 „ neque Patrum memoria fuit, qualis esse debuit; quid ità? nisi
 „ conspectum tuum augustissimum, Pater amplissime, vererer, nisi
 „ prætereà metuerem, nè quis vestrum, cives præstantissimi, extrà
 „ criminetur, me gravium personarum rationem non habere, unum
 „ dicerem, quod fortassè auditu paulùm à communi hominum
 „ sensu disiunctum videretur. Verùm inter bonos agendum inge-
 „ nuè, quanquàm priùs subeam carnificinam, quam non, quæ sen-
 „ tio, apertè, & liberè depromam. Enunciabo summa voce, neque
 „ id, quod verum est, in tam optata occasione fremant, licèt om-
 „ nes, tacebo, audiant, quæ olim solebant in hac Civitate florere,
 „ religio, pietas, sanctitas, fides, cum divino cæterarum virtutum
 „ comitatu. Audite, Cives præstantissimi, quare nullam ferè Rem-
 „ publ. nunc habeamus, notissima loquor. Quis enim ignorat, indè
 „ hujus augustioris Reipub. depravationem, vel potiùs naufragium
 „ fuisse? quia jam multos annos, nè dicam multa sæcula, ad ejus
 „ gubernacula ex tot Patribus, & gubernatoribus, quibus ea,
 „ diversis temporibus præhendenda, & tractanda obtigerunt,
 „ nemo sederit. Nemo tota mente, & cogitatione in ea, quæ ad
 „ Dei Opt. Max. nomen, quæ ad Divorum immortalium cultum,
 „ quæ ad sacrorum, animarumq; rationem, quæ ad templa, aras,
 „ cæremonias, ad omnem denique Religionem attinent, incubue-
 „ rit. Ex quo quot, quantaque intereà omnium animis vitia
 „ irreperint, quæ damna in Religionem, quæ in animarum salu-
 „ tem pericula eruperint, clariùs est, quàm ut pluribus expo-
 „ nendum videatur. Hinc homines cæperunt benè, beatèque
 „ vivendi vias deserere, illiusque salutis oblivisci, quam Christus
 „ Piis promittit; hinc remissæ sunt omnes ferè virtutes; hinc
 „ mores corrupti intabuerunt; hinc instituta Majorum pro-
 „ lapsa; hinc Christianorum temperatio depravata; hinc
 „ Divorum Immortalium sedes, templa deformata; hinc aræ

„ multis in locis desertæ; hinc omnis Sacerdotum ordo mul-
 „ tis despectui; hinc omnis illa observantia, cultusque, &
 „ honor, quibus Prisci Deum afficere solebant, relanguerunt;
 „ hinc tot secessiones, tot sectæ, tot officiorum perturbationes
 „ obortæ; hinc cæremoniarum, sanctitatumq; remissio, & quæ
 „ dam quasi irrisio; hinc sepulchrorum curatio, consuetudo pa-
 „ rentandi, funerum iusta plus, plusque quotidie pro nihilo haben-
 „ tur, sædoque exemplo paulatim evanescent. O tempora, o mo-
 „ res, o consuetudo peccandi! quantam habes jucunditatem in ho-
 „ minibus, cum pœna abfuit, & vivendi licentia consecuta fuit, pro
 „ quibus vitiis Deum ita mihi propitium velim, ut antequam te
 „ Antistitem, animarumque nostrarum præsidem, ac defensorem
 „ haberemus, nihil magis timebam, quàm ne quid divina ultione,
 „ quod nollem, nobis non opinantibus eveniret; qua sollicitudine
 „ non me solùm, sed etiam omnes bonos, qui idem timebant, tua
 „ in hanc dignitatem amplissimam nobis acceptissima successio sol-
 „ vit, & liberavit. Etenim hac sanctiore Repub. ad te translata
 „ lux quædam oblata est animis nostris, qua quisque nostrum sibi
 „ videtur esse posse sperare meliores; novimus tuam præteritam vi-
 „ tam, ab ea nihil humile, nihil obscurum, nihil vulgare, ampla
 „ omnia, præclara, inusitati exempli, novi generis expectantur,
 „ quæ, nè à te ipso dissentias, in hac tua Pontificia Provincia omnia
 „ exactè præstabis. Sub te reviviscit legum divinarum observantia,
 „ Patrumq; institutiones, sanctitas, justitia, pietas, abstinencia,
 „ cohibeturq; ad Priscorum laudem vivendi licentia. Hic opus est
 „ nobis tua conciliatione, tua diligentia, ut redeant in gratiam cum
 „ religione, qui ab antiqua Sanctorum Patrum institutione fædè
 „ desciverunt, quorum inscitia mihi misericordiam movere solet.
 „ ac quoniam in eum locum deducta est res, ut severitate uti sit ne-
 „ cesse, cave obsecro per Deum immortalem, ne dum hujus, aut
 „ illius te nimium mansuetum miseret, severitatis, atque constan-
 „ tiæ tuæ famam imminuas. Per te, & tuam fidem, virtutem, sapien-
 „ tiamque oro, atq; obsecro, consule Christi nomini, ac dignita-
 „ ti Reip. Christianæ; cogita in te omnium animos ferri, eorum
 „ mentes non minùs, quàm oculos, versas ea expectare à te, quæ
 „ te, tuæque sapientia digna judicentur. Omnia sunt excitanda tibi
 „ uni, quæ jacere sentis, vitio temporum perculsa, atq; prostrata.
 „ Constituenda Respub., revocanda Fides, comprimenda licentia,
 „ propaganda Religio; omnia, quæ dilapsa jam fluxerunt, severis
 „ legibus vincienda sunt. Omnia lapsi temporis vulnera curanda,
 „ quibus præter te nemo mederi potest. Te omnes optavimus Du-
 „ cem, te nobis ascivimus magistrum, hæc Civitas conquiescit in
 „ tua virtute, atq; constantia, in tua diligentia, & sagacitate, qua-
 „ rum omnium virtutem expressam speciem, atque imaginem in
 „ oculis, & in animis omnium, in hac præsertim Civitate fixisti. In
 „ te omnis spes nostra posita est, omnem omnium rerum, quæ in
 „ Religione

„ Religione vitium aliquod fecerunt, correctionem abs te quodam
 „ jure exigimus, atq; petimus in hoc naufragio Reipub. colligen-
 „ do, & reficiendo communi salutem, omnia reperiantur tua consilia
 „ esse versata. Scis, quid opus sit nobis, quid obstet mentibus,
 „ quæ Reipub. offusæ sint tenebræ. Tu nova tam vitæ, quàm do-
 „ ctinæ luce illustres omnium pectora, patefacias veritatem, ut
 „ admonitos illos, qui quodam humanæ mentis errore magis pro-
 „ lapsi sunt, quàm densa in nocte jaceant, incipiat prioris vitæ tæ-
 „ dere, maturaque errati confessione ad sanitatem redeant, longè-
 „ que alio sensu vivere incipiant; nova rerum facies omnibus appa-
 „ reat, tuis frenis cedat fraudum licentia, viam illam, te duce, omnes
 „ ingrediantur, quam esse compendiarium ad virtutem Socrates di-
 „ cere solebat. Nihil sit simulatum, nihil fictum, nihil agatur non
 „ bona fide, absint doli, absint fraudes, absint tot odia, discordiæ,
 „ dissensiones, despicationes. Cives tuos, quibus præsides, Anti-
 „ stes, sistas in illa placata, tranquillaque, ac religiosa vita, in quam
 „ nihil possit hostis ille perpetuus, & immortalis, qui mortalium
 „ animas non aperte quidem, sed hamiculis quibusdam oppugnat,
 „ atq; ad se allectare semper studet, blandimenta quædam submi-
 „ nistrans, quibus de recta salutis via revocet, quæ vita quondam
 „ justitiam cum cæteris virtutibus de cælo in sui contemplationem
 „ attraxit. Regnet nunc simplex, nudaq; veritas, omnia sint syn-
 „ cera, luceat pietas, sanctitas, Religio; renovetur hæc Civitas, re-
 „ deat illa ætas, quam beatam merito appellare possumus, cum jus,
 „ & fas in hac Civitate præter cæteras potentissima essent, cum Ci-
 „ ves Cremonenses, inquam, sua sponte pii essent, & religiosi, op-
 „ timam, & constantissimam legem secum gestantes, quibus inna-
 „ tum, ac insitum erat, ut primùm Deum, deinde ejus minores cæ-
 „ lites colerent, templaq; aras, cæremonias, sacra denique omnia
 „ tuerentur, augerent, omnemq; Sacerdotum ordinem omni ob-
 „ servantia, honore, cultuq; dignarentur; nihilq; omisterent, quo
 „ hæc Civitas esset non minùs Religionis, quàm optimarum artium
 „ perpetuum quasi domicilium, cujus rei argumento nobis esse pos-
 „ sunt tot Patres ex hac eadem Patria progeniti, qui ob vitæ inte-
 „ gritatem, & sanctitatem, in Apotheosim relati sunt, tot templa,
 „ tot delubra ornatu magnifico adornata, auroque, argento, ebore
 „ pretiosa, plena artis, affabrèque facta, tot vestium genera magni-
 „ ficis operibus interpieta, tot tabulæ, tot signa lautissimè picta. Qua-
 „ mobrem, Antistes amplissime, quod etiam te summo Pontifici
 „ Pio IV. per literas pollicitum fuisse audivi, consilio, quantum
 „ potes, excuba, vigilaque pro hac Civitate, quæ tibi commissæ fuit.
 „ quæ Sfondratorum præclarissimæ familiæ fuit semper addita;
 „ quod tu te ipse cum alias abhinc decem annos, quo tempore Pa-
 „ ter tuus in supremo ferè dignitatis gradu collocatus, primò ad nos
 „ in patriam advenit, tum in hac tui Episcopatus dignitate sentire
 „ potuisti. Etenim quis est Civis tam parùm de se cogitans, tam

„ sui immemor, tam inimicus salutis suæ, cui non sit jucundus tuus
 „ adventus? qui non sibi immortaliter gaudeat? cui non spes venif-
 „ se quædam, certa; fiducia videatur? qui denique cum te divina
 „ quadam gravitate, ac dignitate præditum intueatur, non Deum
 „ aliquem, aut certè sanctissimum hominem se intueri putet? unum
 „ sentiunt omnes boni, unum optant, hic tandem templis antiquum
 „ honorem redire, hic aris debitum cultum restitui, hic æstimatione
 „ religionis penè amissam conciliari, quæ omnia Pontifex maximus
 „ in tua diligentia, sapientia; locavit, quæ ipsa Civitas à te depo-
 „ scit, & sperat. Hic agitur tua, tuorumque Civium salus, aræ,
 „ sepulchra majorum, templa, delubra divorum immortalium,
 „ tam tua, quàm Patriæ fama, gloria; hæc omnia à te conservata
 „ putabimus, si Nos, qui tibi commissi fuimus, Deo conciliaveris;
 „ si quæ ad Dei cultum, quæ ad omnem Religionis, & sanctitatis
 „ rationem pertinent, in pristinum statum præ viribus tuis restitue-
 „ ris. si deniq; te Duce, te auctore hoc consecuti fuerimus, ut cum
 „ è vita cesserimus, nobis pateat aditus ad cælum, ubi fælicia,
 „ perpetua, sola bona, vigent. Ubi omnes pii, omnes Beati sempit-
 „ terna pace, immortalique quiete fruuntur. Dixi.

MDLXIII.

Daniel de Tolentinis gravissimus Theologus ex Min. Convent.
 S. Francisci vir omni virtute, integritate; præstans, Verbi Dei
 Præco celeberrimus, & quod ad rem non parum pertinet, facie
 etiam venerandus Provinciæ Bononiensis Minister primarius,
 Reipublicæ suæ utilitati consulvit. scripsit

Opera Theologica.

Conciones Quadragesimales.

Bressian. in V. R., & in Corona Vir. Illustr.

Zava in Orationibus, & Parentalibus Pauli Faerni ejusdem Ord. habet.

Indè Tolentinus Daniel, qui scita Platonis

Norat, & edocuit quidquid Aristotelis &c.

Eod. Anno.

Petrus Antonius Caneparius Medicinæ, ac Philosophiæ doctor
 perquàm egregius, Venetiis majorem ætatis suæ partem Medi-
 cinam exercendo omnium laude, & gratia consumpsit. Fertur
 edidisse Librum inscriptum

De Atramentis ejusq; generis.

Ita Bressianus in V. R.

Eod. Anno.

JO: Jacobus Gabianus in latinis literis magna diligentia institutus,
 summa; industria ad juvenum animos poliendos commenda-
 tissimus, cui quidem præcipua eruditio fuit in carminibus com-
 ponendis; Modestia, & religione excultus Laudæ Pompejæ artem
 oratoriam,

oratoriam, & poeticam publicè docuit ad multos annos, adeò ut patria Laudensem plerique eum facillè reputent. Non vulgari elegantia edidit tùm versu cùm soluta oratione.

De Lacrymis B. V. M. lib. 1. ad R. P. D. Hieronymum Boysium Cartusie Pap. Prior. &c. Mediol. apud Valerium, & Fratres Metios 1563.

Salutationes duæ ad Christum, totidemq; Hymni ad V. M. Ad Jo: Angelum Gabianum Flaminem Fratrem suum. Ibid.

Sermuncularum, Hymnorum, Odarumq; de Eucharistia libri tres. Ad Franciscum Ferrandum Davalum Piscaria, & Ovasis March. Venetiis apud Nicolaum Bevilaquam: 1564.

De Eucharistia laudibus libellus.

Scholasticorum ejusdem liber, in quo diversi bymni, Ode, & Epigr. Ad S. R. E. Card. Jo: Ant. Capissuccum ibid.

Sermunculus pro Domini Ascensione. ibid.

De Lacrymis V. M. liber soluta oratione. Ibid.

Oratio habita in dedicatione primarii lapidis Templi Divi Jo: Baptista in Suburbanis pro RR. PP. Ord. Min. Capucinis vulgò dictis. Ad Faustum Rebalium Canon. 1565. Mediol. apud Metios.

De Divorum invocatione circa Hereticos. Ad Card. Capissuccum Apologia Papiæ apud Bartolum 1567.

Peregrinus. libellus sic inscriptus. Ibid. sine anno.

Meditationes Mysteriorum Passionis, & Sanguinis D. N. J. C., & Litanie ad Bartholomæum Albanensem. Mediol. apud Michaelem Tbinum. 1568.

Oratio in solempni Sacro Antonii Scarampi Pontificis Laude de die festo omnium Sanctorum.

Eucharisticon. Schedion: de ejusd. Pontif. Pontificali ingressu. Ad Jacobum Antonium Bironum Probonotarium Apost., & Archid. Mediol. apud Pacif. Pontium 1570.

Gallus. Ad Aloysium Galeanum Canonic. Templi Laude.

Oratio in Exequiis Ill.^{ris} Ludovici Vistarini, quam Alemanius Finus ad Italicam versionem reddidit, eamq; S. R. E. Card. Madruccio dicavit.

Francisci II. Sfortia cùm Christierna Dania Nuptia. Cantica tria edidisse scribit Maraccius in Append. Bibl.^æ Marianæ ad M. V. in morem Litaniarum. Papiæ 1567.

Laudiades, seu de Urbe laudensi. Carmina, ut innuit Defendens Laudius sæpe sæpiùs in suis discurs. de Lauda.

Prelium heroico versu exaratum inter Cremonenses, & Incolas Oppidi Romanenghi Cremonensis secutum anno 1513. de quo idem Alemanius Finus in bist. Cremae lib. 7.

Oratio pro Laudensibus adversus Novocomenses, cujus MS. archetypum, ut legerem & transcribi curarem mihi humanissimè transmissit Comes Franciscus Lemene J. C. Coll. Laudæ Poetarum. rythmis hetruscis in hoc sæculo facillè Princeps.

Ejus.

Ejusdem meminere ultra allegatos *Franciscus Zava in Orat. Faballus in Orat. 4. ad Decuriones Cremon.*

Alterum Jo: Jac. Gabianum nostri corum, licet longè diversum refert *Eques Prosper Mandosius dominus meus in sua Bibl. Romana cant. 7. num. 25.*

Eod. Anno. LXIII.

Sigismundus Picenardus Joannis Francisci J. C. Viciniæ S. Matthiæ F. J. U. D. ac in omnibus sermonibus consiliisq; rerum admirabilis, inclaro Judicum Collegio additus die 23. Februarii 1551. Nobilissimæ Animosorum Academiæ ex Institutoribus, ut vidimus, omni virtutis gloria semper effloruit. Dum pro Patria Orator in Aula Philippi II. Hisp. Regis versaretur, ad supremum Senatoriæ dignitatis gradum, prædefuncto Paulo Ala Ducali in Urbe Mediolanensi esortur anno 1663. ut ex Regio diplomate cum aliis recensito. Bis Ticinensi Præturæ adfuit, verax Justitiæ, ac prudentiæ Oraculum. ejus opera haud ignota sunt.

Consiliorum Vol. 1. Venetiis 1575.

Consilium in materia Duelli incipiens. Pro dilucidatione præsentis casus.

In amplissimo cætu sedit diem adusq; 23. Novembris 1580. que ruptus ad Superos tot Eremitarum virtutum præmium obtinuit. Ejus Mediolano ad Patriam translatum cadaver Avito in Ecclesia Divi Dominici tumulo concivium suorum lacrymis traditur, ac solemnioribus ære publico exequiis ipse parentatur in maximo Patriæ Templo, quæ ab *Antonio Campo in suis Annal. lib. 3. pag. LX.* describuntur habita fœnebri Oratione à doctissimo J. C. Jacobo Maynoldo, cujus erit sermo suo loco.

Franciscus Zava in Epist. Famil. de suo ad Cremonam discessu, & alibi deflet Picenardi mortem disertis carminibus præcipuè verum in secunda ejus Oratione scribit.

Sigismundus Picenardus parvi corporis, ac magni animi J. C. summa probitatis, singularis doctrinæ, spectatissima prudentiæ &c.

Alexander Picenardus ejus gentilis, cum Sigismundus Papiæ Præturam regeret eidem dicavit librum, cui tit. Interpretationes in nonnullos institutionum titulos &c.

Hier. Fundulus eidem maximo Senatori suam Comædiam, Lucia, inscriptam obtulit. hanc ego MS. quinimò ipsius prothotypum à doctissimo P. Sementio dono datum in meo muscolo asseruo.

Hier. Faballus in orat. ad Decur. Cremon.

Vincentius Vectiolus ibidem.

Alexander Lamus in Somnio cant. 2. ost. 20. & 21. musis deditum Sigismundum insinuat. Unde habetur suum Epigr. in Pompis exequialibus. Gentilis Turriani Veron. pag. 106. Verone apud Bart. Meolum.

Cavitellus in Annal. ad ann. 1580.

Bressianus in Coll. J. C.

Landus de Sen. Mediol. lib. 5.

Plotus

Plotus ad Conf. 63. Garati in fine, dum Mediolani Senatores recenser, scribit. Sigismundus Picenardus Crem. gloria immortalis.

Ant. Possevinus in Bibl. selecta in Indice plurium Interpretum, qui ad utrumq; jus scripserunt; at præ ceteris consulendus est

Lucas Contilis in libro italicè inscripto. Ragionamenti sopra la proprietà delle imprese degli Accademici Affidati, ubi plura, U pag. 114. exponit Picenardi stemma Academicum. Floruerunt post eum duo alteri ex eadem Nob. stirpe Sigismundi, unus scilicet strenuus militum Dux pro Rep. Veneta, de quo idem Campus anno 1570., & alter ex Coll. Jureconsultorum Patriæ anno 1613. cujus nomen legitur in Inscriptione marmorea adiecta culmini altæ molis, quam Paterno vocabulo Baptistarium appellamus.

Laudatur insuper unà cum hoc Senatore ab Octaviano Picenardo in Orat. de Fam. Picenarde laudibus, excusa 1614. Cremonæ apud Barucinium Zannium.

Sequuntur tria Diplomata ad laudem Nostri Amplissimi Senatoris ex archetypis desumpta.

» PHILIPPUS Dei gratia Hispaniarum, utriusq; Siciliæ, Hieru-
 » salem &c. Rex, Archidux Austriæ, Burgundiæ, Brabantis,
 » & Mediolani, Comes Abspurgi, Flandriæ, & Tirolis &c. inter
 » cætera, quæ sollicitudinem Principum requirunt, illud potissi-
 » mum eorum animos diversè trahit, ut muneribus, in quibus ju-
 » stitiæ administratio versatur, illos viros præficiant, qui integritate
 » prudentiæ, & literarum pericia commendentur; cum igitur, va-
 » cante modò uno ex locis Senatoris prædicti Status nostri Medio-
 » lani obitu Doctoris Pauli de Ala, vir idoneus per nos sufficiens
 » sit, qui pro suo munere rebus, quæ ibidem geruntur, quæ sanè ar-
 » duæ sunt, satisfaciatur, ex multis in mentem nostram venit Fidelis
 » Dilectus Doctor Sigismundus Picenardus, quem ad eum locum
 » eligeremus, pro ut tenore præsentium ex certa nostra scientia, sano
 » accedente consilio, & de nostræ Regiæ, & Ducalis potestatis ple-
 » nitudine prædictum Sigismundum Picenardum eligimus, eidem-
 » que, ipsumq; Senatoris munus, ut supra, concessimus, & demanda-
 » vimus, ac concedimus, & demandamus unà cum auctoritate,
 » salario, honoribus, & oneribus, præ eminentiis, prærogativis,
 » commodis, & emolumentis eidem muneri spectantibus, & perti-
 » nentibus, & per dictum Paulum de Ala, & ejus prædecessores
 » legitimè perceptis, & percipi solitis, & consuetis; mandantes
 » Ill.^{ri} Governatori nostro præsentis, & futuris Præsidi, & Senato-
 » ribus, Præsidi, & Magistris Intratarum, Thesaurario Generali,
 » cæterisq; Officialibus, & subditis nostris Mediolanensis Domini-
 » ad quos spectat, & spectabit, ut supra, dictum Sigismundum Pice-
 » nardum in Senatorem recipiant, eumq; loco, ut supra, ponant,
 » & inducant, positumque, & inductum manteneant, conser-
 » vent,

„ vent, & defendant, deq; salario, prerogativis, prae eminentiis,
 „ & ut supra, debitis temporibus illi, seu ejus legitimo procuratori
 „ respondeant, & numerent, & per quos decet dari, responderi, &
 „ numerari faciant, has nostras inviolabiliter observent, & exe-
 „ quantur, observariq; & exequi faciant per quoscumq; sic enim
 „ expresse mandamus harum testimonio literarum manu nostra
 „ subscriptarum, & sigilli nostri appensione munitarum. Dat. in
 „ oppido nostro Montifori die decimo quinto mensis Novembris,
 „ Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesi-
 „ mo tertio Regnorum nostrorum, scilicet Hispaniarum, & ul-
 „ terioris Siciliae anno octavo, citerioris verò Siciliae Hierusalem,
 „ & aliarum decimo subscript.

Jo El REY.

In Calce, ad Mandatum Regiae Cathol. Majestatis proprium Largus Secretarius.

Vidit Polo Regens. A tergo registrat. in filo patentium.

„ **D**On Gabriel à Cueva Dux Alburquerquensium Marchio
 „ Cuellar Comes Ledesme, & Aculme &c. Regius in Domi-
 „ minio Mediolani Gubernator &c. Locumtenens, ac in Italia
 „ Generalis Capitaneus &c. Cùm Civitas Papię inter principaliores
 „ hujus Domini Mediolani existimetur, eò etiam maxime, cùm
 „ Gymnasium Publicum in ea exercentur, & ea de causa Serenissi-
 „ mus Rex Hispaniarum Dominus noster decreverit ex ordine Se-
 „ natorio ante hac, unum à nobis in Praetorem dictae Civitatis eligi,
 „ & ut id commodius fieri posset Senatorem supra numerarium
 „ creaverit, cùmq; in multis, quae ex usu venerunt, praeter ea, quae
 „ à fide dignis audivimus, nos ipsi cognoverimus, quanta animi in-
 „ tegritate, scientia, valore, ac in rebus gerendis dexteritate, ac fa-
 „ cilitate polleat, quantaq; erga Regiam Majestatem, & nos devo-
 „ tione sit praeditus Magnificus Senator Dominus Sigismundus Pi-
 „ cenardus, ex Civitate Cremonae oriundus, non immeritò illi Pro-
 „ vinciam hanc convenire, & commendare visum est nobis; sicque
 „ praesentium serie Regia, Ducaliq; auctoritate, qua fungimur, pre-
 „ dictum Sigismundum Picenardum à Kalendis proximè futuris
 „ Mensis Januarii, usq; ad integrum biennium inde venturum, eli-
 „ gimus, creamus, & deputamus Praetorem dictae Civitatis Papię
 „ cum salario per nos constituendo, atq; cum auctoritate, honoribus,
 „ prerogativis, commodis, & emolumentis eidem officio de-
 „ bitè spectantibus; atq; per alios Senatores quovis alio in loco Praeto-
 „ res designatos haberi solitis; mandantes Ill. & Mag. Dominis
 „ Praesidi, & Senatui DD. Praesidibus, & Quaestoribus Intratarum
 „ utriusq; Camerae, Thesaurario Generali Status Mediolani, De-
 „ curionibus, & Referendario dictae Civitatis Papię, & ceteris, ad
 „ quos attinet, vel attinebit, ut ipsum Mag. Picenardum in posses-
 „ sionem

„ sionem dictæ Præturæ admittant, ponant, & defendant, moxq;
 „ de dictis salario, & ut supra debitis, eidem temporibus congruis
 „ respondeant, & responderi faciant. In quorum fidem præsentem
 „ fieri jussimus, subscripsimusq; propria manu, & registratas sigillo
 „ nostro muniri mandamus. Dat. Mediolani die vigesima Decem-
 „ bris MDLXIX. *Subscript.* El Duque de Alburquerque. vidit
 „ Andreas de Leon. In calce Julianus Secretarius, & sigillata
 „ cum solito sigillo Ducali in cera rubea, à tergo, Registrata in filo
 „ patentium.

„ **D**On Antonius de Gusman Marchio Aymontis, à Consilio Se-
 „ creto Regiæ Majestatis, & pro eadem in Dominio Mediolani
 „ Gubernator, ac in Italia Generalis Capitaneus &c. cum animad-
 „ verteremus Civitati Papiæ Prætorem Senatorii Ordinis proximo
 „ biennio à nobis nunc decernendum esse agnoscentes legum peri-
 „ tiã, in rebus agendis dexteritatem ac prudentiam, quæ fulgent in
 „ Magnifico Sigismundo Picenardo ex eodem ordine, proculdubio
 „ nobis hæsitandum non fuit, quin in omnibus qua juris admini-
 „ strationem, subditorum illorum quietem, & beneficium, & Re-
 „ giæ Majestatis servitium concernunt idem sit optimè satisfactu-
 „ rus, per has igitur nostras Regiæ, Ducali, aliaq; Auctoritate qua
 „ fungimur, eundem Senatorem Picenardum, à Kalendis Januarii
 „ proximè futuri 1576. usq; ad biennium inde venturum eligimus,
 „ creamus, & deputamus Prætorem dictæ Civitatis Papiæ, & ejus
 „ jurisdictionis, cum auctoritate salario, honoribus, oneribus, præ-
 „ eminentiis, prærogativis, commodis, & emolumentis, eidem offi-
 „ cio debite spectantibus, ac per alios ejusdem ordinis illius præces-
 „ sores in dicto officio licite percipi, & haberi consvetis, & volu-
 „ mus, quod per totum dictum tempus idem Senator, & Prætor ut
 „ supra deputatus sedens pro tribunali, & ubiq; continuo propriis
 „ manibus deferre teneatur baculum, sive virgam ligneam albam
 „ longitudinis palmorum decem, quam pro ejusdem officii signo, &
 „ ornatu Præcessores nostri decreverunt, nec sine eo usquam illi es-
 „ se liceat; mandantes Illust. Reg, & magnificis DD. Præfidi, &
 „ Senatui Provinciæ Mediolanen. Magnificis Dominis Præsibus,
 „ & Magistris intratarum utriusq; Cameræ deputatis ejusdem Ci-
 „ vitatis Papiæ, & cæteris, quibus spectat. vel spectabit. ut dictum
 „ Senatorem Picenardum in Possessionem dictæ Præturæ admit-
 „ tant, & defendant, moxq; de dictis Salario, & aliis emolumen-
 „ tis eidem debitis temporibus respondeant, & responderi faciant.
 „ in quorum fidem præsentem fieri, & registrari jussimus, nostro Si-
 „ gillo muniri.

„ Dat. Mediolani sub nostri fide sigilli die 24. Decembris 1575.

„ *Subscript.* El Marques de Ayamonte. Vidit Montagnero &c., &
 „ sigillata in cera rubea. In calce Julianus Secretarius, & regi-
 „ strata in filo patentium.

Eod. Anno LXIII.

Daniel Barbovius, seu de Barbobus ex Insigni Ord. Prædicatorum, humanitate, sapientia, ac integritate præstans, S. T. M., ac Verbi Dei Præco gravissimus, quocumq; amplissimo dignitatis gradu dignissimus, Ferdinandi Rom. Imperatoris auspiciis, cui prædilectus ob virtutes enituit, à Pio V. Pont. Max. Petinæ Itriæ Urbis Episcopus consecratur; ablegatus exindè ad Justissimam Venetorum Rempub. Anno verò 1567. cum non tam auctoritate, quàm omni virtutum genere summè præditus esset, Alphonsi Carraffæ Neapolitani Archiepiscopi vices gerens deligitur; ad majora promovendus, sed morte correptus anno 1577. in sua Cathedrali Ecclesia sepultus maximum sui desiderium reliquit.

Sua Opera, & speciatim *Conciones* admirabiles exoptantur.

P. P. Seraphin. Razzius, & Michael. Plodius de Vir. Illustr. Ord. Dominic. p. 2. lib. 4.

Antonius Campus. hist. lib. 3. quò lectorem remitto, ibi enim compariet ob Danielis merita ab ipso Ferdinando Augusto Equestris titulo ejus, Gentilem Joannem Baptistam Barbovium fuisse decoratum.

MDLXIV.

Hieronimus Malesta, sive Manesta ex Decurionibus Patriæ, meritò quidem jure inter meos Literatos reponendus, cum ad suæ stirpis monumentum, perenne magnum lapidem diligentissimo, & laboriosissimo scalpulo incidit curavit, servatum in ædibus Divo P. Francilco. sacris in Sacello magno post chorum ad lavam, ubi præfertur Imago algoli fluminis, sive lacus, ex quo multi rivuli promanant, indicantes nomina, & insignia tum Malestorum, tum aliarum propaginum huic junctarum. Inscriptiones verò sequentes, & Carmina in eodem lapide vellicatim exculpta, quorum fuit Auctor Hieronymus, denotant eum haud inelegantem Philologum, & Musarum Alumnum.

Hieronimi effigies custoditur in atrio, ubi suas peragunt Congregationes Fabricæ Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ Præfecti, quam ex asse reliquit hæredem. ibi pariter memorati lapidis habetur exemplar, in tabula egregio penicillo confectum.

Familie Malestæ Genealogia Ordinis Patritii.

Hic lacus, hæc series, per quam Gens Clara Malesta
Torpuerat longa Nobilitate Senex.

Vivet, & æternum renovato flore juventæ
Tartareas nunquam victa subibit aquas.

Sic jubet egregiis Hieronymus inclytus orsis,
Dum propè casuros sustinet arte lares.

Lector animum intende, si vacat, Nihil hic auribus datum,
omnia bona fide ex publicis rerum gestarum monumentis in unum collata.

lata. Non enim Populo, qui certissimus est Judex verba danda. Malestas, sive Manestas à Mnesteo Trojanorum Duce profectos non approbat, cum Mnesteus ille non Manestas, sed Memmios in lucem ediderit. Mox Italus Mnesteus genus à quo nomine Memmi in quinto Æneidos, quæ familia, dilabente postea Imperio Romano extincta est. At hæc de qua agimus Manesta eo renascente longo post tempore (ut alia) exorta illam denominationem sortita est, qua Malatesta, Malaspina, & reliquæ hujuscemodi familiæ appellantur.

Arma, seu Insignia Agnationis Malestæ Leone Croceo in campo rubro decorata ab ipsa Cremonensî Civitate accepta sunt, cum ea in quatuor Classes divisa quaternis etiam Leonibus uteretur alternatim distinctis, & sua cuique insignia assignasset, quibus adhuc plurimæ familia exornantur; sanè viventibus Alberto, & Guarnerio, ac Guidone omnibus Malestis, qui florere anno circiter octogesimo supra centesimum, & millesimum nondum familiarum Insignia, quæ nunc passim vigent, inventa, seu usu recepta fuerunt. Primi ex Malestis Degoldus, & reliqui ejus gentiles bis Armis uti ceperunt, quorum nomina celebria habentur in libro Societatis Populi Cremonensî ea in re confecto anno Domini 1270. Indictione 14. Hujus libri duo exemplaria habentur, quorum unum in ædibus Bernardini Crotti Judicis conscripti, alterum Herculis Bernardi Causidici Cremonensî servari solet.

Alberti Manestæ, qui floruit anno 1154. Guarnerii, & Guidonis item è Manestis, qui vixere anno Domini 1196. Manibus Sacrum quorum nomina, & præclara præ parte facinora in Superiori Civitatis Archivio Majoris Templi Cremonensî legere est in Cellula l. 59. & l. 73.

*Primus progeniem referas Alberte Manestæ,
Cui superest pulchro filia flore nitens.
Belli floris adhuc retinet Nazaria Nomen
Ora sub ardores non fugienda Canis.
Eusebii in Vico tua rura ubi candidus ordo
Montis Oliveti nunc ea culta rigat.*

Extant in membranâ tabula testamenti Bellestoris Manestæ Alberti filiæ Uberti ejus fratris Nepotis lege Longobardorum vivere profitentis confectæ Cremonæ die septimo intrante Septembris anno Incarnationis 1259. Indictione secunda subscriptæ per Gabrielem ab Imperatore Federico Notarium, & per Joannem Bonum ab Imperatore Federico Notarium ambos de Bontempis, & scriptæ à Charta Benilana per Legatum Domini Federici Imperatoris Notarium septem testibus de more adhibitis sine aliquo Dñi titulo, qui soli Imperatori ibi datus dignoscitur. Benvenuto Manestæ ejus nomine primo, & Gulielmina della Zulla Ægidii filiæ conjugibus hujus inclytæ stirpis auctoribus, qui vixere anno Domini 1290.

Sobolis de la Zulla uti vocatur in libro Societatis Populi, & in publicis Tabellis nulla hæc insignia apponuntur, quæ cum ea extincta nunc sit ejus quoque arma ignorentur, nec enim existimandum domum hanc sui temporis præclaram vixisse, quod ait ille, Parma Alba in gloriam.

Quam Hieronymus Maleſta Ant. F. Lud. Nepos ſuis ſupremis tabulis
Genealogiam exſcribi juſſit, eam Fabrica Cremon. Præſecti Hæredes
inſtituti perficiendam curarunt anno Sal. æternę MDLXXXIII.

Concordes Animę jam plaudite, fœdera jungit
Hic Leo cum celię Virginis æde Sacra.
Reppulit hic aquilas, colubres, alioſque leones,
Maluit & veſtris ſe ſociare cboris.
O factum benè ſic foveat vos Virginis almę
Gratia, & huic Patrię ſemper adeſſe venit.

Eod. Anno LXIV.

Joannes Baptiſta Boccolus, & domi, & foris inclytę famę Philo-
ſophus, ac Medicus inter opera, quę præſtanti ingenio compo-
ſuit, edidit hoc anno ex typographia Vincentii de Conſis Cremon-
næ in 4. ejus doctrinę monumentum ſic prænotatum

Liber, quod Moralis Philoſophia, ac Medicina unum ſunt, huma-
naſq; ac divinas omnes ſcientias dignitate maximè præſtant.

Eod. Anno.

Dominicus Legatus nomen ſuum poſteritati commiſit Opuscu-
lo quodam hiſtorico, quod inſcripſit.

Sommario di tutte le coſe notabili ſeguite al Mondo dall' 1453.
ſino all' 1590. Venetiis eodem anno, & Florentię

Priùs autem ediderat Florentię degens *Colleſtanea in obitu Michaelis
Angeli Bonarotę . Florentię 1564.*

commemorant autem ipſum *Antonius Maſſinus Bonon. Hiſt.* eum
recenſens inter Scriptores, qui de B. Catharina de Vigris aliquid
monumentis mandarunt, nec non ejus *Gentilis Laur. Legatus in
Fragmentis ſui Lycei.*

Eod. Anno.

Minerva de Anguſſolis Amilcaris Filia, non tantùm nomine,
verùm virtutibus altera Minerva vocari poterat, Literis
enim latinis, & Hetruſcis apprime inſtructa, cùm multa compone-
ret, in primo flore juventę hinc emigravit, non ſinè noſtrę Urbis
lacrymis digno cadaveri oblatiſ.

De eadem *Ant. Campusbiſt. lib. 3.*

*Georgius Vaſarius in Vit. Picę. 3. part. 2. Vol. pag. mihi 15., eam etiam
Pictricem vocat, ſed apud Noſtros de hoc conſtare non vidimus.*

*Franciſcus Zava in Epift. impreſſis anni 1568. & in Oratione, in qua pa-
rentalia Illuſt. Vir. enumerat.*

Eod. Anno. LXIV.

Cajus Ortalus Crottus, Ælii Julii facundiſſimi Poetę Frater, nec
tàm ſanguine conjunctus, quàm indole ſimilis, optimum ſorti-
tus ingenium, digna Muſis, & Apolline ſcripſiſſe comperitur,
& ipſe

Carmina

Carmina Varia,

De eodem propterea tamquam eleganti Poeta mentionem facit *Frater* lib. 3. *Stromatum* eleg. 1. *U* lib. 2. *Hermiones Elegia* 8. *Sirmione de gentem indicans.*

*Ortale Pimpleæ custos certissime rupis
Ortale Partbeniis dedite Virginibus.
Quid dudum sine me communi fingis in Umbra
Ad dulces auras Collis oliviferi.
Nam merito tibi Parnassi favore Puellæ,
Incepuitq; lyra Phœbus acersecomes.
Forsthan exesis famam tu queris in antris,
Longaq; deciduis sæcla sub arboribus.
Dum te vernanti delectat Sirmio ripa
Benaci fluctu nobilis aquoreo. Uc.*

In fine verò Elegiæ Epicum aliquid cecinisse Ortalum innuit.

Ex hac præclara stirpe floruit anno 1494. Gratiadeus Ord. Præd. Inquisitor Generalis Mediolani laudatus à *Fran. Ballarino* in *bist. Comensi par. 3. cap. 3. pag. 207.* nec non à *P. Festa de Vir. Illust. & à Bresciano* in *Hist. Ecclesiastica MS.* sub anno indicato.

Eod. Anno.

Joannes Paulus Gulferamus ad omnes optimas disciplinas eruditus, de quo scribit *Franciscus Zava* in *Orat. Parent. Illust. Vir. loquendo de Petro Antonio Tollentino*, Nequè hic minorem delectationem ex Barbari, & Erizzi animo concepta, & intimis tamquam rerum ante oculos se se moventium Idea sensibus impressa, assidua, dulcique commentatione, & meditatione capit, quam ex Joannis Pauli Gulferami, & Ferdinandi Bonetti frequenti, docto, amano, suavique colloquio, & vero germanoq; utriusque aspectu. Qui ut Urbis nostræ maximum ornamentum, veterisque probitatis singulare exemplum, ita hujus maximæ delitiæ, ad quemlibet animi dolorem levandum maximum solatium. Quorum uterque ut à Mercurio prognatus, ita Palladis lacte educatus creditur, cum quovis enim horum loqueris, cum prudentissimo Nestore te loqui existimato. Horum Juvenum consilio, & prudentia Civitas nostra lætatur, gaudentque externi, summi, & excellentis Viri judicio, & sententiis in rerum suarum ordine componendo utuntur. Utriusque scientiarum, & doctrinarum diversa sunt studia, eadem tamen animorum conjunctio, & similitudo. Quos enim modestiæ terminos Gulferamus ad vitæ hujus brevis productionem sibi constituit, eosdem Bonettus non dissimili prudentia sibi comparavit. Quibus quoque remediis, & rationibus unus ad Improborum technas avertendas, iisdem alter ad cuniculos fallendos utitur. Nec alter altero fortior in iis ferendis, quæ maximi Philosophi, & in scholis deriserunt, & in hominum cætu

con-

„ contempserunt. Horum consuetudine Tolentinus nihil cha-
 „ riùs, nihil antiquiùs, nihil, quod magis ejus moribus respondeat,
 „ conveniat, & usquequaque consentiat, habet. Ii cùm una sunt,
 „ nihil gratiùs sentiunt, quàm de virtute, idest, solo bono agere,
 „ de quo asseverantèr disputantes, & disputata brevissima com-
 „ plexione subducentes, in iis actionibus omne bonum reponunt,
 „ quæ integra fide, præclarisq; vitæ officiis constant, in iis deni-
 „ què, quæ nos Deo amabili charitate jungunt, cujus disertissimæ
 „ disputationis recordatione, nunc & ipso dicendo alor. Ii sunt
 „ Palladis, & Mercurii, non Martis, & Bellonæ duo fulmina. Ii
 „ sunt, quibus cùm Tolentinus mentem alit, sensus oblectatur,
 „ quorum doctissimo sermone si languores non tollit, at levat &c.

Eod. Anno.

Hieronymus Regazola Ægidii Filius, Vir in Opere meo non
 negligendus, sic de eod. scribit *Lud. Cavitell. in Annal.* hoc anno,
 per hæc verba. *Hier. Regazola Cremon. satis edoctus literis gramma-
 ticalibus, & humanitatis, & ingenii mirabilis, & ad omnia versati-
 lis, comes, & Compater meus Venetiis, dùm ibi esset ex supremis Scri-
 bis Tribunorum, & Advocatorum Fisci publici in toto dominio Veneto-
 rum, ex hoc sæculo obiit de mense Martii.*

Dialogum de Vera Hominis Felicitate scripsit.

Bressianus in Opusculo. Virtù Ravvivata.

Venetiis ad Divum Sebastianum adest tumulus cum Epigraphe!

*Joanni Avo, Ægidio, Lauræ Parentibus Opt. Arianae infantæ
 Filia suavissima vita functis, Dariæ Conjugi cariss.
 Ægidio, Simphorosa liberis Dulciss. V. sibi, posterisq; Hiero-
 nymus Regazola Cremonen. H. M. P. MDXLVIII.*

Eod. Anno LXIV.

Joannes Baptista Tolentinus Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ Ca-
 nonicus, probitatis, ac doctrinæ lumen, multa scripsit, & inter
 alia edidit.

Trattato dell' Anima innamorata di Dio.

*Bressianus in V. R., & in Corona Vir. Illust. p. 3. lib. 1. ubi plura, & præ-
 cipuè, quod deserit esse mortalis anno 1564. die 31. Octobris.*

Quomodo Tolentina familia modò extincta initium Cremonæ ha-
 buerit, audiatur *Cavitellus in Annal. ad ann. 1451.* sincero suo modo
*Petrus Baldinus Tolentinus ex familia illorum de Lanzonibus à Tolentino
 oppido Piceni, undè descendit unà cùm Sfortia in Insabriam, & cùm
 subsederit, & obierit Cremonæ, ducta Uxore Helisabeth de Pallavicinis
 Marchionibus Varani, ex ipsa superstite Nicolao Filio, qui duxerit
 Uxorem Ursulam ex Nob. familia Ponzona Tolentini, ibi degentes ab
 eo habuerunt originem &c.*

Floruit ex hac stirpe Joannes de Tolentinis, qui ex literis Ducis
 Franc.

Franc. Sfortiæ I. Dat. Mediol. pr.º Aprilis 1452. signat. Cichus relatis in *Sylva Sitoniana* evocatur. Magnif. D. Jo. de Tolentino Ducalis Gener, ac Consiliarius dilectissimus, armorum Ductor, & G.º Ducalis Cremonæ.

Eod. Anno.

Joannes Petrus Nazarius Vir approbè eruditus, & pædia, morali- que philosophia non parum imbutus ex principibus in erectione Nobilissimæ Animosorum Academiz anno 1560., in qua pulcher- rimam habuit Orationem prò felicissimis ejusdem auspiciis, im- pressam Cremonæ per Vincentium de Conctis anno 1564., cui inest Inscriptio

Oratione di Gio: Pietro Nazaro havuta nell' Accademia di Cremona.

Extat etiam eod. anno, & apud Typographum eundem.

Discorso per contemplare la Passione di Gesu Christo N. S. opera Spirituale utilissima ad ogni devoto Cristiano. Hoc opusculum ty- pographus dicavit Colombino Ripario Abb. Can. Lateranensi, de quo suo loco.

Anno etiam 1573. alteram Academiam Animosorum conflata[m] fuisse ex Gymnasio Patavino legimus in *Antonio Riccobono de Gym- nasio Pat. lib. 4. cap. 3.*, & alteram Romæ fuisse habemus à *Tomasino de Illustr. Vir. pag. 139.*

Eod. Anno.

Horatus Trecchus Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ Archidia- conus apprimè artibus honestissimis institutus, ut ex literis eidem à *Francisco Zava* exaratis, quæ in libro ejusdem Epi- stolarum sexto continentur, undè totum illarum locum adscribam, ut plenius Horatii Virtutes elucescant.

Franciscus Zava, Horatio Treccho Archidiacono.

S. P. D.

» **A**ureum Gambarini libellum simul, ac domum redii, totum non
 » primoribus labris, & extremis digitis (ut in ore est) attigi, &
 » degustavi, sed summa cura, magnoq; studio, ter, & quater le-
 » gi, & quò illum crebrius revolvebam, tantò magis mihi in ea co-
 » gnitione rerum tam abditarum proficere videbar. Titulum in-
 » spexi, tibi dicatum vidi. Quanta Dii boni tum affectus sum læ-
 » titia, te huic tam illustri Philosopho, tam charum esse, ob miram
 » ingenii aciem, & singularem morum probitatem, magnamq; de
 » te jam conceptam, cum apud nos, tum apud talem virum opinio-
 » nem, & Gambarinum nostrum tantum præclare nominis sui te
 » Patronum elegisse, totamq; nobilissimam familiam vestram hoc
 » solo beneficio sibi devinxisse? Sed unum doleo librum hunc cla-
 » rissima

„ rissima luce dignissimum in tenebris tandiù reservari. Nec credo
 „ te ea causa id facere, quod doctis invidias, qui doctorum acer-
 „ rimus defensor semper extiteris. Quid tamen quod meæ causæ
 „ maximum tamen est fundamentum, immò tota familia tua, quæ
 „ semper fuit in patrocínio illorum, qui à maledictis canino morsu
 „ notarentur. Tibi crimini non dandum esse, quod tam egregio
 „ labore careamus argumentatione ipsa patet. Uter igitur vestrum
 „ in causa est? Gambarinus nè? Quorsum quæso? Nùm quia est
 „ Philosophus? Cur igitur Plato dicendi maximus Artifex rerum
 „ Divinarum, & scriptor, & magister? Cur Aristoteles disciplinæ
 „ Peripateticæ, & inventor, & maximus disputator? Cur alii quàm
 „ plurimi à se inventa, vel aliorum adaucta ediderunt, & ad morta-
 „ lem usum scripserunt. Præterea tot, tantarumq; rerum summo
 „ Gambarini studio aptè compositarum indagatio, quibus profue-
 „ rit? Tibi nè tantùm? Hoc tui mores recusant, ingenium tuum
 „ frugiferum non patitur, ætas quæ sua spontè liberalis est, non ad-
 „ mittit. Non es, mi Horati, à Musis tam aversus, ut velis tantum
 „ thesaurum ampliùs in capsis delitescere. Quare Gambarinum
 „ tuum, quid? immò meum, ut tollatur controversia utriusq; no-
 „ strum, vel si mavis omnium bonorum, & studiosorum Gambari-
 „ num inquam adhortare, urge, impelle, ut labor hic in lucem tan-
 „ dem prodeat. Ego te omnium literatorum nomine rogo, ut quam
 „ plurimum per te docti fruantur amænissimo labore, & doctissi-
 „ mis Gambarini vigiliis. Si te ab hoc aliquod iusiurandum hæc-
 „ nus deterruit, & fortassè per stipulationem obligatio, qua uterq;
 „ invicem stipulatus sit, ut perpetuo in tenebris jaceant, non te fu-
 „ git, hæc inter Sanctissimos Viros, nec semper servata fuisse, cu-
 „ jus rei comprobandæ causa possem adducere, & philosophorum
 „ sententias, & aliorum opiniones. Videntur tibi hæc in capsis ab-
 „ denda, vel ex cedro, vel ex ebore, vel ex auro, brevissimè argu-
 „ mentandi viam cognoscere? Partitionem comprehendere? defini-
 „ tionem addiscere? Voces non uno, sed multiplici sensu prolatas
 „ internoscere? Taceo eloquentiam, qua non minùs dialecticè
 „ hic nunc adornavit, quàm aliàs Marcus Tullius sui temporis phi-
 „ losophiam? Non hic sunt verba inculta, non barbara, non osci-
 „ tantia, sed polita, omni cultu ornata, & summa brevitate enun-
 „ ciata. Tu non fortassè credis mihi, qui non versatus sum in diale-
 „ cticis, id non inficior. Da igitur alicui Dialectico hæc videnda,
 „ & admiranda, non corrigenda. Sed cave nè sibi tam egregios la-
 „ bores vendicet, & te, alioquin acutum, Gambarinumq; simpli-
 „ cem, quod philosophorum proprium decipiat. Quod tantæ mo-
 „ lestiæ mihi esset, ut & tuas, & Gambarini partes in hoc genere
 „ arrogantiaè ulcisci cogerer, cum perpetua infamia illius, qui tales
 „ labores sibi vindicaret. Quicumq; is certè esset suo periculo, quid
 „ sit quietis bilim movere cognosceret. Vale tuo, Gambariniq; no-
 „ mini consule, & meis mandatis pare. Kalendis Augusti.

Trec-

Trecchorum Nob. Cremon. familiam floruisse hoc tempore etiam Mediolani, patet ex sequenti inscriptione, quæ olim legobatur in Eccl. S. Francisci illius Urbis, relata à *J. C. Sirono in Sylva allegata.*

Sacellum hoc, quod prospicis, Lector, ab Egr. Facio Treccho, ut proxima lapidis inscriptio monet, erectum, dotatumque. Jo: Jacobus Trecchus Nepos Vicetbesaurarius Generalis Status Med. ad ornatum, & memoriam tantæ familiae in melius restauravit, sibi ultrò dum adhuc viveret, ac posteris suis P. Anno Sal. Humanæ MDLXXIV.

MDLXV.

Columbanus Ballettus Insignis humaniorum literarum professor, & idem Græcæ linguæ peritissimus, quum aliquamdiù publicè docuisset in Patria, ob eminentem doctrinam ab Ampliss. Mediolani Senatu anno 1565. vocatus est Ticinum ad cathedram Artis Oratoricæ. Quo munere magna sui cum laude per triennium functus, Cremonam rediit, Ecclesiasticam quippè vitam ætate satis matura amplexus, à Nicolao Sfondrato Ep. præfectus est Ecclesiæ S. Mauritii in Diocesi. Ipse tamen ruris genio nihil ductus, Sacerdotium illud brevi renunciavit, Ticinumq; reversus ad docendum, ibi ex peste contabuit mense Majo 1577. scripsit

Orationes varias,

quarum unam publicè habuit in Templo S. Bartholomæi Cremonæ, in funere Concivis præclarissimi Marci Pauli Tartesii. Typicam verò emisit in lucem

De Vita Christi Carm. Heroic. ad Alexandrum Saulium Primum Alerie, demùm Papiæ Episcopum ex Cler. Regul. S. Pauli, cujus causa nunc Romæ impensè agitur in Sacra Rituum Congr. ut inter beatos adnumeretur.

Exhortatorium Carm. ad Sacrosanctum Card. Collegium in conclavi collectum pro electione Nov. Pontificis, Pio IV. defuncto.

Carmen. ad idem S. S. Collegium post Creationem Pii V. S. S.

De Victoria ad Echinadas carmen ad Sereniss. Joannem Austriacum.

Multa ejusdem Balletti Carmina nuperrimè ad nostras pervenere manus ab eo composita, dum esset Ticini, in quorum calce hæc verba leguntur per bello charactere conscripta.

Jo: Franciscus Marianus Cremonæ scribebat anno MDLXVI. Mense Julio.

Leguntur & ejus Asclepiadæa præfixa chronico Lateranenti Jo: Philippi Novar. cuso Cremonæ apud Cæsarem de Rinardis 1535. nec non & ejusdem Philippi elogio subscripta à *Celso Rosino in Lyceo Lateranensi*, ubi Ballettus Bobbiensis nuncupatur. Attamen *Campus in bist. lib. 3. Cavittell. in Annal. ad ann. 1577.* Cremonensem esse Ballettum affirmant, quos sequuntur *Hier. Faballus in Orat. Vætiolus in Orat.* illum disertissimè laudantes, *Zava* tùm in oratione, tùm in carminibus, & *Ælius Julius Crottus*, qui eidem dicavit sua eruditissima Eidylia his hendecasyllabis.

Tom. II.

Qq

Gai

Cui donem potius, libentiusve
 Hos lusus, tenuesq; simplicesq;
 Has & delicias inanis otii
 Quàm, Ballette, tibi? Tibi hinc, & inde
 Astat musigetes? tibi undequaque
 Rhetori optimo, & optimo Poeta
 Cætus Aonidum puellularum
 Frontem Daphnide nobili perennant.
 Per te lux Patria mea, tuaq;
 Aurefcit, rutilat, nitet, coruscet.
 Per te Barbaries ab urbe fugit.
 Per te docta Cremona ubiq; floret.
 Tu solus Pater eruditionis;
 Tu sæcli decus hujus, & futuri
 Places omnibus, omnibusq; amaris.
 Ergò cui potius, libentiusve
 Hos lusus, tenuesq; simplicesq;
 Has & delicias inanis otii.
 Donem, quàm tibi, maximè omnium, uni.

Eundem etiam laudat Bressianus in Corona Vir. Illustr. lib. 1. par. 3.

MDLXV.

Vincentius Locadellus, Mercadini Viri Patritii, & Catharinæ
 de Arisiis ex Auctoris familia Filius, ac Francisci inferius
 memorandi Frater in architectonicis præclarissimus, militum
 Dux fortissimus, tum ad stipendium Henrici Francorum Regis,
 tum Emanuelis Philiberti Sabaudie. Edidit opusculum in fol. cui tit.

*Manifesto del Capitano Vincenzo Locadelli da Cremona, nel
 quale si contiene la giustificazione sua contra le opposizioni false, e disho-
 neste, che da suoi malevoli gli sono state fatte, le quali essendo riprovate
 da Testimonianze di Principi, di Signori, di Cavaglieri, e di altre per-
 sone degne di fede, mostrano nulle essere le sentenze contro di lui date, non
 essendo massimamente state udite, ne volute udire le sue ragioni. La onde
 ne seguita, che à lui non fanno pregiudizio alcuno nell' onore, siccome
 per parere di Huomini Eccellentissimi si dimostra.*

In eodem continetur consilium Tiberii Deciani J. C. celeberrimi
 confirmatum, & subscriptum à Mantua, à Roncagallo, & à Pa-
 pio pariter Jurisconsultissimis, ac Professoribus inter insigniora
 Italie Gymnasia.

Memoratur hic meus Consanguineus à nostro Cavitello ad annum
 1560. hisce verbis more suo.

*Vincentius Locadellus Insignis Architectus, ob ejus eximiam artem fuit in
 maximo pretio apud Francorum Regem, & Amandum Alvarezzum
 Ducem Albe in Hispania, & per ibi Regem constitutum Rectorem,
 & Ducem supremum in Gallia Belgica, & regionibus ibi propinquis
 sibi suppositis, & cujus opera Rex in regno suo, & Dux in eis regio-
 nibus*

nibus usi fuerunt in construendis propugnaculis, muniendis, & vallandis Civitatibus, & Oppidis &c.

Item ad Annum 1567.

Ant. Campus hist. lib. 3. eundem laudat, ac in Siciliarum regno. supremum à machinis bellicis Præfectum vocat.

Ex hac familia Brixie etiam propagata, præclarus sanctitate floruit Antonius Locadellus ex Ord. Præd. inter beatos relatus, cujus meminit *Elias Capriolus anno 1430. in hist. Brix. lib. 9.*

MDLXVI.

Hieronymus Putheus Nicolai F. Viciniae S. Michaelis, ut aiunt, Veteris, quarterii domorum Novarum Vir ætatis suæ doctissimus, integerrimus, & in Jurisprudencia percelebris, Collegium Judicum Patriæ nactus die Lunæ 16. Decembris 1566. equestri dignitate donatus à Greg. XIII. Pont. Max. eaq; confirmatus, & Comitali auctus à Petro Donato de Cæsis, dum is esset Bononiæ anno 1583. pro Sede Apostolica de latere Legatus. Ut erat insignis in advocando, plures scripsit Juridicas

Consultationes.

Laudatur ab Antonio Campo lib. 3. hist. ad annum 1583., & 84. qui memorat eodem loco Jacobum Putheum J. C. præclarissimum.

In Regestis MS. Collegii.

De eodem Sansovinus in Hist. ubi Cremonam insinuat.

Cavitellus in Annal. ad ann. 1583.

Bressianus in Coll.

Eod. Anno.

Joannes Bedullus Vitellianensis ex Cremon. Diocesi optimus J. C., ac Phœbo, & Musis charissimus, de quo scripsit Columbanus Ballettus in suis Carminibus MS dum eidem versus direxit hoc titulo

De libello Ælii Crotti Cremonensis ad Joannem
Bedullum Vitellianensem.

*Sed ne te nugis pluribus morer meis,
Aut avocem te legum studiis optimis,
In quæ indefessus incumbis noctu, & diu,
Vere laudis cupidus, & vera gloria &c.*

Quantum poeticis saperet, en Epigramma Bedulli præmissum libro memorati Crotti Farraginum inscripto, Ferrariæ cuso 1564.

*Aonias habitare domos, & Palladis arces
Si cupis, Ascraeos, Maoniosque lacus,
Si latebras Dryadum quaris, Phœbiq; recessus
Alcæos colles, Pindaricumq; nemus;
Ælius Aonidum decus immortale Sororum,
Tutum divino carmine pandit iter.*

Tom. II.

Qq 2

Colum.

MDLXVII

Columbinus Raparius Can. Reg. Lateranensis Abbas Ecclesie S. Petri de Pado Cremonæ Theologus, & Legum, Literarumve Hebrearum peritissimus. Quater ad Supremam Abb. Generalis dignitatem assumptus nempe annis 1549., 1557., 1561., & 1565. accuratè evulgavit, quæ à Clarissimis Viris conscripta fuere opera pro sua Religiosa Rep., & ne oblivione obsita delitescerent in unum collegit volumen, quibus titulum apposuit.

Allegationes Diversorum Doctissimorum F. C. in Causa Præcedentia Orta in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino inter R. Abb., & Clericos Can. Reg. Ord. S. August. Congr. Lateran. Ac R. Abb., & Monachos Ord. S. Benedicti Congr. Cassin. aliàs S. Justinae de Padua; ac postea à S. D. N. Pio IV. Pont. Max. tribus S. R. E. Card. commissa. Quibus accesserant jura utrinq; producta, ac sententia lata ab eodem S. D. N. in favorem Can. Reg. — Cremonæ in fol. in Civitatis Palatio apud Vincentiam Comitum 1567. Marco Antonio Columnæ Card. Ampliss. Ord. Can. Reg. Lat. Præsidi, ac Patrono Optimo Dic.

S. Petri, Ecclesiam, dum eidem Abbas præsidebat, picturis egregiis, & auro affluenter exornavit, adeo ut inter insigniora Orbis Terrarum delubra hæc possit adnumerari. Videtur & ejus effigies in Choro ad vivum expressa penicillis clarissimi Boccacini de Boccacii Cremonensis. Obiit die 13. Martii 1570. septuagenario major sepultus in sua Ecclesia.

Pennottus in Chor. Trip. lib. 3.

De eod. Celsus Rosinus in suo Lyceo Later. ubi plura lib. 3.

Comes August. Fontana in Amphit. Legali sub lit. C. Vincentius de Conctis Cremonæ Typographus eidem dicavit opusculum per eundem excusum de Passione Domini traductum à Jo: Petro Nazario anno 1564.

Franciscus Zava in Epist. Nuncupatoria trium Epistolarum directæ Matthæo Rapario.

Venturinus Vassallus Epigr. Sylva Ticini 1541. plura de Columbino.

Eod. Anno.

Camilus Porrus Patritius Mediolanensis Jurisperitissimus, Regius, & Ducalis Senator obita omnium plausu Cremonensium Prætura ex privilegio Civis effectus est. Præter opera legalia edidit.

Orationem in funere Isabelle Hispaniarum Regine

Commendatur in Carminibus Bernardini Baldini, & in Atheneo Literatorum Mediol. Abbatis Picenelli.

Landus de Sen. Mediol. lib. 5. pag. mibi 183.

Hunc præterire non potui, cum verè sit noster Civis, ut ex sequenti diplomate.

Decem

„ **I**ll.^{ris} Dominus Camillus Porrus Mediolanensis, qui superiori
 „ biennio in hac Civitate Prætorio munere functus est, nos aded
 „ sibi devinxit, ut maximum crimen, insignemq; labem subire no-
 „ bis ipsis videremur, si eum absq; aliquo amoris Test.^o ob illius erga
 „ nostram Rempublicam merita, gratamq; animi significationem,
 „ voluntatisq; nostræ propensionem recedere pateremur; Nam ita
 „ castè, integrè, ac prisce sùas partes egit, Jurisdictionēq; aded paca-
 „ tam absolvit, ut nihil amplius quisquam, quod desideret, habeat.
 „ Cùm enim ex Civili, Pontificioq; jure, cujus prudentia mirè ad-
 „ modùm præditus est recti, & æqui Judicis munia explorata opti-
 „ mè habuerit de controversiis sibi commissis; Non amore, non gra-
 „ tia, non cupiditate, non deniq; pretio, sed veritate præscripta Ju-
 „ ris norma recta animi conscientia judicavit, præcipuaq; illi cura
 „ fuit, ut judiciorum æquitate, suumquisq; tenuerit, ut neque te-
 „ nuiores expertes imbecillitate circumvenirentur, neq; locupletes
 „ ad sua vel tuenda, vel recuperanda obesset invidia; tanta autem in
 „ rebus decernendis prudentia tanta in dicendis sententiis gravitate
 „ præsetulit, quantam Senatoria dignitas, qua insignitus est, suo
 „ quodam jure postulat, tam verò in vindicandis criminibus licet à
 „ Cassiano Judicio non recederet, quod vel eo argumento palam
 „ est, quia cum plures facinorosos Latrones, insignesq; Sicarios per-
 „ fidia, insidiis, prodicione notatos, aded viriliter pro scelerata atro-
 „ citate multavit, ut reliquos a maleficio abstinerit, Provinciam-
 „ que perditissimis hominibus expurgavit. Tamen Judiciorum se-
 „ veritatem summa lenitate quamprimis ornatus est temperata in ani-
 „ madvertendi moderatione præ oculis semper habuit, & quia non
 „ ignorabat Prætozem ipsum non mediocri laude dignum fore, si in
 „ Jurisdictione exercenda ministros, qui de more asciscuntur, eos
 „ eligat, qui constanti fama summam doctrinæ, & integritatis lau-
 „ dem consequantur. Cæsarem advocatum etiam Mediolanensem,
 „ qui sibi Jure dicundo adiutor esset (Vicarium appellant) & Ca-
 „ millum Caciæ Novarien., qui reorum capitalium Quæsitorem
 „ ageret viros jurisprudentia, & rerum forensium usu præstantissi-
 „ mos delegit, quod tam præclare, & exactè suum uterq; munus
 „ gesserunt, ut nemini locum justè expostulandum (quod res ipsa
 „ docuit) reliquerunt, hæc nempe fuere causæ, quæ nos præfato
 „ Ill. Domino Camillo obstrictos, atq; in perpetuum addictos red-
 „ diderunt, quæ cum maximi faciendæ sunt, tùm ne illa quidem
 „ postremo loco à nobis habenda est, quod is fuerit ab Illust. Domi-
 „ no Ludovico Porro progenitus, qui ex illo eodem Sacro Sancto
 „ Senatu, in quo filius ipse cooptatus est huic Civitati cum potesta-
 „ te Prætoria superioribus annis præfuit amabilis omnibus bonis,
 „ improbis verò, & nefariis formidolosus, qui nobis ea virtutis ex-
 „ empla reliquit, quorum memoria animis nostris impressa, nulla
 „ umquam

„ unquam oblivie obſcuratura eſt. Ut igitur noſtræ erga ipſum
 „ Ill.^{us} Dominum Camillum benevolentie pignus aliquod, monu-
 „ mentumq; appareat, quod poſſumus eum, ejuſque Filios, & de-
 „ ſcendentes, & deſcendentium in infinitum, Conſilio Noſtro legi-
 „ timè coaſto, more majorum coràm Ill. Domino Aloyſio Pallatio
 „ Senatore prudentiſſimo, & Proprætoſe Cremonæ meritiſſimo,
 „ dum præturæ à præfato Ill. Domino Camillo geſtæ rationem ex-
 „ poſcit, omnibus ad unum ſuffragiis, eò quod optimum excogitari
 „ poteſt, Jure Civitatem noſtram donamus, Civemq; noſtrum ex
 „ animo agnoſcimus, atque amplexamur omnibus cum honoribus,
 „ commodis, prærogativis, quibus nos utimur, fruimur, vel frui
 „ nobis licet, eiq; ac poſteris concedimus, aureos quinquaginta,
 „ quos hac de cauſa ærario inferre, extruſtionemq; domus Florenis
 „ aureis centum, ad quam pariter tenetur, libenter remittimus, cæ-
 „ teris in hac re adhibitis, quæ in aliis hujusmodi ad unguem ſer-
 „ vari ſolent, & dummodò & Ill.^{us} Princeps noſter, aut Ex.^{us} Sen.
 „ conſeſſionem hanc, quod non ambigimus, ratam habeat, & cujus
 „ quidem benevolentie in eum noſtræ Teſtimonium inter acta
 „ publica referri, atq; in hanc formam tranſcribi, ſignoq; Reipub.
 „ noſtræ ſolito inſigniri juſſimus.
 „ Dat. Cremonæ die Sabbati tertia decima Menſis Decembris 1567.

MDLXVIII.

FRanciſcus Zava in Vico Caſalis Morani agri Cremon. ad xiv.
 ab Urbe lapidem Bartholomæi, & Margaritæ de Lantiis filius,
 Marci Tartelii Alumnus, doctrina præſtans, ac ſummi, & ſingu-
 laris ingenii, in ſtudiis bonarum artium maximè verſatus, ſciens
 munus nullum homini magis eſſe proprium, quàm ſua bona com-
 municare cum cæteris, plurimumque utilitatis, & commodi ex
 ſe in alios proſectum velle, Patriæ Adoleſcentibus præfuit Magi-
 ſter, degens in Vic. S. Antonini. Cremæ etiam quinquennium ma-
 gnis precibus, & nobili ſtipendio ægrè victus, eruditionem publi-
 cè profeſſus eſt. Ad Cremonenſes ſuos demùm rediens, quod re-
 liquum ſibi vitæ fuit, ære publico iterùm docuit. Permultis auxit
 rem literariam operibus, & ſpeciatiim typis proſtant.

*Oratio prærei literariæ veteri inſtituto ſumendo, quam Julio Claro
 celeberrimo J. C. ex Ordine Senatorio Med. tunc Cremonæ Præ-
 turam regenti dicatam voluit. Cremonæ excuſa apud Vinc. Comi-
 tem MDLXVIII.*

*Oratio ad Decuriones Cremon. adverſus Gymnaſiarcbiam. Ibidem,
 & primo anno 1562.*

Oratio in Pub. Virgilium. Ibid.

*Oratio qua liberalitatem Cremonenſium in Parentalibus matorum
 Illuſtrium Virorum Cremon. declarat. Ibidem.*

Epiftolarum Familiarium libri 8. Ibidem anno MDLXIX.

Carminum libri Tres. Ibidem.

Epi-

Epistolarum Familiarium Tom. Secundus, libri XII.

De Discessu suo Cremam libellus.

Carminum Variorum libri 4. apud Christophor. Draconii MDLXXV.

Carmina Cremae conscripta. Ibidem anno 1578. & alia 1580.

*Oratio de ejus Cremam ad literas humaniores profectendum discessu,
& ejusdem in Patriam reditu.*

Gratiarum actio ad Decuriones Cremonenses pro Gymnasiarchia.

*Oratio de Amicitia in exortu Interpretationis IX. Aeneid. Ibidem
apud eundem 1581.*

Rerum Illustrium Tom. Secundus. Ibidem 1585.

Illustr. Civitatis Cremonae Gratulatio pro adventu Reverendis. &

Illustris. Caesaris Speziari Episc. Cremon. Ibid. apud eund. 1591.

Commentarios in Caesaris, & rerum Gallicarum, & Civilium scripserat, quos eidem furto subtractos inquit in Epist. Tito Amaltheo conscripta lib. 8. pag. mibi 230.

Fertur etiam italicè alios conscripsisse libros, quos quidem non vidimus. Tres habuit Uxores, quas suis carminibus commendat, & præcipuè Barbaram Brunnam, ex qua Basilium exinde Cathedralis Cremonæ Canonicum, & Felicianum Filios in iisdem carminibus laudatos suscepit. Præclarissimorum in literis hominum suo ævo addictissimè amicitiam excoluit, & præcipuè cum Carlo Sigonio, Aldo, & Paulo Manutiis, Antonio Bendinello, Rolando à Valle, Daniele Barbaro, Sebastiano Corrado, M. Antonio Majoragio, Mario Nizolio, & aliis, ut ex ejus epistolis.

Contrà ejusdem Zava orationem adversus Gymnasiarchiam insurrexerunt Vincentius Vectiolus, & Fabius Faballus Rethores Cremonenses, ut suis locis dicemus.

Laudatur ab Alemanio Fino Cremonensi occasione qua eidem nuncupat vigesimam ex suis dissertationibus *Seriane* inscriptis, ubi inani verborum luxu, ait, Cremam non fuisse ædificatam à Cremonensibus, quando nullus ex Cremonensibus sibi simile somniù effinxit.

Eod. Anno.

Joannes Botta, Docto Patre, scilicèt Ascanio J. C. natus, summo vir ingenio, ac incredibili doctrina, & in Patria Togatorum præstantissimus erat, ac Decurio. Ticinensis Urbis Prætor annis 1562. & 63. postmodùm ad Ariminensis Civitatis gubernium Maximi Rom. Pontificis Pii IV. voto translatus, omnibus opis, atq; consilii egentibus in sua humanitate, & sapientia paratum asylum exhibuit. Ex legalibus lucubrationibus, quibus optimè enituit, sunt edita hoc titulo in fol.

Consilia, sive Responsa Domini Jo. Botta Cremonensis J. C. Clarissimi, summique Causarum Patroni, quibus abstrusæ plurimæ juris materie, & innumera scitu digna notantur, opus omnibus foram agentibus utilissimum, nunc primùm in lacem edita, cum summaris, ac indice copiosissimo &c. Venetiis apud Franciscum Zilettum 1584.

Auctor

Auctor ea dicavit Vespasiano Gonzagæ Columnæ Sablonetæ,
ac Trajecti Duci &c. in Epistola verò nuncupatoria
inter alia hæc leguntur.

Paulus Carolus, & reliqui Fratres mei charissimi, susceptis inimicitiis cum civibus nostris Viris fortissimis, exilio affecti, eo tempore in tuam fiduciam transferunt, cum eos in urbem tuam Sablonetam, quasi in portum tranquillitatis tutissimum ex vehementis tempestatis naufragio sese recipientes, ultrò defendendos accepisti, & ex patria ejectos, apud te commorantes, omni liberalitatis, & Officii genere es prosecutus. Ego etiam post Ticinensem Præturam Gubernator Arimini declaratus, & tunc illic commorans, te forte iter illac habentem, & mutatis ad celeritatem equis, Trajectum cum Viris nobilissimis contendentem, Officii causa conveni, illo congressu me ita vitari vultu, ea comitate, humanitate excepisti, ut etiam illa inusitata, incredibiliq; sermonis lenitate liberalissime tractatus, me in fidem tuam acceptum fuisse post illud tempus mihi semper persuaserim &c.

Ejusdem memoriam agunt *M. Georgius Draudius in Bibl. Class. libr. Juridic.*

Antonius Campus bist. lib. 3.

Faballus in orat.

Vediolus in orat. pro Gymnasiarcho deligendo.

Zava in Epicedio Comitum Covi.

Lamus in Somnio Cant. 2.

Sansovinius in Hist. Italia loqu. de Cremona, præter innumeros Legum Doctores ejusdem Böttæ Consilia recolentes, eaque semper laudantes, ut delphica Oracula.

Alter Joannes ex hac familia floruit, Ducalis Magister, ut ajunt, Intratarum Ordinariarum Mediolani anno circiter 1470. ut ex *Sylva MS. J. C. Sironi*. Et ex Bernardino Corio in Hist. Med., qui anno 1471., & 1481. eum scribit fuisse Mediol. Annonæ Præfectum.

In literis Francisci Francorum Regis, ac Med. Ducis, in quibus gratiam generalem concedit nonnullis Subditis partium Sfortianarum affectis, ultrò in diversas partes exulibus, ut possent ad proprias urbes redire, in specie ex nominantur Nob. DD. Manfredus Pallavicinus, Joannes Botta, Matthæus de Busseto, Lud. & Frattes de Salerno. Sunt datæ Parisiis 1517. signat. Detreleilli &c. referuntur in Sylva ejusdem J. C. Sironi.

Eod. Anno.

ONuphrius Panvinius Nobilis Veronensis, verum ab Urbe nostra Cremonensi oriundus, Magnus ille Antiquitatis Assertor, & Helluo fuit, ita *B. Bruscbus* in elogio Onuphrii ejus de Ludis, & Triumphis præimpreso.

Is, scilicet Panvinius, generosa perantiquæ familie stirpe oriundus, quæ annis abhinc quadringentis Cremona Veronam demigravit.

Abbas

Abb. Hier. Ghilinus in suo Theatro Vir. Illustrium Tom. lit. O. Italico sermone hæc habet. Verona Città famosa della Rep. di Venezia, nella Marca Trivigiana diede al mondo Onofrio Panvinio suo Gentilbuomo, il quale traeva però l'origine della sua Nobile, & antica famiglia della Città di Cremona, ove alcuni di essa casata continuano à questi tempi con isplendore l'habitazione &c.

P. Pbilippus Elffus in Encomiast. Augustiniano id confirmat; verùm aliquid majus addit nobis Fbreberus Norimbergensis in Theat. Hom. Illust. Tom. 4. pag. 1464. scribendo Panvinium à Cremonensib genitore natum, cujus rei sit fides pænès Auctorem illum, cum id nobis pro veritate non constet.

Eruditissima tanti Hominis opera typis excusa, quamvis à memorato Ghilino recenseantur (ut nobilissimæ Veronenli Civitati morem geram, cujus etiam Cives cùm Cremonensibus tot olim foederibus, ac amicitia nexibus obstricti fuere) hic repetere non pigeat.

De Summis Pontificibus, & S. R. E. Cardinalibus Chronicon Ecclesiasticum à C. Julii Cæsaris Dictatoris Imperio usq; ad Imper. Maximilianum II.

Fastorum lib. 5. à Romulo Rege usq; ad Imp. Cæsarem Carolum V. In Fastorum libros Commentarii.

In Fastos Consulares. Appendix. lib. 3., & scilicet.

De Ludis Secularibus. De Sybillis, & Carminibus Sybillinis, ac de Antiquis Romanorum nominibus.

Reip. Romanae Commentarium lib. 3.

Romanorum Principum, & eorum quorum maxima in Italia Imperia fuerunt. lib. 4.

De Comitibus Imperatoris liber.

De Urbis Verone Viris Doctrina, & bellica Virtute illustribus.

De Episcopatibus, Titulis, & Diaconiis Cardinalium.

De Primatu Petri, & Apostolicæ Sedis Potestate.

Vitæ Patriarcharum quatuor primarum sedium.

De præcipuis Urbis Romæ, Sanctioribusq; Basilicis, quas septem Ecclesias vulgò vocant.

Viginti septem Pontificum Romanorum Elogia, & Imagines.

De antiquo ritu baptizandi Cathæcumenos.

De origine benedicendi imagines Cereas, quæ Agnus Dei vocantur.

De ritu sepelliendi mortuos apud Veteres Christianos, & cœmeteriis eorumdem.

De triumpho, & ludis Circensibus.

Chronicon Ordinis Eremitarum à D. Augustini tempore usquè ad ann. 1500.

Interpretatio multarum rerum Ecclesiasticarum, quæ obscuræ, vel barbæræ videntur.

Ex MS. extant.

De Ecclesia, Baptisterio, & Patriarchio Lateranensi.

Tom. II.

Rr

Historia

Historia Familia Frangipana lib. 4.

Historia Familia Sabella lib. 4.

Historia Familia Maximorum lib. 1.

Historia Familia Cenciorum lib. 2.

Historia Familia Matheorum.

De origine septem Sacrorum Ordinum lib. 1.

Collecta è viginti libris Ritualibus, sive Ceremonialibus de Sacrificio Missæ.

De Creationibus Sum. Pontif. dequè morte ipsorum interregno, legibus ea de re sancitis à S. Petro usquè ad Pium IV.

De origine Cardinalatus.

De antiquis, & recensioribus Ecclesiis, Monasteriis, Oratoriis, Cæmeteriis, & aliis Piiis Locis Urbis Romæ.

Breve Judicium de Historicis antiquis Latinis, & Græcis.

De antiquis Urbis Romæ ædificiis.

De Antiquorum Superstitione, Sacrificiis, Auguriis, Haruspitiis, sortibus, sacris Epulis.

De Porticibus unà cùm tribus millibus Inscriptionibus Romanis lib. 10.

De Antiquis Institutis, Artibus, Ceremoniis, & Usibus Ecclesiæ Romanæ.

De Antiquis Officiis, & Magistratibus Urbis Romæ.

Brevis Collectio Conciliorum Generalium, & Provincialium.

Vita Archiepiscoporum, & Primatum Primariarum Ecclesiarum Occidentis, Aquilejæ, Gradus, Ravennæ, Mediolani, Maguntia, Treveris, Colonia, Toleti, Canturberii, Senonensis, Lugduni, Carthagini, & ejusmodi aliarum.

Historia Ordinis Eremitarum, & de Origine aliorum Ordinum Religiosorum, qui sunt apud Christianos.

Historia Ecclesiastica Universalis.

Breviarium Imperii Romani cùm iis, quæ pace, bello gesta sunt Romæ, & Foris à Romulo usquè ad Justinianum Imp.

Volumen, quo Unversus Mundi status describitur, tam iis, quæ ad Religionem, quàm ad Politiam spectant.

Alia quidem plura scripsisse fertur, aliaque permulta scripsisset, ni ætate annorum, tantum, triginta novem in Civitate Panormitana occubisset septima die Aprilis anni 1568., ut dicitur, ibi apud suos Augustinianos sepultus. Innumeri eum laudant scriptores. Ex stirpe Panvinia Cremonensi præ cæteris florere anno 1000. Adalbertus ex Monacho Divi Benedicti Ep. Veronensis, ac Homobonus J. C. Thomæ Sabaudia Ducis a Consiliis 1295. ut refert Bressianus in Ros. & Violis, ac in Colleg. J. C. & à nobis memoratus in primo volumine.

Joan.

Eod. Anno LXVIII.

Joannes Crotius, sed melius Crottus hisce ferme temporibus alma in Urbe eloquentia præclarus scripsit: (Orationem ad laudem Sanctorum Petri, & Marcellini Cremonæ ex Tutelaribus) cujus MS. extare in Bibliotheca Vallicellana Romæ innuit *Raynaldus* Continuatur ad Baronium sub anno 1213. n. 17. & seq. & ab ea, quæ subnectuntur verbum depromptit à me iterum in Tanti Oratoris memoriam, & Cremonensium insignem Triumphum relata; verum hic non nulla anteponeere est pernecessè.

Hic verò nos de profligatis Othonis (scilicet Othonis de Mandello) fautoribus, iisdemq; fidelium communionem motis simillima annectemus. Mediolanenses, inquit Patavinus Monachus, qui partem Othonis fovebant cum exercitu infinito super districtam Cremonensium irruerunt, quibus Cremonenses, qui exaltationem Principis Friderici summo desiderio affectabant, apud Castrum Leonis viriliter occurrerunt, inceptoq; bello in die Pentecostes, Mediolanenses terga vertentes, militum, & pedum non modicam quantitatem simul cum Carrotio amiserunt. Hæc ille. Quibus consentanea Rigordus, atq; ex eo S. Antoninus, & Bellovacensis tradidere prælium die ipsa Pentecostes initum, cum tamen Cremonenses tum ob diei Sanctitatem, tum ob Tutelarium Martyrum Marcellini, & Petri solenne festum eod. die recurrens per legatos flagitassent, ut certamen in diem alterum differretur; quorum religionem fucata Hypocrisis, ac socordia Mediolanenses damnarunt, quæ Joannes Crotius fuso, & eleganti stylo prosecutus, ubi ter fractos Cremonenses depinxit, Ducis oratione in gradum restitutos, atq; ad novum redintegrandum prælium adductos, Marcellini, ac Petri Martyrum cælesti ope pulcherrimam victoriam de potentissimo, jamq; toties victore hoste, qui religionem Cremonensium in sanctis illis tutellaribus colendis, auxilioque ab iis flagitando, expectandoq; fiduciam irriferat, divinitus retulisse describit. Hæc dicentem Ducem scilicet Cremonensium, confusa militum invicem se se adhortantium, osculantium, complectentium, frendenque murmuratio interpellavit verbo, nutu, signis, brachiisque in æra jactatis, attestantium se se non latam de hostibus victoriam relaturos: condensati omnes, & in cuneos conglobati reasumptis viribus in Othonem Mandellum contendunt, velutique bellatores integri pugnam magno spiritu renovare student. Utraque acies non longè distans signo in hostes dato se se vicissim efferatis animis cruentare exardescebat, ecce visitat Cremonam Oriens ex alto, & tamquam excitatus à somno Dominus, post multiplicem afflictionem, sereno benignitatis suæ vultu, vires Cremonensium procumbentes, collabentesq; respexit: quippè gemini Adolescentes venustissimi, nusquam aliàs in agmine eorum con-

” specti, forma mortali augustiores præstò adsunt, qui niveis indu-
 ” ti sagulis, & candidissimis insidentes equis, Aribertenses confi-
 ” cturos præcedebant. Quibus visis Abbas Ceretensis voce inq-
 ” nat, Martyres Dei Sacrosanctos, Marcellinum, & Petrum, sub
 ” humana specie illa diviniore, in auxilium desuper missos: Popu-
 ” lus Cremonensis oratione Beltrami fiducia plenus, eos Jüvenes
 ” mirabili fulgore nitescens, tamquam cælices suos flagrantius
 ” invocavit.

” Prostrantur destinata æqualitèr mente in prælium compositæ utrin-
 ” que cateruæ, miles militi barbarica rabie manum conferturus im-
 ” miscetur. Verùm diù hostis noxius præsentiam illorum adole-
 ” scentium, splendore nimio exhorrescendam sustinere nequivit,
 ” confestim palpitans, & tremiscens ictus similes conanti levissi-
 ” mos inquit, genua labuntur, oculi obtenebrantur, cervice riget
 ” totus deniquè æstuat, alget, sensu caret, penitus ira in terram
 ” collabatur, ut facillimè Cremonensis turbas Mediolanenses, ma-
 ” jori ex parte geminis impellentibus prostratas tamquam penam
 ” sprete Nominis luxuras pro libito capere, & vincere posset: Faci-
 ” mus vix apud posteros fidem habiturum? prodigium oraculo te-
 ” stium infinitorum vivaci corroboratum? Insubres triplici palma
 ” recentiori intumescens, ac nihil mali, nervis tantarum natio-
 ” num subnixi, extimescentes, tamquam hallucinantes, sui que
 ” quodammodo oblici, primum in maximo numero, ut imbelles fa-
 ” mellæ, catervatim capiuntur, primum terga vertere compellun-
 ” tur, talisque fugientium pavor, celerque, & tumultuosa festina-
 ” rio, ut uno in modum densæ caliginis alteri constipato sese invi-
 ” cem impedirent, ac si qui paulò expeditiores præcurrerant, om-
 ” nibus certatim ad pontem Serii rivi confluentibus miserabiliter
 ” in alveum propellerentur: Equites palabundi nequaquam com-
 ” modiorum amnis partem inquirentes tranare festinant, pedites
 ” ex ceteriori ripa deorsum sese mittentes, ad ulteriorem fluminis
 ” sanguine spumescentis oram anhelant: Cæterùm pars eorum se-
 ” mivivorum vix extremum ripæ marginem tangit, pars aquarum
 ” vorticibus convoluta demergitur, equi dominis excessis, multi
 ” hinnientes passim, hac, & illac cursitantes, detrimenta accolis va-
 ” statis magnificè compensant: hic dilapsus proximis sylvis occulta-
 ” tur, ille in saltibus, ac paludibus delitescit, alius exanimis per fa-
 ” cile, ab insequentibusprehenditur: aliüs clypeos, torques, lori-
 ” cas, cassides, buccolas, enses, brachialia spontè dimittit: qui-
 ” dam corpora sua, manusq; ligandas victori supplices dedunt, vi-
 ” tam molioribus jam verbis suam iniquam sortem excusantibus
 ” exorant &c. Speciosissimi duo, & albicantes illi propugnatores,
 ” domi, forisque accuratius perquisiti, minimè reperti sunt, quos
 ” Marcellinum, & Petrum invictos Dei Pugiles extitisse præ con-
 ” stanti omnium judicio habitum est.

” Inter cætera hujus gratiæ Cælestis indicia potiùs oculatissima, &
 aper-

„ apertissima testimonia proditū est memorię, quod ennixiūs orāte
 „ imbelli multitudine in æde D. Thomę dum prima acies Lauren-
 „ tiana pugnaret, tria luminaria ex duodecim, æternam famam in
 „ honorem Apostolorum Christi, & Martyrum ibi sepultarum
 „ restantia, nullo spiritu sufflante extincta sunt. Totidem quoq;
 „ in miseranda turmę Natalensis strage nulla evidenti causa, nisi,
 „ quam postea exitus patefecit, lucem in tenebras commutavit,
 „ etiam non dissimilè spectaculum ruinam tertię Choortis plebi
 „ urbanę ingemiscenti, præmonstravit; cum autem minor Aribert-
 „ tensis regio in aciem descensura foret, & tantū, quarta portio
 „ lucernarum conflagraret, quę prius defecerant, lampades novem
 „ iteram superno nutu subitaneo igne coruscarunt, statimq; toto
 „ inspectante populo duę Columbę candidiores nive arcam Divo-
 „ rum Gloriosorum egrediuntur, quę per anteriores delubri fores
 „ loca versus Castrorum volitantes non multò post ad eundem tu-
 „ mulum sacrosanctum lacrymis Nobilium, plebisque madefa-
 „ ctum reversę protinusevanere. Pop. Cremon. eo signo cęlesti
 „ post horam nonam viso omnes, Victoriā, Victoriā exclā-
 „ mare, gratulatio altissima incessanter fieri cępta, clamorq; ad sy-
 „ dera exandiri, quamvis fama certior rei feliciter gestę nondum
 „ emanasset. Itā Cremonensis tot cladibus conflātus partim ca-
 „ ptus, partim trucidatus, potentiaque mundana, quasi effectus
 „ clarissimum triumphum intercessione SS. Martyrum affecu-
 „ tus est, &c.

Eod. Anno.

Antonius Mussus non tantū militabilis, quantum poeticis,
 aliisvè studiis honestissimis deditus, Patavii apud Christo-
 phorum Graphium edidit italicè, quàm plura scripta Carmina
 hoc titulo.

*Institutione di vivere morale, e Catholico del Capitano. Antonio Mussio
 Nob. Cremonese con un breve discorso del Capitano di Guerra, Iscrizione
 ne delle Vanità di tutte le cose, che nel Mondo si prezzano, Trattati
 di Fortuna, Fato, Sorte, Caso, U Accidente, della mortalità, e della
 morte, della divina provvidenza, del diverso ordine della divina, U hu-
 mana giustizia, del libero arbitrio, e della Gratia, U della Compassio-
 nate della Presenza d' Iddio con esso, un' insegnamento canonico del u-
 ro modo come si salviamo, Uc.*

Non est omitenda animadversio, quam legentibus præmittit Aly-
 sius del Portello, ibidem vulgata, in qua peregregiè noster Auçor
 laudatur, & approbatur ab Insignioribus in gymnasio Patavio,
 tum Theologię, Philosophię, Legum, ac humaniorum litera-
 rum Professoribus, & scilicet præter alios à Mantua, à Robo-
 tello, & à Tomitano. In eadem habentur hæc verba. *Pigliarò ordi-
 re, e baldanza d' invitar tutti i miei Amici, U altri Professori de'le
 scienze à non ritrar si punto d' enviar si con me alla revisione di tale, e tin-
 ti*

*ta opera da chi la legge per un nuovo Dante conosciata, & approvata à
sui perpetua vita promettesi &c. opus per Auctorem dicatur Alphon-
so Etenli II. Ferrariz Duci, quem etiam suis carminibus laudat,
ex quibus etiam facile colligi potest diuturnè Māssum versatum
fuisse Venetiis cum nonnullis Patritiis Cremonensibus ab eo com-
mendatis, & scilicet Hieronymo Picenardo, Joanne Francisco
Oscasali, Joanne Maria Foliato, ac Joanne Baptista Sfon-
drato. Hisce fermè temporibus sanctitate, ac miraculis clarus flo-
rebat Ven. Andreas Mussus Capucinus, quem exprimit, & lau-
dibus effert P. Carolus de Arembergh. in floribus Seraphicis p. 2.
pag. 247. & 48. ubi incipit. *Frater Andreas Cremonensis Sacerdos ex
Nobili Mussorum stirpe progenitus, cum seculo in virili etate valedixisset
austiores inter Capucinos vitæ genus exorsus abstinentiæ, & pauper-
tatis eximius cultor fuit &c. Spiritum Deo reddidit anno 1594.**

MDLXIX.

Bartholomæus Scavus homo multi studii, atq; in bonarum, pia-
rumq; disciplinarum opere frequens, fuit à secretis, seu potius
Amicus intimus celeberrimi Præfulis Hieronymi Vidæ Albæ Epif-
copi, cui summè carus extitit. Mox Conservator Ordinum Pa-
triæ Reipublicæ, Demum Albanæ cum tota familia se conferens
Albanam enim duxerat Uxorem, ibi decessit pridie Kal. Octobris
1587. optimæ frugis libros edidit cum latinè, tum italicè.

*Meditatio spiritualis omni Christi sectatori saluberrima, qui sui me-
mor discussa conscientia cum Deo in gratiam redire velit Cremonæ 1567.*
In hoc libro præcepta decaloghi, aliq; ad orthodoxam doctrinam
spectantia tractantur, & religiosè tractantur.

*Rosaria Preces ad gloriosam Dei Genetricem M. V. meditationi-
bus aucta ad vitam Christi, ejusdemq; Matris repetendam memoriam.*
Mediolani 1569.

*Ricordi, e documenti spirituali di un Padre di famiglia al suo figli-
uolo, ed à suo esempio ad ogni fedel servo, e serva di Christo N. S. per la
riformatione, & institutione di vita, e morte Christiana &c. Cremonæ
apud Christoph. Draconium 1576. Nuncupatur Nicolao Sfon-
drato tunc Cremonæ Ep. In vestibulo libri carmina Italica Ale-
xandri Lami, & Romani Burgi leguntur ad laudem operis.*

*Meditationi devotissime sopra la vera Vite Christo, formate nel
trattato latino de Passione Domini del divoto S. Bernardo, con alcuni
eccitamenti all'anima Christiana alla cognitione, & emendatione
propria all'amore di Christo, ed alla cognitione della dignità dello stato
Virginale. Venetiis apud Petrum Debucbinum 1578.*

Typis Veneti Dominici, & Joannis Baptistæ Fratrum de Guerra
anno 1583. ab eodem Auctore vulgata fuit traductio libri inscripti
Rosariæ Præces hoc titulo.

*Meditationi del Rosario della gloriosa M. V. nuovamente ristam-
pate con figure à ciascuna meditatione accomodate, cui subnectuntur
in*

in fine. *Brevi delle Indulgenze, e Gratie concesse da Sommi Pontef. alla Compagnia del Santiss. Rosario.*

Omnia hæc opera penès me inter apolecta servantur, quorum tria postremò loco recensita fuere ab Auctore Viro affatim Pio dicata S. R. E. Card. gloriosissimo Carolo Borromæo modò in Apotheosim relato, cujus erat genio, & obsequiis addictus.

De eod. *Ant. Campus Hist. lib. 3. ad annum 1583.*, qui præter opera adducta recenset. scripsisse Scalvum

Inflammatorio dell' amor divino

Eccitamento dell'anima.

Meminerunt ejusdem, & summa cum laude *Cavitellus in Annal.*

Alex. Lamus in somnio cant. 3.

Zava in Epicedio Comitis Othavii Covi.

Bressianus Junior in Coll. Notar. Cremonæ in quo, ut asseritur, fuit Scalvus aggregatus anno 1551.

Eod. Anno.

THimoteus Cremonensis, sive de Pandino Diocesis Cremon. Augustiniani Ordinis assecla Prioratum Cenob. Cremonensis anno 1558. administravit, defensor pluries, ac suæ Congregationis Insubriæ Visitator, prædicationis dono adeò floruit, ut celeberrimi sua tempestate Concionatoris nomen sibi in Christiano Orbe comparaverit. Composuit Vir clarissimus.

Concionum pro Quadragesima volum. 4.

Videndi sunt de eo scribentes *Elssus in Encom. August.*

De Herera lit. T. de Pers. Illustr.

Donatus Calvus in mem. Hist. sub annis 1555. 56. 58. 59.

Torellus in sæcul. August. Tom. 8. ann. 1569. num. 26.

Thimoteus iste non sine gravi lapsu confunditur à *Cavitello* nostro in *Annal.* ad ann. 1569. cum Theophilo ejusdem Ord. August. Viro eximio suæ Congregat. Generali Vicario, ac Evangelico excelsi Nominis Oratore, qui hoc anno 1569. cum in nostra Cathedrali Ecclesia sermones Quadragesimales haberet, tantus fuit illius eloquentiæ ardor, ut unica tantum vice ad subveniendum Mendicis, ac præcipuè miserrimis ægrotantibus, ex Auditorio suo ad veram pietatem commoto aureos bis mille receperit. Hac de causa cum illamet die verè albo signanda lapillo, alii quindecim mille Coronatorum nummi argentei, Theophilo suadente per Episcopum, ac Urbis Governatorem collecti Civitù eleemosynis fuissent, initium habuit domus Hospitalis, quæ desperato morbo laborantes, ac Mendicos suscipit in Vicinia S. Appollinaris sub titulo S. Alexii, cui additis Familiæ Dulciæ proventibus, aliisvè redditibus, primum inter pias Ædes post majus Patriæ Xenodochium locum occupat, tercentum, & ultrà utriusq; sexus infirmis, & pauperibus quotidie alimenta, & opes ferendo. Effigies tanti Operis Instituto- ris iisdem in Ædibus, Nobilium Regentium consilio, meritò effulget.

get. Corrigendus est etiam *Peregrinus Merala* in *Sanctuario Cremona*, ubi de *S. Alexio*, Theophilum perperam vocando, ex familia Trivina cum esset de Gallinonis ex Oppido Trivii vulgò Triviglio propè Caravagium, de quo latè allegatus *Calvus* ad an. 1569.

MDLXX.

Joseph Oliva multiplici eruditione insignis, ac præcipuè poeticis literis, & Oratoriis excultus, Præpositus Ædium S. Michaelis in Patria, cui Nicolaus Sfondratus Cremonæ Pontifex exindè Maximus in toto terrarum Orbe, Vicariam, eamq; summam rerum sacrarum fidem in hūce, quæ ad Sanctimonialès attinent multos annos habuit. Aloysii Lippomani Veronensis Antistitis doctrina, ac sanctitate celeberrimi socius eligitur cum Pauli IV. Decreto Lituaniz legationem obivit in Tridentino Concilio, non semel, disputando hujus incredibilem, ac penè divinam dicendi vim sanctissimi illi PP. admirati fuere. Romam vocatus à Michaelè Ghislerio S.R.E. Cardinali, qui in Sede Petri Pius V. sanctissimæ recordat. Maximus Pont. enituit, ut ei ab Epistolis munus demandaret, mala pressus vâletudine illud etsi invitò animo subire, haud potuit. vulgavit. *Epistolarum Libellum ad S.^{mum} Pont. Pium V.*

Epigrammata,

Orationes,

Disputationes in materiis Casuum Conscientiæ.

Lamus in somnio cant. 3. Laudat Josephum Olivam ubi

Giuseppe Uliva, la cui stirpe in pura

E larga vena humor Pegaseo inonda,

Cbe di Minerva essendo alta Fattura

Gl'è ogn' alma musa ai suoi desir seconda &c.

Bressian. in V.R.

Zava in Carmin lib. 2., & in Epist. famil.

In Vestibulo Annalium editorum Ludovici Cavitelli unum nostri Olivæ egregiam legitur Epigramma.

Eod. Anno.

Camillus de Bernardis perspecta facundia carminibus rhythmo solutis, italicè vertit integram Christiadem M. Hieronymi Vidæ fidelissima quidem, & servili methodo. opus hoc MS. servatur in Classensi Bibliotheca Ravennæ ibi dono datum à Petro Canneto Abbate Camaldulensi sæpè laudato Amico nostro humanissimo hujus titulus est.

Christiade del Vida Cremonese tradotto da Camillo Bernardo suo Patriota.

Eod. Anno.

JO: Thomas Musconius ex Oppido Insigni Soncini artium, ac medicinæ Doctor, pariter, & Poeta, doctrina, gravitate, ac prudentia admirabilis scripsit

Hymnos

Hymnos de rebus divinis

Epigrammaton lib. 2.

Elegiarum lib. 2.

Epitaphiorum lib. 2.

Hæc prælo tradita fuere à Paulo Musconio ejus Filio, de quo inferiori loco, anno 1583 typis Petri Mariae Marchetti, eaque inscripsit Maximiliano Stampa LL. Soncini Marchioni III. Ripaltae Comiti. &c. inter cætera, quæ in Epist. nuncupatoria leguntur, exscribere non negligam, quæ ad laudem Soncini jure merito habentur. Est quidem hoc Oppidum Soncinum in Gallia Cisalpina longè nobilissimum, natura, & opere munitum, fluminis opportunitate, aeris salubritate, agrorum ubertate, & omnium rerum, quæ ad vitam commoditatem pertinent, copia commendatum, rei militaris studio clarum, multis Romanorum Imp. judiciis, & beneficiis, quæ perpetuis literarum monumentis consignata sunt ob singularem fidem, & operam, in omni temporum varietate egregiè novatam bonestatum, multis quoq; pacis artibus maxime in figne, antiquitate propè venerandum, Civium genere, & frequentia laudatum, Incõlarumq; multitudine semper refertum, ut nunquam non stipata agminibus vi, tum nostrorum, tum externorum, qui hæc negotiandi causa commeant, vix aditum relinquunt, ut multas Urbes Italiae honestas, illas quidem, & majoribus titulis decoratas, aut æquet, aut etiam ameat, &c.

Musconii meminerunt Honorius Dominicus Caramella in Museo Illustr. Poetarum Venetiis 1651.

Ranutius Gberus, sive Janus Grutberus in delitiis ducentum Poetarum Meatorum p. 2. pag. 79. exscribit Musconii Epigrammata ad num. 46.

Laurentius Legatus in Museo Cospiano lib. 2. cap. 3.

Eod. Anno.

Galeatius Melius in carminibus exarrandis optimè excelluit, ut de eodem scripserit Franciscus Lava in suis Carmin. inter cætera

At tu, cui Musæ aspirant, & flavus Apollo,

Cui desunt cura, grata quiesq; da ur.

Inter qui Dryadas letas, Faunumque Focosum

Versaris, scribe buc, quid tua Musa canat &c.

Jamq; vale Phæbi, & Musarum gloria magna &c.

Plura Galeatium ad ejus ingenii perpetuitatem emisisse arguendum est ab his versibus Alex. Lami in somnio cant. 2. pag. 42.

Miragli 'l Melio poi Galeazzo à canto

Dei ovi scritti si fà conserva, e historia.

Eod. Anno.

Canonici Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ titulis, ac virtute Reverendissimi memorantur à Laurentio Surio Carthusiano in libro de probatis Sævætorum Historiis Tom. 6. hisce vœtis.

Tom. II.

Ss

Vita

Vita S. Homoboni Civis Cremonensis celtiori stylo scripta à Canonico Cathedralis Ecclesie Cremon. Viris doctissimis directa Nicolao Sfondrato Episcopo Vigilantissimo Crem. vii. Idus Novembris 1570. cujus operis nuncupatoriam Epistolam subnectere nobis alybescit.

„ **N**ULLA unquam fuit benè constituta in terris Republica, dignissimè
 „ me Antistes, quæ insignium Virorum memoriam, quibus
 „ vel belli, vel pacis artibus partam sibi gloriam potestatis, ac Pa-
 „ triæ tradiderunt publico aliquo, atq; eo amplissimo monumento
 „ consecrandi non putarint, ut divinis, illos, propè honoribus, pro-
 „ sequendo, & præclaram benemeritis referret gratiam, & Juve-
 „ num animos ad imitandum vehementissimè accenderet. Qua
 „ quidem in re, dum se invicem alius alium vincere pite, & gloriose
 „ contendit, factum est, utque Urbis faciem, Civitatumq; mores,
 „ ac instituta excolantur, maximè ea ferè sibi hinc coeperint initium,
 „ veluti gymnasia, festi dies, ludæ, Theatra, Statua, Apothecoses,
 „ & alia innumerabilia, sed nil tamen potuit, aut ad temporis diu-
 „ turnitatem, aut ad majorem nominis claritatem, aut ad cetero-
 „ rum deniq; exemplum excogitari aptius quicquam, illorum ip-
 „ sorum vitas accuratè, diligenterq; perscribere, quorum memo-
 „ riam velimus esse sempiternam. Etenim illa omnia vis, ac tem-
 „ pus labefactabit aliquandò, & evertet; hoc autem nullius un-
 „ quam aut hominis, aut temporis consumet iniuria. Illa nomen,
 „ aut corporis simulacra ignotis nota faciunt: hoc veram etiam, ex-
 „ pressamque animi Imaginem effingit, atq; ob oculos ponit. Vi-
 „ vitur enim ingenio, cætera mortis erunt, unusque Xenophontis Li-
 „ bellus facilè omnes Imagines hominum, Statuasq; superabit. Nos
 „ igitur cum nuper in libellos quosdã incidissemus, quibus Sanctis-
 „ sima Homoboni Civis nostri vita continebatur, atque animad-
 „ vertissemus duo præcipuè esse in illis vitia, quod & dicendi ge-
 „ nus jejunum esset, & incultum. Et quàm uno volumine com-
 „ plecti totam Viri Historiam oportuisset; ea diversis fuisset libel-
 „ lis fædè dissipata: non alienum duximus ab ea, qua Illust. rem San-
 „ ctitate Virum optimè aut de Patria meritum, ac merentem pro-
 „ sequi pietate debemus, si eundem oratione, ac stylo elegantiore
 „ (absit omnis verbo Invidia) & paulò ornatiore conscribendam
 „ curaremus. Neq; enim gloriæ rerum Authoris parùm suppeditat
 „ Scriptoris ingenium: neq; nostrum quisquam est, qui non ma-
 „ lit Thersites Homeri, quam Chærilla Achilles esse. at verò Am-
 „ plitudini tuæ potissimum, Nobilissime Sfondrate, Sancti hujus
 „ hominis historiam dicandam putavimus, ut, sicut quidam ma-
 „ gnus Vir dicere solebat, docti doctos servabunt: sic huic lucu-
 „ bratiunculæ, qua Sancti Viri vita illustratur, Sanctitatis etiam
 „ Tuæ, ac nominis splendor accedat, majoremq; veritati præbeat
 „ auctoritatem: simulq; ut virtutes Tuas nos admirari, & proba-
 „ tissimam vitæ rationem comprobare declaremus; ex quo fiat, ut
 „ populus fidei Tuæ commissus, exemplis excitetur domesticis,
 „ partim

partim in Te, qui præclarum Majorum, ac Gentilium tuorum
 Indolem tuis ipsius cumulas ornamentis, videndo: partim in San-
 ctorum Vitis legendo, quæ imitari illum deceat: atq; ut plaso
 demùm gradu vitæ, tuo ductu ad felicitatem perveniat. sempi-
 ternam illius beneficio, cui honor, & potestas in sæcula sæculo-
 rum: Cremonæ 7. Idus Novembris MDLXX.

Eod. Anno.

Ludovicus de Marchis commendatissimus Vir quocumq; litera-
 rum genere instructus, & præsertim studiis poeticis clarus,
 quem mille encomiis ad sidera extollunt in suis operibus.

Franciscus Zava, & Alex. Lamis in somnecant. 3. inter alia scribens,

*Deb fortuna crudel, perche nel fiore
 Degli anni suoi la sanità gli bati tolta,
 Perfida prevedevi ch' ei Signora
 Esser doveva della tua mente stolta?
 E tu Febo, perche del suo splendore
 La luce lasci incotal nebbia involta?
 Sai, che Questi il tuo lume, e il caro alloro
 Ti torrebbe, e del Cielo il quarto chora. &c.*

Eod. Anno.

Petrus Antonius de Lanzonis nuncupatus Tolentinus Ecclesiæ
 Cathedralis Canonicus, non tantum legum periticia, qua effulsit,
 verum scientiarum omnium peritissimus, nulliusq; doctrinæ ex-
 pers, & præsertim poetica sapè sapiens à *Francisco Zava* Rhetore
 doctissimo in suis operibus, uti talis appellatus, & crebrò in ora-
 tionibus, Epistolis, & Carmibus, valens quidem ingenio, pol-
 lens doctrina, excellens humanitate, præstans eloquio (sunt de-
 cendi moduli, quibus ipsum commemorat) Tanti viri opera
 desiderantur.

Laudatur ab eodem Auctore *Nicolaus Tolentinus J. C.* prudentissi-
 mus.

Cavicellus in Annal. pag. 428.

In libro nono divers. Auctorum, qui carmina italica scripsere, Cremona
 excusa per *Vincentium Comitum* 1560. inter illa *Joannis Au-*
gustini Arcelli pag. 311. nostri Tolentini ad laudem leguntur,
 quorum initium.

*Spirto Divin, che sul fiorir degli anni
 A pregio tal che forse altri non sale
 Giugni innalzando il bel nome immortale
 Con sì chiari honorati alteri vanni &c.*

Alia etiam *Trajani Dordoni* habentur pag. 272. in quibus facultas poe-
 tica, quam Tolentinus callebat, exprimitur. Doctissimorum *Viro-*
ruto amicitiam excoluit, inter quam mirificè effulsit illa *Danielis*
Barbari, & *Sebastiani Errizzi* non tam patricia *Venetæ* nobilitate,
 quàm literis *Illustrium*.

Tom. II.

Ss 2

Vide

Vide eundem memoratum, ubi de Benedicto Ala laudatur à doctissimo Law. Pignoria lib. 1, Symbolorum Epistolis. 33.

Item ab Aldrovand. lib. 4. Ornitholog. pag. 172.

Tolentinus iste edi curavit Annales Cavitelli, unde Jo: Jacobus Turresinus inquit ad eum librum.

*Vade Tolentini genio suffultus, & aura
Docte liber tanto vindice tutus eris. &c.*

Eod. Anno LXX.

Sixtus Divitiolus de Renis appellatus in primo Adolescentiæ flore suavissimo Jugo Domini colla subiecit in Ordine Can. Reg. sumptisq; Philosophicis, Theologicis, ac Divinarum literarum studiis, e suggestu apud Populos, e Cathedra apud Auditores exclaruit. Cum esset Abbas Monast. S. Bartholomæi Pistorii ad Tridenti congregatum Senatum totius Ordinis nomine destinatus fuit, demum in ejus honoris, ac præmii testimonium à Pio V. Pont. Sanctissimo sacra tiara in Episcopatu Carinulæ rediititur anno 1570. ubi vixit ad annos septem, cultum Ecclesiasticum provexit, templa & exteriora, & interiora verbo, ac exemplo reparavit, optimo odore innocentissimæ vitæ decessit non planè senex, & in sua Ecclesia sepelitur.

Ejus sunt Opera:

De Solemnitate Omnium Sanctorum Concio habita ad PP. Tridentini Concilii. Mantuae excusa.

De publicatione Fabilai. Concio ad eorum PP. ibid.

In omnes Divi Pauli Epistolas, Quæstiones, & Commentaria MS. ob mortem Auctoris adhuc imperfecta.

Ex monum. Patavinis Jac. Pbil. Tomasini ad Divi Joannis Præcursoris in Viridario ejusdem mentio habetur in Epitaphio erecto ejus Fratri.

Josepho Reuz dicto Divitiolo Cremon. acutissimi illius Theologi, egregii divini Verbi Concionatoris Reverendiss. Episc. Calinensis Xisti ejusdem Later. Congr. Professi, Fratri, Viro, Pietate, & Fide usquequaque ornat. Heredes Canonici grati animi ergò Pos. Anno Dom. MDLXXVIII iv. Kal. Febr.

Ejusd. meminit Ugbellus in Ital. Sacra Tom. 3. sed malè circa Annum, quo fuit electus Episcopus.

Gabr. Pennottus in Hist. Trip. lib. 3. cap. 54. sed confundit annum ejus obitus cum electione ad Episcopatum.

Cavitellus in Annal. ad ann. 1577. at Calistum non Sixtum vocat.

Rosinus in lyceo Lateran. lib. 16. plura de eod. peregregric.

Eod. Anno.

Bartholomeus Malumbra Successor ex gente Antiqui, & doctissimi Jurisperiti Ricardi, Musas egit italicè, multos annos, non invito Apolline degens Venetiis vulgavit

Le

Le lagrime di Maria Maddalena .
Le Meditazioni sopra la Passione di Chr.
Per la Vittoria ottenuta de Turchi à Curzolari.
Esortazione à Principi Cristiani contra gli Infedeli.
Sopra il fuoco dell' Arsenalè di Venezia.
Canzone nel passaggio di Henrico III. Rè di Francia da
Venezia, quæ incipit
Famoso Rè de Galli
E de Poloni Bellicosi, e Forti &c.

Martionius in Addit. Hist. Venetae Sansovini laudat Bartholomæum inter Scriptores Venetos, cultissimumque Poetam appellat, & floruisse testatur anno 1570. tempore Aloysii Mocenighi Reip. Ducis.

Joseph Malumbra in Epist. directa Bartholomeo Fratri præmissa operi suo inscripto Præctica Universale per misurare &c. hunc Bartholomæum suum Avum vocat, eumq; à Stringa celebratum asserit.

Eod. Anno.

Joannes Malumbra, ut innuit idem Joseph loco citato, scripsit egregie *Super Geographiam Ptolomai.*

Malumbras Cremonenses fuisse nemo ambigit, quamvis nonnulli ex eis Venetiis moram traxerint, ut inquit ipse Joseph.

Ex hac stirpe floruit anno 1470. Jacobus Malumbra J. C. Cremon. Cancellarius, deindè Secretarius Mediolani Ducum. *Ex Pucinello in Chron. Glassiatensi, & in Nobilit. Notarii pag. 114. qui obiit anno 1475. sepultus Mediol. in Eccl. SS. Petri, & Pauli in Glassiate.*

Eod. Anno.

Joseph Otilino Hebræus Rabbi Scholarcha, de quo *M. Georgius Draudius in Bibl. Classica*, ubi de Hebraicis Talmudicis, & Rabinis, hæc notat. *Rabbi Joseph Otilino Scholarcha Cremonensis obiit, Ann. 1570.* Verùm Opera ejus non recenset. non est utique à me omittendus licet Hebræus, cum pericia magistralis linguæ Hebrææ sit doctrina summoperè considerabilis.

Hujus Hebræi memoria non sinit, ut præteream, quæ de Patria nostra celeberrimus Hebræorum Antagonista *Sixtus Senensis* in Bibliotheca Sancta lib. 4. pag. mihi 487.

Simeon filius Jochaji inter Judæos expositores vetustissimus scripsit ante Christum natum volumen ingens in Pentatheucum *Zoar* nuncupatum, cujus duo millia Exemplaria in Officina Typographica Cremonensi excusa invenimus, & jam ab Hispanis militibus incendio destinata servavimus.

Eod. Anno.

Camilus Bechara Presbyter sæcularis Placentinus origine, electione quidem Cremonensis hic minimè prætereundus est, ut qui

qui Musas apud nostros diu coluerit, ibi Præpositus, & Rector
Ecclesiæ S. Antonii Typicam artem illustravit scribendo

*Diversarum Poematum Volumen. Cremona apud Christoph. Dra-
conium 1570.*

Impensè eum veneratus est Vida, & is inter principes Amicos Jo:
Muldani habuit.

De eod. *Laur. Legatus in Lyceo Here.*

Ecclesiæ S. Antonini commemoratio non sinit, ut modò præteream
nomen Fœminæ Cremonensis sanctimonia perspicuæ, quæ huic
Ecclesiæ adiclam propitiorem longo suo incolatu decoravit.
Fuit hæc Margarita Spineta, cujus vitam brevi methodo scribit
*Peregrinæ Meralæ in suo opusculo, cuius tit. Nobilissima raccolta de Cre-
monesi in Santità insigni &c. refert & Spinetæ Epitaphium in Ec-
clesiâ S. Agathæ, relatum pariter ab Ant. Campo hist. lib. 3.*

*Margaritæ Spinetæ Vestalis Carmelitana, quæ Christo Sponso
annos triginta quinque summa corpore, & animi integritate in ade
Divi Antonini inclusa servivit. Ab Affinibus procuratum monumen-
tum. Vixit Annos LXVII Obiit die XX. Julii MDXXVIII.*

Epod. Anno LXX.

GENESIUS ROSANTUS Ordinis Carmelitici Professor, Theologicis,
Poeticis, ac Oratoriis studiis ornatissime versatus, quibus in
omnibus exclaruit. Ticini sacre pagine Interpretæ publicus; Ro-
mæ autem in Pontificio Sacello Concionator, & qui cum esset in
omni genere rerum agendarum, consiliorumque dandorum summa
experientia, in Insubria sui Ordinis Ministri Provincialis enituit.
Ex ejus operibus penes me prostat libellus Ticini excusus an. 1586.
per Hieronymum Bartolum, cui tit.

*Nuovo Spicchio de Ricchi, Prodita seconda sopra il Vangelo
dell' Epulone.*

Carmina italica permulta habentur in opusculo Alexandri Lami in-
scripto, *Discorso intorno la scoltura, e Pittura &c.* in quibus Ber-
nardinum Campum Pictorem Cremonensem Egregium laudibus
effert.

Ejusdem meminere Bressianus in Chron. lib. 1. part. 3.

Falconius in Chronico Carmel. qui eum perperam Mediolanensem vo-
cat, ut clariùs etiam dilucet ex inferiori inscriptione marmorea, in
Claustro Cœnobii Carmel. S. Bartholomæi Cremonæ exsculpta.

D. O. M.

*Rever. Provincialibus Lombardiæ Carmelitæ observantia omnibus ob
votiva solemnibus Professionis jura istius Almi Divi Bartholomæi Cœ-
nobii Filiis Magistr. Heliodoro Oldroando, Genesio Melono, Gaspare
Bernerio, Pontio Politio Præceptoris suo, Jo: Stephano Facino, Viris
summa integritate, & maxime eruditionis insignibus, Sextus post eos
Provincialis non libenter postremus Mag. Genesius Rosanas. Pub. Ticin.
sacra-*

sacrarum Literarum Interpres, ad huc superstes in gratam Demortuorum memoriam, & ad Posteris clariss. tantorum Patrum exemplum in virtutis amorem influm. mandum, hunc lapideum hic erexit anno MDLXXVIII. vi. Id. Martii.

Nùm Gens Rosana Cremona floruerit, videat Lector, quæ diximus in nostro primo Volumine pag 302.

Eod. Anno.

FRANCISCUS TORRESINUS Medicus, Veterum confessione clarissimus, Collegium Physicorum Patriæ magna indeptus celebritate, Concivibus assidua Doctrina præfuit, pleaq; in arte eam scripsisse fatetur.

Opera

Jacobus Franciscus Torresinus & Soc. Jesu in compendio Hist. sue familie M. S.

MDLXXI.

DANTES BURGUS, de quo scribit *Franciscus Zava* in Epist. libi 4. directa Carolo Signio Historico eruditissimo hoc anno, & Kal. Novembris. *Tibi Dantem Burgum ea commendatione ad te misit, quam minime vulgarem esse velim, si tua istæ opera egubit, cujus mores, inganium, politasq; & eruditas literas, quando bene noveris, plene, absq; ullius literis tibi commendatum cognosces &c.*

Laudatur pariter ab eodem Authore in Epist. lib. 6.

Eod. Anno.

JOANNES BAPTISTA OLIVUS, seu OLIVA, Medicus Physicus, & ingeniosissimus Poeta, cujus Carmina Venetiis ex Typographia Guenza sub annum Christi 1572. prodire in quodam Collectaneo Volumine Variorum ei titulus est. *In Fœditis, & Victoriâ contra Turcas juxta Sinum Chorynthiarum Octobris 1571.* Poemata varia Petri Gherardi Burgensis studio, & diligentia conquesta, ac disposita. Ad Gulielmum Sirletum S. R. E. Card. Amplis. quæ inscribuntur.

Panegiricus. Ad Ill.^{mm}, & Excell.^{mm} D. Sfortiam Pallavicinum, Serenissimæ Reip. Ven. Governatorem, & Generalem meritissimam ob Classem Christianam apud Actium Victoricem 400. carmina complectitur Inferorum Concilium, aliisque desperatus. carm. 175. absolvitur

Oliivi Carmina præcipuam servant poeseos majestatem, ornatamq; satis, & gravem, ut plurimum dicendi facundiam, verum prosodiacarum legum aliquali incuria convincuntur apud illos maxime, quibus ex primis obtutibus, solemne est ferre censuram. Ex operibus medicis extant *Testificatio de reconditis, & præcipuis collectaneis ab honestiss. & selectiss. Francisco Calcoolario Veronensi in Museo adservatis. Venetiis apud Paulum Zansfretum in 4. 1584.*

Erat Oliva Amicus Aldi Manutii, ut sciatet ex libro Epist. Francisci Zava, & præsertim ex lib. 8.

Idem

Idem *Zava* in *Epist. famil.* de eo plura ad laudem.

Georgius Draudius in *Bibl. Classica*, ubi de libro medicis ejusdem honorifica mentio habetur in discursibus Matthioli lib. 6. Dioscoridis, ubi loquitur de Theriaca, & ibi constat Medicum fuisse *Vespasianum Gonzagha Sablonera Ducis*.

Ita & in Apologia suprallegati *Cateularii* de sua Theriaca *Cremonæ* excusa 1566. apud Vinc. Comitem, ubi inter principes hujus sæculi Medicus laudatur.

Eod. Anno.

Alexander Picenardus J. C. Ansbalis P. Vicinæ SS. Nazarii, & Celsi Collegium Judicum ingressus die 9. Octobris 1568. Magni nominis Jurisperitus, & in abditissimis Legum penetralibus cavellandis facillimè enituit, non tamen, ut lucro, & arca confu- leret, sed ut Civibus ope destitutis prodesset. Civilis, & Crimi- nalis Rotæ, Genuæ primam Auctor, demum illius inclytæ Reip.

Prætor, ubi nec Picenardo meliorem Virum, nec sanctiorem ho- minem, nec amantiorem justitiæ reperiri quempiam posse natu- rum fuit. Multa sui ingenii testimonia publici juris fecit, & scilicet

Interpretationes in nonnullos Institutionum titulos Primis Docto- ratu sui annis explicatae, & fortiter de Test. mentis ordinandis. de habe- redatione liberorum, de obligationibus, & quibus modis re contrahitur obligatio; Cremonæ apud Christophorum Draconium 1571.

Librum nuncupavit Sigismundo Picenardo Reg. Duc. Senatori Mediol. Papiæ tunc Præturam gerenti, quem dignis laudibus extollit. E vivis excessit Genuæ mense Julio 1579. sepultus ibi ad Divi Dominiæ Edes marmoreo ipsi cura Patris Superstitis erecto monumento.

Deo *Lamus* in *Somnio Cant.* 2. cujus amicitia dulcissimè gloriatur.

M. Georgius Draudius in *Bibl. Classica*.

Gesnerus in *Bibl. instituta*.

Jo: Volphangus Freymontius in *Edaucto J. U. D.*

Possevinus in *Bibl. selecta*, ubi de J. C.

Rontana in *Ampbit. legali* p. 2.

Eod. Anno.

Galeatus Pallavicinus Comes, & Marchio, ac Patriæ Decurlo, qui quantum literis faveret, dignoscitur ab hac Epistola in principio *Epist. Famil.* 2. Tom. libri V. *Francisci Zava*, eidem inscripta cum Carminibus pro *Victoria Navali*.

Multa præsens occasio, ut de Atavis, Avisque tuis largiùs efferam invi- tat, sed temporis brevitatis me retrahit. Tu ergò antiquo domus tuæ splendore, quo tota Italia, ut maximarum rerum monumento reconti resonat Avi tui Galeatii Ornamentis, qui totius Civitatis nostræ gaber- nacula tenebat, quæ nunc Emanuelis Lunæ optimis auspiciis antiquam dignitatem, & splendorem referunt, summa cum fide in ejus Domini,

U

¶ Principis potestate retinuit, ornamentis animi tui præclaris, tua in Cremonenses, ¶ Cremonensium in te benevolentia, majorumq; tuorum nomine, qui hanc Patriam sibi præ cæteris, ut bonorum Civium fidiſſima reſta delegerunt, contentus ¶c. Vale, Mæcenatum maximè Princeps, ¶ Patriæ noſtræ antiquum, perpetuumq; detus. Ex. edibus meis pridie Idus Januarias 1571.

Ant. Campus hiſt. lib. 3. anno 1583. ſcribit ejus ab hac vita diſceſſum, ipſumq; moribus ingenuis, ac virtutibus heroicis fuiſſe commemorat.

Galeatii Pallavicini Avi refert obitum ſecutum die 30 Janu. 1520. cum Epitaphio Dominus Bordigallus. Hic erat Regius Patriæ ſuæ, ejuſque diſtrictus Generalis L. T., & Gubernator pro Franciſco Galliarum Rege, cui ſucceſſit Marchio Antonius Maria Pallavicinus, ut ex diplomate Regio diei 28. Decembris 1515. in Regeſtis Archivii annorum 1515. 16. 17. 18. 19. ſignat C. C. fol. 47.

Eod. Anno.

Octavius Affaitatus Marchio Grumelli literis politoribus, ac militaribus muniis ornatiffimus, quamplures ejusdem eruditæ extant

Epiftola, quæ in Colleſtaneis Pauli Emilii Marcobruni leguntur. Venetiis apud Duſinellum.

Franciſcus Zava ad laudes tanti viri ſæpiſſimè muſas excitabat, & ſic de eo cecinit in carminibus, quæ eidem nuncupavit pro Nativitate Filii Philippo Hiſpaniarum Regi 1571.

*Hactenus Octavi, Patria ſpes maxima noſtræ,
Gentis Afaitatæ Splendor ¶c.*

Ant. Campus Hiſt. lib. 3. latè de hac familia; ex qua præ cæteris floruit Hieronymus Mon. S. Hieronymi Congr. Inſubriæ moribus incorruptis, & caſtitate præclarus, ut refert *Creſcentius in Eusebio Cremon.*

Alexander Lamus in ſomnio cant. 3. ex inſignioribus Viris Gentis Afaitatæ recenſet Jo: Franciſcum, & Ludovicum.

Ad fores Atrii lautarum ædium, quas in Feudo ſuo Grumelli ampliori forma reſtituit, lapis hac inſcriptione obſignatus apparet.

*Octavius, ¶ Conſtantia
Affaitati Conjuges,
March. Grumelli, ¶ Com.
Romanenghi ¶c. Avitas
Ædes ruinoſas extructa
Jam Turri à Com. Ludovico
Socero, ¶ Patre reſtitui,
Hiſque aream utramque
Ædificiis ſeptam eleganti
Quæ cernitur forma
Adjungi Cur. An. Sal. bum. MDXCVII.
Philipo Auſtriaco Rege Magn.*

In ædibus S. Lucæ Cremonæ propè aram Divæ Magdalenzæ dicatam,
hæc etiam de Octavio legitur inscriptio.

*Thomas Avo, Thomæque, & Lucretiæ Parentibus Lazarus Affai-
tatus 1468. Thomæ II. Avo. Jo: Petro, & Virginiæ de Arca
Parentibus Octavius Affaitatus MDLXVIII.*

MDLXXII.

Hieronymus Tartesius Francisci Medici clarissimi F. egregiam
Patris artem imitatus, Collegium Phycorum Patriæ inde-
ptus est, cujus optimarum literarum cognitio exhibetur in ope-
ribus, quæ scripsit

De Volat., & Aquat. Animal. natura lib. 3.

De differentiis Februm.

De Arte curandi infirmos.

Historiæ quoque gravi studio deditus, fertur composuisse *De Ro-
mani Senatus Antiquitate, & Auctoritate.*

Alex. Lamus in somn. cant. 2.

Ant. Campus hist. lib. 3.

Bressianus in V. R.

Eod. Anno.

Antonia Maria de Sfondratis Francisci S. R. E. Card., & Annæ
de Vicecomitibus legitima filia, & Soror Gregorii XIV. Sum.
Pont. ex Angelicis Monialibus S. Pauli in Urbe Mediolanensi sub
disciplina Ven. Angelicæ Paulæ Antonizæ de Nigris latinis literis
eruditissima; hanc traduxisse ad italicum idioma elegantissimè
opera Sancti Bernardi, digna typis donanda testatur Ant. Cam-
pus hist. Cremon. lib. 3. sub anno 1572. De eadem vide *Paulum
Morigiam in initio hist. Mediolan. ubi de Sfondrata Progenie &c.*

Eod. Anno.

Alexander Lamus ad Musas natus, & in omni scientiarum ge-
nere educatus, à Secretis Ludovici Tabernæ Episcopi Lau-
denis, dum apud Regem Catholicum nuncius Apostolicus sede-
ret; Anno ejus ætatis decimo septimo luci mandavit, qui erat ab
ortu Christi 1572. ex calcographia Christ. Draconii

Sojno non meno piacevole, che morale,

in quo plures Patriæ Viros Illustres commemorat. Edidit insuper
typis Cremonæ absque anni annotatione, & inscriptum voluit
Nicolao Sfondrato Episcopo

*Della Christiade del Rev.^{mo} Monsignore M. Girolamo Vida
Vescovo d'Alba. Traduzione*

Anno 1584. iisdem Typis cura Joannis Baptistæ Trotti nuncupati
Malossi Pictoris egregii, aliud Lami opusculum editum fuit

Discorso intorno alla Scoltura, e Pittura,

in quo Bernardini Campi præclari Cremonæ Pictoris acta, & ope-
ra commendantur, ibi pariter nonnulla Carmina leguntur, & præ-
sertim

fertim ad laudem Sophonisbæ, & Helenæ sororum de Anguſſolis Pi&tricium Cremonæ, in fine opusculi subnectuntur nonnullæ paginæ inſcriptæ *Parere ſopra la Pittura di M. Bernardino Campi &c.* de eodem loquuntur *Ant. Campus hiſt. lib 3. ſub anno 1583 Aprofius in Epiftola nuncupatoria ſuæ Bibliothecæ, Laur. Legatus in Muſſeo Coſpiano.*

Annibal Guafcbus Alex. in 2. libro ſuorum Carmin. Ital. Antonius Teiſſerius in Catalogo Auctorum &c.

Eod. Anno LXXII.

Bonaventura à Cremona Capuccinus Sacerdos, morum integritate, & incorrupta conſcientia Venerabilis Dei Servus, potens opere, & ſermone, Theologia morali optimè inſtructus, omnia ejus vitæ laudabilia tam pietate, quàm literis peregit, adeò facie modestus, ut numquam ridere viſus fuerit, adeò mundus corde, ut pluriès eſtaticus orando B. V. M. dulciſſimis verbis ſolatricem, habere meruerit. Fertur mortalia deſeruiſſe Neapolis 1576.

P. Carolus de Aremberg. in Floribus Seraphicis Capuc. latè de eodem, ubi Lector noſtri Venerabilis Viri comperies iconem.

Obiit & hoc anno in Conventu Parmæ, multa virtutis, ac ſanctimoniz fama clarus.

Frater Felix à Caravagio Diœceſis Cremonenſis Clericus, Orationi, ac divinarum rerum contemplationi ità addi&ctus, ut ſæpè in ea integras noctes consumeret, ac præſertim in pervigiis Feſtorum B. V. quam præcipua religione venerabatur, cujus etiam præſentia, ac colloquiis ſæpè potitum fuiſſe ferunt.

Idem de Aremberg cum Icone, apud quem Tomo 1. extant ex Cremonentibus

F. Amadeus de Anteniato Agri Cremon. oppido, qui Bergomi anno 1568. ad beatas cœleſtium Regiones conſcendit, & in ſecundo Tomo.

F. Marius a Piceleone S. Ludovici Provinciæ Commiſſarius generalis, de quo agam in primo Volum. pro ut de multis aliis hujus Seraphicæ Religionis Viris.

F. Andreas à Cremona è ſtirpe Muſſorum Nobili, piè mortuus anno 1594.

F. Ambroſius ex Illuſtri Stampa Mediolani familia, e Soncino Oppido Cremon. appellatus, ob Soncinatis Marchionatus titulum, quo in ſæculo fruebatur, Algerii in carcere obiit anno 1601. poſt ſe ſanctimoniz fama relicta &c. Quarto verò poſt ipſius obitum annò, cum hujus ſervi Dei oſſa capſulæ incluſa, & obſignata, ſub mercis ſimulatæ titulo, Liburnum, Hetruriz portum à nautis delata fuiſſent; aperta capſula, tam fragrans inde odor erupit, ut adſtantes univerſos in admirationem, ac mentis voluptatem raperet. Intùs verò explorata, cum nihil præter deſuncti oſſa conſpicerentur, plumbi lamina perſtabat, his verbis inſcripta.

Tom. II.

Tt 2

Hæc

Hæc sunt ossa P. F. Ambrosii Soncinatis Capuccini, olim Marcionis Soncini, quæ Mediolanum transmissa, in Fratrum sepulchro tumulantur.

F. Ventura Laicus pariter è Soncino, qui animam Deo reddidit anno 1586.

Eod. Anno.

Julius Cambiaghus Sacri Ordinis Prædicatorum eloquentia incomparabilis, ac Religionis observantia admirabilis, Concionator eximius, nec oblivioni tradendus, quem dignis elogiis unà cum altero Julio ejus Patruo, & ex eodem Instituto gloriosè ab *Alex. Lamo in Somnio Cant.* 3. commemoratur, qui eum novum Vas electionis appellat.

Eod. Anno.

Pecinus Sejanus Musarum cultor, latino calamo quamplura carmina exarravit, cujus typis extant Ode trimetris, & dimetris Jambicis emodulata. *De Classe Turcarum à Christianis victa, & capta*: Ode Jambica 330. metris absolvitur, non tamen stylo argumenti dignitatem æquante.

In Clarissimum Augustinum Barbadicum, qui pro Patria, Christi q; fide, cum Turca apud Echinadas strenuè pugnando occubuit, Epitaphium.

Hæc includuntur in Collectaneis Petri Gherardi Burgenfis Venetiis ex typographia Guerrea 1572. ut innui de Joanne Baptista Olivo.

Plura & ego vidi ejusdem Auctoris MS. Epitaphia in funeribus nonnullorum Procerum Cremonensium, in Inscriptionibus Patriæ icidem MS. collectis per Josephum Bressianum

Summè excoluit amicitiam Francisci Zavæ Rhetoris facundissimi, ut coniiicitur ex carminibus ejusdem Zavæ, in quibus plura leguntur ad Pecinum Sejanum, & præcipuè ex hoc disticho.

*Quæris, te quanti faciam tibi victus amore,
Id nescis? quanti Thesæa Pirithous.*

Et in Epist. lib. 11. directa Joanni Baptistæ Scalfo scribit. *Sejanus dimedium animæ meæ, Musarum delitium, Doctorum perenne ornamentum, precibus, & literis, nuntiisq; crebrò missis à Regulo Mantuanorum expugnatus, dicto tandem paruit &c.*

Cozzandus in Bibl. Brixiana part. 1. lit. P. eum vocat Brixianum; scribendo Sejanum edidisse Cremonæ apud Vincentium Comitem 1556. librum inscriptum, Pub. Pecini Sejani Brixiani Epitaphiorum liber, quem ego hucusque non vidi.

Indicavit siquidem doctissimus Amicus noster Hieronymus Baruffaldus sequentem, cui tit.

Pecini Sejani Brixiani, Civisq; Cremonensis. Ad Card. Franc. Gambaram de Saturnalibus Hendecasyllabum. Ode ad Lucretium Gambaram. Epitaphium Sebastiani Venerii Venetorum Ducis. Epitaphium Lusitanæ Regis, qui pro Christi fide mortem oppetiit in Mauritania. Epitaph. Joannis Austriæ Catholici Regis exercitus Imperatoris.
Epitaph.

Epitaph. Fer. Austrii Carb. Regis Filii, Cremona per Christoph. Draconium 1578. in 4.

Eod. Anno. LXXII.

Ludovicus Guarna Salernus, quem inter egregios Hetruscos, & Latinos Poetas recenset *Alex. Lamus in Somnio Cant. 2. pag. 42.* ubi famam loquentum introducit scribendo.

*SE dal mio suon l'honor d' Ascanio Botti,
Cbe segue al più lontan senso è portato;
Con quel del Guarna Lodovico à i Dotti
Del celeste sinistro, e destro lato,
E de gli Assi del Mondo tanto n' pregio;
Cb' eterno quì meritamente ba 'l fregio.
Questi al bel Cigno d' Arno, & à quel tanto
Dolce del Mincio involerà la gloria
Col suo canoro, alto, e suave canto,
Di cui l'ultimo Dì n'udrà memoria &c.*

Erat è stirpe Jacobatii militis fortissimi, de quo facta fuit mentio, ubi de Andrea Guarna.

MDLXXIII.

Rolandus Cavagninus Presbyter sæcularis, verùm à sæculo totus disunctus, disertissimus, & exercitatissimus magnæ eruditionis Vir, Latina, Græca, ac Hebraica lingua non modicè versatus, ære communi Reipublicæ Cremon. Decurionum decreto docuit literas humaniores, & grammaticales, in quibus clarissimus extitit; Opera tanti Viri bb ejas hæredum incuriam deperdita sunt, dum die 27. Septembris 1590. ad meliorem vitam convolavit.

Laudatur à *Francisco Zava in oratione adversus Gymnasiarchiam.*

A' Cavatello in Annal. pag. 428.

A' Bressiano in Corona Vir. Illustr., &

A' Vecchiolo in Oration. pag. 191.

In regestis Archivi Civitatis Cremonæ hæc habentur.

Die 12. Januarii 1573. electus fuit R. D. Rolandus Cavagninus in lectorem Grammaticæ in Consilio Generali, in concursu DD. Columbani Baletti, Francisci Zave, & Petri de Ferrariis.

Eod. Anno.

Petrus Barbovius Jo: Ant. F. Vic. S. Donati ex Decurionibus, & J. C. Collegiatus, die Martis 3. Novembris 1573. Pater Patriæ verè habitus fuit, legali quippè advocacy, & in rebus arduis tractandis nemini cædens, Mediolani pro ipsamet Patria Orator, in bene gesti Magistratus testimonium ibi Præturam integerrimè administravit, & nisi morte fuisset immatura correptus, Laticlavum, ut fertur, jure merito reportasset; ejusdem legitur nomen in lapide Columnæ appposito super Turre majori, ad Quadraturæ fastigium existenti.

Petrus

Petrus Barbovius J. C. Hieronymus Foliatus, Caesar Treccbus Fabrica Praefecti Columnas octo, octo bis angulis locatas, ne ob earum longissimam vetustatem summum opus in praecipuum rueret, ex integro refici curarunt Ann. D. MDLXXXI.

Ant. Campus hist. lib. 3. pag. 72.

Cavitell. in Annal. pag. 428.

Syllabus J. C. C.

Paulus Bellonus J. C. Ticin. de Potest. eorum, quae incontinenti fiunt &c. cap. 170. pag. 246 de formulis relinquendi sub conditione mortis, scribit inter caetera. Verum cum his haec sit adhuc sub Judice, immo sub Judicibus clarissimis nimirum luminibus Urbis Cremonae Romanorum Colonia Petro Barbovio, & Francisco Cautio Jurisconsultis idem &c.

Alex. Lamus in Somnio cant. 2. memorat etiam Jacobum Barbovium Medicum celeberrimum.

Eod. Anno.

Vincentius Ferrarius Musarum non incelebris Alumnus Francisci Zavae amicitia conjunctus, ejusque virtutem praecclare aemulatus composuit

Carmina varia,

quorum specimina inter illa ejusdem Zavae lib. 4. reponenda, merito obtinuerunt.

Epd. Anno.

Dominicus Urganus Soncinus Theologus, & Orator percelebris cujus doctrinam refert Zava in Epist. lib. 8. hisce periodis. *Ego te vix novi cum te, & diligere, & colere coepi, oratione tua propius audita in dies mihi magis probatus, doctrina cognitus fuisti, ut nihil antiquius habeam, quam me unum ex illis esse, qui tecum versari, & disciplina tua erudiri, formariq; exoptant &c. Tuum ego studium, ut optima eruditionis fundamentum, & scientiarum omnium basim meo longe propono &c. Vale mi Urganus Theologiae, Religionisq; Christianae maxime splendor &c.*

MDLXXVI.

Hieronymus de Nicolis magni nominis Medicinae Doctor ab Oppido Castrileonis, cujus excellentiae monumentum exhibet lapis ejus Busto repositus in Ecclesia S. Mariae Brixianoris ubi ejus cineres conduntur.

Hieronymo de Nicolis Castrileonis Philosopho celeberrimo, Medico Excellentissimo, caeteris scientiis praecclarissimo, omnibus virtutibus praeditissimo, Italiae Principibus ob eximias animi dotes gratissimo, aliis consilio, & auxilio acceptatissimo ann. 1574. aetatis 61. vita functo. Julius Caesar Dux Militum filius Gen. Caris. P.

Eod.

Eod. Anno.

Julius Bagarottus Jacobi F.U.J.D. ex Patriæ amplissimo Collegio, & Decurio, doctrinæ magnitudine, & excellentia nemini infimus, Alexandriæ Præturam administravit, omniq; laude præstantissimum esse constitit, suæ Civitatis Orator apud Excellentiss. totius Mediolanensis Ditionis Governatores, de Patria optimè meritus, bonarum artium, & literarum testimonio clarus, perennis famæ monumentum præ se dignissimè tulit.

In Ecclesia Divi Victoris Cremonæ sepelitur cum Epitaphio relato in primo nostro Volumine, ubi de Zanardo Bagarotto Episcopo.

Bressian. in Coll. Jurisperitorum.

Jacobus Julii Pater perquam egregiè commendatur à *Vincentio Vespiolo. Orat. 1. adversus eum, qui in Gymnasiarcbiam scripsit. pag. 21. & sequ.*

Eod. Anno.

Homobonus Offredus Jo: Baptistæ F. legum Doctor, Collegium Nobilissimum Jurisperitorum ingressus hoc anno die ultima Januarii, Oraculum Patriæ ab omnibus reputatus, evecto ad summum Vaticanum fastigium Nicolao Sfondrato Gregorii XIV. nomine, ut Cremona maximo Patritio suo deferret obsequia, Homobonus unà cum aliis Proceribus deligitur, & Romam mittitur, plura doctissimo calamo scripsit in Jure

Consilia, & vulgavit

Orationem Gratulatoriam pro Assumptione Greg. XIV.

Laudatur peregregiè à *Peregrino Merula* in opusculo prænotato. *Legatio Cremon. ad Greg. XIV.* at quæ de eo refert celeberrimus *Octavianus Picenardus* in oratione funebri pro *Præside Maynoldo*, non sunt

omittenda. Erant tunc Cremonæ Patres inter cæteros primarios vestri Ordinis Jurisconsultos, duo magna Jurisprudentiæ lumina, Jacobus Maynoldus, cujus nunc obitum deflemus, & Homobonus Offredus, qui non multis abhinc annis, summo cum omnium mœrore, è vita decessit. Viri ambo singulares, ambo pares eloquentia, sapientia, prudentia, omniq; virtute. In primis verò æquè justî, & vitæ, & morum integritate, & sanctitate omnibus conspicui, sed etiam in Homobono Offredo quædam mira vis aurei ingenii, & judicii elucebat, & eminebat. Hos ambos uti tanto honore dignos, Ill.^{mus}, & Ex.^{mus} Joannes Velaschius summus Castellæ Comestabilis; vir admirabilis Judicii, qui etiam tunc universam Mediolanensem Ditionem moderabatur, & amplissimus Senatus Mediolani, cui tunc præerat, incomparabilis prudentiæ vir Jacobus Ricardus, incerti adhuc, quem præferrent, concordî voto ad Potentissimum Philippum II. Hispaniarum Regem detulerunt, ut quem ex ipsis mallet in tanti viri, scilicet Jacobi Menochii, qui ex Senatore Mediolani Præses Quæstorum Redituum extraordinariorum fuerat creatus, locum subrogaret; Sapientissimus autem ille Rex in dijudicanda hominum virtute,

te, & conferendis justè magistratibus propè divinus, licèt ambo-
rum eminentem virtutem nosceret, & optimè intelligeret, Ho-
mobonum Offredum propria virtute, & splendore Senatoriam
Majestatem ornaturum, cum tamen cogeretur unum tantum ex
his deligere, memor etiam illius aurei libri, quem Jacobus May-
noldus de illius titulis conscripserat, illum Offredo prætulit, &
illius virtute Senatoriam auxit dignitatem &c.

Cum esset Fabricæ Ecclesiæ majoris Præfectus, construi curavit
aram Divo Firmo dicatam, ubi in marmore

*Homobonus Offredus J. U. D. Com. & Eques, Jo: Baptista Stan-
ga, Comes Sigismundus Ponzovus, Comes Jo: Petrus Ala, Pe-
trus Bonomius, Jo: Baptista Landa Fabr. Præf. ad perpetuum
Templi hujus ornamentum extruxerunt. Anno MDLXXXII*

MDLXV.

Hieronymus Policius ex Ordine Prædicatorum Theologus, &
Concionator eximius, Episcopus Trivici in Hirpinis anno
1564. die 2. Octobr. declaratus. De Policio Ill.^{mus}, & Erud.^{mus} Ca-
rolus Cartarius in ejus Athenæo Rom. MS. ut mihi suis literis hu-
manissimis innuit, hæc scribit. *Hier. Policius Cremonensis Præd.
spectate Religioni addictus; Theologus eximius evasit, quam facultatem
in Romano Sapiencia anno 1561. ac duobus sequentibus publicè docuit.
Cenobia sui Ordinis plurima moderatus fuit. Cremonensis Inquisitor de-
lectus, Romam inde vocatus à Michaele Gbiskerio tunc S. R. E. Card. su-
premoque Inquisitore; summa deinde, optimoq; Pontifice Pii V. nomine,
ipsi à Confessionibus fuit, & in Inquisitoris munero adiutor. A' Pio dein-
de IV. ad Episcopatum Trivicanouseto in Apulia evehus, prudentiam,
integritatem, dexteritatem, literaturam patefecit ubique. Ex Arch.
Studii Romani.*

Pauca de ipso Ughell. in *Ital. Sac. Fam. VIII.*, ubi de Episcopis Tri-
vicanis. *F. Hieronymus Policius Ord. Præd. electus die 24. Octobris
1564. fato obiit 1575. Lud. Cavitellus noster duplici errore argui-
tur, scribens, Policium fuisse Episcopum Trebularum, sed Tribii in
Umbria Ducatus Spoleti, eumq; decessisse anno 1577. Joseph Bres-
sianus in sua Corona &c. illum appellat Vescovo di Vico, corrigend-
us est di Trevicodistant. à Benevento M. 24.*

Videatur P. *Seraphinus Raxius de Viris Illust. Domin.*

*Vincentius Mar. Fontana in Sacro Theatro Dominic. part. 1. pag. 312
scribit fuisse Theologum S. Caroli Borromæi, tunc S. R. E. Car-
dinalis, & alia de eo plura.*

Pladius in Vit. Hom. Illust. part. 2. lib. 4.

*Franciscus Zava in libro 2. Epist. laudat Laurentium Policium ex hac
familia fertilissimi studii, ejusq; Amicissimum*

*Vinc. Villa, sive Vistaragbatus Ord. Præd. Placentinus in Var. Orat. Bo-
noniæ 1553. lib. 3. orat. 4. unam in laudibus Hier. Policii habuit ora-
tionem in Conventu, & Congregatione Cremonæ ante disputatio-
nem &c. scripsisse Policium subtiliter apparet.*

De

De Divina Volantate.

De Libero Arbitrio.

De Generali omnium resurrectione.

De Beatorum omnimoda impassibilitate.

De Dote Agilitatis, & Corporibus glorificatis.

De Cælo, & Mundo.

De Superlunaribus Spectularibus &c.

Eod. Anno LXXV.

Clemens Porrus optimis studiis imbutus, amicitiam eruditissimi mi Lavæ inter alios jure merito reportavit. Plures enim Epistolæ ad eum directæ id testantur, & præcipue in lib. 12. scribit. *Otium, si ad te scribendi, quoties vellem, mihi esset, nullus meas, quam tu, frequentius legeret, te enim vehementer (ut debeo) amo &c. Grata igitur mihi tue proximæ fuerit, quæ, & polita, & benevola doctrinæ, & studii; tui, & humanitatis plenissimum argumentum exhibent &c.* Italia ego, & plura repetere possem cum Julio Cæsare Porro J. C. Marfano Abbatem, & Philologo, mihi maxima cõteseratione conjuncto, ad quem nuperrimè scripta fuere sequentia carmina ab Eruditiss. P. Carolo Federico Ravizza Soc. Jesu in Cremon. Collegio Rethorices Professore, cui ob immeritas laudes mihi collatas, tum disertissima oratione, quam publice habuit pro institutione studiorum, tum hisce carminibus reddo, & reddam grates in ævum.

Nobiliss. Vati Julio Cæsari Porro.

Italicis disueta diu mea Musa Camenis

Visa est in Latios hæc dare verba sonos.

Porre, quid arguta me remus plectre? Plectro

Mutua debueras prælia ferre pari.

Est tanti, mihi crede, idem certaminis ardor,

Sed mihi sint eadem, quæ precor, arma tibi.

Italie nuper sancitæ fœdera Pacis

Insubricis cecini bella fugata plagis.

At nihil ex Italo cepi; nihil axe sub isto

Italico audiri carmine musa dedit.

Omnia sunt Latius peragata hæc littora musis,

Nec nisi cum Latio res mihi, Vate fuit.

Non bis, Porre, tuum, nec Gætæ Vaferrimæ plectrum,

Non hic, quem rabidè ruffis anabela premit.

Remoscum loquor. At vestrum, cui Musa Sodalum

Non meminit? quod non charior alter erit.

Scilicet Eridani nitidas, qui nuper ad oras

Inter Apollineos visus adesse choros.

Plaudebant circum Nymphæ, Driadesque canenti

Festivæ saltu prosiliere novo.

Tom. II.

V

Hæc

*Hæc Pindi admirans spectacula Phæbus ab Arce
Risit, & Arifus nomine, dixit, erit.
Arrisere omnes; Parnassi, & Vertice sculpi
Æternum Vatis nomen Apollo jubet.
Quid moror? Augusta intexens diademata fronti
Visa triplex circum gemma nitere fuit.
Inspexi; non, Porro, mihi prior ipse micabas,
Gattus & huic propior fortè Remoscus erat.
Quatuor Italici vos ergo Lumina Pindi
Hæc Latia quæruunt musa valere jubet.
Hæc dudùm repetat vicinis Alpibus Ecbo
Cum Porro, Arif, Gatte, Remosche vale.*

Eod. Anno.

Julius Ferrarius Ord. S. Dominici Alumnus S. T. M. in quo excellens virtus, & auctoritas semper effulsit, ex summo Provinciæ Bononiensis Ministro Placentiæ primùm, ac Patriæ, domum Mediolani contra Hæreticam pravitatem Inquisitor. Ad mentem Angelici Divi Thomæ Aquinatis multa scripsit

Opera, quæ in Bibliotheca sui Cænobii Cremonensis asservantur, cujus fuit sanè maximus Reparator, & Auctor.

Laudatur à Bressano in Coron. Vir. Illustr. lib. 1. p. 3. &

Ejus meminit P. Vincentius Fontana in Teatro Dominicano, qui etiam præter alios Generales Inquisitores Cremonenses à nobis recensitos, & recensendos laudat.

P. Antonium de Grumellis de Soncino Inqu. Generalem Brixie ann. 1470.

P. Joannem Baptistam Chiarinum 1549. Cremonæ.

De eodem P. Ferrario sic loquitur Zava in Carminibus lib. 2. ubi de Gaudentio Hæretico.

*Quæstor scelerum Ferrarius adstitit unas
Julius antiqua Religionis bonos &c.*

Eod. Anno.

Joannes Baptista Casalis J. C. Placentinus, sed Cremonensi Civitate donatus, dum esset Cæsarei Fiscus Advocatus in nostra Urbe, Caroli V. Imperatoris Eques, & Comes Palatinus, vulgatum habet librum hoc tit.

Annotationes in universum Jus, tum Canonicum, tum Civile, attingentes etiam Extravagantes, & Feuda Jo: Baptistæ Casalis Civis Plac., & Cremon. Bononiæ ex typis Benatii 1590.

De eod. Crescentius in Corona Nobilitatis Italiæ Tom. 2. narrat. 15. c. 2. pag. 537.

Meminit ipsius Federicus Scotus Epist. lib. 2. pag. 439. per hæc verba.

Jo: Baptista Casalis accepit Juris scientiæ insignia ab eloquentissimo J. C. Francisco Baraterio, & ingens epulum dedit luxu penè regifico.

Me.

Memoratur à *Francisco Zava in Epist. lib. 12.*

Filium habuit Franciscum, ad quem extat *Epist. ejusdem Zavae in Epist. lib. 1. anno 1575. 4. Kal. Aprilis Cremonæ, ubi ejus Patrem sic affatur. Patrem tuum Virum doctum, & omni laude accumulatum, mihi in primis probatum, non minori observatione absentem, quàm si adesset, à me coli scias, & credas velim.*

In Bibliotheca S. Vincentii PP. Cler. Reg. Theat. Placentiæ Pluteo 32. lit. FF. ut vidi mense Junio 1701. nostri Auctoris liber MS. prostat sic inscriptus.

Tercentum Statuta in diversis Italiæ locis vigentia, in unum collecta per Magnif. J. U. D. D. Jo: Baptistam Casalem Minimum inter Doctores, & Judices Ven. Coll. Civitatis Placentiæ, Com. Palatinum ex privilegio Caroli V. Imperatoris Augusti, ac Civem Cremonensem, qui maximo cum labore dicta Statuta declaravit, ampliavit, & limitavit, ac demonstravit decisiones diversorum Doctorum, qui varios casus ad Tribunalia Civilia, Criminalia, & Ecclesiastica quotidie occurrentes enodarunt, ex quibus facilior in futurum patebit via pro eorum intelligentia.

Floruit alter Jo: Baptista Casalius Rom. Scriptor celeberrimus, mortuus anno 1648. de quo laudatus Eques Mandosius in Bibliotheca Romana Centur. 5. num. 83., & Labbe in Mantissa Antiquariæ Supelletilis.

Laudatur Casalis, dum adhuc esset juvenis à Constantio Lando in suis Carminibus Ferrariæ cufis 1546.

Eod. Anno.

BAfilius Zava Francisci Viri Clarissimi Filius, Adolescens ingenio feraci, & Patri non dissimilis scripsit, & edidit *Epistolas Trajano Tincto directas*, quæ in Volumine Epistolarum ejusdem Francisci Zavae leguntur, & in prima, laudando Trajani Virtutem, scribit præ cæteris. Hæc ex quo fonte exhauferis, non me latet, id est à Majorum, parentumque tuorum fertilissimo Ingenio, quorum, ut ego accepi, quamplurimi Juriscons. id est Sapientiæ Magistri fuere &c.

Fuit exindè Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Cremonæ, & jacula mortis expertus fuit anno. 1623.

Eod. Anno.

Matthæus Raparius, legali laurea suscepta Perusiæ, Clericus Romam adivit, ubi morum castitate, & ingenii claritate ab omnibus probatus, Sanctissimi, & Summi Pont. Pii V. amorem præ cæteris promeruit, ut ipsum honorifica sui Pincernæ dignitate decoraverit, cujus liberalitatem longè majorem sensisset, nisi sola tam Sancti Viri in eum propensa benevolentia contentus esset; satis enim divitiarum sibi comparasse videbatur illius Vitam sibi curæ

Tom. II.

Vv 2

esse,

esse, in cuius salute, & tutela omnium mortalium Vita, & tranquillitas nitebatur.

Lud. Cavatellus in Annal. narrat, Raparium electum fuisse Nob. & Senatorem Romanum, quod confirmat *Bressianus in Corona* &c. & *in Rossis, & Violis*; verum apud doctissimum Virum *Carolus Cartharium*, qui Syllabum Senatorum Romæ conscripsit, id invenire nequivimus.

Franciscus Zava ejus Præceptor, qui anno 1575. eidem dicavit suum Epistolarum Volumen secundum, Raparium fuisse Senatorem non scribit; memorat siquidem Hieronymum ejus Fratrem legum Doctorem politissimum

Alex. Lamus in Somnio cant. 3. pag. 67. de eo plura.

Eod. Anno.

PAulus Faernus Ordinis Divi Francisci Theologus, sapientia incomparabilis, Maphini Cellæ ejusdem Ord. Alumnus, excellentissimi, & magni ingenii vocatus à *Francisco Zava in Epist. lib.* 11. & 12. publicus in Patria humaniorum literarum Magister, doctrina, & pietate claruit. Discipulum inter ceteros doctissimum habuit Aurelium Novarinum Archiepiscopum, de quo facienda erit mentio.

Obiit die undecima Julii 1584. & in ejus parentalibus longa, & erudita exarravit carmina idem *Zava*, quorum est initium

*Fortunate Senex, Patrum lux ampla Minorum,
Et Franciscani gloria rara gregis.*

*Paule, decus Patriæ, gentis nova Palma Faerna,
Tertius in tanto nomine digne coli* &c.

Memorantur in ipsis Carminibus ex eodem Instituto celebres

Cornelius Mora Philosophus,

Marcus Antonius Sfondratus,

Zacharias Albrignonus,

Archangelus Bondiolus,

Lucas Bonserius omnes Cremonenses.

Laudatur & Alexander Malagninus Ordinis Divi Dominici summus Theologus, cujus amicitiam noster Faernus a primè fuit profecutus.

Vide *Ant. Campum in hist. lib.* 3. ad annum 1391. ubi de Gulielmo Centuaria

Memoratur apud *Vvadingum*, de eodem Gulielmo Centuaria loquentem.

Octavianus Pauli Patruus, literis, & ingenio ab eodem *Zava* pariter laudatus

†*†

Joan-

MDLXXVI.

Joannes Baptista Macagnus, sive Machaneus Hieronymi F: medicinae Doctor, & Astronomus doctissimus suae mentis non mediocria reliquit vestigia

Constia in Galeni, & Hippocratis opera lib. 6.

De corporis aegritudine lib. 4.

Commentaria in libros de anima.

De Propositionibus opportunis ad curandos infirmos.

In Templo magnifico Divi Petri Cremonae ad ejus tumulum legitur.

Sepulcrum Joannis Baptista Med. Phys. Antonii, Horatii Fratrum Caesaris ex Pompeo Fratre eorum Nepotum de Macagnis, & Haereditum suorum, in quo etiam Antonii Proavi Simpliciani Avi, Hieronymi Patris omnium Med. Phys. & Pompei fratris ossa translata sunt MDLXXVI.

Ant. Campus de eodem plura. Hist. lib. 3.

Alex. Lamus in Somnio cant. 2.

Eod. Anno.

Thomas Somentius Archiater in Patria, celebris Orator, & in pangendis latinè carminibus singularis, plura scripsit egregiè, sed tantùm typographis concessit.

De morbis, qui per finitimos Populos adhuc grassantur; & num illi ad pestilentes referendi sint, post prima responsa Mantua allata, brevis disputatio Cremonae apud Christ. Draconium 1576. Typographo opusculum dirigitur Nicolao Sfondrato tunc Patrie Episcopo.

Fuit hæc disputatio occasione, qua ex præscripto Exc.^{mi} Moderatoris totius Status Mediol. cum Augustino Terzago Medico Mediol. adivit ea loca, in quibus vagari nova morborum clades ferebatur, ut nùm quid piam in illis pestilens, contagiumve apparet, inquireret, sicuti præcisè ex ingressu ad disput. primam.

Oratio pro Pbycicis Cremonensibus in Controversia cum Protophysico Mediolanensi ad Sen. Ex.^{mum} Cremonae ap. Baptistam Pelisarium 1590.

Oratio pro præstantiss. Viro Petro Foliata Med. Phys. Cive Cremon. ad revocandum eum in Patriam suam. Cremonae apud Dracon. 1597.

De eodem Draudius in Bibl. Classica.

Zava in Carmin. ubi de Horat. Paterno.

Cavitell. in Annal.

Lamus in Somnio cant. 2.

Antonida in Bibl. Med. pag. 600.

Vinc. Vedriolus in orat. 1. adversus eum, qui in Gymnasiarchiam scripsit fol. 14. curavit me Thomas Somentius in longa quadam, & gravi Valetudine homo non minùs fide, auctoritate, religione, quam medicinae scientia ornatus &c.

Eod.

Eod. Anno.

Cæsar Brumanus Raphaelis doctissimi Viri F. ex Vicinia S. Salvatoris Patrio Collegio adscriptus die 27. Septembris 1563. Græcè, & Hebraicè non minùs, quàm latinè doctus Eruditorũ sui temporis non postremus incensu fuit. Publicus proindè Ticinensis Academiæ Professor electus, & multijugam in Auditores literaturam, & sui nominis celebritatem latè diffudit. Principibus hinc Viris plurimi factus Michaeli Ghislerio Card. Alexandrino in primis acceptus extitit. Quin & inter ejus familiares insignem habuit locum, vel cum ipse ad supremam assumptus Hierarchiam Pius V. adoratus est. Sub hoc enim Apostolicæ Cameræ Clericus (ut ajunt) Abbreviator de Parco majori, & Consiliarius Belli fuit quod in Turcas paratum celeberrimam Orbi Christiano Victoriã peperit ad Naupactum. Nec minorem iniit gratiam apud Pii successorem Gregorium XIII. sub quo Præfecturam Annonæ gessit anno Jubilei 1575. Honorario quoque Pontificii Cubicularii munere functus, ferebatur ad majores conscensurus dignitates, nisi ad eas importuno quæsito aditum sibi præclusisset. Sequenti siquidem anno cum Summum Pontificem profundè cogitantem, & impensè mærentem aliquando conspiciens, arcanam ejus mentem, ut solameu aliquod afferre niteretur, familiaritate confusus, scrutari tentasset; actiter obiurgatus, & abscedere jussus omni spe dejectus, Neapolim recessit: ubi ex animi ægritudine non multo post contabuit, virentis ætatis fines haud quaquam egressus Reliquit autem penitioris monumentum eruditionis.

Epistolarum lib. 1.

& alia longè plura fortè lucubraturus, si cum stabiliori fortuna diutius inter vivos degisset.

Cæsar in Operibus *Francisci Zava* passim recensetur, & speciatim in Epistola, lib. 10. Epist. Joanni Baptistæ Scalfo directa ubi. *Quod Bononienses tuos, scribis, de Casare Brumano sentire, nos hic quoque hoc sentimus, & una omnium voce in dies magis confirmatur. Eum scilicet in Cardinalium numerum, & ordinem proximis calatis comitis ascitum iri, quam dignitatem illi feliciter evenire cupio. Spero enim ex hac omnibus propinquis, & bujus proximis, cognatis, & amicis consultum iri, & R. S. Q. E. maximum ornamentum non parva cum bujus Patriæ dignitate accepturam &c.*

Matrem Cæsar habuit Camillam de qua sic loquitur idem *Zava in Epist. lib 8. vol. 1. Cæsari scripta, Matrem tuam taceo Camillam, & morum sanctitate, & nominis integritate, & mentis acimine rectè appellatam, rerumq; eventu comprobata, quæ cum qualibet antiquarum, vel græca, vel latina optima matrona prudentissima matre familias, modestia, temperantia, prudentia, contendere potest &c.*

Ejusdem meminerunt *Cavitellus in Annual. ad annum 1576.*

Lamus in Somnio cant. 2.

Ant. Campus hist. lib. 3.

Bref-

Bressianus in Corona Vir. Illustr., & in Rosis, & Violis.

Syllabus F. C. Coll.

Joannes Ciampinus Præsul Romanus eruditissimus, cujus humanitati plurimum debeo, in sua dissertatione *Hist. de Abbraviatoribus de Parco* majori mihi dono cum aliis suis doctissimis operibus transmissa nostrum Cæsarem anno 1566. inter Abbraviatores adnumerat.

Eod. Anno LXXVI.

Gregorius Olfasalius Monachus Cisterciensis Virtute, & Abbatiali dignitate præclarus, cujus hæc mentio est apud *Bartholomeum de Aresio in Chronologia Abbatum S. Ambrosii Mediol. R. mus D. Gregorius Olfasalius Cremonensis doctrina, & pietate insignis Abbas superscripti Cœnobii Ambrosiani anno 1576. rexit hanc Provinciam per quinquennium duabus in vicibus. Ibi pariter ex mea familia, quam Mediolani inter Nobiliores vigere vidimus, recensetur per hæc verba Rev. mus P. D. Martialis Abbas, & Comes Imperialis Cœnobii Divi Ambrosii Mediol. cepit regere Abbatiam illam insignem, duravitque per decennium quatuor in vicibus summa cum laude.*

P. Abbas Martialis erat frater Joannis Petri Fideicommittentis, de quo facta fuit mentio ubi de Joanne Paulo Arifio, ut eruitur ex ejusdem postremis tabulis, in quibus favore ipsius P. Martialis pingue legatum legitur.

MDLXXVII.

Angelus Maria à Vitelliana Cremonensis Dœcesis Sacri Ord. Præd. Alumnus S. T. Lector per plures annos in Mantuano Cœnobio scripsit

Vitam B. Catharinae de Raconifio.

Ex Plodio de Vir. Illustr. Ord. Præd p. 2. lib. 4. Altamura in Bibliotheca Ord. Centur. 4. ad annum 1570. Ravetta in Bibl. Prov. Lombardie Sacr. Ord. Præd. Centur. 4. anno prenotato 1577.

Eod. Anno.

Julius Faroldus Præbyter Secularis modestia, & sinceritate singularis, in literis Poeticis, & Historicis valdè versatus, dum Venetiis debebat vulgari idiomate composuit librum inscriptum

Annali Veneti

illumque edidit anno 1577. apud Joannem Variscum Typographum, cui etiam volumen dicavit, arrepta occasione, qua in Caleographia ejusdem Varisci Correctoris munus exercebat. In hoc libro à pag. 389. refert omnia bella, quæ gessit Veneta Resp. usque ad annum 1485. à pag. 398. habetur Regum Cipri Catalogus, & à pag. 408. Narratio quædam de Rebus Cremonensibus.

In præfatione operis innuit, Annales Venetos conscribere usque ad annum 1487. quo incipit Historia Cardinalis Bembi, & in fine gloriatur se fuisse, Joannis Musonii laudati, Auditorem in Patria.

Ut

Ut publicè testarentur quantum magni facerent hoc opus Nobilissimi illius Inviçtæ Reipub. Senatores Faroldum præmiis, & laudibus honestarunt.

Scriptit etiam Julius, seu potius auxit Historiam rerum gestarum à Vespasiano Gonzaga Sablonetæ Duce, quam eruditè descripserat Alexander Lisca J. C. Eques, & Patritius Veronensis, addiditq; quidquid ad rem scripserat Cæsar Campora in arbore Serenissimæ Fam. Gonzaghæ, aliique Historiographi scriptum reliquerunt.

Prodiit Veronæ anno 1592. anno primo post Vespasiani mortem. In Elogiis Virorum Illustrium Pauli Jovii leguntur nonnulla carmina nostri Faroldi.

De eo scripserunt *Cavitellus in Annal. erga finem.*

Ant. Possevinus in Apparatu ad omnium gentium Hist. ubi de Appendice Historicorum scribit anno 1577. editos fuisse Mediolani Annales Venetos Faroldi.

Lil. Greg. Gyraldus in Dialog. de Poetis suorum temp. dialogo 2. pag. 109. Authores Bibl. exotica pag. 251.

Zaccharias Barberinus Bonon. Caput. in Hist. Sablonetæ MS. ut refert Law. Legatus in Lyceo Herculis.

P. Ireneus à Cruce in sua hist. Tergestina lib. 8. cap. 4.

MDLXXVIII.

Vincentius Oscalalius V. S. Leonardi, Petri Georgii filius inter primarios sui Ævi Jurisprudentes admirandus hoc anno Coll. in Patria suscepit. Reip. Lucensis primum, demum Januensis Auditor, cujus extat monumentum penes *M. Ant. Amatium decis. 16. nam. 26. Rota Genuensis ann. 1587. 18. Novembris referente Excellentissimo D. Vincentio Oscalio Cremonensi J. C. peritissimo tunc temporis in ead. Rota Collega meo.*

Eundem commendant *Franciscus Zava in Epiced. Octaviadi ex Comit. de Cova.*

Cavitellus in Ann. in fine.

Campus lib. 3. Bressianus in Coll. J. C., & Syllabus J. C.

Eod. Anno.

JO: Baptista Sfondratus vir doctissimus, & integerrimus à Secretis Francisci de Sfondratis ejus Gentilis S. R. E. Card. edidit plura Volumina

Epistolarum.

In Eccl. S. Andree Cremonæ, ubi sepultus est, hac decoratur Epigraphe

D. O. M.

Jo: Baptiste Sfondrato Francisci Equ. F. Prohb. Apost. virtute, & summa erga Pauperes beneficentia clarissimo, quem Franciscus Sfondratus S. R. E. Card. ob fidem singularem, atque prudentiam quoad vixit habere voluit. Hæred. mas. M. P. Anno à partu Virginis MDLXXXIII iij. Kal. Julii.

Al-

MDLXXIX.

ALphonſus Hojeda, de Mendoza dictus, licet cognomento, & natione Hispanus, Cremonenſis aſſeritur ab *Joanne Cleſſio Vineccenſi Hannonio in Elencho Virorum literatorum ab anno MD. ad MDCII.* quo titulo Cremonenſes inter Scriptores locum obtinere poſſet, niſi Carmonenſem, ab Oppido præclaro in Hiſpania Bætica apud Bætim fluvium non longè à Corduba, potiùs legendum eſſet apud Cleſſium, ut patet ex frontiſpicio. Tractatus ipſius *De Beneficiorum incompatibilitate, atque compatibilitate, editi Venetiis apud Jo. B. Zilettum MDLXXIX. in fol. cum aliorum J. C. C. opusculis, ubi propriè Carmonenſis appellatur.*

Id, quod, & præſeferunt ejuſdem

Controverſia Theologica de Regno, ac Dominio Chriſti, Colonia apud Melium 1603.

Eod. Anno.

FRanciſcus Tintus Anſelmi V. C. jam laudati F. ingènio, & doctri-
na Genitori non diſſimilis, legum Doctor die Lunæ 26. No-
vembriſ 1571. in Collegium Jurisperitorum aſcitus omnium Ci-
vium de eo concepta vota explevit, & eò maximè, quàn-
do ex Juſtitie, ut ajunt Mediolani, Vicario Oratoris Amicus pro Patria apud
totius Ditionis Gubernatores diligentiffimè obvia, à quibus cum
Vir ſummæ experientie cognitus eſſet, ad Principes externos in-
magis arduis rerum anfractibus crebrò ablegatus eſt: Accedente
etiam ad Urbem noſtram, anno 1598. menſe Novembriſ, Mar-
gharita Auſtriaca Philippi III. Hiſpaniarum Regis ſelectiffima
Conjugo, ut ipſi, Regio pede, inter Cremonenſis Provinciæ con-
fines ingredienti, Civium noſtrorum lætiſſima obſequia exponeret,
unà cum Marchione Camillo Barbovio, Veſpaſiano de Sammis,
ac Evangelifta Julio Canobio Tintus delectus fuit. Ex ſuis ſcrip-
tis extant

*Conſilia legalia, quorum multa vidimus in Patriæ Bibliothecis,
nec non ipſe ſeveriores occupationes amaniorum literarum nego-
tioso mulcens otio, non injucunda panxit.*

Carmina,

Franciſci nomen cum laude referunt *Ant. Campus biſt. lib. 3. ad
Ann. 1579.*

Cavitell. in Annal. pag. mibi 428.

*Pompeus Ferrotius Launius Bituricenſis in Annogr. Illuſtr. Virorum pag.
31. qui ob elegantiam, & ſuavitatem carminum, ipſum vel Am-
phioni conferre non dubitavit.*

Breſſianus in Coll. J. C.

Syllabus J. C. Coll.

Ab eodem Ferrotio laudatur etiam Jo. Baptiſta Tintus, cujus extant
carmina in Opusculo *Cæſaris Berinzagbi inſcripto Auræe Spigbe.*

Tom. II.

Xx

Ludo-

MDLXXX.

Ludovicus Cavitellus Ægidioli laudati Trinepos, quem non mediocriter inter causarum dicendarum, otia Historiæ dele-ctaverunt, præcipuè verò, quæ ad Patriæ negotium opportunè fa-cessabant, latinè enim, ac simplici stylo conscripsit librum, cui tit. dedit

Ludovici Cavitelli Patritii Cremonensis

Annales, quibus res ubique gestas memorabiles, à Patria sua origi-ne, usque ad annum salutis 1583. breviter ille complexus est.

Studio exindè Cæsaris ejus Nepotis fuit editus Cremonæ 1588. apud Christophorum Draconium, ac dicatus Petro Martyri Ponzono Mediol. tunc Senatori, & apud Catholicum Regem in supremo Italiæ Consilio Regenti, postmodum Novariæ Episcopo Cremon. Patritio.

In operis vestibulo multa in ejus laudem latina carmina Poetarum Cremonensium leguntur, & præcipuè Josephi Olivi, Jo: Jacobi Turrelini, J. C. Claudii Burgii J. C. Hectoris Alegri, Alphonsi Marnii, Jo: Baptistæ Turrelini, Dionei Musonii, Francisci Zava, Matthæi Catanei, Angeli Baronii, Fabricii Burgi, italicè verò in eum scripserunt Trusus de Trusis J. C. Cæsar à Porta, Octavianus Cantullus

Senex obiit, dum esset Abbas Collegii Tabellionum Cremonensium, memoratur. *ab Alex. Lamo in Somnio cant. 3. Ant. Maria Spelta Pa-piense in sua Hist. contra Cavitellum plariès. Laudant sanè, & al-legant Cavitellum Georgius Draudius in Bibl. Classica, ubi de An-nalibus, & de Hist. Cremonensi.*

Fabian. Justinianus in Indice Universali, Appendic. in Verbo. Cremo-na, sed Antonium, non Ludovicum eum perperam appellat.

Odoricus Rinaldus in Contin. Annal. Eccles. Baronii, Ughellus in Italia

Sacra tum approbat, tum confutat Ludovici dicta

Petrus Maria Campus in hist. Ecclesiast. Placentina, & alii plures.

Eod. Anno.

Henricus à Cremona appellatus ex minor. Convent. S. P. Franci-sci, incredibili vir ingenii magnitudine, Theologus, ac Sacra-rum literarum eruditissimus, redegit in Epithome *Quatuor Libros Sententiarum; & Libros naturales Aristotelis juxta principia Scoti;* servantur MS. in nonnullis Bibliothecis ejus Ordinis.

Petrus Rodulphus Toffignanus in hist. Seraph. Relig. Sac. Tom. 1. lib. 3.

Lucas Vvadingus de scrips. Ord. Min.

Antonius Passivinus App. Sac. Tom. 1.

Joseph Bressianus in V. R. hunc vocat cognomine de Bonseriis.

Eod. Anno.

Fabricius Burgus elegans, & non infimi census Poeta, literarium in Orbem quædam contulit cum plausu suscepta, & præcipuè Epigram-

Epigrammata in laudem tùm Patriæ, tùm Ludovici Cavitelli, quæ præfixa leguntur ejusdem Cavitelli Annalibus. Reliquit insuper *Opuscula Varia ad Historiam Cremonensem spectantia*, quæ MS. citat *Josepb Bressianus* italico libro de gestis Joannis Baldesii Cremon., & alio libro inscripto, *Il Collegio de Dottori &c.*

Eod. Anno.

Cæsar Dulcius, Severi Causidici Coll. & Patriæ Decurionis F. facili, atq; alacri facundia fuit, floruit è Secretis Alphonfi II. postremi Ferrariæ Ducis, cui approbè dilectus, Musarum quoq; blanditiis irretitus pandidit non coaspernanda

Carmina.

Habetur & ejusdem Auctoris in laudem Prosperi Pasethi Ferrariensis *Elegia* præmissa ejus libro inscripto, Responfa, seu Consilia primùm edita Venetiis 1580.

Eod. Anno.

Christophorus Fondulus Philosophus, & Medicus Colleg. maxima inter alios præstitit doctrina, & humanitate levandis ægrorum languoribus, interdùm pro Roltris dixit, & aliorum orationibus Censor adhibitus, elegantiam addidit. Modicus tamen sui æstimator, vix quicquam de suo edi passus est. Alienæ studiosus, è contrà gloriæ nobis communem fecit.

Thome Somentii Collegæ pro Physicis Cremonensibus in Controversia cum Protophysico Mediolanense Orationem ad Sen. Excellentissimum.

cui & propriæ specimen facundix disertam præfixit Epistolam ad Authorem. *Cremonæ apud Baptistam Pellizarium 1580.*

Ad Templam Divi Vincentii Cremonæ in marmore literis aureis nitet hæc Inscriptio.

D. O. M.

Christophorus Fondulus Julii Filius, Medicinæ arte, familiarque, atque animi nobilitate Illustris, præcipuus Collegii Societatis Jesù Erector, cum vivens, moriensq; nulla in re Patriæ defuisset, vitamq; totam celebrem duxisset Charitatis, Societatem heredem fecit, quæ grata hoc illi Monumentum posuit anno salutis MDXCVIII.

Ant. Campus bist. lib. 3. ubi de Medicis Colleg. Cremon.

MDLXXX.

Joannes Augustinus Pellicius Medicus, & Philosophus, ipsum plura doctissimè scripsisse in arte, fertur per *Josepbum Bressianum* in suo *Opusculo V. R.* at opera, quæ ipse composuit, ibi non exprimentur. Verùm de *Philosophia Morali* tractasse naviter prædicatur. In Peristyllo Cænobii S. Francisci Cremonæ hæc leguntur.

Tom II.

Xx 2

Jo:

Jo: Augustino Pellicio Physico Medico de Collegio Medicorum Cremonæ, in quod generis antiquitate, & scientiæ præstantia fuerat adscitus, Universæ Civitati, & Pop. finitimis probato, & grato.

Jo: Franciscus Frater M. Fr. B. M. P. MDLXXXIV.

De eod. Alex. Lamus in Somnio Cant. 2.

Cavitell. in Annal. pag. 428. 1.º

Eod. Anno.

Hilariion Tadinus natus in Oppido præclarissimo Caravagii Cremonensis Diœcesis (cui laudis plurimum accessit ex celeberrima Templi structura Beatissimæ Virgini sacra, ubi à perenni fonte uberiores in dies cœlestis Beneficentiæ, atq; miraculorum rivulos longè, latèque universi Terrarum Orbis admiratione diffundit) Congregationis Cisterciensis Alumnus literis, & pietate clarissimus fuit. decessit anno 1585. cùm esset Abbas Clarævallis propè Mediolanum. scripsit

Orationes,

Epigrammata, aliaq; opera, ut innuit Abbas Picenellus in Athenæo Lit. Mediol. allegando Robertum Ruscam in Compendio Vir. Illustr. Cisterciën. Non est hic omittendum de alio insigni Caravagiensi monumentum nuperrimè repertum, quod è regione organi erat Mediolani in Eccles. Divi Francisci, antequam reedificaretur.

Georgio Cropello Caravagiensi artium, & Medicinæ Doctõri clarissimo, & posteritati anno à natali Christiano 1475.

Eod. Anno LXXX.

Petrus Ferrarius humanarum literarum publicus, & insignis in nostra Civitate Gymnasiarcha, solidissima semper in ejus discipulis doctrinæ jecit fundamenta, Vir gravis, cordatus, & in omnibus eruditus, *Orationes, & Versus* vulgavit quamplures. Memoratur à *Francisco Zava in Carmin.*

A' Joanne Baptista Goldono in Oratione fanebri pro Petro Paulo Flamenno, cujus fuit Alumnus.

Ab Angelo Baronio cum laudibus in Epist. præmissa Paneg. pro Pras. Maynoldo.

A' Peregr. Merula in Sanctuar. p. p. pag. 311.

Eod. Anno.

Joannes de Zanebello J. C. Soncinas curioso historiarum calamo latinè conscripsit

Chronicon Universale,

Ex quo fragmentum insigne de maximæ Cremonensium Turris erectione, citat *Peregrinus Merula in Sanctuario nostræ Urbis part. I. pag. 19.* Verùm non plene fidei textus ille nobis videtur, quo etiam morbo laborant, quæ in hanc causam digessit *Jacobus Bergomas in Supplem.*

Supplem. cum ante annum 1284., & unà cum eo noster Cavitell. in Annal. ut in primo Volum. diximus, Turris nostra jam inter Orbis miracula enitebat; quippè quod Jacobus Gadius diligens ex Cremonensibus antiquitatum Collectoribus, in suis hist. MS. verborum sinceritate potiùs, quàm fucò reliquit. Ann. 1167 suprascriptus Imperator, scilicet Federicus Ænobarbus, Mediolanum incepit, & vastavit penitùs, deindè Cremonam venit in Kalendis Mensis Maii, & eam destruxit; ejus Turres penitùs evertit, dempta Turri magna, Torratium, appellata, quam etiam prostrare voluit, & incepit, prò ut de præsentì extant in eo vestigia in fundo, foris, & intùs ipsam Turrim, sed precibus mulierum, sive Virginum Cremonensium ab opere desistit.

Nuperrimè laudatur Turris Major Cremonæ ab eruditiss. Amico meo, Lazaro Augustino Cotta, in suis Heroicis Carminibus, nobis humanissimè directis, cui tit. *Herculis Arii iter per Insubriam, typis Ghisulphium Mediolani, ubi. Interea contermina cælo Machina dat sonitum, Civisque ciendo perurget &c.*

MDLXXXI.

JO: Franciscus ex Bonhomiorum familia, quæ antiquitate, fortuna, insigniq; nobilitate, & exiſtimatione inter primas hujus Civitatis familias habetur, Patrem habuit Nicolaum Jo: Francisci Decurionis Filium, virum magnæ apud suos cives dignitatis, & auctoritatis, Matrem nomine Claram, patria Brixianam, ortam ex Illustri Calinorum familia. Puer Cremonæ iis artibus, quibus ætas illâ ad humanitatem informatur, eruditus est: Adolescens juri civili, & Pontificio, non mediocri cum fructu, operam dedit, primùm Bononiæ, deindè Papiæ, ubi Jurisconsulti nomen assecutus est eorum suffragiis, & judicio publicis tabulis, ut mos est, consignato, qui tunc erant in Gymnasio illius Civitatis publici Legum Doctores, & interpretes. Jurisconsultorum igitur insignibus decoratus, & in eorum numerum summa omnium alacritate, & gratissima animi significatione cooptatus, statim à Carolo Borromæo Mediolanensi Cardinali, cui à Pio Quarto Pontifice Maximo, ipsius Avunculo, magnæ Reip. Christianæ partes ob singularem prudentiam, & probitatem creditæ erant, & commissæ, Romam evocatus est, & in publicis magnarum rerum procurationibus aliquot annos consiliorum, & laborum omnium ejus socius fuit, & adiutor. Ejus opera fideli, & egregia usus Carolus in iis rebus gerendis, quæ ad universam Remp. Christianam pertinerent; Sacerdotium sanè amplum (Abbatiam Nonantularum appellant) quod ipse possidebat, ei tradidit. Jo: Franciscus igitur pro officii sui ratione statim Romam profectus, ad Ecclesiam suam concessit, ubi quod ~~liberorum~~ Canonum jure cavetur, quam ex domesticis sumptibus sibi ecclesiasticorum redituum partem, quæ pro ejus frugalitate satis ampla erat, sibi superesse cornebat, eam tùm in ædibus sacris, aut reficiendis, aut

aut exornandis, tàm in iis, qui aliena vivunt misericordia, sustentandis piè erogabat. Hoc deindè Sacerdotium Guidoni Ferrerio Cardinali Vercellensi tradidit, ab eoq; Vercellensem Episcopatum accepit, qui Mediolanensi Metropolitano subiectus est; idq; de Borromei consilio, atque sententia, & Pont. Gregorii XIII. gratissima voluntate; Borromæus enim, qui erat Mediolani Archiepiscopus, quemadmodum antea in summi Pontificatus administratione ejus opera usus fuerat, non mediocri cum fructu, & pietatis, & dignitatis, ita ad Metropolitanæ Mediolanensis Ecclesiæ gubernacula sedens, ipsius fidem, probitatem, sapientiam maximè requirebat: Pontifex autem sperabat, eum honestæ vitæ exemplo, & doctrina, quæ sibi cognita jam, ac perspecta omninò erant, sacram Diocesim Vercellensem sanctè administraturum. Quare cum Mediolani Vercellarum Episcopus ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritu consecratus esset, quo tempore Vercellis ei esse licuit, per Summi Pont. voluntatem, qui ad multò majora illum munera jam destinaverat, quinquennio, ita se in eâ Ecclesia gessit, ut & Diocesim illam totam diligenter perlustraverit, & Concilia Sacerdotum, cæterq; complures habuerit, cæteraq; omnia summa cum vigilantia, & pastoralis sollicitudine providerit, quæ ad religionem, & ministrorum Dei sanctimoniam, & ad reliqui totius populi sibi concrediti, rectam vivendi rationem pertinerent, controversias nonnullorum civium inveteratas, ac propè capitales sustulerit: Ædes sacras instaurandas curaverit, in primis verò templum Divi Elisebii, quod in ea Urbe maximum est: in quo præter cætera Cappellam majorem, Canoniorum usui ad Dei laudes concinendas addictam, magnificis sumptibus exadificavit, mirificèq; exornavit. Ædes etiam extruxit non contemnendas in quibus ex Tridentini Concilii decreto certus adolescentum numerus ad pietatem, & eruditionem, Ecclesiæ sumptibus informatur, quod Seminarii nomine valdè accomodato appellandum esse censuerunt sanctissimi illi Patres; propterea quod ibi tanquam teneræ arbores alantur, & institutorum cura non mediocri educuntur, quæ, per universam deinde illius Civitatis Ecclesiam fructum ferant, tantæ institutioni consentaneum. Vestes, & vasa pretiosa ad usum, & ornamentum templi, conficienda curavit: Corpora multorum Divorum, quæ in ea Urbe plurimos annos propè incognita jacuerant, in locum augustiorem, à se ipso, ea de causa, non exiguis sumptibus paratum, transtulit, ad quam rem piè gerendam Cardinales quatuor, Episcopos xxiii. à se convocatos, & invitatos liberali hospitio suscepit. Crebris concionibus, & sacerdotibus, & reliquos in officio, & fide continuit. Eos autem, quos inopia rerum, neq; salariarum præmi cognosceret, sustentare nunquam intermisit: Idq; non solum præsens, sed etiam absens semper præstitit cum propè omnes illius Episcopatus redditus in ejusmodi usus erogaverit. Nam ex tabulis accepti, & expensi, ab ejus oecono-

cono-

conomō confectis cognitum est, spatio quatuordecim annorum, quibus aut præfens, aut absens Vercellensi Episcopatu præfuit, octo, & viginti aureorum coronatorum millia in eas res, quas commemoravimus, ab eo fuisse distributa, cum primis annis annuus illius proventus esset tantummodo aureorum mille, & sexcentorum, postremis autem annis, ipsius, & domesticorum diligentia, ad tria millia auctus est. Cum autem, ut diximus, quatuordecim annos Episcopatu Vercellensi præfuerit, quinque annos præfens illam Ecclesiam, ut etiam dictum est, rexit, reliquos novem in variis legationibus, à Pontificibus Greg. XIII. & Xisto V. Reip. Christianæ causa demandatis, consumpsit. Ac primùm visitationis gratia ab Apost. sede ad Novocomensem Diocesim destinatus est cum amplissima cognoscendi, judicandi, & statuendi potestate, cujus etiam muneris ratione adiit incolas Vallis Vulturenæ, quæ cum Rhætorum potestati, & imperio subiaceat, Episcopum tamen Novocomensem Sacrorum Antistitem, & proprium pastorem agnoscit, sed cum Rhæti hæreticorum impietatem sequentes, ab Ecclesia Romana defecerint, ac propterea, neglecta Rom. Pontificis auctoritate, nihil ejus nomine in sua ditione agi permittant; Episcopus pro sua in Deum pietate singulari, & animarum Christi sanguine coemptarum, salutis cupiditate incredibili, qua potuit, meliori ratione, quæ summa ejus prudentia erat, in eam se regionem insinuavit, ubi pro temporis, & loci ratione ea aggressus est, quorum causa venerat: præsertim cum illius Vallis populi, veram pietatem retinentes, R. Pontificis auctoritatem & agnoscant, & venerentur. Finxit igitur, se valetudinis causa ad Balneas, quæ Bormii in ea Regione sunt, accedere, qua fama facilem aditum natus, quæ erant sui muneris, cœpit administrare. Hac re ad Rhætos delata, Joanni Traversio illius Vallis Præfecto, per literas mandarunt, ut si Episcopus Vercellensis Balneorum beneficio uti vellet, quemadmodum jam præfulerat, cum eas regiones peteret, id ei permetteret, & omnibus humanitatis, & liberalitatis officiis amplecteretur, sin occultè aliquid tentaret, quod ad Religionem, & sacra pertineret, omni eum ratione prohiberet: quod nisi fecisset, ipsummet Majestatis crimine obstrictum iri: jusserunt etiam, ut Episcopo denuntiaret, nisi ab incepto destitisset, Rhætos illum in vincula coniecturos, & in eum pati jure acturos, quo Romanus Pontifex, cum eorum Concionatoribus, intrà eorum fines captis, & Romam adductis, agere consuevisset. Traversius igitur, & cæteri ejus Regionis magistratus Episcopo Sacerdotum vitam, & mores exploranti, & sacra administranti, assiduis concionibus populos ad retinendam pietatem cohortanti, cæteraq; quæ erant sui muneris agenti, se se opponere, & ubique vi, & armis intentatis resistere cœperunt, in primis autem, quod silentio non videtur prætereundum, cum Morbegni, quod est ejus Vallis oppidum, in templo vestibus sacris, ac Pontificiis indutus, sacro chrismate oppidanos

danos illius cupidos, ex ritu Romanæ Ecclesiæ inungeret, Prætor illius loci iussit, ut id facere omninò desisteret: qua tamen denunciatione Episcopus nihil deterritus, rem inceptam non intermittebat; sed oppidani, qui eò confluxerant, ut Chrysmatis sacramentum perciperent; veriti, ne quid gravius Prætor in eum moliretur, paulatim dilapsi discesserunt. His tamen tot, ac tantis difficultatibus nihil perterritus Præsul piissimus, eum se in illa administratione perpetuò præstitit, ut neque periculorum magnitudine, neque Magistratum minis fieri potuerit, quin unius mensis spatio, quo illic commoratus est, ea omnia cumulatè & præstiterit, & præolaris sanctionibus præscriperit, quæ ad illius Regionis salutem, & Christianæ Religionis instaurationem pertinere viderentur. Diocesi Novocomensi diligenter perlustrata, statim à Gregorio XIII. Pontifice Maximo Nuncius missus est ad eos Helvetios, qui in retinenda sanctissimorum Patrum doctrina, & tuendis Ecclesiæ Romanæ institutis, constantes perstiterunt; in qua legatione biennio commoratus, in cognoscenda, sanctoribusq; institutis conformanda Sacerdotum vita, in controversiis dirimendis, in comprimenda multorum licentia, & audacia, nullum laborem, nullumque periculum subterfugit. Maximam in primis in eo diligentiam adhibuit, ne quis à vera pietate, falsis opinionibus, averteretur, cum præsertim hi Helvetii, apud quos, erat, quique, ut dictum est, de Religione, & Ecclesia Romana bene sentiunt, habeant eos populos finitimos, & vicinos, qui impia hæreticorum dogmata sequuti, omni conatu in illud incumbunt, ut cæteros à veteri, & germana fide ad commentitias suas, inanesq; fabulas traducant, qua etiam diabolica insania acti, Bonhomio ipsi insidias struere, mortem machinari, numquam destiterunt; quod is eorum conatibus valde occurreret, eorumq; consilia sua incredibili sapientia infringeret. Dum hoc munere legationis apud Helvetios fungeretur, sæpe iussu Pontificis contulit se Coriam, quod est Oppidum Rhetorum longè maximum, ut controversiam, quæ inter ipsos, & Civitatis illius Episcopum erat, cognosceret, & aliqua ratione tolleret, quod erat sanè difficillimum apud homines à vera religione aversos. Ibi igitur cum aliquot dies, ejus rei causa, commoraretur, saxa noctu fuerunt coniecta in fenestras ejus domus, in qua diversabatur: existimatum est id factum esse ab iis, qui & Christianæ religionis hostes, & R. Ecclesiæ infensi, tum ipsum Episcopum, tum Pontificis Nuncium gravissimo odio prosequabantur: in quem cum luce, & palam impetum facere non auderent, aut metu Magistratum, aut ne internuncium lædentes, gentium jus violare viderentur, clam, & noctu hoc injuriæ genere, suæ in eum malevolentia virus evomebant. Postridiè ejus rei fama ad Magistratus, & Governatores Civitatis perlata, ut ostenderent id publico consilio factum non fuisse, in illius nocturnæ insolentia auctores inquirendum, & si qui com-

perti

perti fuissent, severissimè animadvertendum esse censuerunt: Quæ deliberatio cum primùm ad aures Bonhomii pervenit, egit cum iis per Legatum Regis Galliarum, qui tùm erat apud eos magnæ auctoritatis, & dignitatis, ut ab hac inquisitione, & investigatione omninò desisterent: se enim non mediocris lucri loco ponere dicebat, & inter summa Dei beneficia collocare, quòd homo Christianus, & Sacerdos, & veræ pietatis cultor, à Christianæ fidei hostibus lapidibus appeteretur, obeam tantùm causam, quòd veram religionem, & Ecclesiæ R. dignitatem studiosissimè tueretur. Huic illi postulationi ità responderunt, ut dicerent, Nuncium Pontificium, ut hominem Christianum, & Sacerdotem decet injuriæ sibi illatæ vindictam non cupere, eamque libentissimè condonare: Sibi tamen quod muneris sui ratio postulet, omninò curandum, ut & audacia comprimeretur, & tantum facinus justo supplicio vindicaretur, propterea se inquisitionem non intermissuros, donec inventi fuissent sceleris auctores, & gravissimis pœnis affecti. Tunc Bonhomius in eorum frequentissimum conventum, hujus unius rei causa, se contulit, & præsens coram ab eis summis precibus contendit, ne quid omninò aut statuerent, aut agerent gravius in eos, qui sibi injuriam facere voluissent, nec prius orandi finem fecit, quàm illi fidem præstiterint, se facinoris ultionem, ipso volente, & rogante, omisuros. Hæc eo agente, nonnulli eorum, qui extrà curiam moras trahebant, multa in Episcopum dixerunt, ejus domesticis audientibus, illudq; in primis, eum cum ex oppido egrederetur, caput in ipsa porta relicturum, quod nefarias videlicet manus in Domini Sacerdotem inferre, incredibili cupiditate flagrarent. Verùm Episcopus tùm multis aliis humanitatis officiis, tùm maximè pietate illa, & charitate non vulgari, qua illatam sibi injuriam condonavit, ità sibi illius Regionis Principum à Catholica etiam fide dissentientium, animos conciliavit, ut postea facilius rem, cujus causa tùm Coriam venerat, ex sententia confecerit, & ejus judicium in controversia dirimenda Rhæti facile approbarint. Inde ad Helvetios revertens, ut munus Legationis exploreret, Bernam divertit, unam ex iis Helvetiorum Civitatibus, quæ falsis de Religione opinionibus, ab Ecclesia Romana desciverunt. Hic dici vix potest, quot, quantasve injurias fuerit ab omnibus perpeffus: unam, aut alteram recensebo, ex quibus reliquas omnes conjectura assequi quisque facile poterit. Nam Oppidum ingressus, cum incidisset in multitudinem, unum in locum coactam, ad audienda hominis, capitali judicio damnati, maleficia, quæ, ut mos est illarum gentium, publicè populo legebantur, reo ipso præsentem, & annuente; nonnulli cæteris iniquiores, illum ex vestitu Sacerdotem, & Episcopum cognoscentes, & torvis oculis intuentes, dicere cœperunt, furem, qui ad supplicium duceretur, posse dimitti, & ejus loco furem hunc alterum, qui nuper advenisset, patibulo suspendi; Cùm au-

tem ea multitudine via ita esset obsepta, ut progrediendi facultas non daretur, in proximam meritoriam tabernam, ad reficiendas vires, divertis, ubi continuo publici apparitores prestò fuerunt, qui Magistratum, & Senatorum Bernensium nomine, ei, pena mortis proposita, imperarunt, ne inde discederet, priusquam ipsi facultatem abeundi permisissent: Ille cum eo die Friburgum pervenire constitisset, & propterea Bernæ non diù consistere vellet, per homines Helveticos, quos itineris duces secum habebat, à Lucernensibus datos, & nonnullos viros nobiles, Dei, & veræ, catholicæque Religionis cultores, qui tùm fortè ibidem hospitabantur, Magistratus Bernenses rogavit, ne sibi, quin captum iter perficeret, prohiberent. Interea multitudo, vulgusque hominum promiscuum eò confluere, in ædes contatim irumpere, multa verba jactare, multis convitiis, & Nuncium ipsum, & ejus domesticos compellere, omnes suspendendos conclamare. Paulò post eò Prætor accessit, & cum eo sex Senatores, & magnus apparitorum, & famulorum numerus: ad hos in Triclinium, quod erat in posteriori domus parte, ingressos, descendit Bonhomius, & omnibus, quàm fieri poterat, humanissimè salutatis, causam quaesivit, cur se illic consistere jussissent: Respondit Prætor, homo inter eos nobilitate, & opibus maximè clarus, longa oratione, cujus, ut ex interprete cognitum est, hæc erant capita: Bernenses de Nuncio Pontificio conqueri, quod eos contumelioso nomine germanico Kethzer appellaret, hoc est Hæreticos; tùm quòd commercia, quæ ceteri Helvetii secum haberent, tollere tentaret; prætereà quòd homines suæ ipsorum Religionis sectatores, hoc uno nomine Religionis, undique expellendos curaret; idque recenti duorum exemplo posse confirmari, qui ejus opera ex oppido, in quo habitarent, ejecti nuper fuissent. His de causis se nomine totius Civitatis ei denunciare, ne posthac aut Urbem ingrederetur, aut per eorum fines iter faceret, etiam si comites cujusvis generis, & à quovis adjunctos haberet, qui ei itineris tutò, & liberè faciendi potestatem pollicerentur: hoc quidem tempore ei impunè abire licere; in posterum non licere: Quod si Civitate invita, id tentasset, eam suo in illum jure usuram, & captum in vinculis causam dicere coacturam. Respondit ad hæc Antistes per eundem interpretem, se nunquam eo nomine, de quo quererentur, illos appellasse, cum esset penitus ignarus linguæ Germanicæ: Quin etiam anno superiore, cum id verbum à suo ipse Concionatore publicè usurpari, & ab Ecclesia Romana disinctos; eo nomine appellari audisset, se illi, ut omnino abstineret, iniunxisse, quod ea appellatione graviter illos commoveri intellexisset; neque unquam tentasse, aliorum cum ipsis commercia tollere, in eoque se existimare, sibi injuriam fieri, quod aut id in se confingerent, aut malevolis, falsa deferentibus, crederent; nec demùm illos, qui eorum Religionem sequerentur,

tur, ex locis, in quibus habitarent, expellendos curasse; fateri quidem se mandasse, ut duo Porentrucenses, nisi ad certam diem ad sanitatem, & veram pietatem revertissent, ex Civitate ejicerentur, sed se nunquam credidisse, Bernenses id ægrè laturos, cum illi, nec eorum cives essent, nec clientes, nec omninò Helvetii, aut cum Helvetiis fœdere, & Societate conjuncti; Hæc autem omnia multi, ac inter cæteros, Bernenses Concionatores, ad ostiũ Triclinii observantes, audiebant, quæ ultrò, citròq; dicebantur: Porrò iis omnibus, quæ fuerant obiecta, refutatis, cum nihil amplius, quod obiicerent, haberent, ac probatis responsionibus, discessuri viderentur, rogavit eos Nuncius, quoniam falsa esse cognovissent, quæ de eo, vel delata, propter improborum nequitiam, vel suspicione inani concepta fuissent; decretum, quo vetuerant, ne in posterum per ipsorum urbem, & fines, iter faceret, tollerent; se quidem de eo non magnoperè laborare, sed illis etiam, atque etiam esse videndum, ne ea re jus legationis, & gentium violarent; ad quod illi responderunt, se de eo in publico consilio acturos, & quod statutum fuisset, illum per literas certiore facturos: Hoc ipsi responsum cum reddidissent, ab Antistite perbenignè valere jussi, rogatiq; ne tam faciles iniquorum delationibus aures præberent; indè recesserunt: Interim autem contigit, ut dum Antistitis famulus quidam præiret, quod pedibus iter haberet, nihilq; mali suspicans, ad portam Civitatis pervenisset, à duobus lictoribus caperetur, & pecunia omni, nonnullisque aliis rebus spoliatus, in carcerem conjiceretur; undè priùs dimissus non fuit, quàm Prætor, cæterique ad prætorium redierint, post congressum illum, quem cum Pontificio Nuncio habuerant: Tunc autem dimissum, extrà Oppidum omni convitiorum genere onustum, egerunt. Porrò cum Nuncius ipse discessurus mulam conscendisset, ingens Bernensium turba eò confluit. Horum alii rudentes, & asinorum vocem effingentes, contumeliæ causa in eum cõclamabant; alii manibus ad capulos gladiatorum appositis, vim minabantur; alii nebulonem, & furem appellabant, & proximum ei patibulum imprecabantur; alii rapas, & globos ex nive manibus compressa, cujus magna erat, brumalibus diebus, in illis locis copia, in illum, & Comites conjiciebant, & quod intolerabiliùs fortassè fuisset, si verba illo idiomate prolata percæpissent, ut postea ab interprete significatum fuit, nonnulli Arianos, & Anabaptistas illos nominabant, quam contumeliam affirmavit postea Episcopus, se æquo animo laturum non fuisse, omninòq; refutaturum, si intellexisset, hujusmodi enim iniurias non esse silentio dissimulandas, cum Dei honorem, Ecclesiæq; Catholicæ dignitatem, labefactarent, cujus se acerrimum defensorem profitebatur. Illud demùm apud Helvetios non mediocri laude dignum gessit, quod Capuccinorum Religionem sanctitatis, & sacrarum literarum scientiæ nominæ florentem, in eorum Regionem induxit, & Uranniæ primum eis lo-

cum constituit, ut præclarum quoddam aliud facinus silentio involvamus, quod periculum, ac exitium maximum toti Italiæ imminens, avertit consilio suo, animique magnitudine, qua apud ipsos Helvetios, quorundam conatus compressit, & fregit, quos non patitur res ac temporum conditio, latiùs explicari. Hinc igitur ad aliam legationem transeamus, quam à Pont. Max. Gregorio XIII. iniunctam apud Rodolphum Imperatorem, sapientissimè, summaque cum dignitate administravit, nec non incredibili fructu, ac jucunditate tum Pontificis, tum Imperatoris amborum nimirum totius Christiani Orbis Principum: Accidit ergò, dum apud Rodolphum, Internuncius Apostolicus Vercellarum Episcopus ageret; ut ipsius Imperatoris jussu, totius ferè Germaniæ Principum conventus cogere, quem communi nomine Dietam appellant, in Urbe Augusta Vindelicorum: Inter hos non pauci aderant novarum hæresum sectatores: Adesse voluit & Episcopus Bonhomius, illudque autoritate sua, prudentia, doctrina, eloquentia, facile assecutus est, ut & eorum sententias irritas, inanesque reddiderit, qui Romano Pontifici infensi videbantur, & nihil statutum in eo conventu decretumve fuerit, nisi ex Romanæ, Catholicæq; Ecclesiæ dignitate; omninò autem in illud summo studio, summaq; contentione incumbere, ut Christianæ, Ecclesiasticæq; disciplinæ, quæ in dies magis collabebatur, formam restitueret, restitutamq; præ viribus tueretur. Hinc multos regni Pannonici, & Bohemici Principes, qui falsas impiorum opiniones sequebantur, vitæ suæ exemplo, & dicendi gravitate, ad sanitatem, & veram pietatem colendam revocavit, quorum deindè exemplo multa hominum millia commota, ab impuris superstitionibus, ad veram religionem, à tenebris errorum ad veræ sapientiæ lumen, à Cathedra pestilenti ad salutarem disciplinam conversa, Romanam Ecclesiam suam, omniumq; Christi fidelium Matrem agnoverunt, Romanoq; Pontifici obedientiam sponderunt. In eo numero fuerunt duo hæreticorum dogmatum publici Doctores, & Concionatores, qui tantæ impietatis facinus detestati, in Episcopi ipsius manibus publico, solemnique juramento præstito, universam Hæresum colluvionem abiecerunt, polliciti se in posterum piè victuros, & vivendi præcepta ab Ecclesia Romana tradita, & probata, secuturos, & servaturos. Erat in illis locis eo tempore Palæologus Hæresiarcha, qui doctrinæ, & auctoritatis opinione, quam sibi apud eas gentes malis artibus comparaverat, plurimos secum in exitium trahebat. Eum, ut hominem Reip. Christianæ perniciosissimum, Pius Quintus P.M. in potestate habere sæpè tentarat, sed frustra, cum is hominum potentiam, & multorum Germaniæ Principum opibus fretus, omnes Pontificis conatus eluderet, & evitaret: eum Bonhomius cum ad hanc rem animum adiecisset, captum, & victum Romam mittendum curavit, ubi ille postea debitas, & justas impietatis suæ pœnas persolvit.

solvit. Eodem tempore in Germania perpetrata est res plena audacia, sceleris, & impietatis. Nam Gelardus Truchseus Coloniae Archiepiscopus homo nobilitate, opibus, clientelis potentissimus, & unus ex iis, qui nunc apud Germanos habent legitimam potestatem, Imperatoris suis suffragiis, eligendi, & creandi, neglecta penitus R. Pontificis auctoritate, & effractis omnium legum repagulis, ac pudore abiecto, impias Hæreticorum opiniones secutus, uxorem duxit, & foeminam illius gentis nobilissimam, cujus imitatione, & exemplo, nonnulli Sacerdotes illarum nationum improbi, & impii, eodem se inexpiabili scelere polluissent, nisi tanto malo impendenti Pontifex occurrendum esse, maturè statuisset, & hujusmodi impietatis auctorem severissime puniendo, illius pena cæteros à tanto scelere perpetrando, deterruisset. Re igitur explorata, statim illum ex fidelium communione, & societate ejectum, de amplissimi Archiepiscopatus possessione deicere statuit, & in ejus locum alium sufficere, qui veram pietatem, catholicamq; fidem coleret. Sed id propter hominis potentiam admodum difficile, & periculosum videbatur; præsertim cum opibus, & armis nonnullorum Germaniæ Principum niteretur, qui erant cum eo variis necessitudinibus coniuncti, & jampridem à catholica fide aversi, dignitatem, & auctoritatem Ecclesiæ R. labefactare, perdere, funditusq; delere contenderent. Rem tamen tentandam R. Pontifex ratus; cum speraret divinam opem ad hanc conficiendam adfuturam; Andream Austriam Cardinalem, tanquam Sedis Apostolicæ Legatum, ac præterea Bonhomium, Malaspinam, & Oranum Episcopos, cum summa rei gerendæ potestate Coloniam destinavit, qui cum Spiram paucorum Equitum præsidio suffulti pervenissent, cognoverunt Casmirum, Comitum Palatini fratrem, audito ipsorum consilio, & itinere, quatuor peditum millibus, & Equitibus quingentis, adiunctis etiam bellicis tormentis, quas Bombardas vocant, omnes vias, quæ Coloniam ferrent, obsidisse, ut eorum iter impediret, & Cardinalem, ipsosq; Episcopos interciperet: Cardinalem quidem, ut dum eum apud se in custodia retineret, Pontificem, & Imperatorem ad eam deliberationem compelleret, ut Truchesium de Colonienſi Archiepiscopatu se non deturbaturos, & in ea Religione, quam profiteri cœperat, liberè permanendi potestatem facturos pollicerentur. Malaspinam verò, quòd eum diceret fuisse Sciriæ, & Charinthiæ perturbatorem, quòd nimirum is Episcopus eas Provincias, nomine Pontificis perlustrasset: Oranum, quòd officium inquirendi in Colonienſem Archiepiscopum suscepisset: Bonhomium demùm, quòd Palæologum vincitum Romam misisset, contra Germaniæ libertatem; Quapropter Bonhomium ipsum tandiù carceri mancipatum, apud se detinere statuerat, quandiù Romæ de Palæologo decerneretur, pariq; jure, & conditione in Episcopum uti, qua cum Palæologo actum esse, intellexisset. Cardinali igitur ab ipso Casmi-

ro itineris per ipsius fines, tutò faciendi facultatem petenti, respondit Casimirus, se quidem illi, ut Austrio Principi omnia libentissime concessurum, sed ut Pontificis Legato, nec debere, nec posse id concedere sine gravi suæ conscientiae offensione; præsertim cum eum armatorum hominum copiam Coloniam secum ducere, nec non homines illos pacis, & otii Germaniæ perturbatores, cognovisset. Itaque cum Spiræ inter se Antistites isti de itineris ratione consultarent, ac biduo post Rheno transmissio, per Comitum Palatinorum fines, à quo jam impetrarant liberam transeundi potestatem, Maguntiam se conferre statuerent, illuc Casimirus cum omnibus copiis se contulit, propèque Spiram castra posuit, & Spirensibus prætereà minitatus est, nisi Cardinalem, & omnes ejus comites quamprimùm ex oppido ejecissent; se illos loco hostium habiturum; quod cum Senatus Spirensis Cardinali significasset, dixissetque periculum ei impendere, non solum à Casimiro, sed etiam à Spirensibus ipsis, qui animum Casimiri offendere, & res suas in discrimen ea de re adducere nollent; nec Senatum posse impetum multitudinis concitatae comprimere, & coercere; omnes noctu ex Oppido profugerunt, & præeunte fido itineris duce, eorum locorum peritissimo, & in bellis exercitato, Rheno trajecto, viis occultis, non intermisso totius diei itinere (erat autem tùm æquinoctium vernum) contento cursu, Ratistadium Marchionis Badensis oppidum, sub noctem pervenerunt; indeq; evitatis Casimiri insidiis, in Alsatiam se contulerunt. In eo itinere facile conjicere potuerunt, Comitem etiam Palatinum Truchsesio occultè studere, & Casimiri fratris approbare, & sequi consilia; delatum enim ad illos fuit, in via, quæ Brüsselam ducit, trecentos Equites fuisse collocatos, & Bretennæ item quingentos, quod illac opinio erat, Legatum, & Comites transituros; quemadmodum verè iter illud fecissent, si rectà in Alsatiam venire voluissent. Huc accessit, quòd cum Cardinalis ab eo rursus opem, & milites præsidii causa, ut pæeius fines tutò iter habere posset, per literas, & nuncios peteret, & de Casimiri consilio, & facto conquestus fuisset; respondit ille, se facultatem transeundi jam concessam nolle adimere, sed si eam non dedisset, non amplius concessurum fuisse: posteaquam cognovisset, ab eo milites Coloniam adduci, ad Germaniæ pacem, ac quietem publicam perturbandam, atq; etiam hac de causa Hispanorum copias, ex Belgis advocatas: quapropter nullum à se præsidium, nullos milites expectaret: quod attinet ad fratrem Casimirum, eum à se non posse prohiberi, quò minus id, quod vellet, in suis finibus ageret, nec etiam fidem se præstare, quòd nihil periculi à fratris militibus, etiam in suis finibus eis immineret. Itaque his tot, ac tantis difficultatibus objectis, cum aliquot dies in Alsatia essent commorati, Cardinalisq; & Oranus, ac Malaspina, sibi à cœpto itinere desistendum esse omninò viderent; unus Bonhomius

minus rotam onus suscepit, & deposito Episcopi, & Sacerdotis
 vestitu, ne ab hostibus cognoſceretur, cum paucis comitibus per
 hostium fines Coloniam venit, illorum conatus eludens, & insi-
 dias contemnens: Quo loco animadvertere videt sanctam
 D.O.M. erga cultores suos liberalitatem, & gratiam, qua optimis
 consiliis favete, eaq; quæ divini honoris tuendi, & amplificandi
 causa cepta sunt, ad optatum exitum prosequi, & ad optimam
 finem perducere solet. Nam huic viro fortissimo, cum in via in
 se dedit, ita adfuit, ut ex aperitissimis eum insidiis eripuerit;
 hostes enim, qui diligentissime quærendo, & explorando,
 aliquid de illius consilio audierant, in quadam sylva, per
 quam eum nocte transiurum intellexerant, insidias collo-
 carant; ubi insidiatores totam noctem frustra commorati, cum
 luce illum transire non ausurum arbitrarentur, die illucescente,
 discesserunt; ille autem ipsa die sylvam pertransit, & hostium in-
 sidias divinitus evitatis, incolumis evasit. Cum autem Coloniam
 pervenisset, cognovit Truchesium cognitis Pontificis consiliis, &
 nunciato eorum, qui contra se mitterentur, apparatu, simul etiã
 per motum conscientia, & magnitudine sceleris, à se perpetrari, &
 Civum oculis in se ipsum per sanctum facinus cogitato, ex Urbe
 profugisse. Itaque à Civibus Colonienſibus, & in primis à metro-
 politana Ecclesia Canonice humanissime receptus, statim pro po-
 testate à Pontifice sibi tradita, in Truchesium, tantæ impietatis
 reum, excommunicationis sententiam tulit, eundemq; Archi-
 episcopatu Colonienſi amplissimo, & opulentissimo privavit; Inde
 convocato, & coacto Sacerdotum Canonico Collegio, quo-
 rum interest Archiepiscopum suis suffragiis eligere, Summi Pon-
 tificis nomine illis imperavit, ut Trucheseo successorem in Archi-
 episcopatu nominarent, vitæ integerrimæ, Ecclesieque, ac Chri-
 stianæ disciplinæ cultorem egregium, quem ipse pro auctoritate
 Pontificia probaret, ac eligeret. Cum autem in illis Comitibus duos
 Canonicos, Trucheseo necessitudine conjunctos, ei favere, & ne
 alios in ejus damnari, & ejus locum sufficeretur, contendere com-
 perisset, quamvis illos in ea Civitate, opibus propinquorum, &
 amicorum copia florentes, animadverteret, ex Collegio tamen
 eiecit, & Sacerdotii fructibus, atque omni dignitate privavit; po-
 stea Ernestum Bavarie Ducem Leodiensem Episcopum, viram
 copiis, amicitis, & clientelis potentissimum, & Trucheseo om-
 nibus rebus longè superiorem, & quod caput est, catholicæ reli-
 gionis cultorem, & acerrimum defensorem à se propositum, con-
 sentientibusque reliquorum Canonicoſum suffragiis, electum ap-
 probavit, & potestate à Pontifice concessa, Archiepiscopum Co-
 lonienſem declaravit, & constituit. Inde Ecclesia Colonienſis ad
 Christianorum morum disciplinam, & divinum cultum, qui
 superioris Archiepiscopi impietate erat magna ex parte extinctus,
 consiliis, auctoritate, sanctæ vitæ exemplo, cohortando, & præ-
 cipien-

cipiendo revocata, veraque religione, quæ labefactata fuerat, penitus confirmata, toto denique illo negotio, cujus causa Coloniam venerat, ex sententia confecto, ad Imperatorem rediit, apud quem Sedis Apostolicæ Nuncium agebat, cum magnam, apud omnes prudentiæ, fortitudinis, summæque celeritatis laudem esset consecutus. Postremam apud Belgas Legationem, à Romano Pontifice iniunctam obiit: Ille enim à Gregorio XIII. reformatoris titulo missus est: verum cum summa, quæ in Legatum de latere conferri solet, potestate: ut nimirum universam Christianam, Ecclesiasticamque disciplinam jam propè collapsam, impiorum hominum perversitate, & diuturna Bellorum clade renovaret, in antiquumque nitorem restitueret. Hæc enim Belgarum provincia celeberrima, quæ Flandria solet appellari, ut haustas impiorum hominum hæreses, consecrari posset, ac pecudum rationis expertium vitam omnium voluptatum cœno commaculatam, degere: A Philippo Hispaniarum Rege Catholico, Christianæque fidei defensore, ac proprio comite, & domino defecerat: sublata propè erat vera Religio, sacri ritus neglecti, divinus cultus extinctus, sacerdotes expulsi, bona sacra in usus prophanos conversa, templa everfa, jura humana, & divina violata: regnabat autem apud eos libido, & impietas, omnes vivendi rationes ad suum arbitrium sibi conungebant. Quamobrem in eam maximè curam incumbere Christi Domini Vicarius in terris, ut neglecta Religio, apud eas gentes denudò reciperetur, leges veteres renovarentur, novæ sancirentur, Sacerdotes in bonorum factorum possessione, de qua fuerant vi, & armis deturbati, rursus collocarentur, ad templorum everforum instaurationem impii adigerentur, multorum scelera punirentur, multorum innocentia defenderetur, omnia denique in eum statum, in quo ante defectionem, & bellum fuerant, restituerentur. Res erat multis, ac magnis difficultatibus implicita, laborum, & periculorum plenissima; sed Pontifex jam tantum sibi pollicebatur de virtute Bonhomii, cognita jam, ac planè perspecta, atque probata, ut ab eo hæc omnia facile confici posse confideret. Eum itaque Legatione apud Imperatorem perfunctum, in Belgas, ut dictum est, misit cum summa potestate decernendi, & statuendi, quicquid ex usu Reipublicæ Christianæ visum fuisset. Bonhomius igitur eò profectus, conciliis Sacerdotum ejus Provinciæ indictis, & convocatis, optimis institutis populos illos ad disciplinam à Sanctissimis Patribus traditam, rursus amplectendam, in primisq; ad ea, quæ essent in Tridentino Concilio constituta servanda recusantes primum, deinde assentientes, admirabili prudentia, orationis gravitate, & vitæ suæ integritate perduxit. Ità vera Religione paulatim introducta, & instituta, Sacerdotum, & reliquorum licentia compressa, eas gentes feras, & barbaras Ecclesiæ Romanæ magna ex parte subegit, & rursus parere docuit: Controversias publicas,

&

& privatas innumerabiles, quæ & belli diuturnitate, & rerum mutatione erant exortæ, totq; difficultatibus complicatæ, ut nunquam viderentur posse explicari, diligenter cognovit, & diremit; Ex multis autem rebus, quas ibi gessit, quibus suum in Ecclesiam Romanam studium, & pietatis in illis locis restituendæ, & confirmandæ cupiditatem declaravit: ea non videtur esse silentio prætereunda, quæ prudentiæ illius, & vigilantæ opinionem auxit, & confirmavit. Est in illis locis oppidum Nassium natura, & arte valde munitum, Colonæ propinquum, hoc Hæretici tamquam tutissimum propugnaculum sibi delegerant, ac ob eam causam, novus Colonienſis Archiepiſcopus in affiduo metu, & periculo verſabatur, nec res ab ipſo Bonhomio Colonæ geſtæ, ſatis firmæ eſſe poterant, donec id Oppidum ab hoſtibus poſſideretur, qui verò belli negotia in illis Regionibus adminiſtrabant, ſivè diſſiſe poſſe illud expugnare, ſivè aliis rebus impediti, nunquam illam expeditionem ſuſceperant. Bonhomius igitur perſpiciens quantum momenti eſſet in illius oppidi expugnatione, ad veram Religionem confirmandam, & ſtabiliendam, Alexandrum Farneſium tunc Parmæ, & Placentiæ Principem, apud quem totius belli ſumma erat, affiduis precibus, & efflagitationibus impulit ad eam rem, ab aliis intentatam, aggrediendam, cùm ei probaſſet, illius oppidi expugnationem noſtris plurimum utilitatis, hoſtibus plurimum damni allaturam: Copiæ igitur eò ſunt adductæ, Nassium captum, impij, qui ſe illuc receperant, caſi, Colonienſis Diœceſis propinquo periculo liberata. Hæc omnia copiis quidem Regiis, & Alexandri virtute, ſed Bonhomio ſuaſore, & impulſore geſta, & confeſta fuere. His, atq; aliis hujusmodi præclariffimis, hæroicisque actionibus, toto pectore tenuiſſimo licet, ac jamdiù confeſto, incumbens integerrimus Epicoſopus, divini que honoris percupidus, cùm nec difficultatibus, nec laboribus, nec corpusculi imbecillitate à caeptis inſtitutis poſſet revocari, aut retardari, tùm horum omnium diuturna perpeſſione, tùm cœli frigidiffima inſolentia, in morbum incidit graviffimum, quo clariffimum hoc Chriſtianiæ Fdei, & Religionis lumen extinctum eſt. Morbo ingreſcente, teſtamentum fecit, & omnia ſua bona, quæ apud ſe habebat, & quæ Vercellis erant, ei Vercellenſis Civitatis loco legavit, ubi pecunia publicè aſſervatur, quam tenues, & inopia rerum neceſſariarum oppreſſi, in ſummis difficultatibus, ſine ullo ſcœnore, depositis tantùm pignoribus, mutuò accipere ſolent: qui locus ex eo Mons pietatis vulgò appellatur; corpus verò ſuum Vercellas item comportandum, ibiq; ſepeliendum mandavit: Porrò in ipſo morbo dicitur de nulla alia re, quàm de patria cœleſti, cum iis, qui illum inviſerent, loqui voluiſſe, eoſq; rogaiſſe, ne ullum alium ſermonem inferrent; ſæpeq; vilus eſt illacrymare, cùm à Deo ſuorum delictorum veniam precaretur. Inciderat ejus morbus in id tempus, quo ex more, & ritu Chriſtiano,

no, quadraginta dierum servatur jejunium, isq; ciborum delectus habetur, ut carnem, caseū, ova, & alia omnia, quæ à carne originem trahunt, gustare nefas sit per nostræ Religionis instituta; Christum enim veræ disciplinæ auctorem imitamur, qui quadraginta diebus in solitudine ultrò jejunavit, & indomitas turpissimarū voluptatum cupiditates comprimere, hoc jejunio contendimus. Sed cū multa hominum genera hac lege sine impietate solvantur, tūm maxime graviter ægrotantibus, ut se quovis cibi genere ex Medicorum sententia reficiant, sacris legibus permissum est. Medici igitur, cognita morbi gravitate, eum hortabantur, eique suadebant, ut quod per Ecclesiam liceret, cibos salubriores degustaret, quàm quibus in quadragesima vesci consuetum sit: sed hanc ipse licentiã qua erat pietate, nunquam non recusavit; quòd diceret nihil tunc sibi cibos illos profuturos, si vis eum morbi desperati esset consumptura; non obtinuit tamen, quin clam familiares Medicorum consilio præscriptos ei cibos obtulerint, sancta quadam fraude contentos, ne eos pietatis causa renueret. Sed morbi tandem gravitate ad extremum vitæ terminum perductus, laborum, ærumnarum, periculorum, quæ divinæ gloriæ amplificandæ studio subiit, mercedem magnam nimis acceperat; in cælumque evocatus, ævo perfruitur sempiterno, ut ex vitæ ipsius integritate, & morum sanctimonia, quam præ se perpetuò tulit, conicere licet. Obiit autem Leodii in Eburonibus, quæ est Belgarum Civitas, incredibile sui ipsius desiderium, præclarumq; doctrinæ, & pietatis exemplum tūm probis viris omnibus relinquens, tūm maxime Christianorum populorum præsulibus, ad quostanti viri fama longè, latèq; diffusa pervenit. Ejus cadaver Vercellas aductum, ut testamento mandaverat, ibi præclaro, & perlucido funere elatum est. Laudationem ejus habuit egregiam eloquentissimus vir; sed præclarorum ejus facinorum memoriam præstantissima ipsius monumenta, quæ vel modò in lucem mea opera prodierunt, vel in posterum edentur, ab interitu vindicabunt; immortalitatisque commendabunt. Hactenùs Lucas Burgius

Addenda sunt Burgio, ut meum prosequar institutum, quæ ab eo de Joanne Francisco omittuntur, scitu tamen digna, meoque operi opportuna; nam ignorandum planè non est, tantum Virum ortum habuisse Cremonæ in Vicinia S.S. Ægidii, & Homoboni, die 6. Octobris 1536. obitum verò die 26. Februarii 1587.

Eruditorum etiam gratia Epitaphium ejus tumulo inscriptum hic subnectam.

Sepulchrum Episcoporum Vercellen.

Quo Joannes Franciscus Episcopus pietatis, & religionis ergò Leodii in inferiori Germania, ubi Nuncius Apost. agens, animam Deo reddidit, ex Testamento primus delatus est anno Domini MDLXXXVII. Ætatis suæ LI. Episcopat. XV.

Cum

Cùm viveret modestissimus, & doctissimus Præsul, sua ingenii monumenta solummodò typis mandari permisit, quæ sui Gregis utilitati magis, quàm sui nominis celebritati conscripserat. ut

Decreta generalia in Visitatione Comensi edita, adiunctis item Sum. Pont. Sanctionibus ex Tridentini Concilii decretis, quæ certis anni diebus enunciari, vulgarique debent. Vercellis apud Gulielmum Molinum 1579. & Novicomi 1618. recusa.

Antiquorum Patrum Sermones, & Epistolæ de S. Eusebio Epif. Vercellensi, & Martyre, ex Codice MS. veteri Tabulari Ecclesie Vercellensis. Priscorum item P. P. & aliorum Auctorum Testimonia de eodem. Vita præterea ejusdè ex antiquissimis, rectèque exarratis Ecclesie Vercellensis Tabulis (& præcipuè Maximi Taurinensis Ep. qui floruit anno 440.) omnique monumentorum genere luculenter contexta. Quæ omnia ob solemnem illius Martyris translationem accuratè conquistata: Jo: Francisci Bonhomii Episcopi jussu edita sunt, Greg. XIII. P. M. An. Chr. Nat. 1581. Mediolani apud Paulum Gotardum Pontium 1581.

Ejusdem Literæ Pastorales ad Clerum, Populumque Vercellensem scriptæ, de S. Eusebii Ep. & M. Translatione, ibi babentur pag. 34.

Divæ Catharine Senensis Dialogi. Ingolstadii apud Davidem Sartorium 1583. in 8. Bonhomio curante, locis corruptis restituti, & orationibus 22. aucti prodierunt. Latine quippè lectionis facti à Raymundo Vineâ Capuano Theologo (illo, ni fallor, qui Sanctæ Virginis à Confessionibus extitit) non sine mendis editi fuerant Brixie anno circiter 1483.

Sic & ferventi ejusdem zelo juvandi animas referendus est.

Dionisii Carthusiani Tractatus de Quatuor Novissimis à Francisco Plantedio italicæ lectionis, factus eam namque Provinciam Amico Plantedio Bonhomius mandaverat. Prodiit opus ab Interprete nuncupatum Bonhomio cum diserta ad ipsum præfatione. Venetiis apud Franc. Zilettum 1583. Cæsare Pavelio curante reculum ibidem 1616. ex Jo: Suertii censura.

Decreta reformationis Ecclesiasticæ omnium Ecclesiarum usibus accommodata Colonia 1585.

Synodi Vercellenses Tres, nona, decima, undecima Mediolani apud Pacificum Pontium 1585.

Vita, & obitus Caroli Borromei, nec non Concionatorum, & Pastorum Instructiones Colonia 1587. in 8. ut per Alexandram Teisserium in Catalogo Auctorum.

Desiderantur ejusdem Episcopi

*Epistolæ,
Conciones,
Orationes,*

& alia hujusmodi, quæ quod ab Auctore insignis humilitatis Viro negligerentur, periisse dicuntur; eorum porro, quæ vivens suppresserat, postquam melioribus concessit fati memorati Burgii,

& aliorum diligentia à certo interitu vindicata, reperiuntur subnotata Poemata

Borromæidos lib. IV.

quibus Divi Caroli Borromæi gesta felici carmine profecutus est.

Eucharistion ob Victoriâ ad Echinadas partam. excusa simul fuere Mediolani apud Jacobum Picaleam 1589. in 4. addito ad finem præcitati Burgii commentario. Omnia dicata Guilelmo Comiti Palatino Rheni, & utriusque Baviaræ Duci; cui Bonhomius ipse, dum erat in vivis, Borromæida inscripserat, ut ex his Poematii illius Carminibus.

*Tu verò decus o prisca pietatis, & ingens
Gloria Germanæ Gentis, cui læta profundum
Danubium suprâque, infrâque Bavaria paret,
Accipe, quicumque est, nostrum, Guilherme, laborem &c.*

Carmen Elegiacum de Morte Christi; quod legitur inter delicias C. C. Poetarum Ranutii Gherii.

Carmina ejusdem Elegiaca refert Joannes Matthæus Toscanus in suo libro, inscrip. Carmina Illust. Poetarum Italarum Tom. 1. Lutetia apud Ægidium Corbinum 1576. à pag. 8. usque ad 11.

Extat & hoc Bonhomii Tetrastichon de Xisti V. P. M. creatione 24. Aprilis 1585. præfixo Tractatui Reservationum, Beneficiorum Jacobi Simonetta J. C., & Patritii Mediok. S. Palatii Apostolici Causarum Auditoris Bonhomio pernecessarii, edito Romæ apud M. Ant. Muretum 1587.

Xistus ubi V. describitur, inde seorsum

Literulos numeri subtrahat quâsque notas;

Unum bisque decem poteris distinguere, Præsul,

Nempè tot ille annos Urbis, & Orbis erit.

Perhonorificâ ipsius mentio vel occurrit nobis in Epist. Nicolai Sfondrati Card. Cremonensis, & subinde Summi Pont. Gregorii XIV. ad Comitem Octavium Affaitatum, Romæ data 5. Januar. 1589. pag. 256.

*Item in Epist. Caroli à Basilica Petri Præp. S. Barnabæ Mediol. mox Novariæ Ep. ad ipsum Affaitatum, de obitu S. Caroli Borromæi Card. in qua præ cæteris hæc verba leguntur: *Lasciò l'assetture sue appartenenti al predicare à Monsignor di Vercelli, del quale non sò se havesse Prelato più caro, e più secondo al cor suo.**

Confirmat & Laur. Legatus in Fragm. Lycæi Herculis scripsisse hæc Carmina de Bonhomio in suo Poetarum Athenæo, in quibus alludit Poemati præcitato Borromæidos inscripto, & Divo Homobono Civi Cremonensi,

Moribus assimilis, metro, pie Bonome, Divi

Præsulis æquasti, quæ benè gesta cavis:

Par. opus, & nomen. quid, ni solet inclyta Vates,

Non minis, ac Homines ferre Cremona Bonos.

Ejus.

- Ejusdem Episcopi cum laude meminerunt & *Honorius Dominicus Caramella* in suo Poetarum Mulzo, ac
Ant. Possevinus in *App. Sacro.*
M. Georgius Draudius *Bibil. Class.*
Catena in *Carmin.* pag. 83.
Gluffianus in *Vita S. Caroli Borromæi* lib. 7. cap. 13. & lib. 5. cap. 12.
Aurelius Corbellinus in *Vit. Ep. Vercellen.* pag. 110.
Galeatius Crotus Eques eidem Bonhomio inscripsit Orationem Balthassaris Salmatiz Fraxinetensis de laudibus Christianæ Vitæ, Vercellis impressam 1577. ac in Epistola nuncupatoria eum dignis laudibus effert.
Lad. Scalea in *Epist. 8. Aprilis 1575. de carceratione. Joannis Flisci Vercell. Ep.*
M. Aurelius Cusanus *Discurs. Hist. 85. Ep. Vercell. pag. 240. & disc. 103. pag. 299.*
Joannes Botterus in *Relat. Universal. part. 3. lib. 1.*
Alidosius de Canonicis Bonon.
Ugbellus in *Italia Sacra tom. 4.*
Defendens Laudius in *disc. de Civit. Laude disc. 6.*
Petrus Irenæus à Cruce nudipes Carmelita in sua *Hist. Civit. Tergestina,* memorat Bonhomium nostrum lib. 4. cap. 7. & ibi plura de hac nobili familia. Apud hunc diligentissimum Auctorem in Catalogo Episcoporum illius Urbis, legi Rodolphum Pedrezzanum Cremonensem ad annum 1303, cujus nomen nostris Chronographis penitus ignotum fuit
Famianus Strada *S. 1. de Bello Belgico Decade 3. lib. 5. & lib. 8.*
Petrus Opmeerus in *Chronologia ad ann. 1584.*
Bejerlich in *Theatro Vitæ Hum.*
Jo. Franciscus Bonhomius Bonon. Eruditiss. (cujus amicitiam, licet impar ætate, & ingenio, cum essem Bononiæ, legibus operam præstando summè excolui) in *Chirone Achillis,* & in *Sistro Poetico.*
Jo. Ciwellus laudatus Amicus in *Bibl. Volant. plus. 12. Borromæidem recensendo.*
Ex Concivibus Laur. Legatus in *Musæo Cospiano* lib. 2. cap. 13.
Peregrinus Merula in *Sanctuario Cremonæ* pag. 269. Bonhomium commendans, cum Colonia transmissum dono dederit Cremonensibus Caput S. Venturatæ ex undecim mille Virginibus Sodalitii Ursulani, nunc asservatum in ædibus Divi Geroldi Martyris.
Franciscus Zava in *Epistolis.* in illa *Cremonæ data pridie Kal. Novembris 1575.*
Cavittellus in *Annal. ad ann. 1582.* perperam eum Jo. Ant. appellando.
Campus in *Hist. lib. 3. in fine.*
Joseph Bressianus in *Corona Vir. Illustr., & Rosis, & Violis.*
Hinc penitus decipitur *Rossottus* in *Syllabo Scriptorum Pedemontii,* qui inter Pedemontanos nostrum Bonhomium reponit, nil de Cremona ejus Patria mentionem habens, & cum de tanto Viro
vix

vix scribat fuisse Episcopum Vercellensem, poterat, & melius omninò abscondere furtum nobis adedè perniciosum.

Hiscè omnibus prò coronide piaculum esset omittere, quæ nuperri-
mè nobis literis suis significavit doctissimus P. *Arbanasius à*
S. Carolo ex Priore Cœnobii sui Cremonensis totius Mediol.
Provinciæ Moderator. En earum Exemplum non indignum
eruditorum oculis.

*Jurisconsulto Francisco Arisio Patritio Cremonensi, ac Viro ornatissimo,
& integerrimo, plurimam dicit salutem Fr. Arbanasius à*
Sancto Carolo Eremita Excalceatus ex Divi
Augustini Familia.

Compertum satis, superque habeo, quando mihi eruditioni tuæ aliquid
suppeditare contingit, ferrè me noctuas Athenas. Nihilominus hæc
cum vera sint, nolo scriptorum meorum ineptiis tuam humanitatem desi-
nere fatigare. Accidit nuper in tumultuaria Authorum lectione, quæ
astivi fallendi temporis gratia aliquando detineor, ut rem offenderim,
quæ fortassè tuis Commentariis, quibus Patriam illustras, deservire
queat. Eam porrò subiicere lubet. Christophorus Hartmannus Mo-
nachus S. Benedicti in suis Annalibus eremi Deiparæ Matris, Mo-
nasterii in Helvetia, ubi agit de Adamo Primo, Abbate Heremita-
rum trigesimo septimo, & celebre miraculum describit, Virginis inter-
cessione ejus Abbatis tempore patratum, & ab Uldarico Monacho
Decano, ac Administratore, deindè Abbate successore, in Epistola
diffusa super ejus prodigii successu, enarratum, pag. 471. scribit Joan-
nem Franciscum Bonhomium, tunc in Helvetia, & conterminis Diœce-
sibus, Nuncium Apostolicum, rei novitate, & miraculi magnitudine
attonitum, cum eam Epistolam recepisset, mox ergà Deiparæ cultum,
& gloriam, magis, magisque incensum, subito stylum, & ipsam arri-
puisse, & insigni latino Poemate, quæ erat vena, & facundia, totam
banc historiam commendasse, & ad Carolum Cardinalem Borromæum
Archiepiscopum Mediolanensem transmississe. Hæc referre visum fuit,
cum clarissimi Scriptoris Bonhomii elogium, quod adornas, quoquo modo
augere possint, ac juvare, quæ politissimo calamo meditaris. Quæ
obtuli precor, equi, bonique consulas, & me non desinas diligere tui
amantissimum. Vale

Mediolani Nonis Augusti 1697.

Alterum Jo: Franciscum ex hac Familia floruisse patet ex hoc Epi-
taphio in Ecclesia SS. Ægidii, & Homoboni.

Sep. Nob. DD. Petri, & Jo: Francisci de Bonisbominibus, &
Hæredum suorum MCCCCLXXXIV.

Anto-

MDLXXI.

Antonius Trecchus, alter à supramemorato J. U. D. Canonicus Ecclesie Cathedralis Cremonæ ab intimis Cubiculariis Pii IV. Sum. Pontificis, demùm Ecclesie Collegiatæ Divæ Agathæ in Patria Antistes, prudentia, doctrina, & magnanimitate incomparabilis, Romæ decessit in aula Joannis Francisci S. R. E. Card. de Gambara affinis sui, die 9. Aprilis 1581.

Tantum Virum commendant *Ant. Campus bist. lib. 3.*

Lud. Cavitellus, & Franciscus Zava in oratione 3. quam habet in Publ. Virgilium, præcipuè scribendo. Sed quid hac de re diutius vobiscum ago, & pluribus differo, apud te præsertim, Antoni Trecche, qui hæc omnium maximè, & optimè novisti? Recordor enim, te aliàs de Poëtarum, & antiquitate, & nobilitate disertissimè mecum diu egisse, cum in hunc sermonem forè incidissemus. Ex qua doctissima tua Oratione, & elegantissimo, teque, & majoribus tuis dignissimè sermone hæc omnia ferè, qua de Poëtarum antiquitate, dignitate, misteris occultis dispatò, excepi &c.

Bressian. in Corona Vir. Illust. p. 3., & in Rosis, & Violis Horatii Trecchi Archidiaconi pariter Cathedralis Ecclesie, Viri integerrimi, qui floruit 1583. mentionem habet idem Zava in Epist. lib. 6. & Cavitellus in Annalium fine. Alex. Lamis in Somnio c. 3.

Eod. Anno.

Sebastianus Bersanus Medicus Physicus Philosophus, & Astronomus præter Invidiam admirabilis, nec non Musarum, & historiarum cultor amantissimus, anno 1576. Princeps Animosorum Academie scripsit

De Podagra lib. 1.

De Nutritivo cibo lib. 1.

De Lue Venerea lib. 2.

De Morbo ocalorum lib. 2.

De Dolorè stomachi lib. 1.

De Hidropisia lib. 1.

Composuit insuper ad graves animi curas tollendas Comædiam, quam inscripsit vulgari idiomate, *La Costanza di Amore.*

Pluraque in unum congestit Privilegia, ad Collegium Physicorum Patriæ spectantia, quæ penès Nob. Virum Joannem Baptistam Archidiaconum fuisse testatur

Josepb Bressianus in suo opusculo V. R.

In anteriori peristyllo Cœnobii S. Dominici Cremonæ parieti infixa, legitur hæc marmorea Inscriptio.

V. D. V.

Ne Gentilitium Bersanae familie monumentum, in D. Leonardi Cremon. sepulchreto jam olim ad semicirculi figuram extractū, mox abbin. Ann. 170. longa vetustate collapsum, cujus vestigia adhuc extant, memoria elaberetur.

retur. *Sebastianus Bersanus Medicus Pbyficus ad veterem majorū suorum, ejuſq; familie claritatem facilius retinendum posterofque ad illuſtrem, & ſempiternam nominis eorum famam propagandam excitandos, ſuperiorem lapidem ibidem ſitum, in hunc locum, ubi Jo. Baptiſta Pater & Nicolaus II. Patruus in Proavito Sepulchro cum Joanne majore Patruo ſunt conſtituti, transferendum curavit anno Dom. MDLXXXI. Eundem memorat Ant. Campus biſt. lib. 3. & Cavitell. in Annal. Abbas Garuffius in Ital. Acad. ubi de Cremona.*

Lava in Epiced. de Octaviano Comite Covo

Nec te transferim Bersana prole creatum

Sebaſti, decus, anne tui per ſecula cœtus &c.

Eod. Anno.

Joannes Antonius de Honoratis Philoſophus, & Theologus clariffimus, primū ædis Sancti Michaelis in Patria Præpoſitus, & ex Canonicatu Cathedralis ad alium S. Petri almæ Urbis translatus, deindè Infulæ Interamnenſi in Umbria à Summo Pontifice Gregorio XIV. conſeſſus anno 1591. cui antea Theologi munus Jo. Ant. præſtabat, dum Cremonenſi Eccleſiæ præſidebat: virtute, & memoria admirabili ſingularis, ut Conciones Quadrageſimales ab ipſo auditas ferè ex integro repeteret. Anno 1606. æternitati vivere cœpit, ejuſq; Cadaver conditur in ſua Eccleſia. Inter cætera, quæ nitidiſſimam ejus mentis lucem oſtendunt, mendis omnibus expurgavit, ac egregiis ſcholiis marginalibus illuſtravit. *Apollinæ Ofredi Cremonenſis abſolutiſſima Commentaria una cum Queſtionibus in primum Ariſtotelis Poſteriorum Analyticarum librum. Cremonæ 1581. apud Chriſtophorum Draconium.*

De eodem Breſſianus in Roſis, & Violis anno 1591.

Abbas Ugbellus in Italia Sacra tom. 1.

Cavitellus in Annal. ubi de Canonicis Cathedralis Cremonæ.

Peregr. Merula in Sanctuario Cremonæ, ubi de S. Greg.

Memoratur & ab Amico meo eruditiff. Lazaro Auguſtino Cotta in Muſeo Novarienſi pag. 37. tanquam oriundus è loco Prerii in Riparia S. Julii Novarienſis.

Eod. Anno.

Horatus Paternus Medicus, Pbyſicus, & Philoſophus antequam cooptaretur in Collegiū Medicorum, quantum in ſcientiis profeſſus eſſet, demonſtravit, edendo opus, cujus legitur in fronte.

Aſſertiones Philoſophiæ, & medicæ Artis DCCC. Auctore Horatio Paterno proponuntur diſputanda in Templo Summo Cremonæ anno 1581. eodem Horatio Propugnatore. Cremonæ apud Chriſtophorum Draconium.

Cavitell. in Annal. ubi de medicis.

Franciſcus Lava Orator, & Poeta inſignis eundem in Epist. & carminibus celebravit, ut legitur in ſuis libris, quorum in fine hæc Inſcriptione Horatium commendavit.

Hora-

Horatio Paterno Med. Pbyf. Cremon. publicè à tota Civitate acclamato, & post feliciter disputatas Conclufiones, uno omnium voto applaufò Mense Julio, die Divo Jacobo Apostolo dicata MDLXXXI.

Eisdem fermè temporibus floruit ex hac familia Bartholomæus Vicarius Generalis Epifcop. Cafalensis, virtutibus clarus; de quo idè *Zava in Carmin.*

MDLXXXII.

Julianus de Marianis excellens Aftrologus, mathematicus, ac medicinæ Doctòr, publicè in Ticinensi Gymnafio Dialecticam docuit, hujus Viri libri defiderantur. Deceffit die 24. Februarii 1583. in cujus funere maximam dignitatis fuæ jacturam habuit Literatorum Refp.

Cavitell. in Annal. ad ann. 1583.

Ant. Campus bifc. lib. 3. qui narrat ejufdem obitum anno 1582.

Eod. Anno LXXXII.

Jofeph de Nigris II. Antonii Filius ex Patritia Januensi familia, quæ adhuc floridiffimè viget, ad noftam Urbem jamdiù translata, Puer adhuc ab ejus Genitrice lectiffima Fœmina, fumma cura educatus, ut fcripfit in Epicædio, quod ei defunctæ obtulit.

Nàm modò ne repetam, qua nos puerilibus annis

Eduxit cura, quò studiosa modo,

Vel quibus erudit præclaris moribus omnes,

Vel quibus instituit ritibus illa piis.

Adolefcens exindè in doctiffima Joannis Mufonii Principis in patria Gymnafiarchæ paleftra affiduè, ac felici ingenio verfatus eft, ut hæc ipfufmet Præceptoris teftimonio (cujus amor in hunc difcipulum mirificè elucebat) parvos dederit Nigro candidiffimo fortiffè pares, præcipuè verò in carminibus latinè confcribendis, omnium juditio admirandus emerfit, ut ætate annorum undeviginti Elegias quamplures difertè, & eruditiffimè elaboratas edidiffet, ex ipfo nempè habemus *Eleg. 1. lib. 2.*

Nam mihi vix nonus decimo fuperadditur annus

Et in Eleg. 4. lib. 1.

Et nondùm noftras fignat lanugine malas

Mollis adhuc ætas &c.

Anno 1548. die 25. Januarii in utroque jure laurea decoratum, in Bononiensi antiquiffimo Gymnafio ipfum habemus, ubi jam legibus florente ætate operam dederat, poft habito, ut Patri annueret, Mufarum ftudio. Scribit nempè M. Antonio Paganutio *Epift. 9.*

Ecce meis cæptis feffe obicere Parentis

Fuffa, quibus dirum me renuiffe nefas.

Nàm Legum ftudiis operam navare, necesse

Posthabito ftudio candidiore, fuit

Archetypus Doctòralis Privilegii fervatur penès Aurelium Joſephum Nigrum J. U. D. Archiprefbiterum Inſignis Eccleſiæ S.

Tom. II.

A a a

Joan.

Joannis in Cruce Diocæs. Cremon. ejus ex Fratre Pronepotem, & Auunculum meum amantissimum. Ex ipso Privilegio elicitur fuisse tunc illius Gymnasii majorem Cancellarium, celeberrimum Canonum Interpretem, ac Scriptorem eximium R. D. Thomam Campegium Ep. Feltrensem, Archid. Eccles. Bonon. & à quo manu propria subscribitur; nec non fuisse Nigri Promotores in jure Canonico Peregrinum Fabium Episcopum Vestanensem, ac Alexandrum Magnanum in jure Civili Legalium librorum insignes editores, Augustinum Beroum, & Annibalem Montarentium Doctores, omnes Equites auratos, & Comites. Testes verò memorantur Sebastianus Conradus Regiensis, qui suo ævo inter celeberrimos Oratores emicuit. Jo: Franciscus Faber, & Thomas Fabius Bononien. nec non Christophorus Schinchinellus, & Paulus Fossa Cremon. Patritii.

Suscepta Laurea, & Clericatu addictus, Romam à Patre delatus est, ut in communi hominum sapientum Patria collocaretur, qui tot in Patria, & Bononiæ peregrini ingenii specimina indicaverat; nec Patrem fefellit opinio, quippe commendatus Alexandro Farnesio S. R. E. Card. tunc Pauli III. Sum. Pont. Nepoti, ob virtutes etiam, & raras animi dotes benevolentia obstrictus, inter suos familiares ab eo adlectus est, plerisque muniis Ecclesiasticis decoratus, ab illis discessit non ditior, sed gloriolior anno 1591. quo Romæ devixit ætatis suæ tertio ultra septuagesimum, tumulatus in Ecclesia S. Mariæ in Via lata, cujus apud omnes firma spes insidebat, ipsum ad majora promoturum esse à Gregorio XIV. ex Cremonensi Sfondrata progenie S. P. ante Josephi obitum vix electo

Quantum noster Proauunculus Romæ fuisset addictus Celsissimæ Farnesiorum familiæ, nemo ire inficias potest. Videmus utique eum semper se effundere illius inclytæ stirpis in laudes, præsertim verò in *Egloga prima* inscripta de Natali Pauli III. ac in *Epist. 1.* directâ eidem Alexandro Farnesio Card; plena encomiis; ibi enim describit itinera per eum suscepta, ut tamquam arbiter bella inter Reges exardescencia sedaret; ut etiam contra Turcas arma sumeret, hortatur, quo secuturum Joseph se insinuat, ubi

Ipsæ etiam tanta pars ero militiæ.

Et alibi promittit suos occinere triumphos.

*Hos ego carminibus referam fortassis honores,
Atque hæc gesta Uc.*

Denique eum invocat pro suo Mæcenate

*Da veniam, atq; humiles ne dedignare Camenas
Præbens ingenio vela secunda meo.*

Secundam Epistolam inscripsit Raynucio Farnesio tunc Adolescenti, mox S. R. E. Card. in qua præstantissimum ejus ingenium commendat, tum mellea facundia disertum, tum in astrologicis, & philosophicis, cæterisque virtutibus etiam militaribus excultum. In fine Epistolæ ut Nigrum Summi Pont. Pauli III. sub protectione regat.

Tu

*Tu modo latus ades, ceptisque altabere nostris,
Et mea sub Pauli Numine Vela rege.*

Decima pariter, & undecima, quæ est eadem cum antecedenti, sed meliori stylo conscripta sunt Raynutio directæ, cum esset Cardinalis; ubi suo Patrocinio gloriatur ob commendationes eidem factas tum à Fratrem natu minore, tum à Genitore ipsius Card. Raynutii, ut ex sequ.

*Nam me, cum Frater miro sibi junctus amore
Ultimus è vobis Gallica Regna petens,
Magnopere commendatam tibi vellet haberi
Cumque preces scriptis adderet ipse suis.
Cum mihi vellet idem Pater & tuus, integra facti
Cujus apud memorem gratia semper erit.
Absentem recipis presenti, & pectore amico
Inque clientelam suscipis ipse tuam &c.*

Nec omittenda sunt, quæ in decima canit de Paulo III. circa Eglogam de ejus Natali, quam ediderat.

*Nam memini, sua dum legeret Natahæ, nostro
Carmine, quam scriptis plauderet ille meis &c.*

Nec Nigro defuerunt in Aula Romana validissimæ protectiones, nam Carolus Caraffa Card. S. P. Pauli IV. magnanimus Nepos, ut in Epist. XII. præcipuos ei contulit favores, & præsertim insigne beneficium Ecclesiasticum, eidem anno 1561. collatum sub titulo Prioratus S. Victoris in Patria, quibus alludit scribens

*Nam mihi dum palma exultat VICTORIS adempta
Nescio quis temere dum cupit esse PRIOR.*

*Certassimque diu non ipse favoribus æquis
Protinus auspiciis illa recepta tuis.*

*Sit inopinanti palmam mihi tradis, & auges
Innumerabilibus non sine laude bonis.*

Quantum etiam eharus fuisse Alexandro Mansolo Nobilissimo Romano Patritio, curâ Paulo III. suorum Nepotum cura demandata erat, liquet ex Epist. 3.

*Adriacis tandem rediit Mansolus ab oris
Ille vir, ille animi maxima cura mei.*

*Venit Alexander magni mihi Numinis instar,
Unde meum Vires suscipit ingenium.*

Ut morem gereret Francisco Sfondrato Cremonensi Patritio Gregorii XIV. Patri Optimo ex legitima Coniuge, eidem plaudit cum Cardinalis esset promotus Epist. 4. & M. Hieronymo Vidæ Patritio adque Cremon. Albæ Episcopo Poetarum Christianissimum facile Principi Epistola 5. ejusq; libris de arte Poetica editis admodum deditus se prædicat, dicendo

*Noctes, atque dies præcepta Poetica versat,
Quæ das venturis Vatribus ipse tuis &c.*

Gratissimus Præceptorî suo Joanni Musonio sacrat eidem Epist. 6.

plurimum ipsius virtutes efferendo, quinimò indolendo, ut ejus cultissima carmina in lucem edere differret, ubi

*Nullaque Scriptorum venient monumenta meorum
In lucem, ingenii pignora certa tui.*

Et alibi

*Ergò traduces tacitam sine nomine vitam,
Nec tua succendet pectora laudis amor? Ge.*

Eidem etiam Epichalamion occinuit in ejus nuptiis, quod legitur in *Eleg. 3. lib. 2.*

Insignes Viros amicos sibi comparavit, inter quos Romulus Amasæus Utinensis, & Achilles Bocchius, quorum nomina, & Opera laudat Burnaldus, sed melius, Jo: Ovidius Montalbani in Bibliotheca Bononiensi per similia.

Achilles Bocchius Eques cujus historiar. Bonon. lib. 17. MS. elegantissimo stilo conscriptos Illustris. Senatus asservat; publici verò juris sunt symbolicarum questionum de universa genere, quas seridè ludebat lib. 5. Bonon. in Aedibus novæ Academia Bocchiane 1550. impress.

Romulus Amasæus Phil. Doct. Græcarum, & Human. litter. in Archigim. Bonon. Prof. prim. Bonon. Senat. à Secretis; deindè Romæ Secret. Brevium Julii III. P. M. ejus impressum est Orationum Vol. 1. Bonon. ap. Jo: Rossium 1580. latine lingue adstrictissimus contra linguam vulgarem bis peroravit Bonon. 1529. ex Varchio in Dial. p. 288. Vexanias in Hist. Bonon. ipsum valdè laudat; Item Justus Riquius Belga in sua Oratione præ auspiciis professionis dicta publ. Bonon., & impressa.

Hæc posui, ut Lector videat quales habuit Amicos, & quales Viros necessitudine conjunctos laudatos etiam à literatissimis S. R. E. Card. Bembo, & Sadoletò, à Lil. Greg. Gyraldo, ab Ant. Riccobono, & aliis pluribus. Cum esset Bononiz studens iidem nempe exaravit *Epist. 7.* hoc titulo *de reconciliacione facta inter Romulum Amasæum, & Achillem Bocchium arbitro sese.* Inter alia hæc habentur

*Romulus ætatis decus, & facundia nostra
Secula quem magno præ Cicerone colent.
Bocchius, & pariter cui vestra Sacra Musa
Credita Felsinea primus in historia.*

Laurentii Gambaræ Brixienis Patritii amicitie multum detulit: impensè laudando opera, quæ edidit, & præcipuè *de ejus Columbi navigatione, & Expositis.*

Ex Cremonensibus Amicos habuit Balthasarem Stangam S. Antonii Abbatem Patritium integerrimū, ut ex *Eleg. 1. lib. 1.* incipienti

*Balthassar Antistes nostræ Venerabilis Urbi,
Maxima pars animi, cura, decorque mei.*

M. Antonium Paganutium, quem charissimum Socium appellat *Epist. 9.* Musisq; mancipatum laudat, & suorum Carminum Correctorem

Nam

Nam mea cum legeres aliquando carmina nobis

Ipse tuo monitu non leve calcar eras.

Singula quę fuerant in eis vitiosa, notabas

Fæliq; iudicio sape litura tuo est.

Curtium Puppium quem celebrat in Poesi versatum, eumq; irridet
Eleg. 12. lib. 1. cum amare cępisset.

Jo: Petrum Bracchum memoratum in *Eleg. 14.*

Lazarum Labadinum, cui direxit *Eleg. 3. lib. Funerum.*

In Patriam suam quali dulcissimo raperetur amore legatur *Epist. 8.*
ubi multa de ejus antiquitate, nobilitate, fertilitate agrorum,
divitiis, ac potentia in armis loquitur; postmodum ad ingenuas
artes se convertendo eam laudat, cum ibi P. Virg. Maro scien-
tiarum lac adhuc adolescens ebibisset.

Quantum Virgilio concedit gloria Vatum,

Debetur tantum docta Cremona tibi

Hic etenim Sacros hausit de fonte liquores,

Cum tener in studiis erudiendus erat &c.

Memorat, & ibi alios Cremon. Poetas scilicet Georgium Fondu-
lum, Gabrielem Faernum, antiquissimum Varrum, M. Her-
vidam, Franciscum Sfondratum, qui scripsit de raptu Helenę,
Joannem Musonium Pręceptorem suum, Benedictum Lampre-
dium Pyndari pręcipuum latino metro æmulatorem, & denique
doctissimam Partheniam Galleratam.

Cujus carminibus si demas nomen in illis

Quis summum Vasem non vigilasse putat?

Præter fæmineas, & docta Palladis artes

In quibus à teneris docta Puella fuit,

Non minus est græcis, pariterq; imbuta latinis

Quam canere, & certis psallere quatuor modis &c.

Permulta opera scripsit, verum ad hæredum manus non deven-
runt, nisi carmina inter quę non pauca ob characterem non bene
efformatum, & ab antiquitate exesum perlegi nequeunt.

Leguntur tamen

Eglogę duę

Epistolarum liber unus

Poematum divers, lib. unus

Lusuum Juveniliuui Eleg. lib. duo

Funerum lib. unus.

Hęc omnia MS. servantur apud Eruditissimum Avunculum meum,
quę typis jamdiu edita essent, ni fortę cordatum Virum, & jurgi
studio in conscribendo Martyrologium Ecclesię Cremon. dedi-
tum, detinissent Versus illi *Lusus Juveniles inscripti*, quorum
Auctor, dum esset ægrotus, paniturisse autumarem, Amicos allo-
quendo *Eleg. 7. lib. 2.*

Si qua, precor, fuerint vobis mea carmina, flammis

Vel date, vel vestra dilacerate manu?

Nec

*Nec si perveniant alicujus in ora, manusve,
Rideat, U Cineri detrabat ille meo.*

Præter legale, & pœticum studium, quo Nigri animus læcupletabatur, ut nihil ipse in vita expeteret, nisi quod esset cum virtute, & laude conjunctum, sonitu, & musica apprimè delectabatur, id exprimit *Eleg. 4. lib. 1.*

*Sum quoque, si cupias, fidibus me scire canoris,
Et canero ad numeros doctus utroque modo.*

Facies, quæ speculum divinitatis ab anima in corpus emanantis vocatur, non erat ei indecora, quinimodò eum jucundo aspectu, & decentis corporis structura fuisse habemus ex *Eleg. 4. lib. 1.*

Nec sum adeò informis facie, vel corpore, U annis Uc.

*Nec sum plus nimio brevior, nec corpore major,
Sed mensura mei inter utrumque decus Uc.*

Ex suis quoque carminibus elicimus, quàm maxima veneratione Sum. Pontifices encomiis, eo vivente, excoluerit, & præcipuè Sixtum V., cujus opera egregia recenset, ejusque liberalitati mirificè applaudit.

Proavunculum meum commendant *Lud. Cavatellas Hist. Cremon. in suis Annal. ad annum 1583.*

Joseph Bressianus in suo libro inscripto Corona Vir. Illustr. lib. 1. part. 3. Ritu Magna Porta Parm. in Collectaneis Poematum Parmæ editis anno 1674. per Mariam Vignam, quando sibi Joseph Niger laudatus Avunculus meus laurea legali decoratus est, scribens ante ejus carmina italica hæc verba si accennante vive memorie di Giuseppe Negri già Segretario del Collegio de' Cardinali, è delevatissimo Poeta nel trascorso secolo.

Desiderius Monachus Hieronymianus, Frater meus dilectissimus, in editione Belli Grammaticalis Andree Guarne, quàm fecit anno 1695. in Epist. ad Lectorem hæc ait. Caterùm si quid exinde voluptatis tibi, eveniet, percipero id tu mihi debere scias, ut me ames, U magis, magisque cupiscam. Jos. Lud. Tardib. mei, ac Josephi Nigri Proavunculi Ecclesiasticis muniis admodum noti prisco absterfa pulvere Resp. Eruditorum quantò citiùs ostendam.

Petrus Cannelus Abbas Camald. omnigena eruditione clarissimus Homopolis noster in quadam Epistola 4. Kal. Augusti anni 1697. nobis transmissa hæc scripsit inter alia. Ut vidi Elegiam Gambaræ Poemati præfixam, conieci U ipse licet nominis nescius, eam Nigri illius esse, cujus integrum volumen omni raritum, leporumque medulla ad Quidianam normam conditum mihi jamdiu mihi ostensum à Josepho Nigro candidissimi ingenii Viro, Musarum Corcalo, Avunculo tuo. Si aliquando Elegias Poetæ clariss. in lucem emittes; profectò rem facies amore illo dignam, quo impensius studes eruditis hominibus vindicandis Uc.

In libro cuius Spectab. Caus. Patroni ex inclyto Cremon. Colleg. à me composito, & edito anno 1697. de nostro Autore fit mentio, ubi

ubi memoratur Raphael Milius.

Jam diximus Josephi tumulum carere sui nominis monumento; legimus tamen ad aram S. Sebastiani in Ædibus Divorum Nazarii, & Celsi Cremonæ, suæ pietatis testimonium cum anno ætatis suæ decimo septimo vix ad Clericatum ascitus eamdem Aram picturis egregiis ornari jussit, hac inscriptione apposita

Joseph de Nigris Benef. are proprio F. F. MDXXXV. X. Aprilis.

Ibi pariter in Templo S. Laurentii culto per Monachos Olivetanos, non procul à majori janua habetur sui Genitoris, ac unius ex Fratribus nomen super lapide Sepulcrali

Sep. Antonii de Nigris, & ejus Heredum MDXXIV.

Per Jo. Baptistam ejus Filium à Divo Hippolito ad Divum Laur. translatum Kal. Aprilis MDVIIC.

In nostro tandem Museo sub Josephi effigie hæc prostat Epigraphe

Joseph de Nigris F. U. D. clarissimi nominis Poeta Sacri S. R. E. Card. Collegii à Secretis, aliisque Ecclesiasticis muniis insignitus Lucie de Nigris Joannis Lud. Arisi Uxoris anno MDCLVI. Propatruus major Romæ decessit Anno MDIXC.

Propinquis nostri Josephi temporibus duo alii florere Viri Illustres eodem nomine, & cognomento ferè similes, quos hic memoro, nè ab aliquibus cum meo confundantur.

Joseph Niger Nepos Stephani U. C. ex insigni Oppido Casalis Majoris Cremonensis, ex cujus ingenio prodierunt Scholia ad Idylia Theocriti, quorum MS. servat Bibliotheca Ambrosiana Mediol. Hunc memorant *Cardanus lib. 19. de subtilit. & Kempius de Osculis dissertatione 18. §. 21.* quò Lectorem remitto, nos verò de eo in nostro secundo Volum. Cremonæ Literatæ ad annum 1540.

Joseph Nerius J. C. Perusinus, qui anno 1619. edidit *Analectorum* lib. duos, in primo præter ea, quæ ad jus pertinent varia tam in sacra, quàm in profana historia, & quædam in Tacito explicuit, illustravit, & commendavit. In secundo juris Auctores explicantur, & antiqui mores tam sacri, quàm profani censuræ, & critica quædam admiscuntur.

Eod. Anno.

Ludovicus Aymus Melchioris J. C. Clarissimi filius J. C., & ipse doctissimus pro Patria Orator apud Mediolani Supremum Moderatorem, hoc anno à Philippo II. Hisp. Rege, post Mediolani Præturam Senator Amplissimus constituitur, cujus inclytæ dignitatis die 29. Martii omnium plausibus possessionem adeptus est; in ea quippè virtutum omnium specimina semper exhibuit.

Diversas Allegationes in Jure, castigato calamo conscripsit, quarum multæ typis vulgatæ circumferuntur, ut pluriès in Patriæ Bibliothecis vidimus. Cremonæ moritur, & in Ecclesia Divi Bartholomæi tumulatur cum Epitaphio, ex quo alia apparent à nobis non recensita.

Ludo-

D. O. M.

Ludovico Aymo post egregiè navatam operam Philippo II. in componendis Dolani Senatus rebus, Mediolani Prætori, mox Reg. Duc. Senatori vita functo Anno MDLXXXVI. Ann. Ætat. suæ L.

Eumd. memorat cum laude celeberrimus Præses Menocbius in cons. 206. num. 3. Horat. Landus in Senat. Mediolan. lib. 5.

Cavitell. in Annal. anno 1582.

Antonius Campus Hist. lib. 3.

Bressianus in Coll. J. C.

Petrus Peñorelus J. C. in adnotationibus ad Statuta Civitatis Buxeti sub Rubr. 53. de eod. sic habet. ità consulvit nunquam satis laudatus Vir, & Excell. D. Meus D. Lud. Aymas J. C. Cremonensis, nuperimè propter admirabilem ejus doctrinam cooptatus in ordine Illustriss. DD. Senat. Mediol.

Eod. Anno LXXXII.

Benignus de Abiatis, sive de Ablaticis, August. Theologus, & Sacrarum Literarum expertissimus interpres, cujus auctoritate pro similibus disputandis Cremonæ fuerat instituta Academia, cui crebrò intererat Nicolaus Cardinalis Sfondratus Cremonensis Ep. ad Summum Pont. fastigium exindè elatus, qui Benignum ut Fratrem alterum prædiligebat. Nobilissimos Ordinis sui gradus occupavit, nam ter fuit Vicarius Generalis, scilicet in Alexandria Comitibus 1582., Vitellianæ 1587., & Cremonæ 1594. Summis Viris tum in dignitatibus, tum in literis admodum gratus, meritis tandem, & virtutibus gravis, senioq; confectus, die 30. Septembris 1603. in Patria naturæ concessit. Servat Augustiniana Bibliotheca Cœnobii Cremonensis partem suorum operum M. S., quæ sunt, ut vidimus *Concionatoria Tom. 2. in 4.*

Ipsam celeberrimam Bibliothecam, quam innuimus, Benignus à fundamentis erigi curavit, picturisvè, ac pretioso marmore, extructis columnis ornari, ad cujus memoriam super interiori januæ fastigio hæc legitur Epigraphe.

Bibliotheca hæc Catholice Majestati dicata, Patriæ ornamento constructa, & Studiosorum commodo oblata per Fr. Benignum Ablaticum Cremonensem expensis Conventus, & Amicorum. Anno Dñi MDXCII.

P. Calvus Mem. Hist. Congr. Aug. Insubriæ; ejusdem meminit annis, quibus fuit Vic. Generalis.

Pau. Æmilius Barbarossa, e Trivilio celeberrimus Scriptor Augustinianus, Benigno ejus librum doctissimum direxit, cui tit. Divini Amoris Encomia &c.

Bressianus in Corona Vir. Illustr.

Verùm cum de hac celebri Bibliotheca sermo sit, ut iterum omnibus innotescat, qua supellectile manuscriptorum pretiosa abundet, præter alios Neotericos à me suis locis referendos, apponam Codices MS. quos recenset ibi asservatos *Antonius Possevinus App. Sacr. Tom. 3. in Catalogo MS., & sunt.* Bea-

- Beatus Simon de Cremona Ordinis Eremitanorum in quatuor sententiarum libros.*
Ejusdem lectura super Textum Magistri. Tractatus de Indulgentia Assisij.
Ejusdem secundum, & tertium opus Quadragesimale.
Ejusdem opus predicabile in Epist. per totum annum Dominicales.
Ejusdem Sermones Dominicales per totum annum.
Ejusdem Sermones de Sanctis per totum annum.
Ugolinus de Urbe veteri Ord. Eremitarum in quatuor sententiarum.
Ejusdem tractatus de Deo trino simul cum tractatu de communicatione idiomatum in Christo Magist. Nicolai Ord. Eremitarum.
Augustinus de Ancona, super, missas est.
Ejusdem quaestiones variae super Evangelia.
Idem super Epistolas Canonicas; Idem de Amore Spiritus Sancti.
Postilla super Lucam, & continuatio in Can. Canticorum Card. Aegidii Romani, cum expositionibus Praemiorum Bibliorum.
Idem in librum de bona fortuna.
Augustinus de Esculo Ord. Eremitarum in Evangelia Dominicalia totius anni.
Joannis de Persico Cremonensis Ordinis Eremitarum Historia Scholastica, & aliae expositiones super Biblia, & contra Judaeos, & contra errorem rebellium Ecclesiae.
Ejusdem Postilla super Evangelia Dominicalia totius anni.
In Dialecticam item Petri Hispani, & S. Thome librum fallaciarum.
Richardi quaestiones disputatae.
Sermones de S. Odone de Castro Gandulsi, Episcopi Tusculani.
Ejusdem Sermones Dominicales.
Policrator, sive Civitatis Dominium D. Policrati.
Sententiae ex Doctoribus ad materias applicatae.
Gulielmus de Lignago, Ordinis Eremitarum in quatuor libros Senten.
Tertia Pars libri, qui dicitur Egredimini; F. Albertini de Mantua Ord. Eremitarum.
Ejusdem Quadragesimale incompletum, & Quest. de Caelo, & Mundo.
Distinctiones F. Nicolai de Biardo Ordinis Eremitarum.
Sermones Mag. Jacobi de Viterbio Ordinis Eremitarum.
Idem de Regimine Christiano ex quibusdam Postillis in Genesim.
Alexander de S. Clepido Ordinis Eremitarum de Ecclesiae potestate, unitate, paupertate ad Summum Pontificem.
Postilla in Epistolas D. Pauli à Petro de Tarantasia conscriptae.
Liber fontis vitae, sive de intelligentiis Avicbron cum pluribus opusculis sine nomine.
Conclusiones Henrici Doctoris Theologi Archiepiscopi Magdeburgensis, & Legati in Concilio Basiliensi.
Exempla S. Scripturae ad diversas materias F. Nicolai de Hamapis Patriarchae Hierosol.
Summa Mag. Praepositi cum multis aliis Tractatibus sine nomine.

- Almansor Abubeeri filii Zachariae translatus de Arabico in latinum per Magist. Gerardum Cremonensem Ord. Eremit.*
- Summa Casuum F. Bracardi Theutonici Ordinis Predicatorum, & Summa de septem vitiis capitalibus sine nomine.*
- Sermones Predicabiles Danielis Patriarchae.*
- Sermones Predicab. Magistri Augustini de Cremona Ordinis Eremit.*
- Sermones Predicabiles Petri de Cremona Ord. Eremit.*
- Manipulus florum Magistri Thomae de Hibernia, & Socii Sorbonici.*
- Abbreviatio Ockham de Heresi, & de Hereticis per Henricum Zemerem Theologum licentiatum.*
- Fantinus Kallareffo Cretensis Archiepiscopus, & Eugenii IV. Pont. Max. Legatus ad Insulam Cretensem de rebus fidei.*
- Joannis Bellethi summa de divinis officiis, & sermones predicabiles.*
- Petrus de Cardia in primum sententiarum.*
- Figurae Vet., & Novi Testamenti per F. Fran.^{com} Ordinis Eremitarum.*
- Sermones Dominicales, & Festivi per totum annum Magistri Gerardi Doctoris Theologi, & tunc Lectoris Perusii.*
- Summa copiosa Quaest. Casuum conscientiae Fratris Joannis Ord. Eremit.*
- Sermones predicabiles, & pro mortuis Fratris Albertini de Cremona Ordinis Eremitarum.*
- De Testamentis, & Codicillis Martini de Fano Ordinis Predicatorum.*
- Summa collationum Mag. Joan. Galensis, & Jo. Variensis de visa, dictis, moribusque Philosophorum, & scriptum in lib. Ethic. incompleta.*
- Sermones Festivi Fratris Antonii Baccalauri.*
- Sermones festivi incompleti Mag. Gregorii de Cremona Ord. Eremit.*
- Summa virtutum, & vitiorum Theopbili Baccalauri Ord. Minor.*
- Sermones Predicabiles, & quaedam alia Mag. Petri Hispani.*
- Sermones Fratris Antonii de Perusio.*
- Summa de Virtutibus, & vitiis, & de Sacramentis Jacobi de Napoli Ordinis Eremitarum.*
- Abbas Joachin in Hieremiam.*
- Joannes Saracenus in librum de Celesti Hierar. Dionysii Areopagite ad Mag. Joan. de Sacaberis.*
- B. Isaac Syrus de contemplationis perfectione.*
- Sermones super Epistolas totius anni Fr. Bartholomaei de Bononia Ordinis Eremitarum.*
- Bartholomaeus Anglicus de rerum proprietatibus.*
- Sermones Predicatorum Magistri Nicolai de Cremona Ordinis Eremit.*
- Thomas Anglicus in B. Augustinum de Civitate Dei.*
- Expositio in Epistolas Pauli ex diversis lib. S. Augustini collecta.*
- Scriptum in quartum sententiarum sine nomine.*
- Scriptum in tertium sententiarum sine nomine.*
- Item super primum sententiarum sine nomine.*
- Summa Theologiae sine nomine.*
- Sermones ad diversos Status spectantes, & de aliquibus festis.*
- Summa extracta ex summa Manaldi. Sermones Dominicales.*

De illuminatione animæ, & ejus salute secundum auctoritates diversorum Doctorum.

Plures lib. Veteris, & Novi Testamenti cum glosis.

Opus super Cantica Canticorum.

Acta, & gesta Sanctorum à S. Andrea, usque ad Festum Assumptionis inclusivè.

Postilla super Mattheum.

De rerum proprietatibus ferè totum collectum ex Sententiis S. Augustini.

Sermones per totum annum.

Super Evangelia Joannis.

Liber dictus summa collectionum, cum libro dicto. Oculus moralis.

In lib. Ecclesiastici.

In Psalmos. expositio copiosa.

Postilla in Psalmos copiosa.

Alphabetum narrationum.

Sermones Dominicales, & Festivi per totum annum.

Eod. Anno LXXXII.

Bonus Ghiesia J. U. D. Judex causarum in Foro Archiepiscopali Ravennæ sub Christophoro Boncompagno Archiepiscopo, inde à secretis Concilii Provincialis eodem anno in Ecclesia Metropolitana celebrati, & demùm Vicarius Generalis electus, quem recenset Hieronymus Rubens *Hist. Ravenna lib. 11. anno 1582.* hiscè verbis:

Christophorus Archiepiscopus Vicarium suffecit sibi Bonum Ghiesiam, quem diximus Jurisconsultum Cremonensem, præstanti Virum eruditione.

Clemens Flammenus in Castillionea pag. 165. hunc memorat, sed Homobonum Christianum appellat, è Castroleone, & scribit obiisse anno 1601. in loco Crespini, dum ibi cum Archiepiscopo Visitationi diocæsanæ insumberet.

MDLXXXIII.

Hieronymus Burgus Abbas, Can. Reg. in Patrio Monasterio S. Petri de Pado literis Græcis, Hebraicis, Latinis admodum peritus, Medicinæ, & Philosophiæ Doctor, ac quolibet scientiarum genere ornatus, insigni sui ipsius demissione, ac in Deum religione præclarus. Multa composuit, quæ adverso fato nobis retruduntur.

Laudatur à Cavitello in Annal.

A' Bressiano in Corona Vir. Illustr. parte 3.

Eod. Anno.

Petrus Paulus Riva ex Ord. Min. Conventualium Seraphici sui Institutoris Sanctissimi, ac Tutelaris mei, impensè devotus, ut in via Domini meliùs dirigeret Fratres suos, qui Tertiarii vulgari vocabulo appellantur. Parmæ per Heredes Seth Viotti

Tom. II.

Bbb 2

anno

anno 1583., ut in lucem ederetur, curavit, hoc opusculum cum suis adnotationibus, & additis.

Regola del Terz' Ordine sotto l'obbedienza delli Padri di S. Francesco di Cremona, con l'Indulgenza ad essa concessa, & altre devozioni.

Eod. Anno.

JOannes Baptista à Cremona tacito Gentili cognomento, more apud antiquos Monachos solemnè, à Cremona Patria dictus, in insigni Monasterio S. Michaelis Muriani propè Venetias Camaldulense Institutum professus, in Italicum sermonem traduxit

Vitam S. Placidi Abbatis, & Martyris à Gordiano conscriptam, ediditquè Venetiis anno 1583.

Thomas de Minis Mon. Camald. in Hist. sui Ordinis MS., quæ servatur in Bibl. Angelorum Florentiæ lib. 4. cap. 40. pag. 298.

Hæc habui à doctis. amico sæpiùs laudato, D. Petro Canneto Abbate Camaldul., verùm *ant. Possevinus in Appar. sacro Joannem Baptistam à Crema, non autem à Cremona appellat.*

Eod. Anno.

Petrus Bozola erudicus Patriæ Bibliographus, imprimi Placentiæ hoc anno curavit opusculum inscriptum, *M. Tullii Ciceronis Consolatio, liber, quo se ipsum de Filii morte consolatus est, nunc primum repertus, & in lucem editus.*

In Epistola nuncupatoria Illustriss., & Excellentiss. D. Vespasiano Gonzagæ Columnæ Duci Sablonetæ &c. hæc leguntur.

Illius libri copiam multis fecit in hac nostra Civitate primis omnium Nobilibus Juvenis expectationis incredibilis, qui hoc anno juri Civilis Bononiæ operam dedit, quiq; affirmavit se ab iis Viris doctissimis audivisse, qui illis humanitatis publicè profitentur literas, libellum hanc non adulterinum, & subditivum, sed verum, & Ciceronis esse naturalem.

Nonnulli quidem dubitant, an hoc opusculum sit à Cicerone compositum, & præcipuè Riceobonus, Lipsius, & Jo: Gulielmius illud adscribunt Carolo Sigonio. Circa hoc consule Teisserium in *Elogiis Hom. Sap. gallicè conscriptis, nec non Imperialem in Museo Histor. pag. 58. 59.*

Eod. Anno.

Matthæus Cattaneus ex Oppido insigni Castrileonis, qui ætate annorum quinque pustularum morbo infectus, oculorum aciem amisit, at quod pupillis defuit, purgatæ menti transmisit obdiutina cujusdam eruditi Viri præcepta; nam Juvenis effectus, publicè literas politiores, & grammaticam docuit, miro ejus audientium, & Concivium omnium stupore. Fuit, inquam, ingenii exactissimi, ac latini carminis cultor diligentissimus. Nonnulli ejus versus habentur excusi in *Annal. Cavatelli, & in laudem Romani Burgi præmissi vitæ, quam scripsit de Beato Geroldo, quos eruditionis gratia hîc recenseo, ut ematur facilitas, & suavitas in similibus explendis.*

Felix

Felix prole Virum Germania, quem tulit olim

Clara decus Colonia,

Obscuro, tennique utroque parente creatum,

Sed cetera insignem, ac gravem:

Ante salutatam Gallacum in finibus illo

Templo Jacobi maximo,

Corpora visentem procerum Pauliq; Petriq;

Christi hinc sepulchrum nobile

Excipit Eridano nimidem vicina Cremona.

Tibi hinc, Gerolde, scilicet

Meta mortis erant; erat extrà mania caso,

Dam fers' opem, impia manu

Hic requies intrà, templumq; araq; Sacer dos

Miraculis tot debita.

Non facta potens per te hac, quam sapè recessit

Cede expiata Civitas?

Quàm bene posteritas post tot quoque sacula grata est?

Quàm ritè Burgi mens pia

Nunc monumenta situ tua vindicet? ore rotundo,

Tibiscoque, ut illustrat sono?

Tu memoris populi memor esto; & perge precando.

Civem hunc juvare tam Pium.

Ille Cattaneus fuit genitor Papyrii ex Mediol. Senator, de quo suo loco; ejus quidem Præceptor, & Avunculus exiit Baptista Dossena præbyter Sæcularis apprime doctus, qui refertur à Cavatello in *Annal. ad annum 1583. in fine.* Eundem memorat Clemens Flammenus in *Castellionea.*

Verùm cum de cognomine Dossenæ sermo sit, & ut locus sit veritati, animadvertendum est in sæpè allegato *Amphit. Legalis par. 1. in syllabo eorum,* qui pendente impressione ad notitiam Auctoris pervenere, *not. lit. D.* memoratum fuisse Dossenam Cremonensem, qui scripsit *Traçtatum de Salaris Sententiarum &c.* cum verè hic Dossena fuerit Mediolanensis, & nomine Ferdinandi, non quidem J. C. Egidium Dossenam Cremonensem recensitum à Phisico Lazaro Grandi in libro, *cujus tit. I secreti medicinali &c.* à quo suscepit Equivocum *Amphit. Legalis Nobiliss. Auctor.*

Eod. Anno.

Ludovicus Stanga Sacri Ord. Præd. Alumnus, in sæculo Jacobus Antonius, sapientia, religione, nobilitate, & meritis ferè omnibus sua ætate præferendus, celeberrimus planè in carminibus conscribendis, ab ipso invictissimo Imperatore Carolo V. Mediolani laureo diademate omnium plausu præcingitur. Summo exinde in honore, & pretio Romæ, & Neapoli habitus est, duci namq; Vincentio Caraffæ, ac Alphonso Davalo Vasti Marchioni, & Piscariæ valida fuit familiaritate coniunctus. Fertur scripsisse,

ut

ut notat *Cavitellus* disertissimis verbis in suis Annalibus ad ann. 1583.

Carmina varia, tum latino, tum Hetrusco metro. De cognominibus Familiarum Patriæ suæ, & aliarum ferè omnium Civitatum, & Oppidorum receptis ab Omnipotente Deo, Angelis, Cælis, Astris, Elementis, Arboribus, Herbis, Gentibus, Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Vicis, & Pagis, nec non & ab Animantibus tam terrestribus, quàm volatilibus, & Aquaticis, ab Homnibus, membris propriis, nominibus, moribus, vitiis, scientiis, artibus, artificiiis, officiis, gradibus, & dignitatibus, nec non impressis ex mente Superiorum suorum.

Opus quidem tam celebre desideratur, quamvis id ab Auctore nostro conscriptum, præter *Cavitellum* ejus Coævum, confirmet *Joseph Bressianus* in sua *Corona Vir. Illustr.*

In inclyto suæ Patriæ Cœnobio Ludovici depictum prototypum servatur, laurea sanè redimitum corona.

Alter Ludovicus ex hac insigni stirpe vivebat sæculo huic proxime anteaçto, Castrinovi Buccæ Abduæ Comes, cui à Duce Mediolani concessum fuit, ut construi faceret Fortalitium in dicto suo Feudo. Id habetur ex literis Ducalibus in officio Statutorum Mediolani dimissis lib. O. pag. 237.

Eod. Anno LXXXIII.

Hieronymus Cremonensis, vulgò Campanella, Monachus Olivetanæ Familiz conspicuus, consilio providens, ac moderatione spectabilis, plura suæ Religionis munera obiit perquam egregiè, demùm hoc anno Proabbas Generalis eligitur, ut ex *Hist. Olivetana Secundi Lancellotti lib. 1. ergà finem, & lib. 2. cap. 58.* Hunc reor esse præclaræ stirpis de Amatis, quæ Viticeti Feudo in Agro Cremonensi insignita fuit, nam hisce temporibus inter Olivetanos eminebat Hieronymus de Amatis, de quo *Rapbael Moneta in Tumulo illustrato Divi Satyri cap. 12.* hæc habet R. D. D. Hieronymus de Amatis de Cremona, Abbas insignis Monasterii S. Mariæ de Bedagio Ord. Montis Oliveti, Diocesis Mediolan. interfuit cum B. Carolo Borromæo Cardinali Archiep. Mediol. recognitioni SS. Corporum Victoris, & Satyri in Portiana Basilica Mediolani anni 1576.

Idem *Lancellotus cap. allegato* duos alios Cremonenses inter sui Ordinis Vicarios Generales recenset, & scilicet anno 1421. Benedictum, & Angelum 1580., quorum cognomina ignorantur, quinimmò lib. 1. ad annum 1590. ipsum Angelum Antistitem Generalem electum ostendit in Comitibus Montolivetensibus, & successivè irritam ejus electionem indigitat.

Quando Olivetani ceperint Cremonæ, tum in Monasterio Divi Thomæ, tum in illo S. Laurentii, ac in agro Cremonensi apud Monasterium S. Joannis in Deserto nunc suppresso, consule eundem

dem Lancellottum lib. 2. cap. 36., & 58. ibi etiam anno 1476. memoratur Nicolaus Salandius Cremonensis Vir integerrimus, illius Abbatiz Commendatarius.

Eod. Anno.

A Nonymi Cremonenses hoc anno in celeberrima Academia Antiquissimæ Urbis Ravennæ adnumerantur: *Ex Hieronymo Rubeo in Historia Ravennate lib. 11.*, qui refert eo anno doctorum hominum, qui moralem Philosophiam, literasque humaniores colerent Conventum initum esse, cui Academiæ nomen pro Italorum more factum fuit. Hos inter quamplures ex Cremonensibus censebantur Academici. Hæc postmodum Academia Informium cognomentum sortita fuit, vivitque adhuc vegeta in Asceterio Classensi Monachorum Camaldulensium translata, Concordium nomine mox assumpto. Fusè hæc prosecutus fuit Petrus Cannetus Abbas Camaldulensis Amicus noster, eruditissimus in proloquio ad Miscellaneas Poeticas anno 1687. Bononiæ vulgatas. In Tantæ Academiæ supremam decus prætereundum non est, ut quicquid eidem summæ laudis accedere posset, hoc anno labentis sæculi 1700. dum hæc scribimus, ipsa obtinuerit; In hoc namque gloriosissimo cœtu, ut indicat Catalogus editus anno præcitato 1687., efflorebat Eminentiss. *Jos. Franciscus Albanus*, qui proximis diebus, nono scilicet Kalend. Decembris ad Summi Pontificatus apicem evectus. Clemens XI. appellatus est; quem Deus incolumem nobis perpetuò conservet.

In hoc insigni congressu, hujus operis Auctor (absit ambitio) etiam adscribitur, qui cum esset Ravennæ anno 1688. die 4. Maii ibi orationem de more habuit, in qua probavit, detractionem magis, quàm laudem conferre ad rectè vivendum; tunc Academiæ Principe Com. Hieronymo Rota Patrio Ravennate literis, & nobilitate perspicuo, quem mors adhuc ætate florentem superioribus annis Reip. Literariæ, & mihi, maxima benevolentia eidem obstricto, eripuit.

Eod. Anno.

CÆsar Pollitius Ordinum Civitatis Cremonæ Conservator, & Decurio, ex præclaris hujus ætatis ingeniis incredibili quippè labore, & studio magnum peregit volumen in Archivio Cremonæ servatum, cujus talis est titulus.

Tomus Ordinum, Ordinationum, Reformationum, Provisionum, & Jurium Ill. Communitatis Civitatis Cremonæ à Cesare Pollitio ex Consiliariis, & nunc Ordinum Conservatore p.^{te} Ill. Communitatis nuper cum summa diligentia in lucem emissus, & brevi epilogo ditatus, Patriæ suæ, ac Ill., & Magnificis Consiliariis Collegis ad negotia discutienda, Veritatemq; eruendam, & publicum regimen conservandum dicatus, & in concione pub. Generali Consi-

Consiliarium oblatum Anno Domini N. Jesu Christi millesimo, quingentesimo octuagesimo tertio mense Decembri Ser.^{mo}, & Invict.^{mo} Philippo Hispaniarum Rege Mediol. Duce regnante, quem Deus Opt. Max. perpetuò felicem conservet.

Utinam in Archivio ad Tanti Viri memoriam, & ad maximum nostræ Patriæ commodum perpetuò serventur hæc folia; caveantque Ordinum Conservatores, qui pone me perspicuum munus occupabunt, ne hic Reip. nostræ thesaurus surripiatur, aut quomodo disperdatur.

MDLXXXIV.

Bernardinus Campus, ætate sua Pictor celeberrimus, ac cum prisca Pictoribus fama, gloriaque certans, cujus opera effectis lineamentis, coloribus, aptisque corporum mensuris, ita proximè ad naturæ elegantiam accedunt, ut non minus obtupescant omnes, quàm oblectentur. ita de eo legitur in diplomate Marchionis Piscariæ Francisci Ferdinandi Avalos ab Aquino diei primæ Decembris 1562., quod refero de eo scribens ex professo in meo Libro de Pictoribus Cremonensibus. Hic enim mihi sufficiat indigere eum hoc anno edidisse opusculum, cui tit.

Parere sopra la Pittura.

Id composuit, ut votis annueret Insignium Pictorum Antonii Utinensis à Caravagio, ac Brandimartis à Turre Cremonensis. legitur adiectum, ut vidimus, Alexandri Lami libro, inscripto

Discorso intorno alla Scoltura, e Pittura &c.

Eod. Anno.

Joannes Clemens Schitius Federici Domini Castri Didonis F. J. U. D. Collegio Patriæ adscriptus die 30. Martii 1571. Ecclesiæ Cathedralis Canonicus, ac in alma Urbe literis, aliisque titulis clarus; quamvis ex sui eruditissimi ingenii monumentis nihil ad nostras manus pervenerit, attamen, eo mandante, anno 1602. ex Typographia Patavina Laurentii Pasquati vulgata fuere

Responsa diversorum Clarissimorum J. C. in causa Prælationis inter Feudatarium ob merita sanguine Nobilissimum, & Fur. Conf. & Marchionem Honorarium, qui feuda emit.

Hæc tria Responsa fuerunt ab ipso Schitio dicata Præstantissimo Viro Jacobo Maynoldo Cremon. Patrio tunc Regio Mediol. Senatori mox Excell.^{mi} illius Senatus Principi. Primum est Sfortiæ Oddi Perusini. Secundum Marci Ant. Peregrini Paduani. Tertium Octaviani Picenardi J. C. Coll. Cremon. de quo erit sermo in Tertio Volum.

Memorant Schitium *Bressianus* in *Coll. anno 1571.*

Franciscus Zava in *Epist. 1. lib. 1. & Ep. 2. lib. 4.*

Lamus in *Somnio Cant. 2. pag. 32.*

Ant. Campus *bist. lib. 3. anno 1584.*

Dixi-

Diximus superiori loco, ubi de Jo: Baptista Schitio habitus fuit sermo, Progeniem Schitiam à Jacobo Oldroando nuncupato Schizza provenisse auctoritate *Cavitelli* nostri; verùm cum circa hujus familiæ derivationem ex *Dempstero* aliquid deprompserit eruditiss. *J. C. Joannes de Scitonis*, illud hîc placet attingere. Narrat itaque *Thomas Dempsterus* *J. C. Baro Mureskiæ Scotus*, olimque publicus Professor in Universitate Bononiensi (in ejus apparatu ad *Historiam Scoticam* ædito Bononiæ anno 1622. in 4. existenti in *Bibl. Ambrosiana*, libro 2. cap. 18. pag. 112. 113.) Ex inueterato Scotorum more militandi apud exterarum Nationum, & præcipuè Italicarum, Gentem illam Scoticam paulatim traxisse consuetudinem in Italorum Societatem, ac fœdus transeundi, ibique procul à Patria fortunarum suarum figenti Domicilium, ut minùs mirum sit, ubiq; Italiæ Scotorum nobiles Familias vigere: Dein exemplificat in Nobili Familia de Schitiis, quam Cremonæ, Mantuæ, & Veronæ efflorescentem à Scotia oriundam testatur. Alias pariter asserit Nobiles Familias vigere à Scotia oriundas, scilicet de *Riariis Savonæ*, *Bononiæ*, *Imolæ*, de *Baronibus Florentiæ*, de *Marescottis Bononiæ*, de *Scottis Mantuæ*, *Placentiæ*, & *Mediolani*. Cui addenda est illa de *Scitonis*, quam à Scotia oriundam testantur *Crecentius in Corona Nobilit. Italica* p. 2. in *Amphiteatro Nobilit. Mediol.* ubi agit de Familia *Dugnana*, nec non in *Tractatu Nobilit. edito à Com. Jo. Nicello Placent. lib. 2. cap. 8. num. 22.* *Abbas Phil. Picinellus in Athenæo Literator. Mediol. fol. 287. 301.* *Abbas Gbilinus in Theatro Literatorum* p. 2. pag. 143. eamque à Scotia in Italicam migrasse tradit *Hector Bobetius in Hist. sua Scotorum lib. 18. sub anno 1450. fol. 371.*

Eod. Anno.

Joannes Maria Parolus summæ eruditionis vir, & Musis Italicis omninò deditus, vulgavit Cremonæ apud Christophorum Draconium 1584. opusculum octavis rythmis, ut ajunt conscriptum, & dicatum Octaviano Canturio nob. Cremon. cui tit.

Le lagrime di San Pietro.

Trattato in compendio della bellezza secondo l'opinione di diversi Filosofi, librum, quem sub nomine *Amadei Arcipavolæ* in *Opido Calalis Majoris* excudit, sine anni appositione eidem Canturio nuncuparum.

Della Bellezza della liberalità. Ibidem scripsit pariter nonnulla carmina in laudem *Hieronimi Tromboni*, edentis *Vitam S. Hoboni Cremonensis*.

Laudatur Parolus à *Cæsare della Porta* in Epistola nuncupatoria suæ Tragediæ, quam *Delpham* inscripsit, ut inferius.

Eod. Anno MDLXXXIV.

Cæsar della Porta magnæ Vir integritatis, & comis naturæ, politioribus literis ornatissimus, & acri præditus ingenio, tanto animi nixu in poetica studia latus est, ut nulli Coævorum secundus in

us in pangendis hetruscis carminibus emerferit. Quippè variis de rebus varia modulatus, miscellaneorum Rhythmorum italico metro Volumen concinnaverat. Quorum tamen pauculi prodierunt, & hi quidem majori ex parte sacri, cætera encomiastici, & ab amicis potius, in quorum laudem scripti erant, promulgati. Majora subinde mente concipiens, sacrum aggressus est Poema, quo nedum in terris famam, sed & in cœlis gloriam compararet; italicis enim octometris in eo complexus est res gestas à Divo Homobono Cremonense, quas apud Christophorum Draconium anno 1584. Nicolao S. R. E. Card. Sfondrato Ep. Cremon. mox in Sede Petri Gregor. XIV. dicatas, edidit hoc tit.

Vita, morte, e miracoli di Santo Huomobono, ridotti in ottava rima, recusas Perusii per Ang. Bartolum 1630.

Item apud eundem Impress. eodemque anno

Stanze sopra i quindecim Misteri del Santissimo Rosario,

Rime sopra il Santissimo Sacramento, scilicet decatetrasica, & ogdoasica nonnulla in fronte Statutorum Sodalitatis Sanctiss. Sacramenti Ecclesiæ Majoris Cremonæ apud eundem, & Barucinum Zannum 1606.

Delfa, Tragedia apud eundem Draconium 1587.

Octaviano Cantullo Nob. Cremon. nuncupata.

Extant & ipsius decatetrasica diversis libris præfixa, nempe Annalibus Cavicellianis, Paranesi ad Remp. Veneram doctiss. Card. Baronii. Cremonæ cusæ 1606.

Tractatus de Advocato, & Causid. Jo: Petri Alæ &c. & aliis.

Eum commendant *Lud. Cavicellus ad ann. 1583.*

Ant. Campus hist. lib. 3. ad ann. 1584.

Leo Allacius in Drammaturgia in Ind.º 1. & 2.

Cinellus in Bibl. Vol. plateo 3. pag. 19.

Franc. Bressianus in Coll. Notar. Cremona, cui erat Cæsar adscriptus.

Laur. Legatus in Museo Cospiano lib. 3. cap. 3.

Eod. Anno.

Ferdinandus Bonettus Utriusq; Juris Doctor, Theologus Insignis, Græcæ, & Hebraicæ elocutionis consultissimus, dum esset Præpositus Ecclesiæ S. Vincentii in Patria, illam resignavit Clericis Reg. S. Pauli, Barnabitis nuncupatis, ubi nunc elegans Collegium erectum est. Plura *Theologica* scripsit & opera, quàm maxima ex Hebræa lingua traduxit.

De eod. *Pellegr. Merula in Sanctuario Cremonæ.*

Cavicellus in Annal.

Bressianus in Corona Vir. Illustr. non quidem rectè circà nomen, & institutum.

Franciscus Zava præ cæteris in Oratione, ubi Illustr. Vir. parentalia commemorat, multa dicit, quæ ad Tanti Viri perpetuum monumentum non sunt omittenda.

Hujus

Hujus antiquissima lingua (loquitur de lingua hebraea) cognitionem, & arcanam intelligentiam Ferdinandus Bonettus Juvenis praestantis ingenii, & maximae temperantiae, moderationisq; adeo comprehendit, ut qui in ea nati, & ab uberibus maternis summa industria educati, eruditique fuerunt, quique illam non sine maximi nominis laude, & existimatione proficerentur, si aliquando in locum obscurum, & hebraico sermone implicitum incidunt, hunc adeant, & statim tenebris per hunc discussis, lucem accipiant, & maternas, propriaeque linguae, aliquando balbutientis claram vocem, & germanum sensum percipiant. Id cognovit Senatus Mediolani, id vidit Casatus ejus praefectus, id hebraicae linguae docti, & maxime intelligentes animadverterunt. Nam quo tempore non multo post Concilium Tridentinum Pius V. Pontifex Max. diplomate suo ad quamlibet Civitatem in fide consistentem, quae ab antiquorum optimis institutis, & non vacillantibus decretis non defecisset, misso, quo maximi Theologi admonebantur, ut hebraeorum libri proximè impressi, per doctissimos illius Dogmatis recognoscerentur, diligenter excuterentur, enodate extricarentur, hic fertilissimi ingenii Juvenis, optimis moribus eruditus, cognomento Bonettus, integritate bonus, fide optimus, Mediolanum Senatus literis jussu Principis accersitus, Patrum Conscriptorum postulationem audit, Provinciam non respuit, operam summa cura, & fide illa in re servaturum promittit, religiosè spondet. Quod profectò animosè spondere, & recipere poterat. Sapius enim sensim Moysis libros omnes legerat, quam eorum quilibet cursim, qui sermonem illum patrium & agnoscunt, & proficerentur; dolos indagat; fraudes investigat; latibata odoratur; feras excitat; retia tendit; indagare omnia loca cingit. Membra quaeque confederat, incisa cognoscit, singulas literas introspicit, verborum interpretationes notat. Singula haec acri judicio examinat, animi constantissima conscientia hac expensa Senatus refert. Ordo ille amplissimus Magistrorum gentis Hebraeae, populi obstinatissimi, & tumultuosissimi crimina, opprobria, convitia in salutis communis Servatorem Dei Opt. Max. unigenam, & ejus Matrem semper Virginem per Ferdinandum Bonettum ex tenebris eruta, enucleatè excerpta maxima cum industria, & fide aperta cognoscit. Quid tum Princeps illius Ordinis? Quid totus Senatus? omnes tanta ingenii admiratione, rei celebritate, & praestantia ita obstupefacti, ut ab eo nusquam oculos averterent. In qua longa, & multa admiratione ubi diu constitissent, illum tandem à se dimiserunt, gratulatione amplissimè facta, gratiarum actione persoluta. Quorum munificentia, & perliberali, tum voluntati, tum sermone; ut par referret, Praesidem, & totum illum Ordinem elegantissima, & doctissima oratione prosecutus est, qua inter reliqua, quae plurima ab illo prudenter in eo dulcissimo sermone erant, hoc attentissimè audiebatur, se totum dedere, & jampridem dedisse & Senatui, & omnibus Reip. Fideiq; Christianae maximis Patronis; Et hac potissimum causa in Judaicam linguam strenuè incubuisse, ut populus servituti natus cognosceret, sermonis sui majorem intelligentiam, &

cognitionem esse apud Juvenem imberbem, quam apud barbatos Praeceptores suos. Hanc absolute, & perfecte cognitionem minus decennio comprehendit, qui nisi triennio adversa valetudine ab illo studio distractus fuisset, multò majora hujus doctrinae argumenta apparerent. Is tamen est, cujus industria summi Theologi artificia, & gentis scelestae prorsus tenebras cognoscunt. Neque hoc tacendum, hunc, si quando publice inter diversorum conventuum sectatores disputatur, & in locum implicitum, nec satis planè clarum, in sermonem nostrum versum inciderint, judicem, & arbitrum, sententiaeque totius disceptatorem eligi. Hoc sciunt nostri Cives, hoc viderant exquisitarum, & reconditarum rerum acutissimi disceptatores, & cognoverunt in publicis disceptationibus. Quantum hoc solatii sit, nemo vestrum non videt. Is sunt uberissimi fructus soli Cremonensis, ea sunt fecundissima segetes ejusdem agri &c.

Eod. Anno.

FRANCISCUS Locadellus Vincentii Frater, de quo supra loquutum est, Mercadini, & Margaritæ de Arisiis F. multiplici doctrina præclarus, ac literis latinis oppidò eruditus, ex Patriæ Decurionibus Francisci Ferdinandi Avari Piscariæ Marchioni, Regii in toto Mediolani Dominio Vicarià Secretis, qui dum Avulum utriusque Siciliae Proregem designatum secutus, eo illic mortuo, Magister Rationalis Consilii Catholicæ Majestatis electus est, ductaq; in Civitate Panormi opulentissima, ac Nobili Uxore, suam in illa regione familiam propagavit. Egregio calamo, quem tractabat, multa scripsit opera, quæ desiderantur.

Eum laudant. *Cavitell. in Annal. ann. 1560.*

Zava in Epist. famil. lib. 3.

Campus hist. lib. 3.

Lamus in somnio cant. 3. ubi

Vien dietro il Locadelli in viso altero

Di Pescara al Marchese tanto caro &c.

In Ecclesia insigni Divæ Agathæ Cremonæ adest tumulus
Locadellæ familiæ inscriptus.

Sepulchr. Nobilis Familiæ D. Mercadini Locadelli, & heredum suorum.

MDLXXXV.

NICOLAUS Scribonius Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ Divæ Agathæ Cremonæ ad literas, patriæq; hujus ornamentum natus, concivium omnium consensu legit in publico gymnasio Logicam, & Rhetoricam, ex quibus excellentes emerere discipuli. die 20. Martii 1589. pie moritur, & in sua humatur Ecclesia.

Ejusdem meminere cum encomiis *Franciscus Zava in orat.*

Cavitell. in Annal. dum adhuc viveret

Bressanus in Corona Vir. Illustr.

Angelus Baronius in Paneg. de Præs. Mainol.

Vectiolus in Orat. or. 2.

Eod.

Eod. Anno.

Antonius Campus Galeatii Filius, & Julii, ac Vincentii Pictorum Illustrium frater, & idem æternæ memoriæ Pictor, & Sculptor, ob artis præstantiam equestri dignitate auratæ militiæ donatus à Gregorio XIII. P. M., ut constat ex ejus diplomate Romæ dato vi. Id. Maii MDLXXXIII. non sola optimè effigiandi peritia, ut Pater, & Fratres, inclaruit, sed altiùs virtute nitens, id quoque scribendo præstare novit, quod colorando: & pennicillo calamum adiungens, tamquàm geminatis alis, longè suprà oblivionem elatus, ad immortalitatis fastigium evolavit. Nobilissima quippè sui in Patriam amoris monumenta, Pictor, & Scriptor elaboravit. Quod enim Pictoris fuit, inter cætera admiratione digna ejus opera delineavit, ac Æri perennaturo commisit Civitatem Cremonæ, & ejus agrum duabus tabulis, quarum prima, quæ tamen secundo loco facta est, inscribitur.

Species Urbis Cremonæ, manu Antonii Campi Pictoris efficta anno correctionis 1582. Quam David de Laude Crem. Hebræus incidit

Secunda verò, quæ tempore primam præcessit

Agri Cremonensis Typus. Antonius Campus Pictor Cremonensis descripsit 1579.

Postremam hanc Tabulam in magnum suum Orbis Terrarum Theatrum contulit primi nominis Geographus *Abrahamus Ortelius Vol. I. Tab. 62.*

Utramque verò Campus nuncupavit Amplissimis Decurionibus Consilii Generalis Civitatis Cremonæ, à quibus benè de Patria merentes gratissimis, non vulgare præmium retulit. Speciali namque Privilegio exemptus fuit ab omnibus cujuscunq; generis Vectigalibus. In eo ad hanc rem de Campo legere est. *Inter cætera per eum mirificè facta Imaginariam Civitatem nostram, & Agrum ejusdem per Vicos, & loca cum intercapedine ab ipsa Urbe apertè edidit.* Eodem studio præcipua Cremonensium æri mandavit, elegantissimas edens Icones Patriæ emblematicè expressæ, insigniorumq; ejus ædificiorum, Cathedralis Ecclesiæ, maximæ Turris, Baptisterii, famigeratissimi Carrocii, & hujusmodi, de quo quidem Carrocio *Dominicus, & Carolus Fratres de Macris* in elucubratisimo *Hierolexico*, ac nuperrimè *Abbas Jo: B. Pacibellus de Tinnab. Nolano cap. 4. pag. mihi 140.* & fuso calamo *Petrus Lambecius in Annotationibus ad Platina bist. Mantuanam pag. mihi 485.* qui Philippum Rubenium indicat Campi librum versione latina transtulisse; ad hæc & Principum Mediolanensium, atque clarorum aliquot cum literis, tum armis Cremonensium Imagines, quas ab Augustino Carraccio Picturæ Zeuxi apud Bononienses, Cremona tamen oriundo, magna ex parte incidi curavit.

Quod verò Scriptoris in Campo fuit, Res Cremonensium, quas effigaverat Libris iv. luculenter descripsit, quorum primi tres de Historiis

storiis Cremonensibus ab Urbis exordiis ad annum MDLXXXV. Quartus, Icones Principum Mediolanensium, cum brevi gestorum uniuscujusque narratione, continet. Inscribuntur autem

Cremona fidelissima Città, e Nobilissima Colonia de Romani, rappresentata in disegno, col suo Contado, & illustrata d'una breve Historia delle cose più notabili appartenenti ad essa, e de i Ritratti naturali de i Duchj, e Duchesse di Milano, e compendio delle loro Vite.

Accedit insuper Campo describente

Tavola de Castelli, Ville, e Terre Feudali del Contado, e Diocesi di Cremona, e prima del Contado Cremonese.

De quibus in peculiarem tractationem institutum se Campus innuit in eo Indice. Memoratum autem Opus, PHILIPPO SECUNDO AUSTRIACO HISPANIARUM CATHOLICO REGI MAXIMO S. in lucem prodit, ab Hippolyto Tromba, & Herculeano Bartolo excusum Cremonæ, domi ipsius Auctoris enunciato anno 1585. in fol. regio, & hoc recusum anno 1645. in 4. fuit Mediolani ad Instantiam Joannis Baptistæ Bidellii.

Condidit quoque Campus

Historiarum Cremonensium Librum Quintum

Quo describuntur Ecclesiæ, & cætera loca sacra, ac insignia ædificia Urbis, & Iconibus exprimuntur. Meminit hunc Auctor in Galce Libri IV. ubi & se promissit editurum

Earundem Historiarum Librum Sextum.

Ità res patrias Calamo pingens, & stylo Pictoris describens, idem Apelli certavit, ac Livio, & Historiam, loquentem picturam, Picturamq; mutam Historiam esse perbellè docuit. Quamobrem Bernardinus Baldinus ex Oppido intrà Lacus Verbani, de Campo canebat.

*Quidquid Musa potest cantu, fidibusq; canoris
Penniculo CAMPI, reddere Musa potest.*

*Pictores alii certant cum Vatribus: Unus
Aoniis certat Campius arte choris.*

Congesserat, & alia opera, & præcipuè ad agrorum culturam, ad Pircationes, & Venationes attinentia, quorum manuscripta videnda mihi commodavit Jo: Baptista de Grandibus Medicinæ, ac Philosophiæ Doctor egregius, Amicus meus humanissimus, cujus probus Genitor Claudii de Campis, Antonii filii, rei familiaris non modicæ ad hæreditatè vocatus fuit. Inexpleto pariter desiderio decessit, cum ænneum Herculis simulacrum altitudinis brachiorum (ut ajunt) decem, fundendum excogitasset, ut in Platea magna ad Patriæ ornamentum, ejusq; (ut sponitur). Fundatoris memoriam erigeretur, dato super hoc Præsidibus Civitatis supplicii libello 14. die Augusti 1574. ut in Archivio publico. De eodem differentes Auctores non allego, cum nemo fermè reperiat ex Neothericis Historiarum Scriptoribus, de Cremona loquentibus, qui Campum non memorent. Ad ædes SS. Nazarii, & Celsi hæc habetur Inscriptio.

Me-

Memoria Aeterna.

Galeatii Campi Cremonensis Pictoris, sua quidem, sed magis Filiorum trium excell. a clari. Julii Campi Primi Fil. Architecti, & Pictoris, qui, arte superata, jam cum natura certans ultra id, quod est in eo genere summum, progressus est. Antonii Campi Secundi Fil. Chorographi, Architecti, & Pictoris praestantia Fraternali Aemuli, & Imitatoris Equitis Pontificii ob Agrum Cremon. in tabula expressam, à Civitate immunitate donati, Urbis Cremonae, & illius Praefectura tam sacra, quam profanae Descriptoris. Vincentii Campi iij. Fil. Archit., & Pictoris praestantissimi Galleatius, Curtius, Annibal, Julii, & Claudius Antonii filii PP. Anno sal. 1584.

Eod. Anno.

Nicolaus Hemus Carmelitici Ord. S. T. M. humaniorum literarum professor, & Patavii Lector Philosophiae in suo Coenobio, vulgavit *de Triumphali Christi Servatoris nostri Ascensu. Oratio Cremonae 1585. apud Christophorum Draconium. Com. Jo. Baptista Stangha Patrit. Cremon. dicata.*

De Vite divina, Angelica, humana, & Corporali. Patavii apud Laur. Pasquatum 1587. Laurentio Laureto Carmel. S. T. M., & Venetae Provinciae Praefecto.

De Triformi animorum Corona ex prudentia, sapientia, & gratia, floribus contexta, Libri tres propositi, ut publicè discutiantur Vercellis in Comitiorum Provincialium Lombardia celebratione apud Carmelitas. Opus ejdem Com. Stangha dedicatum. Cremonae apud eumd. Draconium 1589.

Falconius in Chronico, de eo plura, ubi de Doctoribus ordinis.

MDLXXXVI.

Cæsar Chizola, seu Chizolius Medicinæ, ac Philosophiæ Doctor, in Coll. Physicorum Patriæ susceptus, poeticis, & oratorii literis maximè instructus, ad Animosorum Academiae Principatum hoc anno evehitur, quem diligentissimè rexit. Ejus scripta exoptantur. fuisse aspectu venerabilem, desumitur ex carmin. *Francisci Zava, ubi in Epiced. Octaviani Com. de Covo scribit*

*Este mei memores, Cæsar Chizolius, oris
Egregii.*

Et alibi, ubi de Horatio Paterno.

Venit, & egregio Cæsar Chizolius ore

De eodem Cavicell. in Annal. pag. 428. 1.

Ant. Campus bist. lib. 3. pag. 72.

Lamus in Somnio cant. 2.

Abb. Malatesta Garuffius in Ital. Acad. ubi de illa Animosorum.

In Aedibus Divi P. Francisci super Aram familiae Chizolæ legitur notis aureis hæc inscriptio.

Julia

*Julia Cibola ex Testamento Caesaris Patris, & Nicolai Patruī Aram
banc Sanctissimæ Virgini Deiparæ, ac Divo Francisco dedicatam extru-
xit, exornavit, annua pecunia ad sacra quotidie facienda de suo munifi-
cè constituta, anno salutis humanæ 1592.*

Eod. Anno.

Petrus Georgius Odescalcus ex Patre Joanne Thoma, Regio Me-
diolani Senatore, Patricio Comensi, & Catharina Milia coniu-
genatus Cremonæ anno 1564. cum hic regeret Præturam, salutaribus
undis lustratus fuit Infans die quinta Augusti à Nicolao Ston-
drato Cremon. Episcopo, qui postea Sum. Pont. evasit. Suscepto-
res ejusdem à Sacro fonte fuerunt Emanuel de Luna, Arcis Cremon-
ensis eo tempore Gubernator, ac Comitissa Ludovica Bergami-
na. Ex quibus rectè statuitur, Petrum Georgium propriè esse
Cremonensem, & rectè nostros inter Scriptores non solum coop-
tari posse, quinimò deberi tum ratione Nativitatis, tum Baptismi,
ità docente *Radulpho Decano Tungrensi in suo eximio de Canonum ob-
servantia libro*, ubi asserit, illos verè naturales esse, & dici, qui nati
sunt in loco, cujus etiam sententiæ præter alios sunt *Carolus Guye-
tus ex S. J. in opere de Festis propriis locorum, & Eccles. lib. qu. 1.
& 2. nec non Ant. Quintanadvenas ex ead. S. J. in suis Sing. Theol.
Mor. ad septem Ecclesiæ Sacramenta Tract. 7. de celeb. Missarum.*
Virum etiam fuisse habemus ex *Abbate Gbilino in Teatro Hom. Il-
lustr. part. 1. ad omnem ecclesiasticam disciplinam compositum*,
qui quamvis puellæ nobili in primo flore juventæ nupsisset, vix ta-
men, ea defuncta, religiosum vitæ genus sibi amplectendum propo-
suit. Romam sanè perductus, clericali veste præcinctus cum Pau-
lo Episcopo Pennensi, ac Almæ Urbis tunc Gubernatore ejus Pa-
truo versatus fuit; erat omni virtutum genere, ac pietate insignis,
& præcipuè Jurisprudentiæ laurea præclarus, undè Sixto V. Pont.
Max. prædifficile non fuit, illum utriusque Signaturæ Referenda-
riū, Abbreviatorem de Parco majori, ac Prothonotarium de nu-
mero Participantium eligere; quinimò cum idem Pontifex of-
ficiū Præfecturæ Brevium justitiæ anno 1590. noviter crexisset,
illudque variis privilegiis, ac honoribus decorasset, Petro Georgio
conferre voluit, ac eodem fermè tempore Sancti Didaci Canoniz-
ationi præfecit. A Gregorio XIV. Urbis Firmanæ Gubernator
declaratus est, & à Clemente VIII. ad Ecclesiam Alexandrinam
per renunciationem Card. Octavii Paravicini die 10. Maii 1596.
promotus, summa vigilantia, & affabilitate, quæ cunctos populos
ad sui reverentiam attraheret, tredecim annorum spatio integer-
rimè gubernavit, ubi quadraginta horarum, ut dicunt, piissimum
exercitium instituit; Solemni pompa Corpora SS. Baudolini, &
Valerii illius Urbis tutelarium, decentiori loco reposuit, tria extrà
Urbem templa Beatiss. Virgini à fundamentis erecta, consecra-
vit, aliaque innumera Alexandrinis. eximie suæ pietatis monu-
menta reliquit. Nuncius extraordinarius ad Helvetios sibi de-
manda-

mandatam provinciam feliciter obivit. Hinc tam illustre sibi nomen in Aula Romana comparaverat, ut illum Paulo V. Viglebanensi Ecclesie Antistitem designaverit, ibi etiam optimi, & reatissimi Præfulis exemplar, & præsertim Tridentini Concilii sanctionum perfectissimus cultor emicuit, ut ab iis nunquam abscederet, ad novem circiter annos, cum esset ætate annorum sex supra quinquaginta, tot laborum quietem die 6. Maii 1620 in osculo Domini recepit, in sua Cathedrali tumulatus, cum huic elogio tum desuper, tum propè tumulum.

D. O. M.

PETRO GEORGIO ODESCALCO

Patricio Novocom.

Thomas Reg. Senator. filio

Ecclesie, Patrie, & Familie Lumini.

Hic

Utriusque Signat. Referend. Protobonot.

Particip.

Liter. Apost. Correct. Firmi Gubernat.

Ad Helvetios Legati

Munera feliciter obivit.

Episcopus Alexandrin. postmodum

Viglevan.

Ubique extructis Aris, scriptis

Codicibus, piisque

Institutis eximig Pietatis in Deum,

Deiparam,

Et Sanctos gloriosa erexit Monumenta,

Pastor, & Pater semper vigilans, & Pius

Inter piorum lacrymas nunquam

Fatis lacrymatus,

Ut Cælo diutiùs viveres, citius Terris

creptus est.

Obiit Non. Maii MDCXX.

Devoti animi testimonium

Parenti Optimo

J. C. Raymundus Odescalcus

Posuit.

Secundum autem est.

Mariam Virginem,

Quam vivens

Petrus Georgius Episcopus

Mirificè coluit,

Hic ejus etiam Osa deposita

Venerantur.

Is porrò Petrus Georgius insigni morum Sanctimoniam ità conspicuus, pro sua in Deiparam Virginem animi propensione, ac zelo, quo semper efferbuit, in almæ Parthenidis laudem discursus duodecim materna lingua composuit, librumque Paulo V. dicavit inscriptum.

Instituto di divozione ad honore della Beatiss. Vergine Maria da esercitarsi quindecim giorni avanti la Quaresima con alcuni discorsi, che servono à promuovere lo stesso instituto.

Discorsi Morali sopra i quindecim Misterii del S.^{mo} Rosario della B.V.

Vulgavit & alia opera nempè.

Raccolta di varie opere devote, che si puonno fare ad honore della B.V.M.

Discorsi sopra l'Orazione da farsi comunemente mattina, e sera dalle famiglie nelle proprie Case.

Diœcesanas Synodos tres.

L'Ufficio del Curato.

Vita di S. Diego.

Orazione in lode del medesimo Santo.

Orazione recitata in Torino per la Santiss. Sindone, e Reliquia di S. Maurizio l'anno 1602.

Orazione recitata nel funerale fatto nella Chiesa Cattedrale di Vigevano per l'anima della Reina di Spagna Margherita d'Austria.

Vitam, & gesta hujus Venerabilis Episcopi scripsit *Joannes Baptista Sala* Eccles. Cathédralis Comensis Canonicus Penitentiarius, utpotè qui ipsi quondam diù fuerat à Secretis, ubi firmissimè asserit cap. 1. §. 4. nostrum Dei servum nātum fuisse Cremonæ.

Salam prosequutus fuit nuper *Joannes Maria Ferraria* Cathédralis Ecclesiæ Viglebanensis Canonicus Cantor justo volumine, illudque Innoc. XI. felicissimæ recordationis S. P. dicatum voluit ubi cap. 2. anno 1564. Cremonæ natum fuisse Petrum Georgium asserit, quamvis *Julianus Porta* in catalogo *Vir. Illustrium Alexandria* dicat non à Ferraria, sed ab Octavio Inveciato Alexandrino S. I. conscriptam fuisse hanc Vitam Odescalchi, & editam tantum ab ipso Ferraria.

Extat ejusmodi Vita latino per extensum reddita stylo apud *Continuatores Bollandi* in *Propyleo ad acta Sanctorum Maii*.

De eodem scripsere Idem *Gbilinus* etiam in *Annal. Alexandria* ad annum 1598., & sequ.

Joannes Ciampinus in suo libro *Eruditiss. de Abbreviatoribus à Parco Majori* ad annum 1586.

Julianus Porta in suo *Theatro Alex.* ubi de Episcopis, eum vocando *Cler. Reg. Theatinum*.

Quæ superius adduximus, si non sufficerent ad demonstrandum, hunc Sanctæ memoriæ Præsulem Civem Cremonensem fuisse, animo

animo nostro sedet hic apponere privilegium Civilitatis Cremonensis, quo Joannes Thomas Odescalcus ejus Pater, unà cum filiis suis, & posteris fuit donatus in Archivio Civitatis servato subannexi exempli.

Decuriones Consilii Generalis Civitatis Cremonæ.

SCientes, quàm præstet, Civitatem gravissimos, & integerrimos Prætores sortiri, nobiscum præclare agi existimavimus, utpotè quibus singulis bienniis ex antiquo Instituto destinatur, Selectissimus ex amplissimo Senatus Mediolanensis Collegio Prætor, qualem nimirum habuimus superiori proximo biennio Illustrem Joannem Thomam Odescalcum Novocomensem Jurisconsultum prudentissimum, eundemque Senatorem Sapientissimum, qui Cremonensis Præturæ munus sibi ab Invictissimo Rege nostro Philippo demandatum, tanta cum laude, atque omnium admiratione obivit, ut omnibus mirum visum fuerit, & penè incredibile. Ut enim cæteras ejus Virtutes missas faciamus, nemo unquam satis pro dignitate, & rei Majestate dixerit, quàm sanctè, quàm sine odio, aut amore, cupiditate, aut avaritia controversias complures sustulerit, litesque deciderit, tum Jure, & potestate, quam habebat, tum auctoritate, & consilio, quàm benignè, & comiter se habuerit, qui non tam modestissimi Prætoris, quàm benevolentissimi Civis munus explevit; Quot privatas discordias composuerit, quot veteres inimicitias compresserit, quanta diligentia, & cura, vigilantiaque usus fuerit, cum ingravesceret annonæ, ut ex rei frumentariæ inopia, & penuria, maxima consequeretur utilitas; unde non mediocri admiratione afficiebantur finitimæ Civitates. Jam verò ità facilis ad eum omnium aditus fuit, ut ne ullus quidem se unquam exclusum conquestus fuerit; Ut igitur nostræ ergà ipsum benevolentia, ejusque ergà Civitatem nostram, amplissimorum beneficiorum pignus aliquod, monumentumque appareat, quod possumus, ipsum Odescalcum Virum Ill. Consilio nostro legitime coactò, more, institutoque Majorum coram Ill. Viro Camillo Castil'ioneo Senatore gravissimo, & Pro Prætor nostro meritissimo, ipsum, inquam, Ill. Joannem Thomam, ejusque filios, & Posteròs Civitate nostra donamus cum honoribus, & oneribus, quibus cæteri nostri Creati Cives frui, & gaudere consueverunt, Remittentes, pro ut eidem remittimus, onus astruendæ domus in Civitate, & pecuniam, ærario nostro persolvendam, quas ad res novi Creati Cives apud nos lege municipali tenentur. Quæ omnia rata, & firma esse decernimus, prælibati Invictissimi Regis nostri, vel ejusdem Excellentissimi Senatus Mediolani confirmatione accedente; Et hoc diploma per infra scriptum Scribam, seu Cancellarium nostrum fieri, nostrique Sigilli impressione muniri, mandamus. Dat. Cremonæ die Jovis, vigesimo Mensis Decembris 1565.

Eod. Anno LXXXVI.

PAulus Sfondratus Senior Francisci Patritii Cardinalis, & Episcopi Cremonensis F. ante Sacerdotium legitimo thoro susceptus, & ita Nicolai Cardinalis, & pariter Episcopi Cremonensis, ac postea Summi Pontificis Gregorii XIV. frater, Vallis Assinae Toparcha, & proinde vulgari, sed præclaro titulo Baro cognominatus, ut Patri, Germanoque propius accederet, non tam Avito splendore, quam propriis virtutibus, & præsertim eruditione, fulgere contendit. Hinc in magnæ literaturæ, ac acris ingenii virum emerit, qualis describitur à Paulo Morigia in *Excursu de Sfondratæ familie nobilitate*, suæ de Mediolani antiquitate Historiæ præfixo, in quo & *promptam, atque argutum in responsionibus* Paulum depingit. Accedebat his artibus singularis ejus prudentia, raraque in agendo dexteritas, quæque pluris fieret exemplaris vitæ integritas, & ferè incomparabilis morum suavitas, quæ tamquam ferrum magnes omnes, qui ipsum nossent, in ejus obsequium trahebat: Iisdem Paulus de causis gratiæ plurimum iniit apud plerisque Principes, maximè verò Carolum V. Augustum, ejusq; F. Philippum Hispaniarum, ac Indiarum Regem; à quo & torque Militis S. Jacobi donatus est, & legatus adhibitus ad Carolum Emmanuelem Sabaudia Ducem, apud quem annos aliquot egit. Quin & matrimonium Catharinæ istius Principis F. cum Philippo Rege suo ipse conclusit. Sed cum ad majora progredere ætate adhuc florente, fato subreptus est anno salutis MDLXXXVII. Kal. Maii. Scripserat aliqua; at ex his tantum occurrunt ipsius

Lettera al Cavaglio Battista Guarini, di ragguaglio, e di cõsolatione nella similitudine de' casi ad ambedue seguiti. Extat Tomo 2. selectarum à Bartholomæo Zucchio, editarumq; Venetiis apud Societatem minimam 1595. in 4. pag. 467. data Taurini 6. non. Martii 1586.

Lettere al Conte Ottavio Affaitati, data Taurini 18. Decembris 1586. & 20. Martii 1587. leguntur in libro inscripto, *Raccolta di lettere di diversi Principi, & altri Signori fatta dal Sig. Paolo Emilio Marco-bruni,* edit. Venet. apud Petrum Dusinellum 1595. 4. p. 238., & 241.

Ad ipsum autem extat Epistola Lucæ Contilis, data Mediolani 10. Aprilis 1561., & edita libro 4. epistolarum ejusdem Auctoris pag. 119. editionis Venet. 1564. 4. Alia Hieronymi Casonis data Mediol. 3. Octobr. 1585. inter Epistolas Bartholomæi Zucchii, & ab ipso collectas p. iij. pag. 35.

Tanti Viri mortem deploravit Insubria, quæq; ipsum cognoverant nationes. Inter Amicos verò memoratus Eques Guarinus, insignem superindè scripsit epistolam consolatoriam ad Nicolaum Cardinalem defuncti fratrem, quæ legitur in præcitato volumine pag. 274. quod & ex intimis præstitit Darius Boccarinus Nicolai Cardinalis à Secretis, cujus ea de re extat epistola ad Comitem Octavium Affaitatum, tum inter collectas à Marco-bruno p. 253. tum in Idea Viri à Secretis Bartholomæi Zucchii p. iv. pag. 505.

Quos

Quos autem Pauli jactura tetigit, magna mœroris parte levavit plurimæ spei soboles, quam ille ex Sigismunda Estensi nobilissima Coniuge reliquerat. Supervixerunt eorum Hercules Lictoris Orientalis Larii Comes, & Vallis Assinæ Baro, quem subindè S. Jacobi Equitem Philippus Rex Catholicus constituit, & Avunculus in Summum Pontificem assumptus, Equitum Prætorianorum Præfectum, & montis Marciani Ducem, ac Supremum Copiarum Sedis Apostolicæ Imperatorem in Gallica expeditione creavit. Cujus epistola de morte Patris ad Com. Octavium Affaitatum legitur inter collectas ab eodem Marcobruno p. 283. apud quem & Marcobruni pro Com. Affaitati responsum est observare pag. 352. Paulus Camillus Card. Episc. Cremon. de quo infra. Nec non Franciscus Arcis Adriani postea Præfectus, & Montafiz Marchio. Fuerunt & Pauli non reticenda Proles Anna, Herculi Vicecomiti nupta, & Barbara, quæ cælestem Agnum secuta in Cœnobio S. Pauli Decollati Mediolani, vocata est Angelica Agatha, de qua fiet mentio in Angelica Paula Antonia ipsius amita.

In Eadem Ecclesia Divi Pauli Mediolani hæc legitur Inscriptio.

Francisci Sfondrati Cardinalis, & Cremonensis Episcopi Nicolaus, & Paulus Filii legitime nati jussu Patris hic sibi M. P. MDLII.

cum insigniis Familiz Sfondratæ

Auctores de eodem scribentes sunt innumeri, & præcipuè non est omittendus *Petrus Franciscus Spinula Mediol. in suis Carminibus Ode 24. Epist. lib. pag. 32.*

Eod. Anno.

JO: Franciscus Terzanius Cremona J. C. Ferrariensis Origine tamen Cremonensis, undè cognomen habuit, & Lector pub. Bononiæ, ni fallor 1562. reliquit doctissimas *Enarrationes in tit. xiiij. lib. 2. Institutionum, qui est de Exheredatione Liberorum*. Manuscriptæ asservantur Bononiæ in Museo Clariss. Montalbani; Orationes item plurimas habuit ad Sixtum V. Gregorium XIV. Clementem VIII. Summos Pontifices; ad Aloysium Mocenium Venet. Ducem in funere Gul. Gonzagæ Mantuæ Ducis impressas Ferrariæ, Bononiæ, Romæ, & alibi in 4. 1570. 86. 92. &c.

Meminit ipsius Hieronymus Joanninus de Capignano Bononiensis in Vita Cynthii Jo: Baptistæ Giraldi. Hæc scripta comperii in Lyceo Herc. Laur. Legati, mihi tamen hujus Auctoris nomen erat cognitum ex Oratione penes me Venetiis excusa apud Joachinum Brugniolum 1586. cui tit.

Oratio ad Sixtum V. Pont. Max. pro Sereniss. Alphonso II. Estense Duce Ferrariæ, obedientiam præstante Illmo, & Excell.^{mo} Casare Estense ejusdem Ducis Patruele; habita à Jo: Francisco Terzanio Cremona J. C. Ferrar. Romæ ix. Kal. Jun. MDLXXXVI
Abbas

Abbas Libanorius in suo Libro, Ferrara d'oro &c. recenset Joannem Franciscum absq; cognomine Terzanio, sed tantum Cremonæ, & Cremonam etiam eum appellat, & inter alia. Si veggono in oltre di questo Eccellente Giurista alla stampa alcune Letture piene di gran dottrina, perciò molto stimate, & allegat de eodem loquentem Guarinone lib. 3. f. 182.

Est etiam de eod. mentio in opusculo *Garzonii Auximatis de laudo meri Juris p. 2.*

Hier. Baruffaldus suæ Ferrariensis Patriæ perenne decus, Amicus noster nobis confirmavit Cremonam familiam à nostra Urbe promanantem, adhuc Ferrariæ florere.

Eod. Anno LXXXVI.

Hieronymus Bernerius Patria Corrigiensis, Sac. Ord. Prædic. Episcopus Asculanus in Piceno, mox Albanensis, demum Portuensis, & S. R. E. Card. à Sixto V. P. M. hoc anno die 18. Decembris creatus, licet Allophylus Patriæ meæ adscribendus est, cum inter Concives nostros anno 1591. fuerit relatus, morum candore, cordis pietate, ac ingenii præstantia præcipue existimandus, vulgavit præ cæteris

Constitutiones Synodales Asculanæ Urbis, & Diocesis.

Qui plura de eodem scire cupit, adeat *Ughellum in Ital. sacra Tom. 1. Ciacconium, Fernandum de Card. Ord. Præd., Fontanam in sacro Theat. Dominic. p. 1.*

Nobis enim sufficit tantum Virum ostendere, quanto Cremonenses amore prosequeretur, & quali reciproco animi consensu à Cremonensibus ipse coleretur. Legantur igitur, quæ sequuntur ex Libro Decretorum Civitatis anni 1591. excerpta.

Illis J. C. D. *Jacobus Maynoldus Galleratus alter. rogatus, ex Ill.^{bris} DD. Deputatis, accessit ad Catbedram, & sedens dixit, jam Ill.^{re} Consilium certiùs redditum fuisse ex relatione tempore reditus ab Urbe, facta per Ill.^{rem} J. C. D. Homobonum Offredam super ejus, & aliorum Ill.^{rium} suorum Collegarum, in Oratores missorum ad summum Pontificem (erat Gregorius XIV. Cremonensis) legatione, quanta affectione Illustr.^{mus}, & Rev.^{mus} D. D. Cardinalis Asculanus totam hanc Civitatem prosequatur, & officia, & alia ad honorem, & decus Civitatis, & DD. Oratorum fecerit, & sicuti dum essent adhuc in itinere euntes, misit eis in occursum suos Curiales, & etiam alios super Carrucis, & Equis, qui eos comitati fuerunt usq; ad Hospitium, eis ex ordine S.^{ne} Sanctitatis preparatum, & quod aperte profitetur se esse Cremonensem, & ostendit animum, & desiderium faciendi omnem rem gratam Civitati Cremonæ, ita quod Civitas non posset tantum agere ad ostensionem gratitudinis suæ ergà suam Ill.^{mam} Dominationem, quantum debet; Verum considerata Persona benefactricæ, sibi videtur, quod Civitas posset creare in Cives, & Nobiles Cremonenses non tantum Ill.^{mam}*

Domi.

Dominationem suam verè etiam

U eorum descendentes usque in infinitum, U expedire privilegium opportunum, U illud per literas Civitatismet transmittere Romam, complendo eis verbis, quæ videbuntur opportuna, sibi visum fuit præd.^{ca} exponere, U proponere, se nihilominus remittet bonæ voluntati, U determinationi Ill.^{is} Consilii. Quibus sic dictis, auditis, U consideratis, U attentis, quod omne debitum Civitatis postulat, quod appareat ejus gratitudo saltem ex animo, idè

Placuit præfatis Ill.^{bus} DD. Consiliariis sic ut supra congregatis, ut aliquo modo appareat animi gratitudo totius Civitatis erga Ill.^{num}, U Rev.^{num} D. Hieronymum Bernerium Cardinalem Asculanum, ob quamplura benef.^a per suam Ill.^{nam}, U Rev.^{nam} Dominationem collata versùs DD. Oratores per Civitatem hanc missos superioribus diebus ad Summum Pontificem, respicientia etiam publicum commodum, atque honorem Civitatismet ordinare, ac ordinaverunt, U ordinant Civitate donandos, U creandos esse prout Civitate donaverunt, U donant, atque creaverunt, U creant in Cives, U nob. Civitatis Cremonæ præfatum Ill.^{num}, U Rev.^{num} D. Hieronymum Bernerium Cardinalem Asculanum, U item

U descendentes suos usq; in infinitum, eos ex animo agnoscentes, U corde complectentes, U prælibatæ Illustr.^{me}, U Rever.^{me} Dominationi suæ U descendentes in infinitum, ut supra, tenore præsentium concesserunt, U concedunt opportunam Civilitatem cum omnibus honoribus, commodis, emolumentis, utilitatibus, immunitatibus, U aliis præeminentibus aliis Civibus Civitatismet spectantibus, U pertinentibus, U quibus Cives Originarii, U Nobiles dictæ Civitatis uti, frui, U gaudere consueverunt, remittentes quoque, ac remisissent suæ Ill.^{me}, U Rev.^{me} Dominationi

U descendentes ut supra onus construendæ Domus in Civitate, ac pecuniarum arario Civitatis persolvendarum, ad quæ omnia uti cives, sic creati ex forma legis municipalis tenentur, seù teneri dici potest, U insuper ordinaverunt, U ordinant, quod superindè expediri debeat opportunum privilegium ad laudem Illustris F. C. DD. Homoboni Offredi, U Jacobi Maynoldi Gallarati, U omnia fiant, U expediantur expensis Civitatis, posito superindè partito, U obtento per omnes U.

Idem Cardinalis, dum esset Cremonæ, die secunda Mensis Novembris 1629. pretioso diademate sacram B. V. M. Lauretanæ Imaginem in Ecclesia S. Crucis repositam manu propria coronavit, ut refert Peregrinus Merula in Sanct. Cremonæ pag. 113.

In quadam Epistola ejusdem Cardinalis scripta Nob. Præsidibus ad gubernium Cremonæ die 12. Aug. 1604. inter alia hæc habentur. Con ragione si ripromettono le S. S. VV. di me amando cotesta Patria al pari della mia propria Uc.

Eod.

. Eod. Anno.

Sigismundus Fossa Gasparis J. C. filius V. S. Matthiæ, Patriæ Decurio, & Orator in Civitate Mediolani J. C. clarissimus anno 1569. Collegium DD. Judicium ingressus die 24. Novembris propter prudentiam, & virtutem, quibus admodum floruit, Ludovico Aymo vita functo, ad Senatoriam Cathedram, annuente Philippo II. Potentiss. Hisp. Rege, promotus fuit, in qua quatuor tantum annos sedens, explevit tempora multa, nam anno 1590. occubuit, dum esset Mediolani, translato exinde ejus cadavere ad Patriam, solemnioribus exequiis in Ecclesia Divo Matthiæ dicata, apud suos majores reponitur. Scripsit quamplures doctissimas.

Consultationes Legales, quas memorat Raudensis respons. 4. num. 71. pluresq; illius laudes cumulatè leguntur in Epistola nuncupatoria ante repetitionem Gratiani legis primæ ff. de Legatis primo.

Caviteil. in Annal. pag. 428.

Ant. Campus hist. lib. 3. pag. 59. & 71.

Lamus in Somnio cant. 2.

Syllabus J. C. MS.

Plotus in addit. ad cons. 63. Martini Garrati Laudensis, Sigismundum Cremonæ gloriam Immortalem appellat.

Cum ad manus pervenerint literæ Pii IV. S. P. ex regestis Archivi nostri signatis Q. Q. in quibus fit mentio de Vincentio Fossa Sigismundi Fratris, eas hic subnectere sum ausus.

Pius PP. Quartus.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem: lætatos vos, & Civitatem istam, sicut scribitis delato ad nos Apostolatus Officio persuasum habemus, studiumque & vestrum, & ipsius Civitatis erga nos gratum, esse perinde, ac debet nobis, qui Civitatem istam perpetuo semper amore dileximus. De qua nostra pristina voluntate tantum abest, ut aliquid hoc tempore imminutum fuerit, ut ea potius aucta sit, quod quidem experiemini in eis rebus, in quibus desiderio vestro annuere potuerimus. De ea re, de qua dilectus filius Vincentius Fossa Civis vester, mandato vestro nobiscum diligenter sanè locutus est, quid ei responderimus, ex ejus littera cognoscetis, quibus fidem habebitis. Dat. Romæ apud S. Petrum sub avanulo Piscatoris, die pr. Februarii MDLX. Pontificatus nostri anno primo.

Subscr. Antonius Florebellus Lavellinus.

A tergo Dilectis filiis Presidentibus Civitatis Cremonensis, & sigill. &c. Ex hac stirpe fuit insignis Jo. Franc. Secretarius Status, ut ajunt Philippi Mariæ Med. Ducis, ut ex Pucinello in Nobilit. Novar. pag. 193, & ex opusculo nostro Spect. Caus. Patrom, inscripto.

Deo-

MDLXXXVII.

DEomissus Guazzonus bonis omnibus in literis, artibusq; & præcipuè in pangendis italicè carminibus excellens, invulgavit
L' Andromeda Tragicomedia Boscberbecca anno 1587. Matthæo
 Brumano Nicomediæ Episcopo, & Mantuæ Suffraganeo dicata.
 Soluta itidem Oratione apud Jacobum Ruffinellum, & sub auspiciis
 Ferrantis Principis Gonzaghæ
La Quintilia Tragicomedia.

Laudatur decatetrafticho italico à *Luca Foligno Vicentino* cum
 Sannazario comparando.

Extat Guazzoni memoria apud *Jo: Baptistam Spadam Ord. Pred.*
in libro inscripto, Giardino degli Epiteti &c.

Eod. Anno.

ANtonius Maria Bassus P. Virg. Mar. studiosissimus, & Poeta
 facundissimus, vulgavit Librum exempli sequentis.

*P. Virgilii Maronis Buccolicon, Georgicon, & Æneidos unum
 omnium, ac Sylvæ rerum index, Nicolao Erytbreo J. C. Auctore, nuper
 ab Antonio Maria Basso Cremonensi ita accomodatus, ut Virgilianis
 libris conjunctumq; impressionis facillè serviat. Venetiis ex Officina Da-
 miani Zenarii 1586. opus verè laboriosissimum, sed libenti ani-
 mo peractum, cum apud Cremonenses sit dulcedine plena Virgilii
 memoria, ob prima literarum rudimenta ab eodem Cremonæ su-
 scepta. Teste Ælio Donato celebri Grammatico in ejus Vita. Ini-
 tia ætatis, idest usque ad septimum annum Cremonæ egit, & 17. anno vi-
 rilem togam cœpit, illis Consulibus iterum, quibus natus erat &c. & Pe-
 trus Crintus de Poet. Lat. lib. 3. cap. 37. deindè cum tempus adventas-
 set capiendæ eruditionis, optimis Præceptoribus, atque eruditis operam
 dedit, idque fecit variis, ac diversis Urbibus, nam Cremonæ primùm,
 deinceps Mediolani, ac postremò Neapoli ingenium suum magna diligen-
 tia, & incredibili studio excoluit &c.*

*Lud. Cavitell. Annal. in initio pag. 6. scribit. Et fuit Cremonæ Gymna-
 sum, in quo publicè docebantur, & addiscebantur artes liberales, & om-
 nes scientiæ, & ad eas addiscendas multi ex populis finitimis accedebant,
 & P. Virgilius Maro Mantuanus celeberrimus Vates, accepit prima
 Rudimenta Grammaticæ, & Humanitatis.*

*Ang. Baronius in Oratione de Urbis Cremonæ laudibus, inquit; Constat
 Poetarum omnium Principem Maronem Cremonæ primùm magna dili-
 gentia, & incredibili studio ingenium suum in literis excoluisse, ad cujus
 rei testimonium ostenduntur etiam bis temporibus in Divi Bartholomæi
 vico ædes antiquissimæ, in quibus Virgilius habitasse creditur. Hæc ea-
 dem Hermannus Concractus in Chronico P. Ruè in novo Virgilii Com-
 mento Parisiis 1675. refert, Virgilium, græcum idioma, Medici-
 nam, & Mathema. Cremonæ didicisse*

*Scipio Agnellus Mapheus Ep. Casal. de hoc plura Annal. Mantuæ lib. 2.
 cap. 1.*

Tom. II.

E e e

Nota-

Notabile est, quod ipse Bassus scribit in præfatione ad Lectorem, ubi. *Præ cæteris, eoq; libentiùs hoc onus suscepi, quod non solùm ad hoc fui Amicorum hortatibus impulsus (jam hinc quintus, & vigesimus annus est) sed etiam non subita mei Virgilii dulcedine motus, nec novus iste venit amor: cùm enim ad D. Mariæ à Gratiis postea Mantuam me contulissim juxtà D. Francisci mibi fornix oblata est. Ibi in medio Effigies Illustrissimi Demarchi Federici: à leva Facundi Carmelitani: à dextera nunq; satis laudati Maroni, qui cùm ejus contemplatione non possem satis expleri, videbatur ex me ore admodum modesto compellans, ita efflagitare*

Perfice, Basse, meum, quod dudùm propter amorem

Cœpisti; atq; juva, qua ratione potes.

Utile quàm sit opus nostrum, præsentiet omnis,

Si pateant numeris singula aperta tuis.

Eod. Anno.

Hieronymus Menghus ex Oppido Vitellianæ, Vitellio Conditore celeberrimo in Diœcesi Cremonensi jamdiù Cavalcabobus Patritiis Cremonensibus, nunc verò Sereniss. Mantuæ Duci subiecto, Minorum Regularis observantiæ professor institutum, ad Sac. Scripturæ studia, & pietatis exercitia totum se contulit, quæ eò direxit, ut præsertim juvaret miseros illos, quorum corpora maligni Spiritus inuadunt. Ad effugandos etenim damnatos illos genios, & cohibendas, opprimendasque Satanæ vires, varia conscripsit, ab Exorcistis maximè conquisita. Singularem quippè doctrinam, & remedia probatissima in illis habent ad expellendos ab obsessis Dæmones, facturasque, & maleficia fuganda. Hujusmodi liber est, cui titulum fecit

Flagellum Dæmonum, exorcismos terribiles, potentissimos, & efficaces, remediaq; probatissima, ac doctrinam singularem in malignos Spiritus expellendos, facturasque, & maleficia fuganda de obsessis corporibus complectens &c. Venetiis 1587. ad signum Cbaritatis, ibidem & 1599. & Mediolani recusum per Pontium, & Picaleum 1624.

Accessit pars secunda, quæ

Fustis Dæmonum, adiurationes formidabiles, potentissimas, & efficaces in malignos spiritus de oppressis humanis corporibus fugandos continens. Ad Franciscum Gonzagam totius Ordinis Minorum Ministrum Generalem, Venetiis 1587. ad signum Cbaritatis in 4., & Bononiæ apud Joannem Rossium 1589. in 8., & iterùm Venetiis 1644. in 8. Duobus Tom.

Extat & ejusdem liber inscriptus.

Fuga Dæmonum, adjurationes potentissimas, & exorcismos formidabiles, atq; efficaces in malignos spiritus propulsandos continens. Venetiis 1596. in 8.

Impressa sunt simul cum altero Opere Alexandri Albertini Minoritæ inscriptum.

Compendium artis exorcisticæ Venetiis 1601. Summam Angeli à Clavasio latinam reddidit. Prodiit Venetiis 1593.

Vulga.

Vulgari etiam sermone conscripsit.

Tesoro Celeste della Gloriosa Madre di Dio Maria Vergine, nel quale si ragiona del vero culto, & adoratione, che si deve alle S.^e Immagini. Bononia apud heredes Jo: Rossi 1607. in 4.

Orto delizioso de F.F. Minori, copiosissimo di tutti li frutti necessari alla scienza delle cose della salute, & alla propria professione. ibidem penes eundem 1594.

De eodem *Vuadinghus de Scriptoribus Ord. Minorum in litera H.* quem profectò duplicat; in uno quidem loco eum appellando Hieronymum Menghum, & in altero Hieronymum à Viadana.

Draudius in Bibliotheca Classica, & in Bibliotheca Exbotica, & alii.

Eod. Anno.

MArtianus de Marchis Torniellus, de quo hæc mihi scripsit doctis. Amicus meus Lazarus August. Cotta 5 Id. Augusti 1702. *Ne amplius de me conqueraris, Præclarissime Arisi, Martianum de Marchis Torniellum, quem ex asse Novariensibus meis inconsultò adscriperam, ex semisse tuis restituo Cremonensibus, cum Patrem habuerit Constantinum Equitem Cremonensem, & Matrem Catharinam Torniellam de Parona Novariensem. Hæc filio, posterisque indicat, ut Torniellorum cognomine, ac stemmate uterentur: sed cum in proprios lares in urbe virum concepisset, vereor, ne Martianum ibi ortum, quem vos in Novariensem, & Cremonensem scindimus, quandoque Papienses totum sibi vindicare ausuri sint, si quandoque scribetur Papiæ Literata Cremonam Literatam rursus emulatura &c.*

Amicus laudatus in suo Musæo Novariensi refert Martianum scripsisse *Epistolam* anno 1587., quæ habetur in *Collectaneis Marcobruni* pag. 282.

MDLXXXVIII.

Lactantius Ramfoldus de Urceis Brixienſis Diœcesis ex Sacro Ord. Prædicatorum, qui cum fuerit ex præclaris Cœnobii Cremonensis Alumnis, ut de eo scribit *P. Rovetta in Bibl. Provincia Lombardie ad annum 1588.*, nobis placet sine ejus Patriæ præjudicio inter Cremonenses cooptare. Vir fuit summæ prudentiæ, ac Virtutis, & regularis observantiæ, omni laude studiosissimus, qui post Lecturas, insignioribus Provinciæ Insubriæ præfecturis in suo ordine expletis, hoc anno à Gregorio XIII. Commissarius Generalis S. Officii de Urbe creatus est. scripsit

Tractatum de Rebus Sacris ad Sanctum Missæ Sacrificium pertinentibus, cum earundem significationibus &c.

Tractatum in Orationem Dominicalem, sive Orationis Dominicæ Expositionem.

Tractatum, de Sacro Præfatio Missæ, unâ cum ejusdem significationibus.

Item Summariam, sive Compendiosam Symboli Apostolici declarationem.

Tom. II.

Ecc 2

Et

Et alia plura Opuscula, quæ in Conventu Bononiensi servantur. Videndi sunt allegati *Rovetta*, & *Vincentius Maria Fontana* in *Theatro Sacro Dominicano* p. 3. cap. de *Ministris S. Inquisitionis*, & alibi Hujus Viri Dominicani mentio non finit, quin memorem alterum ejusdem magni Instituti Sodalem à me in primo Volumine neglectum. hic fuit *Georgius à Cassano* Diocesis Cremonensis, vocatus tamen à *Rovetta* ubi supra *Mediolanensis*, cum in temporalibus oppidum *Cassani Mediolano* pareat, floruit anno 1264. eximii intellectus acumine, & elegantissimæ posteritati reliquit.

Egregia Commentaria super quatuor libros Sententiarum, atque super Universam Aristotelis Philosophiam.

De eodem *Georgio P. Rovetta* plures allegat scribentes. Verùm omittitur à *Picenello* in *Athenæo Literatorum Mediolanensium* cum *Georgius Dominicanus*, de quo lit. G. mentionem habet, vixerit 1515. & ejus opera sint à recentis longè distantia, ut notat idem *Rovetta* ad annum 1520.

Eod. Anno.

Elias Carnevalius Carmel. scientiarum omnium cultor diligentissimus, & dignitatibus in suo Sacro Ordine perspicuus, nam à Secretis Generalis Jo: Baptistæ Gaphardi, Præfectus indè Provinciarum Romæ, Insubriæ, & Syriæ, Socius Jo: Stephani Chizzolæ pariter Generalis, & demùm Vicarius Generalis in Regnis Neapolitano, & Siculo.

Laudant Eliam. P. *Petrus Lucius Belga* in *Bibl. Carmel.* pag. mibi 30. & latè *P. Daniel à V. M.* in *speculo Carmel.* Tom. 2. ad num. 3704. *Falconius* in *Cronico* &c.

Eod. Anno.

Alexander Botta inter J. C. Collegiatos, ac Patriæ Decuriones non postremum locum obtinuit in humanioribus literis accuratè versatus. Animosos quoquè inter Academicos floruit. Scripsit egregiè

*Orationes, &
Carmina*

In jure siquidem maxima cum cura, ac diligentia digessit.

Allegationes

quarum magna pars legitur in *Collectaneis Amplissimi Senatoris Thomæ Persichelli*, ut vidimus in sua *Bibliot. Bononiæ*, dum ibi legibus operam dabat Alexander inter suos *Condiscipulos* priorem gradum occupavit, ut ex inscriptione ab *Alidosio* relata, & à nobis recognita dum in ejusdem Urbis *Universitate* legali incumbere studio

*In Excell. Juris Cons. D. Jo: Aloysium Scappium
Cui legum auspicia, & Palmas studiosa Juventus
Accepto ferret Scappius ille fuit.*

*Hunc tu igitur veniens intrando limine primo
Et rediens animi signa repende boni.*

Curan-

Curantibus D. Hieronymo à Ponte, & D. Alexandro Bottà Cremon. Pri-
ribus anno D. MDLXXXVI

Bressianus de eodem in Coll. J. C.

Syllabus MS. eorumdem J. C. de Coll.

Eod. Anno.

Dioneus Musonius Joannis, Viri Clarissimi Filius, Presbyter Se-
cularis, latinis, Græcis, & Hebraicis literis docendis idoneus,
Musarum Amicus ædidit

Carmina varia

Epistolas, & alia, ut refert Bressianus in V. R.

Ejus lyrica delibare quis potest in irio voluminis Annalium Ludovi-
ci Cavitell. cujus in encomia versatur. Memoratur à Legato in Ly-
ceo Hercules, prout Alexander Musonius, qui & ipse sui propentio-
nem animi in Musas ostendit modulatus

Carmina varia

Quorum felicitatem arguere licet ex sequenti Epigrammate præfixo
libris Farraginum Crotti nostri.

Armenta, Admetique greges farragine pingui

E Cælo pulsus pavit Acersecomes.

At tu docte Aeli, dulcis farragine Musis

Doctorem pascis ingenia, & studia.

Malè Diomedes vocatur à Bressiano in Corona Vir. Illustr. lib. 1. p. 3.

Eod. Anno.

Zaccharias Cavalcabos dum Bononiæ degeret edicionem cura-
vit apud Jo: Rubeum hoc anno libri inscripti

Trattato dello Schermo d' Angelo Vicani dal Montone Bolognese.

Quem inscripsit Pyrro Comiti Malvetio cum ejus Epist. nuncu-
patoria.

Alia scripsisse fertur. ut notat Laur. Legatus in Museo Cospiano.

MDLXXXIX.

Bartholomæus Fabagrossa Monachus Camaldulensis, tempori-
bus Dominici Agavii ejusdem Patriæ, & Instituti Abbatis, &
Generalis Visitatoris, Romæ degens, virtute, & monastica ob-
servantia conspicuus; ejusdem extat elegans MS. laudatum à
Petro Canneto eruditissimo Amico in Bibliotheca Camaldu-
lensi, inscriptum

*Elucubratio de Reverentia S. R. E. Cardinalium ergà Rom. Pon-
tificem Christi Vicariam ad Cardinalem Comensem Ord. Protectorem.*

Servatur in Bibliotheca S. Gregorii de Urbe Scamno I. K. L. M. ut
mihi indicavit alter doctiss. & humaniss. Amicus meus D. Gui-
do Grandus Mon., & ipse Camald. dig. suis literis ab Urbe
datis, & ex ædibus S. Gregorii 4. Non. Julii 1693. qui, & memo-
ratur in Regestis ejusd. Ordinis.

Cum

Cum hic de familia Fabagrossa sermo contigerit, præterire nefas esset sequentes inscriptiones, quæ olim præstabant in Ecclesia S. Francisci Mediolani, sed ob ejusdem Eccl. ruinam anni 1688. Septembris mense, ejusque magnificentiorem reedificationem dispersæ sunt. Referuntur attamen ab eruditissimo J. C. Camillo de Sironis, ut mihi indicavit humaniss. ejus Filius Joannes J. C. nõ genitori dissimilis, in antiquioribus monumentis investigandis.

Francisco Fabagrossa Avo, Cremona oriundo, Jo: Galeazzi Maria Ducis Med. intimo, ab eodem ob merita Venationum Præfectura ornato, & Plebe Lexeduni jure Fendi donato, & Octaviano Fabagrossa Patri Humaniss., & chariss., ac Ludovica Bellabuccæ Conjugi Sanctitate, Pietate, Fide incomparabili, cum qua vixit ann. XX. jucunde sine querela, hæc decessit. 21. Jan. 1571. ann. 42. Franc. Fabagrossa B. M. P. & sibi, & suis.

Franc. Fabagrossa Junior hanc Cellam cum Ara D. Hieronymo condidit, à fundam. erexit anno 1573., & ut quotidie in ea res divina celebraretur, annuam illi elemosynam assignavit, atque in hac Eccl. monumentum Avo, Patri, Uxori, sibi, & posterisq; suis fieri F. ann. 1571..

Eod. Anno.

Isabella de Luna Comitissæ Jo: Bapt. Affaitati Uxor, Filia Emanuelis Nob. Hispani Arcis Cremonæ Præfecti, cui præ cæteris animi dotibus viguit honestas, eleganti scripsit materno sermone.

Epistolas ad Claram Vismaram, & alias præclaras feminas. Extant in volumine inscripto. Lettere di molte valorose donne, nelle quali chiaramente appare non essere nè di eloquenza, nè di dottrina agli Uomini inferiori. Venetiis ap. Gabr. Folinum de Ferrariis 1548.

Ad eandem legitur Epistola Isabellæ Pallavicinæ Lupæ Marchionissæ Soranæ, inter collectas à Paulo Emilio Marcobruno p. 298. diei præ. Septembris 1589., unde liquet Isabellam de Luna diu vixisse.

Campus in bist. ubi de Com. Ludovico Affaitato ejus filio.

Franciscus Zava suis Carmin. eam solatur in morte ejusdem Com. Ludovici Affaitati.

Eod. Anno.

Joannes Petrus Chizola Carmelita Congr. Mantuanæ ad id planè factus emerit, ut cum fratre suo Jo: Stephano doctrinæ, meritis in eodem Ordine Principatum assecuto certare videretur, uter eorum Ripacolo, non ingnobili Cremonensis Diocesis Oppido, ubi nati sunt, majorem conferent gloriæ. Dùm enim alter summo inter suos dignitatis fulgore nativum solum magnopere illustrare pergeret; alter patriam eruditionis præstantia latè memorabilem facere nitebatur. Hic quippe singulari doctrina præditus, Philosophica præsertim, & Theologica, quibus omnis Sapientiæ primatus inest, varia rexit gymnasia cum ingenti auditorum fructu. Bononiæ potissimum docuit, scientiarum eminentiss. publicè pro-

professus; ubi & in Venerab.^{le} Theologorum Collegium cooptatus 6. Kal. Septemb. 1584. plures annos transegit, Sacri Cœtus Antesignanus. Scholasticis exercitiis, in quibus Disputatoris ingeniosi nomen promeruit, eloquentiæ quoq; ornamenta coniunxit. Hinc non semel declamare auditus disertæ Oratoris plausus retulit. Accedebat eruditioni morum suavitas, & eximium pietatis studium. Quo fiebat, uti numquam lætior esset, quàm cum charitatis opera exerceret. Sic & integer, vitæ scelerisque purus, ut inquit Poeta, nihil magis oderat, quàm periculi plena foeminarum commercia, illud identidem enuntians.

*Fœmina corpus, opes, animum, vim, lumina, vocem
Polluit, absorbet, necat, eripit, orbat, acerbat.*

Nec minori odio prosequabatur otium, quod omnium scelerum fontem prædicabat. Tantumdem constans, miram præ se tulit æquanimitatem, nihil turbari solitus in adversis, nihil ab se diversus in prosperis. Ità & præclaræ viri modestiæ, ac sinceritatis in suam trahebat amicitiam, quotquot facilem ejus consuetudinem experirentur. Summis proindè viris acceptissimus, Præsulum aliquot, & præsertim Alexandri Andreae Mantuani Episcopi familiaris fuit; quibus & Theologus, & Consultor sua contulit officia. Administrandæ quoq; Reip. propositus, post gestum Congregationis, ut vocant, Provicariatum, Florentinum, & Mantuanum Cœnobium moderatus est, & tanta quidem cum laude, ut Mantuani statum ipsi erexerint, quod in causa fuit, ut amplum ipsi poneret Elogium *Jo: Maria Pensa* Congregationis ejusdem Alumnus, qui facundè admodum de Jo: Petri virtutibus disserit in suo Carmelitarum Illustriorum Domus Mantuanæ Theatro.

Publica Eloquentiæ Jo: Petri monumenta nunc extant.

Oratio pro S. Petro Thoma Carmelita, habita Bononia in Ecclesia S. Martini majoris, Bononia apud Joannem Roscium 1573. in 4.

Oratio in funere Cyrilli Franci Servite in Gymnasio Bonon. Theologiam publicè professi, habita in Aede D. Mariæ Servorum. Ibidem apud Faustum Bonardum 1585. in 4.

Quanta fuerit dicentis vis, indicat Nicolaus Rotius Salodiensis Carmelita, in Epistola ejus Orationis nuncupatoria ad Gabrielem Paleotum Card. & Bononiæ Archiepiscopum primum. Solertem quoq; vernaculi sermonis se prodidit, editis ea lingua nonnullis, cujusmodi est, quæ à memorato Pensa usque in Cœlum effertur.

La Vita del B. Lodovico de Morbioli Bolognese, estratta dal Poema latino di Battista Mantovano. Bononia apud Alexandrum Benacium 1586. & apud Victorium Benacium 1602. & apud Bartholomæum Cochium 1618. in 8. Præter hæc varia quoque conscripsit Joannes Petrus, cum Theologica, tum Philosophica: quorum censum assequi non fuit. Ea tamen innuit *Petrus Lucius Belga in Carmelitarum Bibliotheca.*

Falconus in Cronico, ubi de doct. Carmel.

Clemens

Clemens Mar. Felina in Sacro Musgo Congr. Mantuanæ.

Ant. Possevinus in App. Sacro

Andreas Rossettus in Syllabo Scriptorum Pedemontii nostrum Chizolam includit, sed videat, quæso, Lector, quæ contrà Rossettum refero, ubi de Joanne Stephano Chizola fiet mentio ad annum 1599.

Eod. Anno LXXXIX.

JOannes Franciscus de Marianis multifariæ eruditionis, & præsertim maternæ Historiæ peritissimus, dum archivio Civitatis præficeret, tempore, quo perspicuo Conservatoris Ordinum munere, maxima diligentia fungeretur, doctissimis vigiliis explevit

Commentaria de Patriæ antiquitate, ac nobilium familiarum ejusdem.

Hiscæ manuscriptis usum fuisse, crebrò confirmat Joseph Bressianus in suis regestis historicis conficiendis, eorumq; jacturam deflet anno epidemiali 1631. secutam.

Ant. Campus bist. lib. 3. opera Mariani vidisse testatur, dum recenset Epistolam Cremonensibus exarratam à Joanne Galeatio Vicecomite die 2. Julii 1402. de dominio Bononiæ ab eo conquistato, ubi hæc verba. E' cavata questa lettera dai Commentarii delle cose di Cremona, scritti latinamente da Gio: Francesco Mariano mio Amicissimo, che mi hà fidato il libro scritto à penna, e datomi licenza di servir mene in tutto quello parebbe à me necessario nello scrivere di questa mia opera &c.

Eod. Anno.

Julius Tartesius Legum Doctor non vulgaris, cui ingenium acerrimè acuit oppositio eidem facta, ne Collegium inclytum Jurisperitorum Patriæ ob natalium defectum ingredi posset, edendo librum inscriptum.

Defensio Cause Julii Tartesii J. C. Cremon. Filii Francisci Art., & Medicinæ Doctoris, & de Collegio DD. Medicorum Cremonæ in materia Nobilitatis ex Philosophorum, & Jur. Cons. placitis decerpta, & tribus partibus divisa. Cremonæ apud Christophorum-Draconium 1589.

Cùm in regestis Jurisconsultorum de Collegio non videam Tartesii nomen descriptum, oleum, & operam sanè eruditissimam perdidisse credendum est; ubi verò pendente judicio non è vivis abisset.

Eod. Anno.

Antonius Moreschus Presbyter, & J. U. D. Casalmajorensis ex Seminarii Cremonensis Alumnis, quantum in oratoria emereret, demonstrant.

De Legum laudibus. Oratio. In Casale Majori apud Antonium Guerinum, & Socios 1589. dicata Nicolao Sfondrato S. R. E. Card. Episcopo Cremon.

In Funeribus Antonii Marii Caballi jussu Decurionum Casalis Majoris.

Majoris. Oratio. Ibidem apud Joannem à Laude 1591. Eidem dicata, dum esset Summus Pontifex.

Eundem memorat Hector Lauda in Hist. Cas. Majoris MS.

Eod. Anno.

Brocardus Persicus Comes, omnis doctrinæ, & omnium artium optimarum comitate instructus, speciatim verò in legibus Pontificiis, ac Cæsareis, quibus die 13. Decembris 1588. in Universitate Ticinensi laureatus effulsit, anno immediatè adveniente, ut res depostulabat, in nobilissimum Judicum Patriæ Collegium adnumeratus, accurata suorum Consiliorum sapientia fecit, ut eum Civitas nostra semper in optatis haberet. Administrante Papiensi Prætura Senatore Ludovico Madio Cremonense, Judicis officio incorrupta reâitudine functus est. Scripsit

Consilia tum in materiis civilibus, cum in Criminalibus.

Dum erat ex Fabricæ Cathedralis Præfectis, Sacellum Divo Christi Antambuloni sacrum, auro, & picturis elegantius reddidit, ut notat inscriptio ibi stylobate insculpta.

Comes Brocardus Persicus J. U. D. Comes, & Eques, Antonius Maria Marchio Pallavicinus, Franciscus Piscius, Bernardinus Scbitius Castri Didoni Condominus, Hieronymus Paternus, Camillus Barbovius Fil. Equ. Baptista Fabr. Præfecti anno Salutis 1608.

Hic Brocardus Pronepos erat ex Fratre celeberrimi illius Brocardi, de quo præter tot Patriæ, ac exteros Cronographos scribit Abbas Gbilinus in *Annal. Alexandriæ ad ann. 1571.* per hæc verba. *Il Conte, e Cavaliere Gerosolimitano Brocardo Persico, che doppo esser stato Governatore d' Alessandria, fù fatto Cavallerizzo Maggiore del Rè di Spagna Filippo II., Mastra di Campo Generale nello stato di Milano, Vice Rè di Sicilia, ed Ambasciadore per l'istesso Rè in Roma presso al Sommo Pontefice Pio IV. Morì in Milano alle sette bore della notte avanti alli 23. dell'istesso mese di Aprile, & il suo corpo fu porta to à Cremona, e sepolto nella sua Capella à S. Gio: Battista dedicata nella Chiesa di S. Domenico.*

Nec sunt prætereunda, quæ ad Persici Herois laudes expressit Franciscus Zava in *Orat. 2. ad Decuriones Cremonenses.*

Hoc in primis Philippus Regum optimus, maximus Caroli filius non cognovit tantùm, sed re ipsa approbavit. Cujus rei optimum ipse præconium est. Hic enim multis audientibus gravissimis viris, quorum consilio, & auctoritate, totius Reip. summa nitebatur, bique Cremonenses ferè omnes erant, cum multa Civitates sub alpihus Gallis punic hostibus, nunc amicissimis, & sanctissimo affinitatis vinculo copulatis, occuparentur, vel à Societate descerent, hanc sollicitam vocem misit è pectore. Cremona, in quo statu, his tristissimis nunciis allatis, est? Tunc Brocardus Regis Magister equitum, bujus Civitatis nobilissimus Civis, ornamentum insigne, Comes dignitatis, gradu comis, aspectu,

re liberalissimus, qui ob ejus singulares virtutes quotidie à Rege, apud quem assiduus est, novis muneribus, honoribusque cumulatur, dixit, Cremona, optime Rex, bene audit. Urbis muros sine militum conductorum copiis, & subsidio Cremonam tuentur, fines defendunt, hoc Imperium adamant, pro quo tuendo, atque etiam propagando promptissimis animis armati, semper excubabunt. Hoc audito, incolumi Cremona, omnia brevi recuperabo, respondit Rex ille inclytus, & magnanimus. Tantum Cremonensibus confidebat. Tantique virtutem illorum aestimabat. Quod hac divina voce plenius testimonium habere poterant Cremonenses fidei à se semper servatae? Quid hoc praeconio majus? Quid ad illorum animi magnitudinem testandam vehementius? O Regis fiduciam! O Civitatis hujus immortalitatem! O Sententiam aeternitati omni genere monumentorum consecrandam! Quis dubitat tanti Principis judicio, tam religioso testimonio Civitatem nostram omnium saeculorum triumphis longe anteponeendam esse? Hanc constantiam, & fidem nationis Cremonensis, antiquae etiam literae testantur, probatissimi, & locupletissimi Scriptores celebrant. Bello enim Macedonico, qua tempestate Insubres, Cenomani, Boii propinqua loca, Duce Amilcare Peno, vastabant, Placentia Romanorum, & ipsa fidei Colonia direpta, ad Cremonam diripiendam ventum est. Parvo praesidio Urbs hac munita erat, Coloni vehementer laborabant, qui admodum pauci erant, quadraginta millibus hostium Urbem nostram oppugnantibus, Cives tamen fortiter propugnantes non perterriti direptione proxime Civitatis, agrorum vastatione, hominum internectione, qui per agros Barbarorum immanitatem effugientes, vagabantur, nunquam animis defecerunt, expectantes Romanum auxilium, omnia incommoda tolerantes, longamque & assiduam obsidionem superantes. Sed quorsum haec, quasi nesciamus, hanc Civitatem Romanis semper charissimam fuisse, colonisque, nunc Belli casibus, nunc morbis assumptis, novos Senatus consulto fuisse in supplementum conscriptos? Fidem in animis Cremonensium Sanctiss. templum habere, rerum conventarum eventum verbis conceptis respondere, sciunt omnes, quibuscum negotia communia sunt. Nihil apud eos agi dolo malo, norunt maximi, minimi, mediocres, qui cum his res magnas tractant, quibuscum rerum agendarum societatem ineunt. Certa namque est, & ubique Cremonensium fides contestata, atque inter reliquas sanctissimas leges, quas plurimas haec Civitas habet, hanc severe custodit. Cr.

MDXC.

Antonius Marius Caballus ex oppido insigni Casalis Majoris, Ticinensi in gymnasio adhuc Adolescens legibus operam dedit, susceptaque doctorali Laurea, paulo post in eadem Civitate Hippoliti Rubei Episcopi, & S. R. E. Card. Vicarius extitit Generalis. Cremonae postmodum sub Nicolao Sfondrato Ep., & Card. qui Gregor. XIV. Pontifex Max. fuit, viginti annorum spatio in eodem munere vigilantissime, & doctissime effulsit, ni morte

morte Romæ correptus, in Pontificatus ejusdem Gregorii initio, per quem ad Urbem vocatus erat, supremos Aulæ Romanæ gradus ob rara merita obtinisset, edidit

Colleganea Decretorum Synodaliū, de quibus fiet mentio sub Gregorio XIV.

Apud me extat Oratio paulò suprà recensita, cui tit. *Antonii Moreschi Presb. & J. U. C. Decurionum jussu in Casale Majori eo die habita Oratio, quo ipsorum nomine Rev.^{mo} Antonio Mario Caballo jussa persolvebantur. In Casale Majori apud Joannem à Laude 1591. in qua Virtutes Caballi innumerabiles recensentur.*

Laudatur à Zava in *Epist. famil. lib. 5.* & in *Carminibus* occasione, qua se Romam contulit.

Cavitell. in Annal.

Josepb Bressianus in Rosis, & Violis, non benè eum appellat Episcopum Cerviensem.

Eod. Anno.

GREGORIUS XIV. antea Nicolaus ex antiqua, & nobili Cremonensi Sfondrata progenie, Filius Francisci, de quo diximus, S. R. E. Cardinalis, & ex legitimâ ejus Conjuge Anna de Vicecomitibus selectissima foemina antè adeptam Purpuram susceptus, natus septimestris die undecima Februarii 1535, & exlo Matris utero, in Oppido insigni Summæ, sive Somæ, ex Feudis Familiæ Vicecomitum nuncupato, cùm ipsamet Anna ad Matrem suam Magdalenam Triultiam ægrotantem invisendam illuc se contulisset. Rei memoriam exhibet Distichon, quod ad hanc diem legitur in cubiculo, ubi edicus Nicolaus in lucem exitit.

*Pontificem parit Anna, Parens dum visitur ægra,
Sfondratum, Orbi oritur, Matre cadente, Pater.*

A teneris, ut ajunt, unguiculis usq; ad adolescentiæ annos, omnium disciplinarum artibus imbutus, in utroque jure Perusii Lauream reportavit, ætate annorum undeviginti Abbatiam S. Petri à Chivante in Agro Mediolanensi, cujus erat Commendatarius, Oliveranis Monachis tradidit. Receptaq; in primo flore juventæ amplissimo in ordine Mediolanensi Senatoria Toga, cùm annum etiam vigesimum quintum vix excederet, Cremonæ Patriæ suæ Episcopus per resignationem Federici Cæsii Romani S. R. E. Card. electus est, Urbem ipsam ingressus quarto nonas Julii 1560. Ædes Episcopales peregrinantibus, & ægenis inexhaustum hospitium reddidit, temperantiæ quippè ipse solùm deditus omnium, & præcipuè Medicorum judicio, naturæ suæ cibo, potuq; nunquam satisfacere visus est. Duas habuit Synodos Diocesenas, unam scilicet anno 1580. alteram 1583. Sacro insuper, & Æcumenico Tridentino Concilio interfuit, in quo ejus suasu, ac hortatu saluberrimum illud Decretum de tollenda pluralitate Beneficiorum conditum fuit. Quart. Id. Decembris 1583. à Gregorio XIII. S. P. ti-

Tom. II.

Fff 2

tulo

tulo S. Cæcilie Trans Tyberim S. R. E. Card. creatur; anno verò 1590. die 5. Decembris ad maximum Pontificatus apicem evectus, ac die 8. ejusdem mensis in Vaticano coronatus est, in quo tantùm vixit decem menses, totidemq; dies, nam ad Superos evolavit die 15. Octobr. 1591. & ut communis est opinio, Virginitatis propriæ conservato candore, ætate annorum 56. Mens. 7. Dies. 4. per eum quinque ad Cardinalitiam dignitatem promotis.

Cùm Romam anno Jubilei 1575. Nicolaus proficisceretur, à religioso quodam viro accepit librum, quem conscripserat devota Dei famula, illumq; emisit in lucem *Brixie apud Turinos, anno 1577.* cum insigni Epistola, inscriptum.

Esercizio particolare d' una Serva del Signore &c.

Suspicio opus esse Ven. Ang. Paulæ Antonie de Nigris Mediolan. quæ tunc & sanctimonia, & scientia clarebat, & multa divinæ frugis plena dictabat Mediol. in Cœnobio Angelicarum S. Pauli. Ex ejus ingenii, & virtutis monumentis sunt.

Ragionamento fatto al Popolo Milanese in congratulatione dell' essere stato liberato dal morbo contagioso. Opusculum edidit P. Galenus Mediolani die 24. Febr. 1578. ac nuncupavit Sanctissimo Carolo Borromæo, tunc Mediolanensi Archiep.

Ragionamento fatto il giorno di S. Silvestro nel Duomo di Cremona, con l'occasione della lettera scritta dal Sereniss. Rè Cattolico sopra la morte del Serenissimo Principe Ferdinando suo Figlio. Cremona apud Christophorum Draconium 1579. ipse Christophorus editionem curavit.

Raccolta di alcuni Decreti Provinciali, & altri Ordini particolari fatti, e publicati nelle Sinodi sue diocesane in diversi tempi celebrate. Liber cura Antonii Marii Caballi ejus Episcopalis Vicarii, vulgatus est Cremonæ apud Antonium Ganaccium 1584.

Epistola Gratulatoria scripta Benedicto Justiniano anno 1587. die prima Januarii, tunc inter Cardinales elato.

In Bibliotheca Classica librorum Germanicorum *Georgii Draudii pag. 181. edita Francofurti 1625.* fit mentio de quodam libro Germanico Nicolao Sfondrato adscripto, non tamen percipio, quomodo hac lingua scribere ipse potuisset.

Cùm esset Sum. Pont. habemus ejus opera, cui tit.

Litteræ Monitoriales ad Principes, Duces, Marchiones, & Archiepiscopos, aliosque Ecclesiasticos Regni Francorum, qui Regis partes sequuntur, & ad eos Turonense Senatus Consultum Francofurti apud Martinum

Constitutiones sue, ut refert Lad. Jacob à S. Carolo in Bibl. Pontificia, leguntur apud Stephanum Quarantam, & Jacobum Castellanium Clericum Tarvisinum, Venetiis 1605.

De ejus Epistolis Apostolicis, seù, ut ajunt, Bullis, consule Emmanuelem Rodericum, Confettium, & alios.

In ejus Constitutiones de Immunitate Ecclesiastica, edidit Comenta-

mentariorum libros octo *Petrus Gambacurta*, qui prohibentur in *Edicto* 3. Julii 1623. *Tuffanus* etiam *Berchetus Lingonensis* è gallico sermone in latinum vertit *Pium Consilium* super *Gregorii XIV. Bullis*, id quoque prohibetur in *Indice Romano*. Item quidam *Anonymus Auctor damnatus*, edidit de *Christianissimi Regis periculis*, & notata quædam ad *Sfondrati Pontificis Romani literas monitoriales*. *Francofurti apud eundem Lecblerum* 1591. in 8.

De rebus gestis à nostro *Sum. Pont.* ejusque illustri genere, innumeri ferme *Auctores* loquuntur, quorum nomina, ne prolixior fiam, reticebo. Dicam tantùm, quæ scribunt

Joannes Palatius in Monarchia Divi Petri Tom. 4. quem nuperrimè edidit, non benè tamen ipse scribit *Nicolaum Cremonæ ortum* habuisse, & unda *Baptismatis renatum* ibi in *Parochiali S. Andree*, ut vidimus ex jam deductis; fuisse siquidem ex familia, & genitore *Cremonensi natum*, nemo absque *Patriæ meæ iniuria* ambigere potest.

Ciacconius de Vit. Pont. hæc scribit. *Gregorius Papa XIV. qui ante Pontificiam dignitatem Nicolaus Sfondratus Mediolanensis Cremona tamen oriundus.*

Oldoinus S. I. in Addit. ad Ciaccon. *Nicolaus Sfondratus Mediolanensis*, quem alii *Cremonæ natum* volunt, & ipsemet in literis ad *Cremonenses* datis, se *Civem Cremonensem* vocat.

Inter *Civitates*, quæ sibi natalia *Gregorii XIV.* occupant, *Luca* est, ut innuit idem *Palatius*, quod ob mira in *Lucensem Remp.* merita, *Franciscus Cardinalis Sfondratus Gregorii XIV. Pater*, in *Lucensium Patritiorum numerum* ab ea fuerit relatus.

In *Constitutionibus Domini Mediolanensis editionis secundæ Novariæ excusis apud Franciscum Sessalium* 1571. in *Catalogo*, in quo nomen, cognomen, & patria recensentur, *Senatorum Mediolani tunc viventium* hæc verba leguntur.

Reverendis. D. Nicolaus Comes Sfondratus Cremonensis Episcopus Cremonensis.

Sed ut facti veritas magis elucescat, en oculis *Eruditorum* subiicio epistolam ab archetypo suo exscriptam, quam *Cremonensibus* dedit, dum eorum *Antistes electus* fuit. hæc in *archivio* servatur in *registis* anni 1560. ut vidimus.

Molto Illustri Signori come fratelli Honorandi.

L Ufficio di vallegarsi, e congratularsi meco della *Collatione del Vesco-*
vato di cotesta Città, fatta in me per bocca di *Nostro Signore*, e
del *Sig. Cardinale Cesis mio Signore*, e benefattore, fatta dal *Sig.*
Paolo Fossa, e dalli *Signori suoi Collegbi in nome publico*, e stato più
presto amorevole, e cortese, che necessario, essendo io sicurissimo dell'
animo di tutti affezionati à me, del quale animo li ringrazio tutti, e
pari-

parimente della grazia dimostratami, dell' atto, e della congratulazione loro. Non si poteva sperar' altro da un Popolo così generoso, e di così prudenti Regitori d'esso verso un loro Cittadino, e Compatriota. Pregarò Dio, che mi presti grazia di usare questa dignità ad onore del suo Santo Nome, & utile della comune Patria. Trà tanto le S.S.VV. m' amino al solito, che Nostro Signore le conservi felici. Da Milano li 23. Marzo 1560. Delle S.S.VV. Aff.^{mo}, e desideratissima di servirle, Nicolò Sfondrato eletto di Cremona.

Quantum virtuti faveret Sfondratus, essetque Literatorum Mæcenas; arguendum est ex operibus, quæ subnectuntur sub ejus nominis auspiciis edita.

Hieronymus Faballus Laudensis anno 1561. Cremona apud Vinc. Comitum Orationem eidem nuncupavit, ut vidimus cui tit.

In Nicolai Sfondrati Cremonæ Ep. aduentu in suam Diocesim

Franciscus Patritius decem Dialogos Rethoricæ editos anno 1562.

Petrus Franciscus Spinula Mediolanensis ex Officina Stelle Jordani Ziletti 1565. plura Carmina.

Bartolomeus Scælus Cremon. anno 1576. liber italicè inscriptus

Ricordi, e documenti Spirituali d'un Padre di Famiglia.

Thomas Vacchellius Bibliographus Cremonensis. Opus Bartholomæi Bottæ Papiensis, cui tit. Psalmi Davidis latinis versibus redditi.

Laurentius Lauretus Carmelita, notas, quas scripsit ad Historiam Pontificiam Sicardi Caselani Ep. Cremonensis.

Franciscus Zava Cremon. Panegyrim in promotione Sfondrati ad Sacram Purpuram, Cremona apud Draconium 1581.

Antonius Moreschus è Casalemajori. Orationem de Legum laudibus excusam in Oppido Casalis Majoris apud Ant. Guerinum, & socios 1589.

nec non aliam Orationem anno 1591. typis ejusdem Oppidi in Funeribus Antonii Marii Caballi.

Pandolphus Sfondratus anno 1590. suum librum de causa æstus Maris.

Franciscus Terzanius Cremona J. G. Ferrariensis Orationem ad S.^{mo} D. N. Gregorium XIV. pro Sereniss. Duce Ferrariæ, Alphonso II. Romæ 9. Kal. Martii ex typographia Vincentii Accolti.

Peregrinus Merula anno 1591. suum Poema nominatum. Legatio Cremonensis ad Greg. XIV. Pont. Max.

Joseph, Castalio eruditiss. de Gregorio XIV. P. M. in Basilica Lateran. possessionem proficiscente Carmen. Romæ apud Vin. Accoltum 1590.

Henricus Farnesius Eburo de Sfondratis Imaginibus, Ticini apud Andream Vianum 1591.

Jo: Angelus Papius. Librum Jo: Stephani Duranti de Ritibus Ecclesiæ Catholicæ Romæ 1591. ex typographia Vaticana.

P. Angelus Rocca Augustin. Bibliothecam Apostolicam.

Augustinus Bonacina. Orationem de S.^{mo} Pont. Max. Gregorio XIV. Mediol. 1591.

M. Antonius Cimpus Senensis. Compendium Heroicarum actionum

S.^{mi}

S.^{mi} Pont. Gregorii XIII. Romæ apud Jo: Martinellum 1591.
Terzagbus, & Scarabellus in *Musæo Septuliano* agunt de ejus numismatibus, ad quos similium laucitiarum eruditos remitto, sicuti ad Jo: Jacobum Luckium in *Syloge Numismatum recentium*.
 Ex literis ejusdem Summi Pontificis, quas hic recenseo, arguet Lector quanti fecerit Nobilissimum Collegium Jurisperitorum Patrię, in quo Baptistam Avum, & Franciscum Patrem cooptatos non ignorabat.

Gregorius P. P. XIV.

” **D**ilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem. Gratulationem vestram, quæ ut videmus à nostræ Majorumq; Nostrorum consuetudinis recordatione, & à singulari, qua præditi estis pietate, proficiscitur, eò libentiùs excipimus, quo ii, qui eam ad nos detulerunt, nobis chariores, & gratiores fuerunt. Libentèr itaq; quod nobiscum præstitistis officium per Dilectos filios Homobonum Offredum, Jacobum Maynoldum Galeratum viros ob præstantes eorum virtutes nobis valdè acceptos complexi sumus, & eos mandata vestra exponentes benignè audivimus. Genitoris nostri, cujus memoria in benedictione sit, propensam in vos voluntatem, quam commemoratis, in nobis hæreditariam esse antea semper cognovistis, sed ut hoc tempore ab ista in quâ constituti sumus dignitate auctam fuisse intelligatis, si quid erit, quod ad vestram non modo omnium, sed singulorum dignitatem, & commoditatem pertinere sentiemus, debitis studiis, & officiis curabimus, ut omnes sciant vestrum hunc ordinem justitiæ simul, & æquitatis cultorem, à nobis atq; à familia nostra semper dilectum quibuscumq; in rebus poterimus commendatissimum fuisse. Deus benedictus, studia, & lucubrationes vestras in viam veritatis dirigat, vosq; per Apostolicam, quam per præsentis singulis nominatim deferimus, benedictionem, ad divina, humanaq; jura custodienda spontè paratos, paratiores, & alacriores in dies reddat, atq; ab adversis omnibus cælesti sua protectione custodiat.
 ” Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die prima Februarii MDLXXXI. Pontificatus nostri anno primo.
 ” *Subscr.* M. Veltrius Barbianus, A' tergo Dilectis filiis Collegium Judicum Civitatis Cremonæ representantibus. Et Sigill. cum Annulo Piscatoris.

Gregorius Papa XIV.

” **D**ilecti Filii salutem, & Apostolicam Benedictionem. Dum vestram pietatem, religionem, & præcipuam in nos, & Apostolicam Sedem observantiam, nostramq; vicissim ergà vos paternam Charitatem, ex diuturno usu, dum in minori officio consti-

„ constituti isti Ecclesiæ Cremonensi præsumimus, ortam, & au-
 „ ctam grata mente recolimus nonnulla, quæ isti Collegio deco-
 „ rem, & dignitatem allatura videntur, vobis concedenda duxi-
 „ mus. Vos igitur vestra sponte ad virtutē, & ad gloriam currentes,
 „ honoribus, & privilegiis decoratos, alacriores reddere cupientes
 „ motu proprio, non ad vestram, aut alicujus vestrum instantiam,
 „ sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostri, deq; Apo-
 „ stolicæ Potestatis plenitudine, vos universos, & singulos condi-
 „ gnis honoribus decorare volentes, Collegii vestri personas præ-
 „ sentes, & futuras in perpetuum, & vestrum singulos, ex nunc
 „ Sacri Palatii Apostolici, & Aulæ Lateranensis Comites, atque
 „ Auratæ Militiæ Equites creamus, facimus, & deputamus, ac
 „ aliorum Palatii, & Aulæ Comitum, Auratæque Militiæ Equi-
 „ tum hujusmodi numero, & consortio favorabiliter aggregamus,
 „ & aliis Comitum, & Equitum hujusmodi, nec non gentilitiis
 „ insignibus Domus nostræ hujusmodi simpliciter, vel compositè,
 „ si & prò ut vobis illis, uti placuerit, decoramus, vobisq; ac ve-
 „ strum singulis etiam in perpetuum, ut omnibus, & singulis pri-
 „ vilegiis, prærogativis, exemptionibus, favoribus, gratiis, & in-
 „ dultis, quibus alii Palatii, & Aulæ Comites, & Militiæ Auratæ
 „ hujusmodi Equites de Jure, & consuetudine, aut aliàs quomo-
 „ dolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gau-
 „ dere poterunt quomodolibet in futurum, citrà tamen faculta-
 „ tes, & exemptiones à Concilio Trid. sublatas, pariformitèr, &
 „ absq; ulla prorsùs differentia uti, potiri, & gaudere, ac quosq;
 „ Notarios, & Tabelliones publicos extrà Romanam Curiam de
 „ licentia Episcopi, recepto priùs ab ejus solito juramento, crea-
 „ re, & instituire, ac eisdem de Notariatus, & Tabellionatus Of-
 „ ficii hujusmodi per pennam, & calamare, ut moris est, investire,
 „ utq; prò felici istius Collegii regimine, & administratione sta-
 „ tuta, ordinationes, & decreta quæcumq; Sacris Canonibus, &
 „ Concilii Tridentini decretis non repugnantia, condere, & con-
 „ dita alterare, revocare, & annullare, aliq; de novo, & quoties-
 „ cunq; vobis opportunum videbitur, edere, quæ postquam
 „ edita, & condita fuerint, ut præfertur, ex nunc pro ut, ex tunc,
 „ & è contrà auctoritate Apostolica prædicta tenore præsentium
 „ perpetuò confirmamus, & approbamus, atq; ut prò istius Collegii,
 „ ejusq; personarum, bonorum, privilegiorū, & jurium quorum-
 „ cumq; defensione unum, vel plures ex S. Rom. Eccles. Cardina-
 „ libus in ejusdem Collegii Protectorem, vel Procuratores eligere,
 „ & deputare valeatis, qui sic electus, seù electi si munus Protec-
 „ toris hujusmodi acceptare voluerint, ex nunc Apostolica Auctori-
 „ tate confirmati censeantur, facultatem concedimus, & indulge-
 „ mus, ac insuper omnibus, & singulis Doctoribus, qui in vestrum
 „ Collegium deinceps admittentur, si verè pœnitentes, & confessi
 „ Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumplerint, plenariam,
 „ &

» & vobis item universis, & singulis bisquolibet anno in perpetuum
 » iis diebus, quos Episcopus Cremonensis pro tempore assignave-
 » rit, si collegialiter congregati ipsius Episcopi Missæ interfuistis,
 » & verè pœnitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacra-
 » mentum de manibus ipsius Episcopi sumpseritis; plenariam om-
 » nium peccatorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer
 » in Domino concedimus, & elargimur, commestationes autem,
 » quæ die admissionis alicujus Doctoris in d.^{um} Collegium fieri con-
 » sueverunt, omninò improbamus, ac sub pœna nullitatis præsen-
 » tium gratiarum penitus tollimus, & prohibemus; munera verò,
 » seù nexiola, quæ Doctoribus dari solent, permittimus, non obsta-
 » tibus Apostolicis, ac in Provincialibus, Synodalibusque Consi-
 » liis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & d.^{is}
 » Collegii Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confir-
 » matione Apostolica, vel alia firmitate roboratis, cæterisque con-
 » trariis, quibusq;
 » Dat. Romæ in Monte Quirinali sub Annulo Piscatoris die 22. Ju-
 » nii MDLXXXI. Pontificatus nostri Anno primo
 » *Subscr.* M. Vestrius Barbanius, à tergo dilectis filiis Abbatibus, &
 » Collegio Judicum Cremon. & sigill.^a cum Annulo Piscatoris.

Eod. Anno.

PAula Antonia Sfondrata, Angelica, more sui Instituti præno-
 minata, genium Patris Francisci, & Fratris Gregorii XIV. nec
 non aliarum Sororum in literis exercendis secuta, quippè ab hone-
 stissimis Parentibus sobrios, & castos mores à primis ebibit annis,
 sanctèque viventem sedulò imitata magistram Paulam Antoniam
 de Nigris, religiosa pietate, ac devota humilitate refertam, in cœno-
 bio S. Pauli Mediolani Angelicæ vitæ desiderium semper excita-
 tum habuit, conscripsit

Epistolas,

In quibus aliquæ extant *Bonifacii Vannocii* Pistoriensis Presbyteri
 sæcularis, à Secretis primùm Baronis Sfondrati, deindè Cardinalis
 Pauli sub eodem Gregorio XIV. religiosi fervoris plenæ Respon-
 siones tom. 11. epistolarum Illustrorum Scriptorum à *Bartolomeo*
Zucchio selectarum, editarumque *Venetis apud Soc.^{em} minimam*
 1595. in 4. quo in Volumine legere est, & ejusdem Vannocii li-
 teras Romæ datas 1593. ad Angelicam Agatham Sfondratam
 Paulæ Antonie neptem, ex Paulo Fratre Vallis Assinæ Dynasta in
 eodem Cœnobio professam. De iisdem pariter est mentio apud
Moriggiam in Hist. Mediol.

Eod. Anno XC.

BAlthassar Cavallus è Soncino, in amœnis Musarum viridariis
 cultor ingeniosus, hoc anno suum edidit opusculum inscriptum.
Concetti Poetici, quod Ranutio Farnesio Parmæ Duci dicatum
 voluit. *Brixie per Policretum Turlinum excusum* 1590.

Tom. II.

G g g

Me-

Memoratur à Jo: Baptista Guarguante Carmel. in supplemento bist. Soncini.

Stephanus Fliscus de Soncini laudibus memorat, & eximium medicinæ Doctorem Joannem Cavallum, qui floruit sæculo decimo quinto.

Hanc familiam Cavallam Soncini floruisse inter primates, arguitur cum Ghibellini Cremona ejecti per Ugolinum Cavalcabovium anno 1403. adivissent Soncinum, & ibi in odium Fundulorum necassent Petrum, Joannem, & Lanfrancum de Cavallis.

Eod. Anno.

PAndulphus Sfondratus, qui quamvis ab Abb. Philippo Picinello in suo *Athenæo literatorum Mediolanensium* usurpetur, eum verò fuisse Cremonensem Patritium habemus, dum in successivis horis Jo: Francisci Apostoli à monte magno Mediol. apud Jacobum Piccaleam 1580. & Papiæ apud Hieronymum Bartolum 1588. habetur Epigr. ad Authorem, hisce notis, *Pandulphi Sfondrati Patritii Cremon.* & ad Pandulphum eundem extat Epigr. pag. 152. fuisse pariter Cremon. legitur apud Pignonium in *Sindon. Evangelica* pag. 4. in qua ejusdem nonnulla Carmina leguntur, ex quibus quantum poeticis studiis oblectaretur, argui quis facillimè poterit; philosophicis verò valdè nitens, Anno 1590. edidit apud Benedictum Mammarellam opus inscriptum

Causa Æstus Maris, idque dicavit Summo S. R. E. Hierarchæ Gregorio XIV. ex eadem familia Sfondrata Cremonensis.

Alex. Lamus in Somnio cant. 2.

In Libro de Cruce *Cypriani Uberti Inquisit. Vercellensis Inurea &c.* legitur hujus Sfondrati Distichon.

MDXCI.

Julius Losius Canonicus Reg. Lateran. subtilis Philosophus, & Theologus, edidit Cremonæ apud Baptistam Pellizzarium 1591. & dicatum volvit Octavio Affaitato Patritio Cremon. Marchioni Grumelli &c. Opusculum inscriptum

Fabrica mundi decem partibus, digesta, ac mira Assertionum creatorum omnium varietate decorata.

Id dono habui ab erud.º J. C. Lazaro Augustino Cotta ex Amceno Novariensi Amico meo humanissimo, qui decies in suo elocubratissimo Novariensi Musæo hoc anno 1701. typis edito Mediolani nostrum nomen commemorat.

Eod. Anno.

Petrus Martyr Ponzonus ex Comitibus Castelletti Insignis in agro Cremonensi Feudi, mellita, & gravi eloquentia, si eum respicis Oratorem, & declamantem in Academia Animosorum, cujus ex Institutoribus emicuit ann. 1560; multiplici, & solida doctrina, si Jurisperitum legibus doctissimè operam navantem. Ex celebri Judicum Patriæ Collegio ad laureatas Mediolanensis Au-
læ

læ dignitates, virtutis aura alliciente, non ambitionis reflante vento evolavit. Vicarius in primis Pauli Fossæ Cremonensis ibi Capitanei Justitiæ, Prætor exindè magnæ illius Urbis, Quæstor in Magistratu ordinariorum reddituum nuncupato, Regius Ducalis Senator, Ticinensi Prætura fungitur, & apud Philippum II. Potentis. Hispaniarum Regem in supremo, ut ajunt, Italiæ confessu Regens siquidem, & à Secretis consiliis constituitur. Sæculi tandem fugiens illecebras, ut Presbyter se Deo voveret, vix ab oculis Mundi delituit, quum Gregorius XIV. S.P. cui ignota haud erant nobilissimi Concivis merita, Novariæ perspicuum Episcopatum eidem adstituit, quem ingressus est die 9. Octobr. 1591. die verò decima Novembris subsequentis anni Mitram cum vita deposuit. Ad Purpuram vocatus exoptabatur, nisi & Summus ille Hierarca intempestiva fuisset morte correptus. Quantum in literis præstitit, sunt testes

Consultationes in Utroque Jure, quæ crebrò in nostro Foro allegantur.

Oratio in Assumptione Nicolai Sfondrati ad Episcopatum, Cremonæ habita in Episcopali Palatio die 5. Julii 1560.

Epistole, dum esset Matriti, quæ leguntur in collectaneis *Marcobruni*.

Alia opera Ponzoni desiderantur. quantus verò hic homo fuisset, dilucet ex Instructione ipsi à Decurionibus Cremonen. tradita (est penès me in Volum. paginarum 125) quando Patriæ negotia apud Hispanum Regem expedienda, eidem commissa essent.

Laudib. ipsum extollunt *Carolus à Basilica Petri in Eccles. Novariens. lib. 2. pag. 593.*

Ant. Campus in hist. Cremon. lib. 3.

Lud. Cavitellus in Annal. quorum volumen Ponzono dicavit Cæsar Cavitellus Ludovici nepos anno 1588.

Josepb Bressianus in Ros., & Violis, & in Coll. J. C.

Franciscus Bressianus in Via Lactea Familie Ponzona.

Alex. Lamas in Somnio cant. 2.

Horatius Landus de Senatu Mediol. lib. 5.

Carpanus in Nuncupat. tit. de Jure, & Privil. Fisci.

Franciscus Redenaschus Senator Senior in libro Consil. conf. 29. n. 34.

Ugbellus in Ital. Sacra Tom. 4. de Ep. Novar.

Hier. Faballus in Orat. 2. in Controversia Gymnasiarchiæ.

Lazarus Augustinus Cotta Amicus meus doctiss. in Musæo Novar. sæpiùs allegato pag. 258.

Franciscus Zava in Carmin. Tom. 2. rerum Illustrium Cremonæ apud Draconium 1585., & alii.

Eod. Anno.

CÆsar Specianus Joannis Baptistæ Senatoris, ac Supremi in Insubria Justitiæ Præfecti ex Magdalena Sacca F. primùm Novariæ, mox Patriæ Episcopus insulæ Majestatem tanta cùm
Tom. II. Ggg 2 doctri-

doctrina, tùm prudentia, & integritate sustinuit, ut non modò Cremonensium sed, & totiùs Insubriæ ornamento factus videretur. Natus ille anno 1539. Patrem sexennis amisit, sed superstitè exemplorum ipsiùs luce excitatus ingenuas artes ità Puer excoluit, ut vel in prima juventute doctoralia meruerit insignia. Cumq; parem doctrinæ morum pietatem præferens Clericalis optionem vitæ fecisset inter acceptiores S. Carolo Borromæo fuit; à quo, & Canonicus Ordinarius Mediolani institutus est, & Romam missus gravissimorum Procurator negotiorum maximè spectantium ad Ecclesiasticam Jurisdictionem, & ad Concilia Provincialia à S. Archiep. celebrata. Magnum per hæc prudentiæ, & dexteritatis in agendo nomen consecutus, Referendarius Apostol., & Sacræ Cardinalium Congregationis Secretarius adlectus est, & inde à Pio V. Sanctiss. cum Cardinale Alexandrino Nepote in Hispaniam Legatus; Mox laborum in præmium à Greg. XIII. sub finem sui Pontificatus anno scilicet 1585. Novariensibus Pastor datus est. Eò concessit Kal. Martii; & Diæcesi perlustrata Synodum celebravit, magnificus, & in Ecclesiæ suæ ornamentum eam pretiosa suppellectili donavit, & ædes Episcopales insignitèr auxit. Sex annos gregis illius impendit curæ, semper præsens nisi quantum à Sixto V. stataria Sedis Apostolicæ legatione apud Philippum II. in Hispania detentus est universalis Ecclesiæ beneficio. Reversum, Gregorius XIV., qui antea fuerat Nicolaus Sfondratus Card., & Ep. Cremonensis sibi susceptum à Novariense ad Patriam Sedem transtulit anno 1591. tertio Kal. Febr. Urbem itaq; Cæsar ingressus eodem anno 4. nonas Jul. ut ovium sibi conceditarum saluti meliùs consulere de Synodo cogitare cæpit. Sed eam non nisi penultimo ejus sæculi anno celebrare potuit ob novam Clementis VIII. jussu initam Legationem ad Rodolphum Imp. apud quem Sedi Apostolicæ utilissimus sexennium transegit. Inter cætera, quæ pro Christiana Republica peregit ibi negotia mirum, quam enixè contra Hæreticos earum partium Principes, fidem catholicam, & Ecclesiasticam Jurisdictionem defenderit; Quin, & singulari ejus prudentia factum, ut Hussitæ in Regno Boemiæ sub utraque specie, Hæresiarchæ Joannis abiurarint errores, & ad Sum. Pont. miserint Procuratorem opportunam impetraturum absolutionem, ut ex voto successit. Anno demum 1598. Ecclesiæ suæ restitutus optatissimus Præsul eam, & Deiparæ in Cælum Assumptæ consecravit, & insignibus ornavit S. S. Lipsanis ex Boemia delatis, quæ solemni processione ritu oblatæ ad Altare S. Joannis asservantur. Secundam quoque Synodum habuit; Palatium item Episcopale veteribus restituit, & novis adiunctis Ædibus commodiùs effecit. in quo tandem, sacra purpura dignus celeste concistorium adivit die 20. Augusti 1607. Ejus doctrinæ testimonia posteris exhibent.

Synodus Diæcesana habita anno Domini 1590. Idus Maii, Nova.

Novaria. Ibid. ex typis Hæred. Franc. Sexali 1591.

Statuta Collegii Parochorum Civit. Cremonæ confirmata, & aucta. Ibi apud Christoph. Draconium 1591.

Ordines circa solutiones faciendas in causis Fori Episcop. Cremonæ 1592.

Dum esset in Germania, vulgavit aureum Invi&is. Catholicæ Religionis Propugnatoris libellum, cui tit.

Edmundi Campiani Londinensis Soc. Jesu Theologi, qui non ita pridem pro Catholica religione in Anglia mortem optulit oblatis certaminis in causa fidei, rationes decem redditæ Academicis Angliæ &c. Praga typis Michaelis Peterla 1592.

Opera omnia Campiani exindè edidit P. Sylvester Petrasancta Soc. Jesu, ut ex Allegambe in Bibl. nec non vitam Edmundi Paulus Bombinus ex Jesuita Somaschensis, ut notat Labbe in Bibl.^a Biblioth.^{rum}

Articuli concordie inter RR. Paulum Albertum Scholasticum, & Corradum Vaybellum Cancellarium Eccles. Uratislaviensis cum Ven. Capitulo ejusdem Eccles. &c. initi die 21. Septembris 1593.

Index librorum prohibitorum cum regulis confectis per PP. à Tridentina Synodo delectos auctoritate Pii IV. primùm editus &c. instructione adiecta de exequenda prohibitionis, deque sincerè concordandi, & imprimendi libros ratione Praga 1596. typis Venceslai Marini à Genesic.

Decreta, & Acta edita, & promulgata in Synodo Diocesana Cremon. prima. Ubi apud Baptistam Pellizzarium 1599.

Decreta Provinciae Mediolanensis sub B. Carolo Borromeo Card. Archiep. diversis temporibus in sex Conciliis, totidemq; Voluminibus edita &c. juxta illius B. Cardinalis, & Archiep. mentem ad instar decretalium Gregorii Papæ Noni in unum Codicem collecta. Brixia apud Societ. Brixensem 1603.

Synodus Cremon. secunda, cui accessere Synodi duæ Mediolanensis Provincialis una, altera Cremonensis Diocesana à trecentis jam annis Cremonæ habita (fuit illa Rainerii Episc. ex Nobiliss. familia Rubea Parmensi Ep. annis 1293) Cremonæ impressa 1604.

Regole della Compagnia della Dottrina Christiana 1604. Cremonæ, & recusa ibidem per Paulum Pueronum 1670. jussu Francisci Vicecomitis Illustr.^{mi} Cremonæ Episcopi.

Regole della Compagnia delle Figliuole della Madonna Santiss., typis tractate per Ill.^{mm} Jo. Baptistam Brippium Cremonæ Ep. anno 1616. apud Hæredes Barucini de Zannis.

Propositioni Christiane, e Civili subalternate à Dio, quarum MS. in fol. extat Cremonæ in Bibliotheca PP. Societ. Jesu.

In Cathedrali sepultus ante aram Divo Petro nuncupatam, hoc à Soc. Jesu, quam hæredem instituerat, Epitaphium obtinuit.

Casari Speciano Episcopo Cremonæ, Parenti optimo, & Fundatori Collegium Soc. Jesu Hæres Pos. Obiit 12. Kal. Septembris MDCVII.

Et

Et apud idem Altare è sinistro latere sub ejus effigie ad vivum penicillis relata, altera inscriptio legitur heraclio lapidi, literisque auratis exarata, quæ cum plura nostri Herois gesta recenscat, hæc subdo.

Cæsari Speciano Episcopo Cremonæ vigilantissimo, nobilitate, doctrina, rebus gestis clarissimo, qui Romam à B. Carolo Cardinali S. Prædixis pro causa pub. missus, cum minores honores ante meritis esset, & adeptus, Ep. Novariæ à Greg. XIII. P. Max. creatus est. Mox Nuncius ad Philippum II. Hisp. Regem à Sixto V. Legatus, tum à Gregorio XIV. sibi in hoc Episcopatu successus. Nuncium item Clem. VIII. jussu apud Rodolphum II. Imp. egit, quibus muneribus summa fide, prudentia, constantiaq; perfunctus, cum se, suamq; industriam Pont. M., ac Principibus, tum Religionis liberalitatem, virtutesq; omnes omnibus probavit; de utraque Ecclesia benemeritus, Episcopis amplificatis, Templis, argento, pretiosaq; suppellectili exornatis, de Cremonensi præterea sacrario fundis donato, Seminario edificato, novis Religiosorum Virorum, ac Fœminarum ordinibus in Urbem inductis, qui denique Colleg. Soc. Jesu in Avita Domo redempta, aliisque circumjacentibus collocatum, ut inchoatum Templum perficeretur, instituit Hæredem, & amplioribus dignus, ac proximus honoribus majora meditans, in commune bonum annis LXVIII. gravis, defletus ab omnibus cessit è vita xii. Kal. Septembris MDCVII. Idem Collegium hæres grata memoria Parentis optimi benevolentiam, & Fundatoris merita prosequens, ad perennitatem P.

De eodem aliæ quàm plures Inscriptiones diversis in locis Civitatis leguntur; cum Nuncius Apostolicus esset Madriti anno 1585. die 10. Octobr. Ordinem Monialium à Diva Theresia institutum confirmavit, ut per Petrum Thomam Saracenum in Menolog. Carmel. in vita S. Theres. sub num. 20.

Auctores de eo scribentes ex professo sunt,

Carolus à Basilica Petri Ep. Novariensis in sua Novaria Ecclesiastica pag. 590.

Blasius Rubeus in dyptica Episcoporum Cremonæ.

Joseph Bressianus in Rosis, & Violis.

Hieronymus Parolus Med. Cremon. de Specianorum Familia Elogia ad Cæsarem Specianum.

Franciscus Zava. Gratulatio pro ejusdem adventu ad Episcopatum Cremonæ 1591. apud Christophorum Draconium.

Jo: Vida Pisenattus de eod. Oratio Canonicis Amplis. Ecclesie Cathedralis dicata, Cremonæ per Draconiū, & Zanniū 1608.

Gulielmus Labentius Rotopiensis. Deploratio in obitu ejusdem, Mediolani apud hæredes Pontii, & Joannem Baptistam Picaleam 1607. in qua Cæsarem totum Mediolanensem appellat, ut Paulus Moriggia in Hist. Mediolan. lib. 4. cap. 25.

Camillus Ballianus in oratione de Relig. ad Cives Novarienses.

Innocentius Ecclesia in vita Caroli à Basilica Petri. pag. 177., 181., 246. Abbas

Abbas Ugbellus in Italia Sacra Tom. 4. ubi de utraque Ecclesia, Cremonensem apertè fatetur esse Specianum.

Lazarus Augustinus Cotta J. C. de Ameno Novariensi Amicus meus eruditiss. in suo Museo Novariensi, cujus editionem expetente universa literatorum Respublica, tandem hoc anno 1701. obtinimus; P. Daniel Bartolus in Hist. Angliæ lib. 1. cap. 12. narrat Cardinali Morono, substitutum fuisse Specianum Protectorem Angli Collegii in alma Urbe.

Sequens Epistola scripta fuit à Speciano Nobilissimis Cremonæ Decurionibus in ejus promotione ad Episcopatum, post assumptionem Nicolai Sfondrati ad supremi Pontificatus fastigium, extracta ab archetypo in archivio Civitatis servato.

Molt' Illustri Signori.

Nella traslatione, che hà piacciuto à nostro Signore di fare della persona mia dalla Chiesa di Novara à cotesta di Cremona, non solamente mi trovo obbligato à S. B. per havermi bonorato sopra ogni mio pensiero, e merito di così insigne Chiesa, e di governo d'anime tanto ben disciplinate da Sua Santità; mà mi trovo anche particolarmente tenuto alla benignità sua, per havermi dato occasione di ritornare alla Patria mia antica, che tale veramente ancora tengo io, e tengono tutti i miei di cotesta Città di Cremona, la quale se pure in questa occasione hà qualche ragione di rallegrarsi, deve particolarmente haverla per vedere, che haveranno uno del sangue loro Vescovo di cotesta Città, il quale e per obbligo dell' Officio suo, e per particolare affezione verso cotesta Città, si sforzerà di corrispondere alla sua vocatione, ed all' opinione, che N. S. hà mostrato, e le S. S. VV. mostrano della persona sua. Resta solamente, che io preghi le S. S. VV. come quelle, che io sò, che mi amano, à voler tener memoria di me nelle loro orazioni per impetrarmi dal Signore il suo S. aiuto, & à valersi dell' opera mia à questa sorte per quei pochi giorni, che mi ci fermerò, certificandole, che si come niuna persona è obbligata ad amare le VV. S. S. più di quello, che son' io, così ancora nelle cose di comodo, e soddisfazione loro comune, e particolare, non lascerò, che habbiano mai da desiderare in me sorte alcuna di volontà, e desiderio buono, e per fine prego Dio Sig. N. che concedi alle S. S. VV. ogni vera contentezza, e prosperità.

Di Roma 26. Febbraro 1591. delle S. S. VV. MM. Illustri.

Per servirle sempre. C. Vescovo di Cremona.

Anno 1588. Mediolani vivebat inter Canonicos illius Metropolitanæ Cæsar Specianus nostri Episcopi Nepos, ut ex statu Ecclesiæ præcitata ejusdem anni, relato à J. C. Camillo de Sionis in Sylva rerum Mediolanensium apud eruditiss. J. C. Joannem ejus filium.

Non est hic etiam omittendus Marcus Antonius Specianus in Romana Curia notissimus, à Leone X. S. P. legatione germanica decoratus anno 1515., ut narrat Bressianus in Corona Vir. Illustr. lib. 1. p. 3. erat hic nostri Cæsaris Episcopi Propatruus.

Eod.

Eod. Anno.

Homobonus Redenasens Collegio Jurisconsultorū additus die 21. Novembris 1591. in legibus interpretandis optimus, in Politia negotiis cordatus, pluriès apud Supremos Insubriae Ministros pro patria vigilantissimus Orator, cui si nihil in eo gloriosum esset, sufficeret sibi filium genuisse Franciscum Reg. Duc. Mediol. Senatorem sapientissimum, ut dicam sua sede; verùm propria luce clarissimus, plura in Jure degessit, & præcipuè *Consilia tam MS. quam typis concessa*, quæ in manibus Jurisprudentum passim circumferuntur.

Allegantur ejus opera à *Paulo Bellono J. C. lib. 1. de Potest. eorum, quæ sunt incontinenti. cap. 172. num. 2. § 9.*

Josepb Bressianus in Coll. J. C.

Eod. Anno.

Marcus Antonius Amidanus præclarissimus J. U. D. non tam virtutibus, quam dignitatibus percelebris, Abbas omnium Sanctorum in Agro Cremon. Canonicus Ecclesiæ majoris, à Gregorio XIII. Sum. Pont. Utriusque Signaturæ Referendarius, Laudæ Vicarius à Sede Apostolica deputatus, absente Ep. Taberna apud Hispaniarum Regem Legato, interfuit Consilio Mediolanensi Sexto sub S. Carolo Borromeo, cui etiam subscripsit. Gregorii XIV. Cubicularius, & intimus Familiaris ab eodem ad Episcopatus Melphiensis, & Rapollensis deligitur, verùm atate gravis, & Gregorio defuncto ante munus consecrationis susceptum, Episcopatu cessit, retenta sibi annua pensione, ac obtenta Præpositura Insignis Collegiatæ S. Agathæ in Patria, ad eam remigravit, ubi die 22. Augusti 1598. senio, non gloriæ cessit. Scripsit *Allegationes diversas in Utroq; Jure*, ex quibus nonnullas ego vidi in Collectaneis Sap.^{mi} Senatoris Persichelli

Item *Volumina Votorum in causis S.ⁿⁱ Officii*, cùm esset Consultor, quæ pluribi allegat *Casar Carena in suo aureo libro de S. Officio, § præcipuè P. 2. tit. 1. de Hæresi &c. §. quinto num. 31.*

Ante Sacellum S.^{mo} Christi Corpori dicatum, in Ecclesia Divæ Agathæ hoc pro eo elogium extollitur, heraclio lapidi notis aureis exculptum.

D. O. M.

Marco Antonio Amidano J. U. D. celeberrimo Utriusq; Signaturæ S. D. N. Referendario, Sanctæ Inquisitionis in totam Christianam Religionem Consiliario, uni ex Assistentibus Congregationi Sacræ Consulta negotiorum Status Ecclesiastici, Romana Civitate donato, Episcopo Melphiensis designato, eoque Episcopatu alterò, § spontè deposito. Huic D. Agathæ Fano Præposito, Sacer. doctrina, § integritate incomparabili. Nicolaus, § Carolus Fratres Filii Pientiss. Patruo benemerenti P. P. Vixit ann. LXVIII. obiit 10. Kal. Septembris MDXCIIIX.

Et

Et super tumulo hæc præstant carmina.

*Quid spectas? Marcus situs hic Antonius ille est
Gentis Amidanae splendor, & Urbis bonos;
Egregia hunc Virtus Misram deducit ad usque,
Quam sprevit terris, hanc tenet ille Polo.*

MDXCIX.

Eundem laudant *Cavitell. in Annal. sub anno 1583.*

Tabula Epif. Ecclesie Malpiensis.

Lamus in Somnio cant. 2.

Bressianus in Corona &c. & Rosis, & Violis.

Joseph Hieronymus Sementius Cler. Reg. Somasch. eruditissimus,
nobis indicavit opusculum, cujus est Titulus.

*Jo. Bap. Vicecomitis ad M. Antonium Amidanum Juris utriusq; peritissi-
mum, ac Ecclesia Laudensis Vicarium distichor. libellus. Mediolani in
typographia Pacifici Pontii 1585.*

Præter Amidanum in eo memorantur alii Cremonenses.

Eod. Anno.

Marcus Antonius Salomonius anno natus 1540. non minus
doctrina, quam cultis moribus insignis, de eo quippe dicere
sufficeret, probum Aulicum fuisse S.^{mi} Card. Caroli Borromei,
multosque annos Mediolani sub ejus incorrupta disciplina, & in
illo Sanctitatis Seminario floruisse, singulari laude in conciliis
Ecclesiasticis muniis approbatus, à Sum. Pont. Gregorio XIV. Ur-
bis Soræ in Latia Episcopus creatus est, & à Sum. Pont. Clemente
VIII. Romæ Vicegerens, dignitatibus demùm, & annis gravis,
ut Deo, & sibi viveret, patriam revocavit, ubi ægritudine oppres-
sus, veram Patriam appetiit die 15. Octobris 1615. humatur in Ec-
clesia S. Lucie culta per Ven. Cler. Congr. Somaschenis sub saxo,
in quo legitur

*Marco Antonio Salomonio Cremon. Soræ Episcopo, pietate in Deum,
beneficentia in homines, atque in rebus agendis prudentia sin-
gulari, Collegium S. Lucie Cler. Congr. Somascha bene de se
merit. Pos. Obiit Id. Octobris MDCXV.*

In Ecclesia SS. Donini, & Caroli, ad cujus ampliorem constructio-
nem proventus annuos è suis bonis reliquit, ad aram Divi Caroli in
heraclio lapide, notis aureis habetur.

*Marcum Antonium Salomonium
Cremona civem, Soræ Pastorem,
Virtutes Virum, dignitates ornamentum,
Obiisse, vel abiisse
Lachrymantur;
Qui dum in divitiis pauper,
Pauperibus Dives,
Vivens aliis, sibi mortuus
E morte nascitur immortalis.*

Tom. II.

H h h

Clarus

Cremona Literata.

Clarus in D. Carolum pietate,
Amicitia cbarus
Ad Templum hoc perficiendum, ac ornandum
Ex legato conspirat
Ornantem ornantes
Grati Fabricæ moderatores
Anniversarium Episcopale Officium,
Duodecimque Sacra sponte constituentes,
Doloris oculis, bonoris ore, amoris arte
Heroem D. CAROLI imitorem,
Constantia Salomone majorem
Terra ademptam, adeptum cæle
Lamentantur, Lætantur.
Obiit Idib. Octob. MDCXV. ætate ann. LXXV.

Eod. Anno.

Cornelius Compagnus insignis Basilicæ S. Mariæ majoris de Urbe Canonicus hac præcipuâ dignitate, & virtutibus clarus innotuit, nam sub die 3. Octobris 1691. memoratur in opere, ad pag. 47. lib. 3. inscript. Basilicæ S. Mariæ majoris de Urbe à Liberio Papa V. usque ad Paulum V. Pont. Max. descriptio, & delineatio, *Authore Abb. Paulo de Angelis lib. XII. Romæ ex Typographia Bartholomæi Zannetti 1621. in fol.*

Eod. Anno.

Georgius Ferrarius insignis Bibliographus in Alma Urbe inter alios edi curavit librum, cui tit.

De Birreto Rubeo dando S. R. E. Cardinalibus Regularibus. Responsa Prudentum Divini, humaniq; Juris ab Antonio Scappo J. C. Bononiensi in Romana Curia Advocato collecta, uno etiam ejus addito responso Romæ 1592. librum nuncupavit S. R. E. Cardinalibus Michaeli Alexandrino, Hieronymo Asculano, Constantio Sarnano, Gregorio Montelpaño, & claudit Epist. nuncupatoriam hisce verbis; optimè autem cecidit, ut hæc scripta vobis ab homine Cremonensi dentur, quando U à Gregorio Summo Pont. Cremonensi olim Episcopo, rem ipsam accepistis. huic libro connectuntur della Beretta rossa da darfi a' Cardinali Religiosi. Discorso di Girolamo Catena. Lettera del R. P. M. Tomaso Gratiani all' Illustriss. Card. Alessandrino.

Editio septuaginta Interpretum Græca, Romæ ex Typographia Francisci Zannetti 1587. in hac pariter legitur Privilegium eidem à Sixto V. die 8. Octobris 1588. concessum; in quo. Ne quis librum hunc venderet, absq; consensu, & licentia Georgii Ferrarii Bibliopolæ Cremon., & Civis Romani.

Romæ in Ædibus B. V. M. de Populo nuncupata, videtur Georgii sepulchrum cum insigniis Gentilitiis, & hac inscriptione.

Georgius Ferrarius Cremonensis sibi posterisq; suis MDXXCII.

Roma.

MDXCII.

Romanus Burgus, non ille quidem, qui Equestriam Dux Turmarum multa præclare gessit sub Francisco Picinino, ut refert *Cavitellus* ad annum 1433., sed alter ejus Pronepos, non majorum suorum magis, quàm proprio splendore præclarus, qui, elapso inclinante sæculo, & suam, & Patriæ famam variarum scientiarum cognitione extendit. Hic politioris literaturæ possessionem adeptus, cum proſa, tum verſa oratione ita excelluit, ut cum præcipuis Oratoribus, & Poetis locum meruerit. Nec minùs pietate, quàm eruditione præſtans, nobile utriusq; monumentum ad poſteros tranſmiſit ex veteri exemplari latino in vernaculum ſermonem elegantiffimè transferens, nec non compluribus optimæ frugis meditationibus paſſim illuſtrans, *Historiam Vitæ, Mortis, & Miraculorum B. Geroldi Martyris Colonienſis*, cujus corpus Cremonæ in Eccleſia ſui nominis maxima cum veneratone colitur. In vulgum autem proceſſit liber Cremonæ 1581. apud Chriſtophorum Draconium, nuncupatus Gerardo Truchſeſio Colonienſi Archiepiſcopo, ſed poſtquam Truchſeſius à Catholica fide deſecit. maximo totius Orbis Scandalo, Burgus novam opusculi editionem curavit anno 1592. iſdem typis, & donavit Ceſſiſſimo Principi utriusque Bavariz Duci Erneſto Colonienſi pariter Archiepiſcopo. Hoc titulo

Vita, Morte, e Miracoli del B. Geroldo, cavati dal ſuo antico latino offiſio, ordinati nella noſtra lingua Italiana, & accreſciuti con alcune ſpirituali Meditationi,

Cui ſubnectuntur

Eſortatione à pazienza.

Rime in diverſe materie.

Præter enuntiatos rhythmos, qui ſanè ſuaviſſimi ſunt, ſcripſit & alios pleroſque, ex his autem Decatetractichon præfixum legitur *Historiz Ant. Campi*; aliud itidem ſubſtructum occurrit compendio *Rerum à Philippo II. Hiſpan Rege geſtarum*. In *Sacrario Ædium S. Geroldi* ejus tumulo inſcriptum legitur.

Romano Burgio Natali, Amore in Remp., & eloquentia inſigni, Joannes Burgius. Patri Benemerito, & ſibi, & poſteris ejus. ann. MDXCVI.

Nobilem ejuſdem mentionem faciunt

Cavitellus ad ann. 1583.

Campus lib. 3. ad ann. 1584.

Alexander Lamus in Somnio cant. 2. ogd. 55.

Matthæus Cattaneus ſummè commendat opusculum pro *D. Geroldo*. Fertur etiam reliquiſſe ad manus *Ludovici Collani* ex *Decurionibus*, & ordinum *Civitatis Conſervatoris MS.* opusculum.

Memorie ſingolari del P. Giovanni Scotto della Congregazione di Somaſca.

Ut mihi innuit eruditiffimus *P. Joſeph Sementius* ejuſdem Congr. in

Tom. II.

H h h 2

quo

quo quidem laudatur Petrus Amidanus literis, & pietate illustris. Horatius Albasius hoc anno inter Cremonenses Poetas effloreat, cujus cum viderim duo erudita epigrammata ad Serenif. Mantue Ducem Vincentium in lib. P. Constantii Lardæ Brix. cui tit. Vita, e Miracoli del B. Gio: Buono, Mantuæ per Olanam 1592. nomen suum hic recenferi expediens duxi.

Eod. Anno.

Cornelius Guarguantus è Soncino Congr. Mantuanæ Carmeliticæ Alumnus, Philosophiæ, ac Theologiæ Magister, & præclari nominis Concionator, obiit Mantuæ anno 1602. edidit opuscula inscripta

Oratio de laudibus S. Petri Thomæ, habita Bononiæ apud Jo. Rossum 1575.

Oratio de laudibus lucidissimi Candelabri S. T. S. Hieronymi Theologorum Bonon. Protectoris habita ad Sapient. S. Coll. Theol. in Cathed. Eccl. Bononiæ apud Faustum Bonardam 1592.

Oratio pro Capitulo Generali Congr. Carmel. in Conuent. Nuvellariæ 1571. hæc MS. servatur in Bibl. S. Mariæ Gratiarum Soncini. de eo

P. Daniel à Virgine Maria Carmel. in suo libro Vinea Carmeli inscripto Antuerpiæ 1662. num. 37. 32.

De eodem Falconius in Chron. Carmel. sub anno 1592.

P. Felina in Museo Carmel. Congr. Mantuæ sub anno 1589.

Joannes Baptista Guarguantus in Litera nuncupatoria opusculi inscripti, Luctus Soncinentis, de eo scribit, tam celebrem Concionatorem Cornelium floruisse; ut Firmenses Cives ejus laudum consulere perennitati volentes, ipsi marmoream tabulam inscripserint. In Orationem ad Divum Hieronymum plures modulationes ediderunt nonnulli Musarum Amatores.

Eod. Anno.

Joannes Baptista Bertutius Philosophus, ac Medicus Colleg. in arte celeberrimus, cujus doctrinæ monumentum exhibet opusculum Sebastiani Moroni Med. Placentini appellatum *de Venæ sectione in febre pestilenti Retractatio*, eidem Bertutio inscripto, & pluriès atq; pluriès laudato, licèt Medicorum Cremonensium, & ipsius Bertutii contrariam sententiam sentiret. Sic enim librum claudit *Hæc autem habuimus, doctissime Bertuti, quæ pro vestra oppugnanda, nostraq; roboranda sententiâ de venæ sectione in febre pestilenti aptiora putavimus, quæ cum sint scripta, ut in calamum venerunt, si tibi fortasse Viro acuto non ea lima, atq; doctrina perpolita videbuntur, quàm summa eruditio tua, & ingenii, atque Judicii tui magnitudo postulat, id cogita &c.*

Opus est Cremonæ excusum 1592. apud Christophorum Draconium, & amplif. Cremon. Decurionibus dicatum.

Eod.

Eod. Anno.

Vincentius Calcius, quem alii vocant de Bonettis ex Oppido insigni Soncini Ord. Prædicatorum S. Dominici, Philosophus, Theologus, & Poeta, divinaque prædicatione excellens, Provinciæ Hierosolimitanæ Prefectus Socius Magistri Generalis Beccariæ, & à Gregorio XIV. die 18. Feb. 1591. ad pastorem dignitatem in Venusino Episcopatu primò promotus, quem summa rexit vigilantia ad diem 3. Maii 1598. quo perrexit ad Superos.

Edidit.

Methodos in octo libros Physicorum in quibus ob Lectorum commoditatem multorum sententia recensentur. Neapoli ex Typographia Cacchii 1592. Ex MS. habentur.

Super tres libros de anima

Super duodecim libros Metaphysicæ Aristotelis Aliasq; plura opuscula valde digna, & præcipuè Vitam B. Stephanæ de Soncino.

P. Rovetta in Bibl. Chronologica Lombardia.

De eodem Ferd. Ugheles in Ital. Sacra Tom. 7.

Alphonsus Fernandez lib. 9. de Rosario cap. 30. num. 102.

Ambrosius Altamura in Bibl. Dominicana sub anno 1592.

Thomas Maluenda in Annal. Sacr. Ord. Præd. p. p. pag. 319.

Ambrosius Gozaus de Vir. Illust. Ord. Præd.

Plodius in Vita Hom. Illustr. p. 2.

Fontana in Sacr. Tb. Dominic. p. p. sit. 625. 1.º 4.

Franciscus Seghezzius in Epist. Nuncupatoria Vitæ B. Stephanæ de Soncino inscripta Petro Verro Soncinati S. T. M. ex Ord. Prædicatorum Viro celebri, Nepoti memorati Vincentii.

MDXCIII.

Sigismundus Brumanus Græci, & Latini idiomatis peritia perfectè in Patria instructus, Patavium exindè annum circà 1555. Philosophicis, & Medicis studiis inhians profecit, & quidem sub optimis Præceptoribus diù, noctuq; operam dedit, nilque illi suavius erat, quàm Antiquorum responsa librare, Galeni, & Hippocratis Aphorismata omni diligentia excutere, contraria sive sententias enodando acerrimo iudicio recondita medicinz penetralia referare; Indutaq; toga, quod cum illi summa omnium admiratione contigisset ad Patriam reversus in Clarissimum Physicorum Collegium cunctis suffragiis cooptatur, in cujus Albo adscripti jam fuerant, ex ejus Gentilibus Christophorus, quem publicum Physicæ professorem habuit Perusia, Odoardus, in quo Patria novum Æsculapium fuit admirata, Joseph quem Aula Saxonica maximum Medicum obtinuit, penès affines, & necessarios cum per annum constitisset à Cælo Romano allectus Urbem perrexit, & ibi non modica pecuniarum erogatione rusticum, & frugiferum fundum emit; sicquè in illa primaria Orbis Patria tot virtutibus, & meritis effulsit, ut non tantum Romanus Civis,

Civis, & Medicus Nobilissimo in illo Collegio 1567. adscribi obtinuerit, at ipsius Clementis VIII. Sum. Pont. Physicus, Familiaris, & continuus Commensalis, nec non totius Ecclesiastici Status Generalis Archiater, meruerit declarari.

Desiderantur ejus Opera, quæ, ut monet Joseph Bressianus in libro MS. cui tit. Virtù ravnivata &c. sunt

De modo componendi Tberiacam.

De Encomiis Medicina lib. 2.

De Generatione, & Corruptione lib. 2.

Apud Cavitellū in *annal.* erga finem est de eodem honorifica mentio.

Franciscus Zava insignis Orator Cremonensis in suis Operibus, sæpe sæpius de Sigismundo nostro ejus Leviro memoriam agit, eumq; commendat, & præcipuè in epistola nuncupatoria tom. *sec. di rerum Illustrium* Mattheo Brumano Abb. Can. Regul. Nicomediensi primùm, & Melphienti Episcopo directæ, ubi plura adnotantur de nobilitate gentis Brumanæ.

Fratres habuit Christophorum, Tiburtium, Camillum, & Ludovicum, & Sorores Barbaram, & Hortensiam.

Christophorus J. C. & Causidic. Collegiatus, Sacris exindè initiatus, fuit Ecclesiæ Divæ Luciæ Præfectus, morum integritate, legum cognitione, Judicii acumine, responsorum prudentia maximè laudatus.

Tiburtius miles fortissimus, qui à S.^{mo} Pio V. vocatus fuerat, verùm morte correptus, cœptum rei militare munus perficere non potuit, ingens quidem gloriæ specimen, & laudis avitæ in lucem, & omnium aspectum protulisset.

De Camillo, & Ludovico nil memorabile mihi resultat.

Barbara nupta fuit Francisco Zava, quam in secundo Tomo Epist. Familiarium lib. sexto extinctam deflet die 10. Junii 1572. ut in Epistola ad eundem Sigismundum, & inter alia habet. *Barbaram Sororem vestram nullo genere modestiæ, pudicitia, temperantiæ, frugalitatis ulli veterum matronarum cecidisse, quæq; vel apud Romanos, vel apud exterarum nationes claruerit.*

Hortensia fuit uxor Joannis Baptistæ Cropelli Viri Patricii.

Cæsarem Brumanum Apostolicæ Cameræ Clericum, & Abbreviatorem de Parco majori, aliisque titulis refertum, de quo fuit sermo, habuit Patrualem

De ejus obitu nil certi habeo, sed eum Romæ adhuc vixisse ultra annum 1593. mihi constat, nam ipso anno, ut Patriæ Collegas medicos Comitales, & Equestri titulo insigneret, à Clemente VIII. Privilegium exempli sequentis impetravit.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem. Vestra singulari pietate, ac religione, ac præcipuè in Nos, & Apostolicam sedem devotionis affectu merito inducemur, ut vos specialiter gratia, & prærogativa titulis libenter decoremus.

Vos igitur, vestrumq; Collegium specialibus favoribus, & gratiis prosequi volen-

volentes supplicationibus Sigismundi Brumani Phyci, ac familiaris continui commensalis nostri, Protomedici Generalis totius Status Ecclesiastici nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, vos universos, & singulos, & quascumque vestri Collegii personas presentes, & futuras in perpetuum ex nunc Sacri Palatii, & Aula Lateranensis Comites, & Aurata militiæ Equites, auctoritate Apostolica, tenore presentium sine ratiōe alicujus personæ, vel Collegii præjudicio creamus, facimus, & deputamus, ac aliorum Palatii, & Aula prædictorum Comitum, & Auratæ militiæ Equitum hujusmodi numero, & consortio favorabiliter aggregamus, ita ut vos ex nunc futuri Collegiales, vestri Collegii, eo ipso, quo in Collegium hujusmodi admissi fuerint, Palatii, & Aula hujusmodi Comites, & Equites auratæ Militiæ veri, & non ficti in perpetuum existatis, ac omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, exemptionibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii Palatii, ac Aula Comites, ac auratæ militiæ Equites hujusmodi de jure, & consuetudine, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum citrà tamen facultates, & exemptiones à Concilio Tridentino sublatas, pariformitèr sine ulla prorsùs differentia uti, frui, potiri, & gaudere, nec non ut modernus, & pro tempore existens præfati Collegii Abbas in perpetuum, ejus officio durante, torquem aureum cum insigniis Pontificiis, ac Gentilitiis Domus nostræ sinè paritèr cujuscumque Collegii, vel personæ præjudicio deferre licitè valeatis auctoritate, & tenore presentis concedimus, & indulgemus non obstantibus constitutionibus Apostolicis, & in provincialibus, ac Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus statutis quoquè, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumq; &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 27. Novembris 1593. Pontificatus nostri anno secundo.

Subscripta M. Vestrius Barbianus.

De eodem Sigismundo mentio extat in opere posthumo Baldi de Baldis Medici P. M. Innocentii X. inscripta, *Discorso Apologetico del vero Opobalsamo Orientale* pag. 107.

Eques Prosper Mandosius in suo *Tract. de Medicis Pontificiis*, multa de nostro Brumano, ubi ad literam, quæ nos suprâ expressimus, ad nostræ favendum eruditioni, refert.

Eod. Anno.

Sylvester Picenardus in sæculo Jacobus anno 1586. ad cœtum insigne Canonorum Reg. Lateranensium in Patriæ Monasterio receptus septem annorum spatio studium naturalis Philosophiæ, ac sacræ Theologiæ cucurrit, non modicè etiam circà mathematicas, astronomicasq; positiones versatus. edidit ex officina Joannis Bazachii Placentiæ 1593., & Hieronymo Bernerio S. R. E. Cardinali Asculano, & Cremonensi Civi direxit

Dis-

Disputabilis Sphæra libri duo, in quibus discutitur, quicquid ferè apud Theologos, & Philosophos in disputationem venit.

In hoc probat scientias supernaturalem, Physicamq; sphericam esse, neutram tamen se ipsa spheram integram constituere, ex utrisque coallescere demonstrat. Prout enim spheræ ex ætherea, & elementari parte constituitur; ita spheræ intellectualis ex Theologia, & Philosophia compaginata remanet. Quodad elementarem quidem partem inferiora philosophica continet; quodad ætheream verò superiora Theologica, hoc ordine mirabiliter applicato, ut Ecclesia universalis stet pro orbe Lunæ, Pontifex pro orbe Mercurii, Gratia pro orbe Veneris, Christus, qui in Zodiaco movetur, qui solstitia, nec non æquinoctia terminat pro orbe Solis, tres Angelorum Hierarchiæ pro tribus aliis orbibus constituuntur; Maria verò, quæ Angelorum omnium spheræ est supergressa, meritò in stellato Cœlo collocatur: pro immobili verò Cœlo ponitur Deus unus, & trinus ex rationibus inibi per quamdam similitudinem adductis. Potentiæ, & Sapientiæ in tali spheræ Coluria erigunt: lex, & præcepta meridianum componunt: Fides locum tenet Axis: Puncta verò Axem terminantia sunt Vetus, & novum Testamentum; in minoribus autem circulis à Sole remotissimis ea peccatorum genera collocantur, quæ hominem frigidissimum, atq; à Deo remotissimum reddunt. Horizonta autem à tali spheræ rejiciuntur, ut quæ spheræ potius extrinseca, quàm intrinseca esse conspiciantur. In brevi autem opere egregiam ipse eruditionem declaravit, intellectusq; volucris acutam promptitudinem maximè applicatis rebus, & solidissimis materierum pertractarum assertionibus firmatis. Id verò maximè in ea parte, quæ de Christo Domino Sole Justitiæ differens, illum per omne Zodiaci signum transeuntem demonstrat, acta unicujusq; signi applicatione ad aliquod rerum ab illo gestarum mysterium. Ità *Celsus de Rosinis in Lycao Lateranensi pag. 2. lit. S. pag. mibi 295.* Obiit Juvenis, cùm undetrigesimum ætatis annum vix explevisset, & Philosophiæ magister in Patriæ Monasterio post lauream Doctoralem Placentiæ reportatam, electus fuisset.

Eod. Anno.

Joannes Jacobus Turrelinus Hieronymi Insignis Caesarum Patroni, ac Margaritæ de Grottis F. in Vicinia S. Vincentii Cremonæ nobili loco natus, in Collegio Judicum Patriæ receptus die Lunæ 22. Novembris 1563. ad cujus laudes repetam, quæ *Franciscus Zava* de eo scripsit in *Epist. Famil. lib. unico de suo Crem. discessu. Quem te alium (scilicet Turrelinum) inveni, & expertus sum, quem totam candidum, syncerum, bonum, simplicem, prudentem, qualem juris Civilis cognitionis peritum esse decet? Quo fit, ut tantò frequentius ad te adeam, quantò mihi in omniscientiarum genere probator, & mirabilior cognitus commendaris. Quæ res in monumentis antiquorum sive nostra-*

nostratum, sed aliorum tam recondita, quae tibi maxime cognita non sit? Ex cujus arcanis, si aliquando in antiquitate haere, disrumpar, si non à reconditis thesauris tuis repetere soleo? Nec mirum, si te toties ad eam, cum te semper missis comitatum videam, cui Apollo ipse Phœbus vatum, & Consultorum Pater auxilium, & splendorem suum, quo unus pollet, cum in omnibus tam in poetica facultate, & juris scientia non invitus praestet. Nihil adeo in legibus Casareis, & Pontificiis sanctionibus adeo est difficile, & inextricabile, ut tibi vel longo usu exercitatissimo, vel incomparabili doctrina praedito, statim planum non fiat. Is tu, & ego te non adibo? Cujus amplissima ades bonis omnibus patent? Tu ille praeterea, cujus omnibus affabilitas jucunda, & oratio grata est &c.

Ex suis Operibus multa desiderantur, & praecipue carmina, quae tantum sparsim leguntur in aliorum libris,

Ex editis tantum habentur

Additiones nonnullae Liberulo inscriptae italicè: Ordini facti in diversis temporibus supra il governo della fabrica della Cathedrale di Cremona, ubi excusae 1637. & in quibus egregiis auctoritatibus probat jura regendae ipsius fabricae ad Laicos, non autem ad Ecclesiasticos pertinere

Ex MS. extant

Fraganifcorum Nobilitas, ubi & quamplures Urbis nostrae notiones habentur.

De Melite Insula Jo: Baptistae Maynoldo ab Auctore dono data, cujus in initio carmina ejusdem leguntur, adhuc servatur MS. in Bibl. Maynolda Cremonensi.

Laudatur ab Ant. Campo bist. lib. 3. & à Cavatello in Annalibus recentente J. C. de Collegio per haec Verba. Jo: Jacobus Turresinus antiquitatum Cremonensium diligens scrutator, & peritus &c.

Eod. Anno XCIII.

Alexander Picenardus, Canonicus Primicerius Ecclesiae insignis Collegiatae S. Andreae in Urbe Mantuana, hortatu F. Julii Picenardi Ord. Serv. B. V. M. scripsit librum

De Vita B. Elisabethae de Picenardis Cremonensis Tertii Ordinis Servorum B. V. M.

Id eruimus ex annotationibus ad Annales ejusdem Ordinis Archangeli de Gianis cent. 3. lib. 2. cap. 16. ubi de hac Virgine plura congestit.

De hac pariter tractarunt Scriptores omnes ejusdem Ordinis.

Hypopolitus Donelmondus in hist. Ecclesiast. Mantuana lib. 5. tom. 1.

Peregrinus Merula in libro de Cremon. Sanctitate insignibus, &

Joseph Bressianus in Corona lib. p. p. 1. verum circa ejus mortem hallucinantur; nam ambo eam memorant anno 1408., & verè secuta fuit anno 1468. die Veneris 19. Febr. ut narrat idem Gianius, anno namq; 1467. die 15. Mensis Julii suum condidit testamentum, ut vidimus, ubi de Leonardo ejus Genitore in Tomo . .

In Constitutionibus Synodalibus Ven. Episcopi Fr. Francisci Gonzaghae

zaghe. Mantuz per Olannas 1610. pag. 206. hæc verba leguntur.

Nel Convento di S. Barnaba dell' Ordine de Servi, è sepolta la B. Elisabetta de Picinardi Genildonna Cremonese, che fu del Terzo Ordine de Servi, e fu Donna di santa Vita, che fece molti miracoli, della quale si dice, che nella sua morte si sentirono cantare gli Angeli &c.

Eod. Anno.

Philoteus à Cremona, ejus Patria, vocatus, ex ordine Augustin. Theologus, & Sac. Scripturæ Interpres, in suggestibus admirabili eloquentia Clarus.

Anno 1594. Socius Vicarii Generalis in Comitibus Cremonensibus electus, cujus in Bibliotheca Conv. Augustin. Cremonæ custodiuntur opera inscripta.

Concionatoria P. Philotei à Cremona.

De eod. P. Calvas in *Mem. Histor. sub eodem anno.*

Eod. Anno.

Joannes Baptista Stanga, Comes Castri Novi Buce Abdux, ex Patriæ Decurionibus Vir optima nobilitate, labore, industria, summatumq; artium studio non incolebris, quanta in rerum agendarum habilitate præstiterit, legantur

Epistole per multas, quas ejus nomine edidit Joannes Antonius Peranda: Brixia per Franciscum Tebaldinum 1623. in 2. parte.
Non sunt omittenda epitaphia, quæ ad tumulos Conitorum inscriptæ in Ecclesia Parochiali sui memorati Feudi.

D. O. M.

*Camille Stanghe Comiti
Generis Nobilitate, morum
Præstantia, ac liberalitate
Priscæ illis, illustribusq;
Viris adnumerandus. Clara
Brixia Uxor Mœstissima Viro
Incomparabili Posuit.*

MDLXL

*Clare Brippia Stanghe Comitissæ
Generis splendore Clara,*

*Omniq; matronali virtute clariss. cum priscis annibus, & Illustribus
Fœminis comparanda. Jo: Baptista Stanghe Comes Fil. Matri opti-
me, ac benemerenti Posuit. Vixit ann. XLIII. dies XV. Obiit XVIII.
Kal. Januarii MDLXXXIV.*

Eod. Anno.

Matthæus Brumanus magnus Theologus, & Orator, de quo in Tabula Episcop. Melphionum adiecta Synodo Cardinalis Scaliæ &c. habetur. *Fuit Can. Reg. Lateran. à Sixto V. Sum. Pont.*

Pont. creatus Ep. Nicomed., & Suffraganeus Mantuae, ac redditibus Ecclesiasticis ditatus, cum apud Sedem Apostolicam legatione fungeretur pro Duce Mansua, ab Innoc. Nono Pont. Max. Episcop. Melphienfis, ac Rapollensis declaratur, & postea à Clemente VIII. confirmatur. Melpbium accessit, ubi statim Episcopale Palatium ampliavit, ac Sacristiam paramentis auxit. Verum dum Ecclesiam à fundamentis reedificare designavit, & necessaria omnia parasset, improvisa morte decessit anno 1594. 19. Augusti, eod. Clem. VIII. Sum. Pont. aetatis suae anno 49. sepultus in Cathedrali tanto cum bonorum omnium gemitu, & lacrymis, quanto nunquam antea quisquam sepultus fuerit. Adhuc etiam extat de eo Melphis gratia, & celebris memoria. Scripsit

De Ecclesiasticorum reddituum juribus, & origine lib. 2.

*De Matrimoniorum validitate, & invaliditate jure, praxiq; inda-
ta penes omnem aetatem, & gentes lib. 2.*

Orationem habitam in Dieta Romae congregata, dum ad Episcopalem Cathedralam translatus, officia suae fidei, curaq; commissa resignavit, quam MS. testatur vidisse Celsus de Rolinis apud Placidum Blancardum Cremonensem, virum probum, & eruditum, Ferrariae Abbatem.

Idem Rosinus de eodem latissime in *Lyceo Lateranensi Vol. 2. lib. 11. ad quem remitto legentem.*

Pennottus lib. 3. cap. 54. qui tamen errat, ubi dicit obiisse anno 1596. Franciscus Zava insignis Orator, & Poeta Cremon. eidem, dum esset Abbas S. Petri de Pado, dedicavit ex ejus Operibus tom. secundum, cui tit. Rerum Illustrium &c. Cremonae apud Christ. Draconium 1585. & ibi eum summe cum ejus familia commendat.

*Archangelus Rubens Can. Reg. Lateran., & Garinulae postmodum Ep. de quo suo loco quam multa composuit carmina Italica ad laudem Matthaei Brumani, edita Regii Lepidi per Herculianum Bar-
tolom., Consilio Petri Gennarii Cremon. Bibliopola 1585.*

MDXCIV.

Margarita à Turre, ad saeculorum, & hominum invidiam Matriona piissima; ejus simile nomen, & cognomen non sine arcano Dei Mysterio fortita est. *Hac sicut Margaritum fulgens, quae arguit sapientem, ut in Prov. 25. num. 12. ac uti pretiosa illa Margarita Evangelica Cremonae Literatae lucem in aeternam duraturam attribuet. Haec fuit Turris excelsa in media Civitate, ut in lib. Jud. cap. 9. num. 51. Hac Turris fortissima nomen Domini, ut in Prov. 18. num. 10. quae sanctissimam, ac doctissimam Societatem, Jesu nomini dicatam, primùm Cremonae suscepit, ex cujus inde uberrimis, & eruditissimis Lyceis, quibus die secunda Novembris anni 1599. datum fuit initium, continua jam unius saeculi serie, praestantissimos in bonarum artium studiis adolescentes, ac viros prodire visum fuit. Haec igitur, quae nostris Literis tot opere suo praestitit beneficia, meo in libro non ultimam meruit habere sedem. Hinc*

Tom. II.

Iii 2

Lite-

Literatorum Turritæ Urbis nostræ monumenta, quisque ex hac Turri prospiciet, cum Regio Propheta canere poterit: Patriæ gloriæ narrate in Turribus ejus.

Tantæ rei testis est Peregrinus Merula in Sanctuario Cremonæ, scribens de Ecclesia SS. Petri, & Marcellini pag. 146.

Verum ex subnectendis epistolis ab Archivio nostro desumptis, ex literis anni 1594. clariùs id elicietur, prout qua humanitate P. P. Soc. Jesu à Cremonensibus excepti fuere.

Illmo, & Rev.^{mo} Sig.

R *Allegrati, & imanimati noi dalla fondatione d' un Collegio de PP. Gesuiti, stabilita dalla nostra Sig.^{ta} Margarita Torra, honoratissima Matrona di questa Patria, e santo spettabile di pietà esemplare, habbiamo voluto mostrar la nostra consolatione à V. S. Illmo per sì notabil gratia, conceduta al suo desiderio tanto inclinato all' errezione di questa salutifera Casa nella sua Cura Episcopale, & insieme cre parso di pregarla per la confidenza dello Spirito Santo riposata nel suo zelantissimo animo, che si degni d' impiegar tutta l' autorità, & forza sua per ridur à perfezione questa pregiata scola di dottrina Christiana, e di santi costumi; poiche il viril pensiero di una Donna necessita l' eccellenza dell' huomo d' superar sì degno principio con dignissimo fine, & massime chiamando Dio con sì chiaro argomento ogni concorso di diligenza, che possa giovare, e promettendo con sì segnalato invito ogni facilità, che possa guidar bene questo negotio. Veramente se bene ci dà contentezza grave l' evidenza del presente successo, non ce ne dà però minore la speranza de' futuri effetti, e b' aspettansi da V. S. Illmo & imitandocelo umilmente preghiamo N. S. Dio, che la faccia altrettanto felicissima nell' esecutione de' buoni progressi, quanto è studiosissima negli accrescimenti delle opere spirituali; Di Cremona li 29. Genaro 1594.*

Molto Illmo Sig.^{ta}

L *A pietà, & bontà inclinatione, che hò conosciuto generalmente in cote- sta Città, & particolarmente in molti gentiluomini, con i quali più volte mi è accaduto di trattare, mi rende a certo della consolatione, che era per sentire ogn' anno del principio, che hà dato cotesta buona Signora des Torri, ad un Collegio dei Padri della Compagnia di Giesù, ma questa lettera delle S. S. V. V. dei 28. del passato, m' hà rappresentato tanto al vivo il contento publico, e particolare, che hà in cotesta Città per questa santa opera, che n' hò sentito io grandissima, & duplicata consolatione, parendomi di poter giustamente sperare, che le S. S. V. V. come quelle, che conoscono già il frutto, che si può aspettare da così buoni Religiosi, in beneficio della Gioventù particolarmente, & che possono promuovere questo santo principio, siano per fare opere degne della pietà loro, della nobiltà della Città, e del bisogno della Gioventù sudetta. Di me posso*

no prometterli le S. S. VV. tutto quello, che dipenderà dalle deboli forze mie, & se piacerà al Signor IDDIO, & al suo Santo Vicario, che io ritorni presto à vedere, godere, & servire le S. S. VV. come pur confido, & desidero sommamente, conosceranno, che non lascerò desiderare in questo negotio l'opera mia, ne qualsivoglia ajuto, che possa procedere da me; frà tanto prego le S. S. VV. con ogni efficacia, che darando l'assenza mia, vadino pensando di ajutare l'institutione di quello, che una Gentildonna loro hà cominciato, & fare in modo, che io intenda presto il frutto dell'allegrezza, che hora mi rappresentano essere in cotesta Città, la quale ancorche carica d'altre gravèzze, spero ch'abbraccierà ancora quest'occasione di meritare da Dio N. S. eterno premio, & dal Mondo ancora continuatione di gloria, & tutto sarà conforme al loro antico desiderio, che hanno mostrato di haver costì un Collegio, & alla speranza, che già diedero alla santa Memoria di Gregorio nostro Padre, e Padrone, e poi ancora à me fatto costì suo successore, benchè indegno. Et col fine prego Dio N. S. per la Città tutta, & in particolare alle S. S. VV. concedi vera felicità con la sua santa gratia

Di Praga li 22. di Febbraio 1594.

Delle S. S. VV. M. Ill.^{ri}

Aff.^{mo} per servirle sempre

C. Vescovo di Cremona. Cr.

Non parùm siquidem erectioni Collegii profuerunt Christophorus Fundulus, Paulus Fosta, ac Abbas Nicolaus Amidanus, cui postmodùm validissimam imposuit manum, ut vidimòs, Casar Speciosus nitidissimum, inter Episcopos nostros, Mitræ ornamentum.

MDXCV.

Franciscus Savaresias Seminarii Cremonensis Alumnus, ingenio perpolitò, & exulto in investigandis præcipuè Philosophiæ arcanis, adhuc Juvenis admodùm vulgavit opusculum.

Mentis humana naturalis perfectio, quam publicis disputationibus excutiendam proposuit. Brixia apud Vincensium Sabbium 1595. idq; dicavit Cremonensis Seminarii Moderatoribus.

Antonio Riccio.

Alexandro Schinchinello.

Dionysio Somentio.

Nicolao Amidano.

Claudio Archidiacono.

Jo: Baptista Gadio.

Eod. Anno.

Paulus Æmilius Marcobrunus è Civitate Bozzuli Diocesis Cremonensis, à Secretis Ferrantis Gonzaghæ, & demùm Comitibus Octavii de Affaitatis Cremonensis Patricii, edidit Venetiis apud Petrum Dufnellum 1595. in 4. librum attitulatum.

Rac.

Raccolta di lettere di diversi Principi, ed altri Signori, che contengono negozi, e complimenti in molte gravi, & importantissime occorrenze.

In eodem volumine memorant ipsum multo cum honore Vespasianus Gonzaga Dux Sablonetz, nec non Principissa Molfetta in epistola ad Carolum Borromæum tit. S. Prædis Cardinalem, exinde inter Sanctos relatum, & alii.

Ex eadem stirpe fuerunt celebres Nicolaus, & Melchior Viris Principibus admodum grati, insignibus iudictis, ac privilegiis aucti, ut ex eodem volumine.

MDXCVI.

RAphael Stanga adolescens adhuc in strictiorem, scilicet Capucinorum Divi P. Seraphici familiam adscriptus, mollis illius ætatis, suæq; nobilis domus illecebras perfugiens, totum Deo se vovit, præter regularem disciplinam in unico doctrinarum genere exercitus, optimè illuxit, ut Vir consiliis, & prudentia inter suos Consodales præclarus extiterit. In comitiis provincialibus Lugdunensis Provinciæ Primarius Minister eligitur, tandem sanctimonie fama desit esse mortalis. Ejus Opera desiderantur, cum esset homo doctissimus; ac Evangelicæ veritatis egregius Concionator, ut scribit *Bressianus in Corona Vir. Illustr. lib. 1. p. 3.* ejusdem, & meminit cum laude *P. Zaccharias Boverius in Annal. Capuc. tom. 2. p. 2. pag. 87.* Ibi etiam *p. 1. p. 264.* memoratur Benedictus à Cremona, cujus progeniem, me latet, totius Regularis disciplinæ præclarum exemplar.

Eod. Anno.

LAzarus Piovanus, seu de Plebanis, non modicæ eruditionis vir, dum esset Mediolani, prompto calamo digessit, & excudi curavit Opusculum

Breve Narrazione della solenne, & universale allegrezza, e trionfo fatto dalla Città di Milano, nell' Entrata dell' Illustrissimo, e Reverendiss. Cardinale Federico Borromeo, Arcivescovo di Milano. Ibid. per Franciscum Paganellum 1596.

MDXCVIII.

JOannes Antonius Sertorius in poeticis intimè doctus, unitim non quidem, sed vellicatim nonnulla ejus carmina latina mihi videre contingit, & singillatim.

Ad Didacum Salazarium supremum Med. Cancellarium in libro Decretorum, seu Ordinum, Constitutionumq; declarationes. Mediol. 1598., &

In Opusculo Alexandri Rubini.

Ad Herculem Sfondratum Montis Martiani Ducem, & alia habita ab humanissimo Cotta.

Eod.

Eod. Anno.

Lucas Burgus honorum literarum facundissimus Cultor à Secretis celeberrimi Præfulis Joannis Francisci Bonhomii, de quo scripsimus, Vercellensis Episcopi, tempore ejus insignium legationum semper intimus, & familiaris præter alia sincero calamo scripsit hoc Opusculum. *Brevis Commentarius rerum à Bonhomio præclare gestarum inter Carmina ejusdem Bonhomii*, ut vidimus excusus Mediolani apud Jacobum Picalearum 1598. cura ejusdem Burgii, qui totum librum Principi Guilelmo Comiti Palatino Rheni, utriusque Bavariz Duci dicavit.

MDXCIX.

Carolus Marianus Vir in omni eruditionum cultura versatus, & in Geometricis artibus admodum excellens. anno 1599. Cremonæ in Typographia Barucini de Zannis excudere fecit
De Circuli Quadratura demonstrativum opusculum, ejusdemq; inventum.

Ante ipsum scripserunt in simili materia M. Jacobus Christmannus Tract. Geometr. de Quadratura Circuli. Francofurti per Zachar. Palthenium 1594.

Jacobus Falconus. Antuerpiæ 1591., & alii post ipsum.

Thomas Gephyrandrus. Tremoniz apud Jo: Vvesthovium 1610., & alii.

Item scripsit.

De Inventione lateris Heptagoni in circulo dato

Hujus opusculi notionem perhibuit mihi Doctissimus Guido Grandus Camald. Hac epistola in qua cum pro Mariano subtilissime sumat apologemata contra P. Clavii censuras eum subnectere satius duxi.

P. Christophorus Clavius in sua geometria poetica lib. 8. prop. 30. Qui sic habet.

Inventionem lateris Heptagoni in dato circulo non rectè à quibusdam tradi demonstrare.

Carolus Marianus Cremonensis totum unum libellum edidit de *Inventione lateris Heptagoni in circulo dato*, in quo probare conatur latus Heptagoni reperiri hac ratione. Sit circulus abc , cujus centrum d , diameter ca , in qua producta capiat ae æqualis quartæ parti semidiametri ad , ita ut ae quinta pars sit rectæ de . Descripto autem ex e , ad intervallum semidiametri ad circulo secante datum circulum in b jungatur recta ab , quam dicit esse latus Heptagoni; Quod esse falsum ita ostendemus &c.

Hactenus Clavius exponens inventionem Mariani, quam benè confutat, sed neque adducit, neq; directè solvit demonstrationes, quibus Marianus usus erat in tali descriptione; imò post expositam & confutatam aliam Francisci Candallæ inventionem sic concludit Paralogismos tum Caroli Mariani, tum Candallæ, quos committunt,
non

non est hujus loci manifestare : satis nobis est , indicasse eos non rectè descripsisse Heptagonum æquilaterum , & æquiangulum .
Summa hæc sit. Ego diligenter examinavi hanc Mariani inventionem , & si ea est , quam Clavius exponit , certè licèt sit admodum proxima vero lateri Heptagoni , ità ut septies replicata linea *ab* per circuli peripheriam absq; sensibili errore Heptagonum æquilaterum mechanicè in Circulo describatur , eaq; in praxi tutè usurpari possit , ut praxis Alberti Dureri jam recepta , quæ dat latus omninò æquale ipsi lateri *ab* per Marianum invento , ut ipse Claudius ostendit ; Tamen certum est , eam Mariani praxim non esse præcisam , ità ut Marianus non omninò geometricè sit assecutus intentum ; est enim solidissima Clavii confutatio , quamquam nobis acutè inquirentibus non potuit non evidens apparere ; est autem talis , ut ad strictiorem formam illam ex me reducam sine erroribus , quos per incuriam Impressorum habet Figura Clavii . Ducatur *be* secans datum circumulum in *f* , junganturq; *db* , *d* , *f* . Si *ab* latus est Heptagoni ; continebit angulus *adb* $\frac{2}{3}$ hoc est $\frac{2}{3}$ duorum rectorum (cum debeat arcus *ab* esse septima pars circumferentiæ , & $\frac{2}{3}$ duorum rectorum subtendere , si angulus in peripheria sit , adeòq; $\frac{2}{3}$ si in centro sit , ubi angulus debet duplus esse per 20. 3. Eucl.) ergo duo reliqui anguli *dba* , *dab* ; qui debent cum ipso *adb* . continere summa duorum rectorum per 32. 1. Eucl. $\frac{10}{3}$ duorum rectorum ex se continebant ; sunt autem æquales per $\frac{2}{3}$ 1. Eucl. quod latera *da* , *db* æqualia sint ; ergo unusquisque illorum continebit $\frac{1}{3}$ duorum rectorum . Cum igitur *dab* $\frac{2}{3}$ duorum rectorum continent ; & hic per 32. 1. æqualis sit duob. interis *aeb* , *eab* duo isti anguli $\frac{1}{3}$ duorum rectorum pariter continebunt ; sed *aeb* , qui per 5. 1. æqualis est ipsi *adb* eò , quod *db* , *ba* æquales lineæ sint , continet $\frac{2}{3}$ duorum rectorum , sicut dictum est , ipsum *adb* continere ; reliquæ igitur *eab* $\frac{1}{3}$ duorum rectorum habebit . Est autem *adf* , qui in centro duplus ipsius *eab* per 20. 3. Eucl. habebit *adf* $\frac{2}{3}$ duorum rectorum , sed totus *adb* $\frac{2}{3}$ continebat ; est igitur *adb* duplus ipsius *adf* , quo circa linea *df* bifariam dividit angulum *adb* igitur per 3. 6. Eucl. ut *bd* ad *ba* ità *bf* ad *fe* , & componendo , ut *bda* ad *da* , ità *be* ad *fe* , cum autem *bb* semidiameter sit 4. & *de* 5. erit *bda* simul ad *da* ut 9. ad 5. est verò *be* æqualis semidiametro circuli 4. ergo *be* ad *fe* se habet ut 4. ad 2 $\frac{1}{2}$ ut eandem proportionem habeat , quàm 9. ad 5. & cum *dc* æqualis sit ipsi *bD* erit *ce* 9. & *aE* 5. quod autem sit ex *ce* in *ae* æqualis est , (per coroll. 36. 3. quoniam utrumque rextangulum æquale est uni , eidemque quadrato tangentis ex puncto *e* ductæ descripto) ei , quod fit ex *be* in *fe* ; igitur quod fit ex 4. in 2 $\frac{1}{2}$ æquale erit ei , quod ex 9. in 1. nempe ipsi 9. hoc est 9. æqualis erit 8. $\frac{1}{3}$ quod est impossibile ductum ex hypotesi , quod *ab* foret verum latus Heptagoni in circulo inscripti ex inventione ipsius Mariani ; Undè ipsa inuentio non erit mathematicè præcisa .

Si igitur à P. Clavio fideliter relata est Mariani nostri inventio , non dubium

dubium, quin etiam sit solidè impugnata, neq; tergiversationibus locus patere potest contrà Mathematicas demonstrationes. Cæterùm qui Mariani ipsius lucubrationem legere posset, ejusq; rationes examinare, fortassè haberet in quo redargueret Clavi-um, si nempè, vel non fidelitèr ejus verba retulerit, vel argumentum Mariani, fortassè non de geometricè acurata Heptagoni descriptione Agentis, sed de mechanica delineatione sensibilibiter tuta differentis, in sensu nimis rigoroso acceperit, quem noster auctor numquam intenderit &c. Itaq; hoc tantum colligere debes, quod praxis illa quamquam non mathematicè exacta ob demonstrationem ex Clavio allatam, sit tamen, & valdè expedita, & in praxi admodum tuta, quippè quæ verò lateri proximum latus inveniat; undè excusari poterit ipse Marianus, si non defendi. Secundo habes Marianum scripsisse opusculum illud *de inventione lateris Heptagoni in circulo dato*, quod diversum esse debet à *Circuli Quadratura*, nisi fortè cum ipsa loco appendicis editum sit. Certè alius est labor unius, ac alterius argumenti, neque unum per se confert ad aliud. Laudandus in utroq; labore Marianus, quod conatus sit opera ista quæ tot Geometrarum ingenia hætenùs per tot sæcula fatigarunt, & ut puto, ad hanc diem inanitèr, ipse fortitèr aggredi, quæ si consequutus non est

Magnis tamen excidit ausis.

Nescio enim quàm feliciter Circuli quadraturam ipse consequutus sit in eo, de quo mones, opusculo; certè si invenisset quomodo ejus gloria inter Mathematicos adhuc in Circuli Tetragonismo laborantes latere posset; si autem se invenisse putavit, socios habet magnos viros Albertum Durerum, Nicolaum Cusanum, Orontium, aliosq; quorum tamen paralogismos rejectis illorum inventis, insignes viri postmodum confutarunt; neq; enim absq; lineæ quadratricis auxilio hætenùs potuit Circuli area in quadratum æquale commutari; Videndus esset tamen ipse auctor in fonte, ejusq; demonstrationes examinandæ an verè in geometricum punctum colliment &c.

Eod. Anno.

Offredus de Offredis Legum Doctor aliisq; titulis clarus Præfectus à Cubiculis Gregorii XIV. subindè à Clemente VIII. Episcopus Melfetensis, & ad Celsissimam Rempublicam Venetam Apostolicus Legatus ibi debitum naturæ persolvit mense Junio 1606.

Tanti Viri est commemoratio apud *Hist. Venetam Sansovini in Additionibus Martiniani lib. 1. pag. 55.* in sequenti Epitaphio Venetiis existenti ad ædes Divi Francisci de Vinea nuncupati.

Joanni Maria Offredo Patritio Cremonensi summa spei adolescenti, qui cum xvi. annum attingeret, Equitum cohorti in Gallia summa cum laude præfuit, & in ætatis suæ xvij. immatura,

Tom. II.

Kkk

tura,

tura, & acerba morte Venetiis occubuit. Offredus Episcopus Melfetensis Legat. Apostolicus Fratri Amantiss. marens P. obiit die 19. Januar. 1599.

Abbas Ughellus in Ital. Sacra tom. 1. perperam, ut solet de multis nostrum Offredum vocat Florentinum.

Ejusdem meminit Bressianus in Roffis, & Violis non facta quidem mentione eum fuisse Episcopum, ut vidimus.

Eod. Anno.

Blasius Rubeus J. U. D. Jo: Baptistæ F. Præpositus Ecclesiæ SS. Ægidii, & Homoboni Vir apprimè in historiis sedula eruditione studiosus vulgavit *Opusculum*, cui tit.

Tabula dyptica Episcoporum Ecclesiæ Cremon. jussu Illustrissimi, & Rev. mi D. D. Cesaris Speciani. Eamque dicavit Rev. mo Capitulo Cathedralis Ecclesiæ, quæ circumfertur in fine Synodi primæ ejusdem Ep. Speciani Cremona apud Baptistam Pellizariû 1599.

Notandum est Rubeum incipere historiam à Stephano Romano, qui fuit decimus Ep. Cremon. anno 320. quo fuit celebratum primum Concilium Nicenum, ibi electus à Sylvestro Magno Sum. Pontif., & in Epistola nuncupatoria promittit è tenebris eruere reliquos Episcopos, qui ante memoratum Stephanum adfuere.

Episcopi Ecclesiæ Cremon. usq; ad hanc diem fuere num. octuaginta quatuor, quorum postremus est Alexander Cruceus Mediolanensis Patritius Antistes ornatissimus; inter quos unus Summus Pontifex scilicet Gregorius XIV. &

Undecim ex S. R. E. Cardinalibus nempe

Anno 1290. Bonitius de Narnis Cremon.

1317. Ægidius de Madalbertis Cremon.

1485. Ascanius Maria Sfortia Vicecomes Cremonæ natus Francisci Sfortiæ Ducis Mediol. filius.

1508. Galeottus Franciattus de Rupere Julii II. Pont. Max. ex Sorore Nepos.

1523. Petrus de Acoltis Aretinus.

1524. Benedictus de Acoltis nepos ejusdem Petri, & celeberrimus Scriptor.

1548. Franciscus Sfondratus Cremon.

1550. Federicus Cæsius Romanus.

1560. Nicolaus Sfondratus Cremonensis exindè Gregorius XIV.

1607. Paulus Sfondratus ex Cremonensi familia.

1621. Petrus Camporeus Mutinensis.

Memoratur Rubeus ab Ughello in *Ital. Sacra etiam Ballardoria in Vita S. Homoboni pag. 521.*

Eod.

Eod. Anno.

Joannes Stephanus Chizola Cremon. Diœcesis Carmelita in literis eminentissimus, de quo Vir ille numquam interituræ memorię Carolus Cartarius à me semper dulcissimè relatus in suo *Atbeno Rom.* ut ipse nobis indicavit MS. habet, *Joannes Stephanus Chizola Cremonensis Diœcesis sacro Carmelitarum Ordini addictus. Grates iterùm Biscareto rependo, cujus catalogus in mox indicata MS. Hist. pag. 135. Professore bunc celeberrimum nedum mihi exhibuit, de quo in Tabulario studii altam silentium (nec mirum; Catalogi quippè professorum, qui annis, quibus Chizola ibidem docuit, in eodem Archivio non asservantur, & hinc aliorum quamplurium notitia evanuit) sed ipsius gesta, ea, qua per leges diligentia, fusissimè enarravit. Iterùm, ac tertio grates. Jo. Stephanus Chizola à Riparalis Diœc. Cremon. Carmelita resignis, qui in suo Monasterio Cremona humaniores literas, Philosophiam, ac Theologia partem, aliam verò Papiæ didicit, evasitque Doctor non vulgaris æstimationis; erat enim acutus in disputationibus, in concionibus conceptuosus, & gratus, in omni denique scientiarum genere versatissimus, & in regenda Republica prudens. Pluribus in locis Regentis munus exercuit honorificentissimè, postea cum Hieronymo Aleoto per Universam Galliam, Germaniam, Angliam, Scotiam, Hyberniam, Poloniam, & Boemiam constitutus fuit Vicarius, ac Visitator Generalis cum pari facultate, qua occasione Parisiis multa sustinuit adversa in componendis rebus Congregationis Albienfis, pro qua multa sanctissima decreta facta fuere, illaq; approbavit Summus Pontifex Sixtus R., & in Gallia socios habuit Antonium Breluque in Aula Christianissimi Regis Procuratorem, & Desiderium Buffet, & quia Gregorius XIII Summus Pontifex mandaverat, præfatam Congregationem Albien. extingui debere, ipsum idem decrevit, ac mandavit Sixtus V., qui eam præfatis Chizola, & Aleoto concessit Breve pro visitandis præfatis Provinciis. Inde Procur. Gen. à Jo. Baptista Capbaro Ordinis Gen. constitutus fuit, qua occasione apud Summum Pontificem, & Collegiū Apostolicum egregias, doctissimasque Orationes habuit, ac in Sapientiæ Romanæ Gymnasio Theologiam publicè exposuit, bancq; scientiam prius docuerat Florentiæ, nec non constitutus fuit Provinc. Provincie Romanæ; mortuo postea ipso Capbaro, Ordinis Generalis, noster Chizola constitutus fuit à Summo Pontifice Clemente VIII. Vicarius Generalis Apostolicus totius Ordinis, & Præses Capituli Generalis, quod fuit celebratum Cremona anno 1593. & antè illas celebrationem postulavit à Sacra Congregatione Concilii Tridentini nuncupata declarari; An Generalis posset instituere Provinciales Angliæ, Hyberniæ, Scotiæ, Daciæ, Saxonie, & aliar. Provinciar., quæ olim in Religione verum, & reale jus, & Dominium, jurisdictionemq; amiserant, ita ut patiantur gratis omnibus, & privilegiis, tam in Capitulis Generalibus, quàm extrâ, sicut olim de facto habebant; Sacra verò Cōgregatio quid sentires, rescripsit eidem existenti Vicario generali &c. in hoc Capitulo &c. Decretum insuper*

Uc. Ipse verò adhuc Vicarius Ordinis visitavit Provincias Sicilia, Calabria, Apulia, & Terra Laboris, & in Provincia Lombardia Præsidentem Provincialis, & Sociorum iturorum ad Capitulum Gener. eligendorum deputatis, Jacobum Raymundum tunc Provinciam gubernantem, & nominavit pro electione Uc. Inde assumptis Alpbio Martiolo Siculo Procuratorem Gen. in Socium, & Benedicto Siccario Genuensi in Secretarium recessit ab Urbe Romana, obsecro prius beneplacito Apostolico, provisit. Hispaniarum, & dum esset in illis partibus, à Nuncio Apostolico mandatum recepit, ut se presentaret pro ratione reddenda de quibusdam sibi oppositis à perverfis aliquibus, & capiti suo proditoribus, & interim sibi assignavit alium Secretarium, Bened. deposito ab Officio; quare sua jura dicere voluit, sed non fuit auditus; nam illius Adversarii Regias aures, & Magnatorum prævenerant, quare Romæ etiam auditis illis, multa adversa sustinuit; nam in Arce S. Angeli aliquo tempore detentus, tandem ab Officio avocatus fuit, ivitq; in Siciliam, ibiq; apud Drepanum ex ærumnis presentibus exiit 1599. Plurima illius egregia MS. extant Romæ, Cremona, ut ego vidi; nempe.

Quadragesimale lib. 1.

Lectura in Metaphysicam lib. XII.

In Magistrum sententiarum libri plures.

Decreta à Fratribus Parisiensibus observanda lib. 1.

In Primum Sententiarum Lectura Florentia habita lib. 1.

In tertium Senten. Lectura ibidem habita lib. 1.

In quartum Sent. Lectura in Coll.º Sapientia Romæ habita lib. 1.

Lectura de bis, quæ Philosophi cognoverunt de Deo in Sapientia Romana habita lib. 1. 1587.

In Epistolam ad Romanos Lectura lib. 111. ibidem 1585.

Constitutiones pro Provinciis Hispania, & pro Studentibus lib. 1.

Orationes habita in Sacello Pontificio lib. 1.

Operis Harmonia Evangelicæ tomum secundum numeros.

Thome Beulxampis cudi mandavit. Hæc omnia ferè extant Cremonæ in nostra Bibliotheca. Joseph Bressanus Cremonensis de Viris Illustribus Cremonæ Regestum, & Archivium Ordinis. Hætenus Cartarius.

Præter memorata MS. extant Cremonæ 1593. typis Christophori Dragonii. Constitutiones, & decreta tam præ reformandis bonarum literarum studiis, quàm pro reparanda Vitæ Regularis observantia Ord. Carm. in Conv. S. Bartholomæi in Capitulo Generali die 6. Junii 1593. edita jussu ejusdem.

De eod. Antonius Possevinus in App. Sacro.

P. Daniel. in speculo Carmel. tom. 1. sub num. 583.

P. Petrus Lucius Belga eidem dicavit suum librum D. Joannis Trithemii Abb. de laudib. Carmel. Religionis &c. inscriptum, & de eo plura etiam pag. 56.

P. Didacus Decoria Maldonatus Carm. in libro, hispano idiomate conscripto, inscripto, Dilucidario Uc. Deltæ Cronicas Uc. lib. 11. in fine.

P.M.

P. M. Joseph Maria Fornarius in Anno memo. Carmel. plura de eodem pag. mihi 352.

P. Joseph Falconus Placentinus dieavit ejdem suum Chronicon Carmel. Placentiæ excusum apud Jo: Bazachium 1595. scribendo *Al Reverendissimo, e Gravissimo Procuratore M. Gio: Stephano Chizzola Cremonese, dignissimo Generale de Carmelitani, & in epist. nuncupat. de eo plura &c.* Verùm miror, cùm iste bonus Frater inscribendo suum Opus Chizzolæ Cremonensi, tam malè de Cremonensibus sentiat in recensito Chronico, ubi de S. Francisco Martyre Carmel. scriptitat; Si docto quidem, & prudentiori calamo potiùs, quàm ridiculis dicteriis hæc scripsisset, veritatem sibi meliùs concitasset; Falconius Mecastor nesciebat, quæ scribit *Plutarchus in Thesæo*; reverà grave videtur cum Civitate, quæ linguam habet, & literas, inimicitias exercere.

Audiatur, quomodo veritate fultus narret hoc facinus, à plebe tantùm in Urbe nostra perpetratum; *Idem P. Daniel à Virg. Maria Carmel. in Vineæ Carmeli &c. Antwerpæ 1662. in Chronologia S. Simonis Sthoc. pag. 417. ad annum 1257. refert Benedictus Genonius in Chronico suo Mariano Martyrium B. Francisci Cremonensis natione, sed Senensis Carmelitica professione, qui cum predicaret Cremonæ contrà pessimum blasphemias vitium &c. à concitata plebe ad columnam quamdam in medio fori alligatus, ac lapidibus, ut alter Stephanus obrutus, pro lapidantibus omnibus orando, in pace quievit. Miraculis in Vita, ac post mortem clarus, de quibus alibi ejus corpus Cremonæ in Ecclesia S. Bartholomæi asservatur, & hæc distinguunt Franciscum Senensem à Francisco Cremonense, ac multi confundunt.*

Terminata quæstione cum Falconio, alteram non minoris ponderis aggredior contrà Andream Rossottum in syllabo Scriptorum Pedemontii, ubi de Jo: Stephano hæc refert.

Joannes Stephanus Chizzola à Riparolo Ord. Carmelitarum, Vir magnus, & doctrina, & prudentia, & pietate. Anno Domini 1593. Cremonæ Prior Generalis electus fuit, in quo munere magno zelo se gessit. A Summis Pontificibus Sixto V. Clemente VIII., & Gregorio XIV. magni habitus; nam Sixtus Commissarium Apostolicum Gallia, Anglia, Scotia, Hybernia, & utriusque Germaniæ illum creavit. Clemens post obitum P. Caffardi Prioris Generalis Vicarium Apostolicum Generalem elegit. Gregorius verò Procuratorem Generalem constituit. Taurini, Florentia, & Romæ publicus Regens studiorum exstitit. Scripsit in Magistrum sentent. lib. 4. in Philosoph. lib. 1. Cõciones Quadrages. lib. 2. Drepani in Sicilia vitam cum morte commutavit anno 1597. De eo scribunt Possiv. Appar. Sacr. tom. 2. Marens Antonius Allegre de Casanato in Paradiso Carmelitici Decoris, ubi de eo hoc nobile affert Epigramma.

Carmeli murus cecidit Chizzola cadente

Virtutis gladius, buccina justitia.

Judicium præceps, contrarius Ordinis error,

Et levitas morum non placuere Patri.

Quo

Quo quidem in Epigrammate, bona Rossotti venia fateor, me nihil deprehendere, quod vel minimam ad nobilitatem assurgat. Inò totam pedestre, insulsum, plebejum, semibarbarum. At hæc omittamus; Animadvertendus hic palmatis lapsus Authotis, qui Pedemontanum facit utrumque Chizolam. Undè verò labendi causa illi fuerit, apparet in Indice secundo Patriarum, ubi hæc habentur nullo fundamento sulca.

Riparolium Marebionatus titulo illustre est, ex quo fuit Bonifacius à Riparolo Ord. S. Francisci Vir. sanctitatis opinione celebris, de quo scribunt, Angelos ipsius animam in hora obitus celestibus cantibus ad Paradisum transfuisse anno Domini 1330. Ex eodem Oppido fuit Sixtus à Riparolo Min. S. Francisci, qui septuagenarias vitam tam morte commutavit ann. 1533. U Mausæ ad ipsius sepulcrum votiva tabella sanctitatis signa præferunt. Ex eo sunt

Jo: Petrus Chizola,

Jo: Stephanus Chizola,

Causæ suæ malè favet Rossottus, qui nimium favet. Etenim Riparolum Pedemontanum Oppidum nullo sanctitatis Alumno, aut Scriptore illustre duobus Chizolis auget. At quid inde gloriæ huic Oppido, quid laudis huic scriptori alienæ gloriæ, laudisq; frui nulla planè venia digno? Rideant furtim, quicumque Chizolas Riparoli in Agro Cremonensi natos noverè; noverè autem quotquot Biscaretum, Cartarium, aliosque de ipsis agentes lectitarunt. Proindè supinus omninò in hoc lapsu dicendus foret Rossottus, nisi ita, & in aliis hujusmodi mendis deprehenderetur, ut meridiana luce clariùs pateret, voluisse se ipsum decidere, ut alienos Scriptores, prout vidimus etiam in Bonhomio, inter Pedemontanos trahere impunè sibi liceret. Unum recenset Petrum Angelium Bargeum U. C. quem Barga in Pedemontia adscribit, cum nemo non ignoret, Barga nobili in Hetruria Oppido natum Angelium, qui Syriadem, eodem quo Tassus argumento usus, elegantissimū, laudatissimumq; Poema cecinit, aliaq; quamplura italico, ac latino carmine conscripsit, ut videre est apud *Gyraldum Hist. de Poet.* & *Laur. Crassum de Poet. Græcis.* Inter Orationes Florentinas à *Carolo Dato U. C.* collectas, legitur Oratio Francisci Sanleolini habita in funere Angelii, in qua Barga in Hetruria ortus dicitur. At quid plura? Res nota lippis, & tonforibus. Floret ad hanc diem Gens Angelia in Tuscia, Cardinali Jacobo de Angelis nunc illustrata, Pisas Barga translata. Hetruscus quoque est Antonius Bargasius Olivetanus, qui à Rossotto pariter malè inter suos, & subdolè describitur.

MDC.

Alexander Guazzonus S. T. & J. U. D. Prothonotarius Apostolicus, Cathedralis Ecclesiæ Cremonæ Archipresbyter, annuente universo clero Cremonensi, unà cum Alexandro Schinchinello, & Nicolao Amidano Canonicis, Orator ad Gregorium XIV. Pont. Max.

Max. post ejus ad summi Apostolatus fastigium missus est. Cæsari Speciano apud Cæsaream Majestatem legationem Pontificiam agenti Theologus, ac tanto Præsuli summa benevolentia præcharus, bonarum artium eruditissimus scripsit

Theologica multa, & italicè pulcherrimum Tractatum, cui tit. dedit Della Natura delle cose humane M. S. quem apud ejus hæredes fuisse testatur Bressianus in Virtu. Raviv. præterea multa Opera in jure, &

Edictum contra negligentes in adimplendis legatis piis, & præcipuè circa Missarum celebrationem, evulgatum die 8. Aprilis 1592. & inter decreta Synodi ejusdem Cæsaris Speciani ex eorum Cremonæ apud Baptistam Pellizarium 1599.

Meminit Alexandri Cavitell in *Annal.* 1583.

Floruit ex hac stirpe Jo: Baptista non modò literis, sed & armis insignis, de quo cecinit *Diomedes Borgbesius lib. 2. part. 3. suorum rhytmorum.*

Eod. Anno.

Ambrosius Cantullus Augustiani Ordinis professor, Sacræ Theologiæ Doctor, ac præclarus Orator, reposuit in Patriæ Cœnobii Bibliotheca suæ eloquentiæ numquam interitura monumenta, quæ sunt

Concionatoria Tom. 2.

Sermones in feriis sextis Martii

Prostat ibi pariter sequens opusculum Octaviani Cantulli inscriptum.

Arbore della sua famiglia inf.

Anno 1560. fuit ex hac gente Joannes à Sanctissimo Pio IV. Imolæ Gubernator electus, ut *Bressian. in Ros., & Viol.*

Eod. Anno.

Anonymi quidem Theologi, & Jurisperiti hoc anno Cremonæ apud Barucinum Zannium ediderunt opusculum, cui inscriptionem fecere.

Questio de Re Frumentaria à Theologis, & Jurisperitis definita, in Congregatione coram Illustrissimo, & Reverendis. D. D. Cæsare Speciano Dei, & Apost. Sedis gratia Episcopo Cremonen. &c.

Eod. Anno.

Joannes Baptista Pifo Brambilla Rector Ecclesiæ S. Matthei Cremonæ, & S. Helenæ demùm Præpositus, Vir omni eruditione, græcisque literis expertissimus, digessit Opusculum MS. asservatum in Bibliotheca Cler. Reg. S. Abundii Cremonæ, cui tit.

Kalendarium, seu Martirologium semestre, quo Græci utebantur in Sacra Sophia Aede Constantinopoli Latinitati donatum.

In Basi columnarum ante Januam Ecclesiæ S. Matthei, cujus Pifonis opera ibi positæ fuerunt, legitur.

Baptista Pifone Brambilla Rectore MDLXXX.

Et

Et in fronte illius S. Helenæ.

Hanc eadem Divæ Helena Sacram, ampliore, & augustiore forma, Jo: Baptista Pisone Brambilla Preposito unâ cum Vicinis, communi expensa à fundamentis restaurandam curavit, Clemente VIII. Pont. Max. Philippo III. Hispaniarum Rege, & Mediol. Duce, Cesare Speciano Cremon. Episcopo Anno Jubilei MDC.

Eod. Anno.

Julius Cæsar Mainoldus Eques SS. Mauritii, & Lazari, literis, pietate, & Lusitano idiomate excellens, ut declarat paraphrasis italica nonnullorum Operum P. Hectoris Pincti Ord. S. Hieronymi, duobus voluminibus comprehensa, quæ in insigni Bibliotheca Mainolda Cremonæ retinetur. cui tit.

Prima parte dell' imagine della Vita Christiana, ordinata in dialoghi, come membri della sua compositione.

- Il 1. *Della vera filosofia.*
2. *Della Religione.*
3. *Della Giustizia.*
4. *Della Tribulatione*
5. *Della Vita Solitaria.*
6. *Della memoria della morte.*

Seconda parte.

1. *Della Tranquillità della Vita*
2. *Della discreta Ignoranza*
3. *Della vera Amicitia*
4. *Delle Cause*
5. *Delli beni, e falsi beni.*

De eodem mentionem habent

Antonius Maria Spelta in bist. Ticinensi, aliisque libris illius Auctoris.

Petrus Paulus Riberia Can. Reg. Later.

Angelus Baronius in Panegy.

Ferrotius in Annagr. Illustr. Vir. pag. 67. deflet ejus obitum.

Lucilius Terzagbus.

Henricus Farnesius Ebuo.

Jo: Petrus Crescentius, & alii.

Gulielmus de Cursol Gallus traduxit & ipse memoratum librum, lingua gallica Parisiis excusum per Guliel. Chaudiere 1580. in 8. ut legitur in Bibl. Exotica, seu Catalogo Officinali, Francofurti per Balibassarem Osterm. 1625. ubi de libris Gallicis.

Fuit & italicè vulgatus à F. Zaccaria Portuensi Capuccino, impress. Venetiis 1595. in 12. apud Erasmum Viottum, & dicatus Ser.^{mo} Parmæ Duci.

Non-

NONNULLI SCRIPTORES

H U J U S S Æ C U L I ,

*Quorum tempus incertum nobis adhuc Historia reliquerunt,
ordine Alphabetico dispositi.*

Alexander Livicellus, quem inter Viros Illustres recensendum credo, cum ejus effigies videatur expressa in Numismate servato in Museo Cospiano Bononiæ hisce notis circumdata, **ALEXANDER LIVICELLUS CREM.** ut not. *Laur. Legatus in libro 4. Musæi Cospiani cap. 20., & cap. 21. de mul. Illustr. scribit ibi pariter haberi aliud numisma*

Margaritæ Livicellæ Crem., verum de ipsis nihil aliud nobis constat, quam quod familia Livicella in Patria floruit. Cujusdam enim Hieronymi Levicelli Crem. Carmina leguntur in libello Jo: Jacobi Gabiani, de laudibus Eucharistiæ inscripto. Enituit & Gualdixius J. C. de Coll. positus à *Bressiano* sub anno 1321. in *syl-labo F. C. de Coll.*

Aloysius de Cremona ex insigni Carmelitarum instituto, recensetur inter Auctores variæ eruditionis à *Crescentio in Præsidio Rom. lib. 3.* loquendo de Carmelitis.

Jacobus de Grumello Provinciæ Cremonensis ab Urbe ad novum lapidem Ord. Min. S. Francisci ex Provincia Brixia edidit, ut notat *Vvadingus* in libro de Script. Ord. Min.

Serenam conscientiam in Regulam Minorum.

Julius Ascanius Tuccius Poeta, ut arbitror, ex his, quæ scribit *Honorius Dominicus Caramella Panormitanus* in suo libro inscript. *Musæum Illustr. Poetarum. Venetiis typis Omnibenii Feretti,* inquam, Julius, Ascanius Tuccius Patria Cremonensis carmine lyrico Scaccorum lusus conscripsit, quod carmen habetur in deli. Poetarum.

Memoratur & Darius Tuccius in libro nono ex collectaneis Illustr. Poetarum Ital. per Vincentium de Conctis Calcographum Cremonensem Cremonæ excusis 1560.

Verum Julium Ascanium Tuccium esse Cremensem, non Cremonensem, inquit *Ranutius Gheras, sive Janus Gruterus tom. 2. in deli. tiis Poetarum, & Jo: Matthæus Toscanus tom. 2. Carmin. Illustr. Poetarum.*

Laurentius Cremonensis memoratur ab *Ant. Possentino in Bibl. Selecta lib. 15. cap. 6.* inter Auctores, qui scripsere de Musica practica, & speculativa, verum quo tempore vixerit, quique fuerit, me adhuc latet.

MANTISSA

MUSICORUM CREMONENSIVM INSIGNIVM,

Qui hoc Sæculo florere.

MDXVII.

Jacobus Philippus Bordigallus in Minorum Conventualium militiam adscriptus, Musicis artibus aded insignis præluxit, ut in ejus obitu die 6. Aprilis anni 1517. secuti, hoc epitaphio à *Dominico Bordigallo* fuerit laudatus suo quidem modo.

*Iste Philippus erat Venerandus in Orbe Jacobus,
Musices hic Cantor, stirps sua Bordigala.*

*Pulchra Cremona parens, Francisci Servus in Aede
Dilexit Dominum Religione pia.*

*Moribus, ingenio clarus, Virtute coruscans,
Pauperiem coluit, atque pudicitiam.*

*Mors rapuit, cœlo requievit Spiritus, Urna
Membra jacent surgens tempore Judicii.*

MDXLIX.

Dominicus Baccus Musicam artem tanto studio professus est, ut de eo scripserit *Lud. Cavitellus in Annal.* anno præcitato per hæc verba. Dominicus Baccus quo alter non fuit præstantior ciere Viros, turbamque accendere cantu, & ad magis graphicè scribendum obiit die 27. Januarij.

MDLVIII.

Sebastianus Manfredus Sacerdos sæcularis ex oppido Castrileonis eximius Musices professor, ac pullator organi non vulgaris, Venetiis per multos annos summa cum laude versatus est. Ejusdem meminit *Clemens Flammenus in Castillonia pag. 152.*

MDLX.

Corona de Somentis Augustini Sænatoris præclarissimi Filia, inter Sacras Vestales Monasterii Majoris nuncupati in Urbe Mediolanensi vitæ sanctimonia, ac virtutibus claruit, ut Dei laudes Angelico more occineret, musicalibus erat instructissima notis, quin & aliquid in ea disciplina composuisse dicitur De ea *Antonius Campus in hist. lib. 3. pag. 50.* Ad superos evolavit die 12. Aprilis 1609. ut ex *Regestis ejusdem Monasterii.*

Tom. II.

LII 2

Joan.

MDLXVI.

Joannes Morfolinus Musicæ excellentia toti Orbi notissimus, de quo scribit *P. Anfaldus Cotta S. I. in sua orat. habita Cremonæ pro instauratione studiorum anno 1653. ibi excusa, cui tit. dedit. Omnia Cremonæ summa. Vigoret vetustatis iniuriis subtracta ingeniosis animata vulneribus Joannis Morfolini Virtus, quem regis planè honoribus, & Bavariz Dux Serenissimus, & Maximilianus Secundus Imper. humanissimè exceperunt.*

•Laudatur etiam ab *Alex. Lamo in Somnio cant. 3. pag. 54.*

Eod. Anno.

A Nonymi ex familiis de Chirubellis, & alter de Mayneriis laudantur in carminibus antecitati *Lami* inter egregios Cremonæ Musicos *cant. 3. strophe 13. ubi*

*Il Chirubelli, & il Mainerio poi
Seguono in quella torma, che tu vedi
Di Musici &c.*

Eod. Anno.

A Nna de Sinibaldis, Joannis Musices Magistri lectissima filia, in ea musicæ Veneres omnes, & Charites confluxisse videbantur; Mariæ igitur Augustæ Maximiliani II. Rom. Imper. Conjugis in aula diù versata, honoribus, & muneribus plena, patriam remigravit; nupta exindè Petro Paleario Cremon. doctis. J. C. dum ipse Laudæ Pompejæ Advocati Regii Fisci munere fungeretur. Ibi fertur ad Choros Angelicos evolasse. *Ant. Camp. Hist. lib. 3.*

MDLXX.

Joannes Maria Zermignasius perspicuus Symphoneta; sciebat sanè apud græcos illum infamiz notam inevitabilem subiisse, qui musicam ignorasset, undè artem hanc nobilissimam suo exemplo, ut Insubria Græciæ haud æmularetur, in Patria suavissimè exercuit.

Laudatur disertè à *Lamo cant. 3. stroph. 12. ubi*

*Il Zermignasio poi Gianmaria tanto
Famoso segue, à cui già Cintbio infuse &c.*

MDLXXVI.

Marcus Antonius Ingenierius Musicæ Præfectus in Cathedrali Cremonæ, & artis hujus præstantissimæ inter principes reputatus, edidit

*Missarum lib. 1., & 2.
Responsoria Hebdomadæ Sanctæ.*

Altus

Altus Sacrarum Cantionum cum quinque vocibus.

Bassus, Cantus, Quintus, & alia. Venetiis 1576. apud Angelum Gardanum.

De eo Drandius in Bibl. Classica, ubi de Musicis.

Lamus in Somnio cant. 3. stroph. 11.

MDLXXIX.

MArcus Felinus Ecclesiæ Cathedralis Cremonæ Canonicus, ut Deum Optimum Maximum laudaret in Chordis, & Organo, multum in Musicalibus laboris impendit, ut excellens in arte vocatus fuerit à *Lad. Cavitello in Annal. ad annum 1579.* quo mense Maii, ut cœlestis Cycnus, ad Empireum convolavit.

MDLXXX.

Rodianus Barrera in rebus Musicis laudatissimus apud Italos, & Germaniæ Proceres acceptissimus; Cremonæ tandem in Cathedrali Ecclesia Harmonicis præfuit, quoad vixit. edidit quamplura Opera Musicalia.

Laudatur à *Lamo in Somnio cant. 3. stroph. 11.* ab eo appellatus Barella.

MDLXXX.

Constantius Porta ex Min. Conv. S. Francisci omnium liberalium artium excultus, & Musicorum omnium præter invidiam facile Princeps. Magister Chori primùm in Ecclesia Cathedrali Auximi, subindè in æde Lauretana.

Edita ex ejus operibus omni admiratione rimantur, ut mihi contigit observare.

Musicalia diversi generis, Venetiis apud Claudium Coregiatum, & Faustum Bethanum Socios 1566.

Missarum liber primus in fol. magno apud Angelum Gardanum Venetiis 1580.

Alter apud eundem Gardanum inscriptus, Constantii Portæ Magistri Capellæ almæ domus Lauretanae quinquaginta duorum Moteclorū, dicatus Vinc. Casalio didicte almæ domus Governatori.

Libelli plures Musicales diversi, Venetiis apud Gardanum 1588.

Sacras item, & Vespertinas aliquot Portæ modulationes collegit Octavius Ragazzonus Carmelita Parmensis. Prodiere cum aliis *Venetiis apud Riccardum Amadinum 1590.*

Aliaque apud alios Authores Miscellanea, & plura ejus MS. servata in Bibliotheca Conv. S. Francisci Cremonæ, ut vidimus.

De eodem laudabilem mentionem faciunt *Hieronymus Rubeus in bist. Raven. lib. 10. ad ann. 1566.* eum vocando ad eò præstantem, ut inter primos omni Italia Phonscos, Musicosq; Magistros omnium consensu numeretur. *Idem eodem libro ad ann. 1568., & lib. 11. ann. 1582.*

Pom.

Pomponius Spretus in opusculo exarato in ingressu ad Ravennatum Legationem Cardinalis Sfortiæ die 6. Novembris 1580. scribit
 & immantinente sequi una dulcissima Musica, composta dal M. R. P. M. Costanzo Porta Cremonese, primo Musica di questi tempi, e Maestro di Capella del nostro Duomo.

Annibal Carus in Epist. vol. 2.

Gesnerus in Bibl. Instit.

Draudius in Bibl. Classica.

Cavitellus in Annal. 1583.

Anfaldus Cotta in Oratione pro instauratione studiorum Cremonæ, habita 1653. hæc scribit; Constantius Porta non tam hujus Urbis, quam Franciscanæ familiæ decus eximium, cujus in Musica facultate præstantiam plerisque cum Italiæ Urbibus Roma potissimum, omnium Regina gentium est admirata.

Rodolphus Tassignanus in hist. Francisc. lib. 3.

Lucas Vvadingus de script. Ord. Min.

P. Jo. Franebinus eruditiss. in Bibliosophia, ubi de Mauro Saraceno.

MDXC.

CÆsar de Zaccariis in Musica facultate doctissimus, Aulam Ducis utriusque Baviaræ virtute, & nomine ornavit; publicè ostendit italico sermone opus inscriptum

Canto soave, e dilettevole. Canzonette à quattro Voci. Monachis 1595. apud Adam Bergo. ; item latine.

Intonatura Vespertinarum Precum, Hymni, & alia tom. 1. in fol. ibidem 1594.

Hymni quinque Vocum de tempore per totum annum &c. cum regula eorumdem pro temporis varietate accipiendorum ad usum Romanum, Bambergensem, Constantiensem, & Augustanum: Ibidem isdem typis, & anno.

Citantur hæc opera in Elencho, seu Indice librorum; qui post annum 1593. usque ad 1650. in Sacro Rom. Imperio, & Vicinis Regionibus Novi, auctivi prodierunt studio Henrici Grossi ex-culo Lipsiæ 1600. in 4. cap. 2. in fine operis.

Celebratur Cæsar in *Bibliotheca Exotica*, & à *Draudio* in *Bibl. Classica*.

MDLXXXI.

Tiburtius Massainus Augustiniani Ordinis in Congr. Insubriæ Musicus sua ætate celeberrimus effloruit Vindobonæ gratissimus Rodolpho Rom. Imper., nec non Romæ Musicorum Præfectus in Ecclesia S. M. de Populo nuncupata, plura ex ejus operibus admirantur excusa Venetiis annis 1578., & 1580. item Senis, & Venetiis 1592.

Sacri modulorum concentus.

Apud me prostat sequens opusculum in quinque partes distinctum, cui tit.

Il quarto libro de' Madrigali à cinque Voci, Venetiis apud Angelum Gardanum 1594.

Musica super Tbrenos Hieremie Propheta quinque vocibus. Ibidem apud Ricciardum Amadinum 1599.

In Collectaneis Diversorum per Hubertum Valerant, inscriptis *Sinphonia Angelica cula in Amurd, sive Amorgos 1583.* plura leguntur Massaini opera, ex quibus liquit, eundem Placentiæ diu vixisse.

Amicitiam excoluit Joannis Ant. Perandæ, ut ex ejus Epistolis, ex quibus apparet Tiburtium habuisse Fratrem, Lucam appellatum Venetorum Militum Ducem in Insula Creteni.

Ejusdem meminerunt *Draudius in Bibl. Class. pluries.*

P. Ansaldo Cotta in Oratione, de qua supra.

In Cœnobio Augustiniano Cremonæ sub ejus picta effigie legitur. *Tiburtius Massainus Cremon. Rodalphi Imp. Pbonascus 1590.*

MDLXXXV.

Benedictus Palavicinus Musicus præter omnem laudem præclarissimus, cujus cognomen unice tantum. l. scribitur, nec mirum si fuisset etiam ex nobilissima Pallavicinorum familia. Præcepta enim Musicæ cum Platone Pytagoras, cum Epicuro Democritus, cum Socrate Aristoteles, cum Heraclide Theophrastus, cum Soteride Alcidas, cum Laso Halicarnasæus Dionysius didicerunt.

Ex suis Harmonicis edita sunt plura. Penes me sunt.

Partes infimæ pro Organo continuato Sacrarum Dei Laudam &c. octo, duodecim, & sexdecim vocibus. Venetiis apud Ricciardum Amadinum MDCV.

MDLXXXV.

Lucetius Quinzanus Monachus Cysterciensis in solitudine sui Monasterii S. Magdalensæ Cavæ nuncupati, tertium miliare ab Urbe disiti canoras Angelorum suavitates æmulatus diu vixit, & scripsit opera musicalia, quæ, ut fertur, Auditores in summas admirationes rapiabant. excusi sunt Francofurti.

Introitus Missarum quatuor vocum.

P. Ansaldo Cotta in Oratione præcitata habet.

Viverent in Ære vultus, & decora Lucretii Quinzani, & Tiburtii Massaini, quorum alter Cysterciensis Ordinis decus, alter Heremitarum D. Augustini lumen, uterque Musicæ peritissimi ad omnium planè sæculorum invidiam extiterunt.

De eo Bressianus in Virt. Rav., & Draudius in Bibl. Classica.

Abbatia Cavæ, de qua supra, fundata fuit anno 1231., ut scribit *Gasp. Jangelinus in Not. Abbatiarum in Regnis Italie.*

Cy.

MDC.

Cyprianus Losius Franciscanæ familiæ Min. Conv. addictus, cum æquè pietatis, & liberalium artium studiis excultus adolevisset, & præsertim notis Musicis præ cæteris suo ævo exclaruisset, multa, & multa *Opera* in eadem facultate digessit, quæ servantur MS. in Bibl. Cœnobii S. Francisci Cremonæ.

DEO SIT SEMPITERNA LAUS
BEATÆQUE VIRGINI

Sine labe conceptæ,

Ac Divo Seraphico S. P. FRANCISCO

Tutelari meo.

AP-

APPENDIX

Ad Annum MDIV.

Joannes Thomas Bressanus Vir omnium virtutum numeris absolutus, Maximiliani Mariæ Sfortiæ Vicecomitis Mediolani Ducis Præceptor. Eximium fuisse virum, apparet ex diplomate ejusdem Ducis emanato anno 1513. die 12. Aprilis, ut in *Regeſtis Archivi ſignat. A. A. fol. 93. r.* in quo conſtituit Judicem *V. Gulielmum Cremonæ Melchiorum de Bressanis* ejusdem Jo. Thomæ Fratrem, ubi inter cætera legitur. *Itaque edocti de integritate, ſufficientia, & rerum uſu in rebus agendis, fideq; ſincera erga nos, ſtatimq; noſtrum Melchioris de Bressanis Cremon. quem intelleximus Fratrem eſſe n. qu. D. J. Thomæſti Bressani olim Præceptoris noſtri chariſſimi, & de nobis valdè bonemerenti, cujus maximo meritoſiſſimo attentis eundem Melchiorum, quoad vixerit, facimus, conſtituimus, & creamus Judicem Vicarialium ipſius Civit. noſtræ Cremonæ &c.*

MDVII.

L Laurentius à Cremona Ord. Auguſtiniani Congr. Inſubriæ, cum primùm Religionis ſpiritum hauſit, Præceptorem Ven. P. Auguſtinum Cazzulum Cremenſem ſortitus eſt. Sub tanti Viri diſciplina eò regularis obſervantiæ devenit, ut ſuis Coævus virtutum exemplar, haud ſocius videretur. In Patriæ Cœnobio Philoſophicis, ac Theologicis ſtudiis applicitus, in iis adeò præſecluit, ut primùm Magiſter, quàm diſcipulus emerſerit. Hinc ad divinæ prædicationis officium: hinc ad ſuæ Congregationis diſtinctas evocatus, & populos Dei verbo, ac Fratres in agendo dextèritate mirificè delectabat. Romam igitur à Vic. Generali cum Modeſto Pinzono itidem Cremenſi, exindè ord. Generali Adminiſtro, ablegatus, diuturnam licentiam inter noſtras Sanctimonialis Cisterciennes S. Joannis à Columba nuncupatas, ac illas S. Mônica Auguſtiniani Ord. maximo harum beneficio reſecavit. Mediolanum neque immeritò pro utroque Clero Cremon. apud Franciſcum Sfortiam Ducem miſſus, quicquid in ejus levamen percipiebatur, oris, & mbrum excellentia, qua Principes Viros etiam alliciebat, aſſecutus eſt. Inſigniores Congr. ſuæ gradus obivit; Socius enim Vic. Generalis, ſemel Procurator generalis, quater Viſitator, quater Definitor, anno tandem 1507. ad ſupremam ſuæ Congr. dignitatem in Concilio Eremitano Electorum omnium, optimè favente Kadifco, aſſumptus eſt. Poſtremò pro Congregatione ſua cum multis egregiis laboribus functus eſſet, ætate annorum quatuor ultra quinquaginta Romæ obdormivit in Domino, dum ibi Prior eſſet, in Cœnobio S. Mariæ de Populo anno 1511.

Tom. II.

Mmm

Ser-

Sermones Quadragesimales, & alia opera MS. reliquit.

De eo scribunt *Calvus in Mem. Hist. Congr. Insubriae.*

P. Torellus in Sacul. August. tom. 7. ad annum 1507. num. 21.

Bressianus in Corona Vir. Illustr. malè Lactantium appellat: In opusculo tamen Virt. Rav. inscripto MS. eum vocat ex familia Massa.
In Monumentis Archivii Cœnobii S. August. Cremonæ laudatur
Laurentius, ut Vir maximæ doctrinæ, & efficaciz.

Eod. Anno.

Hieronymus Carenzonus Medicis, ac Philosophicis studiis clarissimus, quibus virtutibus id sibi apud Franciscum II. Mediol. Ducem existimationis comparavit, ut ab ea immunitate donatus fuerit, multisq; laudibus haud immeritò elatus in diplomate hac de causa, & à Principis liberalitate expedito, quinimo ob Patris memoriam Leoni Filio confirmato, dum esset Laudæ die 6. Octobris 1528. ut habetur in Regestis Archivii Civit. signatis G. G. fol. 179.

MDXIII.

Bartholomæus Ponzonus motum, ac scientiarum omnium nobilitate conspicuus, Ecclesiasticæ disciplinæ associatus, Romæ diù vixit, inter Prothonotarios Apostolicos à Sum. Pont. Julio II. constitutus, cum Patriam hoc anno remeasset, ex Republicæ decreto unà cum Equite Antonio Gallarato, Com. Georgio Persico, ac Borzio Zuccho ad Maximilianum Sfortiam Mediolani Ducem ablegatur. Coram eo elegantissimam habuit

Orationem gratulatoriam de Victoria habita in agro Navariensi.

Bressianus in Corona Vir. Illustr. lib. 1. p. 3., qui de eodem loquentem affert Bordigallum.

MDXXXII.

Sixtus de Riparolo Ord. Min. scripsit multa pro tuendo Myste-
rio Immaculatæ Conceptionis B. V. M. ità ut post mortem ejus sepulchro affixum fuerit tale Epitaphium.

Sixtus, qui Christo, & Immaculatæ Conceptioni usq; ad septuaginta annos indefessè vigilavit.

Hæc habentur in *Appendice Bibliothecæ Mariana Hyppol. Maracii,* allegantis Alvan in militia universali col. 1415.

In Martyrologio Franciscano Arturi ad diem 17. Novembris legitur. *Mantua. Beati Sixti à Riparolo Confessoris, qui charitate, & pietate refertus, plurimis etiam coruscavit miraculis.*

Vide, quæ diximus de Jo: Stephano Chizola pag. 446.

Ad Annum 1530.

Ubi de Ven. Ant. Maria Zaccharia addantur pag. 90. ante verba.
Ejusdem cum Elogiis &c.

Anno

Anno 1697. Tanti Viri Epistolam italicè traductam, & Florentiæ eulam, nobis indicavit Romulus Maffus ejusdem Congr. Alumnus, nostri operis amantissimus, hoc titulo

Lettera del Beato P. Antonio Maria Zaccaria Primo Fondatore de Cbierici Regolari di S. Paolo detti Barnabisi, scritta ad alcuni suoi Figli spirituali quindeci giorni avanti la sua morte, cavata dall'istoria latina stampata dell'origine della sua Religione &c.

Pag. 106. lin. 32. post verba captum habebat addantur.

Flevit etiam Magnus Rex Ezechias, ut habemus in Isa. 38. 2. *Convertit faciem suam ad parietem, & flevit fletu magno, & quatinvis, ut refert Div. Hieron. converterit se ad parietem, ne lachrymas affideptibus ostentare videretur, attamen flevit, licet Vir & Rex alioqui intrepidus.*

Ad annum 1541. pag. 166.

post ea, quæ diximus de Feliciano.

Apostolus Zenus clarissimus, ac doctissimus Vir, quem de Feliciano consulimus, mihi, adhuc ignotis, hinc rescripsit eruditionibus. Eas in Appendice reposui, utpotè ad me delatas post illas, quæ jam de Feliciano fuerant in hoc libro excusæ pag. 164. & seq.

Hic Venerus, & Cremonensis itidem Auctor, Paduæ suscepta Philosoph., & Medicinæ Laurea, publicè Venetiis literas græcas professus est, eo fermè tempore, quo ibi vir ille celeberrimus Jo. Baptista Eggenius efflorescebat. Insignes inter Auditores Nicolam Godrollum Patavinum habuit, qui anno 1556. decessit, & cujus legitimus latinam interpretationem, quædam Tragediarum Euripidis, ac emendationem Græcæ Grammaticæ Urbani de Bolzano à Canonico Scardone relato lib. 2. class. 12. pag. 248. Item celeberrimum S. R. E. Card. Jo. Franciscum Commendonem, ut innuit in ejus Vita Ep. Germanus lib. 1. cap. 3. *Magister illi, scilicet Commendoni, erat Bernardus Felicianus, Vir quidem eruditus, ac diligens &c.*

A' Vossio, Vetio, & Nandeo præclaros inter græcæ elocutionis interpretes reponitur, et à Vetio prolixitate, & obscuritate notetur lib. de clar. Interpr. p. m. 271.

Scriptit præter jam à nobis suo loco exposita.

Prædicamenta, & Desippi defensio Prædicamentorum adversus Plotinum. Venetiis 1566. in fol. opus dicavit Joanni della Casa Viro doctiss. pro S. Sede tunc apud Romæ Legato, id opus indicavimus, sed diversimodè.

Aritmetica. Venetiis 1545. quam memorat idem Vossius de scientiis mathematicis cap. 52. §. 12. p. m. 317.

Geometrica speculativa, & practica. Ibidem 1546. Vossius op. 52. §. 12. p. 335.

Tom. II.

Mmm 2

Eum

Eam laudant ultrà allegatos.

Possevin. Bibl. Select. tom. 2. 2. lib. 12. cap. 22. p. m. 76.

Sansovin. Venet. p. 600.

Superb. Triumph. Her. Venet. lib. 3. p. 127.

Simler. p. 91.

Lycosth. p. 315.

Pal. Gall. Bibl. Med. p. 162.

Linden Ronov. p. 541.

Reines. Var. Lect. p. 210.

Quentsted de Patr. Illustr. Vir. p. 275.

**Post Jo. Bernardum floruit Bernardinus Felicianus ejus Nepos, Ora-
tor eloquentissimus, qui publicè pariter Venetiis literas docuit,
de quo eruditissimus Zeno in suis Venetis Scriptoribus agit**

Ad annum 1551.

Post ea, quæ de Georgio Oldovino

Ex iis, quæ nuperrimè ad me detulit suis literis prid. Kal. Augusti
1704. Humanis. Apostolus Zeno credo Gregorium non Geo-
rgium Oldovinum esse nominandum, & propterea exculpandum
jure quidem merito Cavillum nostrum.

Scribit profectò Zeno in Bibliotheca Trivisana servari ad num.
CXLIX. Gregorii Oldovini Poema perbelle in paginis hedinis
manuscriptam, ac holoserico tegmento munitum, Petro Lando-
tuno Venetorum Duci dictum, cujus in fronte Landorum
stemmata auro, minioq; linita, cui tri.

*De Primordio, & fausto eventu Urbis Venetae, opusculum
carminibus elegiacis compositum, incipit.*

*Adriaticæ memorando raris primordia gentis,
finis*

Es pacem, & gratas semper habete Dei.

Ad annum 1571. pag. 330.

Post ea, quæ dicta sunt de Octavio Affaitato addantur.

Laudatur Octavius à Filiberto Campanili Neapolitano in suo libro
italicè inscripto *L'armi, ovvero insegne de Nobili*, ubi plura de fa-
milia Affaitata florenti in Regno Neapolitano, & præcipuè ex
relatu Comitum de Benevento, qui Regis Vices ibi anno 1605.
gerebat hæc Hispano idiomate leguntur.

*Los affaitatos son nobilissimos en la Ciudad de Bari à donde fue Ru-
gero Affaitati Consejero de Estado del Rey Lays III. y de Juanna II.
Reyna de Napoles, y fue tambien Virey en la Provincia, y Tierra
de Bari, y e nel tiempo moderno lo fue Ivaniacovo Affaitati Tesorero
general de Bona Reyna de Polonia, an fido Señores de Carbonara,
de Binetto, y de otras Tierras, y oy ay dos Cavalleros de Malta,
Fray Pablo Comendador di Melfi, y Fray Geronimo su Sobrino, y
dichos Affaitati son naturales de Cremona Ciudad de la Lombardia,
donde*

APPENDIX.

61

donde son Señores del Marquesado de Grumelo, y del Contado de Romanengo, las quales Tierras se poseen oy de Octavio Affatati con los dichos títulos.

Ad annum 1599.

Post ea, quae dicta sunt de Gregorio XIV. ponantur fol. 411. A. Qui cupit permulta scire de hac Sfondrata Cremonensi familia, legat Orationes Octaviani Picenardi, ac Didaci Miliani Lectorum in Univeritate Ticinensi, quas habuerunt, dum Abbas Gregorius, & Jo: Baptista S. P. Nepotes legalem lauream indepti sunt. Fuerunt curae Ticini anno 1618. inunctae Carminibus latinis ea occasione editis, cui titulus *Musarum Sertum, quod Illustrissimis Abbatibus DD. Gregorio, & D. Jo: Baptista Sfondratis fratribus laureatis, Joseph Landus civis Mediolanensis Sfondratae Familiae observant. mus intexuit, & Excellentissimo Marchioni Francisco Laureatorum Patri DD.*

Addantur pag. 454.

Post ea, quae dicta sunt de Constantio Porta Franciscus Gonzaga de orig. Seraph. Relig. Francisc. ad ann. 1578. nostrum Constantiam vocat Constantinum.

FINIS.

INDEX

I N D E X

ALPHABETICUS NOMINUM LITERATORUM

Cum adnotatione Anni, & Paginarum.

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
A		
A Cademia Animosorum.	1560.	258.
Agathus Cremonensis.	1518.	20.
Alexander Arifius.	1551.	224.
Belatia.	1515.	49.
Botta	1588.	404.
Guazzonus	1600.	446.
Lamus	1572.	330.
Levicellus	in app. ^{cc}	449.
Picenardus I.	1571.	328.
Picenardus II.	1593.	433.
Rhodophilus	1525.	71.
Schinchinellus.	1555.	235.
Alfonfus Ojeda.	1579.	345.
Aloysius à Cremona	in app. ^{cc}	449.
(Dovaria	1561.	272.
Ambrosius Cantullus	1600.	447.
Andreas Burgus	1532.	117.
(Guarna Salernus	1511.	29.
(Piperarius	1508.	21.
Angelus de Cremona	1541.	162.
(A' Picelcone	1541.	162.
(Ziampus *	1540.	161.
Angelus Maria à Vitelliana	1577.	343.
Anonymus Cremonensis I.	1583.	383.
Anonymi Cremonenses II.	1600.	447.
Anonymus ex familia Cambiagà	1524.	66.
Anselmus Tintus	1549.	213.
Antonia Maria Sfondrata	1572.	330.
Antonius Campus	1585.	389.
Melius	1517.	50.
De Mondinariis	1537.	159.
Morefcus	1589.	408.
(Massus	1567.	317.
		Per-

I N D E X.

463

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Perfichellus	1526.	69.
Plebanus	1506.	18.
Robertus	1544.	185.
Trecchus I.	1504.	16.
Trecchus II.	1581.	367.
Antonius Maria de Augustis	1550.	221.
Bassus	1587.	401.
Fodrius	1512.	33.
De Zaccaria	1530.	88.
Antonius Marius Caballus	1590.	410.
Archangelus Augustinianus	1519.	55.
Ascanius Botta	1526.	73.
Augustinus Fogliata	1533.	138.
(Lugarus	1518.	50.
(Somentius	1514.	46.)
B		
B Alchassar Cavallus	1590.	417.
(Cuppus	1541.	162.
Bartholomæus Fabagrossa	1589.	405.
Ghilulphus	1537.	153.
Malumbra	1570.	324.
Ponzonus	1513.	in app. 9
Scalvus	1569.	318.
Silvius	1558.	237.)
Basilius Zava	1575.	339.
C		
Benedictus Accoltus	1523.	163.
(Ala	1560.	252.
(Lampridius	1531.	95.
Benignus de Abiatis	1582.	376.
Bernardinus Alierius	1513.	35.
Bologninus	1504.	18.
Campus	1584.	384.
Cremonensis	1532.	100.
Soncinas	1502.	1.
Bernardus Felicianus. Vide Jo: Ber. Regazola.		
Blasius Rubeus	1599.	442.
Bonaventura à Cremona	1572.	331.
Bonus Chiesa	1582.	379.
(Cremonensis	1534.	139.
Brocardus Persicus.	1589.	409.
C		
C Æsar Brumanus	1576.	342.
(Chizzolus	1588.	391.
(Dalcjus	1580.	347.
(Gerezanus	1556.	236.
		Pol.

	Anno	Pagina
(Pollicius	1583.	383.
(Porta	1583.	385.
(Specianus	1591.	419.
Cajus Ortalus Crottus	1564.	300.
Camilla Capitanea Stanga	1540.	160.
Camillus de Augustis	1526.	97.
(Beccara	1570.	325.
(de Bernardis	1570.	320.
(Porras	1567.	308.
Canonici Cathed. Cremonæ	1570.	321.
Carolus de Alfenis	1532.	100.
(Marianus	1599.	439.
(Ponzonus	1560.	256.
(de Stephanis	1555.	235.
Christophorus Fondulus	1580.	347.
(Guazzonus	1560.	256.
Clemens Porras	1575.	337.
(Pusterla	1549.	211.
Coſtaſina Trecca	1530.	93.
Colombanus Ballettus	1565.	305.
Colombinus Raparius	1567.	308.
Cornelius Compagnus	1591.	426.
(Guarguantus	1592.	428.
Cosmas Cazaniga.	1516.	49.
D		
D aniel Barbovius	1563.	98.
(Conradus	1526.	81.
(de Tolentinis	1563.	292.
Dantes Burgus	1571.	327.
Deomissus Guazzonus	1587.	401.
Dioneus Mufonius	1588.	405.
Dionisius Sententius	1559.	237.
Dominicus Bordigallus	1532.	137.
(Legatus	1564.	300.
(Summus	1558.	236.
(Urgnanus	1573.	334.
E		
E lias Carnevalius	1588.	404.
E lius Julius Crottus	1545.	187.
F		
F abritius de Aligeris	1549.	212.
(Burgus	1580.	346.
Faustinus Barbovius	1550.	215.
Federicus Cæsius	1550.	216.
(Covus	1540.	160.
Feli-		

I N D E X.

465

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Felicianus Conradus	1554.	233.
Felix Manna	1526.	77.
Ferdinandus Bonettus	1583.	386.
(Riparius)	1526.	80.
Filiberius Lauda	1544.	186.
Fortunius affaitatus	1548.	207.
Franciscus Bellintendus	1513.	35.
Concoregius	1526.	81.
Locadellus	1584.	388.
Manfredus	1541.	163.
Marianus	1526.	84.
Oriolius	1551.	227.
Persicus	1537.	153.
Petranigra	1559.	237.
de Sagitta	1502.	2.
Savarelius	1595.	437.
Sfondratus	1544.	169.
de Soncino	1540.	161.
Tintus	1579.	345.
Torresinus	1570.	327.
Zava	1568.	310.
G		
Gabriel Faernus	1561.	274.
Galeatius Melius	1570.	321.
(Pallavicinus)	1571.	328.
(Riccavus)	1524.	71.
Gaspar Marianus	1560.	236.
Genesius Rosanus	1570.	326.
Georgius Ferrarius	1591.	426.
(Fondulus)	1545.	186.
(Gazzus)	1529.	87.
(Oldovinus)	1551.	225.
GREGORIUS XIV.	1590.	411.
Gregorius Ocafalius	1576.	343.
Guido de Zappis	1501.	1.
H		
Heliodorus Oldrovandus	1508.	19.
Henricus à Cremona	1580.	340.
Hercules à S. Petro	1528.	87.
Hieronymus de Ardenis	1524.	72.
de Baris	1545.	187.
Bernerijs	1586.	398.
Burgus	1583.	379.
Carenzonus	. . .	in app. ^{co}
Claravaceus	1530.	91.
Naa		Clo.

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Clocius.	1561.	273.
Cremonensis?	1583.	382.
Faballus.	1563.	276.
Fondulus.	1535.	139.
Malesta.	1564.	298.
Menghus.	1587.	402.
De Nicolis.	1573.	334.
Oliva.	1550.	214.
Pinzonus.	1554.	234.
Politius.	1575.	356.
Ponzonus.	1504.	13.
Putheus.	1565.	307.
Regazzola.	1564.	302.
Tartefius	1572.	330.
Treccus.	1518.	52.
Trevifanus.	1508.	20.
Vida V. Marcus Hier.		
Hilarion Tadinus	1580.	346.
Himerius de Anselmis	1501.	1.
Hippolitus Cattaneus	1550.	216.
Homobonus Offredus I.	1551.	227.
(Offredus II.	1573.	335.
(Redenascus.	1591.	424.
Horatius Paternus	1581.	368.
(Treccus	1564.	303.
Hortensius Casalorcus	1513.	16.
Hyacinthus Covus.	1550.	214.
I		
Jacobus Alierius	1528.	86.
Cremonensis	1544.	185.
Gadius I.	1532.	98.
Gadius II.	1550.	217.
De Grumello		449.
Picenardus	1521.	60.
Redenascus	1524.	58.
Jacobus Antonius Mutius	1561.	271.
(Riccus	1529.	87.
Jacobus Philippus Saccus	1527.	78.
Jason Picenardus	1509.	28.
Joannes Bedullus.	1566.	307.
Botta.	1568.	311.
à Cremona	1520.	57.
Cremonensis	1518.	51.
Crottus	1567.	315.
Malumbra	1570.	325.

Muc.

INDEX.

467

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Muccius	1560.	255.
Mufonius	1550.	217.
Offredus	1550.	217.
De Romanis	1520.	58.
Therifenghus	1557.	236.
Zanebellus	1580.	348.
Joannes Andreas Magnonus	1560.	254.
[Milius	1530.	95.
Jo: Antonius Delfinus	1559.	239.
(De Honoratis	1581.	368.
(Sortorius	1598.	438.
Jo: Augustinus Pellicius	1580.	347.
Jo: Baptista Bertutius	1592.	428.
[Boccolus	1564.	300.
Buffocus	1554.	231.
Cafalis	1575.	358.
Corbanus	1525.	72.
à Cremona	1583.	380.
Ermenzonus	1553.	231.
Macagnus	1576.	341.
Mainoldus	1549.	210.
Olivus	1571.	327.
Picenardus	1553.	230.
Piso Brambilla	1600.	447.
Ragatius	1560.	254.
Schitius	1545.	192.
Sfondratus	1578.	344.
Specianus	1535.	140.
Stanga	1593.	434.
Tolentinus	1564.	302.
Jo: Bernardus Felicianus Reg.	1541.	164.
Jo: Clemens Schitius	1584.	384.
Jo: Franciscus Bonhomius	1581.	349.
[Faernus	1525.	72.
Marianus	1589.	408.
Perfichellus	1541.	194.
Terzanius	1586.	397.
Valvaforius	1538.	86.
Jo: Jacobus Cipellus	1524.	65.
[Crottus	1514.	36.
Gabianus	1563.	292.
Puzalis	1550.	219.
Siffa	1520.	57.
[Turesinus	1593.	432.
Jo: Ludovicus Arifius	1509.	27.

Nnn 2

Jo:

	<i>Anno</i>	<i>Pagina.</i>
Jo: Maria Capella	1545.	204.
(Gabianus	1518.	53.
(Parolus	1584.	385.
Jo: Paulus Arifius	1551.	226.
(Gulferammus	1564.	301.
Jo: Petrus Chizzola	1589.	406.
(Gibertus	1507.	19.
(Nazarius	1564.	303.
Jo: Stephanus Chizzola	1599.	443.
(Facinus	1560.	255.
Jo: Thomas Bressanus	1504.	in app. ^{ca}
(Musconius	1570.	320.
Joseph Bonfius	1550.	229.
(Lauda	1524.	68.
Niger I.	1540.	160.
Niger II.	1582.	369.
Oliva	1570.	320.
Ortolinus	1570.	325.
Joseph Maria Brumanus	1514.	47.
Isabella de Luna	1589.	406.
Isidorus Picenardus	1559.	242.
Julia Sfondrata	1560.	255.
Julianus Marianus	1582.	369.
Julius Bagarettus	1573.	335.
(Cambiagus	1572.	332.
Clarus	1561.	268.
Feroldus	1577.	343.
Ferrarius	1575.	338.
Lofius	1590.	418.
Paternus	1535.	166.
Supertus	1505.	18.
Tartesius	1589.	408.
Julius Ascanius Tuccius		449.
Julius Caesar Maynoldus	1600.	448.
Junipera Barbovia	1550.	215.
Justinianus de Guarrinis.	1521.	62.
Justus Schitius	1520.	60.

L

L Actantius Ramfoldus	1588.	403.
Laura Melia	1540.	161.
Laurentius à Cremona	1507.	in app. ^{ca}
(Cremonensis		449.
(Gazius	1552.	228.
Lazarus Plebanus	1594.	438.

Leo

INDEX.

469

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Leo Picenardus	1511.	29.
Lombardinus Burgus	1515.	49.
Lucas Burgus	1598.	439.
(Seriagus.)	1508.	19.
Lucretia Ala Crotta	1540.	161.
(Picenarda Crotta)	1548.	209.
Ludovicus Aymus	1582.	375.
Capellanus	1558.	236.
Cauccius	1528.	82.
Cavitellus	1580.	346.
Guarna Salernus	1572.	333.
De Marchis	1570.	323.
Stanga	1583.	381.

M

M Agdalena Affaitata	1548.	209.
Maffinus Cella	1525.	73.
Marcus Monachus	1536.	153.
Marcus Antonius Amidanus	1591.	424.
Aymus	1515.	48.
Barbovius	1561.	271.
Salomonius	1591.	425.
Marcus Hier. Vida	1532.	100.
Marcus Paulus Tartesius	1559.	243.
Magarita à Turre	1594.	435.
(Uberta Stanga)	1548.	209.
Martianus de Marchis Torniellus	1587.	403.
Matthaus Brumanus	1593.	434.
Cattaneus	1583.	480.
Multidenarius	1506.	19.
Perlicus	1524.	64.
Raparius	1575.	339.
Melchior Aymus	1530.	93.
Michael Sertorius.	1545.	187.
Minerva de Anguffolis	1563.	300.

N

N icolaus Amanius	1520.	55.
Agius	1513.	34.
Botta	1524.	65.
Hemus	1585.	391.
Parma	1509.	22.
Scribonius	1585.	388.
Sfondratus V. Greg. XIV.		

Octa.

O

Octavianus Crottus

(Faerius

(Fodrius

Octavius Affaitatus

Offredus de Offredis

Onophrius Panvinius

Otho Cremonensis

Othobonus Pozzettus

Anno Pagina

1524. 67.

1558. 242.

1550. 219.

1571. 326.

1599. 441.

1568. 312.

1550. 220.

1530. 92.

P

Pandulphus Sfondratus

Parthenia Gallarata Mainolda

Paula Trecca

Paula Antonia Sfondrata

Paulus Ala

Faernus

Fossa

Manna

De Soncino

Sfondratus

Zignanum

Paulus Æmilius Marcobrunus

Pedinus Sejanus

Petrus de Baptista

Barbovius

Bozola

Ferrarius

Manna

Petrus Antonius Caneparius

(de Lanzonibus

Petrus Franciscus de Datis

Petrus Georgius Odescalcus

Petrus Joannes Schinchinellus

Petrus Maria Dulcius

Petrus Martir Ponzonus

Petrus Paulus Riva

Philippus de Bozulo

(Manna

(de Nicolis

(à Vitelliana

Philotheus à Cremona

Pontius Policius

Ponzinus à Turre.

1590. 418.

1560. 256.

1540. 162.

1590. 417.

1553. 229.

1575. 340.

1549. 210.

1545. 192.

1521. 62.

1588. 369.

1532. 137.

1595. 437.

1572. 332.

1504. 17.

1573. 333.

1583. 380.

1580. 348.

1528. 34.

1563. 292.

1570. 323.

1532. 137.

1586. 392.

1509. 23.

1520. 58.

1591. 418.

1583. 379.

1522. 63.

1517. 150.

1530. 93.

1514. 48.

1593. 434.

1540. 161.

1521. 166.

Ra-

R

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
R aphael Fabagrossa	1572	138.
(Stranga.)	1596	438.
Raymundus de Raymundis	1526	75.
Raynaldus Lantius	1545.	205.
Realdus Columbus	1541.	168.
Rolandus Cavagninus	1573.	333.
Romanus Burgus.	1590.	427.

S

S Amuel Cremonensis	1511.	29.
Sanctinus Baptista	1541.	272.
Sebastianus Berlanus	1581.	367.
Sigismundus Brumanus	1593.	429.
Burgus	1503.	13.
Fossa	1586.	400.
Guindanus	1551.	225.
Picenardus	1569.	294.
Silvius Guspertus	1524.	66.
Simplicianus Macagnus	1526.	81.
Sixtus Divitiolus Rena	1570.	324.
(De Riparolo)	1533.	in app. ^{co}
Stephanus Alierus	1533.	138.
(Dulcinus)	1502.	2.
(Guspertus)	1529.	88.
(Serva)	1519.	54.
Sylvester Picenardus	1593.	431.

T

T Addeus Fancianus	1528.	86.
Theodorus Gavifius	1513.	35.
Theophilus Veggus	1518.	51.
Thimoteus de Pandino	1569.	319.
Thomas Binda	1516.	49.
(Manna)	1555.	234.
(Oprandus)	1513.	35.
(Somentius)	1576.	341.
Tranquillus Moloffus	1526.	76.
Tydeus Oldoinus.	1524.	66.

V

V Alerius à Soncino	1509.	22.
Victoria de Baroncellis	1509.	21.
Vincentius Bonettus, sive Calcus	1592.	429.

Fer-

	<i>Anno</i>	<i>Pagina</i>
Ferrarius	1573.	334.
Locadellus	1565.	306.
Oscalcius	1577.	344.
Ruglerius	1560.	253.
Veziolus.	1561.	261.
Z		
Zaccarias Araldus	1524.	71.
(Cavalcabovius.)	1588.	405.

I N D E X

N O M I N U M M U S I C O R U M .

A Nonymi ex Familia de Chirubellis, & (De Maynerii.)	1565.	452.
Anna de Sinibaldis	1565.	ibid.
Benedictus Palavicinus	1595.	455.
Cæsar Zaccarias	1590.	454.
Constantius Porta	1580.	453.
Corona Somentia	1560.	451.
Cyprianus Lofus	1600.	456.
Dominicus Baccus	1549.	451.
Jacobus Philippus Bordigai	1517.	ibid.
Joannes Morfolinus	1516.	452.
Jo: Maria Zermignasius.	1570.	ibid.
Lucretius Quinzanus	1595.	455.
Marcus Antonius Ingegnerius	1576.	452.
Rodianus Barrera	1580.	453.
Sebastianus Manfredus	1558.	451.
Tibartius Massaius.	1592.	454.

I N D E X

R E R U M N O T A B I L I U M.

A

- A**cademia Affidatorum Papiæ. pag. 295.
Animosorum Cremonæ 97. 210. celebrata, &
 descripta ab Auctore 258. & seq. à multis Scri-
 ptoribus laudata. 262. & seq. 297. 303.
Animosorum altera Patavina 303. altera Romana ibi.
Arcadum Romæ, ubi recensetur Auctor sub nomine Eu-
 phemi Bathii. pag. 20.
Intronatorum Senarum. pag. 185.
Ravennatensis antiquissima Informium nomine nuncupata. 383.
 exinde Concordium. ibid.
Sacrarum literarum instituta Cremonæ. pag. 376.
Achilles Bocchius V. C. pag. 372.
Affaitatæ Familiæ Cremon. laudes. pag. 460.
Albertinus Lauda Patritius Cremonensis pro Patria Ablega-
 tus ad Carolum IV. Imperatorem. pag. 186.
Alexander Andreas Episc. Mantua. pag. 407.
Alexander Arsius Patritius, & J. C. Mediolani. pag. 224.
Alexander Boettius Physicus Colleg. Academiæ Animoso-
 rum Princeps. pag. 259.
Alexander Crottus Patritius Cremonensis, Academiæ Ani-
 mosorum Princeps. pag. 259.
Alexander Lamus Poeta Cremonensis. pag. 110.
Alexander Mansolus Patritius Romanus V. C. pag. 371.
Alexandri Roinati Placentini Oratio in laudem Comitis Fran-
 cisci Perlici Cremonensis, dum Placentiæ Præturam iniit. 154.
Alexander Zambeccarius Poeta Bononiensis. pag. 30.
Aloysius Lippomanus Episcopus Veronensis. pag. 320.
Aloysius Pallatius Mediolani Senator Pro Prætor Cremonæ. 310.
Alphonsus Maggus Patritius Cremonensis, Animosorum
 Academiæ Princeps. pag. 258.
Amata Familia Cremonensis. pag. 382.
Amilcar Pænus, cæsis triginta millibus Gallis sub Cremonæ
 occubuit. pag. 12.
Andreas Roncadellus Patritius Cremonensis. pag. 254.
Andræ Rossotti assertio impugnatur. pag. 446.
Angelus de Cremona Episcopus Beritensis. pag. 162.
Ansaldus Cotta S. L. pag. 454.
Antoniùs Balbianus Comes Mediol. Senator Prætor Cremonæ. 67.
Antoniùs Gallaratus Eques Cremon. pag. 458.

Ooo

Anto.

- Antonius Gattus nunc pub. in Ticin Univ. legum Professor**
 memoratus. 337. & seq.
Antonius Magliabequius Magni Ducis Etrurię Bibliothecarius. 64.
Antonius de Mondinariis, Episcopus in Urbe Peloponesi. 159.
Antonius Pilcius Patritius Cremonensis. pag. 163.
Antonius Tebaldeus Ferrariensis. pag. 97.
Antonii Campi lapsus. pag. 3.
Antonius Maria Augustus Patritius Cremonensis 117. Con-
 servator Ordinarum. pag. 221.
Antonius Maria Zacharias Cremonensis Congregationis Cle-
 ricorum Reg. Barnabitarum S. Pauli primarius Institutor,
 adhuc Puer semivido pauperi Puero sericas Vestes exuens
 elargitur. 88. Relicto Medicinę studio, cui Patavii operam
 dederat, Theologię incumbens efficitur Sacerdos, cui pri-
 mum Sacrificium celebranti, fertur fuisse assistentes Ange-
 los. 89. Spiritu prophetico donatus horam sui obitus pronun-
 ciavit, ibi. Moritur Cremonę, ejusque Venerabile Corpus
 transfertur Mediolanum, ubi in Ecclesia Angelicarum
 S. Pauli cultu, quo decet, honorifico servatur, ibi. Ob sum-
 mam ipsius Doctrinę præstantiam inter Literatos Cremon-
 enses merito recensetur. pag. 90.
Appius ovum forbens moritur. pag. 39.
Apostolus Zenus Nob. Cremonsis V. C. 129. commendatur 459. 460.
Archangeli Madrignani Catevallis Ord. Cisterc. Liber. pag. 2.
Archangelus Rubeus Cremonensis Galeni Episcopus. 223.
Arisia familię diversimodè appellata. pag. 227.
Armanius Burgus Cremonensis. pag. 13.
Arx Cremonensis S. Crucis Nomini dicata in pro.
Ascanius Botta J. C. Cremonensis. pag. 48.
Ascanius Tamburinus Abbas Vallumbrosanus. IV pag. 113.
Archiepiscopi ex Civibus Cremonensibus in pro.
Athanasius à S. Carolo Nudipes Augustinianus Vir Doctissimus. 366.
Athila Flagellum Dei. pag. 12.
Auctor carmine elegiaco laudatur à Lazaro Augustino Corta. 33.
 Item à Dionysio Andrea Sancassano. 191. Academię Ani-
 mosorum à Secretis postmodum secundus Assessor 260.
 laudatus à Carolo Federico Rapitia S. I. In Epistola P. Atha-
 nassi à S. Carolo laudatus. 366. Academię Concordium
 adscriptus. pag. 383.
S. Augustini monita Conjugatis. pag. 18.
Augustinus Caraccius Bononiensis Pictor Egregius, Cremona
Oriundus. pag. 389.
Augustinus Cazzulus Augustinianus Cremensis laudatus. 457.
Augustinus Gallaratus P. C. Genitor insignis Parthenię. 256.
 fundat Hospitale pro Verecundis in pro.
Augustinus de Novis Ticinentis Can. R. pag. 29.
 Bal.

Rerum Notabilium. 475

B

- B** Althassar Stanga Abbas Cremonensis. pag. 372.
Baptista Sfondratus Patricius, & J. C. Cremonensis. pag. 42.
S. Barnabas Cremonæ verbum Dei prædicat. in pro.
 Bartholomæus Aresius Sertus Mediol. Præses memoratur. 266.
 Bartholomæus Botta Canonicus Papiensis. pag. 108.
 Bartholomæus à Cremona Can. R. pag. 51.
 Bartholomæus Ghisulphus Crem. Episc. Tripolitanus. 153.
 Bartholomæus Hermenzonus Cremonensis Rhetor omnium. 44.
 Bartholomæus Sfondratus P. C. Animosorum Academiz
 Princeps. pag. 259.
 Benedictus de Accoltis S. R. E. Cardinalis Episcopus Cre-
 monæ. pag. 159. 171.
 Benedictus Lampridius Poeta Cremonensis primus Ollas
 Metropitaricas latine cecinit. 96. Accertissimus Lobni
 Xribis Græcas literas post Lascarium Romæ docuit, inde
 Paavii ibid. à Federico Gonzaga Mantovæ Duce accitus,
 ibi moratur.
 Benedictus Varchius. pag. 113.
 Benedictus Victorius Medicus Faentinus. pag. 227.
 Bernardinus Cazanovus Eques Hierosolymitanus. pag. 50.
 Bernardinus Covus Vir liberatissimus. pag. 1.
 De eo fit mentio in primo Volumine ad annum 1495.
 Bernardinus Cremonensis Episc. Bituntinus. pag. 160.
 Bernardinus Felicianus V. C. Jo; Bernardi V. C. Nepos
 Bernardinus Licinius Cremonensis. pag. 18.
 Bernardinus Parthenius ineptè judicat Carmina Vidæ. 109.
 Bernardinus de Soncino Ord. Præd. Orator Pontificus. 62.
 Bernardinus Trebatius Vicentinus. pag. 97.
 Bernardus Sæcus Tigineosis M. Hieronymi Vidæ sub no-
 mine Scriptoris Cremonensis acerrimus Hostis detegitur. 165.
 Bernardus Sojarius Egregius Pictor Cremonæ. pag. 74.
 Bernardus Tassus Torquati P. pag. 142. 189.
 Bibliotheca Ambrosiana Mediolani. 2. 105. 160. 385.
 S. Andrea Ferrariz. pag. 138.
 Angelorum Florentiz. pag. 380.
 Augustiniana Cremonæ. 62. 187. 376., & seq. 430. 447.
S. Bartholomæi Cremonæ. pag. 255.
 Brixiana Cozzandi. pag. 332.
 Camaldulensis Abbatis Canneti. pag. 405.
 Classensis Raventiz. pag. 320.
 Classica Drundii. 220. 241. 275. 328. 341. 365. 412.
 S. Dominici Cremonæ. 50. 161. 192. 338.
 Exotica. 32. 344.
 S. Gregorii de Urbe. pag. 405.
 Insti-

- Instituta Gensneri. pag. 31.
 Mariana Hypol. Maracii.
 Maynolda Cremonae. 316. 257. 433. 448.
 Medica Infabriz Saccellani. pag. 169.
 Neapolitana. pag. 31.
 Ordinis Predicatorum Altavure. pag. 343.
 S. Petri in Campo aureo Papie. pag. 29.
 Regis Galliarum. pag. 139.
 Romana Equitis Mandosi. pag. 216. 274.
 Sancta Sixti Senensis. pag. 325.
 Sebasta Pellerini. pag. 162.
 Trivisana. pag. 460.
 Vallicellana Romae. pag. 315.
 S. Vincentii Placentiae. pag. 339.
 Universalis Cosonelli. pag. 209.
 Volans Cinesis. pag. 31. 267. 365.
 Blancae Mariae Virgocotensis Cremonae Dominae virilissimas. 32.
 Bonacius de Bonacis Pictor Cremonensis. pag. 308.
 Bona possessa ab Ecclesiasticis in agro Cremon. in pro.
 Bonifacii Simonettae Abbatis Cisterciensis liber 2.
 Breardus Persicus Cremon. Eques Hierosolymitanus. Vir
 celeberrimus Phil. II. Equitum Magister pro eo Mili-
 tum Generalis Tribunus in Ditione Mediol., Siciliae
 Pro Rex, ac Legatus Regius ad Pium IV. S. P. 409.
 Burgae fam. Cremon. ex et Viri insignes. 120.
- C**
- C**alamitates hominum. pag. 39.
 Camillus de Augustis Patritius Cremonensis Academiae
 Animosorum Princeps. 259.
 Camillus de Augustis Junior J. C. Colleg. pro Patria Medio-
 lani Orator. pag. 77.
 Camillus Beccata Poeta Placentinus. pag. 108.
 Camillus de Bernardis Cremonensis. 108.
 Camillus Schinchinellus Petri Joannis F. Patritius Cremo-
 nensis. pag. 26.
 Camillus de Sionis J. C. Mediolanensis. 109.
 Camillus Stanga Comes Castrorum Buccae Abdaz in suis
 Aedibus Academiam Animosorum excipit. 259.
 Canonici Ecclesiae Cathedralis Cremonae 321. sunt viginti-
 quinque in pro.
 Capitulum Cremonense post obitum Benedicti Cardinalis
 Accolti Episcopi Cremonensis Hieronymum Vidam
 in Episcopum postulavit. 111.
 Cardinales Cives Cremon. quindecim in pro.
 Cardinales Episcopi Cremonenses. 442.
 S. Ca-

- S. Caroli Borromæi mentio 205. 264. 276. 349. 364. 368. 382. 424.
 Caroli Sabandæ Ducis Epistola Petro Joanni Schinchnello
 Cremonensi. pag. 26.
 Carolus à Basilica Petri Novariæ Episcopus memoratur. 364.
 Carolus Curtarius Advocatorum Consistorialium Decanus
 168. 336. 443.
 Carolus Landa P. C. Academiæ Animosorum Princeps. 259.
 Carolus de Magnis Cremonensis Carol. Manuanus. 134.
 Carolus Magnus Imper. Ecclesiæ Cremon. beneficentia præ.
 Carolus Quintus Romanorum Imper. non adfuit Cremonæ
 ibi magnificè receptus in Aedibus Nobilium de Treccis
 99. 283. Eiusdem Caroli V. Epistola Civitati Cremonæ
 scripta post obitum Francisci II. Sforzæ ibi.
 Carolus Schinchnellus P. C. Academiæ Animosorum
 Princeps. pag. 259.
 Carolus Andreas Sinibaldus Patricius Faentinus Eques
 S. Jacobi. pag. 254.
 Carolus Feder.^{us} Rapisia S. L. R. heticæ Præceptor Cremonæ. 337.
 Carrocii Cremonensium mentio. pag. 389.
 Catalogus Codicum MSS. qui servantur in celebri Biblio-
 theca Augustiniana Cremonæ. pag. 376.
 Cœnobium Regularium Cremonæ quinq; viginti in pro-
 Sanctimonialium octo, & decem ibid. in Diocesi Ragu-
 larium septem, & quadraginta, San. Cimonianum duodecim ib.
 Cœnobium S. Angeli extra Cremonam dictum. 159.
 S. Augustini Cremonæ. 49. 319. 418.
 S. Bartholomæi Cremonæ. 28. 255.
 Carmelitarum Extalpestrorum Cremonæ primam post
 Genuam in Insubria. in pro.
 S. Clare Castrileonis. pag. 21.
 Classense Monac. Camal. Ravennæ. pag. 383.
 Consolationis Ferrariæ. pag. 204.
 S. Dominici Cremonæ. pag. 48. 84.
 S. Evangelistæ Ravennæ.
 Eugubii Can. Reg. pag. 55.
 SS. Faustini, & Jovitæ Brixia. pag. 153.
 S. Francisci Cremonæ. pag. 28.
 S. Joannis in Monte Bonobæ. pag. 57.
 S. Justinae Patavii. pag. 153.
 S. Laurentii Cremonæ. pag. 382.
 Magnæ Dantis Venetiarum. pag. 168.
 S. Mariæ de Populo Roma. pag. 457.
 S. Michaelis Murani. pag. 380.
 Ordinis Prædicatorum Sordani. pag. 2. 22.
 Pacis Mediolani. pag. 268.
 S. Pauli Mediolani. pag. 89. 255.
 S. Petri

- S. Petri de Pado Cremonæ.** pag. 49.
S. Thomæ Cremonæ. 272. 382.
S. Thomæ in Torcello. pag. 20.
S. Victoris Cremonæ. pag. 204.
Cæsar Bramanus Cremonensis Apost. Camera Clericus. 342.
Cæsar Chizzola Academiæ Animosorum Princeps. 391.
Cæsar Specianus sive Baptiste Cremonensis Mediol. Senatoris
F. primò Novatiæ, exinde Cremonæ Episcopus 419.
accepissimus D. Carolo Borromeo 420. **ad Hispaniarum**
Regem, & postmodum ad Rodolphum Cæsarem Ap.
Sedis Nuncios *ibid.* **Catholicæ Fidei contra Hæreticos**
propugnator. *ibid.* **Cathedralem Ecclesiam Cremonæ**
ritu solemnè consecravit *ibid.* **Sacrificiis ipsius ex Bœotia**
delatis ditavit. *ibid.* **Palatium Episcopale ampliavit.** *ibid.*
Tres Synodos celebravit unam Novariensem, reliquas
Cremonenses. Varia ipsius ingenii monumenta reliquit.
ibid. **Collegium Cremonense Societatis Jesu fundavit, ac**
hæredem instituit. Ipfus inscriptio sepulchralis 422.
Ipfus Epistola Decurionibus Cremonæ. 436.
Clara Calina Matrona Brixionis. Jo: Franc. Bonhomii Epi-
scoopi Vercell. Genitrix. pag. 349.
Claustales mali à Biyo Bernardo descripti. pag. 1.
Collegium J. Consult. Cremonæ. 415.
Collegium Physicorum Cremonæ. pag. 429.
Collegium Societatis Jesu Cremonæ fundatum. 435.
Concilium Mediolanense. 420. 424.
Ravennatense. pag. 379.
Tridentinum 201. 240. 255. 308. 320. 324. 350.
 360. 363. 393.
Vardastallense, tunc in Diocesi Cremon. sub Pas-
chale II. in pro.
Conservatoris Ordinum Munus Cremonæ institutum 423.
Ab Auctore occupatum *ibid.*
Conservatores Ordinum Cremonæ ibi nominati.
Antonius Maria Augustus. pag. 223.
Bartholomæus Scalvus. pag. 308.
Cæsar Politius. pag. 383.
Jo: Franciscus de Marianis. pag. 408.
Ludovicus Cellanus. pag. 427.
Cremona Fidelis antonomasticè dicta 3. 189. **ejus Vexillum**
ibid. **In ipsius oppugnatione. Amilcar Pænus cum tribus**
Nobilibus Imperatoribus Gallis, caesis, & captivis triginta
hominum millibus occubuit 12. **Marco Antonio contra**
Octavianum adhæsit *ibid.* **A Flavianis Duce Antonio**
Primo ferro, & igne direpta *ibid.* **Irruente Athila in Ita-**
liam à fide Romanorum non defecit *ibid.* **A Longobardis**
 in

in odium Imperii Romani expugnata, & diruta, *ibid.* A Francisco Picinino, Philippi Mediolani Ducis Praefecto Generali obfessa 13. Peste crudeliter afflicta 45. 85. Elogio commendata à Celso Rosino 100. Civitatum Italicarum gloria 42. Laudata in Epistola Francisci II. Sfortia Med. Ducis 65. Gregorii XIV. antea Nicolai Sfondrati Patria 279. à Philippo II. commendata 410. Arrianorum haeresi nunquam constabit, in pro. Episcopos tresdecim Sanctitate præclaros habuit. *ibid.* Unum Sum. Pont. & Undecim S.R.E. Cardinales habuit in Episcopos *ibid.* Locis piis uberrima *ibid.* Hic numerantur *ibid.* Magistrorum excellentia semper floruit. pag. 281.

Natio semper habita fuit bellicosissima. 197.

Cremonensium Religio, & pietas. Vide in tota Praefatione Victoria contra Mediolan. descripta. 315.

Cremonensis Agri Typus editus ab Antonio Campo in Orbis Terrarum Geographico Theatro relictus. 389.

D

D Amianus Ala Cremonensis Miles Fortissimus Faentia tumulatus. pag. 254.

Daniel Barbovius Ord. Præd. Cremonensis Petinae Episcopus. 298.

Daniel Cajetanus 47. 48. 50. 75. 85. in laudem Francisci Concoregii Orationem habuit. 82. 108.

Defendens Landius Historicus Laudensis: 111.

Desiderius Arisus Monachus S. Hieronymi Auctoris frater 28. 33. 374.

Didacus Millianus Lector in Univers. Ticinensi. 460.

Dioecesis Cremon. longitudo octoginta miliarium. in pro. quinque Civitates in ea connumerabantur. *ibid.*

Dionysius Andreas Sancassanus Physicus, & Philologus eruditissimus. 160. 190.

Dissertationes Historicae Auctoris Academiae Animosorum Cremonæ. pag. 258.

Doctores non dignitas, sed scientia efficit. 28.

Dominicus Agavius Cremonensis Abbas Camald. 405.

Dominicus de Summo Cremon. Episc. Brissinianensis. 236.

E

Ecclesiarum in Urbe Cremon. ac Subarbiis centum, & ultra. in pro. Ecclesiarum Paroch. in Dioecesi Cremon. ducentum et viginti. in pro. Ecclesiarum nonnullarum Cremonenses in hoc libro memoratae.

S. Agathæ 137. 367. S. Andreae 344. S. Angeli 81. S. Antonini 219. 326. S. Augustini 235. S. Bartholomæi 93. 192.

375. Cathedralis in pro. 36. 234. 420. S. Christophori 205.

S. Clementis Gonzagæ 207. Corporis Christi 19. S. Do-

minici

- minici 297. 367. SS. Donini, & Caroli 425. SS. Ægidii, &
 Homoboni 35. 66. 442. S. Francisci 28. 298. 340. S. Ger-
 roldi 89. S. Helenæ 447. S. Joannis Novi 28. S. Leonardi
 234. S. Lucæ 330. S. Lucie 425. S. Matthæi 447. S. Mi-
 chaelis 320. 368. S. Nazarii 69. 375. S. Petri de Pado 308.
 117. 127. S. Victoris 335. S. Vincentii 386.
- Ecclésiæ aliarum Urbium, & Oppidorum.**
- Caravagii B.V. 348. Casalis Majoris S. Mariæ Aggeris 76.
 Castileonis S. Mariæ Brianhoris 334. Mantuæ S. Andree
 9. Mediolani S. Ambrosii 343. S. Francisci 406. S. Pauli
 89. 330. Servorum B. V. M. 60. Monticellorum ultra Pa-
 dum Majoris 277. Piceleonis Majoris 65. Plebis S. Mau-
 ritii in Diocesi Cremon. 305. Romæ S. Laurentii in Da-
 maso 236. S. Mariæ in Via lata 378. S. Mariæ Majoris 216.
 426. S. Mariæ de Populo 169. 187. 226. Soncini S. Jacobi
 87. Tridenti S. Marti 118. Vebetiarû S. Francisci de Vineâ 441.
- Educatio mollis Filiorum nervos mentis, & corporis frangit.** 256.
- Elogium in funere M. Hieronymi Vidæ Cremon. Albæ**
Episcopi. pag. 104.
- Elis Julii Crotti Anticorum insignium nomina.** 185.
- Episcopi Cremonenses præclara habent privilegia. in pro.**
- inter Infubriæ primos Præfules ibid. gerunt Græcæ Pa-**
triarchalem. ibid.
- Episcopi quomodo se debeant regere.** 19.
- Episcopi centum sexdecim ex Civibus Cremonens. in pro.**
- Epistola Athanasii à S. Carolo ad Auctorem.** 366.
- Caroli Sabaudia Ducis Petro Joanni Schinchinello. 26.
- Caroli V. Civitati Cremonæ. 99.
- Cæsaris Speciani ad Cremonenses Decuriones. 436.
- Civitatis Cremonæ ad M. Hieronymum Vidam. 106.
- Civitatis Cremonæ ad Franciscum II. Sfortiam. 64.
- Cremonensium ad Cæsarem Specianum Episcopum. 436.
- Francisci Card. Sfondrati ad Decuriones Cremonæ. 184.
- Francisci II. Sfortiz ad Georgium Gadium. 37.
- Francisci Card. Sfondrati ad Decuriones Cremonæ. 184.
- Homoboni Pisonis ad Auctorem. 17.
- Nicolai Sfondrati Episc. Cremon. exindè Gregorii
 XIV. ad Decur. Cremon. 413.
- Senatus Mediol. Petro Paulo Arrigono Senatori. 244.
- Epitaphia Vide Inscriptiones.**
- Epitaphia lepida.** 167.
- Equites S. Stephani patria Cremonenses.** 273.
- Ernestus Bavariz, deposito Truchlesio, Archiepiscopus**
Coloniensis efficitur. 359.
- Eugenius III. S. P. Cremonæ adfuit anno 1148. in pro.**
- S. Eusebius Civis Cremonensis Academiæ Animosorum Prot.** 258.
- Fabri-

F

- F**abritius Guarna Salernitanus Episc. Marsicensis. 32.
Facies hominis speculum Divinitatis ab anima in corpus emanantis. 374.
Familia nonnulla Neapolitana memorantur. 158.
Federicus Corradus Physicus Cremonensis. 42.
Federicus Marianus Cathed. Ecclesie Cremonae Canonicus. 101.
Federicus Meninus eximius Medicus, & Poeta Neapolitanus 111.
Federicus Card. Borromaeus memoratur. 438.
Foeminarum comerca periculi plena. 407.
Ferdinandus Bonettus Cremonensis linguae Hebraicae peritissimus 386. Senatus literis Mediolanum accersitus, ut Hebraeorum libros diligenter excuteret. 387.
Ferdinandus Ughellus Scriptor Italiae Sacrae in pro. 113.
Filiberti Campanilis Neapolitani liber. 460.
Filii educandi in disciplina, & in correptione domini. 88.
Francisca Carbona Neapolitana Genitrix Comitis Francisci Persici Cremon. 154.
Franciscani Ordinis Convent. Viri insignes. 340.
S. Franciscus Tutelaris Auctoris. 379.
Franciscus Gazius insignis Astronomus, & Medicus. 229.
Franciscus Colombanus Ord. Min. 36.
Franciscus Marianus Physicus Cremon. ibid.
Franciscus Manfredus J. C. Cremonensis. 164.
Franciscus Sfondratus Cremon. S. R. E. Card. Patriae Episc. Orator, & Poeta 169. Danielis Cajetani, & Nicolai Lucari discipulus in literis humanioribus 170. in legibus Jasonis Mayni, Decii, Ruini ibid: In Patriae Collegio recipitur ibid. Legum Professor in Ticinensi, Bononiensi, Romano, & Taurinensi Gymnasio. ibid. Caroli III. Alobrogum Ducis Senator. ibid. Ad Carolum V. Orator. ibi: Mediolani Senator ibid. Annae de Vicecomitibus Vir, ex qua liberos sex suscepit ibid. inter quos Nicolaum, qui fuit Gregorius XIV. ibid. Mortua Coniuge ab Imper. Senas mittitur ibid. à Paulo III. Romani accersitus post Ecclesiasticas dignitates S. R. E. Card. eligitur 171. ac Patriae Episcopus ibid. moritur anno 1550., & sepelitur in sua Cathedrali cum Epitaphio ibid. ejus opera 172. Auctores de eo loquentes 173. Mediolanensis male vocatus ibid. & 174. Oratio pro eo habita à Jo: Jacobo Crotto qua die in Coll. J. C. Patriae ascitus fuit ibid. ejus Epistola ad Decuriones Cremonae in electione ad Patriae Episcopatum. 184.
Comas Franciscus Persicus Cremonensis. 47. 119.
Franciscus Gulferamus P. C. 163.
Franciscus Zava Franciscum Concoregium laudat. 81. 112.
Tom. II. Ppp *Pran.*

- Franciscus Monarius, sive P. Camillus Hecoreus. 111.
 Franciscus de Nichino Ferrariensis Gemmarum Sculptor
 eximius. 29.
 Franciscus Denalius Poeta Regiensis. 231.
 Co: Franciscus Lemene J. C. Colleg. Laudæ Poeta eximi-
 nominis. 243.
 Franciscus Picininus Philippi Ducis Med. Praefectus Gene-
 ralis Cremonam obsidet. 13.
 Franciscus Gadius Cremonensis Mediolani Senator. 24.
 Francisci II. Sfortiae Mediol. Ducis Epist. ad Georgium
 Gadium 37. memoratur. 257. 258.
 S. Franciscus Xaverius ex Protectoribus Cremonæ in pro-
 Francisci Zavae ejus Amicorum literatorum nomina. 311.
 Franciscus Tintus ad Margaritam Austriacam legatus. 345.

G

- G**abriel Mellius Patritius Cremonensis. 163.
 Gabriel Falloppius insignis Medicus Mutinensis ipsius
 Opus Anatomicum dicat Petro Mannæ Medico, & Phi-
 losopho Cremonensi, cumq; laudibus summo perè extollit. 84.
 Gabriel Paleottus S. R. E. Card. Bononiæ Archiep. 407.
 Gabriel Penottus Can. Reg. Later. 112.
 Galeatius Maravilia Cremonensis. 162.
 Galeatius Ponzonus Comes Academiae Animosorum
 Princeps. 259.
 Galeatius Marchio Pallavicinus P. C. L. T. Generalis, &
 Gubernator Cremonæ. 329.
 Gasparis Aviatii Cremonensis Carmina in laudem Andreae
 Guarne. 31.
 Gelardus Truchsesius Coloniz Archiepiscopus excommu-
 nicatus, & à Sede depositus. 357.
 Gelelmus Vida Pater celebris M. Hieronymi Epif. Albenfis. 100.
 Generales Ordinum Regulæ ex Civibus Cremon. sexaginta, in pro.
 Genebrius Summus Patritius Cremonensis. 163.
 Georgius Anselmus Nepos Parmensis. 73. 76.
 Georgius à Cassano Dioc. Cremon. Ord. P. antiquus, &
 insignis Scriptor. 404.
 Georgius Fundulus insignis Med., & Phil. Cremonensis. 85.
 Georgius de Gadio Præpositus S. Abundii Cremonæ. 134.
 Georgius Lauretanus P. V. pag. 6.
 S. Geroldi M. Coloniensis Vita à Romano Burgo Cremon.
 descripta. 427.
 Ghisulphorum familia Cremonensis. 153.
 Glaucus mel comedens moritur. 39.
 Grammaticalem scientiam profiteri commendabile. 225.
 Grammatici ab Imperatore Antistites appellati. ibid.

Gra.

Gravitas est animi constantia, ac severitas in rebus agendis. 200.

Gregorius XIV. antea Nicolaus Sfondratus F. Francisci memor. Med. Sen. & exinde S. R. E. Card. 411. natus Septimestris in Oppido Somæ, cæso Matris utero ibid. ætatis annorum undeviginti. Abbatia insignitus: in Amplissimo Mediol. Senatu excipitur ibid. Cremonæ Episcopus designatur ibid. Sacro Concilio Trident. interfuit. ibid. S. R. E. Card. creatus ibid. ad Pontificatus apicem evehctus 412. Virginitatem servasse creditur ibid. ipsius ingenii monumenta ibid. Non esse ortum Cremonæ, nec ibi baptizatum in Ecclesia S. Andreæ, ut ab Auctore Neoterico asseritur 113. esse quidem ex Familia, & Genitore Cremonensem. ibid. ipsius Epistola ad Præsides Civitatis Cremonæ, ubi se Cremonensem asserit. ibid. Opera ipsius nomini nuncupata. ipsius Breve Apost. Collegio Judicum Cremonæ 415. aliud, quo ipsius Collegii J. C. Comites Sacri Palatii, & Aulæ lateranensis Equites declaravit, aliisque Privilegiis insignivit. ibid.

Guido Grandus Cremonensis Mon. Camald. Vir. doctissimus. 405.

Ipsius Apologia pro Carolo Mariano contra P. Clavium. 439.

Gymnasium Bononiense 41. 166. 170. 183. 369. 372. 385.

Cremonense. 272.

Ferrariense. 20. 41.

Londinense. 20. 207.

Parisiense. 183.

Parmense. 374.

Patavinum 17. 41. 163. 168. 177. 182. 226. 242. 317. 349.

Perusinum 41. 183. 411. 182.

Pisanum. 168.

Romanum. 168. 170.

Senense. 41.

Taurinense. 180.

Ticinense. 19. 41. 170. 180. 196. 342. 349. 369. 409.

H

H Adrianus Damman Gandavenis damnatæ memoriæ Auctor impiæ, & scandalosæ de Institutoribus Religionum scribit. pag. 91.

Helena Angussola Cremon. Picatrix. 331.

Henricus Farnesius Ebuero in M. Hier. Vidam censor maledicus. pag. 108.

Hieronymi Funduli Cremon. Carmina in laudem Andreæ Guarnæ. pag. 31.

Hieronymus Amidanus Cathed. Ecclesiæ Canonicus. 101.

Hieronymus Ballardorius Cremonensis. 108.

- Hieronymus Baruffaldus Ferraricus Auctoris eruditissimus amicus.** 21. 53. 138.
- Hieronymus Bernerius S. R. E. Card. Cremonensis Civitate**
dnatur. 398. 431. Cremonenses summo amore prosequuntur. 398.
- Hieronymus Donatus P. V. Prator Cremonæ.** 10. 16.
Edes Prætorias instaurat. ibid.
- Hieronymus de Emilianis P. V. Cler. Reg. Congr. Somasche**
Institutor. pag. 85.
- Hieronymus Faballus Laudensis.** 109.
- Hieronymus Ghillinus Historicus Alexandrinus.** 78. 110.
- Hieronymus Gilius Patritius Senensis Intronatorum Aca-**
demicus. pag. 185.
- Hieronymus Trivisanus P. Venetus Episc. Cremonensis.** 19. 20.
- Hieronymus Lugarus Medicus Cremonensis.** 85.
- Hieronymus Manna Cath. Ecclesie Cremonæ Canonicus.** 77.
- Hieronymus Mazza Calalis Major. Præpositus primus Mi-**
stratus S. Mariæ Scalonis Mediolani. 241.
- Hieronymus Pallanterius Episc. Bisontinus.** 218. 243.
- Hieronymus Perbonus Marchio Incisa.** 94. 112.
- Hieronymus de Pinzonibus Cathedralis Cremonæ Canon.** 101.
- Hieronymus Politius Cremon. O. P. Episcopus Trivici.** 336.
- Hieronymus Rangonus Animosorum Academiae Princeps.** 259.
- Hieronymus Rota Patritius Ravennatensis Academiae**
Concordium Princeps. 383.
- Hieronymus Schinchinellus P. C. Proth. Apost. de num.º**
Part. Academiae Animosorum Princeps. 259.
- Hieronymus Sfondatus Cremon. Decret. Doct., & Prot.**
Apost. 177.
- Hieronymus Novellus Vicentinus Somaschensis scripsit de**
familia Crotta. pag. 190.
- Hieronymus Stanga P. Crem.** 163.
- Hieronymus Ugolanus Marchio J. C. Coll. Comes, & Eques**
Academicus Animosus. 260.
- Hieronymus Vida Justonopolitanus alter à M. Hier. Vida**
Cremon. pag. 104.
- S. Himerius Ep. ex Protectoribus Cremonæ. in pro.**
Homines de Patriæ dignitate gloriari solent. in pro.
- Homobonus Pifo Cremonensis Art., & Med. publicus Pro-**
fessor Patavii. 17. 267.
- S. Homobonus Cremonensis perpetam relatâs Ordinis Humi-**
liatorum à F. Marco Bossio ejusdem Ordinis. 80.
Ejus Vita scripta à Canonicis Ecclesie Cath. Cre-
monæ Nicolao Sfondato dicata 322. Item à Cæ-
sare della Porta 386. plura de eodem in pro.
- Homobonus Offredus Med., & Phil. celeberrimus Cre-**
monensis. pag. 85.
Homo-

Homobonus Offredus alter J. C. Coll. Animosorum Aca-	
demiz Princeps 259. ad Gregoriū XIV. à Patria Ablegatus.	335.
Homodea familia Mediolanensis ditissima, & antiquissima.	178.
Honorius Dominicus Caramella 77. ineptè judicat de Lam-	
pridio.	pag. 96.
Horatius Albasius Poeta Cremon.	pag. 428.
Horatius Paternus Cremon. Assertiones Med., & Philol.	
octocentum disputandas proponit in Templo Majori	
Cremonæ.	pag. 368.
Hospitales domus S. Alexii Cremonæ initium.	pag. 319.
Hospitales domus insigniores Cremonæ novem, in pro.	
Hospitale Gallaratum pro Verecundis in pro.	
Humanitatis conditio miserabilis.	389.

I

Jacobus Alerius Medicus Cremonensis.	pag. 85.
Jacobus Colla Archipresbyter Parmensis.	pag. 51.
Jacobus Gadius Florentinus.	pag. 92.
Jacobus Gadius Historicus Cremonensis.	78. 110.
Ipsius. Historia alieno nomine circumfertur.	pag. 98.
Jacobus Sadoletus S. R. E. Card.	pag. 63. 112. 141.
Jacobus Franciscus Pat. Venetus.	pag. 6.
Jacobus Zappus I. C. Coll. Comes, & Eques.	pag. 260.
Jacobus Philippus Novarien. Can. Reg. Later.	pag. 55. 57.
Jacomatius Guarna Salernitanus Militum Ductor strenuus	
Francisci Sfortiæ familiam Salernitanam Cremonæ fundavit.	32.
Janellus Turrianus insignis Mathematicus Cremonensis.	186.
Jason Maynus Juris Consult. Antesignanus.	28. 170.
Jason Picenardus J. C. Cremonensis Torque aureo, & eque-	
stri dignitate à Maximiliano Sfortia: Mediol. Duce	
decoratus.	pag. 281.
S. Ignatii Loyolæ exenteratio mirabilis.	169.
Innocentius Maria Floravantus Bononiensis.	231.

INSCRIPTIONES.

Alexandri Bottæ.	404.	Hieronimi Pinzoni.	234.
Alexandri de Schinchinellis.	235.	Homoboni Offredi.	336.
Angeli Zampæ.	161.	Jo: Baptistæ Maynoldi.	211.
Augustini Pinzoni.	234.	Jo: Baptistæ Pisonis Bram-	
Benigni de Abbiatis.	376.	billæ.	447.
Bernardini Crotti.	236.	Josephi Nigri.	375.
Eliodori Oldroandi.		Juliz Chizzolæ.	392.
Facii Trecchi.	305.	Marci Hieronymi Vidæ.	113.
Francisci Fabagrossæ.	406.	Octavii Affaitati.	329.
Genelii Rosani.	326.	Petri Barbovii.	334.
Hieronimi Donati.	16.	Raymundi de Lantiis.	205.

IN.

INSCRIPTIONES SEPULCHRALES.

Adriani Sexti.	77.	Jo: Baptistæ Spezzani.	142.
Andreas Burgi.	118.	Jo: Francisci Bononii Episc.	
Andreas Milii.	95.	Vercell.	362.
Andreas Somentii.	237.	Jo: Francisci Perschelti.	197.
Antonii Persichelli.	69.	Jo: Francisci Valvasorii Ar-	
Augustini Somentii.	47.	gentæ.	86.
Benedicti Alæ.	253.	Jo: Ludovici Arisii.	28.
Benedicti Fodri.	34.	Jo: Mariæ Offredi.	441.
Camilli Stanghæ.	434.	Jo: Offredi.	217.
Cæsaris Speciani.	442.	Jo: Petri Giberti.	19.
Christophori Funduli.	347.	Josephi Renæ.	324.
Corneliæ Mannæ.	85.	Laurentii Gazii.	228.
Damiani Alæ.	254.	Leonis Picenardi.	29.
Danielis Conradi.	81.	Lombardini Burgi	49.
Dominici de Summo.	236.	Ludovici Aymi.	376.
Dorotheæ Tuonæ.	118.	Ludovici Trecchi.	52.
Familiæ Salernæ.	32.	Marci Antonii Amidani.	424.
Federici Cardinalis Cæsii.	216.	Marci Antonii Barbovii.	271.
Francisci Cardinalis Sfondrati.	171. 397.	Marci Antonii Salomonii.	425.
Francisci Fabagrossæ.	406.	Margaritæ Spinetæ.	326.
Francisci Mariæoi.	84.	Martiæ Julianæ.	196.
Galeatii Campi.	391.	Melchioris Aymi.	93.
Galeatii Ricavi.	71.	Mercadini Locadelli.	388.
Georgii Cropelli.	348.	Nicolai Asii.	34.
Georgii Ferrarii.	426.	Nicolai Bottræ.	60.
Hieronymi Nicolæ.	334.	Octavii Affaitati.	330.
Hieronymi Regazzolæ.	302.	Pasqualis Zacchariæ.	91.
Homoboni Offredi.	227.	Pauli Alæ.	230.
Jacobi Antonii Mutii.	272.	Petri Georgii Odescalchi.	393.
Jacobi Antonii Riccii.	84.	Petri, & Jo: Franc. de Bono-	
Jacobi de Barbobus.	271.	minibus.	366.
Jacobi Picenardi.	60.	Pontii Politii.	168.
Jo: Angeli Pelitii.	348.	Realdi Columbi.	169.
Jo: Baptistæ Macagni.	341.	Romani Burgi.	427.
Jo: Baptistæ Nigri.	375.	Sebastiani Bersani.	367.
Jo: Baptistæ Picenardi.	230.	Sigismundi Burgi.	3.
Jo: Baptistæ Schitii.	193.	Theodori Gavilii.	35.
Jo: Baptistæ Sfondrati.	344.	Tydei Oldovini.	67.
Jo: Antonius Cattaneus Soncinas Advocatus Mediol. peritiffi-			
mus.			187. 215.
Jo: Antonius de Honoratis Cremon. Episcopus Interramnenis.			368.
Jo: Baptista Ægnatius Venetiis publicè docet.			459.
Jo: Baptista de Grandis Phil., & Med. Doctor amicus Auctoris.			390.

Jo:

- Io: Baptista Guarguantus Ord. Carmel. Soncinas. 62.
 Io: Baptista Lucinus P. Anconitanus Acad. Arcadiæ. 21.
 Io: Baptista Maynoldus J. C. Coll. ex Institutioribus Academia Animosorum. pag. 258.
 Io: Baptista Picenardus J. C. Coll. Academia Animosorum Princeps. pag. 259.
 Io: Baptista Schitius P. C. Med. Senator laudatur oratione funebri. 194., & seq.
 Io: Baptista Sfondratus Patritius Cremonensis Academia Animosorum Princeps. 259.
 Io: Baptista Spadius à Florentiola Ord. Prædicatorum. 267.
 Io: Baptista Trotus Cremon. nuncupatus Malosso Pictor egregius. pag. 330.
 Io: Carolus Affaitatus Cremonensis Gistelle apud Flandros Dominus. pag. 309.
 Ioannes della Casa Vir doctissimus apud Remp. Venetam Legatus. pag. 459.
 Ioannes Cinellus laudatus. 31. 267. 365.
IO: FRANCISCUS ALBANUS S. R. E. Cardinalis ad Summi Pontificatus Apicem nunc erectus nomine Clementis XI. Academia Concordium Ravennæ adscriptus. 383.
 Io: Franciscus Bohomius Bononiensis literatus celeberrimus. 108.
 Io: Franciscus Bonhomius Cremonensis Episc. Vercell. 349. S. Carolo Borromæo acceptissimus, in rebus arduis ejus adjutor, & Socius ibid. Nonantulæ insigni Abbatia provivus ipsam postmodum sic optante Borromæo cum Vercellensi Episcopatu permutavit. ibid. Sollicitudine Pastoralis commissum sibi Gregem per quinquennium præsens gubernavit, ipsa Ecclesia magnificentissime, & religiose aucta, & illustrata. 351. reliquum tempus usque ad annum decimum quartum sui Pontificatus Legationibus Apostolicis explevit. ibid. Tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus Novocomensem Diocesim lustravit. ibid. Ad Elvetios Nuntius electus insidias, minasq; Hæreticorum plures evasit. ibid. Ad Rodolphum Cælarem Legatus Conventui Augustæ Vindilicorum interfuit 356. Paleologum Hæresiarcam victum Romam misit. ibid. Gerardum Truchesium Archiepiscopum Colonensem tamquam Hæreticum à Sede deposuit, ipsiq; Ernestum Bavariæ substituit 359. Apud Flandros Apostolicus Nuntius moritur Leodii 361. Ejus Cadaver Vercellas advectum ibid. Sepelitur in Sepulcro Sibi, & Successoribus parato 362. Ipsius scripta recensentur 363. S. Carolus ejus pretiosissima MSS. ad Conciones perigentia Bonhomio legavit. pag. 364.
 Io: Franciscus Comendonus Card. Io: Bernardi Feliciani Audit. 459.
 Io:

- Io: Franciscus ex Comitibus Covi Cremonensis Trib. Militū. 214.
 Io: Franciscus S. R. E. Card. de Gambarā. 367.
 Io: Franciscus Quintianus Stoa Brixienſis Poeta laureatus. 36.
 Io: Maria Cattaneus Novarienſis Vir doctiſſimus. 21.
 Io: Marius de Creſcimbenis Vir doctiſſimus Cuſtos Acadē-
 miæ Arcad. Romæ. pag. 21.
 Io: Paulus Bertius Mediol. Senator Prætor Cremonæ. 213.
 Io: Paulus Stortus è Cafali majori Episc. in Inſula Baleari. 241.
 Io: Petrus Creſcentius Romanus Nob. Placentinus. 265.
 Ioannes Planerius de Quintiano. 112.
 Io: Stephanus Chizzola Cremon. Ord. Carmel. Generalis. 443.
 Io: Thoma Odeſcalcus Med. Senator Cremonæ Prætor. 395.
 Ioannis Ciampini Præſulis in Aula Romana Viri doctiſſimi
 mentio honorifica. 343.
 Io: Crotti Oratio in laudem SS. Marcellini, & Petri. 315.
 Ioseph Aurelius Niger J. U. D. Auctoris Avunculus 22. 112.
 137. 218. 369. in pro.
 Ioseph Breſcianus Historicus Cremonenſis. 31. 50. 108.
 Ioseph Cattaneus Marchio Animosorum Acad. Princeps. 260.
 Ioseph Hier. Somentius Cremon. Reg. Mediol. Domini
 Chronographus. 107. 139. 294. 425.
 Ioseph Lauda Bononiæ Prætor. 186.
 Ioseph Lauda alter J. U. D. Coll. Cremonenſis. 134.
 Ioseph Maria Gira Cler. R. Somaschæ. 110.
 Ioseph Nerius J. C. Perusinus V. C. 375.
 Ioseph Niger Proavunculus Auctoris. 112. 173. 258.
 Iosephi Falconii Carmelitæ opinio refellitur. 445.
 Isabella Gonzaga Marchionissa Piſcariz Sanctimoniz fama
 obiit in Opp. Cafalis Majoris. 207.
 Isabella Pallavicina Lupa Marchionissa Soranæ. 406.
 Iulianus Caetanus Cremon. Ord. Conv. S. Franc. Commis.
 in Iſtria. pag. 212.
 Iulius Campus Cremon. Pictor insignis. 389.
 Iulius Cæſar Porrus J. C. Acad. Animosus Amicus Auctoris. 267. 337.
 Iulius Cæſar Scaliger in Vidam inſenſus 107. eundem laudi-
 bus extollit ibid.
 Iulius Clarus Alexandrinus Mediol. Senator celeberrimus
 Civis Cremonenſis efficitur. 269.
 Iulius Paternus Cremon. Archiep. Manfredoniæ. 166.
 Iulius Schinchinellus Petri Ioannis F. Patr. Cremon. 27.
 Iunipera Pallavicina Bentivola Matrona Bononiensis. 73.
 Iuriconſulti ex familia Lauda.
 Iuriconſulti quindecim Cremon. à peste ſublatis 40., & ſeq.
 Iurisperitos è mundo tollere, Solem ſuſtuliffe videtur. 44.

Lati-

L

- L** Atinus Juvenalis Romanus. 97.
L Aurea Ferrea Ammanata Poetria Florentina. 219.
 Laurentius Gambara Poeta Brixien. 372.
 Laurentius Legatus insignis Medicus, & Phil. Cremon. 92. 111.
 Laurentius de Mozzanica Cremon. Ducalis Cornis. Generalis. 88.
 Lauretanæ familiæ P. V. laudes. 7.
 Laretus Matthæjus Nob. Reatinus Poeta clarissimi nominis. 238.
 Lazarus Augustinus Cotta Musæi Novariensis Auctor Au-
 ctoris amicus eruditissimus 17. 21. 33. 109. 258. 349. 368.
 403. 418. 423.
 Lazarus Bonamicus Bossanensis.
 Lectores Gymnasii Ticinensis Patria Cremonenses in hoc
 libro memorati. Cæsar Brumanus 342. Colombanus Ba-
 lettus 305. Genesius Rosanus 326. Franciscus Sfondratus
 170. Io: Baptista Gibertus 19. Jo. Bernardus Felicianus
 164. Julianus de Marianis. 369.
 Leona Oscalala Genitrix M. Hieronym. Vidæ Albæ Episc.
 celeberrimi Poetæ. 100.
 Leonardus Fioravantius sugillatur. 169.
 Leonardus Lauretanus Venetorū Dux 3. panegirico commendatur. 4.
 Leonis X. Pontif. Max. Disticon in laudem Vidæ. 108.
 Lucas Serriagus Cremon. Episc. Dunensis in Hybernia. 19.
 Lucæ Olchinensis Canonici Epist. ad Jo: Mariam de Gabianis. 53.
 Lucia de Baroncellis Avia Paterna Auctoris. 22.
 Ludovicus Antonius Muratorius Auctoris amicus. 160.
 Ludovicus Areostus celeberrimi nominis Poeta Ferrar. ^{is} 55. 108.
 Ludovicus Barbovius Marchio Sorexinz Academiæ Ani-
 mosorum Princeps.
 Ludovicus Barbovius P. Cremon. Acad. Animosorum Princeps.
 Ludovicus Cavitellus Historicus Cremonensis. 109. 119.
 Ludovicus Galliæ Rex inter Subsellia Jasonis sedisse legitur. 29.
 Ludovicus Guiciardinus Historicus Florentinus.
 Ludovicus Madius Cremon. Mediol. Senator. 409.
 Ludovicus Panizza Medicus Mantuanus. 227.
 Ludovicus Stanga Comes Animosorum Acad. Princeps.
 Ludovicus Stanga Cremonen. Ord. Prædicat. Poeta laureatus. 381.
 Ludovicus Taberna Episc. Laudensis. 330.

M

- M** Alatesta Garuffius Abbas Ariminensis. 267.
M Alestæ familiæ Cremonensis Genealogia. 298.
 SS. Marcellinus, & Petrus Cremonæ Defensores 315. Protec^{tes} in pro.
 Marcus Antonius Ala Medicus Cremonensis. 85.
 Marcus Antonius Amidanus Cremon. Episc. Melphienfis
 designatus. pag. 424.

Tom. II.

Qqg

Mar-

- Marcus Antonius Caymus Mediol. Senr Cremonę P. Prætor. 270.
 Marcus Antonius Fabagrossa Cremon. celeb. Cohortum
 Dux venenum exuxit ex vulnere Franc. Sfortiæ II.
 Marcus Antonius Maurocenus P. V. 14.
 Marcus Antonius Salomonius Cremon. Soræ Episc. 425.
 Marcus Antonius Specianus Cremonensis Leonis X. Le-
 gatus in Germania. 423.
 Marcus Hieronymus Vida Albę Episc. Poeta celeberrimus,
 Elogio comendatus à Celso Rosino 100. Somnium ipsius
 Matris. ibid. optimis disciplinis imbutus. ibid. Leoni X.
 Pont. Max. acceptissimus 101. ipsius hortatu Christiadem
 cecinit. ibid. à Clemente VII. Episcop. Albę electus. ibid.
 post obitum Petri Card. Accolti à Capitulo Cremonensi
 in Episcopum inauguratus. ibid. ipsius libros Bononię in
 publico Gymnasio facultas facta legendi. ibid. Albam ab
 Hostium aggressione defendit. ibid. plurimas Sacras Ædes
 Senio confectas restituit, vel magnificè decoravit. ibid.
 ætatis anno nonagesimo sexto obiit. ibid. à Cremonensibus
 sumptu publico parentatus. ibi. ipsius Staturę qualitas. ibi.
 Facies in totum Virgilio similis. ibid. Opera ab ipso edita.
 ibid., & 100. Elogium in ejus Funere 104. ipsius Numis-
 mata 105. Bernardus Saccus Ticinensis Vidæ sub nomine
 Scriptoris Cremonen. accerrimus Hostis. ibid. aliorum
 injustę contrà eum censurę 106. Leonis X. Disticon in
 ipsius laudem. ibid. Scriptores ordine Alphabetico, qui
 Vidam commendant 108. 109. 110. 111. 112. 113. ipsius
 Epistola qua Poeticam Patrię transmittit 114. ipsa sumptu
 publico Cremonę excusa 115. alia ejusdem Epistola ad
 Præsides Civitatis Cremonę 117. laudatus à Marco Paulo
 Tartesio. 245. & seq.
 Margarita à Turre Societat. Jesu primùm Cremonę suscepit. 425.
 Martyres pro Christi Fide Cremonenses Cives in Civitate
 Brixie ducentum, & unus in pro.
 Massonerius de Burgo Vexillifer Populi Cremonensis. 128.
 Matthæus Brumanus Cremon. Episcopus Nicomediensis,
 mox Episcopus Melphiensis. 435.
 Mathilda Comitissa in Ecclesiam Cremon. benefica. in pro.
 Maximilianus Maria Sfortia Mediol. Dux. 25. 46. in Præce-
 ptorem gratissimus. 457.
 Mayna familia Cremonensis. 28.
 Maynus de Mayno Patritius Med. Gubernator Cremonę. 65.
 Melchior Trivisanus Pat. Venetus. 14.
 Michael Ghislerius S. R. E. Card. mox nomine Pii V. Sum. Pötif. 320
 Modestus Pinzonus Cremon. Augustin Gener.^{lis} Administer. 437.
 Monasteria Monachorum Cassinensium Cremonę olim
 undecim in pro.

Rerum Notabilium.

491

Monasterium S. Alexii de Urbe.	66. 72.
Angelicarum S. Marthæ Cremonæ.	89.
S. Dominici Cremonæ.	84.
S. Evangelistæ Ravennæ.	57.
S. Mariæ Magdalenæ Cavæ.	236.
Mortis necessitas.	pag. 39.
Mulieres vestibus virilibus indutæ, ut Platonem Philosophantem audirent.	162.
Musæum Magni Ducis Hetruriæ.	105.
Montalbanum Bononiæ.	397.
Septalianum Mediolani.	64. 85.
Musicam ignorantem apud Græcos erant infames.	452.
Musicam Viri Nobiles, & docti didicerunt.	455.

N

N aturales unius Urbis verè esse, & diei, qui nati sunt in ea.	392.
Nicolaus Angelus Cafferius.	108.
Nicolaus Fodrius J. C. Coll. Cremonensis.	34.
Nicolaus Godrollus Patavinus V. G.	459.
Nicolaus Grudius Poeta Belgicus.	110.
Nicolaus Lucarus Cremon. Orator facundissimus.	52.
Nicolaus de Passeribus Genua Patavinus.	34.
Nicolaus Ponzonus Comes Castelletti Animosorum Acad. Princeps.	pag. 259.
Nicolaus Sfondratus Cremon., qui fuit Greg. XIV. oratione Hieronymi Faballi laudatus in suo Cremonensis Dioc. adventu 267. Puer adhuc Mediolano Cremonam missus studiorum causa. 281. cætera vide, ubi de Gregorio XIV.	
Nicolaus Sorexina Pat. Cremon. Academia Animosorum Princeps.	259.
Numerus Septennarius quid indicet.	55.
Numisma Petri Mannæ celebris Medic., & Phil. Cremon. penès Auctorem 85. aliud ejusdem Mannæ in Musæo Septaliano. ibid. Marci Hier. Vidæ. ibid. aliud ejusdem ibid. Alexandri, & Margaritæ de Livicellis.	449.
Nummus Castrensis cusus durante obsidione Cremonæ anno.	1526. 74.

O

O ctaviani Vineati Laudensis Ode in laudem Hier. Claravacei.	92.
Octavius Affaitatus Cremon. Marchio Grumelli.	329. 418.
Octavius Farnesius Pauli III. Nepos Militum Præfectus in expeditione Germaniæ.	193.
Octobonus Fossa J. C. Cremonensis.	211.
Offredus de Offredis Cremon. Episc. Melphitensis.	141.
Onuphrius Panvinius Veronensis gravissimus Scriptor Cremona oriundus.	312.

Tom. II.

Qqq 2

Onus

Onus supra vires nemo aggredi debet.	36.
Oppidorum Insignium in Diocesi Cremon. nomina in pro.	
Oratio Alexandri Roinati Placentini in laudem Comitis Francisci Persici.	154.
Hieronimi Faballi in laudem Nicolai Sfondrati.	277.
Jo: Baptistæ Maynoldi in Funere Jo: B. Schitii.	194.
Jo: Jacobi Crotti pro Francisco Sfondrato.	174.
Jo: Jacobi Crotti, qua deflet Quindecim Juris Con- sultos Cremonen.	pag. 37.
Marci Pauli Tartesii in Funere Jo: B. Speciani.	142.
Sigismundi Burgi in laudem Leonardi Lauretani Venet. Ducis.	pag. 3.
Otium fons omnium scelerum.	407.

P

P aganus Ponzonus Cath. Cremonæ Can. Prior.	85. 139.
Paleologus Hæresiarcha victus Romam mittitur.	356.
Paracelsi opinio. Pestem ex Regione in aliam per imagina- tionem traduci.	pag. 86.
Parthenia Gallarata Cremon. Matrona literatissima.	256.
Paula Antonia de Nigris latinis literis eruditissima.	330. 417.
Paulus Bombasius Bononiensis.	97.
Paulus de Calliariis Veronensis Pictor celeberrimus.	168.
Paulus Cæsius J. C. Romanus exinde S. R. E. Card.	29.
Paulus Datus Patricius Cremonensis.	163.
Paulus III. Farnesius P. M.	193. 370. & seq.
Paulus Jovius Historicus celeberrimus.	110. 173.
Paulus Pisanus P. V. Cremonæ Præfectus.	10.
Paulus Sarpus Venetus Jo: Mariæ Capelle Cremon. discipulus.	205.
Paulus Sfondratus Greg. XIV. Frater plurimum gratiæ in apud Carolum V., ejusq; Filium Phil.	396.
Petrus de Accoltis S. R. E. Card. Episcopus Cremon.	442.
Petrus Bembo S. R. E. Card.	119. 108. 97.
Petrus Cannerus Abbas Camald. Amicus Auctoris memo- ratur.	3. 109. 320. 374. 380. 383. 405.
Petrus Franciscus Scarabellus.	85.
Petrus Franciscus Trecchus Marchio Animosorum Acade- miæ Princeps in pro.	260.
V. Petrus Georgius Odescalcus primus Alexandrinus, inde Episcopus Viglevanensis Cremonæ natus.	392. & seq.
Petrus Joannes Schinchinellus P. C. Mediol. Senator.	24.
Petrus Landus Venetorum Dux.	460.
Petrus Lauretanus Pat. Venetus.	pag. 6.
Petrus Marcellinus Orafus Abbas Olivetanus.	266.
Petrus Martyr Ponzonus Comes Cremon. Mediol. Sen. ex instituti-	

Rerum Notabilium. 493

institutoribus Academiae Animosorum, exinde Episcop. Novariensis.	258. 346.
S. Petrus Martyr ex Protectoribus Cremonae in pro.	
Petrus Paulus Arrigonus Caesareus Senator, ac Praetor Cremonae.	pag. 244.
Petrus Paulus Parisius J. C. celeb. S. R. E. Card.	170.
Petrus Somentius Cremon. Vir. doctissimus.	44.
Petrus Victorius Gabr. Faerni Cremon. admirator.	276.
Petrus Vidonus P. C. S. R. E. Card.	260. 266.
Philiberti Pedemontium Princeps Epistola ad Ferrantem Gonzagam.	pag. 27.
Philippus II. Austriacus Hispaniarum Princeps, deinde Rex Cremonae receptus.	214.
De Cremona optimè sentit 410. memoratur.	193.
Eidem Antonius Campus dicat Historiam Cre- monensem.	390.
Picinelli Abbatis in Atheneo Mediol. lapsus.	2. 173. 418.
Pii IV. Breve Apost. Praesidibus Civitatis Cremonae.	400.
B. Pius V. ex Ordine Praedicat. Prior Coenobii Soncinenfis.	2. 255.
Platonis sententia, Jurisconsulti Medicis praeferendi.	44.
Privilegium Amplissimo Juristarum Coll. concessum à Fran- cisco II. Sfortia.	pag. 82.
Civitatis Cremonae Camillo Porro Patritio, & Se- nat. Mediol.	309.
Fabritio de Aligeris.	212.
Hieronymo Card. Bernerio.	398.
Jacobo Philippo Saccho Alexandrino Med. Senat.	70.
Jo: Thomae Odescalcho Med. Senat.	395.
Julio Claro Med. Senatori.	269.
Nicolao Amanio Cremensi.	56.
Clementis VIII. Collegio Physicorum Cremonae.	430.
Francisci II. Sfortiae Antonio Persichello.	69.
Gregorii XIV. Coll. Jurisconsultorum Cremonae.	415.
Immunitatis concessum Philippo Nicolae.	94.
Immunitatis Jo: B. Buffeti.	231.
Immunitatis ob duodecim liberos Francisco Petranigre.	238.
Marci Paulo Tartesio.	244.
Maximiliani Caesaris Andreae Burgo.	119. 135.
Maximiliani Mediol. Ducis Petro Jo: Schinchinello Mediolani Senatori.	23.
Oeconomatus Domini Mediol. concessum Jacobo Picenardo.	60.
Sigismundi Picenardi Senatoris Mediol.	295.
Prodigium SS. Marcellini, & Petri.	315.
Puer ex suis studiis intelligitur.	88.

R

- R** Aphaelis Placentini Carmina excusa Cremonæ. 52.
 Ratio legum conservatrix, & emendatrix. 200.
 Raynūtius Farnesius S. R. E. Card. memoratur 370., & seq.
 Realdus Columbus Cremonensis Anatomicus celeberrimus lapides penè innumerabiles invenit in Pulmonibus, & Jecore S. Ignatii Fundatoris Societatis Jesu. 169.
 Religio primum obtinet locum inter eâ, quæ observatione digna sunt: in pro. est Veri Dei cultus. ibid. unde dicta. ibid.
 Robertus Robertinus Brixienſis. 163.
 Rodolphus Pedrezanus Cremonensis Episc. Tergestinus. 365.
 Romanus Burgus Cremon. Equeſtrium Dux sub Francisco Picinino. pag. 427.
 Romualdi à S. Maria Excalceati Augustiniani livor, & error 105.
 Romulus Amasæus hum. liter. in Archigym. Bononiensi Profefs. primarius 272. exindè Julii III. à Secretis ibid.
 Romulus Maffus Cremon. Cler. Reg. Barnabita memoratur. 458.
 Rossotti Andreae lapsus. 446.

S

- S** Alernæ familiæ Cremonensis Origo. 32.
 Sanctimonia Venerabiles Viri, & Mulieres Cremonenses in hoc libro memorati præter alios in Proemio descripti.
 V. Amadeus de Anteniato Capucinus. 331.
 V. F. Ambrosius Stampa de Soncino Capucinus. ibid.
 V. Andreas Mussus Capucinus. 318.
 B. Antonius à Cremona Ord. Min. de Observ. S. Franc. 159.
 V. Antonius Maria Zaccharias Congr. Cler. Regul. S. Pauli primarius Institutor. 88.
 V. Archangelus de Gallarate. 55.
 B. Benedictus à Cremona Ord. Min. Observ. S. F. 159.
 V. Bonaventura à Cremona Capucinus. 331.
 V. Bonus, sive Homobonus Lizarius Cremonen. 139.
 S. Ciria V., & M. Cremonensis. 34.
 V. Constantius Cazaniga Congr. S. Hieronymi Generalis. pag. 50.
 V. Damianus Patavinus in Ecclesia S. Angeli Cremonæ Min. Obs. S. F. 159.
 V. F. Felix à Caravagio Capucinus. 331.
 B. Franciscus Carmelita. 445.
 S. Geroldus M. Coloniensis, cujus Corpus Cremonæ servatur. 427.
 B. Helisabeth Picenarda. 433.
 V. Hieronymus Affaitatus Mon. S. Hier. 329.
 V. Honesta de Piscarolis. 215.
 B. Jacobus è Castroleone Min. Observ. S. F. 159.
 V. Joan-

- V. Joannes Rubeus Ord. Min. de Observ. S. F. 159.
 V. Isabella Gonzaga Marchionissa Piscariæ obiit in
 Oppido Cafalis Majoris. 207.
 V. Margarita Spineta Virgo Cremonen. Ord. Carm. 326.
 V. Marius à Piceleone Capucinus. 331.
 V. Pacificus de Soncino Min. Obser. S. F. 62.
 V. Petrus Georgius Odescalcus Pat. Novocomensis
 Episcopus Viglevan. natus Cremonæ. 392.
 V. Raphael Stanga Capuc. 438.
 B. Stephana de Soncino. 429.
 B. Syxtus à Riparolo. 446. 450.
 V. Ventura Laycus de Soncino. 331.
 Sanctorum exterorum nomina, qui Cremonæ adfuere. in pro.
 Schizza familia Cremonensis. pag. 385.
 Scipio Vegius Laudensis Med., & Phil. præstantissimus. 103.
 Scriptores centum decem, & octo alphabeticè relati, qui
 Vidam laudant. 108. 109. 110. 111. 112. 113.
 Sebastianus Bersanus Phys. Coll. Acad. Animosorum Prin-
 ceps. 259. 367.
 Sebastianus Conradus Orator Regiensis laudatur. 370.
 Senatus Mediolanensis anno 1526., & 1527. sedit Cremonæ
 78. laudatur. pag. 283.
 Seraphinus Firmanus Can. Reg. egregiè laudat Ven. Virum
 Antonium Mariam Zacchariam primarium Institutorem
 Cler. Reg. S. Pauli. pag. 90.
 Servorum B. V. ex ordine Viri insignes Cremon. 205.
 Sfondrata familia Cremon. 460.
 Sfortia Marchio Pallavicinus Acad. Animosorum Patriæ
 Princeps. pag. 259.
 Sigismunda Estensis Pauli Sfondrati Uxor. 397.
 Sigismundus Brumanus Cremonensis Archiater Clem. VIII.
 Protomedicus Generalis totius Ecclesiæ ditionis. 430. & seq.
 Sigismundus Burgus J. C. 3. ad Venetam Remp. Orator. ibid.
 Eques creatus. ibid. Epidemia correptus obiit. ibid. Ejus
 Panegiricus ibid., & 4. Alterius Sigismundi Burgi Epist. ibid.
 Sigismundus Picenardus Mediol. Senator ex Instit. Acad.
 Animosorum. pag. 258.
 Sigismundus Ponzonus Comes Acad. Animosus. 260.
 Sigismundus Trecchus Academix Animosorum Princeps. 258.
 Simplicianus Macaneus Medicus Cremon. 85.
 Sophonisba Anguissola Cremon. Picatrix comendatissima. 257. 331.
 Statuta Capituli Ecclesiæ Collegiatæ S. Agathæ Cremonæ. 52.
 Superstitiones Sacramenta Diaboli. 35.
 Sylvester de Prierio Ord. Prædic. Theol. celeberrimus 48.
 Prior Cœnobii Cremon. ibid.
 Synodi Diœcesanæ Cremon. 411. 420.
 Nova-

496 Index Rerum Notabilium.

Novarien. 420. Vercellen. 363. Viglevanen.	394.
Syxtus Divitiolus Cremon. Episc. Carinulæ.	324.
B. Syxtus de Riparolo Ord. Min. Scriptor pro Immaculata Conceptione.	458.
Syxtus Senensis Ord. Præd. Hæbreorum Antagonista.	315.
Duo millia Exemplaria Hebraici libri Cremonæ ab incendio servat.	325.

T

T emplum celeberrimum Caravagii B.V.M. dicatum in pro.	348.
Templum Andreæ de Burgo Cremon.	126.
Theophilus Cremonensis Can. R. L.	52.
Thomas Campegius Episc. Feltrensis Archidiac. Bononiensis.	370.
Thomas Cæva S. I.	109.
Thomas Manna J. C. Coll. Cremon.	234.
Thomas Phedrus Volateranus.	30.
Tiberii Deciani celeberrimi Jurisconsulti mentio.	306.
Tolentinæ familiæ Cremonensis origo.	302.
Troylus Buclarinus Cremon.	42.
Turris Major Cremonæ 348. error quorundam Scriptorum circa ejus originem detegitur 349. laudatur.	ibid.
Turres multæ Cremonæ pro majori Dei cultu. in proem.	

V

V aleria de Aleriis Matrona Cremonen. Sanctitate Vene- rab. Monasterii Angelicarum S. Marthæ Cremonæ Fundatrix.	pag. 89.
Udenus Nisieli erat vero nomine Benedictus Fiorettus Florentinus.	pag. 105.
Venditionis contractus antiquis Romanorum temporibus celebratus.	pag. 98.
Veneræ Urbis laudes.	pag. 5.
Vernatia familia Cremonensis.	178.
Vincētius Calcius, seù de Bonettis Soncinas Episc. Venusinus	429.
Vincentius Campus Cremon. Pictor illustris.	389.
Vincentius Coronellus, nunc Minister Generalis Ord. Min. Convent.	22. 209.
Vincentius Gallus Cremon. Cler. R. S. Pauli insignis Poeta.	110.
Vincentius Madius Phil. Brixienfis.	189.
Vincentius Maynoldus Acad. Animosorum Princeps.	259.
P. Virgilius Maro primas literas Cremonæ didicit. 401. Ædes antiquissimæ in Vico nunc S. Bartholomei, ubi creditur ipsum tunc habitasse.	ibid.
Vita hominis exagitata 39. brevis.	203.
Urbes Religione diligentius, quam mænibus cinguntur. in pro.	

Z

Z Acharia fam. Cremon.	pag. 88.
	IN.

INDEX

Typographicus Provinciarum, Urbium,
& Oppidorum Insignium in hoc
Volumine memoratorum.

A		C	
A Mistelodamum.	pag. 30.	C Ajeta	6.
Alba	100. 318.	Caravagium	320. 348. 331.
Aleria	305.	Carinula	324. 435.
Alexandria	25. 67. 78. 335. 213.	Carmona in Hisp. Betica.	345.
	376. 404.	Carnia	12.
Allatia	119. 331. 358.	Carpus	62.
Ancona	377.	Casale	369.
Anglia	443. 207.	Casale Majus	58. 71. 76. 190. 207.
Antegnatum	214.		227. 229. 235. 239. 240. 241.
Antuerpia	208. 274.		271. 273. 410.
Aretium	63. 442.	Casale Moranum	310.
Ariminum	267. 312.	Cassanum in pro.	
Artesia	119.	Castrum	91.
Asculum	398.	Castrum Bononiense	218. 239. 243.
Assisium.	219.	Castrum novum Buccæ Abdur.	
Augusta Vindelicorum	172. 356.		382. 434.
Auximum	398. 453.	Castrum Didonis	193.
		Castrum Gandulphi	377.
		Castrum Leonis	13. 21. 22. 93. 159.
			214. 315. 334. 389. 451.
		Castrum Ponzonorum	187. 418.
		Castrum Vicecomitum	193.
		Castionum Laudense	276.
		Colonia	361. 363.
		Complanum	92.
		Comum	158. 352.
		Corduba	345.
		Coria	352.
		Constantinopolis	12.
		Covum	214.
		Crema	50. 55. 78. 136. 310. 311.
			449. 457.
		Cremona, vide in Indice Rerum	
		notabilium, ac per totam librū.	
		Creta	378.
		Cymaclum	169. 191.
		Cyprus	100. 345.
		Dal.	

B

B Afilea	30. 172.
Bavaria	452. 454.
Berga	446.
Bergomum	136.
Berna	353.
Bissinianum	236.
Bobium	305.
Bononia	41. 57. 68. 72. 81. 92. 102.
	117. 182. 185. 186. 239. 239. 240.
	307. 372. 378. 385. 404. 405.
Bordulanum	28. 193.
Bormium	351.
Bozulum	63. 437.
Brabantia	119.
Britania	288. 180.
Brixia	153. 162. 307. 332. 349. 449.
Bruxellæ	27. 193.
Burgundia	119.
Buxetum	376.

D		Liburnia	12.
D Almatia	119.	Lignagum	377.
D Dania	87. 170. 443.	Lipsia	274.
D Dornacium.	30.	Londinum	208.
E		Lotaringia	119.
E Pidaurum.	58.	Lugdunum	30. 90.
F		M	
F Aentia	227. 234.	M Acerata	241.
F Fanum	378.	M Magdeburgum	377.
F Ferrara 20. 41. 138. 188. 204. 347.		M Manfredonia	166.
397. 435.		M Mantua 97. 103. 189. 192. 213.	
F Flandria	119. 360.	377. 385. 428. 435.	
F Florentia 63. 158. 274. 385. 445.		M Mediolanum 33. 47. 67. 95. 139.	
F Florentiola	267.	158. 161. 195. 211. 213. 229.	
F Forum Julii	5.	255. 271. 294. 333. 345. 385.	
F Forum Livii	97.	417. 451.	
F Francofurtum	168. 220.	M Melphis	424. 435.
G		M Meltium	161.
G Allaratum	55.	M Morbegnum	351.
G Gallia	288. 445.	M Mutina	442.
G Genua	67. 328. 369.	N	
G Germania	180. 193. 212.	N Antes	17.
G Gheldria	119.	N Neapolis 154. 158. 206. 342.	
G Gistella	209.	378. 381.	
G Goritia	119.	N Nicosia	110.
G Grumellum	329.	N Novaria	258. 403. 419. 458.
H		N Novellaria	218.
H Amspurg	119.	N Nussium	361.
H Helvetia	392.	P	
H Hibernia	19. 378. 443.	P Andinum	324.
H Hostilia	126. 135.	P Papia 29. 41. 66. 67. 158. 165.	
H Hispania.	180.	201. 254. 294. 326. 409. 419. 460.	
I		P Parisii	168. 312.
I Mola	385. 447.	P Parma	55. 64. 93. 331.
I Insula Dovariensis	85.	P Patavium 41. 88. 97. 236. 429. 459.	
I Interamnium	368.	P Paternum	272.
I Istria	12. 298.	P Perusium	41. 339. 378.
L		P Petina	298.
L Arius Lacus	237.	P Piceleo	65. 91. 162.
L Lauretum	453.	P Pisa	46.
L Laus Pompeja 80. 88. 211. 292.		P Pistorium	324. 339.
& sequ.	452.	P Placentia 50. 253. 242. 325. 338.	
L Leodium	362.	385. 455.	
		P Platina.	71.

Quin-

Quintianum. 36. 112. 166.

R

Ratistadium. 358.

Ravenna 57. 379. 383. 454.

Reggium Lepidi 235. 370.

Rheates 212.

Riparolum 406. 445. 449.

Roma 19. 65. 169. 181. 195. 212.
236. 274. 381. 426. 445. 454. 457.

Romanengum 293. 322.

Romanum 214.

Ruperes de Zannis 239.

S

Sabaudia 181. 306.

Sabloneta 71. 92. 155. 205. 312.

Salernum. 32.

Saxonia 443.

Scotia 385. 443.

Scutrium 7.

Senæ 170. 185.

Sicilia 119. 307. 388. 409.

Siria 404.

Soncinum 22. 62. 75. 161. 187. 214.
229. 320. 321. 334. 417. 428. 429.

Sora 425.

Spira 358.

Stiria 119. 357.

T

Taurinum 170. 445.

Ticinum V. Papia.

Tolentinum 302.

Torcellum 20.

Tortona, seu Derthona 161.

Trajectum 312.

Tridentum 118.

Tripolis 253.

Trivicus 336.

Trivilium. 320.

V

Vardaſtallum in pro. 91.

Venetia 5. 30. 165. 168. 225.
234. 292. 302. 325. 343. 441.
451. 459. 460.

Vercellæ 26. 159. 261.

Verona 47. 119. 158. 255. 312.

Vicentia 97. 190.

Viglevanum 88. 393.

Vindobona 454.

Vitelliana 48. 233. 307. 343. 376.
402.

Viterbium 377.

Vitacetum 382.

Volaterræ 30.

Urbs Vetus 377.

Urcei 161. 403.

Vvitemberga. 30.

FINIS.

3000.- 17-31 Aug. 85

[Handwritten signature]

